



รายงานฉบับสมบูรณ์

แผนงานวิจัย โครงการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทย: สู่การก้าวผ่านปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืน
(ระยะที่ 2)

Revitalization of Thai Economy: Roadmap to Achieve Sustainable Recovery
from COVID-19 (Phase 2)

สุนันท์ พุ่มคำ

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

ประจำปีงบประมาณ 2565

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

โครงการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทย: สู้การก้าวผ่านปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืน (ระยะที่ 2) สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยแรงสนับสนุนจากหลายฝ่ายทั้งภายนอกและภายในที่ช่วยหนุนเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

ความสำเร็จภายในโครงการได้รับความร่วมมือในการทำงานของทีมวิจัยทั้งทีมย่อยและทีมแผนของชุดโครงการ และ มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (war room) กับผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ได้รับคำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ งานวิจัยเกิดประสิทธิภาพและการต่อยอดความคิดอย่างรอบด้าน ตลอดจนข้อมูลภายนอกได้รับความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ และจากฐานข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายทั้งในระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ

ท้ายที่สุด งานวิจัยชิ้นนี้จะสำเร็จลุล่วงไปไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับเงินทุนสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของโจทย์วิจัยที่ต้องการองค์ความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ และสามารถช่วยให้ข้อมูลกับผู้กำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมไทยจากวิกฤติการณ์โควิด-19 ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืนในอนาคต

ทั้งนี้ หากมีข้อผิดพลาด ข้อด้อยในการตีความจากหลักฐานงานวิจัย หรือจุดอ่อนอื่นๆ ใดของงานวิจัยชิ้นนี้ จะเป็นความรับผิดชอบของคณะผู้วิจัยแต่เพียงฝ่ายเดียว หากใช้ความผิดของผู้อื่นไม่

คณะผู้วิจัย

ธันวาคม 2565

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

ปัญหาโควิด-19 ได้เข้ามากระทบกับเศรษฐกิจไทยในช่วงปี 2563 ซึ่งประเทศไทยกำลังอยู่ภายใต้สองปีแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ที่อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีที่มีเป้าหมายผลักดันให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่ผลกระทบของปัญหาโควิด-19 ได้สะท้อนให้เห็นถึงจุดอ่อนของโมเดลการพัฒนาที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าไทยไม่สามารถรับมือกับความเสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงกระนั้นวิกฤตก็ได้สร้าง “โอกาส” ในการขัดเกลายุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศให้เฉียบคมขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน

ดังนั้น เป้าประสงค์ของแผนงานวิจัยขึ้นโครงการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทย: สู่การก้าวผ่านปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืน (ระยะที่ 2) มีอยู่สามประการ ได้แก่ หนึ่ง เพื่อติดตามสถานการณ์ปัญหาในด้านเศรษฐกิจ สังคม แรงงานและสาธารณสุขในรายประเด็น สอง สนับสนุนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (war room) เพื่อระบุประเด็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุข ที่ต้องการองค์ความรู้การวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเชิงนโยบาย และสามารถ จัดลำดับความสำคัญของประเด็นการวิจัยและประสานกับทีมวิจัย โดยมุ่งเน้นในประเด็นที่มีความเร่งด่วน มีความสำคัญ และเป็นประเด็นที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การดำเนินการวิจัยของแผนงานฯ อาศัยการทบทวนสถานการณ์ผลกระทบของโควิด-19 ต่อประชากรกลุ่มเฉพาะผ่านการเก็บรวบรวมข้อมูลวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยในประเทศไทย ข้อมูลสถิติจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลการสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิจากทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสังเคราะห์ออกเป็นบทเรียนที่มีเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มาตรการทางการเงินและการคลัง ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และประเด็นสำคัญต่างๆ ที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลานั้น และนำไปใช้ในทีมย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนผลการประชุมและกำหนดประเด็นในการศึกษาวิจัยตามลำดับความสำคัญ

สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่งสามารถสรุปการติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่สำคัญโดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านสาธารณสุข ด้านเศรษฐกิจ และด้านแรงงาน ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2564 ถึงเดือนธันวาคมพ.ศ.2565 ได้ดังนี้

ด้านสาธารณสุข

เนื่องด้วยสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทยมีทิศทางทรงตัว ภาครัฐจึงดำเนินการวางแผนการเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวเพื่อขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจต่อไป ถึงกระนั้นทั่วโลกยังคงต้องเผชิญกับความเสี่ยงใหม่ของการแพร่ระบาดอีกปัจจัยหนึ่ง นั่นก็คือ ไวรัสโควิดสายพันธุ์โอมิครอน ที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดให้เป็นสายพันธุ์ที่น่ากังวล สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยจึงออกประกาศห้าม

ผู้โดยสารจาก 8 ประเทศกลุ่มเสี่ยงสูงในแอฟริกา ได้แก่ บอตสวานา เอสวาตีนี เลโซโท มาลาวี โมซัมบิก นามิเบีย ซิมบับเว แอฟริกาใต้ เดินทางเข้าประเทศไทย

ในประเด็นเรื่องการเตรียมวัคซีนสำหรับปี พ.ศ.2565 ประเทศไทยมีการจองซื้อวัคซีน AstraZeneca จำนวน 60 ล้านโดส และทั่วโลกจะมีวัคซีน mRNA ที่ถูกผลิตมาเป็นจำนวนมาก และ ยารักษาโควิด-19 ที่ประเทศไทย ปัจจุบันมี 3 บริษัทผู้นำในการผลิตยารักษาโควิด ซึ่งยาแต่ละชนิดมีประสิทธิภาพในการรักษาที่แตกต่างกัน โดยประเทศที่ด้อยพัฒนาและประเทศที่กำลังพัฒนาได้รับการสนับสนุนการเข้าถึงยารักษาโควิดของบริษัท Merck โดยทางบริษัทอนุญาตให้ผลิตยา Molnupiravir ในประเทศฟรีสำหรับ 105 ประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ราคายาสำหรับการรักษาครบคอร์สลดลงเหลือเพียง 20\$ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยไม่อยู่ในลิสต์ที่ได้รับการสนับสนุนนี้ จึงต้องแย่งซื้อจากผู้ผลิตในราคา \$700 กับประเทศกำลังพัฒนาระดับสูงและประเทศพัฒนาแล้ว

ตั้งแต่ในช่วงปลายปี 2564 การแพร่ระบาดของไวรัสสายพันธุ์โอมิครอนทั้งสายพันธุ์ย่อย BA.1 และ BA.2 ทำให้มีจำนวนผู้ติดเชื้อที่เพิ่มสูงขึ้น และยังคงมีประเด็นความเสี่ยงการระบาดในอนาคตสำหรับการกลายพันธุ์ของเชื้อไวรัสและการติดเชื้อซ้ำโดยกรมควบคุมโรคคาดการณ์แนวโน้มการระบาดว่าจะมีจุดสูงสุดในช่วงกลางเดือนเมษายน ภาครัฐจึงวางมาตรการสำหรับรับมือการแพร่ระบาดของสายพันธุ์โอมิครอนด้วยการเพิ่มความเข้มงวดในมาตรการการเดินทางเข้าประเทศ เช่น ระเบียบการลงทะเบียนชั่วคราวประเภท Test&Go และ Sandbox การปรับมาตรการตรวจหาเชื้อเป็น RT-PCR จำนวน 2 ครั้ง จากเดิมที่การตรวจครั้งที่ 2 เป็นรูปแบบ ATK กระทรวงสาธารณสุขเพิ่มระดับการเตือนเป็นระดับที่ 4 Considerable คำสั่งให้ราชการทำงานที่บ้าน เป็นต้น

นอกจากนี้การติดเชื้อโควิด-19 ของเด็กเป็นสิ่งที่ภาครัฐจะต้องตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาวต่อกำลังแรงงานในอนาคตของชาติ เนื่องจาก กลุ่มอาการลองโควิด (long covid) ซึ่งเป็นโรคเรื้อรังหลังจากหายจากโรคติดเชื้อโควิด-19 เป็นสิ่งที่น่ากังวล ข้อมูลจากประเทศสหราชอาณาจักรชี้ให้เห็นว่ากลุ่มอาการลองโควิดในเด็กอายุ 2-16 ปีกำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีรายงานเพิ่มเป็น 3 เท่าตัวในช่วงเวลาเพียง 6 เดือน และผู้ป่วยเด็กกลุ่มนี้ยังอาจแสดงอาการของลองโควิดได้เป็นเวลานานมากกว่า 1 ปี

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการแพร่ระบาดของโอมิครอนยังคงอยู่ในระดับสูง ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2565 เป็นต้นไปมาตรการทางด้านสาธารณสุขกลับมีความเข้มงวดน้อยลง ทั้งในด้านการเดินทางเข้าประเทศ และแนวโน้มการปรับมาตรการการดูแลผู้ป่วยโควิด-19 สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะปัญหาทางด้านงบประมาณที่สับสน เป็นผู้แบกรับค่าใช้จ่ายในส่วนนี้มาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ประเทศไทยประกาศหลักเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุข ที่จะเห็นชอบแนวทางพิจารณาเตรียมพร้อมให้โรคโควิดเป็นโรคประจำถิ่น โดยต้องมีเงื่อนไขสำคัญ 4 ประการ ดังนี้ ดังนี้ 1. ผู้ป่วยรายใหม่ไม่เกิน 10,000 ราย/วัน 2. อัตราป่วยตายน้อยกว่าร้อยละ 0.1 3. การเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล น้อยกว่าร้อยละ 10 และ 4. ประชาชนมีภูมิคุ้มกันเพียงพอ กลุ่มเสี่ยงป่วย

รุนแรงได้วัคซีนอย่างน้อย 2 โดส มากกว่าร้อยละ 80 คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ เห็นชอบปรับให้โควิด-19 เป็นโรคประจำถิ่น เริ่ม 1 กรกฎาคม และ เพิ่มทางเลือกการรักษารูปแบบ “เจอ แจก จบ”

ต่อมาในตั้งแต่ช่วงกลางปี 2565 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 เริ่มแสดงให้เห็นทิศทางที่ดีขึ้น ในทำนองเดียวสถานการณ์ความรุนแรงก็อยู่ในระดับที่ผ่อนผันลงเป็นอย่างมาก แต่ถึงอย่างไรก็ตามประเด็นด้านการกำหนดตัวเลขจำนวนผู้เสียชีวิตมีข้อสังเกตประการที่สำคัญเกี่ยวกับการลดลงเป็นอย่างมาก โดยในวันที่ 1 พฤษภาคม 2565 ทางรัฐบาลได้ปรับวิธีการนับจำนวนผู้เสียชีวิตเป็นการรายงานเฉพาะผู้เสียชีวิตจากโควิด-19 โดยไม่นับรวมกับผู้เสียชีวิตที่มีโรคอื่นร่วม ดังนั้น จำนวนผู้เสียชีวิตทางการที่รายงานโดยรัฐบาลไทยจึงมีจำนวนน้อยลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ หากประเมินสถานการณ์ความรุนแรงผ่าน excess mortality จะพบว่าประเทศไทยมีอัตราการเสียชีวิตจากโควิด-19 สูงเป็นน้อยเมื่อเทียบกับประเทศอื่น

เนื่องด้วยสถานการณ์ของไทยที่ปรับดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน พร้อมทั้งความคืบหน้าจำนวนการฉีดวัคซีนครบโดสได้ถึงร้อยละ 77.4 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในช่วงปลายเดือนกันยายน 2565 ทางภาครัฐจึงผ่อนปรนมาตรการการควบคุมโควิด-19 เพื่อให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเดินหน้าต่อ โดยประกาศให้โควิดเป็นโรคเฝ้าระวังอันดับที่ 57 ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2565 เป็นต้นไป และยกเลิกการดำเนินการของศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) และให้คณะกรรมการโรคติดต่อระดับจังหวัดดำเนินการแทน ยกเลิก พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ลดเวลากักตัวเมื่อติดเชื้อลดลงเหลือ 5 วัน และเปลี่ยนจากการบังคับให้ใส่หน้ากากเป็นกรณีให้ใส่หน้ากากแทน โดยเกณฑ์พิจารณาระดับความรุนแรง (trigger point) ขั้นต่ำคือ (ก) จำนวนผู้ป่วยที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลไม่ต่ำกว่า 4,000 รายต่อวัน (ข) จำนวนผู้เสียชีวิตไม่ต่ำกว่า 40 รายต่อวัน (ค) อัตราการครองเตียงของผู้ป่วยอาการหนักไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และ (ง) จำนวนผู้ป่วยใส่ท่อหายใจไม่ต่ำกว่า 400 รายต่อวัน

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ในระดับโลกก็เข้าสู่จุดเปลี่ยนครั้งสำคัญที่จะนำไปสู่การสิ้นสุดของการแพร่ระบาด แต่ถึงอย่างไรก็ตามการกลายพันธุ์อย่างต่อเนื่องของเชื้อโอมิครอนก็ยังคงสร้างความท้าทายให้กับนานาประเทศทั่วโลกต่อไป โดยทางองค์การอนามัยโลก (WHO) รายงานว่าจำนวนผู้เสียชีวิตจากโควิด-19 9 ระหว่าง 5-11 กันยายน 2565 รวมอยู่ที่ 10,935 ราย ซึ่งประมาณเท่ากับช่วงเดือนมีนาคม 2563 ซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นของการแพร่ระบาด จึงเป็นสัญญาณที่ดีว่าโลกสามารถต่อต้านความรุนแรงของการแพร่ระบาดได้ แต่ถึงกระนั้น โอมิครอนยังคงขยายพันธุ์ย่อยของตัวเองอย่างต่อเนื่องเป็น BA.4, BA.5, BA.2.75, BAQ.1.1 และ XQQ เป็นต้น โดยสายพันธุ์เหล่านี้มีความสามารถในการแพร่ระบาดสูงกว่าสายพันธุ์ดั้งเดิมและมีความสามารถในการต่อต้านภูมิคุ้มกันที่สูงขึ้น ดังนั้น ความหวังในการยุติการแพร่ระบาดโควิดจึงขึ้นอยู่กับการพัฒนาวัคซีนที่สร้างภูมิคุ้มกันครอบคลุมโอมิครอนสายพันธุ์ย่อยและการฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นให้กับประชากรโลกให้ได้มากที่สุดที่เป็นไปได้ สำหรับกรณีประเทศไทยถึงแม้สถานการณ์ล่าสุดยังคงมีการแพร่ระบาดของ BA.5 เป็นหลัก แต่จำนวนการฉีดเข็มกระตุ้นเป็นเข็มที่ 3 และเข็มที่ 4 ในเดือนธันวาคม 2565 ยังอยู่ที่ประมาณร้อยละ 38.5 และ 8.5 ตามลำดับ จึงทำให้ความน่ากังวลหากโควิดสายพันธุ์ขยายขอบเขตเข้ามาในไทยจะทำ

ให้สถานการณ์กลับมารุ่งแรงได้ ดังนั้น มาตรการกระตุ้นให้ประชาชนออกมาฉีดเข็มกระตุ้น จึงยังต้องได้รับความสนใจต่อไป

ด้านเศรษฐกิจ

ด้านนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกมาตรการเพิ่มเติมเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของลูกหนี้ในช่วงวิกฤตโควิด-19 ดังนี้

- ธนาคารแห่งประเทศไทยออกมาตรการสนับสนุนการรวมหนี้ (debt consolidation)
- ธนาคารแห่งประเทศไทยผ่อนคลายหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (LTV) ทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถปล่อยกู้ได้มากขึ้น
- มาตรการการแก้หนี้เดิมระหว่างลูกหนี้กับธนาคารที่สนับสนุนโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบไปด้วยมาตรการการแก้หนี้ระยะยาวและโครงการพักทรัพย์พักหนี้
- มาตรการเติมเงินให้กับลูกหนี้โดยมีธนาคารแห่งประเทศไทยให้การสนับสนุนที่สำคัญคือมาตรการสินเชื่อฟื้นฟูที่ ธพท. ให้สถาบันการเงินกู้ยืมเพื่อนำไปให้ผู้ประกอบธุรกิจกู้ยืมต่อ
- มาตรการเสริมเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้แก่ (1) คลินิกแก้หนี้ที่ช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีหนี้เสีย (2) โครงการไกล่เกลี่ยหนี้ก่อนที่จะถูกบังคับคดีและการจัดงานมหกรรมไกล่เกลี่ยหนี้ (3) หมอหนี้ที่ให้คำปรึกษาแก่ลูกหนี้ และ (4) การส่งลดอัตราดอกเบี้ยหนี้บัตรเครดิตขั้นต่ำ

ด้านนโยบายการคลัง ผู้วิจัยได้รวบรวมความคืบหน้าของนโยบายทางด้าน การคลัง นโยบายต่าง ๆ ที่ภาครัฐได้ออกมากระตุ้นเศรษฐกิจเพิ่มเติม และ ประเด็นทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญดังนี้

- สำหรับความคืบหน้าของนโยบายการคลังใน พ.ร.ก. กู้เงิน วงเงินรวม 1.5 ล้านล้านบาท พบว่า มีการกู้ยืมแล้ว 1.15 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายไปแล้ว 9.98 แสนล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 86.8 โดยมีรายละเอียดในแต่ละโครงการ ดังนี้
 - โครงการคนละครึ่งระยะที่ 3 มีการเบิกจ่ายไปแล้วร้อยละ 48 ของงบประมาณ 93,000 ล้านบาท
 - โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ มีการเบิกจ่ายไปแล้วร้อยละ 0.4 ของงบประมาณ 28,000 ล้านบาท
 - โครงการเติมเงินบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีการเบิกจ่ายไปแล้วร้อยละ 64.8 ของงบประมาณ 16,400 ล้านบาท
 - โครงการช่วยเหลือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ มีการเบิกจ่ายไปแล้วร้อยละ 33.4 ของงบประมาณ 3,000 ล้านบาท
- มาตรการช่วยเหลือภาคเกษตร ครม. อนุมัติโครงการประกันรายได้ตั้งแต่งบประมาณปี 2562 ถึง 2565 เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร
 - คราวเรือปลูกข้าว 4.7 ล้านครัวเรือน วงเงิน 277,051 ล้านบาท
 - คราวเรือปลูกยางพารา 1.9 ล้านครัวเรือน วงเงิน 37,821 ล้านบาท

- คริวเรือขนส่งน้ำมันสำปะหลัง 5.2 แสนคริวเรือ วงเงิน 28,314 ล้านบาท
- คริวเรือขนส่งน้ำมัน 3.8 แสนคริวเรือ วงเงิน 27,221 ล้านบาท
- คริวเรือขนส่งข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 4.5 แสนคริวเรือ วงเงิน 7,173 ล้านบาท
- วงเงินรวมทุกรอบตั้งแต่ปี 2562 จนถึงปัจจุบัน มีการประกันสินค้าเกษตร 5 ชนิด ได้แก่ ข้าว ยางพารา น้ำมันสำปะหลัง ปาล์ม และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในวงเงิน 377,580 ล้านบาท
- การแทรกแซงกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อตรึงราคาน้ำมันดีเซล การตรึงราคาน้ำมันดีเซล 28 บาทต่อลิตร โดยปรับสูตรน้ำมันดีเซลเหลือ 1 ชนิด คือ B7 จากปัจจุบันมี 3 ชนิด ทำให้ราคาน้ำมันดีเซลจะลดลงลิตรละประมาณ 1 บาท
- ขยายเขตแดนการกักหน้ภาครัฐต่อสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายประจำปี จากไม่เกินร้อยละ 30 เป็นร้อยละ 35 เป็นระยะเวลาชั่วคราว 1 ปี ทำให้มีวงเงินในการกักหน้เพิ่มเติมได้อีกประมาณ 1.55 แสนล้านบาท เนื่องจากกรอบวงเงินที่เหลืออยู่ตอนนี้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในโครงการประกันรายได้เกษตรกร โดยเฉพาะในโครงการประกันราคาข้าว
- มาตรการอุดหนุนราคาพลังงานเพิ่มเติม ได้แก่ (1) การตรึงราคาน้ำมันดีเซลที่ 35 บาทต่อลิตร (2) การอุดหนุนราคาน้ำมันเบนซินโดยจะเริ่มอุดหนุนจากสูงสุดลิตรละ 3.53 บาท ลดลงเป็น 0.53 บาทต่อลิตร ในภายหลัง (3) การลดภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซลลิตรละ 3 บาท (4) การชะลอการปรับขึ้นราคาก๊าซหุงต้ม () การลดค่าไฟฟ้า FT 0.2338 บาทต่อหน่วยเฉพาะผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัยและประเภทกิจการขนาดเล็กที่มีการใช้ไฟฟ้าไม่เกิน 300 หน่วยต่อเดือน
- นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยมาตรการทางภาษี ได้แก่ มาตรการยกเว้นการเก็บภาษีเงินได้จากโครงการรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่น โครงการเราเที่ยวด้วยกัน โครงการคนละครึ่งและมาตรการสนับสนุนทางภาษีโดยให้ภาคเอกชนสามารถนำค่าใช้จ่ายด้านการจัดงานสัมมนาหรือการจัดอีเวนท์ที่ต่างจังหวัดมาใช้ลดหย่อนภาษีเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว
- มาตรการสนับสนุนภาคอสังหาริมทรัพย์เพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ ได้แก่ (1) การเลื่อนการใช้ราคาประเมินที่ดินฉบับใหม่ไปอีก 1 ปี เพื่อบรรเทาภาระภาษีที่ดิน (2) การขยายเวลาการลดค่าธรรมเนียมการโอนและจดจำนองบ้านพร้อมที่ดินหรืออาคารชุดที่ลดอัตราค่าธรรมเนียมจนถึงสิ้นปี 2568 และ (3) การอนุญาตให้ชาวต่างชาติที่มีศักยภาพสูงสามารถซื้อและครอบครองที่ดินในไทยได้ไม่เกิน 1 ไร่

ตั้งแต่ต้นปีจนถึงปลายปี 2565 ปัญหาเงินเพื่อและสถานการณ์ด้านราคาพลังงาน เป็นปัญหาสำคัญในสถานการณ์เศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน โดยอัตราเงินเฟ้อของประเทศไทย ในเดือนกุมภาพันธ์ขยายตัวร้อยละ 5.28 และเพิ่มเป็นร้อยละ สาเหตุมาจากการปรับขึ้นของราคาสินค้าในกลุ่มน้ำมันเชื้อเพลิง ค่ากระแสไฟฟ้า รวมถึงสินค้าในหมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงสำคัญ คือ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ที่ผลกระทบต่อราคาน้ำมันตลาดโลก ซึ่งทำให้ไทยซึ่งเป็นประเทศ

ที่นำเข้าพลังงานและน้ำมันสุทธิจำนวนมากเกิดภาวะเงินเฟ้อตามไปด้วย โดยรัฐบาลมีความพยายามในการตรึงราคาดีเซลไม่เกิน 30 บาทต่อลิตร เนื่องจากปัญหาราคาสินค้าและพลังงานแพงขึ้น นอกจากการประกาศตรึงราคาสินค้าแล้ว ภาครัฐออกมาตรการต่างๆ ทั้งมาตรการกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ มาตรการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ประชาชน มาตรการลดภาระผู้ประกอบการและ/หรือประชาชน มาตรการการเงิน และ มาตรการลดค่าครองชีพ และลดภาระราคาพลังงาน

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจที่สำคัญอื่นๆ ที่เกิดขึ้น ได้แก่ สถานการณ์การปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยอย่างรวดเร็วของธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา เพื่อต่อสู้กับปัญหาเงินเฟ้อจนทำให้ตลาดการเงินระหว่างประเทศผันผวนและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มถดถอย และปัญหาน้ำท่วม นอกจากนี้ มาตรการภาครัฐอื่นที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับกรฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังยุคโควิด ประกอบด้วย (1) การผลักดันอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า (EV) กระทรวงพลังงานอยู่ระหว่างรอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติมาตรการสนับสนุนการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าประเภทรถยนต์ รถจักรยานยนต์และรถกระบะ (2) มาตรการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภูมิภาค รวม 16 จังหวัด (3) แผนพัฒนาอุตสาหกรรม soft power (4) แผนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลเพื่อดึงดูดต่างชาติมาลงทุน (5) มาตรการสร้างความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจกับนานาชาติที่ประกอบไปด้วย ชาติอาเซียน ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ และ (6) แผนการพัฒนาด้านพลังงานด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับพลังงานหมุนเวียน นอกจากนี้ยังคงมีแนวความคิดเกี่ยวกับมาตรการทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ 2 มาตรการ ที่อาจจะนำมาปรับใช้ในอนาคต ประกอบด้วย การเรียกเก็บภาษีจากการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ (Financial Transaction Tax)

ด้านแรงงาน

จากข้อมูลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างในช่วงสถานการณ์ก่อนเกิดโควิด-19 และ ข้อมูลในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ระบาดสูงสุด พบว่า โควิด-19 ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญทางด้านแรงงาน ดังนี้ 1. ปัญหาว่างงานเพิ่มขึ้น 2. กลุ่มคนเสมือนว่างงานมากขึ้น 3. ชั่วโมงการทำงานของคนทำงานปกติลดลง 4. กลุ่มคนทำงานต่ำศักยภาพเพิ่มสูงขึ้น และ 5. พบแรงงานคืนถิ่นจำนวนมาก

โดยภาครัฐได้ออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการจ้างงาน เช่น มาตรการรักษาระดับการจ้างงานสำหรับ SMEs การจัดทำโครงการอบรมและส่งเสริมการพัฒนายกระดับทักษะอาชีพเกษตรกรกรรม เป็นต้น และออกมาตรการบรรเทาความเดือดร้อนของแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 เช่น มาตรการเยียวยาผู้ประกันตนในกิจการสถานบันเทิงและอาชีพอิสระที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสถานบันเทิง การลดอัตราส่งเงินสมทบของผู้ประกันตนมาตรา 40 การเพิ่มอัตราเงินสงเคราะห์จากกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง การขยายระยะเวลาการช่วยเหลือนายจ้างและลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด ให้สามารถหยุดหรือเลื่อนการนำส่งเงินเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นการชั่วคราว และจากปัญหาขาดแคลนแรงงานต่างด้าว และลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ทำให้ภาครัฐผ่อนคลายนโยบายเพื่อสนับสนุนให้เกิดการทำงานอย่างถูกกฎหมาย และการขยายอายุผู้มีสิทธิรับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพจาก 55 ปี เป็น 60 ปี

ในระยะต่อมาที่เศรษฐกิจไทยเริ่มฟื้นตัวจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด สถานการณ์แรงงานในภาพรวมตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 จนถึงไตรมาสที่ 2 ปี 2565 ก็เริ่มปรับตัวดีขึ้นในทุกมิติเมื่อเทียบกับปี 2564 และเริ่มปรับเข้าใกล้กับสถานการณ์ก่อนเกิดปัญหาการแพร่ระบาด แต่ถึงกระนั้น ภายใต้ปัญหาการว่างงานที่ถึงแม้จะลดลงเมื่อเทียบกับช่วงเศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรงจากการปิดเมืองเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด ประมาณร้อยละ 50 ของผู้ว่างงานเป็นนักศึกษาจบใหม่โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาหรือผู้ไม่เคยทำงานมาก่อน ในทางกลับกัน หลังเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวกลับเกิดปัญหาภาวะขาดแคลนแรงงานถึงกว่าล้านคน โดยเฉพาะในภาคการก่อสร้าง อุตสาหกรรมอาหาร และภาคการท่องเที่ยว ดังนั้น ปัญหาขาดแคลนแรงงาน และปัญหาแรงงานส่วนเกินที่ส่วนใหญ่คือนักศึกษาจบใหม่จึงสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาคุณภาพแรงงานไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมไทย (labor mismatch) ที่ยังต้องได้รับการแก้ไข

นอกจากนี้ นโยบายภาครัฐในการส่งเสริมการพัฒนาแรงงานที่สำคัญ ประกอบไปด้วย การสร้างงานให้แก่นักศึกษาจบใหม่ที่มีชื่อเรียกว่าโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล U2T for BCG โดยให้มหาวิทยาลัยทั่วประเทศกับหน่วยงานในพื้นที่เปิดรับสมัครบัณฑิตจบใหม่มาพัฒนาท้องถิ่นของตนเองผ่านแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน และการร่างพระราชบัญญัติแรงงานนอกระบบที่ครอบคลุมอาชีพทุกรูปแบบ จำนวน 19.6 ล้านคน เช่น หาบเร่แผงลอย พนักงานแท็กซี่ และไรเดอร์ โดยสาระสำคัญคือการกำหนดสิทธิการขึ้นทะเบียนแรงงานนอกระบบเพื่อตั้งองค์กรแรงงานนอกระบบ การกำหนดขอบเขตการทำงานและผลตอบแทนที่เป็นธรรม การกำหนดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐาน และการจัดตั้งกองทุนเพื่อแรงงานนอกระบบ

ส่วนการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่สอง ส่วนแผนงานนำประเด็นสำคัญตามสถานการณ์การแพร่ระบาดดังกล่าวมาเข้าที่ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระบุประเด็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุขที่ต้องการองค์ความรู้การวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเชิงนโยบายและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโครงการย่อยในการนำไปปรับทิศทางวิจัยให้เหมาะสมที่สุดกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ทางแผนงานได้จัดการประชุมเริ่มต้นครั้งที่ 5 ตั้งแต่วันที่ 18 ตุลาคม 2564 จนถึงการจัดการประชุมครั้งที่ 33 ในวันที่ 30 ธันวาคม 2565 รวมทั้งหมดเป็น 28 ครั้ง โดยทั้งหมดสามารถถอดมาเป็นบทเรียนร่วมกับแต่ละโครงการย่อยและนำมาสู่ข้อสรุปเพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่สามในรูปของ 10 หลักการ (principles) ที่เป็นองค์ความรู้ที่ใช้ในการเอาตัวรอดจากวิกฤติการณ์ในอนาคต ดังนี้

1 ภาพอนาคตบ่งชี้ว่าวิกฤติการณ์ในอนาคตมีแนวโน้มที่จะคาดเดาไม่ได้ เกิดขึ้นบ่อยครั้ง เกิดขึ้นแบบซ้ำซ้อน และมีแนวโน้มรุนแรงมากยิ่งขึ้น เช่น โควิด-19 เป็นวิกฤติการณ์ซ้ำซ้อนที่ตามมาด้วยวิกฤติเศรษฐกิจถดถอย วิกฤติการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ วิกฤติเศรษฐกิจจีน และวิกฤติรัสเซีย-ยูเครน

2 ทางออกจากวิกฤติต้องมาจากทุกภาคส่วน ภาครัฐในอดีตมีศักยภาพในการกระตุ้นและช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจในระดับที่สูงเนื่องจากหนี้สาธารณะของประเทศอยู่ในระดับที่ต่ำ บทบาทของภาครัฐในอดีตเข้ามาแก้ไขวิกฤติด้วยการก่อหนี้สาธารณะเพื่อพยุงเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน ระดับหนี้สาธารณะของไทยเพิ่ม

สูงขึ้นและเข้าใกล้ระดับที่ในภาควิชาการระบุว่าอาจจะส่งผลกระทบต่ออัตราเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้ลดลง หากภูมิอากาศเกินไป ข้อจำกัดดังกล่าวทำให้ภาคส่วนอื่นๆ ต้องเข้ามาหนุนเสริมเพื่อแก้ไขวิกฤติมากขึ้น

3. คิดให้ถี่ถ้วนก่อนจ่าย ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัย เป็นสังคมที่ต้องการเงินออมในระดับที่สูงมากกว่าปกติเพื่อใช้ในยามเกษียณอายุ นอกจากนี้ หลักการในการออมพื้นฐานที่ระบุว่าควรออมเงินเพื่อใช้ในสภาวะวิกฤติ 3-6 เดือนกลับพบว่าไม่เพียงพอในการรับมือกับวิกฤติโควิด-19 ที่ลากยาวเป็นเวลาหลายปี นั่นคือ การออมจะเป็นสิ่งที่จำเป็นมากยิ่งขึ้นเพื่อรองรับวิกฤติในอนาคต

4. ยึดมั่นหลักการเพื่อผลประโยชน์ในระยะยาว วิกฤติการณ์โควิด-19 ทำให้เกิดแรงจูงใจของภาครัฐที่จะเลือกหย่อนหลักการเพื่อแก้ไขปัญหาในระยะสั้น แต่หากจัดการอย่างไม่เหมาะสมจะกลายเป็นปัญหาในระยะยาว เช่น การออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ขาดประสิทธิภาพ เช่น โครงการซื้อปดิมิติน ความพยายามที่จะเข้าไปดึงเงินในกองทุนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการออมระยะยาว เช่น กองทุนประกันสังคมให้เอาออกมาใช้ก่อน หรือการแทรกแซงตลาดโดยการใช้เงินกองทุนพลังงาน ที่ต้องยึดมั่นหลักการเพื่อชดเชยสภาวะขาดทุนของกองทุน

5 เรียนรู้ปรับตัวในยามวิกฤติ ทางออกที่ยั่งยืน คือ การเปลี่ยนสังคมที่หวังพึ่งรัฐเป็นอันดับแรก เป็นการเริ่มต้นที่การแก้ไขด้วยตนเองเสียก่อน ซึ่งจะทำให้ปัญหาที่หลงเหลืออยู่เป็นส่วนใหญ่ที่ไม่สามารถจัดการได้เอง กลไกในลักษณะนี้ คือ กลไกการเอาตัวรอดตามธรรมชาติ ที่คัดสรรให้เผ่าพันธุ์มนุษย์มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น (เช่น โรงแรมบางแห่งปรับเปลี่ยนเป็น Hospitel ช่วยสร้างรายได้ในช่วงโควิด-19 หรือบางแห่งเลือกปรับปรุงซ่อมแซมครั้งใหญ่ ซึ่งถือเป็นโอกาสในการยกระดับการให้บริการในอนาคต)

6. เร่งจัดการกับปัญหาหนี้ครัวเรือนและหนี้ภาคธุรกิจ โควิด-19 ผ่านพ้นมาได้ในภาพรวม แต่ผ่านพ้นมาได้ด้วยบาดแผล คือ หนี้ครัวเรือนและหนี้ธุรกิจที่ยังคงสูงอยู่ และควรหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้กลับมาอยู่ในระดับเดิมในช่วงก่อนโควิด-19 ระดับหนี้ที่ต่ำจะเป็นเกราะคอยรองรับวิกฤติการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การจัดการกับปัญหาคุณภาพหนี้สินในปัจจุบันใช้รูปแบบการปรับโครงสร้างหนี้ และการเจรจาประนีประนอมเพื่อแก้ไขปัญหา แต่ต้องระมัดระวังไม่ให้ผิดหลักการมีหนี้ต้องจ่ายหนี้ เนื่องจากการก่อหนี้เกิดจากข้อตกลงที่เต็มใจระหว่างสองฝ่าย มาตรการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันจึงเป็นการปรับข้อตกลงเดิมที่ได้สัญญากันเอาไว้ก่อนแล้ว

7 เพิ่มบทบาทของภาคท้องถิ่นในการร่วมจัดการปัญหา การจัดการกับวิกฤติในภาพรวมจะมีความเหมาะสมหากมีการจัดการแบบรวมศูนย์ ในขณะที่การจัดการในบางส่วนจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นหากให้ท้องถิ่นเข้ามา มีบทบาทหลักในการเข้ามาช่วยจัดการและดูแลปัญหา หัวใจสำคัญ จึงเป็นการรักษาสมดุลที่เหมาะสมระหว่างบทบาทของส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นในการร่วมมือกันจัดการกับปัญหาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

8. การบูรณาการ 4 ศาสตร์ในการสู้กับวิกฤติ ศาสตร์ที่ 1 คือ มาตรฐานสากล สามารถนำมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน (เช่น มาตรฐานวัดชิ้น) ศาสตร์ที่ 2 คือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือ การประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการที่มีอยู่เข้ามาช่วยจัดการกับวิกฤติ (เช่น Mobile Payment, Work from Home) ศาสตร์ที่ 3 คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าด้วยสิ่งที่ดีที่สุดในมือ แม้ว่าจะยังไม่มีการวิจัยออกมาอย่างปรากฏชัด แต่มีผลทางด้านความเชื่อมั่นและกำลังใจ ศาสตร์ที่ 4 คือ การวิจัยและพัฒนา ควรจะถูกใช้ในระยะยาว เพื่อปรับเปลี่ยนแนวทางในการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงที่สุด การบูรณาการ 4 ศาสตร์จะต้องอาศัยกลยุทธ์ในการบริหารจัดการที่สำคัญ ได้แก่ adaptive strategy, adaptive intervention และ proactive management หรือก็คือ การจัดการแบบปรับกลยุทธ์และมาตรการแทรกแซงไปตามสถานการณ์ โดยฟังความเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

9. Trade-off และ Uncertainty Trade-off คือ มาตรการที่เข้มงวดมีผู้ที่ต้องเสียผลประโยชน์ มาตรการในการเยียวยาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ในขณะที่ Uncertainty คือ มาตรการที่เข้มงวดมีความไม่แน่นอน บางส่วนอาจจะประสบความสำเร็จ บางส่วนอาจจะไม่สำเร็จ ทศนคติของรัฐที่ต้องประสบความสำเร็จอาจจะทำให้มาตรการออกมาล่าช้าไม่ทันต่อกาล นอกจากนี้ ความเข้าใจถึงสถานการณ์ Uncertainty ยังนำไปสู่ความต้องการการวิเคราะห์บริหารความเสี่ยง (Risk) ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมโดยต้องคำนึงถึงจังหวะเวลา สถานที่ ผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงความเสี่ยงจากการเลือกกระทำหรือไม่กระทำนโยบาย/มาตรการหนึ่งๆ

10. การสร้างความไว้วางใจในสังคม ประสิทธิผลของมาตรการต่างๆ ของภาครัฐจะขึ้นอยู่กับว่าประชาชนมีความเชื่อมั่นในภาครัฐมากน้อยเพียงใด หัวใจสำคัญในการสร้างความไว้วางใจ คือ การสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศ (ในภาพรวม) และการจัดการกับปัญหาในช่วงวิกฤติ (การจัดการในช่วงที่เกิดปัญหา)

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้ดำเนินการติดตามสถานการณ์ปัญหาหายประเด็น จะมุ่งเน้นในประเด็นที่มีความเร่งด่วน มีความสำคัญ เป็นประเด็นที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งอยู่ภายใต้ประเด็น ด้านสาธารณสุข เศรษฐกิจสังคม และแรงงาน

Abstract

This research is action research aiming to monitor the current economic and social issues. It focuses on issues that are urgent, important, and are recommended by the experts in the war room.

คำสำคัญของการวิจัย (Keyword)

โควิด-19 การติดตามสถานการณ์และประเมินผล การปรับตัว มาตรการฟื้นฟู นโยบายสาธารณะ

COVID-19, Monitoring and Evaluation, Adaptation, Rehabilitation measures, public policy

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement).....	ก
บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary).....	ค
บทคัดย่อ	ฐ
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญภาพ	ด
สารบัญตาราง	ธ
บทที่ 1 ภาพรวมแผนงานวิจัยและที่มาของปัญหา	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.4 ความเชื่อมโยงระหว่างโครงการวิจัยย่อย	5
1.5 สรุปผลการวิจัย	11
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	23
1.7 หน่วยงานที่นำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์	23
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	27
2.1 การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (Information) ที่เกี่ยวข้อง	27
2.2 กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	28
บทที่ 3 วิธีการดำเนินวิจัย	31
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	33
4.1 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (war room)	33
4.2 ประเด็นสำคัญภายใต้สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19	34
4.3 สรุปประเด็นจากการประชุม.....	152
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย.....	197

5.1	สรุปผลการติดตามสถานการณ์และผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ	197
5.2	สรุปประเด็นสำคัญตามระลอกของการแพร่ระบาดเชื้อโควิด-19	203
5.3	สรุปโครงการย่อยที่ 1 โครงการติดตามสถานการณ์ การปรับตัวและมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาจากปัญหาโควิด-19: สู่การพลิกฟื้นอย่างยั่งยืน (ระยะที่ 2)	214
5.4	สรุปโครงการย่อยที่ 2 นโยบายและมาตรการเพื่อรองรับและป้องกันผลกระทบของ COVID-19 ต่อ แรงงานและการจ้างงาน (ระยะที่ 2)	222
5.5	สรุปโครงการย่อยที่ 3 โครงการ Covid-19 PolicyWatch เฟส 2 เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และโครงสร้าง การกำหนดนโยบายและมาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อแก้วิกฤตโควิด-19 และเตรียมรับมือกับวิกฤตโรคอุบัติ ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ (ระยะที่ 2)	230
บรรณานุกรม.....		237

สารบัญภาพ

รูปที่ 1 สถานการณ์การแพร่ระบาดในระลอกที่ 3.....	1
รูปที่ 2 การคาดการณ์สถานการณ์การแพร่ระบาดของกรมควบคุมโรค	2
รูปที่ 3 ความสามารถในการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในปัจจุบัน.....	3
รูปที่ 4 ประเมินการเศรษฐกิจไทยในอนาคต	4
รูปที่ 5 แนวโน้มรายได้ต่อหัวต่อปีของประชากรไทยตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และรายได้ต่อหัวที่เกิดขึ้นจริง	6
รูปที่ 6 หมายเหตุการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 13.....	7
รูปที่ 7 โครงสร้างแผนการทำงาน	8
รูปที่ 8 เส้นทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยที่หลุดจากเส้นแนวโน้มระยะยาว	12
รูปที่ 9 กรอบแนวคิดในการพัฒนาประเทศ.....	13
รูปที่ 10 การเพิ่มรายได้แรงงานด้วยอุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมสู่ High-income Thailand.....	15
รูปที่ 11 สถานการณ์การแพร่ระบาด ทั้ง 5 ระลอก	16
รูปที่ 12 จำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตรายวัน วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ.2564	35
รูปที่ 13 จำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตรายวัน วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ.2564	37
รูปที่ 14 จังหวัดที่มีการติดเชื้อสูงสุด 10 จังหวัด	37
รูปที่ 15 สถานการณ์ด้านแรงงาน.....	39
รูปที่ 16 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 18 พฤศจิกายน 2564.....	40
รูปที่ 17 ราคาน้ำมันดีเซลในภูมิภาค.....	41
รูปที่ 18 สถานะกองทุนน้ำมัน.....	41
รูปที่ 19 มาตรการอุดหนุนกลุ่มอาชีพผู้ขับรถแท็กซี่และมอเตอร์ไซด์รับจ้างอายุเกิน 65 ปี.....	42
รูปที่ 20 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2564	43
รูปที่ 21 สถิติผู้ที่เดินทางจากประเทศแถบแอฟริกาตอนใต้เข้าประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1-27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564.....	45
รูปที่ 22 ข้อมูลผู้ที่เดินทางจากทวีปแอฟริกา	45

รูปที่ 23 การคาดการณ์กำลังการผลิตวัคซีน สำหรับปี พ.ศ.2564-2565	46
รูปที่ 24 ยารักษาโควิด-19.....	46
รูปที่ 25 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 22 ธันวาคม 2564	49
รูปที่ 26 การแพร่ระบาดของไวรัสสายพันธุ์โควิด-19 ในประเทศสหรัฐอเมริกา	49
รูปที่ 27 แผนการจัดหาวัคซีนโควิด-19 สำหรับปี 2565	50
รูปที่ 28 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 6 มกราคม 2565	54
รูปที่ 29 ฉกทศน์คาดการณ์การระบาดในไทย	54
รูปที่ 30 ประมาณการณ์เศรษฐกิจไทย.....	56
รูปที่ 31 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 20 มกราคม 2565.....	57
รูปที่ 32 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565	59
รูปที่ 33 เงินเพื่อเดือนมกราคม 2565	61
รูปที่ 34 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2565.....	63
รูปที่ 35 งบประมาณโควิด-19 ปี 2563-2565	64
รูปที่ 36 จำนวนและอัตราการว่างงาน ปี 2562-2564.....	65
รูปที่ 37 คาดการณ์การติดเชื้อโควิด-19.....	66
รูปที่ 38 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 23 มีนาคม 2565.....	69
รูปที่ 39 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 วันที่ 22 เมษายน 2565 ถึง 5 พฤษภาคม 2565.....	77
รูปที่ 40 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 วันที่ 24 พฤษภาคม 2565 ถึง 6 มิถุนายน 2565.....	85
รูปที่ 41 จำนวนผู้มีงานทำและอัตราการเปลี่ยนแปลงไตรมาสที่ 1 ปี 2565.....	88
รูปที่ 42 จำนวนผู้ว่างงานจำแนกตามวุฒิการศึกษาไตรมาสที่ 1 ปี 2565.....	88
รูปที่ 43 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 วันที่ 15 มิถุนายน 2565 ถึง 28 มิถุนายน 2565.....	89
รูปที่ 44 ดัชนีความอ่อนไหวของเศรษฐกิจต่อนโยบายการเงินสหรัฐฯ และการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน.....	91

รูปที่ 45 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 วันที่ 5 กรกฎาคม 2565 ถึง 18 กรกฎาคม 2565.....	94
รูปที่ 46 ฉากทัศน์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ใหม่หลังเดือนกรกฎาคมปี 2565	95
รูปที่ 47 ความสัมพันธ์ระหว่างความไวเนื้อเชื่อใจต่อภาครัฐกับความร่วมมือต่อมาตรการสาธารณสุข	96
รูปที่ 48 หนี้สินครัวเรือนต่อ GDP และ GDP เฉลี่ยต่อประชาชนรายประเทศ	98
รูปที่ 49 ดัชนีราคาน้ำมัน ราคาอาหาร และราคาปุ๋ยโลกรายเดือน ปีค.ศ. 2019-2022	99
รูปที่ 50 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 วันที่ 5 กรกฎาคม 2565 ถึง 18 กรกฎาคม 2565	102
รูปที่ 51 สัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan : NPL) และหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (Special Mention Loan : SM) ในไตรมาสที่ 1 ปี 2565.....	104
รูปที่ 52 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 วันที่ 3 สิงหาคม 2565 ถึง 18 สิงหาคม 2565	109
รูปที่ 53 การเปรียบเทียบความเร็วในการแพร่ระบาดของโควิด 19 ของ BA 4.6 กับสายพันธุ์ย่อยอื่น.....	110
รูปที่ 54 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 วันที่ 26 สิงหาคม 2565 ถึง 8 กันยายน 2565	114
รูปที่ 55 การคาดการณ์อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจปี 2566 ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) (หน่วย: ร้อยละ)	116
รูปที่ 56 การประมาณการต้นทุนทางการคลังในการอุดหนุนราคาน้ำมันดีเซลปี 2565	117
รูปที่ 57 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 วันที่ 9 กันยายน 2565 ถึง 22 กันยายน 2565	120
รูปที่ 58 ปริมาณของแอนติบอดี (nanogram/ng) ของยาด้านเชื้อต่อโควิดสายพันธุ์ต่างๆ	121
รูปที่ 59 สัดส่วนความสำคัญของปัจจัยกำหนดเงินเฟ้อไทยตั้งแต่ปีค.ศ.2003 ถึงปี ค.ศ.2021	123
รูปที่ 60 สัดส่วนแรงงานที่ได้รับค่าแรงขั้นต่ำและสัดส่วนค่าจ้างต่อต้นทุนการผลิต.....	125
รูปที่ 61 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 วันที่ 27 กันยายน 2565 ถึง 3 ตุลาคม 2565	126
รูปที่ 62 ร้อยละของพนักงานที่คิดจะลาออกและสัดส่วนพนักงานที่คิดจะลาออกแต่ยังไม่ได้ลาออก	131

รูปที่ 63 Excess mortality ของไทยเปรียบเทียบกับสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา	132
รูปที่ 64 ค่าเฉลี่ยดัชนีความมั่นคงทางอาหาร (global food security index) ปี 2565.....	134
รูปที่ 65 ดัชนีความมั่นคงทางอาหาร (global food security index) ปี 2565 ของไทยแยกรายมิติ	134
รูปที่ 66 รายได้ภาครัฐต่อ GDP	135
รูปที่ 67 ดุลการคลังและหนี้สาธารณะต่อ GDP	136
รูปที่ 68 ผลโหวตต่อต้านการรุกรานของรัสเซียในยูเครน เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2565.....	139
รูปที่ 69 สถานการณ์ตลาดแรงงานไทยเดือนกันยายน 2565 ที่สะท้อนจากข้อมูลสำนักงานประกันสังคม ..	142
รูปที่ 70 การประมาณการการเติบโตทางเศรษฐกิจปี 2565 และ 2566 ณ 21 พฤศจิกายน 2565.....	149
รูปที่ 71 สถานการณ์ตลาดแรงงานไทยเดือนตุลาคม 2565 ที่สะท้อนจากข้อมูลสำนักงานประกันสังคม.....	149
รูปที่ 72 การแบ่งระยะการแพร่ระบาดเชื้อโควิด-19 ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2564 ถึง 31 ธันวาคม 2565	214

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 การหนุนเสริมหมวดหมายการพัฒนาและตอบเป้าหมายภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 13	9
ตารางที่ 2 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (war room).....	33
ตารางที่ 3 การเพิ่มขึ้นของราคาในเดือนเมษายน 2565 ของรายการสินค้าประเภทอาหาร.....	78
ตารางที่ 4 รายละเอียดเกณฑ์วีซ่าระยะยาวเพื่อดึงดูดชาวต่างชาติที่มีศักยภาพสูง (Long-Term Resident Visa :LTR Visa)	83
ตารางที่ 5 ความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากการปิดการเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด	87
ตารางที่ 6 การสร้างภูมิคุ้มกันของแต่ละสูตรวัคซีนที่มีต่อ BA.2 และ BA.4/BA.5.....	103
ตารางที่ 7 การปรับเพิ่มเงินอุดหนุนนักเรียนต่อหัวสายสามัญและสายอาชีพตั้งแต่ปี 2565 จนถึงปี 2569 ..	107
ตารางที่ 8 การคาดการณ์ตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจในปี 2565	122
ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความรุนแรงของปัญหาน้ำท่วมปี 2554 และปี 2565	128
ตารางที่ 13 ข้อมูลลูกหนี้รหัสสถานะบัญชี 21 ปีพ.ศ.2565	151
ตารางที่ 15 สรุปประเด็นสำคัญตามระยะการระบาดของโควิด-19 ตั้งแต่ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2565 ถึง 30 ธันวาคม 2566	203

บทที่ 1 ภาพรวมแผนงานวิจัยและที่มาของปัญหา

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทยเริ่มเข้าสู่ภาวะวิกฤติมากขึ้นเรื่อย ๆ นับตั้งแต่การแพร่ระบาดในระลอกที่ 3 (รูปที่ 1) ซึ่งเริ่มต้นขึ้นในช่วงต้นเดือนเมษายน 2564 พบว่าการแพร่ระบาดมีการกระจายในวงกว้าง และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ล่าสุดอยู่ที่ระดับ 15,000-17,000 รายต่อวัน ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากมาตรการล็อกดาวน์จังหวัดที่มีการแพร่ระบาดสูงจำนวน 13 จังหวัด จึงสะท้อนว่ามาตรการล็อกดาวน์ในรอบนี้ อาจจะควบคุมการแพร่ระบาดได้ในระดับที่จำกัด

ด้วยเหตุนี้เอง ทิศทางในอนาคตของประเทศไทย จะแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วงที่สำคัญ ได้แก่ ช่วงการควบคุมแพร่ระบาด ที่เริ่มนับตั้งแต่ปัจจุบันไปจนถึง การสิ้นสุดการแพร่ระบาด ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ใน 2 รูปแบบ คือ การมีจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ที่ลดลงจนเกือบศูนย์ (เป็นกรณีที่เคยเกิดขึ้นในการแพร่ระบาดระลอกที่ 1 เมื่อช่วงเดือนมีนาคม 2563 ถึง เดือนเมษายน 2563 และเกิดขึ้นในการแพร่ระบาดในระลอกที่ 2 เมื่อช่วงเดือนธันวาคม 2563 ถึง เดือนมีนาคม 2564) หรือ การมีจำนวนผู้ติดเชื้อในระดับที่ปานกลาง แต่มีจำนวนผู้เสียชีวิตต่ำ (สถานการณ์นี้เกิดขึ้นในต่างประเทศ เช่น อิสราเอล ที่มีจำนวนผู้ติดเชื้อประมาณหลักร้อยถึงหลักพันราย แต่มีจำนวนผู้เสียชีวิตน้อยมากในหลักหน่วยเท่านั้น) และช่วงการฟื้นฟูประเทศ ซึ่งนับเริ่มตั้งแต่สถานการณ์การแพร่ระบาดได้ถูกควบคุมได้ไปจนกระทั่งเศรษฐกิจกลับมาฟื้นตัวได้อีกครั้ง

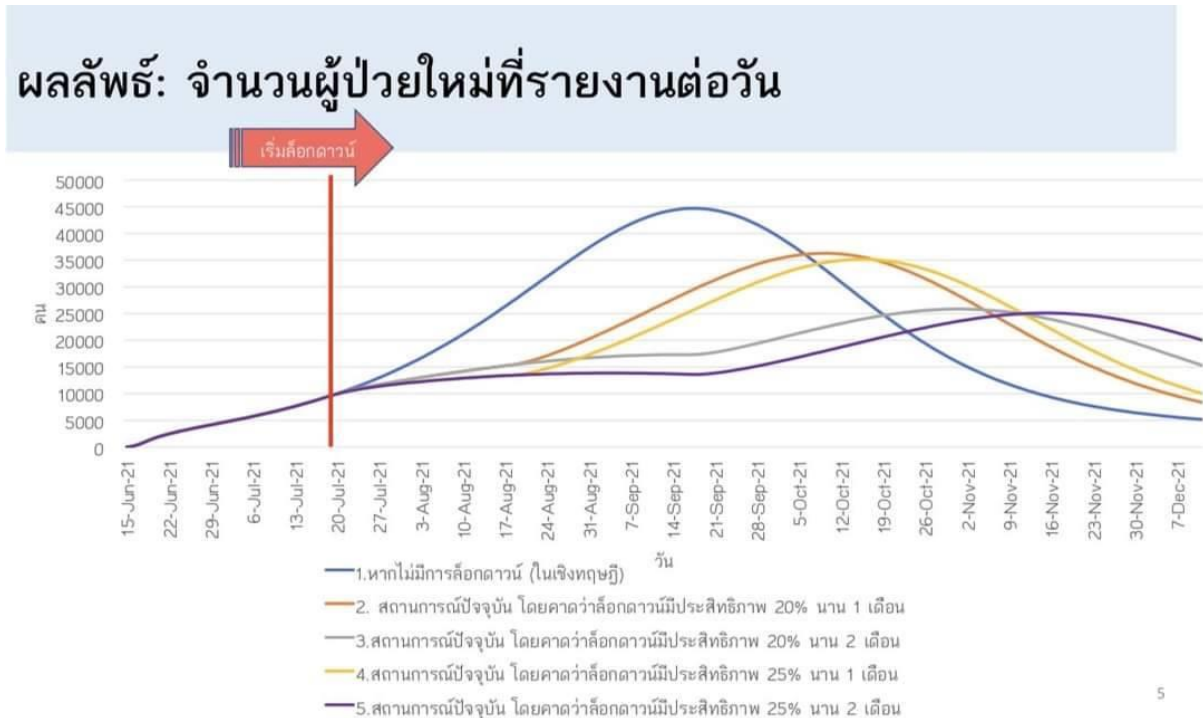
รูปที่ 1 สถานการณ์การแพร่ระบาดในระลอกที่ 3



ที่มา: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (ข้อมูล ณ วันที่ 29 กรกฎาคม 2564)

ประมาณการล่าสุดของกรมควบคุมโรค (รูปที่ 2) ระบุว่า แม้ว่าภาครัฐจะทำการล็อกดาวน์มาก ถึง 2 เดือน และควบคุมการแพร่ระบาดได้มากถึงร้อยละ 20-25 แต่สถานการณ์จำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ที่อยู่ในระดับสูงจะคงอยู่กับประเทศไทยไปอย่างน้อยถึงเดือนธันวาคม

รูปที่ 2 การคาดการณ์สถานการณ์การแพร่ระบาดของกรมควบคุมโรค



ที่มา: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ในช่วงแรกที่เน้นการควบคุมการแพร่ระบาดนั้น ความสามารถในการควบคุมการแพร่ระบาดของไทยสามารถประเมินได้โดยอาศัยผลการประเมินของ Nikkei ผ่านดัชนี Nikkei COVID-19 Recovery Index ซึ่งได้แยกความสามารถในการควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดผ่านตัวแปรที่สำคัญ 3 ตัวก็คือ ความสามารถในการบริหารจัดการสถานการณ์การติดเชื้อ (Infection Management) การจัดหาและกระจายวัคซีน (Vaccination) และ มาตรการควบคุมการเคลื่อนไหวของบุคคล (Mobility)

ผลการประเมิน (รูปที่ 3) พบว่าประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 118 จาก 120 ประเทศที่ทำการประเมิน ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาการจัดการการระบาด และปัญหาการจัดการและเร่งฉีดวัคซีนให้กับประชาชน ซึ่งเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่ต้องการองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายในการตอบโจทยสถานะฉุกเฉิน การตอบโจทยปัญหาระยะสั้นและระยะกลางในการควบคุมการระบาด

นอกจากนี้ ภายได้สถานการณ์ที่การแพร่ระบาดอยู่ในระดับที่สูง สิ่งที่ขาดไม่ได้คือ การติดตามสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ผลกระทบของโควิด-19 รวมไปถึงมาตรการของภาครัฐที่จะช่วยลดทอนผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะนโยบายที่ทันต่อเหตุการณ์เพื่อให้นโยบายเกิดประสิทธิภาพสูงที่สุด

รูปที่ 3 ความสามารถในการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในปัจจุบัน

Asia-Pacific countries diverge coping with COVID-19
Scoreboard of selected countries on the Nikkei COVID-19 Recovery Index as of June

Rank	Location	Infection management			Vaccination			Mobility		
		Tests per case*	Confirmed cases per capita*	Confirmed cases* vs. peak case count*	Total doses per capita	Share of people who received at least one dose	New doses per capita*	Community mobility	Policy stringency	Flight activity
1	China	10	9	10	9	8	10	9	3	8.5
7	New Zealand	10	8	10	5	5	6	8	8	6.5
12	Singapore	10	7	10	9	9	9	5	5	1.0
20	Hong Kong	10	8	10	7	7	8	9	3	1.0
27	U.S.	5	3	10	9	9	5	6	6	7.5
34	Australia	10	8	10	6	6	7	2	4	5.0
43	Japan	5	5	8	6	6	9	7	5	4.0
48	South Korea	6	5	4	6	7	5	10	5	5.0
48	U.K.	7	0	7	10	10	7	5	5	2.0
77	India	6	4	9	5	5	6	5	2	3.0
83	Taiwan	10	7	9	3	4	4	2	3	1.0
100	Cambodia	3	3	1	6	6	9	3	3	0
100	Vietnam	9	7	2	2	3	4	3	3	1.0
118	Thailand	0	2	1	4	4	5	4	5	1.0

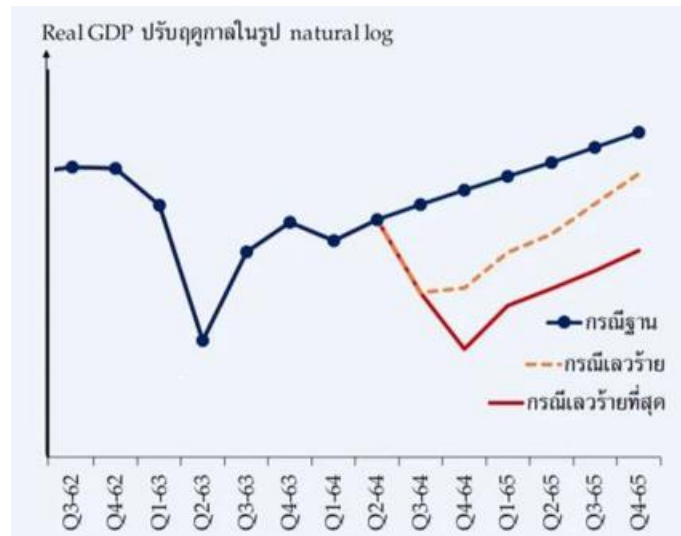
ที่มา: Nikkei COVID-19 Recovery Index

เมื่อการแพร่ระบาดอยู่ในสถานการณ์ที่ควบคุมได้แล้ว ประเทศไทยจะเข้าสู่ช่วงการฟื้นฟูประเทศ เพื่อให้เกิดการเติบโตอย่างยั่งยืน มุมมองในอนาคตต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (รูปที่ 4) ยังสะท้อนความไม่แน่นอนที่สูง รวมทั้งการมีปัจจัยที่กระทบจำนวนมากที่จะส่งผลกระทบต่อการฟื้นตัว ซึ่งรวมไปถึงมาตรการของภาครัฐที่จะช่วยเข้ามาเอื้ออำนวยให้เกิดการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

ในช่วงเวลาการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ภาครัฐได้มีการเตรียมงบประมาณในการฟื้นฟูไม่น้อยกว่า 1.7 แสนล้านบาท จึงมีความต้องการ การสร้างองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการกำหนดทิศทางและมาตรการฟื้นฟูของรัฐ ตลอดจนการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการกำหนดและดำเนินนโยบาย ตลอดจนการสร้างความยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ การฟื้นฟูเศรษฐกิจ ยังต้องการการสนับสนุนกลุ่มธุรกิจที่มีศักยภาพ เช่น ธุรกิจส่งออก ธุรกิจท่องเที่ยว รวมถึงกลุ่มธุรกิจที่พื้นฐานของไทยมีความเข้มแข็ง อาทิ เช่น ด้านสุขภาพ ด้านอาหาร และด้านดิจิทัล เป็นต้น

รูปที่ 4 ประมาณการเศรษฐกิจไทยในอนาคต



ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

เช่นเดียวกัน พื้นฐานของการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ต้องอาศัยการติดตามและการสร้างความยั่งยืนให้กับภาคแรงงานในระยะยาว เช่น กลุ่มแรงงานย้ายถิ่น การอาศัยการลงทะเบียนแรงงาน เป็นต้น

ท้ายที่สุด เพื่อรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดในลักษณะเดียวกันในอนาคต การฟื้นฟูที่ยั่งยืนจะต้องการโครงสร้าง/องค์กร เพื่อรับมือกับโรคอุบัติใหม่ในอนาคต รวมทั้งองค์ความรู้ในการวางแผนจัดการในสถานะฉุกเฉินเพื่อรองรับสภาวะวิกฤตอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. ติดตามสถานการณ์ปัญหาในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุข ในช่วงการควบคุมการระบาด และในช่วงการฟื้นฟูประเทศ

2. สนับสนุนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (war room) เพื่อระบุประเด็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุข ที่ต้องการองค์ความรู้การวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเชิงนโยบาย

3. จัดลำดับความสำคัญของประเด็นการวิจัย และประสานงานกับทีมวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ ตอบสนองต่อสถานะฉุกเฉิน ความต้องการสร้างองค์ความรู้ในสถานการณ์การควบคุมการระบาด และความต้องการองค์ความรู้ในสถานการณ์การฟื้นฟูประเทศ

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านระยะเวลาทำการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ จะเริ่มดำเนินการวิจัยนับตั้งแต่วันเริ่มสัญญาโครงการ และมีระยะเวลาในการติดตาม และประเมินผลรวม 10 เดือน ซึ่งจะครอบคลุมในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในปัจจุบัน คาบเกี่ยวไปจนถึงช่วงที่ประเทศไทยเริ่มมีการฉีดวัคซีนเพิ่มมากขึ้นจนเกิดภูมิคุ้มกันหมู่ (herd immunity) และเริ่มเข้าสู่สถานการณ์การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

ขอบเขตการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จะจัดประชุมระหว่างทีมนักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิของสภาการวิจัยแห่งชาติ และ/หรือ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมวงด้วย โดยจะมีการจัดประชุมประมาณ 2-3 สัปดาห์ต่อครั้ง ซึ่งอาจจะจัดมากขึ้นหรือน้อยลงแล้วแต่สถานการณ์และความเห็นของที่ประชุมเป็นสำคัญ แต่รวมกันแล้วไม่เกิน 20 ครั้ง

ขอบเขตรายประเด็น

การติดตามสถานการณ์ปัญหารายประเด็น จะมุ่งเน้นในประเด็นที่มีความเร่งด่วน มีความสำคัญ เป็นประเด็นที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งอยู่ภายใต้ประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุข โดยมีข้อจำกัดมาจากความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล

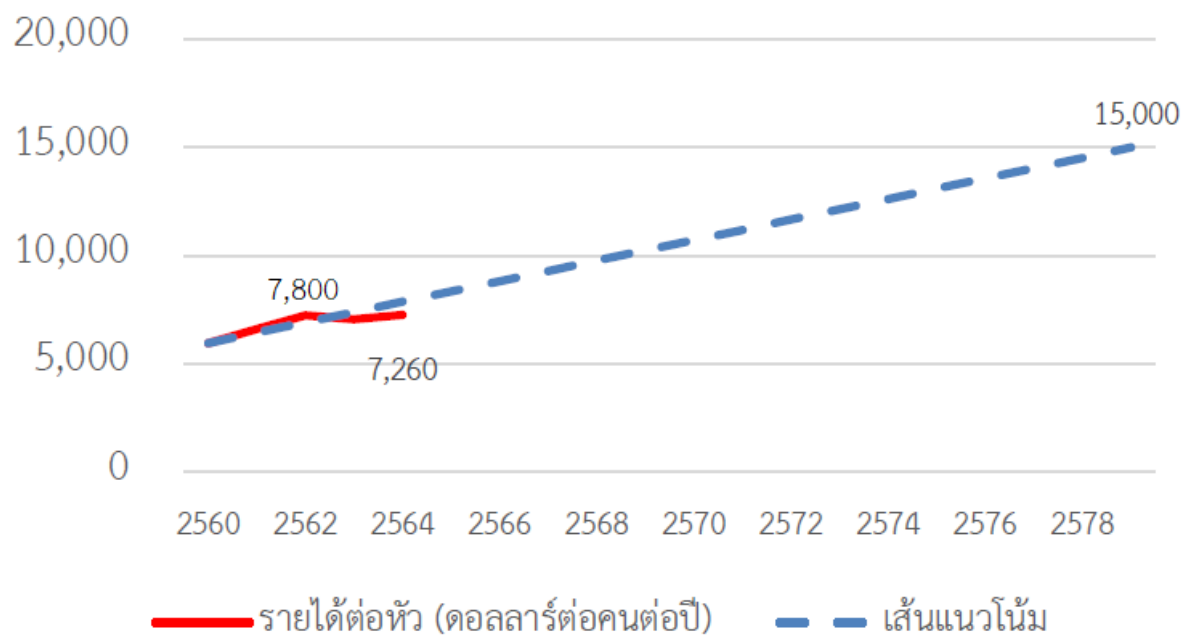
1.4 ความเชื่อมโยงระหว่างโครงการวิจัยย่อย

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยในก่อนช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 อยู่ภายใต้แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ประจำปีพ.ศ. 2560 ถึงพ.ศ. 2564 ซึ่งถือว่าเป็น 5 ปีแรกของทศวรรษประเทศไทยภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ตั้งแต่ปี 2560 ถึงปี 2579 โดยภาพกว้างของอนาคตไทยอีก 20 ปีข้างหน้าตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ภายใต้วิสัยทัศน์มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จะประกอบด้วยความเป็นสังคมที่มีความเป็นธรรม มีเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนฐานของความรู้และนวัตกรรม เศรษฐกิจและสังคมเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภาครัฐมีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญประเทศไทยจะต้องเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามเกณฑ์รายได้ต่อหัวประมาณ 15,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี ดังนั้น เศรษฐกิจไทยหรือ GDP จะต้องโตเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 5-6 ตลอดระยะเวลา 15 ปีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยในระยะ 5 ปีภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 รายได้ต่อหัวของประชาชนไทยในปี 2564 จะต้องอยู่ที่ประมาณ 8,400 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี นอกจากนี้เป้าหมายทางด้านเศรษฐกิจ สังคมจะเป็นธรรมตามภาพอนาคตได้ ภายใน 5 ปี แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ก็ได้ตั้งเป้าหมายด้านสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำสำคัญหลายประการ เช่น รายได้เฉลี่ยของประชากรที่จนที่สุด (กลุ่มเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 40) เพิ่มขึ้นปีละร้อยละ 15 อัตราการเข้าเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่ากับร้อยละ 90 ความแตกต่างของสัดส่วนบุคลากรทางแพทย์ระหว่างพื้นที่ลดลง เป็นต้น

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม หลังแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ที่ยึดตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีดำเนินการไปได้ครึ่งทางก็เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ทั่วทั้งโลกตั้งแต่ต้นปี 2563 จนทำให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยต่างต้องชะงักงันอย่างรุนแรง รวมถึงประเด็นทางสังคมไทยในหลายด้านก็พบกับความเสื่อมถอยเป็นอย่างมาก

มากด้วยเช่นเดียวกัน ด้วยความรุนแรงของผลกระทบทางเศรษฐกิจของโควิด-19 ทำให้แนวโน้มรายได้ต่อหัวของประชากรในปี 2564 ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และทำให้แม้กระทั่งรายได้ต่อหัวปี 2564 ตกต่ำจนไม่สามารถกลับไปเท่ากับฐานเดิมปี 2562 ที่ประมาณ 7,800 ดอลลาร์สหรัฐต่อปีได้ (รูปที่ 5) ผู้ประกอบการหลายอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบทางลบโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อผู้ประกอบการรายย่อย ยิ่งไปกว่านั้นการแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังทำให้สังคมไทยเปราะบางมากยิ่งขึ้น ทางมิติการศึกษา การแพร่ระบาดได้ส่งผลให้ปัญหานักเรียนหลุดจากระบบ ปัญหาโภชนาการของนักเรียนไม่ครบถ้วน และปัญหาการเรียนรู้อดถอยทวีความรุนแรงขึ้น การช่วยเหลือเยียวยาประชาชนด้านเศรษฐกิจขาดประสิทธิภาพทำให้หลายคนไม่สามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและสิทธิสวัสดิการต่างๆ เพราะขาดฐานข้อมูลกลางเพื่อการช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบ อีกทั้งผลกระทบของการแพร่ระบาดยังสะท้อนถึงปัญหาการขาดความยืดหยุ่นของแรงงานในการปรับตัว ปัญหาแรงงานที่ถูกซุกไว้ใต้พรม เช่น ปัญหาแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมาย ความรุนแรงทางเศรษฐกิจและสังคมจากโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบทางลบต่อกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาสมากกว่ากลุ่มชนชั้นอื่น จึงยิ่งนำไปสู่สภาพความเหลื่อมล้ำที่สูงขึ้น และท้ายที่สุดการแพร่ระบาดครั้งนี้ถือนับเป็นการก่อกำเนิดภัยความมั่นคงรูปแบบใหม่ในมิติการรับมือกับโรคอุบัติใหม่และสภาวะวิกฤติ

รูปที่ 5 แนวโน้มรายได้ต่อหัวต่อปีของประชากรไทยตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และรายได้ต่อหัวที่เกิดขึ้นจริง



ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ทำให้เศรษฐกิจและสังคมไม่สามารถพัฒนาไปตามเป้าหมาย 5 ปีแรกของยุทธศาสตร์ชาติอีกทั้งยังทำให้ถดถอยต่ำกว่ามาตรฐานปี 2562 ทางสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้ปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 13 ประจำปี 2565 ถึง 2569 ด้วย 4 แนวคิดสำคัญ โดยสามหลักการแรกยังคงสอดคล้องและใกล้เคียงกับแนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ซึ่งยังเป็นไปตามภาพอนาคตของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้แก่ หลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียง เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ และการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ส่วนอีกหนึ่งหลักการในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ที่อยู่เหนือจากการร่างแนวทางระยะยาวโดยยุทธศาสตร์ชาติที่ทำไว้เมื่อปี 2560 ก็คือ การสร้างความสามารถในการ “ล้มแล้ว ลุกไว” ในสามระดับ ตั้งแต่การเตรียมพร้อมให้อยู่รอดต่อสภาวะวิกฤติฉับพลันและกลับเข้าสู่ภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว ระดับต่อมาคือการปรับตัวเข้ากับกระแสยุคใหม่ที่เปลี่ยนแปลงหลังวิกฤติ และระดับสุดท้ายคือการเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน

รูปที่ 6 หมายเหตุการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 13



17

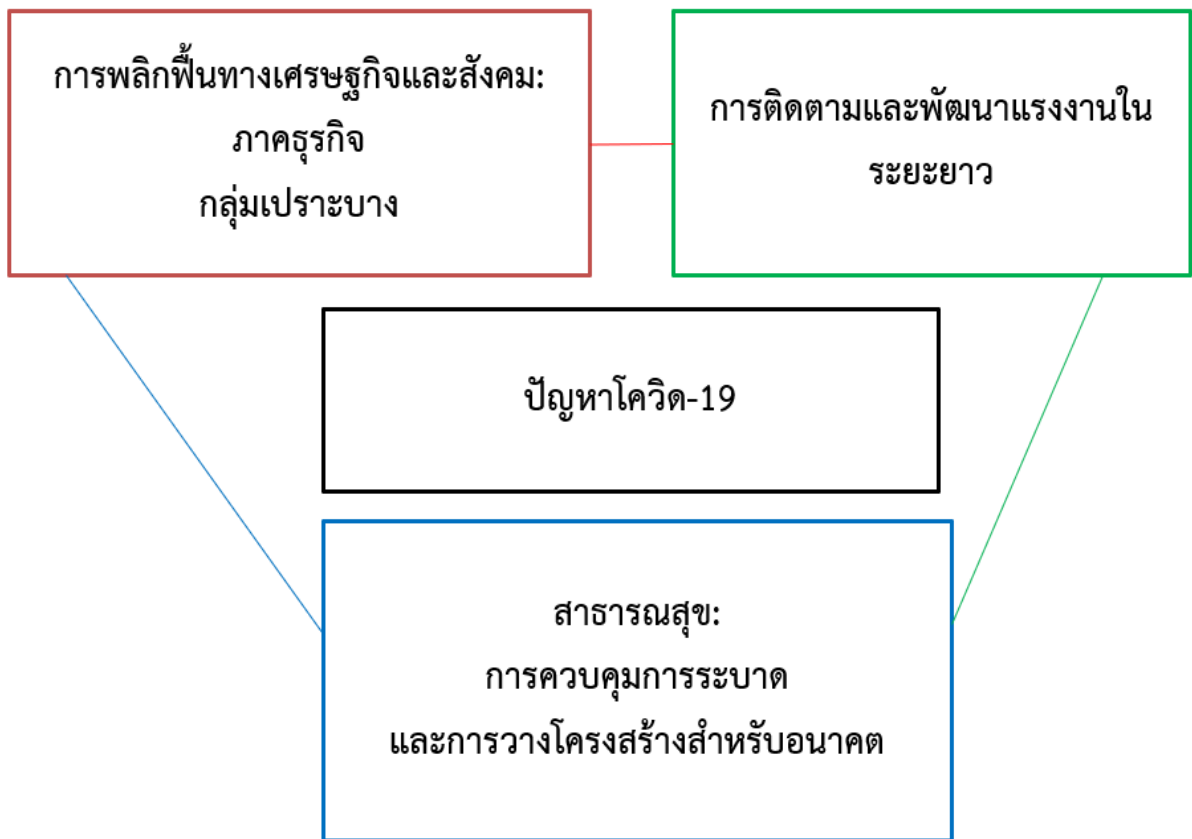
ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดหมายเหตุการพัฒนาจำนวน 13 หมายเหตุซึ่งแบ่งออกเป็นได้ทั้งหมด 4 มิติ ได้แก่ (1) มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมายจำนวน 6 หมายเหตุ (2) มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคมจำนวน 3 หมายเหตุ (3) มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำนวน 2 หมายเหตุ (4) มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศจำนวน 2 หมายเหตุ (รูปที่ 6) โดยหมายเหตุทั้งหมดดังกล่าวเป็นประเด็นที่มีลักษณะเชิงบูรณาการตั้งแต่ระดับต้นน้ำถึงปลายน้ำและครอบคลุมทุกมิติทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ยังคงยึดตามเป้าหมายตามเดิมของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่คาดหวังว่าจะสามารถผลักดันประเทศไทยกลับเข้าสู่ตามเส้นทางการมุ่งสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วในเวลาที่เหลืออีก 15 ปี

ประเด็นของบางหมายเหตุของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 13 มีความสามารถในการฟื้นตัวจากโควิด-19 สูงเนื่องจากเป็นประเด็นที่ภาคเอกชนมีความเข้มแข็งและภาครัฐให้ความสำคัญสูงอยู่แล้ว ซึ่งประกอบไปด้วยหมายเหตุที่ 3 ฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก หมายเหตุที่ 4 การแพทย์และสุขภาพมูลค่าเพิ่มสูง หมายเหตุที่ 5 ประตูก้าวการค้าการลงทุนและโลจิสติกส์ หมายเหตุที่ 8 พื้นที่และเมือง

อัจฉริยะ หมายความว่า 10 เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ และหมายความว่า 11 การลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อสนับสนุนและเสริมความแข็งแกร่งให้การดำเนินการฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทางคณะผู้วิจัยภายใต้งานวิจัยโครงการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทยสู่การก้าวผ่านปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืนจึงมุ่งเน้นการหนุนเสริมให้กับหมวดหมู่การพัฒนาที่เหลือที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากโควิด-19 โดยแบ่งออกเป็น 3 ทีมหลักให้ครอบคลุมทุกหมวดหมู่ที่จำเป็นต้องได้รับการหนุนเสริม (รูปที่ 6) จำนวนทั้งหมด หมวดหมู่ และสนับสนุนการเป้าหมายตัวชี้วัดภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1

รูปที่ 7 โครงสร้างแผนการทำงาน



ที่มา: คณะผู้วิจัย

ตารางที่ 1 การหนุนเสริมหมุดหมายการพัฒนาและตอบเป้าหมายภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 13

ทีมหลัก	วัตถุประสงค์	การหนุนเสริมหมุดหมาย	การตอบเป้าหมายตัวชี้วัด
<p><u>ทีมเศรษฐกิจและสังคม</u></p> <p>โครงการย่อยที่ 1:ติดตามสถานการณ์ การปรับตัวและมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจสังคมและการศึกษาจากปัญหาโควิด-19 สู่อุปสงค์ที่ฟื้นตัวอย่างยั่งยืน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ติดตามสถานการณ์ นโยบายและมาตรการของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการด้านสาธารณสุข 2. ประเมิน สังเคราะห์และถอดบทเรียนนโยบายและมาตรการทั้งในและต่างประเทศเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 3. วิจัยและพัฒนาโครงสร้างและองค์กรที่ทำหน้าที่รับมือกับโรคอุบัติใหม่และภาวะวิกฤติที่ตามมาอย่างมีประสิทธิภาพในบริบทการเมืองการปกครองไทย 	<p>หมุดหมายที่ 1 เกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง</p> <p>หมุดหมายที่ 2 การท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน</p> <p>หมุดหมายที่ 6 ศูนย์กลางดิจิทัลและอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ</p> <p>หมุดหมายที่ 7 SMEs ที่เข้มแข็ง ศักยภาพสูงแข่งขันได้</p> <p>หมุดหมายที่ 9 ความยากจนข้ามรุ่น และการคุ้มครองทางสังคม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายได้ต่อหัว 9,300 เหรียญสหรัฐต่อปี 2. ความแตกต่างด้านรายจ่ายระหว่างกลุ่มประชากรสูงสุดร้อยละ 10 และต่ำที่สุดร้อยละ 40 ต่ำกว่า 5 เท่า
<p><u>ทีมแรงงาน</u></p> <p>โครงการย่อยที่ 2: นโยบายและมาตรการเพื่อรองรับและป้องกันผลกระทบของ COVID-19 ต่อแรงงานและการจ้างงาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์สถานการณ์และพลวัตการจ้างงานที่เป็นผลจากมาตรการแก้ปัญหาโควิด-19 และแนวโน้มการจ้างงานในอนาคตตามฉากทัศน์ 2. วิเคราะห์สถานการณ์การย้ายกลับถิ่นของแรงงานในช่วงวิกฤติ สำหรับหาแนวทางการสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนของแรงงาน 	<p>หมุดหมายที่ 9 ความยากจนข้ามรุ่น และการคุ้มครองทางสังคม</p> <p>หมุดหมายที่ 12 กำลังคนที่มีสมรรถนะสูง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ ดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านชีวิตการทำงานและรายได้อยู่ในระดับสูง (คะแนน 0.7209)

ทีมหลัก	วัตถุประสงค์	การหนุนเสริมหมายเหตุ	การตอบเป้าหมายตัวชี้วัด
	3. วิเคราะห์และพัฒนาโครงสร้างทะเบียนแรงงานให้เป็นเครื่องมือสำหรับภาครัฐ 4. จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเตรียมความพร้อมกำลังแรงงานในการรองรับวิกฤติอื่น		
<u>ทีมสาธารณสุข</u> โครงการย่อยที่ 3: Covid-19 Policy Watch เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และโครงสร้างการกำหนดนโยบายและมาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อแก้วิกฤติโควิด-19 และเตรียมรับมือกับวิกฤติโรคอุบัติใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ	1. ติดตามสถานการณ์ นโยบายและมาตรการของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการด้านสาธารณสุข 2. ประเมิน สังเคราะห์และถอดบทเรียนนโยบายและมาตรการทั้งในและต่างประเทศเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 3. วิจัยและพัฒนาโครงสร้างและองค์กรที่ทำหน้าที่รับมือกับโรคอุบัติใหม่และภาวะวิกฤติที่ตามมาอย่างมีประสิทธิภาพในบริบทการเมืองการปกครองไทย	หมายเหตุที่ 13 ภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ตอบโจทย์ประชาชน	1. ชีตความสามารถของการปฏิบัติตามกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการเตรียมความพร้อมฉุกเฉินด้านสุขภาพ (คะแนนสมรรถนะรวมร้อยละ 90) 2. อันดับประสิทธิภาพของรัฐบาล (อันดับที่ 15)

1.5 สรุปผลการวิจัย

ปัญหาโควิด-19 ได้เข้ามากระทบกับเศรษฐกิจไทยในช่วงปี 2563 ซึ่งประเทศไทยกำลังอยู่ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ปี 2560-2564 ในช่วง 2 ปีหลัง

เศรษฐกิจไทยในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นก้าวแรกของแผนพัฒนา 4 ฉบับที่จะผลักดันไทยไปสู่เป้าหมายระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่มุ่งหวังที่จะผลักดันให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีรายได้ต่อหัวประชากรไม่น้อยกว่า 15,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อปี (รูปที่ 8)

ผลกระทบของปัญหาโควิด-19 ได้สะท้อนให้เห็นถึงจุดอ่อนของโมเดลการพัฒนาที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าไม่สามารถรับมือกับความเสี่ยงต่างๆ เช่น โควิด-19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่เพียงพอ เรียกได้ว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ก็เป็น “โอกาส” ในการขัดเกลายุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศให้เฉียบคมขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน

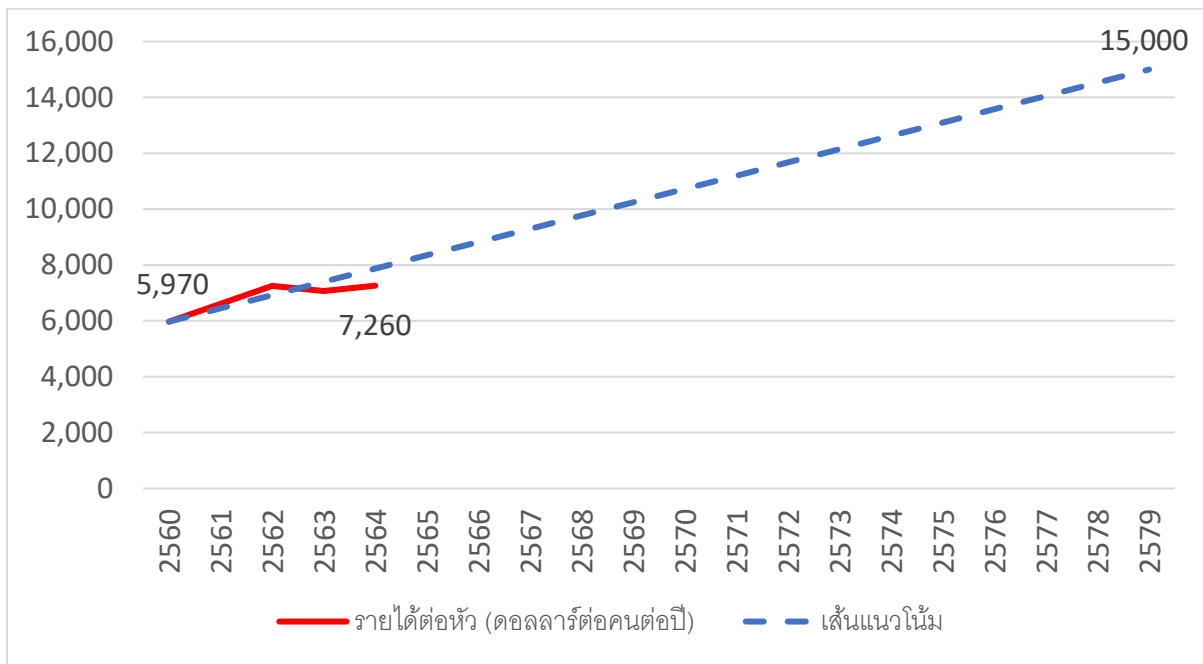
ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโควิด-19 ทำให้เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการเติบโตและพัฒนาที่ต่ำกว่าแนวโน้มที่ควรจะเป็น ซึ่งสรุปออกมาได้เป็น 6 มิติที่สำคัญ¹ คือ

1. การเติบโตของเศรษฐกิจที่ชะงักงัน ขนาดของเศรษฐกิจไทยในปี 2565 ยังไม่กลับไปสู่ขนาดเท่าเดิมในปี 2562 ซึ่งเป็นปีก่อนที่จะเกิดโควิด-19
2. โควิด-19 ทำให้ประเทศไทยเผชิญกับปัญหาทางด้านการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านโภชนาการของนักเรียน ปัญหาการเรียนรู้อุดด้อย ไปจนถึงปัญหาเด็กหลุดจากระบบการศึกษา
3. ผลกระทบของวิกฤติพบว่ามียุทธศาสตร์คนยากจนและกลุ่มที่เปราะบาง ด้อยโอกาส ได้รับผลกระทบในระดับที่สูง และก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำที่สูงมากขึ้น
4. กลุ่มผู้ประกอบการได้รับผลกระทบในหลากหลายภาคส่วนในระดับที่มากขึ้นแตกต่างกัน กลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและย่อมได้รับผลกระทบที่มากกว่าผู้ประกอบการรายใหญ่
5. ตลาดแรงงานเกิดการปรับตัวที่ล่าช้า เนื่องจากขาดฐานข้อมูลกลางในการช่วยเหลือตลาดแรงงานในการปรับตัว และมีปัญหาสังคมที่ซุกซ่อนเอาไว้ คือ ปัญหาแรงงานข้ามชาติทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การทำงาน ไปจนถึงสิทธิและสวัสดิการทางด้านสุขภาพต่างๆ
6. ประเทศไทยเผชิญกับภัยทางด้านความมั่นคงในรูปแบบใหม่ คือ การรับมือกับโรคอุบัติใหม่และการจัดการในสภาวะวิกฤติ

กรอบแนวคิดของโครงการวิจัยชิ้นนี้ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ยั่งยืน ต้องมีการพัฒนาบนพื้นฐาน 3 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านสังคม การพัฒนาด้านสุขภาพ โดยมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการยกระดับประเทศให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน จึงมุ่งเน้นในการนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อผลักดันประเทศให้กลับสู่เส้นทางการพัฒนาในระยะยาว โดยอาศัยการหนุนเสริม (รูปที่ 9)

¹ โครงการติดตามสถานการณ์ การปรับตัวและมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา จากปัญหาโควิด-19: สู่การพลิกฟื้นอย่างยั่งยืน (ระยะที่ 2)

รูปที่ 8 เส้นทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยที่หลุดจากเส้นแนวโน้มระยะยาว



ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมวดหมู่ที่ถูกกำหนดในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

หมวดหมู่ฯ ที่พิจารณาได้เน้นไปที่หมวดหมู่ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ แต่เป็นหมวดหมู่ที่ไม่สามารถที่จะฟื้นตัวจากปัญหาโควิด-19 ได้โดยง่าย ไม่ว่าจะเป็นเพราะปัญหาภาคเอกชนที่เข้มแข็งในระดับที่จำกัด หรือเพราะภาครัฐที่ไม่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาเป็นลำดับแรก หรือเป็นช่องว่างที่ยังขาดข้อมูลสนับสนุนเชิงประจักษ์ที่จะเข้ามาร่วมผลักดันแก้ไขปัญหา ได้แก่ หมวดหมู่เกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าเพิ่มสูง หมวดหมู่การท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน หมวดหมู่ศูนย์กลางดิจิทัลและอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ หมวดหมู่ SMEs ที่เข้มแข็ง ศักยภาพสูง แข่งขันได้ และหมวดหมู่ความยากจนข้ามรุ่น และการคุ้มครองทางสังคม

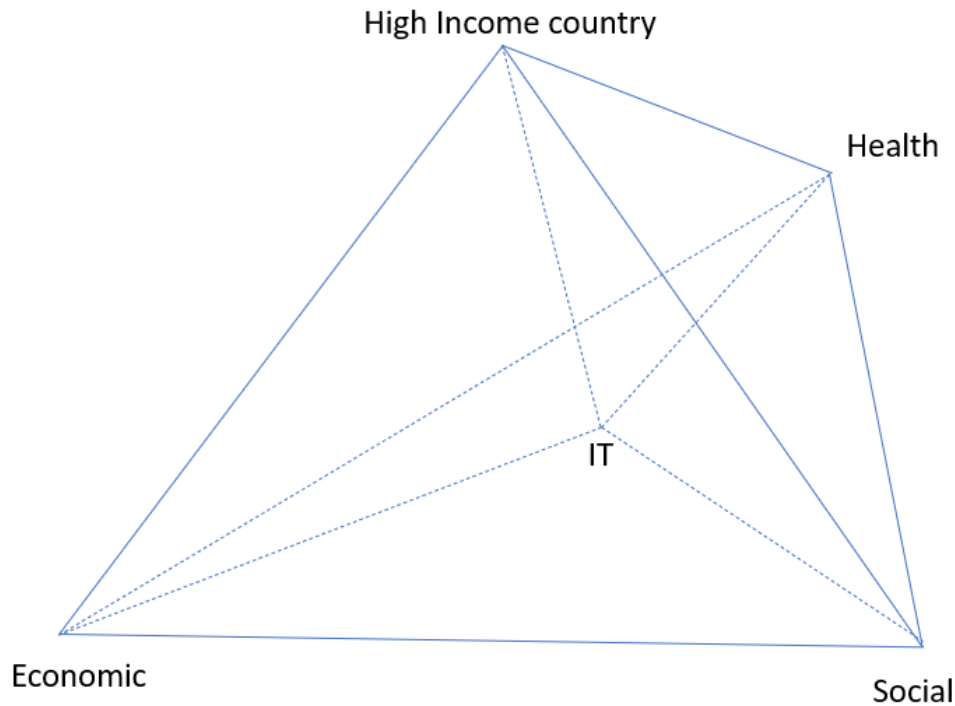
ข้อเสนอการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืน อาศัยการจัดการใน 3 มิติ ได้แก่ known-knowns, known-unknowns และ unknown-unknowns

1) Known-knowns คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วและต้องการข้อเสนอเพื่อตอบสนองต่อปัญหาดังกล่าว หรือก็คือ โควิด-19 ไทยต้องทำอะไรบ้างเพื่อการเติบโตหลังโควิด-19

2) Known-unknowns คือ ปัญหาในอนาคตที่เกิดขึ้นในลักษณะคล้ายคลึงกัน สามารถนำเอาบทเรียนการจัดการวิกฤตนี้ไปประยุกต์ใช้

3) Unknown-unknowns คือ ปัญหาในอนาคตที่ไม่สามารถคาดเดาได้ล่วงหน้า ต้องการการเตรียมความพร้อมในเชิงหลักการเพื่อประยุกต์พลิกแพลงรับมือวิกฤติ

รูปที่ 9 กรอบแนวคิดในการพัฒนาประเทศ



ที่มา: จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

หมายเหตุ: แผนภาพนี้สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องตั้งอยู่บนฐานของความสมดุลของทั้ง 3 องค์ประกอบ

1. Known-knowns

ในส่วนของ known-known นั้น ทางออกจากวิกฤติ ต้องมีการดำเนินการที่สำคัญในระดับนโยบาย และในระดับโครงสร้าง ดังนี้

ในระดับนโยบาย ต้องมีการผลักดันประเทศไทยกลับสู่เส้นทางการเป็นประเทศรายได้สูงภายในกรอบ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งต้องอาศัยการผลักดันภาคเศรษฐกิจที่ประเทศไทยมีความเข้มแข็ง ดังนี้

ภาคท่องเที่ยว การพัฒนาภาคท่องเที่ยวในเชิงปริมาณไม่สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน ต้องอาศัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่คุ้มค่าต่อการจ่ายที่สูงขึ้น (value for money) นั้นหมายถึง การเพิ่มมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นที่ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศาสนา ที่เคยพัฒนาจนมีชื่อเสียง ด้วยโมเดลท่องเที่ยวใหม่ที่หลากหลาย ได้แก่ การท่องเที่ยวชุมชนแบบจอบงล่องหน้า โมเดลท่องเที่ยวสายมู โมเดลการท่องเที่ยวแบบ สันทนาการ โมเดลการท่องเที่ยวโดยอาศัยเทคโนโลยีขั้นสูง (AR/VR) โมเดลการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ/กีฬา โมเดลการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาและดูงาน โดยการสร้างกิจกรรมต้องคำนึงถึงอุปสงค์เป็นสำคัญ (demand-led)

ภาคเกษตร ต้องแก้ไขหนี้สินเกษตรกรให้ยั่งยืนผ่านเส้นทางการพัฒนาเกษตรกรสู่ความยั่งยืน 4 เส้นทาง ได้แก่ การเกษตรผสมผสาน การเกษตรไฮเทค วิสาหกิจการเกษตร และการพัฒนาภาคเกษตรของทุก

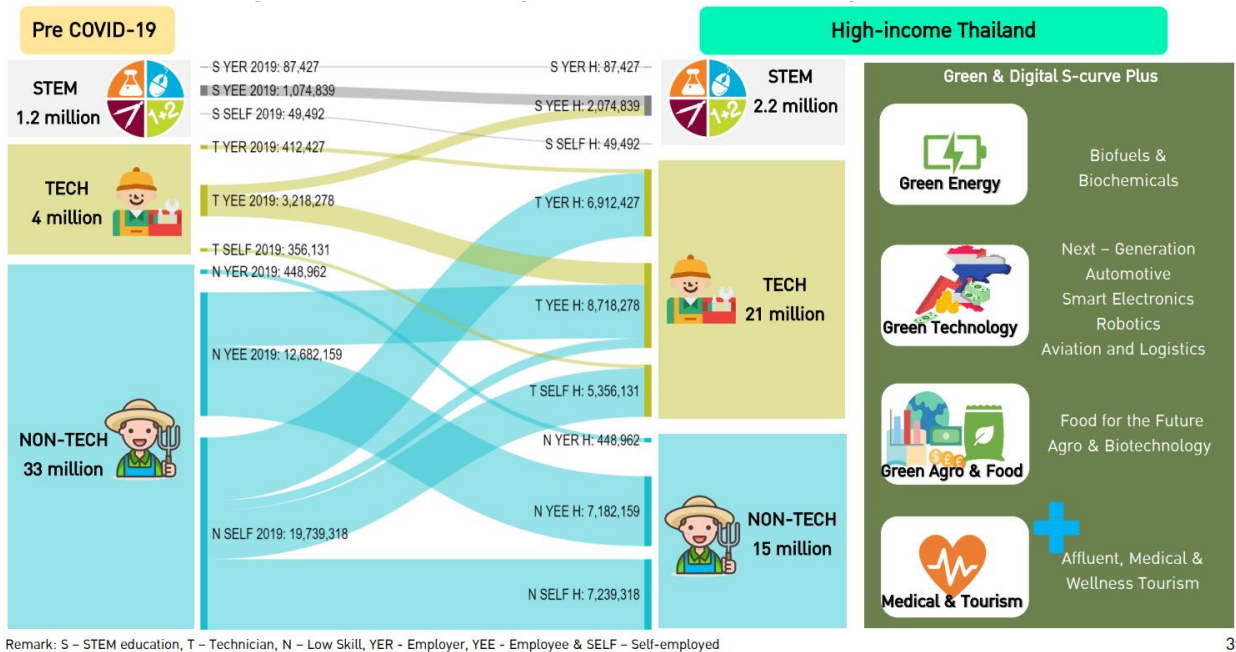
ภาคส่วน สำหรับการสร้างมูลค่าเพิ่มในรูปอาหารต้องเน้นไปที่คุณภาพ ความปลอดภัย รวมทั้งความชัดเจนของ ส่วนผสม (การปนเปื้อนสารกัญชา) ขณะที่การส่งออกสินค้าเกษตรต้องพัฒนาหัวใจในการนำเสนอโอกาส ใหม่ๆ ให้กับผู้ประกอบการและเกษตรกรไทย อันได้แก่ New player (ธุรกิจส่งออกรายใหม่มีบทบาทแค่ร้อยละ 1.7 ของภาคส่งออก) New products (สินค้าใหม่ๆ ได้แก่ อาหารในอนาคต ซึ่งประกอบไปด้วย อาหารเสริมสุขภาพ อาหารทางการแพทย์ อาหารอินทรีย์ plant-based food อาหารที่มีเรื่องราวใหม่ และอาหารฮาลาล) New platform (การเชื่อมโยงใหม่ คือ รถไฟลาว-จีน) New destination (ตลาดใหม่ๆ ที่มีศักยภาพสูง ในอนาคตเช่น ซาอุฯ ไนจีเรีย) New theme (การสร้างสรรคพัฒนาสินค้าผ่านอุตสาหกรรม BCG ซึ่งแม้ว่าจะมีความพยายามในการผลักดันอย่างสูง แต่ยังมีปัญหาในหลากหลายจุด ไม่ว่าจะเป็นตัวชี้วัดที่อาจจะไม่สะท้อน ภาพการพัฒนาที่ครอบคลุม ฐานข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน หน่วยงานภาครัฐที่ไม่เชื่อมโยงกัน อาจจะต้องมีการ เดินหน้าแบบเป็นวาระแห่งชาติ) New geopolitics (การเข้าร่วมข้อตกลงทางการค้าภายใต้การเปลี่ยนแปลง ภูมิรัฐศาสตร์โลกแบบใหม่ ต้องไม่ลืมเยียวยาช่วยเหลือกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ) และ New marketing (การใช้ Soft power ในการเข้ามาเป็นเทคนิคช่วยสร้างความดึงดูดใจ)

อุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมสีเขียว ต้องเร่งพัฒนาแรงงานให้มีทักษะเพิ่มสูงมากยิ่งขึ้น โดย ศึกษาทักษะที่อุตสาหกรรม S-Curve ของประเทศไทยมีความต้องการ อาทิ เช่น STEM skills, Technology skills, Non-tech skills รวมไปถึง Soft skills เพื่อนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น และทำให้ แรงงานมีรายได้เพิ่มมากยิ่งขึ้นเร่งผลักดันสู่การเป็น High-income Thailand (รูปที่ 10)

นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาระบบวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้าง **ระบบการวิเคราะห์และจัดการ ปัญหาโรคระบาด** ที่ครอบคลุมการเก็บข้อมูล การวิจัย และการจัดการความรู้ ที่จะช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ ปัญหาและผลกระทบที่ครอบคลุมมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ในช่วงโควิด-19 นอกจากข้อมูลการเจ็บป่วยและการ ตายตามระบบรายงานแล้ว การวัดการตายส่วนเกิน (excess death) ก็จะช่วยทำให้สามารถประมาณการ ผลกระทบที่รวมผลกระทบทางอ้อมได้ครบถ้วนมากขึ้น และช่วยในการกำหนดมาตรการรับมือทั้งในด้าน สาธารณสุขและด้านอื่นๆ การมีข้อมูล Long COVID และการวิจัยที่ประมาณการค่าภาระโรค (burden of disease) ก็จะช่วยทำให้เข้าใจปัญหาและวางแผนการลงทุนด้านการแพทย์และสาธารณสุขที่จะช่วยรับมือกับ ผลกระทบในระยะยาวได้เหมาะสมขึ้น และในด้านการตรวจหาเชื้อ การเลือกและจัดหาวัคซีน การรักษา ยา เครื่องมือและเวชภัณฑ์อื่นๆ ก็ควรต้องเปลี่ยนจากการแข่งขันทางด้านราคาเป็นหลักมาเป็นการพิจารณาใน ภาพรวมของประเทศและเปรียบเทียบความคุ้มค่าในด้านราคาต่อประสิทธิภาพ (price-performance ratio) แทน รวมทั้งและดำเนินการอุดช่องว่างของระบบสุขภาพสำหรับการรับมือโรคอุบัติใหม่ในทุกด้าน ซึ่งควร ครอบคลุม 1. Service delivery 2. Information system 3. Health financing 4. Medical product and technology 5. Health workforce 6. Leadership and governance

กลจักรที่จะขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศรายได้สูง ต้องอาศัยกลไกเชิงโครงสร้างที่สำคัญ 2 ส่วน ที่ต้องสร้างขึ้นใหม่ ได้แก่

รูปที่ 10 การเพิ่มรายได้แรงงานด้วยอุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมสูง High-income Thailand



35

1) โครงสร้างทะเบียนข้อมูลแรงงาน

ภาครัฐต้องเริ่มต้นจากการปิดช่องว่างของฐานข้อมูลระหว่างรัฐที่ไม่สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นๆ โดยทำการรวมฐานข้อมูลให้เชื่อมโยงกันเป็นทะเบียนข้อมูลแรงงานที่สมบูรณ์พร้อมทั้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง และระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน นำไปสู่การออกแบบนโยบายที่มีหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สะท้อนสถานการณ์ปัจจุบันของตลาดแรงงาน และสนับสนุนการเข้าถึงงานที่เหมาะสมต่อความต้องการของตน ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในปัจจุบัน ความต้องการของนักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศ และความต้องการของทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น การสร้างทักษะให้กับผู้คนในเมืองที่วางแผนการพัฒนาเป็นพื้นที่รองรับกลุ่ม Digital Nomad เป็นต้น

2) โครงสร้างองค์กรรับมือโรคอุบัติใหม่และวิกฤตฉุกเฉินที่สำคัญ

การรับมือโรคอุบัติใหม่และวิกฤตฉุกเฉินที่สำคัญ ควรมี (หรือพัฒนาจนเกิด) โครงสร้างที่สามารถประเมินปัญหาและความเสี่ยงของประเทศจากวิกฤตที่เกิดขึ้น และกำหนดมาตรการรับมือ/จัดการที่เหมาะสม ซึ่งควรประกอบด้วยโครงสร้างด้านวิชาการและการจัดการความรู้ที่ทำหน้าที่ติดตามสถานการณ์ทั้งในระดับโลก และในประเทศ เทคโนโลยีการตรวจ การป้องกันและวัคซีน การรักษาและยา เครื่องมือและเวชภัณฑ์อื่นๆ และโครงสร้างที่ทำหน้าที่กำหนดมาตรการรับมือที่เหมาะสม ทั้งในด้านการควบคุมโรค และมาตรการอื่นที่กว้างไปกว่าด้านการแพทย์และสาธารณสุขด้วย

กลไกรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินขององค์กรตามโครงสร้างนี้ควรมีคุณสมบัติ 3 ประการดังต่อไปนี้คือ 1. เป็นกลไกอัตโนมัติที่มีข้อกำหนดที่มีหลักประกันว่าผู้ที่จะมีบทบาทหลักในการเสนอทางเลือกและตัดสินใจต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญและเข้าใจภาพรวมของปัญหาและผลกระทบของทางเลือกต่างๆ ดีพอ 2. เป็นกลไกที่

ช่วยให้ ประเทศมีองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่จำเป็นที่พร้อมใช้ และ 3.เป็นกลไกที่ภาคส่วนต่างๆ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการรับมือที่เห็นว่าเหมาะสม

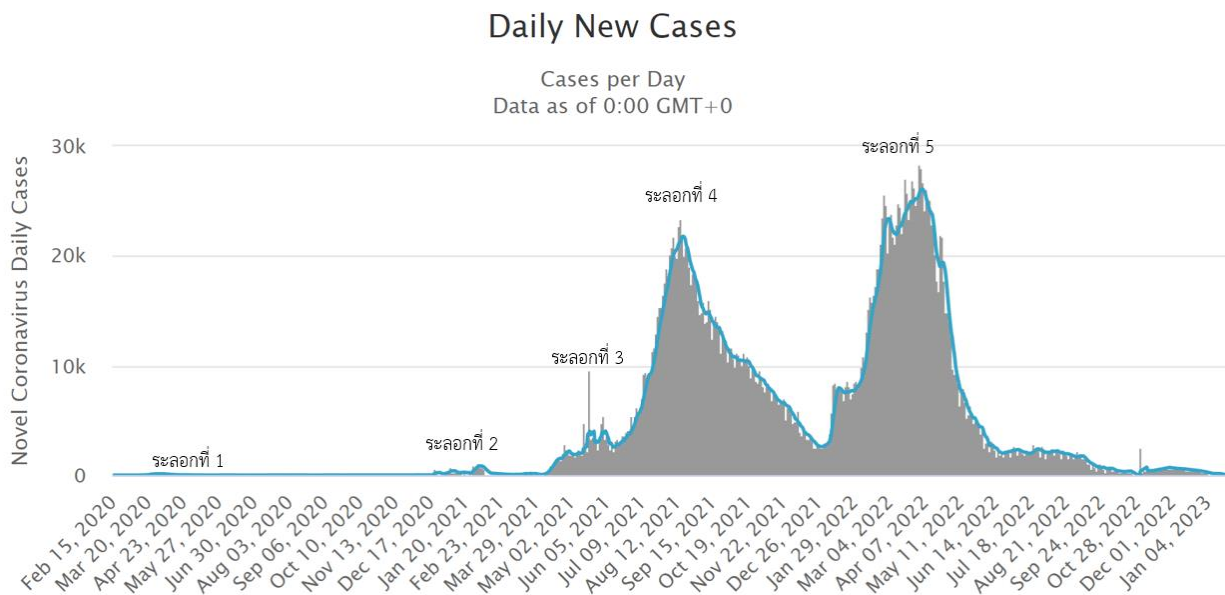
2. Known-unknowns

องค์ความรู้ในระดับ known-unknowns คือ การถอดแบบวิฤตการณ์โควิด-19 ออกมาเป็นต้นแบบในการจัดการกับวิฤตการณ์ที่คล้ายคลึงกับโควิด-19 ในอนาคต

เมื่อพิจารณาย้อนหลังถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน จะพบว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดสามารถจำแนกออกได้เป็นการแพร่ระบาดรวม 5 ระลอก (รูปที่ 11) แบ่งได้เป็น

1. การแพร่ระบาดระลอกที่ 1 เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากต่างประเทศ
2. การแพร่ระบาดระลอกที่ 2 เกิดจาก Cluster ที่สมุทรสาคร และเชียงใหม่/เชียงราย
3. การแพร่ระบาดระลอกที่ 3 เกิดจาก Cluster หลากหลายกลุ่ม
4. การแพร่ระบาดระลอกที่ 4 เกิดจากสายพันธุ์ Delta
5. การแพร่ระบาดระลอกที่ 5 เกิดจากสายพันธุ์ Omicron

รูปที่ 11 สถานการณ์การแพร่ระบาด ทั้ง 5 ระลอก



เมื่อนำเอาแต่ละช่วงของการแพร่ระบาดมาถอดเป็นบทเรียนที่คล้ายคลึงกัน จะพบว่า การตัดสินใจเชิงนโยบาย หรือ policy decision จะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลาของการแพร่ระบาด ซึ่งแยกออกได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

2.1 ช่วงก่อนที่จะเกิดการแพร่ระบาดในวงกว้าง

ในช่วงก่อนที่จะเกิดการแพร่ระบาด โจทย์ในเชิงนโยบายที่สำคัญ จะเป็นโจทย์ทางด้านสุขภาพเป็นหลัก โดยภาครัฐจะต้องเลือกพิจารณาถึงขนาดและความรุนแรงของปัญหาเพื่อวางกลยุทธ์ในการรับมือที่เหมาะสม

ทางเลือกในเชิงนโยบาย สามารถแยกออกได้เป็น 2 เส้นทางที่สำคัญ คือ หากพิจารณาว่าเป็นปัญหาที่ขนาดไม่ใหญ่ สามารถที่จะควบคุมปัญหาได้โดยง่าย ก็จะเน้นไปที่การใช้อำนาจของ พ.ร.บ. โรคติดต่อ (2558) ซึ่งให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาผ่านการออกมาตรการทางด้านการควบคุมการแพร่ระบาดเป็นการเฉพาะเพื่อจัดการกับปัญหา

ในทางตรงกันข้าม หากพิจารณาว่าประเด็นปัญหาเป็นปัญหาที่ขนาดใหญ่ ไม่สามารถที่จะควบคุมได้โดยง่าย ภาครัฐควรจะเน้นไปที่การใช้อำนาจของ พรก. ฉุกเฉิน (2548) ซึ่งให้อำนาจนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เข้ามาจัดการปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสุขภาพ และควรจัดตั้งทีมทางด้านสุขภาพเป็นการเฉพาะเพื่อรับมือประเด็นทางด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง

การพิจารณาทางเลือกในส่วนนี้ ควรจะต้องอาศัยข้อมูลในทางวิชาการเข้ามาประกอบการตัดสินใจ เช่น โมเดลประมาณการสถานการณ์การแพร่ระบาด SEIR Model ร่วมกับข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก (WHO) และข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดในระดับนานาชาติ

2.2 ช่วงที่การแพร่ระบาดเริ่มเพิ่มสูงขึ้นในวงกว้าง

เมื่อการแพร่ระบาดเริ่มเพิ่มขึ้นในระดับที่สูงมากขึ้น โจทย์ในเชิงนโยบายจะมีความซับซ้อน และต้องดำเนินการในหลากหลายกิจกรรม ดังนี้

หนึ่ง การจัดตั้งทีมทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อเข้ามารวบรวมข้อมูล และจัดทำนโยบายทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ช่วยบรรเทาสถานการณ์ผลกระทบต่อภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

สอง การพิจารณาโจทย์ในเรื่องของการควบคุมการแพร่ระบาดซึ่งแบ่งออกได้เป็น โจทย์ในการควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อลดการแพร่ระบาด โดยเน้นไปที่หลักการ “สุขภาพต้องมาก่อนเสรีภาพ” เช่น มาตรการจำกัดการเดินทางเข้าประเทศ มาตรการเคอร์ฟิว มาตรการยกเว้นการเดินทางข้ามพื้นที่ มาตรการยกเว้นการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในบางสาขา (เช่น ผับ บาร์ คาราโอเกะ) รวมไปถึงการกำหนดรูปแบบการดำเนินกิจกรรม เช่น จำนวนผู้รับบริการที่เหมาะสม ซึ่งการกำหนดนโยบายในส่วนนี้ ต้องอาศัยการร่วมมือกันระหว่างทีมทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสุขภาพ ในการกำหนดความเหมาะสมของการจำกัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และออกมาตรการเยียวยาที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบได้รับความเป็นธรรม และยินดีที่จะทำตามมาตรการของภาครัฐ และโจทย์ในการกำหนดรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ช่วยลดการแพร่ระบาด เช่น มาตรการ DMHTTA (อยู่ห่างไว้ ใส่แมสก์กัน หมั่นล้างมือ วัคซีนทภูมิ ตรวจหาเชื้อ และใช้แอปพลิเคชัน) มาตรการ Fit to fly มาตรการ Travel Bubble

สาม ระบบการศึกษามีแนวโน้มที่จะต้องเรียนแบบ on-line หรือแบบทางไกล ทำให้ทีมที่ดูแลทางด้านสังคม ต้องออกมาตรการในการดูแลกลุ่มที่เปราะบาง ไม่ว่าจะเป็นเด็กที่ขาดสารอาหารเนื่องจากยากจนและต้องพึ่งพาอาหารกลางวันที่โรงเรียน เด็กที่ไม่สามารถเรียนผ่านระบบออนไลน์ได้ รวมไปถึงเด็กที่หลุดจากระบบการศึกษา

สี่ กลุ่มแรงงานมีแนวโน้มที่จะย้ายถิ่นสูง ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน และปัญหาการว่างงานแฝง (มีงานทำแต่ไม่ได้ทำงาน หรือทำงานแต่ไม่ได้มีรายได้) ทีมเศรษฐกิจและสังคมต้องเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือลดทอนปัญหาให้เบาบางลง โดยทำการสำรวจสถานการณ์และจัดสรรแรงงานไปยังสาขาที่ขาดแคลน รวมไปถึงการอาศัยโอกาสในช่วงนี้เร่งฝึกฝนฝีมือแรงงานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในตลาดแรงงานในอนาคต

ห้า การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวจะเกิดปัญหา เนื่องจากพรมแดนมีแนวโน้มที่จะถูกปิด และแรงงานต่างด้าวไม่ได้รับสิทธิในการเข้าถึงการรักษาพยาบาล รวมไปถึงการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ทีมสังคมต้องเข้ามาดำเนินการร่วมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า (เช่น การต่อใบอนุญาตทำงาน พาสปอร์ต) และผลักดันให้แรงงานต่างด้าวได้รับการคุ้มครองสิทธิทางด้านสุขภาพ เช่นเดียวกับคนไทย มาตรการในลักษณะนี้ คล้ายคลึงกับกรณีของสหรัฐฯ ที่มีการฉีดให้กับคนบนพื้นแผ่นดิน ทุกคนไม่ว่าจะเข้าเมืองมาแบบผิดกฎหมายหรือไม่ก็ตาม

หก เศรษฐกิจในภาพรวมในระยะนี้มีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในวงกว้าง ทำให้ภาครัฐต้องออกมาตรการในการกระตุ้นไม่ให้เศรษฐกิจเข้าสู่วิกฤติ ทีมเศรษฐกิจต้องทำหน้าที่ในสองส่วนที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์ความเหมาะสมของการกู้เงินเพื่อมากระตุ้นเศรษฐกิจ ซึ่งต้องพิจารณาถึงผลได้ในระยะสั้น เทียบกับ ต้นทุนทางด้าน การคลังในระยะยาว และความเสถียรต่อฐานะทางการคลังของประเทศ และการวิเคราะห์ความเหมาะสมในระดับนโยบายที่ต้องมีการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ คุ่มค่างบประมาณ และมีประสิทธิผล คือ ตรงไปยังกลุ่ม ผู้ที่ได้รับผลกระทบในระดับที่สูง โดยมีตัวอย่างนโยบายที่เหมาะสม เช่น โครงการคนละครึ่ง การเติมเงินในบัตรสวัสดิการของรัฐ และโครงการเราเที่ยวด้วยกัน และมีตัวอย่างที่ไม่เหมาะสม คือ โครงการช้อปดีมีคืน

เจ็ด ในช่วงที่วิกฤติมีความรุนแรง มักจะพบกลุ่มผู้ที่แสวงหาโอกาสจากวิกฤติโดยการเอาเปรียบคนอื่นในสังคม เช่น การกักตุนสินค้าและบริการที่จำเป็น เช่น อาหาร ยา รักษาโรค หน้ากากอนามัย เจลทำความสะอาด ทีมสังคมต้องติดตามสถานการณ์ให้เท่าทันและออกมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยด่วนเพื่อลดผลกระทบในทางสังคมที่เกิดขึ้น

แปด การรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินในประเทศ โดยการพิจารณาคงสถานะหนี้ไม่ให้กลายเป็นหนี้สูญ การสนับสนุนการให้สินเชื่อฉุกเฉินอย่างเหมาะสม เช่น การใช้กลไก บสย. และการจัดการของธนาคารพาณิชย์ในการพิจารณาลูกหนี้ที่เหมาะสมที่จะให้กู้ฉุกเฉิน รวมไปถึงการออกมาตรการเพื่อรักษาความเชื่อมั่น เช่น กองทุนรักษาสภาพคล่องของการระดมทุนในตลาดสารหนี้ (BSF)

เก้า การวางระบบสุขภาพเพื่อรองรับปริมาณการใช้งานให้เพียงพอและไม่ส่งผลกระทบต่อ การให้บริการสำหรับการดูแลรักษาโรคอื่นๆ โดยมีการพิจารณาใช้โรงพยาบาลสนาม ระบบ Hospital ศูนย์พักคอย

และการกักตัวที่บ้าน (home isolation) เข้ามาช่วยในการลดปริมาณผู้ป่วยในระบบ และควรวางระบบจัดการ เพื่อลดความเสี่ยงสำหรับบุคลากรทางการแพทย์ ตลอดจนการเร่งจัดหาวัคซีนเพื่อป้องกันโรคและยารักษาโรค การเร่งพิจารณาความเหมาะสม การเร่งพัฒนาระบบข้อมูล (เช่น หมอพร้อม) และการเร่งปรับมาใช้กับ ประชาชน

2.3 ช่วงที่การแพร่ระบาดถึงจุดสูงสุดและเริ่มลดลง

สถานการณ์การแพร่ระบาดในระยะนี้เข้าสู่จุดสูงสุดและมีแนวโน้มลดลง โจทย์ของภาครัฐเริ่มเปลี่ยน จากการควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อผลทางด้านลดการแพร่ระบาด มาเป็นการลดระดับมาตรการ ควบคุมเพื่อให้เศรษฐกิจสามารถกลับมาอยู่รอด ในช่วงนี้ วาทกรรมทางสังคมจะเปลี่ยนเป็น “คนจะไม่ตาย เพราะโรคระบาด (ป่วยตาย) แต่จะตายเพราะโรคเศรษฐกิจ (อดตาย)”

โดยโจทย์ของภาครัฐในส่วนนี้ แยกออกเป็น

หนึ่ง โจทย์ทางด้านเศรษฐกิจเริ่มเปลี่ยนเป็นปัญหาเฉพาะจุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มเปราะบาง เนื่องจากการฟื้นตัวจากสถานการณ์วิกฤติ มักจะฟื้นตัวในระดับที่แตกต่างกัน ทีมเศรษฐกิจจึงต้องเร่งให้การ ช่วยเหลือกลุ่มที่ฟื้นตัวได้ช้า หรือไม่สามารถฟื้นตัวได้เอง เช่น กลุ่มคนยากจน กลุ่มแรงงานที่ตกงาน กลุ่มเด็ก จบใหม่ รวมไปถึงกลุ่มที่เผชิญกับปัญหาวิกฤติซ้ำซ้อน เช่น คนขับแท็กซี่ที่ต้องเผชิญกับปัญหาค่าครองชีพสูง

สอง ในภาคการศึกษา การเรียน On-line หรือการเรียนทางไกลเป็นเวลานานทำให้มีโอกาสที่เด็กจะ เกิดปัญหา learning loss ขึ้น ทีมสังคมจึงต้องออกนโยบายทางด้านการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหานี้โดยเร่งด่วน

สาม การฟื้นตัวของเศรษฐกิจตามมาด้วยการย้ายงานของแรงงานที่จะกลับเข้าสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่ฟื้นตัวอีกครั้ง ในภาคปฏิบัติพบว่า การย้ายแรงงานกลับมาได้อย่างไม่สมบูรณ์ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลน แรงงานที่จะทำงานให้กับธุรกิจที่กำลังฟื้นตัว ภาครัฐต้องเข้ามาช่วยขับเคลื่อนให้การเคลื่อนย้ายแรงงานทำให้ เร็วและตรงจุดมากยิ่งขึ้น

สี่ ในทางสาธารณสุข การลดมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดต้องอาศัยการวิเคราะห์ทางด้าน ระบาดวิทยา ร่วมกับการวิเคราะห์ผลได้ทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งในส่วนนี้ต้องอาศัยหลักวิชาการใน การเลือกการลดมาตรการที่ไม่จำเป็นลง (เช่น การวัดอุณหภูมิ) และการเลือกลดมาตรการที่ไม่ช่วยลดความ เสี่ยงในการแพร่ระบาดมากนัก แต่มีแนวโน้มที่จะช่วยให้เกิดการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจได้ในระดับสูง (เช่น สถานที่ออกกำลังกาย สวนสาธารณะ โยคะ ร้านอาหารที่เปิดโล่ง)

ห้า การพิจารณาเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยควรจะทำการศึกษาทดลองในรูปแบบของ Sand box ใน บางพื้นที่เสียก่อน เพื่อพิจารณาถึงความเสี่ยงของการแพร่ระบาด ความรัดกุมของระบบในการรองรับความ เสี่ยง ผลดีต่อเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ตลอดจนผลกระทบในแง่บวกและลบอื่นๆ ที่คาดและไม่ได้คาดว่าจะเกิดขึ้น

หก ทีมเศรษฐกิจควรเร่งดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้ ผ่านการลดดอกเบี้ย ลดหนี้ ยืดระยะเวลาการ ชำระหนี้ หรือการแก้ไขสัญญาเพื่อให้ธุรกิจมีสภาพคล่องเพียงพอในการดำเนินธุรกิจในช่วงแห่งการฟื้นฟูนี้

2.4 ช่วงที่การแพร่ระบาดลดลงเป็นอย่างมาก

ในช่วงนี้เป็นการเปลี่ยนผ่านของสังคมเข้าสู่สถานการณ์ปกติ คือ ไม่มีมาตรการในการควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ แต่อาจจะยังคงมาตรการทางด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

นโยบายที่สำคัญในช่วงนี้ ได้แก่

หนึ่ง การเข้าสู่การเป็นโรคประจำถิ่น ต้องมีการพิจารณาอย่างเหมาะสมถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดและความพร้อมของประชาชนและสังคมในการใช้ชีวิตแบบสถานการณ์กลับมาเป็นปกติ

สอง ยกเลิก พรก. ฉุกเฉิน แยกทีมเศรษฐกิจออกมาดูแลจัดการเรื่องนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ซึ่งควรจะประกอบไปด้วย

1. นโยบายเพื่อขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ
2. นโยบายปรับปรุงผลิตภาพในการทำธุรกิจแบบเดิมๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพสูง เช่น ท่องเที่ยว อาหาร ขนส่ง ดิจิทัล
3. การจัดเก็บภาษีเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษีที่มีลักษณะก้าวหน้าเพื่อนำมาชดเชยหนี้ที่ก่อขึ้นในช่วงที่ผ่านมา
4. การสนับสนุนการแก้หนี้ของประชาชนและภาคธุรกิจ เพื่อปรับสมดุลเข้าสู่สภาวะปกติ
5. พิจารณาปรับเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำซึ่งมักจะถูกลดลงไม่ให้ปรับขึ้นในช่วงวิกฤติให้กลับมาเพิ่มขึ้นให้ทันกับเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

3. Unknown-unknowns

การรับมือกับวิกฤติการณ์ในอนาคตต้องคำนึงถึงปัญหาในรูปแบบของ unknown-unknowns หรือ วิกฤติการณ์ที่มาในรูปแบบที่ไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะจะเป็นรูปแบบใด

การรับมือกับปัญหาในรูปแบบนี้ ต้องอาศัยการเตรียมองคาพยพในประเทศทุกภาคส่วนให้มีความยืดหยุ่นเพียงพอเพื่อให้เกิดความพร้อมต่อการรับมือในทุกสถานการณ์เสี่ยง

หลักการที่นำเสนอในงานวิจัยชิ้นนี้ ได้รับอิทธิพลแนวคิดจาก หลักการในการประสบความสำเร็จในชีวิต หรือ Principles ของ Ray Dalio โดยอาศัยการถอดบทเรียนจากผลการวิจัยโครงการ วช. โควิด-19 ทั้ง 2 ระยะ

ผลการถอดบทเรียน ได้ถูกสรุปออกมาในรูปแบบของ 10 หลักการ (principles) เป็นองค์ความรู้ที่ใช้ในการเอาตัวรอดจากวิกฤติการณ์ในอนาคต ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ภาพอนาคตบ่งชี้ว่าวิกฤติการณ์ในอนาคตมีแนวโน้มที่จะคาดเดาไม่ได้ เกิดขึ้นบ่อยครั้ง เกิดขึ้นแบบซ้ำซ้อน และมีแนวโน้มรุนแรงมากยิ่งขึ้น

เช่น โควิด-19 เป็นวิกฤติการณ์ซ้ำซ้อนที่ตามมาด้วยวิกฤติเศรษฐกิจถดถอย วิกฤติการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ วิกฤติเศรษฐกิจจีน และวิกฤติรัสเซีย-ยูเครน

3.2 ทางออกจากวิกฤติต้องมาจากทุกภาคส่วน

ภาครัฐในอดีตมีศักยภาพในการกระตุ้นและช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจในระดับที่สูงเนื่องจากหนี้สาธารณะของประเทศอยู่ในระดับที่ต่ำ บทบาทของภาครัฐในอดีตเข้ามาแก้ไขวิกฤติด้วยการก่อหนี้สาธารณะเพื่อพยุงเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน หนี้สาธารณะของไทยเพิ่มสูงขึ้นและเข้าใกล้ระดับที่ในภาควิชาการระบุว่าอาจจะส่งผลกระทบต่ออัตราเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้ลดลงหากกู้มากจนเกินไป ข้อจำกัดดังกล่าวทำให้ภาคส่วนอื่นๆ ต้องเข้ามาหนุนเสริมเพื่อแก้ไขวิกฤติมากขึ้น

3.3 คิดให้ถี่ถ้วนก่อนจ่าย

ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัย เป็นสังคมที่ต้องการเงินออมในระดับที่สูงมากกว่าปกติเพื่อใช้ในยามเกษียณอายุ นอกจากนี้ หลักการในการออมพื้นฐานที่ระบุว่าควรออมเงินเพื่อใช้ในสภาวะวิกฤติ 3-6 เดือนกลับพบว่าไม่เพียงพอในการรับมือกับวิกฤติโควิด-19 ที่ลากยาวเป็นเวลาหลายปี นั่นคือ การออมจะเป็นสิ่งที่จำเป็นมากยิ่งขึ้นเพื่อรองรับวิกฤติในอนาคต

3.4 ยึดมั่นหลักการเพื่อผลประโยชน์ในระยะยาว

วิกฤติการณ์โควิด-19 ทำให้เกิดแรงจูงใจของภาครัฐที่จะเลือกหย่อนหลักการเพื่อแก้ไขปัญหาในระยะสั้น แต่หากจัดการอย่างไม่เหมาะสมจะกลายเป็นปัญหาในระยะยาว เช่น การออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ขาดประสิทธิภาพ เช่น โครงการซื้อปดมีคืน ความพยายามที่จะเข้าไปดึงเงินในกองทุนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการออมระยะยาว เช่น กองทุนประกันสังคมให้เอาออกมาใช้ก่อน หรือการแทรกแซงตลาดโดยการใช้เงินกองทุนพลังงาน ที่ต้องยึดมั่นหลักการเพื่อชดเชยสภาวะขาดทุนของกองทุน

3.5 เรียนรู้ปรับตัวในยามวิกฤติ

ทางออกที่ยั่งยืน คือ การเปลี่ยนสังคมที่หวังพึ่งรัฐเป็นอันดับแรก เป็นการเริ่มต้นที่การแก้ไขด้วยตนเองเสียก่อน ซึ่งจะทำให้ปัญหาที่หลงเหลืออยู่เป็นส่วนใหญ่ที่ไม่สามารถจัดการได้เอง กลไกในลักษณะนี้ คือ กลไกการเอาตัวรอดตามธรรมชาติ ที่คัดสรรให้เผ่าพันธุ์มนุษย์มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น (เช่น โรงแรมบางแห่งปรับเปลี่ยนเป็น Hospitel ช่วยสร้างรายได้ในช่วงโควิด-19 หรือบางแห่งเลือกปรับปรุงซ่อมแซมครั้งใหญ่ ซึ่งถือเป็นโอกาสในการยกระดับการให้บริการในอนาคต)

3.6 เร่งจัดการกับปัญหาหนี้ครัวเรือนและหนี้ภาครัฐกิจ

โควิด-19 ผ่านพ้นมาได้ในภาพรวม แต่ผ่านพ้นมาได้ด้วยบาดแผล คือ หนี้ครัวเรือนและหนี้ธุรกิจที่ยังคงสูงอยู่ และควรหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้กลับมาอยู่ในระดับเดิมในช่วงก่อนโควิด-19 ระดับหนี้ที่ต่ำจะเป็นเกราะคอยรองรับวิกฤติการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การจัดการกับปัญหาคุณภาพหนี้สินในปัจจุบันใช้รูปแบบการปรับโครงสร้างหนี้ และการเจรจาประนีประนอมเพื่อแก้ไขปัญหา แต่ต้องระมัดระวังไม่ให้ผิด

หลักการมีนี้ต้องจ่ายหนี้ เนื่องจากการก่อหนี้เกิดจากข้อตกลงที่เต็มใจระหว่างสองฝ่าย มาตรการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันจึงเป็นการปรับข้อตกลงเดิมที่ได้สัญญากันเอาไว้ก่อนแล้ว

3.7 เพิ่มบทบาทของภาคท้องถิ่นในการร่วมจัดการปัญหา

การจัดการกับวิกฤติในภาพรวมจะมีความเหมาะสมหากมีการจัดการแบบรวมศูนย์ ในขณะที่การจัดการในบางส่วนจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นหากให้ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทหลักในการเข้ามาช่วยจัดการและดูแลปัญหา หัวใจสำคัญ จึงเป็นการรักษาสมดุลที่เหมาะสมระหว่างบทบาทของส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นในการร่วมมือกันจัดการกับปัญหาให้เกิดประสิทธิภาพสูงที่สุด

3.8 การบูรณาการ 4 ศาสตร์ในการสู้กับวิกฤติ

ศาสตร์ที่ 1 คือ มาตรฐานสากล สามารถนำมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน (เช่น มาตรฐานวัดขึ้น) ศาสตร์ที่ 2 คือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือ การประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการที่มีอยู่เข้ามาช่วยจัดการกับวิกฤติ (เช่น Mobile Payment, Work from Home) ศาสตร์ที่ 3 คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าด้วยสิ่งที่ดีที่สุดที่มีอยู่ แม้ว่าอาจจะยังไม่มีการวิจัยออกมาอย่างปรากฏชัด แต่มีผลทางด้านความเชื่อมั่นและกำลังใจ ศาสตร์ที่ 4 คือ การวิจัยและพัฒนา ควรจะถูกใช้ในระยะเวลา เพื่อปรับเปลี่ยนแนวทางในการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงที่สุด

การบูรณาการ 4 ศาสตร์จะต้องอาศัยกลยุทธ์ในการบริหารจัดการที่สำคัญ ได้แก่ adaptive strategy, adaptive intervention และ proactive management หรือก็คือ การจัดการแบบปรับกลยุทธ์และมาตรการแทรกแซงไปตามสถานการณ์ โดยฟังความเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

3.9 Trade-off และ Uncertainty

Trade-off คือ มาตรการที่ใช้มักจะมีผู้ที่ต้องเสียผลประโยชน์ มาตรการในการเยียวยาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ในขณะที่ Uncertainty คือ มาตรการที่ใช้มักจะไม่แน่นอน บางส่วนอาจจะประสบความสำเร็จ บางส่วนอาจจะไม่สำเร็จ ทศนคติของรัฐที่ต้องประสบความสำเร็จอาจจะทำให้มาตรการออกมาล่าช้าไม่ทันต่อกาล นอกจากนี้ ความเข้าใจถึงสถานการณ์ Uncertainty ยังนำไปสู่ความต้องการการวิเคราะห์บริหารความเสี่ยง (Risk) ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมโดยต้องคำนึงถึงจังหวะเวลา สถานที่ ผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงความเสี่ยงจากการเลือกกระทำหรือไม่กระทำนโยบาย/มาตรการหนึ่งๆ

3.10 การสร้างความไว้วางใจในสังคม

ประสิทธิผลของมาตรการต่างๆ ของภาครัฐจะขึ้นอยู่กับว่าประชาชนมีความเชื่อมั่นในภาครัฐมากน้อยเพียงใด หัวใจสำคัญในการสร้างความไว้วางใจ คือ การสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศ (ในภาพรวม) และการจัดการกับปัญหาในช่วงวิกฤติ (การจัดการในช่วงที่เกิดปัญหา)

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลผลิต

- สถานการณ์ปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุข ในช่วงการควบคุมการแพร่ระบาดและในช่วงการฟื้นฟูประเทศ
- ผลการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่ระบุประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสาธารณสุขที่ต้องการองค์ความรู้การวิจัยเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเชิงนโยบาย

ผลลัพธ์

- การจัดลำดับความสำคัญและการประสานงานกับทีมวิจัย นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ตอบสนองต่อสถานะฉุกเฉิน ความต้องการสร้างองค์ความรู้ในสถานการณ์การควบคุมการแพร่ระบาด และความต้องการองค์ความรู้การวิจัยเป็นข้อมูลตัดสินใจเชิงนโยบาย

ผลกระทบ

- นโยบายภาครัฐมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดในส่วนของการเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม มาตรการถูกใช้ตรงกับสถานการณ์ของแต่ละกลุ่มเป้าหมายและเพียงพอต่อการเยียวยาและฟื้นฟูจากวิกฤต อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนให้ทั้งสองกลุ่มเป้าหมายทั้งภาคเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา สามารถที่จะปรับตัวและผ่านช่วงวิกฤตได้อย่างยั่งยืน
- รัฐบาลมีข้อสรุปบทเรียนในการรับมือกับปัญหาอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันในอนาคต ทำให้ประเทศมีความมั่นคงต่อภัยในลักษณะคล้ายคลึงกันมากยิ่งขึ้น
- เกิดการส่งสมความรู้และเครือข่ายวิชาการในสังคมไทยเพื่อรับมือเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกันในอนาคต

1.7 หน่วยงานที่นำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอของแผนงานวิจัยถอดมาจากโครงการย่อยทั้งสามโครงการ ได้แก่ โครงการย่อยที่ 1 โครงการติดตามสถานการณ์ การปรับตัวและมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาจากปัญหาโควิด-19: สู่การพลิกฟื้นอย่างยั่งยืน โครงการย่อยที่ 2 นโยบายและมาตรการเพื่อรองรับและป้องกันผลกระทบของ COVID-19 ต่อแรงงานและการจ้างงาน สรุปโครงการย่อยที่ 3 โครงการ Covid-19 PolicyWatch เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และโครงสร้างการกำหนดนโยบายและมาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อแก้วิกฤตโควิด-19 และเตรียมรับมือกับวิกฤตโรคอุบัติใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. โครงการย่อยที่ 1 โครงการติดตามสถานการณ์ การปรับตัวและมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาจากปัญหาโควิด-19: คู่มือการพลิกฟื้นอย่างยั่งยืน

โครงการนี้มีข้อเสนอเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องได้แก่ ข้อเสนอแนะด้านภาษีขายหุ้น มาตรการลดภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง มาตรการลดค่าครองชีพ เช่น กองทุนน้ำมัน อุดหนุนค่าไฟ ค่าแรงขั้นต่ำ และข้อเสนอมาตรการที่เกี่ยวข้องกับสาขาเศรษฐกิจเป้าหมายที่สำคัญ ดังนี้ ภาคท่องเที่ยว สินทรัพย์ดิจิทัล ภาคเกษตร อาหารและการส่งออก และภาคการศึกษา

หน่วยงานที่ควรนำแนวทางและข้อเสนอของโครงการย่อยที่ 1 จึงควรประกอบไปด้วย กลุ่มหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ดูแลมาตรการทางการคลัง มาตรการทางการเงิน มาตรการดูแลด้านการศึกษา และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อดูแลมาตรการทางการคลังและการเงินในการเยียวยาเศรษฐกิจที่เหมาะสม กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงพลังงานเพื่อดูแลมาตรการควบคุมค่าครองชีพ กระทรวงศึกษาธิการเพื่อการดูแลนโยบายด้านการศึกษา และกลุ่มหน่วยงานหลักที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อยกระดับภาคการเกษตร อาหารและการส่งออก กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อพัฒนาภาคการท่องเที่ยว และธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

2. โครงการย่อยที่ 2 นโยบายและมาตรการเพื่อรองรับและป้องกันผลกระทบของ COVID-19 ต่อแรงงานและการจ้างงาน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของโครงการย่อยนี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ หนึ่ง การยกระดับแผนงานผ่านการขับเคลื่อนนโยบาย data-driven ที่มีเป้าหมายผลักดันให้แรงงานไทยบรรลุเป็น HIT (High-income Thailand) ทั้งมิติด้าน growth, inclusivity และ resiliency สอง การยกระดับความโปร่งใสและการสร้างความเชื่อมั่น (Governance) และการเสนอแผนการปฏิบัติงาน (Roadmap)

จากข้อเสนอทั้งหมดดังกล่าวจึงสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มหน่วยงานผลักดันด้านแรงงานออกได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มหน่วยงานด้านนโยบายเศรษฐกิจที่ประกอบไปด้วยกรมโรงงานอุตสาหกรรมและสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มหน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและสำนักงานสถิติเป็นผู้รับผิดชอบ หน่วยงานด้านการศึกษาที่ประกอบไปด้วยกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และหน่วยงานด้านแรงงานที่มีกระทรวงแรงงานเป็นเจ้าภาพ

3. โครงการย่อยที่ 3 โครงการ Covid-19 PolicyWatch เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และโครงสร้างการกำหนดนโยบายและมาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อแก้วิกฤตโควิด-19 และเตรียมรับมือกับวิกฤตโรคอุบัติใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการย่อยที่ 3 มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 4 ข้อหลัก ได้แก่ หนึ่ง แนวทางการปรับปรุงช่องว่างของระบบสุขภาพสำหรับการรับมือโรคอุบัติใหม่ตาม 6 Building Blocks ของ WHO สอง โครงสร้างการรับมือโรคอุบัติใหม่ในอนาคต สาม แนวทางการสร้างกลไกการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินในระยะยาวของประเทศไทย และสี่ มาตรการรับมือโรคระบาดของไทย ได้แก่ มาตรการตรวจเชื้อ มาตรการจำกัดการเดินทาง มาตรการปิดเมือง มาตรการวัคซีน มาตรการยารักษา และการสื่อสารในภาวะวิกฤติ

ภายใต้ข้อเสนอทั้งหมดของโครงการย่อยที่ 3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปพิจารณาจะประกอบไปด้วยการเชื่อมโยงการทำงานสามระดับ โดยระดับแรกคือกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานวิชาการ ระดับที่สองภายใต้สถานการณ์ที่รุนแรงขึ้นได้แก่ กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานอื่นที่ทั้งสองกระทรวงเห็นว่ามีส่วนเกี่ยวข้อง และระดับที่สามระดับความรุนแรงสูงสุด จะมีคณะรัฐมนตรีโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม

2.1 การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (Information) ที่เกี่ยวข้อง

โครงการนี้เป็นโครงการที่ทำการวิจัยต่อเนื่องจากโครงการวิจัยที่ประเมินผลกระทบของโควิด-19 ต่อสังคมและเศรษฐกิจ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2564) ซึ่งได้มีการศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับมหภาค และในระดับจุลภาค

ในระดับมหภาค พบว่าสถานการณ์ในปี 2564 จะมีความแตกต่างกันกับปี 2563 อยู่ในบางประการ โดยผลกระทบของโควิด-19 ต่อเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยจะลดลงเหลือเพียงร้อยละ 3 ของ GDP ซึ่งเป็นผลมาจากฐานการคำนวณ GDP ที่ต่ำในปีที่ผ่านมา ในขณะที่มาตรการทางด้าน Health Policy ในปีนี้ เริ่มพบว่าส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในแง่ลบ ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่การแพร่ระบาดของโควิด-19 เกิดขึ้นในวงกว้าง ทำให้กระบวนการกักตัวผู้ที่ติดเชื้อและกลุ่มที่เสี่ยงติดเชื้อจะต้องมีการกักตัวคนจำนวนมาก จึงส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ ประเด็นที่สำคัญต่อเศรษฐกิจไทยในปี 2564 คือ ความสามารถในการอัดฉีดมาตรการทางการเงินและการคลัง และ ความสามารถในการฉีดวัคซีนให้ครอบคลุมโดยเร็วที่สุด ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยต่างมีน้ำหนักในการกำหนดอัตราเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงกว่ามาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค (Restriction) และมาตรการ Health Policy

ในแง่ของกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ เมื่อเจาะลึกลงไปในระดับอุตสาหกรรม/กลุ่มอุตสาหกรรม/ธุรกิจ จะพบว่าผลกระทบของโควิด-19 จะส่งผลกระทบที่แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่แต่ละกลุ่มได้รับผลกระทบที่แตกต่างกัน และธุรกิจมีความสามารถในการปรับตัวที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มธุรกิจที่ได้รับผลกระทบและควรได้รับความสนใจได้แก่ กลุ่มธุรกิจที่รายได้ลดลงมากจากการลดลงของกำลังซื้อของภาคครัวเรือน ธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ธุรกิจส่งออก ธุรกิจขนาดกลางและย่อม ธุรกิจที่พึ่งพาการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ ได้แก่ ธุรกิจที่พึ่งพาแรงงานต่างชาติ และธุรกิจที่พึ่งพารายได้จากนักเรียน/นักศึกษาต่างชาติ รวมไปถึงกลุ่มธุรกิจที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากมาตรการการควบคุมการระบาดของภาครัฐ

สำหรับกลุ่มแรงงานที่ได้รับผลกระทบ จะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มแรงงานที่ตกงานเรื้อรังไม่สามารถหางานใหม่ได้ ซึ่งครอบคลุมทั้งบัณฑิตจบใหม่และแรงงานในตลาดที่มีอยู่เดิม กลุ่มแรงงานที่มีงานทำแต่เสมือนกับว่างงาน และกลุ่มแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าศักยภาพ เช่น เปลี่ยนงาน ถูกลดชั่วโมงการทำงาน

ในส่วนของผลกระทบทางด้านสังคม พบว่าผลกระทบของโควิด-19 จะส่งผลกระทบต่อกลุ่มเปราะบางที่ไม่สามารถปรับตัวได้ ซึ่งบางส่วนเป็นข้อจำกัดจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ประกอบไปด้วย ครัวเรือนเด็กเล็ก ครัวเรือนที่เด็กออกจากการเรียนกลางคัน ซึ่งทั้งสองกลุ่มเป็นปัญหาทางการศึกษา

และกลุ่มครัวเรือนยากจนเรื้อรัง แรงงานนอกระบบ แรงงานต่างด้าว แรงงานที่ตกงานเรื้อรัง ผู้สูงอายุ คนพิการ และคนไร้บ้าน ที่เป็นกลุ่มทางสังคมที่ไม่ใช่กลุ่มการศึกษา

นอกจากนี้ การจะสร้างความยั่งยืนให้กับสังคมไทยเพื่อรองรับวิกฤติการณ์ในอนาคต จะต้องอาศัยการพัฒนาภาคการดำเนินนโยบายตั้งแต่ ผู้นำ การให้อำนาจ การมีทีมเศรษฐกิจและสังคมที่เข้าใจปัญหาและมีอำนาจในการกำหนดนโยบายอย่างแท้จริง รวมไปถึงการใช้เครื่องมือทั้งมาตรการการเงิน การคลังและมาตรการอื่นๆ เข้ามาผสมผสานกันอย่างเหมาะสม ร่วมกับการเพิ่มภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือน หนี้สาธารณะของรัฐ หนี้ที่ถูกจับตาและหนี้สงสัยจะสูญที่ค้างอยู่ที่สถาบันการเงิน ตลอดจนการสร้างกลจักรทางเศรษฐกิจตัวใหม่เพื่อผลักดันประเทศให้มียอดได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด

2.2 กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดการติดตามสถานการณ์การด้านเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา

โควิด-19 เป็นปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อทั้งในระดับจุลภาค (แรงงาน ภาคธุรกิจ ภาคการศึกษา) และในระดับมหภาค (กลไกตลาด เสถียรภาพของราคา การแข่งขัน) การผลักดันเศรษฐกิจไทยสามารถที่อยู่รอดและผ่านพ้นกับวิกฤติการณ์ครั้งนี้ต้องอาศัยการศึกษาทั้งในระดับมหภาค และในระดับจุลภาค

ในระดับมหภาค นโยบายที่สำคัญจะประกอบไปด้วย 4 กลุ่มนโยบาย ได้แก่ นโยบายการเงิน นโยบายการคลัง นโยบายแรงงานและนโยบายอื่นๆ (เช่น นโยบายสุขภาพ) บทเรียนจากต่างประเทศบ่งชี้ว่าการกำหนดนโยบายมหภาคที่เหมาะสมจะต้องกำหนดนโยบายทั้ง 4 กลุ่มข้างต้นให้เหมาะสม ซึ่งจะขึ้นกับบริบทของแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน อาทิ เช่น ระดับของปัญหา ข้อจำกัดทางด้านการเงินและการคลัง พฤติกรรมทางสังคมของกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ เป็นต้น

การศึกษาในระดับจุลภาค จะเป็นการติดตามและวิเคราะห์การปรับตัวของกลุ่มเปราะบางทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งกลุ่มที่มีความเปราะบางทางการศึกษา ในขณะที่การศึกษาในระดับมหภาค จะเป็นการติดตามและประเมินมาตรการของภาครัฐในการเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจ

มาตรการที่จะประสบความสำเร็จต้องมีความเหมาะสมในแง่ของ การสอดประสานของมาตรการช่วยเหลือเยียวยาและฟื้นฟูของภาครัฐ กับสถานการณ์การปรับตัวของภาคธุรกิจ มาตรการที่ปรับใช้ต้องมีงบประมาณที่เพียงพอ มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสม มีวิธีการช่วยเหลือที่เหมาะสม และต้องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสร้างผลลัพธ์และผลกระทบที่สูง

ในภาคทฤษฎี กลไกการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ จะหมายถึงกลไกที่ให้แรงจูงใจกับธุรกิจ/แรงงาน/รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่สร้างผลประโยชน์ทางสังคม (positive externality) เช่น ธุรกิจและแรงงานที่ยินดีปฏิบัติตามมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด จะได้รับผลกระทบในการดำเนินธุรกิจ แต่เป็นการช่วยเหลือให้สังคมได้มีความปลอดภัยจากการแพร่ระบาด จึงควรที่จะได้รับการเยียวยาอย่างเหมาะสม ธุรกิจที่ได้รับ

ประโยชน์จากแรงงานต่างด้าว ควรจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดูแลแรงงานต่างด้าวจากต้นทุนต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ธุรกิจที่ไม่ปฏิบัติตามและทำให้เกิดความเสี่ยง หรือการแพร่ระบาดของโรค ควรจะต้องได้รับบทลงโทษ

นอกจากนี้ การให้เงินอุดหนุนต้องพิจารณาในมิติของความสามารถในการเข้าถึง ซึ่งพบว่ากลุ่มเปราะบางจะมีความสามารถในการเข้าถึงความช่วยเหลือจากภาครัฐที่จำกัดกว่า แต่ในทางตรงกันข้าม ก็ต้องไม่ลืมว่าธุรกิจ/แรงงานบางส่วนที่ได้รับผลกระทบจะเป็นแรงงานที่เสียภาษีนิติบุคคลและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งควรจะได้รับการเยียวยาเป็นกลุ่มต้นๆ เพื่อตอบแทนคนที่เสียภาษีอย่างถูกต้อง ไม่หลีกเลี่ยงภาษี

สมมติฐานการวิจัย

ธุรกิจ แรงงาน และกลุ่มการศึกษาได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ไม่เท่ากัน

ธุรกิจ แรงงานและกลุ่มการศึกษามีความสามารถในการปรับตัวต่อปัญหาโควิด-19 ได้ไม่เท่ากัน

มาตรการของภาครัฐ มีผลต่อความสามารถในการปรับตัวและฟื้นฟูทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด และมาตรการเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

บทที่ 3 วิธีการดำเนินวิจัย

เครื่องมือวิจัย

1) การทบทวนสถานการณ์ผลกระทบของโควิด-19 ต่อประชากรกลุ่มเฉพาะผ่านการเก็บรวบรวมข้อมูลวรรณกรรม ข้อมูลสถิติ และข้อมูลการสัมภาษณ์
ข้อมูลวรรณกรรมจะเป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยในประเทศไทย

ข้อมูลสถิติ จะอาศัยแหล่งข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ร่วมกับแหล่งข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา กรมศุลกากร ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ผู้ทรงคุณวุฒิ จะประกอบไปด้วย ตัวแทนจากภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคแรงงาน และภาควิชาการที่เกี่ยวข้อง

2) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (war room) ในสถานที่ของเอกชน ภาครัฐ ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และ/หรือ ด้วยวิธีการออนไลน์ ที่มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ในขณะนั้น โดยทีมแผนมีหน้าที่ในการสรุปบทเรียนสถานการณ์ ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการในแต่ละครั้งเพื่อถอดเป็นบทเรียน

3) การประชุมระหว่างทีมแผนกับทีมย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนผลการประชุม และกำหนดประเด็นในการศึกษาวิจัยตามลำดับความสำคัญ และความต้องการของภาครัฐในการใช้องค์ความรู้เพื่อประกอบการกำหนดนโยบาย

บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19 ที่สำคัญที่เกิดขึ้นในการประชุมแต่ละครั้ง โดยมีเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ประเด็นทางด้านสาธารณสุข เศรษฐกิจ แรงงาน และประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลานั้น เพื่อคัดเลือกและจัดอันดับประเด็นที่สำคัญต่อการสร้างองค์ความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ และบันทึกเหตุการณ์สำคัญเพื่อเป็นบทเรียนสำหรับวิกฤตการณ์ในอนาคต ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลข่าวสาร งานวิจัยจากสถาบันต่าง ๆ และสถิติที่สำคัญจากทั้งกระทรวงสาธารณสุข ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2) สรุปประเด็นการประชุมในแต่ละครั้ง ในส่วนนี้จะประกอบไปด้วยประเด็นคำถาม ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมแต่ละครั้ง เพื่อให้คณะผู้วิจัยได้ปรับปรุงแนวทางการดำเนินการวิจัยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ครอบคลุมเนื้อหาสาระการประชุมครั้งที่ 5 ถึงครั้งที่ 27

4.1 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (war room)

ทีมแผนงานวิจัยโครงการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทย: สู้การก้าวผ่านปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืน (ระยะที่ 2) ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (war room) เพื่อระบุงบประเด็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุขที่ต้องการองค์ความรู้การวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเชิงนโยบาย และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโครงการย่อยในการนำไปปรับทิศทางการวิจัยให้เหมาะสมที่สุด โดยทีมแผนงานภายใต้โครงการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทย: สู้การก้าวผ่านปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืน ระยะที่ 2 ได้เริ่มต้นจัดประชุมครั้งที่ 5 ต่อจากโครงการระยะที่ 1 ซึ่งเริ่มจัดประชุมมาตั้งแต่วันที่ 18 ตุลาคม 2564 จนถึงการจัดการประชุมครั้งที่ 33 ในวันที่ 30 ธันวาคม 2565 รวมทั้งหมดเป็น 28 ครั้ง โดยสรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (war room)

การประชุม (ครั้งที่)	วันที่จัดการประชุม	เวลาจัดประชุม	สถานที่ประชุม
5	18 ตุลาคม 2564	13.00-17.00 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
6	5 พฤศจิกายน 2564	13.00-17.00 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
7	19 พฤศจิกายน 2564	13.00-17.00 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
8	3 ธันวาคม 2564	13.00-17.00 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
9	24 ธันวาคม 2564	13.00-17.00 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
10	7 มกราคม 2564	13.00-17.00 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
11	21 มกราคม 2565	13.00-17.00 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
12	11 กุมภาพันธ์ 2565	13.00-17.00 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
13	25 กุมภาพันธ์ 2565	13.00-17.00 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
14	11 มีนาคม 2565	9.00-12.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
15	25 มีนาคม 2565	13.00-16.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
16	8 เมษายน 2565	13.00-16.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การประชุม (ครั้งที่)	วันที่จัดการประชุม	เวลาจัดประชุม	สถานที่ประชุม
17	22 เมษายน 2565	9.00-13.00 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
18	6 พฤษภาคม 2565	13.00-16.00 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
19	23 พฤษภาคม 2565	13.00-16.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
20	7 มิถุนายน 2565	8.00-12.00 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
21	29 มิถุนายน 2565	13.00-16.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
22	19 กรกฎาคม 2565	13.00-16.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
23	3 สิงหาคม 2565	13.00-16.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
24	17 สิงหาคม 2565	8.30-12.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
25	9 กันยายน 2565	8.30-12.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
26	23 กันยายน 2565	8.30-12.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
27	7 ตุลาคม 2565	8.30-12.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
28	28 ตุลาคม 2565	8.30-12.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
29	8 พฤศจิกายน 2565	8.30-12.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
30	23 พฤศจิกายน 2565	8.30-12.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
31	2 ธันวาคม 2565	8.30-12.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
32	16 ธันวาคม 2565	8.30-12.30 น.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
33	30 ธันวาคม 2565	13.00-16.00 น.	ห้องประชุม โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์
หมายเหตุ	การประชุมครั้งที่ 33 เป็นการสรุปภาพรวมของโครงการ		

ที่มา: คณะผู้วิจัย

4.2 ประเด็นสำคัญภายใต้สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19

ทีมแผนงานวิจัยโครงการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทย: สู่การก้าวผ่านปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืน (ระยะที่ 2) ดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งประกอบไปด้วยผลกระทบต่อสาธารณสุข เศรษฐกิจ การศึกษา สังคม และแรงงาน รวมถึงการรวบรวมมาตรการภาครัฐของไทยเพื่อการตอบสนองต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดและการวางกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้อง โดยการประชุมแต่ละครั้ง ทีมแผนฯ ได้คัดเลือกประเด็นสำคัญและมาตรการของรัฐบาลที่สำคัญภายใต้สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19 เพื่อให้ทีมโครงการย่อยแต่ละทีมนำไปสร้างองค์ความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ ตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉิน และนำไปเป็นข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ในการควบคุมการแพร่ระบาดและสร้างองค์ความรู้ในสถานการณ์การฟื้นฟูประเทศ ทั้งนี้ ทีมโครงการย่อยทั้งสาม ได้แก่ ทีมสาธารณสุข ทีมเศรษฐกิจ และทีมแรงงาน ได้นำเสนอองค์ความรู้ต่างๆ ที่สังเคราะห์ขึ้นมามานำเสนอและสรุปในรายงานส่วนของโครงการย่อยเหล่านั้นเอง

ประเด็นและมาตรการรัฐบาลที่สำคัญของแต่ละการประชุมตั้งแต่ครั้งที่ 5 จนถึงครั้งที่ 32 สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

การประชุมครั้งที่ 5

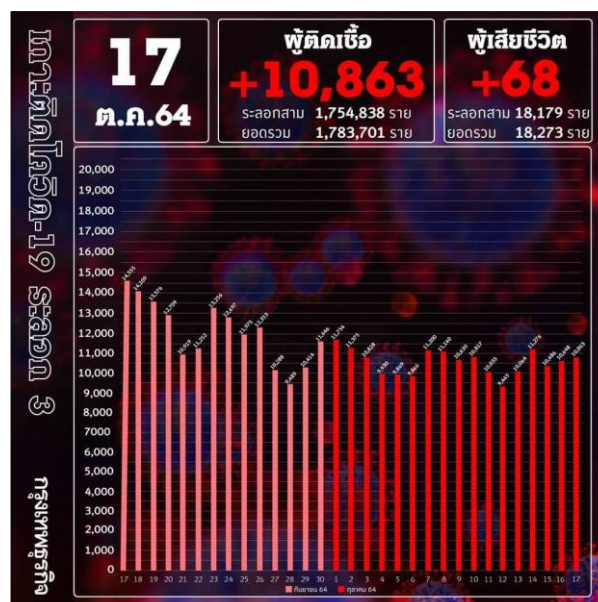
ด้านสาธารณสุข

เนื่องด้วยสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทยมีทิศทางทรงตัว จำนวนผู้เสียชีวิตในระยะเวลา 3 วันที่ผ่านมาต่อจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่เฉลี่ยในระยะเวลา 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมามีค่าเท่ากับ ร้อยละ 0.74 ซึ่งสะท้อนความสามารถในการควบคุมการแพร่ระบาดและผลดีของการฉีดวัคซีนได้ครอบคลุม และแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยกำลังเข้าสู่รูปแบบติดเชื้อแต่อาการไม่รุนแรง ภาครัฐจึงดำเนินการวางแผนการเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวเพื่อขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจต่อไป โดยมีเงื่อนไขสำคัญของผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้าประเทศในวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2564 หรือ การเปิดประเทศระยะแรก ดังนี้

- ต้องเป็นผู้ที่มาจาก 10 ประเทศที่กำหนดว่าเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น อังกฤษ สิงคโปร์ เยอรมนี จีน และอเมริกา เป็นต้น
- ต้องเป็นผู้ที่ได้รับวัคซีนป้องกันโควิด-19 ครบ 2 โดส
- ต้องแสดงหลักฐานการตรวจหาเชื้อโควิด-19 แบบ RT-PCR โดยต้องทำการตรวจจากประเทศต้นทาง และตรวจอีกครั้งเมื่อเดินทางถึงประเทศไทย

ในระยะถัดไป คือ วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2564 เป็นเปิดประเทศเฟสที่ 2 โดยจะพิจารณาเพิ่มรายชื่อประเทศที่ไม่ต้องกักตัวเพิ่มเติม และอนุญาตให้ร้านอาหารสามารถจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และให้ลูกค้านั่งดื่มในร้านได้

รูปที่ 12 จำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตรายวัน วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ.2564



ที่มา: กรุงเทพมหานคร

ด้านเศรษฐกิจ

ทางด้านนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยออกมาตรการสนับสนุนการรวมหนี้ (debt consolidation) ซึ่งมีหลักการ คือ การรวมหนี้ที่มีหลักประกัน คือ สินเชื่อบ้าน ซึ่งจะมีหน้าที่ช่วยลดความเสี่ยงและลดอัตราดอกเบี้ยลง มารวมเข้ากับหนี้ที่ไม่มีหลักประกันและมีอัตราดอกเบี้ยสูง เช่น บัตรเครดิต บัตรกดเงินสดสินเชื่อส่วนบุคคล เป็นต้น เป้าหมายเพื่อช่วยลดภาระดอกเบี้ยและการผ่อนค่างวดลง โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยของสินเชื่อบ้านไม่เพิ่มขึ้นจากเดิม และในส่วนของอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อรายย่อยอื่น ๆ กำหนดไม่เกินอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อบ้านภายหลังช่วงจัตราการส่งเสริมการขาย (teaser rate) บวก 2% ต่อปี ซึ่งสามารถรวมได้ทั้งหมดในธนาคารเดียวกันและต่างธนาคาร จุดเด่นของมาตรการรวมหนี้ คือ ลูกหนี้จะได้รับอัตราดอกเบี้ยที่ลดลงสำหรับสินเชื่อรายย่อยอื่นที่นำมารวม จากเดิมที่อาจสูงถึงร้อยละ 25 เป็นไม่เกิน MRR (ปัจจุบัน MRR อยู่ที่ประมาณร้อยละ 5.75 - 8.80)²

สำหรับความคืบหน้าของนโยบายการคลังใน พ.ร.ก. กู้เงิน วงเงินรวม 1.5 ล้านล้านบาท พบว่า มีการกู้ยืมแล้ว 1.15 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายไปแล้ว 9.98 แสนล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 86.8 โดยมีรายละเอียดในแต่ละโครงการ ดังนี้

- โครงการคนละครึ่งระยะที่ 3 มีการเบิกจ่ายไปแล้วร้อยละ 48 ของงบประมาณ 93,000 ล้านบาท
- โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ มีการเบิกจ่ายไปแล้วร้อยละ 0.4 ของงบประมาณ 28,000 ล้านบาท
- โครงการเติมเงินบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีการเบิกจ่ายไปแล้วร้อยละ 64.8 ของงบประมาณ 16,400 ล้านบาท
- โครงการช่วยเหลือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ มีการเบิกจ่ายไปแล้วร้อยละ 33.4 ของงบประมาณ 3,000 ล้านบาท

การประชุมครั้งที่ 6

ด้านสาธารณสุข

ตัวเลขการระบาดรายวันที่รายงานโดยกระทรวงสาธารณสุขมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม กลับพบการระบาดในพื้นที่เป็นวงกว้างมากขึ้น เช่น พื้นที่ภาคใต้ และ จังหวัดใหม่ที่มีการติดเชื้อเพิ่มขึ้นสูง เช่น เชียงใหม่ ชลบุรี เป็นต้น

² https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256305TheKnowledge_DebtMeasure.aspx

รูปที่ 13 จำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตรายวัน วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ.2564



ที่มา: กรุงเทพมหานคร

รูปที่ 14 จังหวัดที่มีการติดเชื้อสูงสุด 10 จังหวัด

Rank	Province	Today
1	กรุงเทพมหานคร	789
2	ปัตตานี	631
3	นครศรีธรรมราช	407
4	สงขลา	401
5	ตรัง	298
6	เชียงใหม่	271
7	ชลบุรี	264
8	นราธิวาส	211
9	พัทลุง	200
10	สมุทรปราการ	187

ที่มา: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (ข้อมูล ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ.2564)

ความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีนในประเทศไทย ผู้ที่ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 1 เข็มคิดเป็นร้อยละ 64.8 ของประชากร เข็มที่ 2 ร้อยละ 48.2 และ เข็มที่ 3 ร้อยละ 3.7 ของประชากร แม้ว่าจะยังคงมีการฉีดวัคซีนต่ำกว่าเป้าหมายของแผนการเปิดประเทศที่กำหนดการฉีดวัคซีนให้ครอบคลุมร้อยละ 70 ของประชากร

หลังจากได้ประกาศรายชื่อประเทศและพื้นที่ต้นทางที่อนุญาตให้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรสำหรับบุคคลประเภท (13) เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2564 สำหรับแผนการเปิดประเทศตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2564 เป็นต้นไป ได้มีการทบทวนและประกาศรายละเอียดเพิ่มเติม ดังนี้ 1) พื้นที่นำร่องด้านการท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น 17 จังหวัด 2) การเพิ่มจำนวนประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยได้จาก 46 ประเทศ เป็น 63 ประเทศ 3) การลดเงื่อนไขขงดัดเข็มหลักโดยให้ร้านอาหารที่ผ่านมาตรฐาน SHA สามารถจำหน่ายและให้ดื่มเหล้าได้ถึง 21.00

ด้านเศรษฐกิจ

มาตรการทางด้านเศรษฐกิจแบ่งออกเป็น 1) มาตรการทางด้านการเงิน และ 2) มาตรการทางด้านการค้า โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) มาตรการทางด้านการเงิน³

ธนาคารแห่งประเทศไทยผ่อนคลายนโยบายหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (LTV) ทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถปล่อยกู้ได้มากขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านภาคอสังหาริมทรัพย์ โดยสาระสำคัญการผ่อนคลายนโยบาย คือ กำหนดให้เพดานอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน (LTV ratio) เป็นร้อยละ 100 (กู้ได้เต็มมูลค่าหลักประกัน) สำหรับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (รวมสินเชื่ออื่นนอกเหนือจากเพื่อซื้อที่อยู่อาศัยและมีที่อยู่อาศัยนั้นเป็นหลักประกันหรือสินเชื่อ Top-up แล้ว) ทั้งกรณี (1) มูลค่าหลักประกันต่ำกว่า 10 ล้านบาท ตั้งแต่สัญญาครั้งที่ 2 เป็นต้นไป และ (2) กรณีมูลค่าหลักประกันตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป ตั้งแต่สัญญาครั้งที่ 1 เป็นต้นไปโดยการผ่อนคลายนโยบายนี้ให้เป็นการชั่วคราว สำหรับสัญญาเงินกู้ที่ทำสัญญาตั้งแต่วันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2564 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2565

2) มาตรการทางด้านการค้า

กรม. อนุมัติการเพิ่มวงเงินสนับสนุนในโครงการ 4 โครงการดังนี้

- (1) โครงการเพิ่มกำลังซื้อแก่ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวน 13.5 ล้านคน เพิ่มวงเงินให้อีกคนละ 300 บาทเป็นเวลา 2 เดือน โดยกำหนดให้ใช้จ่ายผ่านโครงการคนละครึ่ง
- (2) โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ จำนวน 2.3 ล้านคน เพิ่มวงเงินให้อีกคนละ 300 บาทเป็นเวลา 2 เดือน โดยกำหนดให้ใช้จ่ายผ่านโครงการคนละครึ่ง
- (3) โครงการคนละครึ่งระยะที่ 3 จำนวน 28 ล้านสิทธิ โดยเพิ่มวงเงินสนับสนุนรัฐร่วมจ่ายจำนวน 1,500 บาทต่อคน เป็นเวลา 2 เดือน
- (4) โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ จำนวน 1 ล้านสิทธิ (เฉพาะคนที่ไม่เข้าร่วมโครงการทั้ง 3 ข้างต้น) ได้ลดหย่อนภาษี ภายใต้เงื่อนไขวันละไม่เกิน 1 หมื่นบาทและรวมแล้วไม่เกิน 6 หมื่นบาท

³ ข่าว สปท. ฉบับที่ 75/2564 เรื่อง สปท. ผ่อนคลายมาตรการ LTV ชั่วคราว เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านภาคอสังหาริมทรัพย์

ด้านแรงงาน

จากข้อมูลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างในช่วงสถานการณ์ก่อนเกิดโควิด-19 (ข้อมูลในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2562 ; Baseline 2019 ไตรมาส 3) และ ข้อมูลในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ระบาดสูงสุด พบว่า โควิด-19 ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญทางด้านแรงงาน ดังนี้ 1. ปัญหาว่างงานเพิ่มขึ้น 2. กลุ่มคนเสมือนว่างงานมากขึ้น 3. ชั่วโมงการทำงานของคนทำงานปกติลดลง 4. กลุ่มคนทำงานต่ำศักยภาพเพิ่มสูงขึ้น และ 5. พบแรงงานคืนถิ่นจำนวนมาก

นอกจากนี้ยังพบว่า จากนโยบายการเปิดประเทศทำให้ในขณะนี้เกิดปัญหาแรงงานลักลอบเข้าประเทศจำนวนมาก จากการรายงานของศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) พบว่า ในช่วงเปิดประเทศ 1 พฤศจิกายน-7 พฤศจิกายน พ.ศ.2564 มีข้อมูลการสกัดกั้นการลักลอบเข้าเมืองและการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยผิดกฎหมายสูงถึง 3,833 คน⁴ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อปัญหาการแพร่ระบาดในอนาคตได้

รูปที่ 15 สถานการณ์ด้านแรงงาน

	ว่างงาน (คน)	เสมือนว่างงาน (คน)	ชั่วโมงการทำงาน (ชั่วโมง)	การทำงานต่ำ ศักยภาพ (คน)	แรงงานคืนถิ่น (คน)
ช่วงโควิด-19 (จุดสูงสุด)	7.58	7.42	14,785	4.69	16
Baseline (2019 ไตรมาส 3)	3.94	1.48	15,353	1.92	n.a.

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การประชุมครั้งที่ 7

ด้านสาธารณสุข

หลังจากเปิดประเทศมากกว่า 14 วัน ในภาพรวมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทั่วประเทศ พบว่า จำนวนผู้ติดเชื้อยังคงมีแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม พบว่ามี 6 จังหวัดที่ยังคงมีผู้ติดเชื้อจำนวนมากและเป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุด ได้แก่ จังหวัดตาก นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี ยะลา และจังหวัดสงขลา

ด้านการท่องเที่ยว พบว่า เมื่อเปิดประเทศแล้ว มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าประเทศไทยแล้วจำนวนไม่สูงมากนัก รวม 50,074 คน โดยพบผู้ติดเชื้อเล็กน้อย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 0.11

⁴ <https://news.thaipbs.or.th/content/309460>

รูปที่ 16 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 18 พฤศจิกายน 2564



ที่มา: ฐานเศรษฐกิจ

สำหรับความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีน พบว่า อัตราการฉีดวัคซีนเริ่มชะลอตัวลงในช่วงหลัง ในกรอบ 14 วันที่ผ่านมา มีแนวโน้มลดลงประมาณร้อยละ 9 มี ข้อมูล ณ วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 มีอัตราการฉีดวัคซีน 691,261 โดสต่อวัน โดยตอนนี้สัดส่วนประชากรที่ได้รับวัคซีน 1 เข็มอยู่ที่ร้อยละ 69.0 ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 2 เข็มอยู่ที่ร้อยละ 56.4 ทำให้กระทรวงสาธารณสุขเร่งดำเนินการพิจารณาถึงมาตรการจูงใจในการฉีดวัคซีนออกมาเพิ่มเติม เช่น การแสดงผลการฉีดวัคซีนในการเข้าไปในสถานที่ราชการ พื้นที่สาธารณะ หรือแหล่งท่องเที่ยวได้ เป็นต้น

ด้านเศรษฐกิจ

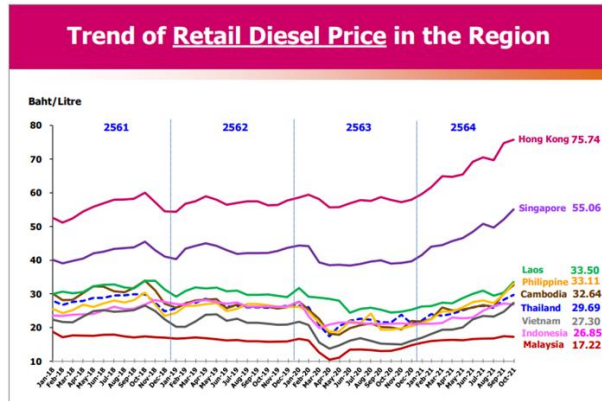
สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ มีมาตรการ/ประเด็นทางเศรษฐกิจที่สำคัญเกิดขึ้น ดังนี้

1. มาตรการช่วยเหลือภาคเกษตร กรม. อนุมัติโครงการประกันรายได้ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรครอบคลุม
 - ครั้วเรือปลูกข้าว 4.7 ล้านครั้วเรือ วงเงิน 18,378 ล้านบาท
 - ครั้วเรือปลูกมันสำปะหลัง 5 แสนครั้วเรือ วงเงิน 7,100 ล้านบาท
 - ครั้วเรือปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 4.5 แสนครั้วเรือ วงเงิน 1,900 ล้านบาท
 - วงเงินรวมทุกรอบตั้งแต่ปี 2562-ปัจจุบัน มีการประกันสินค้าเกษตร 5 ชนิด ได้แก่ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในวงเงิน 276,193 ล้านบาท (โดย 68.9% เป็นการประกันราคาข้าว)
2. การแทรกแซงกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อตรึงราคาน้ำมันดีเซล

เนื่องจากราคาน้ำมันมีแนวโน้มสูงกว่าค่าเฉลี่ยในอดีต กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจึงเข้าไปแทรกแซงเพื่อตรึงราคาน้ำมันค้าปลีกในประเทศ มีผลทำให้สถานะทางการเงินของกองทุนลดลงกว่า 23,000 ล้านบาท เหลืออยู่ประมาณ 4,500 ล้านบาท กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจึงต้องมีการกู้เงินเพิ่มอีก 20,000 ล้านบาท และ

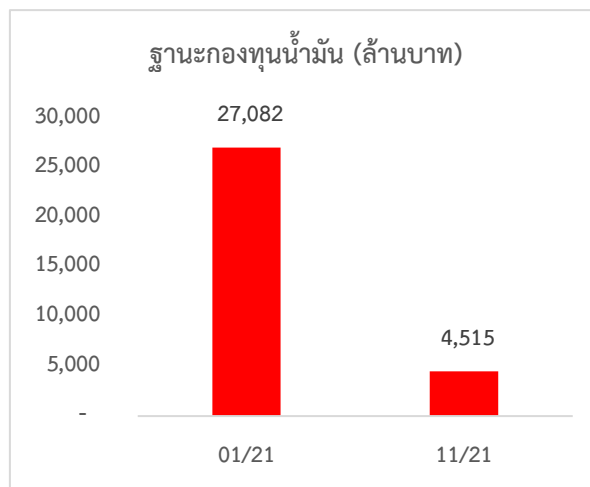
ต้องลดเก็บเงินเข้ากองทุนเหลือ 5 สตางค์ จาก 10 สตางค์ถึงจะคุ้มให้ราคาดีเซลอยู่ในระดับ 30 บาทต่อลิตรได้ นอกจากนี้ ยังมีข้อเรียกร้องจากภาคเอกชนที่ต้องการให้รัฐตรึงราคาน้ำมันดีเซลที่ลิตรละ 25 บาท

รูปที่ 17 ราคาน้ำมันดีเซลในภูมิภาค



ที่มา: กระทรวงพลังงาน

รูปที่ 18 สถานะกองทุนน้ำมัน



ที่มา: กระทรวงพลังงาน

3. เพิ่มวันหยุดพิเศษ 4 วันสำหรับปี 2565
4. มาตรการอุดหนุนกลุ่มอาชีพผู้ขับรถแท็กซี่และมอเตอร์ไซด์รับจ้างอายุเกิน 65 ปี โดยมีเงื่อนไข คือ เป็นผู้มีอายุเกิน 65 ปีที่ไม่เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 39 40 ประกอบอาชีพขับรถอยู่ในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด 29 จังหวัดที่กำหนด โดยจะได้รับเงินช่วยเหลือ 5,000-10,000 บาทต่อคน

รูปที่ 19 มาตรการอุดหนุนกลุ่มอาชีพผู้ขับรถแท็กซี่และมอเตอร์ไซด์รับจ้างอายุเกิน 65 ปี

รัฐบาลตั้งว่าการกระทรวงคมนาคม หนุนรับคิ กรม. (มอบกรมการขนส่งทางบก) เตรียมช่วยเหลือ

กลุ่มผู้ขับรถแท็กซี่-มอเตอร์ไซด์รับจ้าง อายุเกิน 65 ปี ใน 29 จังหวัดคนประจำภาค คนค.
เปิดลงทะเบียนวันที่ 25 ตุลาคม - 5 พฤศจิกายน 2564

ข้อกำหนดในการได้รับสิทธิช่วยเหลือ

พนักงานขับรถ

- เป็นผู้ประกอบอาชีพผู้ขับรถแท็กซี่ หรือรถจักรยานยนต์สาธารณะ
- มีอายุครบ 65 ปี ก่อนวันที่ 11 ส.ค. 64
- มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ หรือวุฒิประจำตัว
- ผู้ประกอบอาชีพ
- สังกัดผู้ประกอบการรายย่อยรายวัน
- ประกอบอาชีพใน 29 จังหวัดที่สนับสนุนและผู้ดูแล
- ไม่มีคดีอาชญากรรม 33 มาตรา 39 หรือมาตรา 40 แห่งประมวลกฎหมายอาญา
- มีที่พักอาศัยในถิ่น
- มีหลักฐานการประกอบอาชีพ
- มีหลักฐานประกอบอาชีพในถิ่นเดิม
- ไม่มีประวัติการถูกดำเนินคดีอาชญากรรม

การลงทะเบียน

- ลงทะเบียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ กรมการขนส่งทางบก
- นำเอกสารไปยื่นที่ DLT Smart QUEUE
- ดำเนินการลงทะเบียน ณ สาขา 8 มี 7
- กรมการขนส่งทางบก กลุ่มบริการขนส่ง
- สำนักงานขนส่งภาคคนละพื้นที่ 1-4 หรือ
- กลุ่มบริการขนส่ง สำนักงานขนส่งจังหวัด
- จังหวัดตามรายชื่อจังหวัดที่แนบมา

หลักฐานลงทะเบียน

- นำภาพถ่ายสี 3x4 นิ้ว (รูป ตบตามา)
- บัตรประชาชน
- ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
- บัตรประจำตัวประชาชน
- บัตรประจำตัวผู้ประกอบอาชีพ
- ไม่มีค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียน

การจ่ายเงิน

จ่ายเงินผ่านบัญชีพร้อมเพย์เฉพาะการผูกบัญชีพร้อมเพย์กับเลขบัตรประจำตัวประชาชนเท่านั้น

วันที่ 1 ระหว่างวันที่ 6 - 12 พ.ย. 64 สำหรับกลุ่มคนประจำภาค
วันที่ 2 ระหว่างวันที่ 22 - 26 พ.ย. 64 สำหรับคนประจำตัว

สอบถามเพิ่มเติมโทร 1584

ที่มา: กระทรวงคมนาคม

ด้านแรงงาน

1. มาตรการรักษาระดับการจ้างงานสำหรับ SMEs

โครงการส่งเสริมและรักษาระดับการจ้างงานในธุรกิจ SMEs โดยมีเป้าหมายช่วยเหลือผู้ประกอบการ ในการส่งเสริมและรักษาการจ้างงาน โดยมีเงื่อนไข คือ ต้องเป็นนายจ้างภาคเอกชนในฐานะข้อมูลประกันสังคมที่มี ลูกจ้างสัญชาติไทยรวมทุกสาขาไม่เกิน 200 คน ซึ่งรัฐจะอุดหนุนเฉพาะลูกจ้างสัญชาติไทยเป็นจำนวนเงิน 3,000 บาทต่อคนต่อเดือน เป็นระยะเวลา 3 เดือน โดยคาดว่ามาตรการนี้จะสามารถรักษาการจ้างงานลูกจ้าง ได้จำนวนกว่า 5 ล้านราย (5,040,176 คน)

2. มาตรการรองรับแรงงานคืนถิ่น: โครงการอบรมและส่งเสริมการพัฒนายกระดับทักษะอาชีพเกษตรกร

โครงการอบรมและส่งเสริมการพัฒนายกระดับทักษะอาชีพเกษตรกร มีเป้าหมายเพื่ออบรมทักษะอาชีพ ภาคเกษตรกร ด้านปศุสัตว์ ด้านประมง สัตว์ OTOP พืชและเห็ดเศรษฐกิจ พืชสมุนไพร ให้แก่เกษตรกร จำนวน 25,740 ราย เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2564 งบประมาณรวม 407,229,585 บาท โดยมีประโยชน์ที่ คาดว่าจะได้รับ คือ เป็นการรับแรงงานคืนถิ่น ฟื้นฟูทักษะอาชีพในภาคเกษตรกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการ แก้ไขเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโรคโควิด-19 และสร้างภูมิคุ้มกันให้เครือข่ายหมู่บ้านวิสาหกิจ ชุมชน และโดยคาดว่าจะสามารถสร้างรายได้รวม 514,800,000 บาท หรือคิดเป็นรายได้เฉลี่ย 200,000 บาท/ ปี/ครัวเรือน หรือต่อเครือข่าย

การประชุมครั้งที่ 8

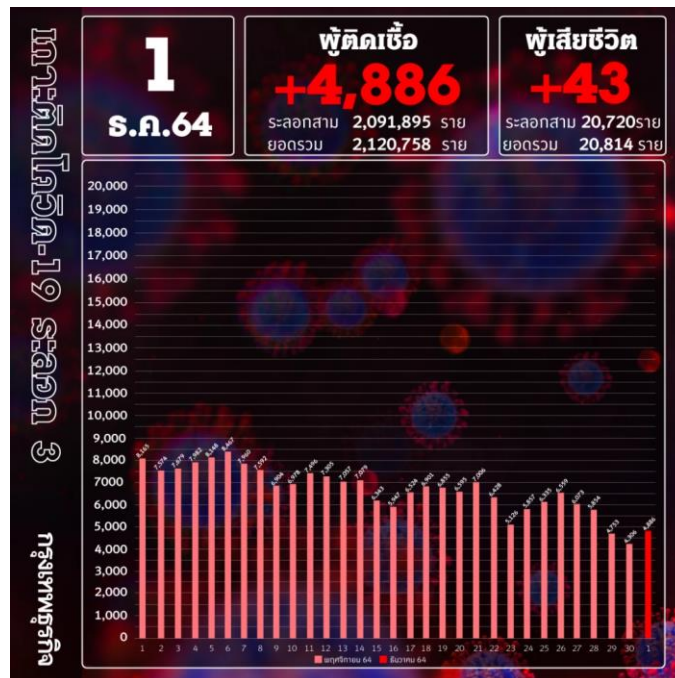
ด้านสาธารณสุข

การนำเสนอครั้งนี้ ประเด็นทางด้านสาธารณสุขประกอบไปด้วย 2 หัวข้อ ได้แก่ 1) สถานการณ์การระบาด 2) วัคซีน และ 3) ยารักษา

1) สถานการณ์การระบาด

ภาพรวมสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ทั่วประเทศ ตัวเลขผู้ติดเชื้อก็ยังคงมีทิศทางที่ลดลง ในขณะเดียวกันก็มีการฉีดวัคซีนได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ข้อมูลการฉีดวัคซีนล่าสุดของประเทศไทย ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 พบว่า มีผู้ที่ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 1 โดสอยู่ที่อัตราร้อยละ 73.1 ของประชากร และผู้ที่ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 2 โดสอยู่ที่อัตราร้อยละ 62.8 ของประชากร

รูปที่ 20 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2564



ที่มา: กรุงเทพมหานคร

ทั่วโลกยังคงต้องเผชิญกับความเสี่ยงใหม่ของการแพร่ระบาดอีกปัจจัยหนึ่ง นั่นก็คือ ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์โอมิครอน ที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดให้เป็นสายพันธุ์ที่น่ากังวล โดยพบการระบาดครั้งแรกในบริเวณแถบแอฟริกาใต้ ก่อนจะกระจายไปในยังหลายประเทศทั่วโลก อย่างน้อย 23 ประเทศ ซึ่งมีข้อกังวลว่า อาจจะสามารถแพร่เชื้อได้เร็วกว่าสายพันธุ์เดลต้าและมีแนวโน้มต้านประสิทธิภาพวัคซีน ประธานสมาคมการแพทย์แห่งแอฟริกาใต้ (SAMA) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ผู้ติดเชื้อสายพันธุ์โอมิครอนมักมีอาการเจ็บป่วยที่ไม่รุนแรง และอาการไม่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นมากนัก โดยผู้ที่มีอาการรุนแรงจะเป็นผู้ที่ไม่ได้รับการฉีดวัคซีน สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการเร่งฉีดวัคซีน แต่อย่างไรก็ตามไวรัสสายพันธุ์โอมิครอนอยู่ในช่วงการ

ระบาดระยะเริ่มต้นเท่านั้น จึงต้องมีการศึกษาทั้งในด้านความรุนแรง ความดื้อในวัคซีน และผลกระทบต่อไป ด้วยความเสี่ยงดังกล่าว ประเทศไทยจึงได้เลื่อนแผนการที่จะใช้วิธีการตรวจหาเชื้อไวรัสโควิด-19 ของผู้ที่เดินทางเข้าประเทศด้วยวิธีการ ATK ออกไปก่อน จากเดิมวางแผนไว้ว่าจะเริ่มในวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. โดยจะยังคงใช้วิธีตรวจ RT-PCR ไว้เช่นเดิม

เมื่อพิจารณาถึงสถิติผู้ที่เดินทางจากประเทศแถบแอฟริกาตอนใต้เข้าประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1-27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 พบว่ามีจำนวน 1,007 คน อย่างไรก็ตาม สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ออกประกาศห้ามผู้โดยสารจาก 8 ประเทศกลุ่มเสี่ยงสูงในแอฟริกา ได้แก่ บอตสวานา เอสวาตินี เลโซโท มาลาวี โมซัมบิก นามิเบีย ซิมบับเว แอฟริกาใต้ เดินทางเข้าประเทศไทย ตั้งแต่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2564 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ถ้าผู้โดยสารได้เดินทางมาถึงไทย ตั้งแต่วันที่ 28 พ.ย. (00.01 น.) จนกระทั่งถึงวันที่ 30 พ.ย. (23.59 น.) จะต้องเข้ากระบวนการ Quarantine 14 วันทันทีไม่ว่าจะได้รับอนุญาตให้เดินทางมาแบบใด

2. ตั้งแต่วันที่ 1 ธ.ค. 2564 เป็นต้นไป จะทำการห้ามผู้โดยสารจากประเทศเหล่านี้เข้าประเทศไทย แม้ว่าจะได้รับอนุญาตผ่านระบบ Thailand Pass แล้ว และการอนุญาตทั้งหมดจะสิ้นสุดสภาพตั้งแต่วันที่ 1 ธ.ค. เป็นต้นไป

3. ปัจจุบันระบบ Thailand Pass ไม่ให้บริการขออนุญาตจากผู้ที่จะเดินทางจากประเทศเหล่านี้แล้ว

นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของระบบการติดตามผู้ที่เดินทางเข้าประเทศ คือ การที่ผู้เดินทางมาจาก 8 ประเทศกลุ่มเสี่ยง ระหว่างวันที่ 15-27 พฤศจิกายน 2564 ที่เข้ามาในระบบ Sandbox พบว่ายังคงอยู่ในประเทศไทยจำนวน 252 คน ศบค. ซึ่งติดตามได้ 11 คน โดยภาครัฐกำลังเร่งติดตามตัวเพื่อให้เข้ารับตรวจหาเชื้อด้วยวิธีการ RT-PCR

2) วัคซีน

ในประเด็นเรื่อง การเตรียมวัคซีนสำหรับปี พ.ศ.2565 ประเทศไทยมีการจองซื้อวัคซีน AstraZeneca จำนวน 60 ล้านโดส และทั่วโลกจะมีวัคซีน mRNA ที่ถูกผลิตมาเป็นจำนวนมาก เช่น

- วัคซีน Pfizer & Moderna ในปีนี้ผลิตได้ 3.8 พันล้านโดส เพิ่มเป็นเป็น 7 พันล้านโดสในปีหน้า
- Sinopharm&Sinovac เพิ่มจาก 2.75 พันล้านโดส ในปีนี้ เป็น 7 พันล้านโดส ในปีหน้า

รูปที่ 21 สถิติผู้ที่เดินทางจากประเทศแถบแอฟริกาตอนใต้เข้าประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1-27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

ประเทศต้นทาง	จำนวนผู้เดินทาง
บอตสวานา	3
นามิเบีย	16
แองโกลา	22
มาดากัสการ์	7
เมอริเชียส	27
แซมเบีย	5
เอลวาดีนี	39
เอธิโอเปีย	45
โมซัมบิก	12
มาลาวี	2
แอฟริกาใต้	826
ซิมบับเว	3
รวม	1,007

ที่มา: ศบค.

รูปที่ 22 ข้อมูลผู้ที่เดินทางจากทวีปแอฟริกา

ข้อมูลผู้เดินทางจากทวีปแอฟริกา ตั้งแต่วันที่ 15 - 27 พ.ย. และ 15 พ.ย. - 5 ธ.ค. 2564

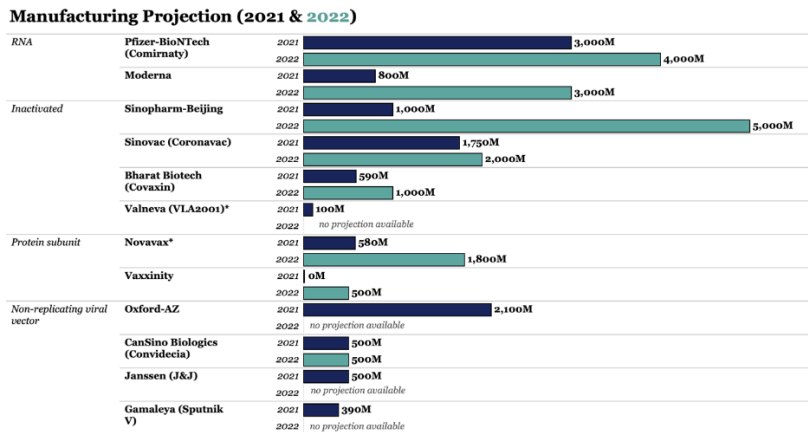
กลุ่มประเทศ	ประเภท	จำนวนทั้งหมด	ออกจากประเทศ	คงค้างในไทย	ติดตามได้
1. กลุ่มเสี่ยงสูง 8 ประเทศ 15-27พ.ย.64 Botswana, Eswatini, Lesotho, Malawi, Mozambique, Namibia, South Africa, Zimbabwe	Sandbox	255	3	252	11
	Quarantine	78	-	78	12
	รวม	333	3	330	23
2. กลุ่มเสี่ยงต่ำ 15 พ.ย. - 5 ธ.ค. 64 ประเทศอื่นๆ ในทวีปแอฟริกา	Sandbox	321	-	321	16
	Quarantine	132	-	132	2
	รวม	453	-	453	-
รวม 2 กลุ่มประเทศ		786	3	783	-

ผู้ที่ติดตามได้ คือ การติดตามของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ จาก AO



ที่มา: กรมควบคุมโรค

รูปที่ 23 การคาดการณ์กำลังการผลิตวัคซีน สำหรับปี พ.ศ.2564-2565



ที่มา: Duke Global Health Innovation Center

3) ยารักษาโควิด

ปัจจุบันมี 3 บริษัทผู้นำในการผลิตยารักษาโควิด ซึ่งยาแต่ละชนิดมีประสิทธิภาพในการรักษาที่แตกต่างกัน โดยประเทศที่ด้อยพัฒนาและประเทศที่กำลังพัฒนาได้รับการสนับสนุนการเข้าถึงยารักษาโควิดของบริษัท Merck โดยทางบริษัทอนุญาตให้ผลิตยา Molnupiravir ในประเทศฟรีสำหรับ 105 ประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ราคาสำหรับการรักษาครบคอร์สลดลงเหลือเพียง 20\$ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยไม่อยู่ในลิสต์ที่ได้รับการสนับสนุนนี้ จึงต้องแย่งซื้อจากผู้ผลิตในราคา \$700 กับประเทศกำลังพัฒนาระดับสูงและประเทศพัฒนาแล้วอื่นๆ

รูปที่ 24 ยารักษาโควิด-19

DRUG	PAXLOVID	MOLNUPIRAVIR	FLUVOXAMINE
Manufacturer	Pfizer	Merck	Generic
Effectiveness	89%	50%	30%
Administration	Orally, with 3 days of symptoms	Orally, with 3 days of symptoms	Orally, with 7 days of symptoms
Price (per course)	\$700 (US contract price)	\$700 (US contract price)	\$4

ที่มา: TDRI Economic Intelligence Service (EIS)

ด้านเศรษฐกิจ

มาตรการทางด้านเศรษฐกิจ มี 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่

1. ขยายเขตแดนการกักกันภาครัฐต่อสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายประจำปี จากไม่เกินร้อยละ 30 เป็นร้อยละ 35 เป็นระยะเวลาชั่วคราว 1 ปี ทำให้มีวงเงินในการกักกันเพิ่มเติมได้อีกประมาณ 1.55 แสนล้านบาท

บาท เนื่องจากกรอบวงเงินที่เหลืออยู่ตอนนี้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในโครงการประกันรายได้เกษตรกร โดยเฉพาะในโครงการประกันราคาข้าว

2. การตรึงราคาน้ำมันดีเซล 28 บาทต่อลิตร โดยปรับสูตรน้ำมันดีเซลเหลือ 1 ชนิด คือ B7 จากปัจจุบันมี 3 ชนิด ทำให้ราคาน้ำมันดีเซลจะลดลงลิตรละประมาณ 1 บาท
3. การเลื่อนการใช้ราคาประเมินที่ดินฉบับใหม่ไปอีก 1 ปี เพื่อบรรเทาภาระภาษีที่ดิน

ด้านแรงงาน

- ธนาคารออมสิน ได้ออกมาตรการ สินเชื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ โดยให้วงเงินสินเชื่อไม่เกินรายละ 300,000 บาท ใน 3 มีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1. ผู้เริ่มประกอบอาชีพและผู้ประกอบการรายย่อย 2. ผู้ประกอบการขนาดย่อม ที่มีสถานที่จำหน่ายแน่นอน และ 3. ผู้ขับขี่รถสาธารณะ โดยมีเกณฑ์วงเงินสินเชื่อ คือ ระยะเวลาการกู้ รวมระยะเวลาทั้งสิ้นต้องไม่เกิน 5 ปี (ปลอดชำระเงินต้นและดอกเบี้ย 6 งวดแรก) และมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3.99 ต่อปี
- ประเด็นปัญหาเรื่องปัญหาการว่างงาน ในไตรมาส 3/2564 มีผู้ว่างงานจำนวน 8.7 แสนคน คิดเป็นอัตราร้อยละ 2.25 เป็นอัตราที่สูงที่สุดในช่วงที่ได้รับผลกระทบจากโควิด โดยพบว่า ผู้ที่มีการว่างงานสูงสุดร้อยละ 3.63 เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา รองลงมาเป็น ปวส. ร้อยละ 3.16 ในขณะเดียวกัน ภาคธุรกิจกลับประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานมากกว่า 2 ล้านคน หลังจากแรงงานต่างด้าวกลับประเทศในช่วงโควิดและยังไม่สามารถกลับเข้ามาทำงานได้ ภาคธุรกิจแข่งขันกันเพิ่มแรงจูงใจต่าง ๆ เช่น เพิ่มค่าแรง เพิ่มสวัสดิการ เป็นต้น จากปัญหาการว่างงานและการขาดแคลนภาคธุรกิจ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาบางอย่าง โดยอาจจะเป็นความไม่สอดคล้องระหว่างทักษะแรงงานกับความต้องการทางธุรกิจ หรือ skill mismatch ก็เป็นไปได้

การประชุมครั้งที่ 9

ด้านสาธารณสุข

จำนวนผู้ติดเชื้อในภาพรวมมีเริ่มมีทิศทางแนวโน้มที่ลดลง ตัวเลขผู้ติดเชื้อต่ำกว่า 3,000 คนต่อวัน แต่อย่างไรก็ตามการแพร่ระบาดของสายพันธุ์โอมิครอน ส่งผลต่อความเสี่ยงด้านสาธารณสุขในอนาคตของประเทศไทย โดยประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่เป็นสายพันธุ์โอมิครอนถึงร้อยละ 73 และมีสัดส่วนผู้ติดเชื้อโอมิครอนเพิ่มขึ้นเกือบ 6 เท่าภายในเวลาเพียงสัปดาห์เดียว ทั้งในเมื่อสิ้นเดือนพฤศจิกายนผู้ติดเชื้อมากกว่าร้อยละ 99.5 ยังคงเป็นสายพันธุ์เดลต้า แสดงว่า สายพันธุ์โอมิครอนใช้เวลาประมาณ 3 สัปดาห์ในการกลายเป็นสายพันธุ์หลักของสหรัฐอเมริกา

สำหรับความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีน พบว่า ข้อมูล ณ วันที่ 22 ธันวาคม 2564 มีผู้ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 1 เข็ม ร้อยละ 76.3 ของประชากร ผู้ที่ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 2 เข็ม ร้อยละ 67.1 ของประชากร นอกจากนี้มีการอนุมัติวัคซีนเพิ่มเติมจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) อนุมัติให้ฉีดวัคซีน

Pfizer ในกลุ่มเด็กอายุ 5-11 ปี โดยในปี 2565 รัฐบาลมีแผนการจัดหาวัคซีน Pfizer จำนวน 10 ล้านโดส สำหรับกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี เป้าหมายจำนวน 5 ล้านคน

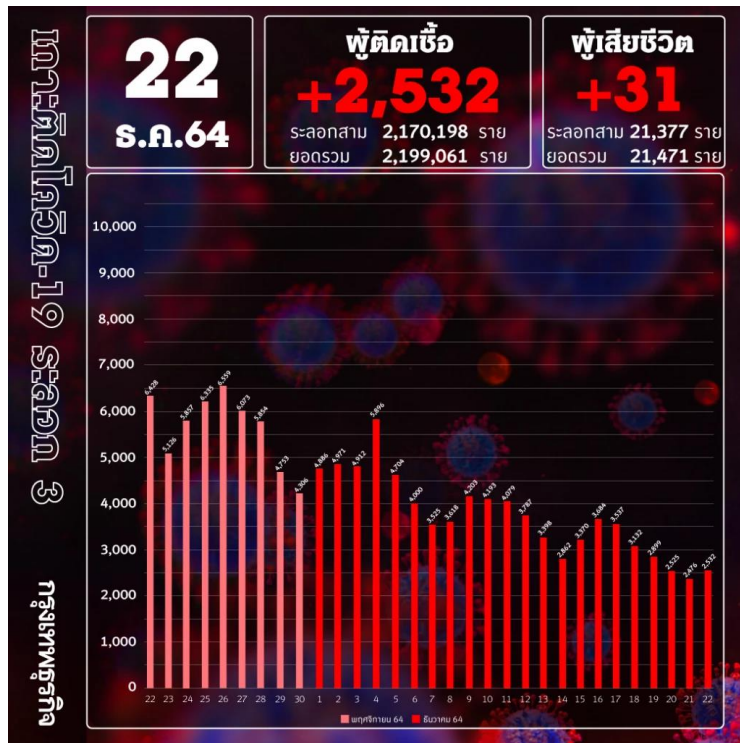
สำหรับแผนการจัดหาวัคซีนสำหรับปี 2565 กรม. อนุมัติให้ใช้เงินกู้ราว 35,060 ล้านบาท ตาม พ.ร.ก. กู้เงินฉุกเฉิน ในการจัดหาวัคซีนโควิด-19 ที่จะนำเข้ามารวมทั้งหมด 90 ล้านโดส แบ่งเป็นวัคซีน Pfizer จำนวน 30 ล้านโดส และวัคซีน AstraZeneca จำนวน 60 ล้านโดส นอกจากนี้วัคซีน Protein ที่อยู่ในระหว่างการเจรจาจัดหาเพิ่มเติมอีก 30 ล้านโดส ดังนั้น รัฐตั้งเป้าหมายการจัดหาวัคซีนรวมทั้งหมด 120 ล้านโดส

มาตรการทางด้านสาธารณสุขของประเทศไทยหลังมีการแพร่ระบาดของโอมิครอน ข้อมูล ณ วันที่ 22 ธันวาคม 2564 ประเทศไทยพบผู้ติดเชื้อกลายพันธุ์โอมิครอนจำนวน 104 ราย โดยทั้งหมดเป็นการติดเชื้อที่ผู้กักขังกับผู้เดินทางมาจากต่างประเทศ เช่น กรณีคลัสเตอร์ผู้เดินทางกลับจากประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ประเทศซาอุดีอาระเบียที่มีผู้ติดเชื้อกลายพันธุ์โอมิครอนจำนวน 25 คน จาก 31 คน (คิดเป็นร้อยละ 80) กรณีภรรยาคนไทยติดจากสามีนักบินชาวโคลัมเบีย เป็นต้น

สถิติการติดเชื้อโควิด-19 ของผู้เดินทางเข้าประเทศไทยในรูปแบบ Test&Go ในเดือนพฤศจิกายนมีจำนวน 83 ราย (ร้อยละ 0.08) และ สถิติวันที่ 1-19 ธันวาคมพบจำนวน 204 ราย (ร้อยละ 0.15) เพิ่มขึ้นประมาณ 2 เท่า ทำให้มีการปรับมาตรการเข้าประเทศสำหรับรูปแบบ Test&Go และ Sandbox ตั้งแต่วันที่ 21 ธันวาคม - 4 มกราคม 2565 ดังนี้

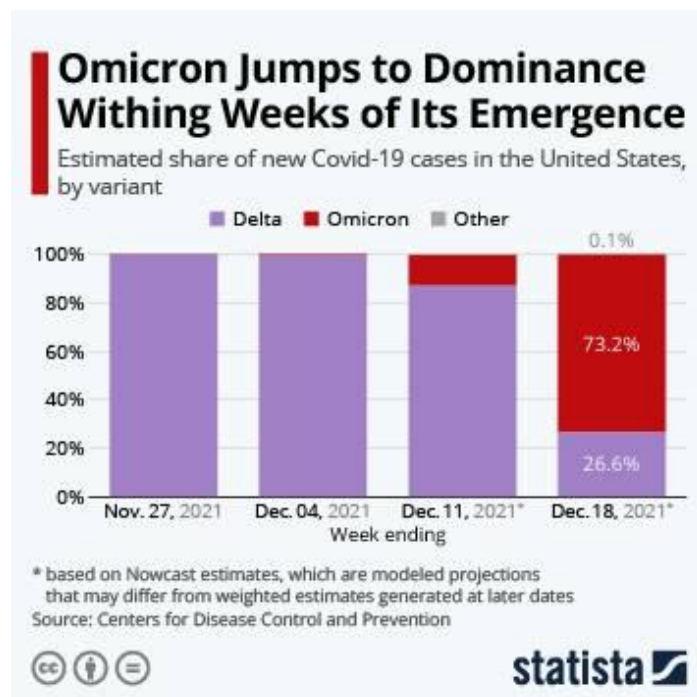
- ระงับการลงทะเบียนชั่วคราวประเภท Test&Go และ Sandbox ยกเว้นภูเก็ตแซนด์บ็อกซ์ ทำให้การเดินทางเข้าประเทศไทยในตอนนี้เหลือเพียง 2 รูปแบบ คือ 1. Sandbox และ 2. Quarantine
- ปรับมาตรการตรวจหาเชื้อเป็น RT-PCR จำนวน 2 ครั้ง จากเดิมที่การตรวจครั้งที่ 2 เป็นรูปแบบ ATK

รูปที่ 25 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 22 ธันวาคม 2564



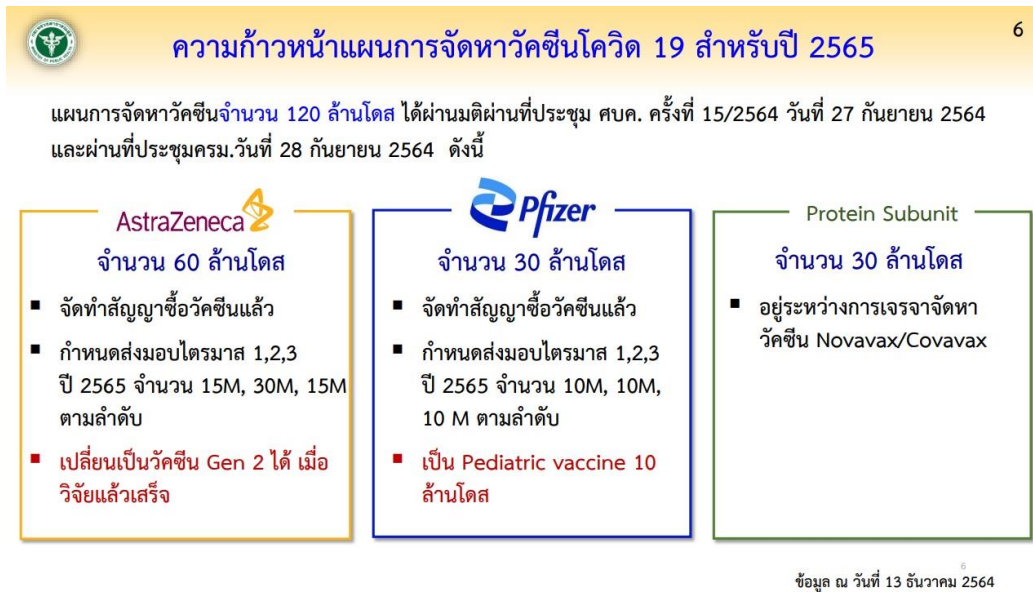
ที่มา: กรุงเทพมหานคร

รูปที่ 26 การแพร่ระบาดของไวรัสสายพันธุ์โควิด-19 ในประเทศสหรัฐอเมริกา



ที่มา: Statista

รูปที่ 27 แผนการจัดการวัคซีนโควิด-19 สำหรับปี 2565



ที่มา: กระทรวงสาธารณสุข

ด้านเศรษฐกิจ

มาตรการกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจที่สำคัญในปี 2565 ได้แก่

1. มาตรการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ประชาชน ประกอบด้วย 3 มาตรการ
 1. โครงการช้อปดีมีคืน ปี 2565
 2. โครงการคนละครึ่งเฟส 4 เริ่มวันที่ 1 มีนาคม-30 เมษายน 2565 โดยยังไม่ได้กำหนดวงเงิน
 3. โครงการเราเที่ยวด้วยกัน เฟส 4
2. มาตรการลดภาระผู้ประกอบการและ/หรือประชาชน ประกอบด้วย 4 มาตรการ
 1. มาตรการยกเว้นค่าธรรมเนียมการอนุญาตขายสุรา ยาสูบและไฟ
 2. มาตรการปรับลดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบินไอพ่น โดยลดอัตราภาษีตามปริมาณของน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบินไอพ่นที่ใช้บินในประเทศเหลือ 0.20 บาทต่อลิตร โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2565 เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจสายการบิน
 3. มาตรการทางภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพื่อสนับสนุนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ขยายเวลาออกไปอีก 5 ปี จากเดิมจะสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2564 เป็นสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2569

4. มาตรการลดค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมสำหรับที่อยู่อาศัย สนับสนุนและบรรเทาภาระที่ต้องการมืออยู่อาศัยเป็นของตนเอง ราคาไม่เกิน 3 ล้านบาท โดยลดค่าจดทะเบียนการโอนและจดจำนอง เหลือร้อยละ 0.01 ขยายระยะเวลาออกไปอีก 1 ปี จะสิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคม 2565
3. มาตรการการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (ธนาคารรัฐ) เช่น โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การค้ำเงินลูกหนี้ธนาคารที่มีประวัติการชำระดี การยกเว้นค่าธรรมเนียมนิติกรรมสัญญาและค่าประเมินหลักประกันส่วนลด ค่าบริการและค่างวดสำหรับการค้ำประกันสินเชื่อ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจที่สำคัญเกิดขึ้น ได้แก่

- การที่รัฐบาลได้ประกาศแก้กฎหมายให้กัญชาพ้นจากบัญชียาเสพติดประเภท 5 โดยจากเดิมสามารถจำหน่ายได้เพียงส่วนใบ ลำต้น ราก ยกเว้นช่อดอก แต่จากนี้ไปทั้งต้นสามารถขายได้ไม่ผิดกฎหมาย ส่วนการปลูก สามารถดำเนินการได้ทุกครัวเรือนไม่จำกัด เพียงแจ้งขออนุญาตเจ้าหน้าที่ตามระเบียบ
- การขยายมาตรการกระตุ้นการลงทุน ขยายเวลามาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขต EEC เช่น
 - มาตรการกระตุ้นการลงทุนปี 2565 ครอบคลุมกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง (A1, A2 และ A3) และต้องเป็นโครงการที่มีการลงทุนจริงไม่น้อยกว่า 1,000 ล้านบาท ภายใน 12 เดือนหลังออกบัตรส่งเสริม โดยจะได้รับสิทธิประโยชน์ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 50 เป็นระยะเวลา 5 ปี
 - ขยายเวลามาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จนถึงวันทำการสุดท้ายของปี 2565

นอกจากนี้ยังมีแนวความคิดเกี่ยวกับมาตรการทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ 2 มาตรการ ที่อาจจะนำมาปรับใช้ในอนาคต ประกอบด้วย

1. แนวความคิดเรื่อง การเรียกเก็บภาษีจากการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ (Financial Transaction Tax) ซึ่งในกฎหมายกำหนดไว้ว่าการขายหุ้นในตลาดฯ 1 ล้านบาทขึ้นไปจะต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 0.1 ของมูลค่าขาย แต่ภาษีดังกล่าวได้รับการยกเว้นมาตั้งแต่ปี 2534 ดังนั้น หากภาครัฐหากต้องการขยายฐานภาษี การพิจารณากลับมาเก็บภาษีชนิดนี้ก็จะเป็นหนึ่งในช่องทางที่เป็นไปได้ โดยกระทรวงการคลังและกรมสรรพากรคาดว่า การเรียกเก็บภาษีดังกล่าว นักลงทุนรายย่อยที่มีอยู่ร้อยละ 85 จะไม่ได้รับผลกระทบ

2. สำนักงานประกันสังคมมีแนวความคิดเกี่ยวกับ การขยายอายุผู้มีสิทธิรับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพจาก 55 ปี เป็น 60 ปี เพื่อให้เกิดสมดุลกับโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุ ควบคุมต้นทุนของระบบบำนาญให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และสร้างความยั่งยืนให้กับกองทุน

ด้านแรงงาน

1. มาตรการเยียวยาผู้ประกันตนในกิจการสถานบันเทิงและอาชีพอิสระที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสถานบันเทิง สำนักงานประกันสังคมจ่ายเงินเยียวยารายละ 5,000 บาท ให้ผู้ประกันตนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 121,431 ราย แบ่งเป็น
 - ผู้ประกันตน มาตรา 33 จำนวน 10,762 ราย
 - ผู้ประกันตน มาตรา 39-40 จำนวน 110,669 ราย
2. การลดอัตราส่งเงินสมทบของผู้ประกันตนมาตรา 40 เหลือร้อยละ 60 เป็นระยะเวลา 6 เดือน โดยมีรายละเอียด ดังนี้
 - ทางเลือกที่ 1 ลดอัตราเงินสมทบเหลือ 42 บาทต่อเดือน จากเดิม 70 บาทต่อเดือน
 - ทางเลือกที่ 2 ลดอัตราเงินสมทบเหลือ 60 บาทต่อเดือน จากเดิม 100 บาทต่อเดือน
 - ทางเลือกที่ 3 ลดอัตราเงินสมทบเหลือ 180 บาทต่อเดือน จากเดิม 300 บาทต่อเดือน
3. การเพิ่มอัตราเงินสงเคราะห์จากกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ลูกจ้างที่ถูกนายจ้างเลิกจ้าง ซึ่งได้รับผลกระทบจากโควิด-19 มีผลบังคับใช้ย้อนหลังตั้งแต่ 1 มี.ค. 2563 – 28 ก.พ. 2565 แบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่
 1. กรณีนายจ้างเลิกจ้างโดยไม่จ่ายค่าชดเชย ให้ปรับเงินสงเคราะห์จากอัตราเดิม
 - จาก 30 เท่า เป็น 60 เท่าของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ สำหรับลูกจ้างที่ทำงานติดต่อกันครบ 120 วัน แต่ไม่ครบ 3 ปี
 - จาก 50 เท่า เป็น 80 เท่าของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ สำหรับลูกจ้างที่ทำงานติดต่อกันครบ 3 ปี แต่ไม่ครบ 10 ปี
 - จาก 70 เท่า เป็น 100 เท่าของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ สำหรับลูกจ้างที่ทำงานติดต่อกันครบ 10 ปีขึ้นไป
 2. กรณีเงินอื่นนอกจากค่าชดเชย ให้ปรับเงินสงเคราะห์จากอัตราเดิม 60 เท่า เป็น 100 เท่าของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

4. ลดอัตราดอกเบี้ยกองทุนเพื่อผู้รับงานไปทำที่บ้าน ปี 2565 เป็นมาตรการเพื่อช่วยแรงงานนอกระบบ เข้าถึงแหล่งเงินทุนอย่างถูกกฎหมายกระทรวงแรงงานได้อนุมัติวงเงินกู้ยืมจำนวน 5,000,000 บาท เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน โดยจะลดอัตราดอกเบี้ยเหลือร้อยละ 0 ต่อปี ในงวดที่ 1 -12
 - รายบุคคลกู้ได้ไม่เกิน 50,000 บาท ระยะเวลาชำระคืนภายใน 2 ปี
 - รายกลุ่มบุคคลกู้ได้ไม่เกิน 300,000 บาท ระยะเวลาชำระคืนภายใน 5 ปี

การประชุมครั้งที่ 10

ด้านสาธารณสุข

จำนวนผู้ติดเชื้อมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับสถานการณ์แพร่ระบาดของสายพันธุ์โอมิครอน ซึ่งมีอัตราแพร่เชื้ออย่างรวดเร็ว โดยมีการแพร่กระจายไป 55 จังหวัดทั่วประเทศ จากการสุ่มระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 - 4 มกราคม 2565 พบว่า เป็นการแพร่ระบาดของสายพันธุ์โอมิครอนร้อยละ 20.9 นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุขแบ่งฉากทัศน์พยากรณ์ ออกเป็น 3 แบบ โดยคาดว่าจะมีผู้ติดเชื้อประมาณ 10,000-30,000 คน ต่อวัน ซึ่งแนวโน้มในการระบาดของปัจจุบันเป็นฉากทัศน์ที่ 1 คือ Least Favourable (รุนแรงที่สุด) ทำให้ภาครัฐมาตรการสำหรับรับมือการแพร่ระบาดของสายพันธุ์โอมิครอน ดังนี้

- กระทรวงสาธารณสุขเพิ่มระดับการเตือนเป็นระดับที่ 4 Considerable (ปิดสถานที่เสี่ยง) อาจมีมาตรการเพิ่มเติมที่เคร่งครัดมากขึ้น และมีการชะลอการเดินทาง
- ส่วนราชการและหน่วยงานของภาครัฐมีคำสั่งให้ WFH ถึงวันที่ 14 มกราคม 2565
- มาตรการในระดับจังหวัดที่มีการระบาดในระดับสูง เช่น จังหวัดชลบุรี ให้ร้านอาหารจำหน่ายสุราในเขตพืชยา ต้องคัดกรองลูกค้าด้วย ATK ทุกคน / จังหวัดอุบลราชธานีปิดโรงเรียน โรงภาพยนตร์ สถานที่ออกกำลังกาย ตั้งแต่ 4-17 มกราคม 2565 / จังหวัดกาฬสินธุ์ มีคำสั่งปิดโรงเรียน เป็นต้น
- วันที่ 7 มกราคม 2565 ศบค. จะมีการพิจารณา ใน 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่

1) มาตรการปรับสีพื้นที่ตามสถานการณ์

2) การเปิดสถานบันเทิง เสนอให้เลื่อนการเปิดบันเทิง ในวันที่ 16 ม.ค. ออกไปก่อน

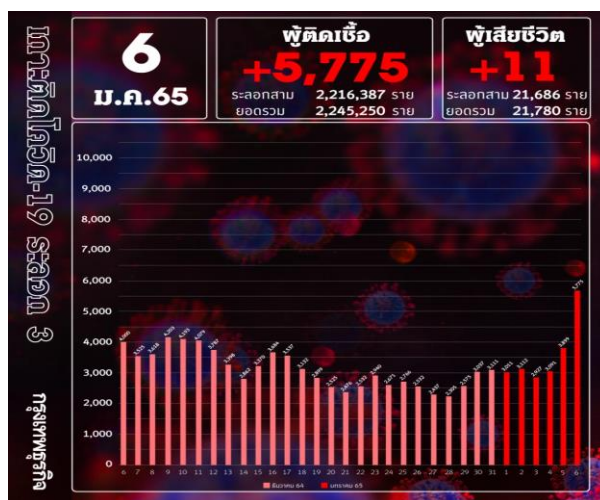
3) การปรับมาตรการสำหรับผู้เดินทางเข้าประเทศแบบ Test & Go เสนอให้เลื่อนเปิดจาก เดิมวันที่ 4 มกราคม 2565 โดยจะชะลอเพื่อขอประเมินสถานการณ์ไปจนถึงสิ้นเดือนมกราคม

สำหรับจำนวนการฉีดวัคซีน ปัจจุบันฉีดวัคซีนเข็มแรกครอบคลุมร้อยละ 77.5 ของประชากร เข็มสอง ร้อยละ 69.9 ของประชากร และ เข็มกระตุ้นร้อยละ 10.8 ของประชากร กระทรวงสาธารณสุขแนะนำให้ประชาชนเร่งฉีดวัคซีนเข็ม 3 (เข็มกระตุ้น) และ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2564 คณะอนุกรรมการเสริมสร้าง

ภูมิคุ้มกัน มีมติเห็นชอบเรื่องการฉีดวัคซีนเข็มที่ 4 เพื่อกระตุ้นภูมิคุ้มกันให้กับกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่ด่านหน้า และผู้ป่วยกลุ่มโรคเรื้อรังที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ

นอกจากนี้ ประเทศไทยจัดซื้อยาโมลนูพิราเวียร์ 50,000 คอร์ส (หรือ คิดเป็นจำนวน 2 ล้านเม็ด) และเตรียมจัดซื้อยาแพ็กซีโลวิดที่ตอนนี้อยู่ในขั้นตอนการเจรจาและและปรับปรุงสัญญาในข้อตกลงร่วมกัน แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความไม่แน่นอนของผลการรักษาโดยใช้ยาโมลนูพิราเวียร์ และมีการรายงานข่าวเกี่ยวกับการที่ประเทศฝรั่งเศสประกาศยกเลิกคำสั่งซื้อยาโมลนูพิราเวียร์ เนื่องจาก ผลการทดสอบใช้งานกับอาสาสมัครจนครบเฟส 3 ให้ผลไม่เป็นที่น่าพอใจ

รูปที่ 28 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 6 มกราคม 2565



ที่มา: กรุงเทพมหานคร

รูปที่ 29 ฉากทัศน์คาดการณ์การระบาดในไทย



ที่มา: กรุงเทพมหานคร

ด้านเศรษฐกิจ

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) คาดการณ์เศรษฐกิจไทยในปี 2565 มีแนวโน้มขยายตัวที่ร้อยละ 3.4 ลดลงจากการประมาณการครั้งก่อนที่ร้อยละ 3.9 ก่อนจะเริ่มฟื้นตัวในปีหน้า มีแนวโน้มขยายตัวที่ร้อยละ 4.7 สำหรับแผนการคลังระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ 2566-2569) มีการประมาณการรายได้รัฐบาลสุทธิ ปีงบประมาณ 2566-2569 เท่ากับ 2,490,000 2,560,000 2,640,000 และ 2,720,000 ล้านบาท ตามลำดับ

และนายกรัฐมนตรีกำหนดให้ปี 2565 เป็นปีแห่งการแก้หนี้ภาคครัวเรือน จึงได้สั่งการและมอบหมายให้หน่วยงานต่างๆ ดำเนินการในประเด็นต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย 8 ประเด็น ดังนี้

1. การแก้ไขปัญหาหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)
2. แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับลูกหนี้ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) อย่างยั่งยืน
3. การแก้ไขปัญหาหนี้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์
4. การแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการ โดยเฉพาะข้าราชการครูและข้าราชการตำรวจ
5. การปรับลดและทบทวนโครงสร้างและเพดานอัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม และการออกมาตรการคุ้มครองสิทธิของลูกหนี้
6. การแก้ไขปัญหาหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล
7. การแก้ไขปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชนรายย่อยและ SMEs
8. การปรับปรุงขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมเพื่อเอื้อให้เกิดการแก้ไขปัญหาหนี้สิน

รูปที่ 30 ประมาณการณ์เศรษฐกิจไทย

ร้อยละต่อปี	2563*	2564	2565	2566
อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ	-6.1	0.9 (0.7)	3.4 (3.9)	4.7
อุปสงค์ในประเทศ	-1.6	1.7 (1.9)	4.3 (4.7)	3.2
การบริโภคภาคเอกชน	-1.0	0.4 (0.0)	5.6 (5.7)	3.8
การลงทุนภาคเอกชน	-8.4	4.0 (4.2)	5.4 (6.7)	5.0
การอุปโภคภาครัฐ	0.9	2.1 (3.3)	-0.3 (-0.5)	0.3
การลงทุนภาครัฐ	5.7	5.5 (8.0)	3.6 (6.4)	1.4
ปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการ	-19.4	9.3 (8.7)	5.5 (6.1)	9.7
ปริมาณการนำเข้าสินค้าและบริการ	-13.3	17.4 (15.3)	4.6 (4.8)	4.6
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)	21.2	-10.0 (-15.3)	1.5 (1.0)	19.7
มูลค่าการส่งออกสินค้า	-6.5	18.0 (16.5)	3.5 (3.7)	2.9
มูลค่าการนำเข้าสินค้า	-13.8	22.3 (23.8)	4.8 (4.8)	3.7
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน)	6.7	0.28 (0.15)	5.6 (6.0)	20.0
ราคาน้ำมันดูไบ (ดอลลาร์สหรัฐ ต่อ บาร์เรล)	42.1	69.0 (66.4)	68.3 (65.5)	69.5
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	-0.8	1.2 (1.0)	1.7 (1.4)	1.4
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน	0.3	0.2 (0.2)	0.4 (0.3)	0.7

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ด้านแรงงาน

คณะรัฐมนตรี (ครม.) อนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และอัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพเป็นการเฉพาะในช่วงที่มีการลดอัตราเงินสมทบ สำหรับการปรับเพิ่มอัตราเงินสมทบกรณีชราภาพดังกล่าว มีผลทำให้ผู้ประกันตนได้รับเงินบำเหน็จชราภาพเพิ่มขึ้น ดังนี้

- ผู้ประกันตนมาตรา 33 ได้รับเงินบำเหน็จชราภาพเพิ่มขึ้น 347 บาทต่อคนต่อสามงวด
- ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ได้รับเงินบำเหน็จชราภาพเพิ่มขึ้น 146 บาทต่อคนต่อสามงวด

โดยในภาพรวมผู้ประกันตนได้รับเงินบำเหน็จชราภาพเพิ่มขึ้นรวมทั้งหมด 1,906 ล้านบาท จำแนกเป็น

- ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 จำนวน 1,783 ล้านบาท
- ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 จำนวน 123 ล้านบาท

การประชุมครั้งที่ 11

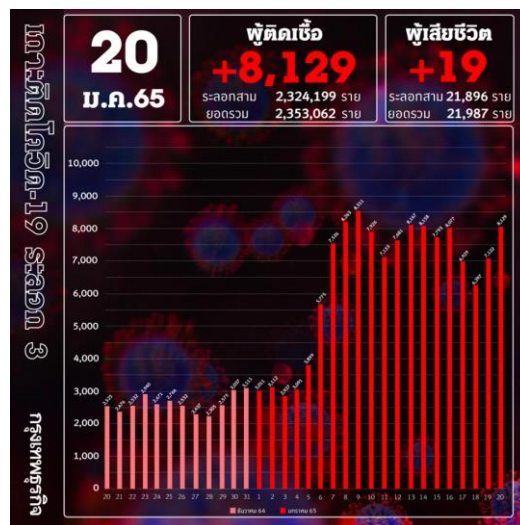
ด้านสาธารณสุข

ตัวเลขผู้ติดเชื้อมีทิศทางที่เริ่มทรงตัว ศูนย์จีโนมทางการแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดีระบุว่า เริ่มเห็นแสงสว่างปลายอุโมงค์ที่ไวรัสโควิด-19 จะจบเกม (End game) และกลายเป็นโรค

ประจำถิ่น (Endemic) โดยมีเงื่อนไขสำคัญที่จะเร่งให้โควิด-19 กลายเป็นโรคประจำถิ่น คือ การฉีดวัคซีนให้กับประชากรในทุกประเทศทั่วโลก ซึ่งการฉีดวัคซีน 2 เข็ม ไม่เพียงพอป้องกันโอมิครอน ควรต้องฉีดกระตุ้นเข็ม 3 ด้วยวัคซีน mRNA จึงจะป้องกันได้ผลดี สำหรับข้อมูลการฉีดวัคซีนประเทศไทย พบว่า ฉีดวัคซีนเข็มแรกครอบคลุมร้อยละ 78.4 ของประชากร เข็มสองร้อยละ 72.3 และเข็มกระตุ้นร้อยละ 16.9 ของประชากร โดยภาครัฐจะพยายามเร่งฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นให้มากที่สุด โดยเฉพาะในพื้นที่ Sandbox ที่วางเป้าหมายให้ถึงร้อยละ 50 ภายใน 1-2 เดือนนี้ นอกจากนี้ภาครัฐก็ยังมีคำแนะนำการฉีดวัคซีนโควิดแนวทางใหม่ที่จะเริ่มใช้ในปีี้ โดยเพิ่มแนวทางการฉีดวัคซีนเข็มที่ 4 เข้ามาอยู่ในลิสต์คำแนะนำดังกล่าวด้วย จากสถานการณ์ต่างๆที่มีทิศทางเริ่มทรงตัว ศบค.จึงมีมติผ่อนคลाय ดังนี้

- ไม่ขยายเวลา Work from Home จากเดิมที่จะไปสิ้นสุดในวันที่ 31 มกราคม 2565
- การเดินทางเข้าประเทศไทยในรูปแบบ Test & GO ให้เริ่มลงทะเบียนฯ ได้ตั้งแต่ 1 กุมภาพันธ์ 2565
- พื้นที่นำร่องการท่องเที่ยว (สีฟ้า) และพื้นที่เฝ้าระวังสูง (สีเหลือง) ให้ผ่อนคลायเวลาในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่เกิน 23.00 ปรับจากเดิม 21.00 น. แต่ต้องเป็นร้านอาหารที่ผ่านตามาตรฐานที่กำหนด

รูปที่ 31 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 20 มกราคม 2565



ที่มา: กรุงเทพมหานคร

แต่อย่างไรก็ตาม การติดเชื้อโควิด-19 ของเด็กเป็นสิ่งที่ภาครัฐจะต้องตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาวต่อกำลังแรงงานในอนาคตของชาติ เนื่องจาก กลุ่มอาการลองโควิด (long covid) ซึ่งเป็นโรคเรื้อรังหลังจากหายจากโรคติดเชื้อโควิด-19 เป็นสิ่งที่น่ากังวล ข้อมูลจากประเทศสหราชอาณาจักรชี้ให้เห็นว่ากลุ่มอาการลองโควิดในเด็กอายุ 2-16 ปีกำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีรายงานเพิ่มเป็น 3 เท่าตัวในช่วงเวลาเพียง 6 เดือน และผู้ป่วยเด็กกลุ่มนี้ยังอาจแสดงอาการของลองโควิดได้เป็นเวลานานมากกว่า 1 ปี

ด้านเศรษฐกิจ

เนื่องจากปัญหาราคาสินค้าและพลังงานแพงขึ้น นอกจากการประกาศตรึงราคาสินค้าแล้ว ภาครัฐก็มีการดำเนินโครงการช่วยเหลือ ดังนี้

- โครงการคนละครึ่ง เปิดโครงการเร็วขึ้น จากเดิมที่คาดว่าจะในวันที่ 1 มีนาคม 2565 เป็น วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2565
- โครงการ พาณิชย์ลดราคาช่วยประชาชน ปี 2565 สำหรับรูปแบบของโครงการฯ จะเป็นการจำหน่ายสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพให้แก่ประชาชนในราคาประหยัดเป็นระยะเวลา 90 วัน โดยการไปขายตามสถานที่ต่างๆตามแหล่งชุมชน (ห้าง ตลาด พื้นที่สาธารณะ) และการจำหน่ายผ่านรถ Mobile

นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหาทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

- มาตรการทางด้านเศรษฐกิจ: ภาษี
 - ภาษีความเค็ม เบื้องต้นได้จัดกลุ่มสินค้าที่จะเก็บภาษีความเค็ม 4 กลุ่มสินค้า ได้แก่ กลุ่มบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป อาหารแช่แข็ง/แช่เย็น ขนมขบเคี้ยว และซอสปรุงรส ซึ่งขณะนี้ อยู่ในระหว่างการพิจารณาแนวทางการจัดเก็บ คาดว่าจะสามารถจัดเก็บได้ภายในปีนี้
 - ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จะไม่ลดภาษีนี้แล้ว หลังจากที่ได้ปรับลดมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2563
- บริษัทประกันฟ้องคำสั่ง ‘ห้ามยกเลิกกรมธรรม์’ ข้อมูลจากสมาคมประกันวินาศภัยไทยระบุว่าธุรกิจประกันภัยขาดทุนแล้วราว 2 หมื่นล้านบาท โดยเฉพาะกรมธรรม์เจอจ่ายจบ ทำให้ขณะนี้ มี 2 บริษัทถูกสั่งปิดกิจการ
- ค่าเหยียบแผ่นดิน เป็นค่าบริหารจัดการค่าธรรมเนียมการท่องเที่ยวที่เรียกเก็บจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเมื่อเดินทางเข้ามาสู่ประเทศ โดยจะเริ่มเก็บนักท่องเที่ยวต่างชาติคนละ 300 บาทตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2565 เป็นต้นไป โดย 50 บาท เพื่อนำไปซื้อประกันภัยสำหรับนักท่องเที่ยว และ250 บาท นำไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศ

ด้านแรงงานและการศึกษา

ประเด็นด้านแรงงาน

- ประเด็นความคิดเห็นของนายกรัฐมนตรึเรื่องการขึ้นค่าแรง “ขออย่าเห็นแก่ตัวกันในเวลานี้ เช่นเดียวกับการที่จะขอขึ้นค่าแรง จะเอาเงินมาจากไหน พุดได้หมด แต่ต้องหาเงินมาให้ได้”

สำหรับด้านการศึกษา

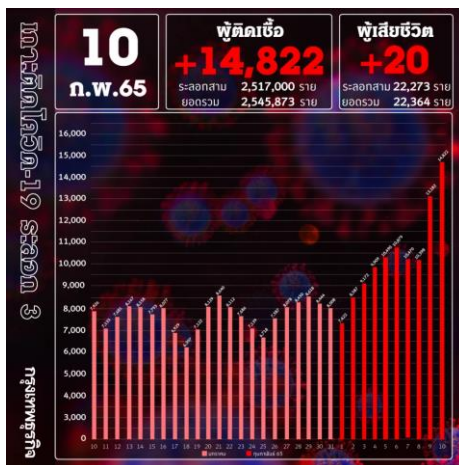
- ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาเด็กออกกลางคัน ยังคงมีความรุนแรงมากขึ้น และจากข้อมูลของ กสศ. พบว่า ในแต่ละปี ประเทศไทยมีเด็กออกกลางคันมากถึง 2% จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด เมื่อนับรวมกับเด็กที่ไม่ได้เรียนหนังสือ เด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษา ซึ่งมีอยู่ไม่น้อยกว่า 1.2 ล้านคนแล้ว ดังนั้น จะพบว่าในเด็กไทยทุกๆ 100 คน จะมี 16 คน ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ นอกจากนี้ จากรายงานวิจัยของยูนิเซฟ พบว่า ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ของเด็กไทย มีแนวโน้มลดลงกว่า 30% ปัญหาเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อทางเลือกในการดำเนินชีวิตในอนาคตของเด็กกลุ่มนี้
- #กยศ ล่าช้า ปัญหาการทำงานที่ล่าช้าของ กยศ. ได้มีนักเรียน นิสิต นักศึกษา จากสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่ได้ดำเนินการกู้ยืมเงิน กยศ. ปัจจุบัน ยังไม่ได้รับเงินค่าครองชีพ 1/2564

การประชุมครั้งที่ 12

ด้านสาธารณสุข

แนวโน้มตัวเลขผู้ติดเชื้อที่เพิ่มขึ้นในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา ทั้งผู้ติดเชื้อยืนยัน RT-PCR และ ATK โดยพื้นที่ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คือ กรุงเทพฯ ปริมาณชล และจังหวัดพื้นที่นำร่องท่องเที่ยว

รูปที่ 32 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565



ที่มา: กรุงเทพมหานคร

องค์การอนามัยโลก ออกคำเตือนกรณีพบผู้ติดเชื้อโควิดโอมิครอน สายพันธุ์ย่อย BA.2 เพิ่มสูงขึ้น ถึงแม้ว่าการอนามัยโลกจะยังไม่ได้พิจารณาที่จะจัดให้สายพันธุ์ BA.2 เป็นสายพันธุ์ที่น่ากังวล แต่ก็กำลังเฝ้าติดตามสถานการณ์ระบาดของเชื้อโควิดอย่างใกล้ชิด

ความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีน ปัจจุบัน ประเทศไทยฉีดวัคซีนเข็มที่สอง ครอบคลุมร้อยละ 74.1 ของประชากร และ เข็มกระตุ้นร้อยละ 24.2 ของประชากร นอกจากนี้ อย.อนุมัติให้ฉีดวัคซีนซิโนแวคและซิโน

ฟาร์มในเด็กอายุ 6 ปี ขึ้นไปได้แล้ว จะเหลือเพียงเด็กช่วงอายุ 3-5 ปี ที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน เนื่องจากยังไม่มีข้อมูลประสิทธิภาพเนื่องจากยังรวบรวมไม่เสร็จ คาดว่าจะใช้ระยะเวลาอีกประมาณ 1 เดือน น่าจะมีการส่งข้อมูลเข้ามาเพิ่มเติมให้กับ ออย.พิจารณาอนุมัติให้ฉีดวัคซีนในเด็กเล็กเพิ่มเติม

ประเทศไทยประกาศหลักเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุข ที่จะเห็นชอบแนวทางพิจารณาเตรียมพร้อมให้โรคโควิดเป็นโรคประจำถิ่น โดยต้องมีเงื่อนไขสำคัญ 4 ประการ ดังนี้ ดังนี้ 1) ผู้ป่วยรายใหม่ไม่เกิน 10,000 ราย/วัน 2) อัตราป่วยตายน้อยกว่าร้อยละ 0.1 3) การเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล น้อยกว่าร้อยละ 10 และ 4) ประชาชนมีภูมิคุ้มกันเพียงพอ กลุ่มเสี่ยงป่วยรุนแรงได้วัคซีนอย่างน้อย 2 โดส มากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งเมื่อพิจารณาสถานการณ์การแพร่ระบาดของประเทศไทย พบว่า ปัจจุบันยังไม่สามารถบรรลุเงื่อนไขใดๆ ได้

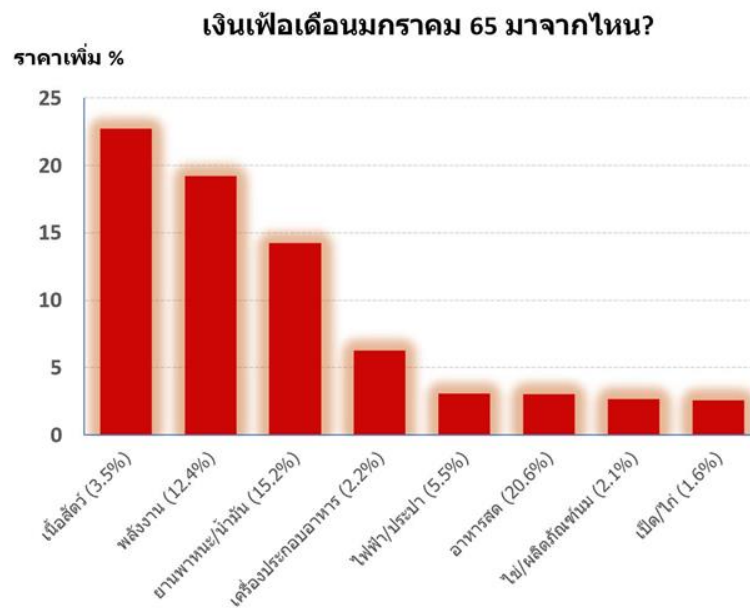
เงื่อนไข	สถานการณ์ของประเทศไทย
1. ผู้ป่วยรายใหม่ไม่เกิน 10,000 ราย/วัน	
2. อัตราป่วยตายน้อยกว่าร้อยละ 0.1	อัตราการป่วยตายหากดูในระลอกมกราคม 2565 อยู่ที่ร้อยละ 0.22 และ อัตราป่วยตายสะสมอยู่ที่ร้อยละ 0.92
3. การเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล น้อยกว่าร้อยละ 10	อัตราครองเตียงอยู่ที่ร้อยละ 33.4
4. ประชาชนมีภูมิคุ้มกันเพียงพอ กลุ่มเสี่ยงป่วยรุนแรงได้วัคซีนอย่างน้อย 2 โดส มากกว่าร้อยละ 80	สัดส่วนของผู้ที่ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 2 โดส ใน - ผู้สูงอายุ 61.5% - ผู้มีโรคเรื้อรัง 7 กลุ่มโรค 100.4%

ด้านเศรษฐกิจ

ในรอบ 2 สัปดาห์ มีประเด็นสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ 4 ประการ ได้แก่ ปัญหาเงินเฟ้อ การผลักดันอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจรอบใหม่ และสรุปมาตรการทางการเงินในช่วงโควิด

- ปัญหาเงินเฟ้อ โดยเงินเฟ้อทั่วไปในเดือนมกราคม 2565 สูงขึ้นร้อยละ 3.23 มีสาเหตุที่สำคัญ คือ ราคาเนื้อสัตว์และราคาพลังงาน

รูปที่ 33 เงินเพื่อเดือนมกราคม 2565



ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, กรุงเทพมหานคร

- การผลักดันอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า (EV) กระทรวงพลังงานอยู่ระหว่างรอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติมาตรการสนับสนุนการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าประเภทรถยนต์ รถจักรยานยนต์และรถกระบะ
- มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจรอบใหม่ โดยในวันที่ 24 มกราคม 2565 ที่ประชุม ครม. เห็นชอบ
 - โครงการเพิ่มกำลังซื้อแก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ระยะที่ 4 ครอบคลุมเงิน 8,070 ล้านบาทเป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 30 เมษายน 2565
 - โครงการเพิ่มกำลังซื้อแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ระยะที่ 2 ครอบคลุมเงิน 1,351 ล้านบาท เป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 30 เมษายน 2565
- มาตรการทางการเงิน ประกอบไปด้วย 2 มาตรการหลัก ได้แก่ มาตรการแก้หนี้เดิม เป็นการให้ความช่วยเหลือผ่านการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และมาตรการให้สินเชื่อใหม่ เป็นการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ผ่านสินเชื่อฟื้นฟู และโครงการ Soft loan

ด้านแรงงาน

- กระทรวงการคลัง ขยายระยะเวลาการช่วยเหลือนายจ้างและลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของของโควิด ให้สามารถหยุดหรือเลื่อนการนำส่งเงินเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นการชั่วคราว ตั้งแต่งวดนำส่งเดือน มกราคม 2565 จนถึงงวดเดือน มิถุนายน 2565
- การลดเงินสมทบประกันสังคมมาตรา 40 โดยลดเงินสมทบเหลือร้อยละ 60 ต่อ อีกเป็นระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – กรกฎาคม 2565 จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม ในอัตราใหม่ 3 ทางเลือก ดังนี้
 1. ให้ผู้ประกันตนซึ่งจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ทุพพลภาพ ตาย จากเดิมจ่ายในอัตรา 70 บาท/เดือน จ่ายอัตราใหม่ เป็น 42 บาท/เดือน
 2. ให้ผู้ประกันตนซึ่งจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ทุพพลภาพ ตาย และกรณีชราภาพ จากเดิมจ่ายในอัตรา 100 บาท/เดือน จ่ายอัตราใหม่เป็น 60 บาท/เดือน
 3. ให้ผู้ประกันตนซึ่งจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ทุพพลภาพ ตาย ชราภาพ และกรณีสงเคราะห์บุตร จากเดิมจ่ายในอัตรา 300 บาท/เดือน จ่ายอัตราใหม่เป็น 180 บาท/เดือน

การประชุมครั้งที่ 13

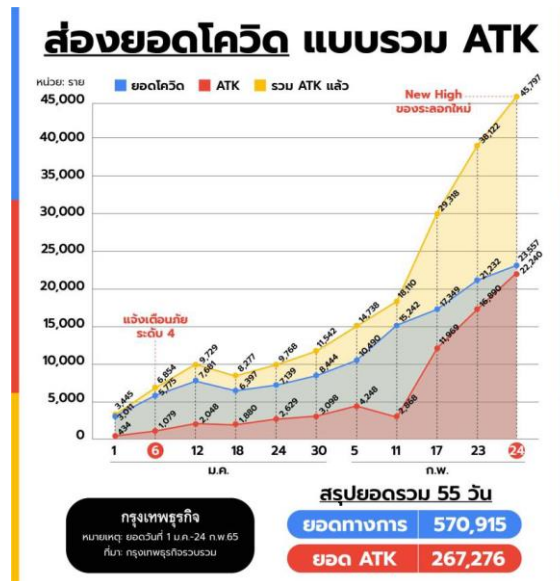
ด้านสาธารณสุข

จากการแพร่ระบาดที่รวดเร็วของสายพันธุ์โอมิครอน ทำให้ตัวเลขการระบาดมีแนวโน้มสูงขึ้นทั้งผู้ติดเชื้อยืนยัน RT-PCR และผู้ติดเชื้อ ATK กระทรวงสาธารณสุขจึงประกาศเตือนภัยโควิดระดับที่ 4 ทั่วประเทศ เดิมที่มีการประกาศเตือนภัยโควิดระดับที่ 4 จากทั้งหมด 5 ระดับมาตั้งต่อก่อนหน้านี้แล้ว เพียงแต่ช่วงก่อนหน้านี้นั้นเน้นย้ำแจ้งเตือนบางจังหวัดเสี่ยงที่มีรายงานการติดเชื้อโควิดสูง แต่ปัจจุบันเป็นการเน้นย้ำเตือนภัยระดับ 4 ทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยเป็นการระบุดูเฝ้าระวังสำหรับประชาชน คือ งดไปสถานที่เสี่ยง งดการรวมกลุ่มสังสรรค์ เน้นทำงานที่บ้าน และชะลอการเดินทางข้ามพื้นที่ถ้าไม่จำเป็น โดยมีข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโอมิครอนสายพันธุ์ BA.2 จากข้อมูลทางด้านวิชาการ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. BA.2 สามารถแพร่เชื้อได้ไวกว่า สายพันธุ์เดิม BA.1 ถึง ร้อยละ 30
2. ข้อมูลจากสหราชอาณาจักรและเดนมาร์ก BA.2 สามารถทำให้เกิดการติดเชื้อในสมาชิกครอบครัวได้มากกว่า สายพันธุ์เดิม BA.1 ราว ร้อยละ 30 (1.3 เท่า)
3. ความรุนแรงของ BA.2 ไม่ได้ต่างจาก BA.1
4. การติดต่อกันจากวัคซีนนั้น BA.2 ไม่ได้ต่างจาก BA.1

5. การตรวจคัดกรองโรคด้วยวิธีมาตรฐานยังสามารถตรวจการติดเชื้อนี้ได้

รูปที่ 34 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2565



ที่มา: กรุงเทพมหานคร

อย่างไรก็ตาม มาตรการทางด้านสาธารณสุขมีความเข้มงวดน้อยลง ทั้งในด้านการเดินทางเข้าประเทศ และ แนวโน้มการปรับมาตรการการดูแลผู้ป่วยโควิด-19 สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะปัญหาทางด้านงบประมาณที่ สปสข. เป็นผู้แบกรับค่าใช้จ่ายในส่วนนี้มาอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถสรุปมาตรการที่สำคัญทางด้านสาธารณสุข ได้ดังนี้

1. มาตรการการเข้าประเทศในรูปแบบ Test&Go ผ่านคลายมากยิ่งขึ้น โดยมีผลบังคับใช้เริ่มตั้งแต่ 1 มีนาคม 2565 มีการปรับหลัก ใน 2 ด้าน ได้แก่
 - จากตอนที่ตรวจหาเชื้อด้วยวิธี RT-PCR 2 ครั้ง จะปรับเป็น RT-PCR 1 ครั้ง และ การตรวจตรวจ ATK ด้วยตัวเอง 1 ครั้ง
 - วงเงินประกันสุขภาพ ลดลงจากไม่น้อยกว่า 50,000 ดอลลาร์สหรัฐ เป็น 20,000 ดอลลาร์สหรัฐ
2. การยกเลิกมาตรการผู้ป่วยฉุกเฉิน (UCEP) ในวันที่ 1 มีนาคม 2565 ถูกเลื่อนออกไปก่อนอย่างไม่มีกำหนด เนื่องจากตอนนี้ผู้ติดเชื้อมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเมื่อพิจารณาถึงข้อมูลสัดส่วนเงินที่ใช้สำหรับผู้ป่วยวิกฤตฉุกเฉิน (UCEP) แยกรายสีผู้ป่วย พบว่า กลุ่มผู้ป่วยสีเขียวไปใช้สิทธิประมาณร้อยละ 88 สีเหลืองร้อยละ 11 และสีแดงร้อยละ 1
3. งบประมาณโควิด ค่าใช้จ่ายก้อนใหญ่จะเป็นส่วนของ สปสข. สำหรับ สปสข. ปี 2563 ใช้จ่ายไป 3,302 ล้านบาท ปี 2564 - 51,177 ล้านบาท และ สำหรับปี 2565 อยู่ระหว่างเสนอขอรับงบประมาณใหม่จำนวน 51,065.13 ล้านบาท เพื่อใช้จ่ายบริการโควิด 10 เดือน (ธันวาคม 2564 – กันยายน 2565)

รูปที่ 35 งบประมาณโควิด-19 ปี 2563-2565

งบสำหรับบริการโควิด 19 ปี 2563-2565			
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
กรมบัญชีกลาง*	232.19	3652.97	
ประกันสังคม**	306.87	42,917.39	
หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	3,302.09	51,177.58	32,488 (อยู่ระหว่างเสนอขอรับงบเพิ่ม 51,065.13 ลบ.)
รวม	3,841.15	97,747.94	32,488.00

หน่วย : ล้านบาท

* ข้อมูลจากฝ่ายงบประมาณ กรมบัญชีกลาง
** ข้อมูลจากสำนักงานประกันสังคม

ที่มา: ศบค.

สำหรับความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีน ตอนนี้เข็มแรกฉีดได้ร้อยละ 80.4 ของประชากร เข็มสองร้อยละ 74.8 ของประชากร และ เข็มกระตุ้นร้อยละ 27.1 ของประชากร นอกจากนี้มีการอนุมัติให้ฉีดวัคซีนสูตรไขว้ ซิโนแวค-ไฟเซอร์ ให้เด็กอายุ 6-17 ปี

ด้านเศรษฐกิจ

- กรม.เห็นชอบตามแนวทางส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า (EV) ของประเทศ ตามนโยบาย 30/30 คือในปี ค.ศ. 2030 หรือปี พ.ศ.2573 จะผลิตรถยนต์ไฟฟ้าให้ได้ร้อยละ 30 ของการผลิตรถยนต์ในประเทศ โดยผลิตประเภทรถยนต์นั่งและรถกระบะ 725,000 คันต่อปี และรถจักรยานยนต์ 675,000 คันต่อปี
- ภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซลจะลดลงประมาณลิตรละ 3 บาท มีผลตั้งแต่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2565 จนถึง 20 พฤษภาคม 2565 และหลังจากนั้นให้กลับไปใช้อัตราภาษีเดิม โดยการลดภาษีสรรพสามิตไม่ได้ส่งผลให้ราคาน้ำมันลดลงลิตรละ 3 บาท เพราะต้องกันส่วนหนึ่งไปใช้หนี้กองทุนน้ำมันที่ติดลบมานานแล้ว แต่ว่ามาตรการนี้ ยังทำให้ราคาน้ำมันดีเซลต่ำกว่า 30 บาทต่อลิตร
- สภาพองค์กรของผู้บริโภคเรียกร้องให้ กสทช.ชุดปัจจุบัน ชะลออนุมัติควรวมทรู-ดีแทค ควรรอให้กรรมการชุดใหม่เข้ามาทำงาน เพื่อมีเวลาพิจารณาให้รอบคอบและพิทักษ์ประโยชน์ผู้บริโภค
- การอภิปรายเกี่ยวกับโครงการรถไฟฟ้าชานเมืองสายสีแดง สัญญาที่ 1 (งานก่อสร้างสถานีกลางบางซื่อ) ว่ามีผู้รับจ้างก่อสร้าง ได้ยื่นฟ้องขอให้ชำระเงินจำนวน 7,200 ล้านบาท อันเป็นผลมาจากการที่การรถไฟฟ้าฯยังไม่ชำระเงินกับเอกชนผู้รับจ้างก่อสร้าง แต่มาเปิดศุนย์ฉีดวัคซีน อันเนื่องมาจากการมีวัตถุประสงค์แอบแฝง
- ปัญหาสินค้าเกษตรราคาตก ราคาผักกาดขาวกิโลกรัมละ 2 บาท แต่ยังไม่มีคนซื้อ สาเหตุที่ทำให้ผักกาดขาว ราคาตกมาจากผักจากประเทศจีนเข้ามาทำให้ผักในประเทศขายไม่ออก

ด้านแรงงาน

- สำนักงานประกันสังคมจะทำการปรับปรุงแก้ไขสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพฯ ให้ผู้ประกันตนสามารถเลือกได้ 3 แบบ ได้แก่ 1) “ขอเลือก” รับบำนาญแทนบำนาญได้เมื่ออายุถึง 55 ปี 2) “ขอคืน” เงินสมทบได้ในยามวิกฤติ แต่ไม่เกินร้อยละ 30 สูงสุด 30,000 บาท และ 3) “ขอกู้” โดยนำเงินที่สะสมไว้มาเป็นหลักประกัน
- สถานการณ์การว่างงานในไตรมาส 4/2564 มีแนวโน้มในทิศทางที่ดีขึ้น ผลสำรวจพบว่า ผู้ว่างงานลดลงจาก 8.7 แสนคน ในไตรมาส 3 เหลือ 6.3 แสนคนในไตรมาส 4 อย่างไรก็ตามปัญหาการว่างงานระยะยาว ยังต้องจับตามอง ปัญหาการว่างงานระยะยาว หรือ การว่างงานที่มีระยะเวลาตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ในไตรมาส 4 อัตราการว่างงานระยะยาวในสัดส่วนที่สูง คือ ร้อยละ 0.4 ในขณะที่ไตรมาส 3 อยู่ที่ร้อยละ 0.2

รูปที่ 36 จำนวนและอัตราการว่างงาน ปี 2562-2564



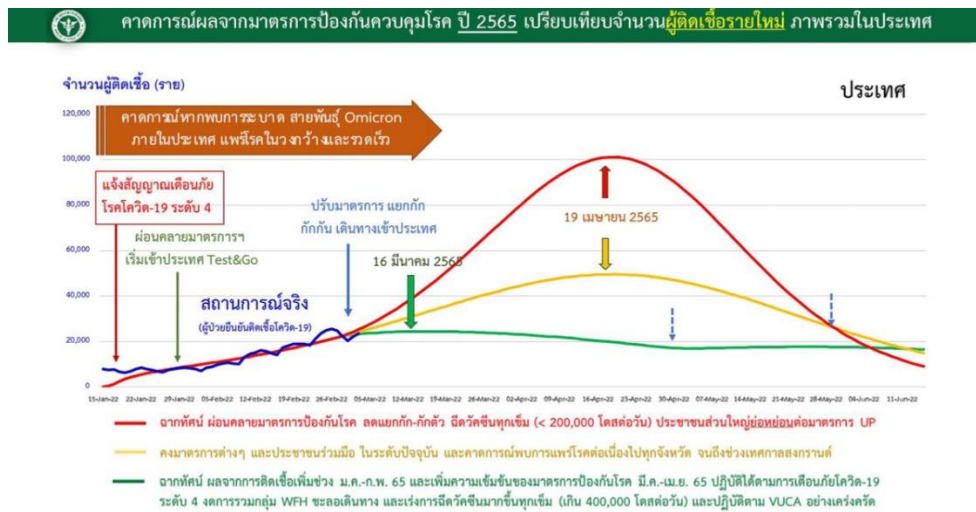
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การประชุมครั้งที่ 14

ด้านสาธารณสุข

กรมควบคุมโรคคาดการณ์แนวโน้มการระบาดว่าจะมีจุดสูงสุดในช่วงกลางเดือนเมษายน โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฉากทัศน์ ได้แก่ 1) กรณีที่ดีที่สุด มีผู้ติดเชื้อรายใหม่อยู่ที่ 20,000 ราย ต่อวัน 2) กรณีในระดับมาตรการปัจจุบัน มีผู้ติดเชื้อรายใหม่อยู่ที่ 40,000-50,000 รายต่อวัน และ 3) กรณีที่เลวร้ายที่สุด จะมีผู้ติดเชื้อรายใหม่อยู่ที่ 100,000 รายต่อวัน

รูปที่ 37 คาดการณ์การติดเชื้อโควิด-19



ที่มา: กระทรวงสาธารณสุข

ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา การติดเชื้อในประเทศไทย เป็นสายพันธุ์โอมิครอนเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99.6) และเมื่อจำแนกสายพันธุ์ย่อยของสายพันธุ์โอมิครอนพบว่า เป็นสายพันธุ์ย่อย BA.2 ร้อยละ 51.8 ส่วนที่เหลือเป็น BA.1 คิดเป็นร้อยละ 48.2 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสายพันธุ์ BA.2 สามารถแพร่กระจายได้เร็วกว่า และอาจจะเข้ามาแทน BA.1 ในที่สุด

สำหรับความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีน ตอนนี้ฉีดเข็มแรกได้ร้อยละ 81.5 ของประชากร เข็มสองร้อยละ 75.3 ของประชากร และ เข็มกระตุ้นร้อยละ 29.2 ของประชากร

มาตรการทางด้านสาธารณสุข ได้มีมาตรการที่สำคัญออกมา ดังนี้

- คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ เห็นชอบปรับให้โควิด-19 เป็นโรคประจำถิ่น เริ่ม 1 กรกฎาคม โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่
 - ระยะที่ 1 Combatting (12 มีนาคม - ต้น เมษายน) เป็นระยะต่อสู้ เพื่อลดอัตราการแพร่ระบาด
 - ระยะที่ 2 Plateau (เมษายน - พฤษภาคม) คือ การคงระดับผู้ติดเชื้อไม่ให้สูงขึ้น ให้เป็นระนาบ จนการแพร่ระบาดลดลงเรื่อยๆ
 - ระยะที่ 3 Declining (ปลาย พฤษภาคม - 30 มิถุนายน) คือ การลดจำนวนผู้ติดเชื้อลงให้เหลือระดับ 1,000-2,000 คนต่อวัน
 - ระยะที่ 4 Post pandemic (ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม เป็นต้นไป) คือ การปรับโควิด-19 เป็นโรคประจำถิ่น
- เพิ่มทางเลือกการรักษาแบบ “เจอ แจก จบ” เพื่อดูแลผู้ป่วยสีเขียว เจอ หมายถึง ตรวจ ATK เจอ ผลบวก ไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลตามสิทธิ แจก หมายถึง แพทย์จะพิจารณาจ่ายยารักษา 3 สูตร

ได้แก่ 1. ยารักษาตามอาการ เช่น ยาลดไข้ ยาแก้ไอ 2. ยาต้านไวรัส เช่น ฟาวิพิราเวียร์ และ 3. ยาฟ้าทะลายโจร และ จบ หมายถึง กลับมากักตัวที่บ้าน

- Ucep Plus มีผลวันที่ 16 มีนาคม เพื่อให้ผู้ป่วยโควิดอาการระดับสีเหลืองและสีแดงสามารถเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ส่วนผู้ป่วยกลุ่มสีเขียวจะเป็นการรักษาตามสิทธิ์

ด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาเงินเฟ้อ และสถานการณ์ด้านราคาพลังงาน เป็นปัญหาสำคัญในสถานการณ์เศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน โดยอัตราเงินเฟ้อของประเทศไทย ในเดือนกุมภาพันธ์ ขยายตัวร้อยละ 5.28 สาเหตุมาจากการปรับขึ้นของราคาสินค้าในกลุ่มน้ำมันเชื้อเพลิง ค่ากระแสไฟฟ้า รวมถึงสินค้าในหมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงสำคัญ คือ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ผลกระทบต่อราคาน้ำมันตลาดโลก ซึ่งทำให้ไทยซึ่งเป็นประเทศที่นำเข้าพลังงานและน้ำมันสุทธิจำนวนมากเกิดภาวะเงินเฟ้อตามไปด้วย โดยรัฐบาลมีความพยายามในการตรึงราคาดีเซลไม่เกิน 30 บาทต่อลิตร จึงได้ออกมาตรการต่างๆ ดังนี้

- ยกเลิกเพดานการกักเงินของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง จากเดิมกำหนดไว้ไม่เกิน 40,000 ล้านบาท
- ปัจจุบันกองทุนน้ำมันได้รับอนุมัติกักเงินจาก ครม. 30,000 ล้านบาท คาดว่าจะเสนอขออนุมัติอีก 10,000 ล้านบาท รวมเป็นวงเงิน 40,000 ล้านบาท

ดังนั้น การที่กองทุนน้ำมันมีสภาพคล่องทั้งจากการลดภาษีน้ำมันดีเซล 3 บาทต่อลิตร และเงินกู้ที่อยู่ระหว่างดำเนินการ 40,000 ล้านบาท จึงคาดว่าเพียงพอที่จะตรึงราคาน้ำมันดีเซลไว้ได้จนถึงเดือนพฤษภาคมนี้

มาตรการทางด้านการคลัง จากความคืบหน้า มาตรการลดภาระค่าครองชีพของรัฐของปี 2565 จำนวน 3 โครงการ ที่เปิดให้ใช้จ่ายไปเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ โดยความคืบหน้าล่าสุด ข้อมูล ณ วันที่ 3 มีนาคม มีผู้ใช้สิทธิ สะสมรวม 40.72 ล้านคน ยอดใช้จ่าย สะสมรวม 53,889.99 ล้านบาท แบ่งเป็น

- 1) โครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 4 มีผู้ใช้สิทธิสะสม 26.23 ล้านคน ยอดใช้จ่ายสะสม 49,420.9 ล้านบาท แบ่งเป็นส่วนที่ประชาชนจ่ายสะสม 25,104.7 ล้านบาท และรัฐร่วมจ่ายสะสม 24,316.2 ล้านบาท
- 2) โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ระยะที่ 4 มีผู้ใช้สิทธิสะสม 13.28 ล้านคน ยอดใช้จ่ายสะสม 4,116.12 ล้านบาท
- 3) โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ระยะที่ 2 มีผู้ใช้สิทธิสะสม 1.21 ล้านคน ยอดใช้จ่ายสะสม 352.97 ล้านบาท

ทั้งนี้ โครงการคนละครึ่งเฟส 4 มีผู้ถูกตัดสิทธิจำนวน 2.6 ล้านสิทธิ ซึ่งขณะนี้กระทรวงการคลังอยู่ระหว่างการพิจารณาแนวทางในระดับนโยบายว่าจะดำเนินการกับสิทธิที่เหลืออย่างไรต่อไป นอกจากนี้ ยังมีประเด็นทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญอื่นๆ เกิดขึ้น ดังนี้

- การบินไทย มีผลดำเนินงานปี 2564 กำไรสุทธิกว่า 5.5 หมื่นล้านบาท จากการปรับโครงสร้างหนี้-รื้อโครงสร้างองค์กร อีกทั้งจะจัดหาสินเชื่อกู้ใหม่วงเงิน 2.5 หมื่นล้านบาท เพื่อนำมาเป็นเงินทุนสนับสนุนการฟื้นฟูกิจการในปี 2565 คาดว่าจะลงนามสัญญาสินเชื่อกู้ใหม่ได้ภายในเดือนมี.ค.นี้
- ครม. อนุมัติวงเงินกว่า 1.4 พันล้านบาท เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดภูเก็ต สู่มืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพระดับโลก
- ธุรกิจโรงแรม มีการเปิดดีลซื้อ-ขายโรงแรมเป็นระยะ โดยเฉพาะในเมืองท่องเที่ยวหลักในภาคใต้ของประเทศไทย อาทิ ภูเก็ต สมุย กระบี่ อย่างไรก็ตาม โรงแรมที่สามารถปิดดีลขายได้ส่วนใหญ่อยู่ในทำเลที่มีศักยภาพและได้มูลค่าที่ดี เนื่องจากเป็นสินทรัพย์ของโรงแรมคือที่ดินที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง
- ครม.อนุมัติวงเงิน 2,000 ล้านบาท ให้กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร เร่งแก้ไขปัญหาหนี้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย 3,425 ราย

ด้านแรงงาน

สถานการณ์แรงงานที่สำคัญ ได้แก่

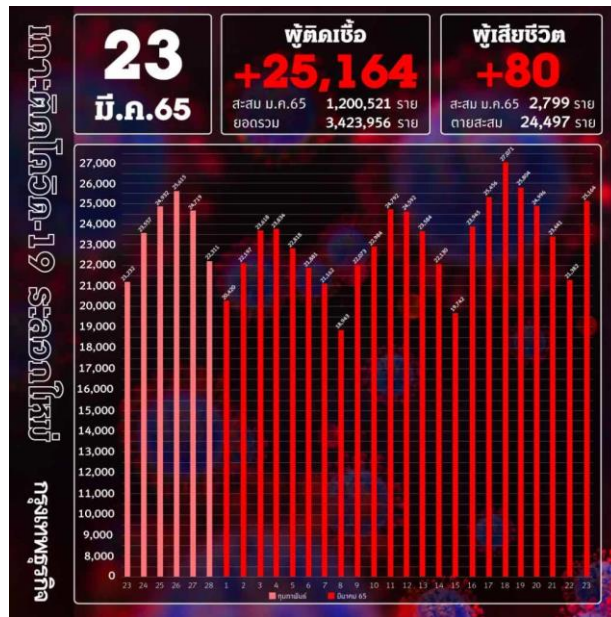
- การเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะการบริโภค ซึ่งครัวเรือนที่มีรายได้น้อย มีการใช้จ่ายไปกับหมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ค่อนข้างมากที่ร้อยละ 45 หากเทียบกับครัวเรือนรายได้สูงที่มีการใช้จ่ายในหมวดนี้เพียงร้อยละ 26 ดังนั้นหาก ราคาสินค้าอาหารเครื่องดื่มที่เพิ่มขึ้น จะกระทบครัวเรือนที่มีรายได้น้อยมากกว่าครัวเรือนที่มีรายได้สูง
- ครม. ได้เห็นชอบมาตรการดึงดูดชาวต่างชาติ ผู้ถือวีซ่าประเภทผู้พำนักระยะยาว โดยยกเว้นภาษีกลุ่มผู้เกษียณอายุจากต่างประเทศ และลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้กับกลุ่มผู้มีทักษะเชี่ยวชาญพิเศษเหลือร้อยละ 17 เพื่อดึงดูดชาวต่างชาติที่มีศักยภาพสูงสู่ประเทศไทย

การประชุมครั้งที่ 15

ด้านสาธารณสุข

ตัวเลขผู้ติดเชื้อรายวันยังคงอยู่ในระดับที่สูง และคาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์หลักของการระบาดในประเทศไทย ณ ขณะนี้ คือ สายพันธุ์ BA.2 ที่สามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว โดยคิดเป็นสัดส่วนเป็นร้อยละ 78.5 ของการแพร่ระบาด

รูปที่ 38 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน ณ วันที่ 23 มีนาคม 2565



ที่มา: กรุงเทพมหานคร

สำหรับความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีน เข็มแรกฉีดได้ร้อยละ 79 ของประชากร เข็มสองร้อยละ 72 ของประชากร และ เข็มกระตุ้นร้อยละ 32.6 ของประชากร โดยจากการศึกษาประสิทธิผลของวัคซีนของการใช้จริงในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ระยะเวลาที่มีการระบาดของสายพันธุ์โอมิครอนรอบเดือน มกราคมและกุมภาพันธ์ 2565 พบว่า

- หากฉีดวัคซีน 2 เข็ม ไม่สามารถป้องกันการติดเชื้อสายพันธุ์โอมิครอนได้ และสามารถป้องกันการเสียชีวิตได้ร้อยละ 85 – 93
- วัคซีน เข็ม 3 ป้องกันการติดเชื้อได้ร้อยละ 45-68 ป้องกันเสียชีวิตร้อยละ 98
- วัคซีน เข็ม 4 ป้องกันการติดเชื้อได้ร้อยละ 82 และยังไม่พบการเสียชีวิต

จะเห็นได้ว่า การฉีดวัคซีน 2 เข็ม ไม่ช่วยป้องกันการติดเชื้อและประสิทธิภาพป้องกันการเสียชีวิตน้อยลง จึงจำเป็นต้องฉีดเข็มที่ 3 ซึ่งสามารถป้องกันการเสียชีวิตได้เกือบร้อยละ 100 ดังนั้น ภาครัฐจึงมีเป้าหมายในการเร่งฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นให้แก่ผู้สูงอายุให้ได้ร้อยละ 70 ก่อนเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งปัจจุบันสามารถฉีดเข็มกระตุ้นได้เพียงร้อยละ 33.6

มาตรการทางด้านสาธารณสุข มีมาตรการผ่อนคลายการเดินทางและแผนการจัดหายารักษาโควิด-19 รายละเอียด ดังนี้

- ผ่อนคลายมาตรการเดินทางเข้าประเทศในระยะที่ 2 คือ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน เป็นต้นไป ให้ยกเลิกการตรวจ RT-PCR ณ ประเทศต้นทาง และเมื่อเดินทางถึงราชอาณาจักรต้องดำเนินการดังนี้

- กรณี Test & Go และ Sandbox ยังคงต้องตรวจ RT-PCR ในวันแรก และ Self-ATK
- กรณี Quarantine กักตัว 5 วัน และตรวจ RT-PCR วันที่ 4-5
- แผนการจัดหายารักษาโควิด
 - ครม. อนุมัติ ปรับเปลี่ยนแผนการจัดซื้อยา จากยา Molnupiravir 50,000 โดส เป็นยา Favipiravir (ฟาวิพิราเวียร์) จำนวน 17,065,457 เม็ด และยา Remdesivir จำนวน 5,166 Vial เนื่องจาก แนวทางการรักษาที่กำหนดให้ยาฟาวิพิราเวียร์เป็นยาหลักที่ใช้ในการรักษา ผู้ป่วยที่มีอาการไม่รุนแรง โดยมีอัตราการใช้จ่ายร้อยละ 87 ของผู้ป่วยที่ติดเชื้อทั้งหมด
 - นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุข มีแผนเตรียมนำเข้ายา Paxlovid (แพ็กซ์โลวิด) ภายในกลางเดือนเม.ย.นี้ โดยยานี้จะช่วยลดความเสี่ยงการนอน รพ. ได้ 88%

ด้านเศรษฐกิจ

กกพ. มีมติให้ปรับค่าไฟฟ้าผันแปร หรือ ค่า FT สำหรับการเรียกเก็บค่าไฟฟ้าในรอบเดือนเดือน พฤษภาคม - สิงหาคม 2565 ส่งผลให้อัตราค่าไฟฟ้าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เป็น 4 บาทต่อหน่วย จากสถานการณ์ความผันผวนของราคาพลังงาน รัฐบาลจึงได้ออก 10 มาตรการลดค่าครองชีพ และลดภาระราคาพลังงานให้กับประชาชน เป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม – กรกฎาคม 2565 มีมาตรการต่างๆ ดังนี้

- มาตรการเกี่ยวกับก๊าซหุงต้มจำนวน 2 มาตรการ คือ
 - (1) การเพิ่มเงินช่วยเหลือเพื่อซื้อก๊าซหุงต้มสำหรับผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เดิม 45 บาทเป็น 100 บาท
 - (2) ส่วนลดในการซื้อก๊าซหุงต้ม เดือนละ 100 บาท สำหรับผู้ค้าหาบเร่แผงลอยที่ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
- มาตรการเกี่ยวกับน้ำมัน-ก๊าซขนส่ง 5 มาตรการ ได้แก่
 - (1) ช่วยเหลือค่าน้ำมันให้กับผู้ขับขี่มอเตอร์ไซค์รับจ้าง โดยช่วยลดค่าใช้จ่ายน้ำมันแก๊สโซฮอล์ 250 บาทต่อเดือน และขอให้กรมการขนส่งทางบกกำกับมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ให้ตรึงราคาค่าบริการ เพื่อให้ประชาชนมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเท่าเดิม
 - (2) คงราคาขายปลีกก๊าซ NGV ไว้ที่ 15.59 บาทต่อกิโลกรัม
 - (3) ผู้ขับขี่แท็กซี่มิเตอร์ภายใต้โครงการลมหายใจเดียวกัน สามารถซื้อก๊าซได้ในราคา 13.62 บาทต่อกิโลกรัม
 - (4) ตรึงราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลที่ 30 บาทต่อลิตร
 - (5) กำกับดูแลการปรับราคาก๊าซหุงต้ม โดยใช้กองทุนน้ำมันเข้าช่วย

- มาตรการดูแลค่าไฟฟ้า สำหรับผู้ใช้ไฟฟ้าไม่เกิน 300 หน่วยต่อเดือน โดยลดค่า Ft ลง 22 สตางค์ต่อหน่วย
- มาตรการสำหรับระบบประกันสังคม กำหนดให้ลดอัตราส่งเงินสมทบ มาตรา 33 จาก 5% เหลือร้อยละ 1 / มาตรา 39 จากร้อยละ 9 เหลือร้อยละ 1.9 และมาตรา 40 เหลือ 42-180 บาทต่อเดือน

นอกจากนี้ยังมีประเด็นทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญเกิดขึ้น ได้แก่

- ปัญหาการขาดดุลงบประมาณอาหารสัตว์ ราคาข้าวสาลีที่ปรับตัวขึ้นสูงอย่างต่อเนื่องหลังจากเกิดสงครามรัสเซีย-ยูเครน จึงได้มีมติยกเลิกมาตรการที่กำหนดให้ผู้ผลิตอาหารสัตว์ต้องซื้อข้าวโพดในประเทศ 3 ส่วนต่อการนำเข้าข้าวสาลี 1 ส่วน เป็นการชั่วคราว ซึ่งเป็นช่วงที่ไทยไม่มีผลผลิตข้าวโพด จะไม่กระทบกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพด โดยมาตรการนี้จะช่วยทำให้ผู้ประกอบการสามารถนำเข้าข้าวสาลีได้จากแหล่งต่างๆ ทั่วโลกได้ง่ายมากขึ้น และมีเพียงพอที่จะนำมาผลิตอาหารสัตว์
- ปัญหาการส่งออกผลไม้ไปประเทศจีน เนื่องจากนโยบาย Zero Covid ที่เข้มงวด รัฐบาลจึงได้หารือกับทางจีนใน 4 ประเด็นสำคัญ เช่น
 1. ขอให้ฝั่งไทยที่มี MP Plus รับรอง สามารถผ่านด่านจีนได้โดยไม่ต้องเปิดทุกตู้
 2. การขนส่งบนเส้นทางรถไฟจีน-ลาว โดยการปิดตู้ที่ประเทศลาว และส่งไปคุนหมิงโดยไม่ต้องแวะตรวจที่ด่านโมฮานเพื่อให้สามารถส่งทุเรียนและผลไม้เศรษฐกิจอื่น ๆ ทางรางได้ตั้งแต่เดือนมีนาคมปีนี้
 3. เสนอให้มีการประชุมหารือกับประเทศจีน ลาวและเวียดนามเพื่อตกลงมาตรการร่วมกันเรื่อง protocol ในการเปิด-ปิดด่านชายแดนต่าง ๆ
 4. เสนอให้ด่านมี Green Lane สำหรับผลไม้ไทยเป็นการเฉพาะ

ด้านแรงงาน

ปัญหาขาดแคลนแรงงานต่างด้าว และลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ทำให้ภาครัฐผ่อนคลายนโยบายหลักเกณฑ์เพื่อสนับสนุนให้เกิดการทำงานอย่างถูกกฎหมาย เช่น ครม. เห็นชอบ ให้ต่อใบอนุญาตแรงงานต่างด้าวลาว กัมพูชา เมียนมา ออกไปอีกเป็นระยะเวลา 2 ปี หลังจากจะครบวาระการจ้างงาน 4 ปี ในปี 2565 โดยในปัจจุบันมีคนต่างด้าวภายใต้ MOU ในวาระการจ้างงานจะครบ 4 ปี จำนวนทั้งสิ้น 106,580 คน แบ่งเป็น คน กัมพูชา 26,800 คน คนลาว 25,500 คน และเมียนมา 54,200 คน นอกจากนี้ กระทรวงแรงงานยังมีนโยบายนำเข้าแรงงานต่างด้าวทำงานบริเวณชายแดนแบบ ไป - กลับ และตามฤดูกาล 8 จังหวัดชายแดน ศรีสะเกษ สุรินทร์ สระแก้ว ตรานต์ เชียงราย ตาก กาญจนบุรี และระนอง เพื่อลดปัญหาขาดแรงงาน และการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย เป็นต้น

การประชุมครั้งที่ 16

กระทรวงสาธารณสุข คาดการณ์ฉากทัศน์การระบาด ว่าจะมีจำนวนผู้ติดเชื้อสูงสุดในช่วงหลังเทศกาลสงกรานต์ โดยในกรณีที่คงมาตรการต่างๆ เอาไว้ และประชาชนให้ความร่วมมือในระดับปัจจุบัน จะมีผู้ติดเชื้อจะเพิ่มขึ้นสูงสุดราว 50,000 คนต่อวัน และกรณีแย่งที่สุดจะมีผู้ติดเชื้อสูงสุดราว 100,000 คนต่อวัน

ความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีน ขณะนี้ฉีดวัคซีนเข็มแรกได้ ร้อยละ 80.1 ของประชากร เข็มที่สองร้อยละ 72.4 และ เข็มกระตุ้นร้อยละ 34.6 ส่วนในกลุ่มผู้สูงอายุ สามารถฉีดเข็มกระตุ้นได้ร้อยละ 37.1 ของกลุ่มประชากร

ข้อมูลจาก Our World in Data เปรียบเทียบการระบาดของระลอกโอมิครอน ระหว่างประเทศไทย อินเดีย อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ เวียดนาม และสหรัฐอเมริกา พบว่า ในต่างประเทศมีการระบาดที่พุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ก็เป็นกราฟขาลงในอัตราเร็วพอกับขาขึ้นเช่นเดียวกัน ในขณะที่การระบาดของประเทศไทย แตกต่างจากประเทศอื่นๆ ที่เมื่อกลางเดือนมีนาคม จำนวนผู้ติดเชื้อรายวันรวม ATK มีแนวโน้มถึงจุดสูงและกำลังอยู่ในช่วงขาลงของการแพร่ระบาดเหมือนการระบาดของโอมิครอนที่เกิดในประเทศอื่นๆ แต่กราฟการระบาดกลับเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้ง นอกจากนี้ยังคงมีประเด็นความเสี่ยงการระบาดในอนาคตสำหรับการกลายพันธุ์ของเชื้อไวรัสและการติดเชื้อซ้ำ ดังนี้

- ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ผสมระหว่าง BA.1 กับ BA.2 ที่ตอนนี้เกิดขึ้นออกมาหลายรูปแบบ และมีอยู่หนึ่งรูปแบบที่องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ออกคำเตือน คือ สายพันธุ์“XE” ที่แพร่เชื้อมีติดต่อดีได้ง่าย และรวดเร็วกว่าทุกสายพันธุ์ โดย WHO ประเมินว่าสายพันธุ์“XE” มีอัตราการแพร่ระบาดเหนือกว่า BA.2 ถึง ร้อยละ 10 แต่อย่างไรก็ตาม ยังต้องรอข้อมูลจากทั่วโลกที่ร่วมด้วยช่วยกันถอดรหัสพันธุกรรมทั้งจีโนมอีกระยะหนึ่งเพื่อการยืนยัน โดยในประเทศไทย มีรายงานว่าพบผู้ติดเชื้อยืนยันสายพันธุ์ XE แล้วจำนวน 1 ราย
- การติดเชื้อซ้ำ จากการศึกษาในประเทศเดนมาร์ก พบว่า กรณี ติดเชื้อ“ BA.1 แล้วไปติด BA.2 ซ้ำ” นั้น สามารถเกิดขึ้นได้ แต่พบไม่บ่อยครั้งนัก ราวๆ 1 ใน 40,000 ของประชากร และ ยังไม่พบการติดเชื้อ BA.2 ครั้งแรกแล้วกลับมาติดเชื้อ BA.1 หรือบรรดาสายพันธุ์ที่เคยระบาดมาก่อนหน้าซ้ำอีก ซึ่งอาจพอสรุปเบื้องต้นได้ว่า ภูมิคุ้มกันจากการติดเชื้อ BA.2 ตามธรรมชาติ มีโอกาสสร้างเกราะคุ้มกันการติดเชื้อ BA.1 และสายพันธุ์อื่นๆ ที่เคยระบาดมาก่อนหน้านี้ได้ดีพอสมควร

ด้านเศรษฐกิจ

ประเด็นด้าน ปัญหาเงินเฟ้อ

- เงินเฟ้อเดือนมีนาคมเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.73 สูงสุดในรอบ 13 ปี สาเหตุจากราคาน้ำมัน ค่าไฟ ราคาอาหารที่ปรับตัวสูงขึ้น และคาดว่าเงินเฟ้อจะยังคงเพิ่มขึ้นสูงจากปัญหาความขัดแย้งต่างๆ

- กรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้อให้เตรียมมาตรการรองรับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งที่อาจยืดเยื้อหรือรุนแรงขึ้น 4 ข้อ ได้แก่
 1. การดูแลกลุ่มเกษตรกร โดยการแก้ปัญหาปุ๋ยราคาแพงและปุ๋ยขาดตลาด รวมถึงปัญหาอาหารสัตว์
 2. ยกเลิกการจ่ายเงินชดเชยราคาดีเซลหมุนเร็วเกรดพรีเมียม ที่มีผู้ใช้วันละ 1.4 ล้านลิตร ตั้งแต่เดือน เม.ย.2565 เป็นต้นไป เพราะเป็นน้ำมันที่ใช้กับรถยนต์ของผู้ที่มีกำลังซื้อสูง เพื่อลดภาระของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง
 3. การสนับสนุนกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาพลังงานในประเทศ โดยพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนให้กองทุนในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินและจำเป็น เพื่อสร้างความมั่นใจให้สถาบันการเงินที่จะให้สินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องแก่กองทุน
 4. การดูแลผู้ประกอบการขนส่งด้วยรถบรรทุกและรถโดยสารสาธารณะ โดยให้กระทรวงคมนาคมลดอัตราหรืองดจัดเก็บค่าใช้จ่ายในการต่ออายุทะเบียนรถบรรทุกและรถโดยสารสาธารณะปี 2565

ประเด็นด้าน การท่องเที่ยว

- ภาพรวมสถานการณ์การเดินทางของนักท่องเที่ยวต่างชาติในช่วงไตรมาส 1/2565 (ม.ค.-มี.ค.) ขยายตัวสูงขึ้น โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น 444,039 คน ขยายตัวกว่าร้อยละ 2,100 และสร้างรายได้รวม 34,173 ล้านบาท
- หลังจากมาตรการผ่อนคลाय ยกเลิกการตรวจ RT-PCR ตั้งแต่วันที่ 1 เม.ย.ที่ผ่านมา ส่งผลให้มีจำนวนผู้โดยสารระหว่างประเทศเดินทางเข้าประเทศไทยเฉลี่ยวันละ 11,623 คน ทั้งนี้เพิ่มขึ้นจากเดือนมีนาคมที่มีจำนวนผู้โดยสารขาเข้าระหว่างประเทศเฉลี่ยวันละ 7,003 คน หรือคิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 66
- สำหรับการท่องเที่ยวภายในประเทศ มีประเด็นปัญหารัฐบาลค้างชำระเงิน 40% ให้กับผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการเราเที่ยวด้วยกัน ต่อเนื่องเฟส 3 และเฟส 4 เช่น ในภาพรวมของโรงแรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือผู้ประกอบการทั้งขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ยังไม่รับเงินจากรัฐบาลกว่า 100,000 ราย มูลค่ารวมกว่า 100 ล้านบาท เฉลี่ยรายละ 1-3 ล้านบาท

นอกจากนี้ยังคงประเด็นสำคัญทางเศรษฐกิจ อีกประการหนึ่ง คือ การดำเนินงานแผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ของกระทรวงสาธารณสุข ที่ใช้งบประมาณหลายหมื่นล้านบาท ถูกสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ตรวจสอบพบปัญหาสำคัญหลายประการ เช่น การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างล่าช้า บางโครงการที่ได้รับการอนุมัติไม่สอดคล้องโดยตรงต่อการแก้ไขปัญหาฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วน นอกจากนี้ ยังไม่พบการจัดทำหรือปรับปรุงแผนการดำเนินงานการใช้จ่ายเงินกู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนด้วย

ด้านแรงงาน

- ข้อมูลล่าสุดการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ว่างงานตามระเบียบของสำนักงานประกันสังคม เมื่อเดือนมกราคม 2565 พบว่า มีผู้ขึ้นทะเบียนรวม 88,119 คน แยกสาเหตุการขึ้นทะเบียนว่างงานได้ 2 แบบ มาจากการลาออก 77,143 คน (ร้อยละ 87.54) ส่วนการถูกเลิกจ้างมีจำนวน 10,976 คน โดยสาเหตุของการถูกเลิกจ้างลึกลงไปอีก ซึ่งมีทั้งสิ้น 3 สาเหตุหลัก ดังนี้ ถูกลดจำนวนพนักงาน 5,144 คน ถูกนายจ้างยกเลิกสัญญาจ้าง 3,577 คน บริษัทที่ทำงานปิดกิจการ 2,255 คน จากข้อมูลข้างต้น แม้ว่าสัดส่วนการลาออกเองของแรงงานจะมากกว่าการถูกเลิกจ้างอยู่มาก แต่หากโฟกัสตัวเลขแรงงานที่ถูกเลิกจ้างแล้ว ถือว่ายังอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง

การประชุมครั้งที่ 17

ด้านสาธารณสุข

- จำนวนผู้ติดเชื้อรายวัน (เฉลี่ย 14 วัน) จากกราฟมีแนวโน้มลดลง อย่างไรก็ตาม กระทรวงสาธารณสุขระบุว่า ต้องติดตามตัวเลขนับจากนี้ไปอีก 2-4 สัปดาห์ ขณะที่จำนวนผู้ป่วยปอดอักเสบ ผู้ป่วยใส่ท่อช่วยหายใจยังคงสูง และจำนวนผู้เสียชีวิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- ด้านความเสี่ยงของการแพร่ระบาด ศูนย์จีโนมทางการแพทย์ระบุว่า สายพันธุ์ “BA.2.12” ที่กำลังแพร่ระบาดในไทยอยู่ ณ ขณะนี้ หากเกิดการกลายพันธุ์ในส่วนโปรตีนหนามอีกเพียงตำแหน่งเดียว อาจกลายพันธุ์เป็นสายพันธุ์ “BA.2.12.1” ที่สามารถแพร่ระบาดได้อย่างรวดเร็วเหมือนกับที่เกิดขึ้นที่รัฐนิวยอร์กในขณะนี้ จึงเป็นอีกสายพันธุ์หนึ่งที่น่าจับตามอง
- สำหรับความคืบหน้าในการฉีดวัคซีน ขณะนี้สามารถฉีดเข็มแรกได้ร้อยละ 80.6 ของประชากร เข็มสองร้อยละ 73.0 ของประชากร และ เข็มกระตุ้นร้อยละ 36.1 ของประชากร
- นอกจากนี้ มีการอนุมัติให้ฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นชนิด Pfizer ในเด็กอายุ 12-17 ปี เป็นการฉีดผ่านระบบการศึกษา โดยจะเริ่มฉีดพร้อมกันทั่วประเทศ ช่วงต้นเดือนพฤษภาคม 2565 เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดเทอม

มาตรการทางด้านสาธารณสุข

- การประชุมในวันนี้ จะมีการพิจารณา 4 ประเด็นสำคัญในการเปิดรับนักท่องเที่ยว ได้แก่
 - 1) การยกเลิกระบบไทยแลนด์พาส (Thailand Pass)
 - 2) ยกเลิกการตรวจหาเชื้อโควิด ในวันแรกที่เดินทางมาถึงประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันกำหนดให้ตรวจด้วยวิธี RT-PCR โดยอาจยกเลิกไปเลยหรือเปลี่ยนเป็นวิธี ATK แทน

- 3) พิจารณาปรับเปลี่ยนมาตรการกักตัวของผู้สัมผัสเสี่ยงสูงใหม่
- 4) พิจารณายกเลิก/ผ่อนคลายวงเงินประกัน

โดยเสนอให้เริ่มมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พ.ค. หรือ วันที่ 1 มิ.ย. 2565 เป็นต้นไป

- จากสถิติพบว่า ทุกครั้งที่รัฐบาลผ่อนคลายมาตรการการเดินทางเข้าประเทศ ได้ส่งผลดีต่อจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าไทยมากขึ้น โดยตั้งแต่วันที่ 1 เม.ย. ที่ผ่านมาซึ่งรัฐบาลได้ผ่อนคลายให้ผู้เดินทางจากต่างประเทศไม่ต้องมีผลตรวจ RT-PCR ก่อนเดินทางมาไทย พบว่ามีการเดินทางเข้าไทยไม่ต่ำกว่า 10,000 คนต่อวัน

ด้านเศรษฐกิจ

- ธปท. ปรับลดประมาณ GDP ในปี 2565 เหลือ 3.2% จากการประมาณการเดิม 3.4% โดยมีสาเหตุหลักมาจากผลกระทบด้านราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ที่ปรับตัวสูงขึ้น การระบาดของโควิด และเศรษฐกิจคู่ค้าที่ชะลอตัวจากสถานการณ์ระหว่างรัสเซีย-ยูเครน
- สำหรับงบประมาณบริหารเศรษฐกิจที่สำคัญในช่วงที่เหลือของปี ประกอบไปด้วย
 - พ.ร.ก.กู้เงิน 500,000 ล้านบาท คงเหลือวงเงิน 7.4 หมื่นล้านบาท
 - งบประมาณกลางปี 2565 คงเหลือวงเงิน 6 หมื่นล้านบาท โดยปกติ ส่วนนี้จะกันไว้สำหรับภัยพิบัติปีละ 3-4 หมื่นล้านบาท
 - พ.ร.ก.กู้เงิน 1 ล้านล้านบาท คงเหลือวงเงิน 1.7 หมื่นล้านบาท

ประเด็นด้านปัญหาหนี้

- ณ สิ้นปี 2564 ประเทศไทยเรามีภาระหนี้สินภาคครัวเรือน 14.58 ล้านล้านบาท คิดเป็นอัตราส่วน 90.1% ของ GDP โดยพบว่า 27-28% ของหนี้ครัวเรือนเป็นการก่อหนี้เพื่อเอาไปอุปโภค บริโภคส่วนบุคคล
- ปัญหาที่น่ากังวล คือ บัญชีหนี้สินที่มีการเริ่มค้างชำระ 1เดือน,2เดือน,3เดือน แต่ยังไม่เกิน 90 วัน หนี้ก้อนนี้กำลังจะไหลมาเป็นหนี้เสีย ถ้าไม่เร่งแก้ไขด้วยการปรับโครงสร้างหนี้ให้เร็ว โดยจำนวนหนี้ลักษณะนี้มีสูงถึง 4 แสนกว่าล้านบาทคิดเป็น 3.3%ของหนี้สินประชาชนในฐานะข้อมูลเครดิตบูโร
- ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ที่ภาพรวมหนี้เสีย หรือ NPL ในระบบธนาคารจะปรับเพิ่มขึ้นหลังจากเดือน มิ.ย.นี้ เป็นต้นไป เนื่องจากมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด ของสถาบันการเงิน จะทยอยหมดลง เหลือเพียงแค่มาตรการปรับโครงสร้างหนี้ระยะยาวของธนาคารแห่งประเทศไทยเท่านั้น

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจที่สำคัญอื่นๆ 2 ประเด็น ได้แก่

- (1) การที่ มาตรการตรึงราคาดีเซลไว้ที่ 30 บาทต่อลิตรของรัฐบาลที่จะสิ้นสุดวันที่ 30 เมษายนนี้ ซึ่งกระทรวงพลังงานกำลังศึกษาแนวทางว่าจะทยอยปรับขึ้นราคาอย่างไร หากขึ้นตามแผนเดิม คือ ภาครัฐจะอุดหนุนราคาน้ำมันดีเซล 50% ในส่วนที่เกิน 30 บาท ทำให้ราคาปรับขึ้นทีละเดียว กระโดดไป 35.50 บาทต่อลิตร จึงอยู่ในระหว่างเร่งทำแผนช่วยเหลือหลายรูปแบบ เช่น การทยอยขึ้นราคา โดยปรับราคาเป็น 32 บาทต่อลิตรก่อน และกำหนดราคาโดยอ้างอิงจากราคาของประเทศอาเซียน เป็นต้น โดยขณะนี้ ผู้ประกอบการขนส่งประกาศจะปรับขึ้นค่าขนส่งทั่วประเทศขึ้นต่ำ 15% หรืออาจจะมากกว่า 20% เพื่อให้เป็นไปตามกลไกตลาดของราคาน้ำมันดีเซล
- (2) วันที่ 1 มิ.ย. นี้ จะมีการบังคับใช้ พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ท่ามกลางเสียงคัดค้านของภาคเอกชนถึงความพร้อมในการปฏิบัติตามกฎหมาย รวมถึงกฎหมายลูกที่ยังไม่ชัดเจน

ด้านแรงงาน

- ครัวเรือนรายได้น้อยจะเผชิญค่าครองชีพที่สูงขึ้นจากค่าใช้จ่ายหมวดอาหารมากกว่าครัวเรือนรายได้สูง เนื่องจากกลุ่มรายได้น้อยมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายหมวดอาหารและเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์สูงถึงร้อยละ 46 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ขณะที่กลุ่มรายได้สูงมีสัดส่วนการบริโภคสินค้าหมวดดังกล่าวต่ำกว่าที่ร้อยละ 30 ขณะที่ราคาพลังงานที่สูงขึ้นส่งผล กระทบต่อครัวเรือนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันมากนัก
- นอกจากนี้ คริวเรือนกลุ่มรายได้น้อยยังต้องเผชิญกับปัญหาภาระหนี้สูงและ รายได้ฟื้นตัวไม่เต็มที่ โดยครัวเรือนกลุ่มรายได้น้อยที่มีหนี้สิน คิดเป็น 2 ใน 3 ของจำนวน ครัวเรือนกลุ่มรายได้น้อยทั้งหมด
- ปัจจัยทั้งหมดที่กล่าวมา กดดันกำลังซื้อ (purchasing power) ของครัวเรือนโดยเฉพาะครัวเรือนกลุ่มรายได้น้อยซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ (คิดเป็นร้อยละ 60 ของประชากรไทย) และมีสัดส่วนการบริโภคคิดเป็น 1 ใน 3 ของการบริโภค ซึ่งอาจกดดันการบริโภคภาคเอกชนและกระตุ้นการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ โดยรวมในระยะต่อไปได้

การประชุมครั้งที่ 18

ด้านสาธารณสุข

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ในช่วงเวลาสองอาทิตย์ตั้งแต่วันที่ 22 เมษายน 2565 ถึง 5 พฤษภาคม 2565 จำนวนผู้ติดเชื้อรายวันลดลงอย่างต่อเนื่องจาก 21,071 ราย เป็น 13,885 ราย แม้ว่าช่วงเวลาดังกล่าวจะผ่านช่วงของเทศกาลวันสงกรานต์มาแล้ว 29 วัน ส่วนจำนวนผู้ป่วยอาการหนักไม่ว่าจะเป็นผู้ป่วยปอดอักเสบหรือต้องใส่ท่อช่วยหายใจก็มีจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัดเช่นเดียวกัน ส่วนจำนวนผู้เสียชีวิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงวันที่ 1 พฤษภาคม 2565 โดยหลังจากนั้นตัวเลขจำนวน

ผู้เสียชีวิตมีแนวโน้มลดลง (รูปที่ 39) ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากที่รัฐบาลได้เปลี่ยนแนวทางการกำหนดตัวเลขผู้เสียชีวิต เป็นการรายงานเฉพาะตัวเลขการตายจากเชื้อโควิดเท่านั้น ไม่รวมผู้เสียชีวิตที่มีโรคอื่นร่วม (เนื่องจากผู้ที่มีโรคอื่นร่วมกับโควิดจะมีมาตรการรักษาและการใช้ยาที่แตกต่างกัน) ทั้งนี้ รัฐบาลได้รายงานว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นไปเพื่อปรับระบบรายงานใหม่ให้สอดคล้องระยะเปลี่ยนผ่านสู่โรคประจำถิ่น

รูปที่ 39 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 วันที่ 22 เมษายน 2565 ถึง 5 พฤษภาคม 2565



ที่มา: ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ด้านความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีน ขณะนี้สามารถฉีดเข็มแรกให้กับประชาชนได้แล้วร้อยละ 81 เข็มสอง ร้อยละ 74 และ เข็มกระตุ้น (เข็มสามขึ้นไป) ร้อยละ 37 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ส่วนการฉีดวัคซีนกลุ่มเป้าหมายนั้น ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (12 ล้านคน) สามารถฉีดเข็มแรกได้เท่ากับร้อยละ 84.2 ของจำนวนประชากรผู้สูงอายุ เข็มสองร้อยละ 80 และเข็มสามร้อยละ 41.7 ส่วนเด็กอายุ 5-11 ปี สามารถฉีดเข็มหนึ่งได้แล้วร้อยละ 53.6 และเข็มสองร้อยละ 14.2 ของจำนวนประชากรเด็ก

แม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อภายในประเทศจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ศูนย์จีโนมทางการแพทย์แห่งประเทศไทยได้แจ้งรายงานจากต่างประเทศ ว่ากำลังพบโอไมครอนสายพันธุ์ย่อยใหม่ได้แก่ BA.4, BA.5 (จากแอฟริกาใต้) และ BA.2.12.1 (จากสหรัฐอเมริกา) ซึ่งสามารถติดต่อระหว่างคนสู่คนได้อย่างรวดเร็วกว่าสายพันธุ์อื่นที่เคยระบาดอย่างแพร่หลายก่อนหน้านี้ อย่างไรก็ตาม รายงานระบุว่า กลุ่มสายพันธุ์ย่อยใหม่ไม่รุนแรงมากนัก โดยมีความรุนแรงใกล้เคียงกับโอไมครอนสายพันธุ์ดั้งเดิม (BA.2 และ BA.1) ศาสตราจารย์จูลี สวอนน์จากมหาวิทยาลัยแห่งรัฐนอร์ทแคโรไลนา ที่ปรึกษาของ U.S. CDC ระบุว่า ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่ติดโอไมครอนสายพันธุ์ใหม่ที่มีช่วงเวลากการฉีดวัคซีนเข็มล่าสุดน้อยกว่า จะมีความรุนแรงของอาการจากการติดเชื้อน้อยกว่าผู้ที่ฉีดเข็มล่าสุดมาเป็นเวลานาน ส่วนศาสตราจารย์อเล็กซ์ ซิกัลป์ นักไวรัสวิทยาที่สถาบันวิจัยสุขภาพแอฟริกาในแอฟริกาใต้ ก็ได้รายงาน ว่า ผู้ที่ฉีดวัคซีนและติดเชื้อจากสายพันธุ์โอไมครอนดั้งเดิมมาก่อน อาจมีภูมิคุ้มกันที่กว้างกว่า (broader) ซึ่งจะสามารถต่อสู้กับโอไมครอนสายพันธุ์ใหม่ได้ดี ในส่วนนี้ องค์การอนามัยโลกคาดว่า จะมีผู้ติดเชื้อสายพันธุ์ใหม่ ได้แก่ BA.4 จำนวน 2,652 ราย BA.5 จำนวน 1,000 ราย และ BA.2.12.1 จำนวน 10,233 ราย ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่พบผู้ติดเชื้อสายพันธุ์ใหม่ดังกล่าว โดยสายพันธุ์หลักที่กำลังแพร่ระบาดในไทยคือสายพันธุ์ BA.2

ด้านมาตรการทางด้านสาธารณสุข ไทยกำลังมุ่งไปในทางการผ่อนคลายเพื่อให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเดินหน้าต่อไป โดยประกอบด้วย มาตรการแรก คือการปรับพื้นที่ที่ควบคุมโรคโควิด-19 ให้ไม่มีพื้นที่ควบคุมระดับสีแดงและสีส้ม มาตรการที่สอง คือการปรับมาตรการการเดินทางเข้าประเทศให้อยู่ในระดับที่ผ่อนคลายมากขึ้น โดยจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2565 มีรายละเอียดสำคัญประกอบด้วย (1) ยกเลิก Test & Go แต่ทุกคนยังคงต้องลงทะเบียน Thailand PASS (2) ชาวต่างชาติต้องมีประกันภัย วงเงินประกันภัยหรือประกันในรูปแบบอื่นๆ จำนวน 10,000 ดอลลาร์ (จากเดิม 20,000 ดอลลาร์) (3) กลุ่มที่จะต้องกักตัวและตรวจ RT-PCR ที่ไทยจะเหลือกลุ่มเดียว คือกลุ่มผู้ที่ได้รับวัคซีนไม่ตรงตามข้อกำหนดและไม่มีหลักฐานผลตรวจ RT-PCR ที่เป็นลบมาแสดง โดยกลุ่มกักตัวจะต้องชำระเงินเพื่อกักตัว 5 วันที่โรงแรม และชำระเงินค่าตรวจ RT-PCR ในวันที่ 4 หรือวันที่ 5

นอกจากนี้ มาตรการการเปิดภาคเรียนที่หนึ่งได้อนุญาตให้นักเรียนสามารถเข้าเรียนได้ตามสถานศึกษา โดยต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันที่เรียกว่า 3T1V ประกอบไปด้วย โรงเรียนประเมินความพร้อมตนเองในระบบ TSC+ (Thai Stop Covid Plus) บุคลากรทุกคนต้องประเมินความเสี่ยงการติดเชื้อตามแบบฟอร์ม (Thai Save Thai) และตรวจคัดกรองเมื่อมีอาการ (Test) บุคลากรทุกคนต้องได้รับวัคซีนตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยนักเรียนอายุ 12 ถึง 17 ปี ต้องได้รับการฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้น (Vaccine) กรณีครู นักเรียน และบุคลากรอื่นเป็นผู้สัมผัสความเสี่ยงสูง หากได้รับการฉีดวัคซีนตามเกณฑ์ ไม่จำเป็นต้องกักกันตัวแต่ให้เฝ้าระวังอาการและตรวจ ATK ทุกวันที่ 5 จนครบ 10 วัน

ด้านเศรษฐกิจ

สถานการณ์ที่กำลังโดดเด่นอยู่ในขณะนี้ คือภาวะเงินเฟ้อที่มีผลให้ค่าครองชีพของประชาชนไทยเพิ่มขึ้น โดยอัตราเงินเฟ้อในเดือนเมษายน 2565 อยู่ที่ร้อยละ 4.65 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันในปีที่แล้ว ระดับดังกล่าวถือว่าทรงตัวอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา โดยสินค้าที่มีราคาขึ้นอย่างรวดเร็วมากกว่าสินค้าอื่นอย่างมีนัยสำคัญ คือสินค้าประเภทพลังงานและอาหาร

ภาวะเงินเฟ้อสูงในปี 2565 มีผลเสียต่อประชาชนผู้มีรายได้น้อยเป็นอย่างมาก เนื่องจากรายจ่ายส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้เป็นค่าอาหารและพลังงาน โดยตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าราคาสินค้าประเภทอาหารปรับเพิ่มขึ้นตั้งแต่ร้อยละ 3 จนถึงร้อยละ 60 เมื่อเทียบกับเดือนเมษายนในปี 2564

ตารางที่ 3 การเพิ่มขึ้นของราคาในเดือนเมษายน 2565 ของรายการสินค้าประเภทอาหาร

สินค้า	หน่วย	ราคาเดิม (บาท)	ราคาใหม่ (บาท)	เปลี่ยนแปลง
น้ำมันพืช	1 ลิตร	65	68	4.6%
น้ำมันปาล์ม	1 ขวด	68	70	2.9%
ขนมจีน	1 กิโลกรัม	20	22	10.0%

สินค้า	หน่วย	ราคาเดิม (บาท)	ราคาใหม่ (บาท)	เปลี่ยนแปลง
ผักชี	1 กิโลกรัม	50	80	60.0%
ต้นหอม	1 กิโลกรัม	15	18	20.0%
ไข่ไก่ (เบอร์ 4)	1 แผง	45	48	6.7%

ที่มา: รายการเรื่องเล่าเช้านี้

ในแง่นี้ สถานการณ์เงินเพื่ออาจตึงเครียดมากขึ้น ด้วยรัฐบาลได้ประกาศลดงบประมาณที่ใช้ในการอุดหนุนราคาพลังงาน โดยเริ่มจากราคาน้ำมันที่รัฐบาลจะปรับเพดานการตรึงราคาน้ำมันดีเซลใหม่ จาก 30 บาทต่อลิตรเป็น 35 บาทต่อลิตร (หากไม่มีการอุดหนุนใดๆ ราคาปัจจุบันจะอยู่ที่ 40 บาทต่อลิตร) ส่วนน้ำมันเบนซินจะลดการชดเชยลงสัปดาห์ละ 1 บาท (จากอุดหนุน 3.53 บาทต่อลิตร ลดจนเหลือ 0.53 บาทต่อลิตร) ในขณะเดียวกัน การลดภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซลลิตรละ 3 บาทที่กำลังจะสิ้นสุดในวันที่ 20 พฤษภาคม 2565 อาจได้รับการขยายเวลา แต่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบเป็นลดภาษี 1.50 บาทต่อลิตรแทน ส่วนค่าไฟฟ้าจะเริ่มเก็บค่า FT เพิ่มขึ้น 23.38 สตางค์ ส่งผลให้เมื่อรวมกับค่าไฟฟ้าฐานจะทำให้ค่าไฟเพิ่มเป็น 4 บาทต่อหน่วย ซึ่งสูงสุดเป็นประวัติการณ์ การลดทอนบทบาทการอุดหนุนราคาพลังงานทั้งสองรายการจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2565 ไม่เพียงแค่นี้ ราคาข้าวหุงต้มจะมีการปรับขึ้น 1 บาทต่อกิโลกรัม โดยเริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน และเพิ่มไปจนถึงเดือนมิถุนายน ส่งผลให้ราคาจาก 318 บาทต่อถังขนาด 15 กิโลกรัม เพิ่มสูงสุดเป็นราคา 363 บาทต่อถังในเดือนมิถุนายน

ด้านแรงงาน

จากสถานการณ์เศรษฐกิจที่สะท้อนถึงภาวะเงินเฟ้ออันจะนำไปสู่ภาวะการครองชีพของประชาชน ผลสำรวจเกี่ยวกับแรงงานของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยระหว่างวันที่ 18 ถึง 24 เมษายน 2565 ได้แสดงให้เห็นถึงความเปราะบางทางการเงินของแรงงานไทยส่วนใหญ่และความเสี่ยงการดำรงชีพในสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยข้อค้นพบของผลสำรวจดังกล่าวมีทั้งหมด 10 ประเด็น ได้แก่ (1) Gen Y จะเป็นกลุ่มแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศ เป็นผู้ที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและทัศนคติของการปรับตัว (2) แรงงานไทยส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบสัดส่วนร้อยละ 53.7 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (3) แรงงานภาคเกษตรไทยมีอายุเฉลี่ยสูงขึ้น (4) แรงงานไทยจำนวนมากขาดหลักประกันทางรายได้ โดยร้อยละ 57 ของแรงงานทั้งหมด (22 ล้านคน)อยู่นอกระบบประกันสังคมหรือสวัสดิการของรัฐ (5) ร้อยละ 99 ของแรงงานไทยมีหนี้สิน โดยสัดส่วนของการกู้ยืมแบ่งเป็นหนี้ในระบบร้อยละ 68.9 และหนี้นอกระบบร้อยละ 31.1 (6) แรงงานไทยใช้เงินรายได้ร้อยละ 17 ในการจ่ายหนี้รายเดือน (7) แรงงานไทยร้อยละ 67.7 ไม่มีเงินออม โดยแรงงานที่มีเงินออมในปี 2565 มีเงินออมเพียง 601.5 บาทต่อคนต่อเดือนโดยเฉลี่ย (8) แรงงานไทยส่วนใหญ่มีเงินออมรองรับการตกงานได้ 3 เดือน (9)

แรงงานไทยห่วงเรื่องเศรษฐกิจ และราคาสินค้าในอนาคต (10) แรงงานไทยในภาคบริการและร้านอาหารยังกังวลว่าจะตกงาน ในปี 2565

ด้วยภาวะความตึงเครียดทางการเงินของแรงงานส่วนใหญ่ในประเทศ กลุ่มสมาคมแรงงานจึงรวมตัวกันเรียกร้องการปรับเพิ่มค่าจ้างขั้นต่ำต่อรัฐบาล โดยเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม (วันแรงงานแห่งชาติ) คณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย (คสรท.) ยื่นข้อเรียกร้อง 11 ข้อ และสภาองค์การลูกจ้างแห่งชาติยื่นข้อเรียกร้อง 8 ข้อ หนึ่งในนั้นคือการขอขึ้นค่าแรงขั้นต่ำเป็น 492 บาทต่อวันทั่วประเทศ ซึ่งสภาฯ ได้คิดมาจากค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของแรงงานโดยเฉลี่ยในประจำวัน ส่วนข้อเสนออื่นๆ ประกอบด้วย การปฏิรูปการประกันสังคม สวัสดิการถ้วนหน้า สิทธิแรงงานข้ามชาติ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ทางสภาองค์การนายจ้างแห่งชาติ สมาคมภัตตาคารไทย สภาหอการค้าต่างจังหวัด กลับไม่เห็นด้วยต่อการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำจาก 331 บาทเป็น 492 บาทต่อวัน เนื่องจากสถานการณ์เศรษฐกิจยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่และยังมีปัจจัยเสี่ยงอีกมาก ทั้งยังเห็นว่าการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำขณะนี้จะมีผลให้บางกิจการต้องปิดตัวและบางโรงงานต้องย้ายฐานการผลิต หากจำเป็นต้องขึ้นก็ควรขึ้นแบบขั้นบันไดและเป็นแบบเปอร์เซ็นต์ ส่วนทางภาครัฐให้การยืนยันการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำแต่ไม่ได้ระบุจำนวนที่ขึ้นและจังหวัดที่จะขึ้นอย่างแน่ชัด โดยการพิจารณาและการประกาศการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนสิงหาคมจนถึงเดือนกันยายนปี 2565

นอกเหนือจากประเด็นปัญหาระยะสั้นหรือระยะปัจจุบันของแรงงานไทยที่ตกอยู่ในภาวะน่าเป็นห่วงในด้านสถานการณ์ระยะยาวก็มีแนวโน้มที่จะเผชิญปัญหาด้วยเช่นกัน ปัญหานั้นเกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากอุตสาหกรรมรถยนต์สันดาปเป็นอุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้า ซึ่งจะทำให้แรงงานไทยเสี่ยงตกงาน 7-8 แสนคน โดยมีสาเหตุสำคัญ คือ (1) มูลค่าเพิ่มหลักกว่าร้อยละ 30 ของรถยนต์ไฟฟ้า มาจาก Li-Ion Battery ซึ่งไทยมีความสามารถในการแข่งขันน้อยกว่าจีนและอินโดนีเซีย ทำให้ไทยอาจส่งออกรถยนต์ได้น้อยลงในอนาคต (2) การผลิตชิ้นส่วนเครื่องยนต์ระบบจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและระบบเกียร์ซึ่งคิดเป็นมูลค่าเพิ่มกว่าร้อยละ 32.5 ของมูลค่าการผลิตรถยนต์สันดาปภายในเดิมจะหายไป และ (3) สมมติว่าหากสามารถส่งออกได้เท่าเดิม มูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรมรถยนต์จากร้อยละ 53 จะเหลือเพียงร้อยละ 34 ดังนั้น ด้วยปัจจัยทั้งหมดจะทำให้ขนาดของอุตสาหกรรมรถยนต์มีแนวโน้มหดตัวเป็นอย่างมาก แรงงานที่เคยทำงานอยู่ในอุตสาหกรรมนี้จะมีเสี่ยงที่จะต้องหายไปตามขนาดที่เล็กลง (KKP research, 2565)

การประชุมครั้งที่ 19

ด้านสาธารณสุข

จำนวนผู้ติดเชื้อโควิด-19 กำลังอยู่ในช่วงขาลงอย่างต่อเนื่อง โดยลดลงจากจำนวน 10,748 คนในวันที่ 9 พฤษภาคม เป็นจำนวน 6,189 คนในวันที่ 22 พฤษภาคม ส่วนจำนวนผู้ป่วยอาการหนักและจำนวนผู้เสียชีวิตก็มีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกัน โดยทางแพทย์ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นว่า การระบาดของเชื้อโควิด 19 มี

โอกาสคล้ายกับใช้หวัดใหญ่ที่จะระบาดตามฤดูกาล และอาจต้องมีการฉีดวัคซีนทุกปีโดยเฉพาะช่วงก่อนเปิดภาคเรียนที่มักมีโอกาสเกิดการแพร่ระบาดระลอกใหม่สูง

ด้านความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีนนั้น ขณะนี้สามารถฉีดเข็มแรกให้กับประชาชนได้แล้วร้อยละ 81.4 ของจำนวนประชากรทั้งหมด เข็มสองร้อยละ 75.2 และเข็มกระตุ้น (เข็มสามขึ้นไป) จำนวนร้อยละ 39.7 ส่วนการฉีดวัคซีนกลุ่มเป้าหมาย สำหรับผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (จำนวน 12 ล้านคน) สามารถฉีดเข็มแรกได้เท่ากับร้อยละ 84.3 เข็มสองร้อยละ 80.2 เข็มสามร้อยละ 43.4 ของจำนวนประชากรผู้สูงอายุ และเด็กอายุ 5-11 ปี สามารถฉีดเข็มแรกได้แล้วร้อยละ 57 และเข็มสองร้อยละ 27.4 ของจำนวนประชากรเด็ก

ทางด้านมาตรการสาธารณสุขกำลังเข้าสู่ช่วงการผ่อนคลายความเข้มงวด โดยเริ่มต้นจากมาตรการการเดินทางเข้าประเทศที่มีการปรับลดความรัดกุมของการตรวจ ประกอบไปด้วย (1) การปรับให้เฉพาะชาวต่างชาติเท่านั้นที่ต้องลงทะเบียนระบบ Thailand Pass (2) ชาวต่างชาติที่มีผลการฉีดวัคซีนและการตรวจตามเกณฑ์ ประกันสุขภาพ และ passport สามารถรับ QR code ได้ทันทีโดยไม่ต้องรอการอนุมัติ (3) การปรับลดความเข้มงวดในการตรวจโรค โดยกรณีชาวต่างชาติที่ได้รับวัคซีนไม่ครบตามเกณฑ์ ให้แสดงผลการตรวจ professional ATK หรือ RT-PCR ภายใน 72 ชั่วโมงก่อนเดินทาง ส่วนกรณีที่ได้รับวัคซีนไม่ครบและไม่แสดงผลการตรวจใดๆ สามารถตรวจ ATK ได้ที่สนามบินประเทศไทย ซึ่งมาตรการการควบคุมการเดินทางเข้าประเทศจะได้รับการผ่อนคลายตามรายละเอียดดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2565 โดยที่ผ่านมาตั้งแต่วันที่ 29 เมษายนถึง 21 พฤษภาคม 2565 มีผู้ลงทะเบียนผ่าน Thailand Pass แล้วจำนวน 587,479 คน และได้รับการอนุมัติ 568,479 คน

มาตรการต่อมาคือการผ่อนปรนการเปิดผับ บาร์ และคาราโอเกะ โดยให้เปิดบริการ จำหน่ายหรือนั่งดื่มได้ไม่เกินเวลา 24.00 น. นอกจากนี้ ยังมีคำสั่งให้งดการใช้แก้วร่วมกัน งดกิจกรรมส่งเสริมการขาย แอลกอฮอล์ และบังคับให้สวมหน้ากากตลอดเวลา ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุมีอายุ 60 ปีขึ้นไปและผู้มีโรคประจำตัวในกลุ่ม 7 โรคประจำตัว ไม่อนุญาตให้ใช้บริการ ทั้งนี้ มาตรการผ่อนปรนผับบาร์ดังกล่าวบังคับใช้เฉพาะพื้นที่สีเขียว 14 จังหวัด และพื้นที่สีฟ้าร่องท่องเที่ยว 17 จังหวัดเท่านั้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่ามาตรการผ่อนปรนได้เริ่มดำเนินการเป็นระยะ ทาง ศบค. ยังคงให้ขยายเวลาพระราชกำหนดฉุกเฉินเพื่อควบคุมโรคโควิดต่อไป

ด้านเศรษฐกิจ

สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ปรับการคาดการณ์เติบโตเศรษฐกิจของไทยใหม่ จากเดิมที่เคยคาดการณ์การเติบโตของจีดีพีปี 2565 ไว้ที่ร้อยละ 3.5 ถึง 4.5 เป็นร้อยละ 2.5 ถึง 3.5 โดยส่วนประกอบของจีดีพีที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางลบมากที่สุดคือการอุปโภคบริโภคที่ลดลงมาจากการประมาณการครั้งก่อนร้อยละ 1.2 รองลงมาคือการบริโภคภาคเอกชนและปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการที่ลดลงร้อยละ 0.6 เมื่อเทียบกับการประมาณการครั้งก่อนทั้งสองรายการ สาเหตุของการปรับการคาดการณ์ลดลงจากเดิมประกอบไปด้วย (1) การชะลอตัวด้านเศรษฐกิจโลกจากผลกระทบสงครามรัสเซีย-ยูเครน และมาตรการ zero covid ของจีนซึ่งทำให้เศรษฐกิจจีนเริ่มชะลอตัวลง (2) หนี้สินภาคเอกชนที่สูงและแนวโน้มดอกเบี้ยขาขึ้นซึ่งจะทำให้ภาระ

ต้นทุนทางเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น และ (3) ความไม่แน่นอนของสถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด-19 จากแนวโน้มการกลายพันธุ์ของเชื้อไวรัส

ในทำนองเดียวกัน สถานการณ์เศรษฐกิจโลกก็ยังมีภาวะความไม่แน่นอนสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิกฤตอาหารที่มีสาเหตุหลักมาจากสงครามรัสเซีย-ยูเครน ที่ทำให้สองประเทศหลักผู้ส่งออกผลผลิตทางวัตถุดิบอาหารที่มีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 10 ของโลกเกิดการติดขัดในการผลิต ส่งผลให้ราคาอาหารเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 30 หลายประเทศทั่วโลกที่นำเข้าวัตถุดิบอาหารจากต่างชาติเป็นหลักประสบปัญหาอย่างหนัก ทำให้ ณ ขณะนี้ 14 ประเทศเช่น อินโดนีเซีย อินเดีย อาร์เจนตินา เริ่มระงับการส่งออกวัตถุดิบอาหาร โดยเฉพาะสินค้าธัญพืชและน้ำมันพืช

ด้วยภาวะความเสี่ยงทางด้านเศรษฐกิจจากภายนอกและด้วยเศรษฐกิจภายในที่ยังไม่สามารถฟื้นตัวได้อย่างเต็มที่ ทางรัฐบาลจึงได้เตรียมมาตรการรองรับเพื่อประคับประคองให้เศรษฐกิจสามารถดำเนินต่อไปได้ เริ่มต้นด้วยมาตรการทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยในส่วนของโครงการปรับโครงสร้างหนี้หรือการแก้หนี้เดิม ได้แก่ แพคเกจพักหนี้ คลินิกแก้หนี้ ทางด่วนแก้หนี้ และมหกรรมไกล่เกลี่ยหนี้ ซึ่งทั้งหมดช่วยเหลือลูกหนี้ในเดือนมีนาคม 2565 ได้กว่า 4.4 ล้านบัญชี รวมเป็นเงิน 2.9 ล้านล้านบาท โดยสินเชื่อรายย่อย เช่น บัตรเครดิต บ้าน ได้รับการช่วยเหลือเป็นสัดส่วนมูลค่ามากที่สุดซึ่งเท่ากับร้อยละ 36 ของสินเชื่อที่ได้รับการช่วยเหลือ รองลงมาคือสินเชื่อ SMEs และสินเชื่อรายใหญ่ร้อยละ 35 และร้อยละ 29 ตามลำดับ โดยในเดือนมีนาคม 2565 มูลค่าการช่วยเหลือสินเชื่อมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 16 ของมูลค่าสินเชื่อคงค้างทั้งหมดในระบบ

ถัดมาคือมาตรการระหว่างประเทศ โดยทางรัฐบาลได้อนุมัติการปรับเกณฑ์วีซ่าระยะยาวเพื่อดึงดูดชาวต่างชาติที่มีศักยภาพสูงสู่ประเทศไทยเป็นกรณีพิเศษ (Long-Term Resident Visa :LTR Visa) โดยมีการลดค่าธรรมเนียมในการสมัครระยะเวลา 10 ปี จาก 100,000 บาท เหลือ 50,000 บาท และมีเป้าหมายดึงดูดชาวต่างชาติที่มีศักยภาพทั้งหมดจำนวน 1 ล้านคน ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มเป้าหมายเป็น 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มความมั่งคั่งสูง (2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญอายุ (3) กลุ่มที่ต้องการทำงาน และ (4) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเงื่อนไขการออกวีซ่าให้แต่ละกลุ่มเป้าหมายจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันตามสรุปในตารางที่ 4

นอกจากนี้ ทางด้านมาตรการทางการคลังก็มุ่งสู่การสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจระยะสั้นด้วยสองแนวทาง ได้แก่ มาตรการแรก คือ ด้านภาษีที่หักเว้นการเก็บภาษีเงินได้ที่ได้จากโครงการรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด โดยเงินได้พึงประเมินในปีภาษี พ.ศ. 2564 ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้รวม 16 รายการสำหรับเฉพาะบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ได้รับเงินสนับสนุนหรือประโยชน์อื่นจากโครงการ ประกอบด้วย กลุ่มที่หนึ่ง กลุ่มโครงการที่นับว่าเป็นประโยชน์อื่นที่ได้รับ ได้แก่ เราเที่ยวด้วยกัน กำลังใจหรือโครงการการท่องเที่ยวสำหรับบุคลากรแพทย์ ทวีร์เที่ยวไทย คนละครึ่ง เราชนะ และบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กลุ่มที่สอง กลุ่มโครงการที่ให้เงินสนับสนุน ได้แก่ เงินเยียวลูกจ้างสถานบันเทิง มาตรการให้ความช่วยเหลือบรรเทาค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาแก่ประชาชน เงินเยียวยาแท็บเล็ตและวินมอเตอร์ไซค์ โครงการส่งเสริมและรักษาระดับการจ้างงานในธุรกิจ SMEs โครงการ ม.33 เรารักกัน และเงินเยียวยานายจ้างและผู้ประกันตน ม.33 ม.39 และ ม.40

ส่วนมาตรการทางการคลังอย่างที่สอง คือ มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการลดค่าครองชีพให้กับประชาชน โดยเริ่มต้นจาก (1) น้ำมันดีเซลที่ออกนโยบายลดภาษีสรรพสามิตลิตรละ 5 บาท เป็นระยะเวลา 2 เดือน ตั้งแต่ 21 พฤษภาคม จนถึง 20 กรกฎาคม 2565 (2) การลดค่าไฟฟ้าผันแปร FT แบบมีเงื่อนไข โดยจะลดค่า FT ที่ 0.2338 บาทต่อหน่วยเฉพาะผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัยและประเภทกิจการขนาดเล็กที่มีการใช้ไฟฟ้าไม่เกิน 300 หน่วยต่อเดือน เป็นระยะเวลา 4 เดือน (พฤษภาคม ถึง สิงหาคม 2565) และ (3) กระทรวงพาณิชย์ จัดโครงการลดค่าชุดนักเรียน อุปกรณ์การเรียน รวมทั้งหมด 5,000 รายการ โดยลดตั้งแต่ร้อยละ 10 ถึง 65 ซึ่งสามารถซื้อได้จากตัวแทนจำหน่าย (เช่น ห้างสรรพสินค้า) ทั่วประเทศ ซึ่งจะสิ้นสุดในเดือนมิถุนายน 2565

ตารางที่ 4 รายละเอียดเกณฑ์วีซ่าระยะยาวเพื่อดึงดูดชาวต่างชาติที่มีศักยภาพสูง (Long-Term Resident Visa :LTR Visa)

กลุ่มเป้าหมาย	การลงทุนในสินทรัพย์ไทย	รายได้ต่อปี
กลุ่มความมั่งคั่งสูง	ไม่ต่ำกว่า 17 ล้านบาท	ไม่ต่ำกว่าปีละ 2.7 ล้านบาท ในช่วงสองปีที่ผ่านมา
กลุ่มผู้เกษียณอายุ	ไม่ต่ำกว่า 8.6 ล้านบาท	ไม่ต่ำกว่า 1.4 ล้านบาท หรือ เงินบำนาญ ไม่ต่ำกว่าปีละ 2.7 ล้านบาท
กลุ่มที่ต้องการทำงาน	-	ไม่ต่ำกว่าปีละ 2.7 ล้านบาท ในช่วงสองปีที่ผ่านมา หรือถ้าหาก จบป.โท ขึ้นไปหรือครอบครองทรัพย์สินทางปัญญา หรือ ได้รับเงินทุน Series A มีประสบการณ์การทำงาน 5 ปี มีรายได้ต่อปีไม่ต่ำกว่า 1.4 ล้านบาท
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิเศษ	-	ไม่ต่ำกว่าปีละ 2.7 ล้านบาท หรือถ้าหาก จบ ป.โท ขึ้นไป และมีประสบการณ์ทำงาน 5 ปีในอุตสาหกรรมเป้าหมาย มีรายได้ต่อปีไม่ต่ำกว่า 1.4 ล้านบาท

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

ด้านแรงงาน

คณะรัฐมนตรีรับร่างพระราชบัญญัติประชาสังคมฉบับใหม่ที่กำหนดให้ประชาชนผู้ประกันตนในระบบ สามารถเบิกบำนาญหรือบำนาญมาใช้ก่อนเวลากำหนดได้ หรือสามารถนำไปใช้เป็นหลักประกันเงินกู้ได้ โดยเป้าหมายของ พ.ร.บ. ประกันสังคมฉบับใหม่ตามคำชี้แจงในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี คือ เพื่อเป็นสิทธิประโยชน์ ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและรองรับสังคมสูงวัย รายละเอียดเงื่อนไขที่ได้รับการปรับปรุง สามารถแบ่งออกได้เป็นสามกลุ่มหลักได้แก่ (1) การปรับปรุงเงื่อนไขผู้ประกันตน โดยขยายอายุลูกจ้างชั้นสูง จาก 60 ปีบริบูรณ์เป็น 65 ปีบริบูรณ์ และปรับมาตรา 33 จากจ่ายเงินสมทบไม่น้อยกว่า 12 เดือนเป็น 48 เดือน (2) การปรับปรุงสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ โดยให้อำนาจผู้ประกันตนสามารถขอเลือกรับเป็นเงินบำนาญชราภาพหรือ เงินบำนาญชราภาพได้ ขอนำเงินกรณีชราภาพบางส่วนมาใช้ก่อนอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์

ได้ และขอใช้เป็นหลักค้ำประกันการกู้เงินกับธนาคารหรือสถาบันการเงินได้ และ (3) การปรับปรุงสิทธิประโยชน์อื่น ได้แก่ การเพิ่มเงินทดแทนการขาดรายได้กรณีทุพพลภาพร้อยละ 50 ของค่าจ้าง เป็นร้อยละ 70 การได้รับเงินสงเคราะห์เหมาจ่ายร้อยละ 50 ของค่าจ้างในกรณีลาคลอดจากเดิม 90 วัน เป็น 98 วัน และการได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีสิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง ซึ่งจะได้เงินค่าสงเคราะห์บุตรต่อไปอีก 6 เดือน

แนวทางการช่วยเหลือแรงงานนอกจากการปรับปรุง พ.ร.บ. ประกันสังคมแล้ว คณะรัฐมนตรียังได้อนุมัติการกำหนดฐานค่าจ้างมาตรฐานฝีมือกลุ่มแรงงานเพิ่มเติมซึ่งกำหนดอัตราค่าจ้างมาตรฐานแรงงานฝีมือเพิ่มอีก 16 สาขา โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มอาชีพ (จากทั้งหมดที่เคยมีผลบังคับใช้แล้ว 96 สาขา ซึ่งแบ่งเป็น 18 กลุ่มอาชีพ) ประกอบไปด้วย (1) กลุ่มสาขาอาชีพช่างก่อสร้าง (กลุ่มสาขาอาชีพเดิม) รวม 5 สาขา ได้แก่ ช่างติดตั้งยิปซัม ช่างเขียนแบบก่อสร้างด้วยคอมพิวเตอร์ ช่างปูกระเบื้องผนังและพื้น ช่างสีอาคาร และช่างก่อและติดตั้งคอนกรีตมวลเบา (2) กลุ่มสาขาอาชีพภาคบริการ (กลุ่มสาขาอาชีพเดิม) รวม 7 สาขา ได้แก่ นักส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมไทยสปีด (หัตถบำบัด) ผู้ประกอบขนมอบ พนักงานต้อนรับส่วนหน้า พนักงานแผนกบริการอาหารและเครื่องดื่มในธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร ช่างแต่งผมสตรี ช่างแต่งผมบุรุษ และการดูแลผู้สูงอายุ และ (3) กลุ่มสาขาอาชีพช่างอุตสาหกรรมศิลป์ (กลุ่มสาขาอาชีพที่กำหนดขึ้นใหม่) รวม 4 สาขา ได้แก่ ช่างเครื่องประดับ ช่างประกอบติดตั้งเฟอร์นิเจอร์ ช่างฝีมือเครื่องประดับแนวอนุรักษ์ และช่างเครื่องถม โดยศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันศึกษามีจำนวนกว่า 500 แห่งทั่วประเทศ เพื่อให้บริการประชาชนที่จะเข้ามาสอบและรับใบรับรองเมื่อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

การประชุมครั้งที่ 20

ด้านสาธารณสุข

การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 กำลังจะก้าวเข้าสู่โรคประจำถิ่นหรือตามฤดูกาล ซึ่งสะท้อนจากตัวเลขจำนวนผู้ติดเชื้อที่ลดลงอย่างต่อเนื่องจาก 5,869 รายในวันที่ 24 พฤษภาคม 2565 มาเป็น 3,812 รายในวันที่ 6 มิถุนายน 2565 ในขณะเดียวกัน จำนวนผู้ป่วยปอดอักเสบและผู้ป่วยใส่ท่อช่วยหายใจก็มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจนในรอบ 14 วันที่ผ่านมา (รูปที่ 40) ส่วนความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีน ประชาชนได้รับการฉีดวัคซีนเข็มแรกแล้วจำนวนร้อยละ 81.7 ของจำนวนประชากรทั้งหมด เข็มสองร้อยละ 75.9 และ เข็มกระตุ้น (เข็มสามขึ้นไป) จำนวนร้อยละ 41.1 ส่วนการฉีดวัคซีนกลุ่มเป้าหมาย สำหรับผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (จำนวน 12.7 ล้านคน) สามารถฉีดเข็มแรกได้เท่ากับร้อยละ 84.4 เข็มสองร้อยละ 80.4 เข็มสามร้อยละ 45 ของจำนวนประชากรผู้สูงอายุ และเด็กอายุ 5-11 ปี สามารถฉีดเข็มหนึ่งได้แล้วร้อยละ 59.4 และเข็มสองร้อยละ 34.9 ของจำนวนประชากรเด็ก

รูปที่ 40 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 วันที่ 24 พฤษภาคม 2565 ถึง 6 มิถุนายน 2565



ที่มา: ศบค.

ประเด็นด้านสาธารณสุขที่น่าสนใจรอบนี้ คือเรื่องของการจัดสรรวัคซีนสู่ท้องถิ่น ซึ่งเป็นหนึ่งในมาตรการสำคัญสู่การเปลี่ยนผ่านโรคโควิด-19 ไปสู่โรคประจำถิ่น โดยให้มีความครอบคลุมของการฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 อย่างไรก็ตาม วันที่ 6 มิถุนายน สัดส่วนการฉีดวัคซีนเข็มสามยังอยู่ที่ร้อยละ 41.1 กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ดำเนินนโยบายการจัดสรรและกระจายวัคซีนสู่โรงพยาบาลในท้องถิ่นเพื่อความง่ายในการเข้าถึง โดยกระทรวงสาธารณสุขได้จัดสรรวัคซีนจำนวน 16.8 ล้านโดสให้กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ประมาณ 10,000 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งประกอบไปด้วย วัคซีนซิโนแวค 1.17 ล้านโดส วัคซีนแอสตรา 9.76 ล้านโดส และวัคซีนไฟเซอร์ 5.86 ล้านโดส เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาฉีดแบบ walk-in ได้ โดย รพ.สต. จะได้รับวัคซีนจำนวนที่เท่ากัน ได้แก่ ซิโนแวค 120 โดส แอสตรา 1,000 โดส และไฟเซอร์ 600 โดส ซึ่งทางสธ. จะทยอยส่งให้โรงพยาบาลประจำจังหวัด จังหวัดละหนึ่งแห่ง และกระจายวัคซีนและจัดส่งไปที่ รพ.สต. ตามศักยภาพการฉีดและความจุของตู้เย็นของแต่ละ รพ.สต. แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ชมรมแพทย์ชนบทชี้แจงว่า การดำเนินการดังกล่าวอาจก่อให้เกิดปัญหาวัคซีนล้นคลังและก่อให้เกิดความสิ้นเปลืองในการขนส่ง เนื่องจากแต่ละ รพ.สต. ยังมีวัคซีนเหลือค้างเป็นจำนวนมากและใกล้หมดอายุ ทางชมรมฯ จึงได้เสนอให้ใช้วิธีการเดิม คือการเบิกตามจำนวนความต้องการเป็นรายสัปดาห์ของแต่ละ รพ.สต. แทน

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ภาวะเศรษฐกิจไทยในภาพรวมเริ่มส่งสัญญาณบวกหรือเริ่มแสดงให้เห็นทิศทางของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ โดยในเดือนเมษายน 2565 ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจระยะสั้นปรับตัวดีขึ้นเกือบทุกองค์ประกอบจากเดือนก่อน การส่งออกสินค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.2 การบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 และการลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9 ในขณะที่การใช้จ่ายภาครัฐปรับลดลงเล็กน้อย ส่วนภาคการผลิตอุตสาหกรรมยังอยู่ในระดับทรงตัวเนื่องจากปัญหาขาดแคลนชิ้นส่วนการผลิต สำหรับรายได้ของกลุ่มธุรกิจขนาดเล็จนถึงขนาดกลาง หรือ Medium Small and Micro Enterprise ในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 ได้แสดงสัญญาณของการฟื้นตัวเช่นเดียวกัน โดยขยายตัวประมาณร้อยละ 3.8 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่แล้ว ธุรกิจขนาด Micro, Small และ Medium ขยายตัวร้อยละ 12.5, 1 และ 4.3 ตามลำดับ โดยกลุ่มธุรกิจที่มีแนวโน้มของ

การฟื้นตัวที่ดีที่สุดคือกลุ่มกิจกรรมที่พักแรมและบริการอาหาร ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า ซึ่งมีปัจจัยสนับสนุนหลักมาจากการคลายล็อกดาวน์และการเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ถึงแม้ว่าสัญญาณการฟื้นตัวเริ่มแสดงออกมาเป็นข่าวดีได้พอสมควร ราคาพลังงานโลกยังคงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด โดยในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา น้ำมันดีเซลสำเร็จรูป (Gas Oil) ในตลาดโลกและตลาดคูไบ มีการปรับตัวขึ้นเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.7 คณะกรรมการบริหารกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง (กบน.) จึงมีมติปรับราคาน้ำมันดีเซลไทยเพิ่มขึ้นจาก 33 บาท เป็น 34 บาท ซึ่งจะมีผลตั้งแต่วันที่ 7 มิถุนายน 2565 เป็นต้นไป แรงกดดันจากราคาพลังงานโลกที่นำไปสู่การตัดสินใจเพิ่มเพดานราคาพลังงานในประเทศได้ทำให้สหพันธ์การขนส่งขอขึ้นค่าขนส่งร้อยละ 3 และจะปรับขึ้นค่าขนส่งทุกๆ ร้อยละ 3 ต่อการขึ้นราคาน้ำมันดีเซลลิตรละ 1 บาท ซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมา สหพันธ์การขนส่งได้ขึ้นค่าขนส่งแล้วร้อยละ 15 ถึง 20 หลังน้ำมันดีเซลทยอยเพิ่มขึ้นจาก 25 บาทต่อลิตร มาเป็น 33 บาทต่อลิตร

เพื่อวางแผนการส่งเสริมให้เศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่งทางด้านเศรษฐกิจในการเติบโตในระยะยาว สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงจัดทำแผนแม่บทพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ 4 ภาค รวม 16 จังหวัด ด้วยเงินลงทุนรวม 300,000 ล้านบาท ซึ่งมุ่งเป้าผลักดันให้ GDP สามารถเติบโตได้เฉลี่ยต่อปีที่ร้อยละ 5.8 ประกอบด้วย (1) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ (Northern Economic Corridor: NEC – Creative LANNA) ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์จากการพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมและบริการดั้งเดิมที่มีศักยภาพ การสร้างฐานอุตสาหกรรมและบริการใหม่ รวมไปถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ล้านนา ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน (2) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeastern Economic Corridor: NeEC – Bioeconomy) ฐานอุตสาหกรรมชีวภาพแห่งใหม่ ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ตลอดห่วงโซ่การผลิตเชื่อมโยงการเกษตรและอุตสาหกรรมชีวภาพ ได้แก่ จังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดนครราชสีมา (3) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง-ตะวันตก (Central-Wester Economic Corridor : CWEC) ฐานเศรษฐกิจชั้นนำที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม งานวิจัย รวมถึงการพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อเป็นศูนย์กลางในการขนส่งและกระจายสินค้า ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ (4) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ (Southern Economic Corridor: SEC) จุดศูนย์กลางของภาคใต้ในการเชื่อมโยงการค้าและระบบโลจิสติกส์กับพื้นที่เศรษฐกิจอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศในฝั่งอันดามัน (BIMSTEC) เป็นประตูการค้า Western gateway และเป็นฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพและการแปรรูปการเกษตรมูลค่าสูง ได้แก่ จังหวัดชุมพร จังหวัดระนอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช

ขณะเดียวกัน ปัญหาการล่อกลวงในยุคดิจิทัลเฟื่องฟูกำลังเป็นเหตุให้เกิดปัญหาทางสังคมและขัดขวางการเติบโตทางเศรษฐกิจ จากสถิติการล่อกลวงทางโทรศัพท์และ SMS ในไทยจากสำนักเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB) ปี 2564 การล่อกลวงทางโทรศัพท์เกิดขึ้นไปแล้วมากกว่า 6.4 ล้านครั้ง ซึ่งเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 270 เมื่อเทียบกับปี 2563 นอกจากนี้ จากข้อมูลการแจ้งความและเรื่องร้องเรียนปี 2564 ของกองบัญชาการตำรวจสืบสวนอาชญากรรมทาง

เทคโนโลยี (บช.สอท.) ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากแก๊งคอลเซ็นเตอร์มีจำนวน 1,600 ราย ซึ่งรวมเป็นมูลค่าความเสียหายสูงถึง 1,000 ล้านบาท จากภาพรวมทั้งหมด ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา คนไทยถูกโทรมาหลอกลวงไปแล้วเกือบครึ่งหนึ่งของประเทศหรือเท่ากับประมาณร้อยละ 48 โดยจำนวนผู้ตกเป็นเหยื่อร้อยละ 42.6 ของจำนวนผู้ที่ได้รับสายก่อกวน แบ่งออกเป็นร้อยละ 4.7 เป็นการถูกขโมยข้อมูลส่วนตัว และร้อยละ 39.9 เป็นการสูญเสียเงินหรือทรัพย์สินซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ย 2,400 บาทต่อคนต่อครั้ง ผลการสำรวจยังแสดงให้เห็นว่า คน Gen Y และ Gen X มีสัดส่วนการถูกหลอกลวงสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ยต่อครั้งต่ำกว่า Gen X และ Baby Boom ซึ่งสองกลุ่มนี้มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ยต่อครั้งสูงที่สุดอยู่ที่ 2,331 บาทและ 4,623 บาทตามลำดับ

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านสังคมอีกประการหนึ่ง ซึ่งมีการแพร่ระบาดของโควิด-19 เป็นสาเหตุสำคัญคือภาวะการเรียนรู้ของนักเรียนถดถอยลง (Learning loss) เนื่องจากการแพร่ระบาดทำให้ต้องมีการปิดการเรียนการสอนยาวนานถึง 3 ถึง 9 เดือนในปี 2563 ส่งผลให้เด็กสูญเสียความรู้อย่างรุนแรงและก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ โดยความสูญเสียรวมทั้งโลกมีมูลค่าประมาณ 560 ล้านล้านบาท (ตารางที่ 5) นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีปัญหาการสูญเสียความรู้มากที่สุด ซึ่งสิ่งที่สะท้อนภาวะถดถอยประกอบด้วย คะแนนสอบลดลง ไม่มีสมาธิ/เรียนไม่เข้าใจ เรียนซ้ำชั้น และผลการเรียนติด 0 โดยสาเหตุหลักเกิดจากขาดแคลนอุปกรณ์ การไม่มีสมาธิเรียนออนไลน์ ผู้ปกครองไม่มีเวลาติดตาม และฐานะยากจน ไม่เพียงแค่นี้ เด็กชั้นปฐมวัย (ช่วงอนุบาล) ที่ถูกปิดโรงเรียน มีระดับความพร้อมลดลงอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับนักเรียนที่สามารถไปเรียนได้ตามปกติ สะท้อนจากคะแนนด้านภาษาที่ลดลง 0.39 ปี ด้านคณิตศาสตร์ที่ลดลง 0.32 ปี และด้านสติปัญญาที่ลดลง 0.38 ปี⁵

ตารางที่ 5 ความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากการปิดการเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด

Learning loss	รายได้ที่สูญเสีย		
	ต่อ (ดอลลาร์ สหรัฐ.)	ในช่วงชีวิต (ดอลลาร์ สหรัฐ.)	ในช่วงชีวิต (บาท)
3	355	6,472	217,000
5	872	15,901	535,000
9	1,408	25,680	864,000

ที่มา: World Bank

ด้านแรงงาน

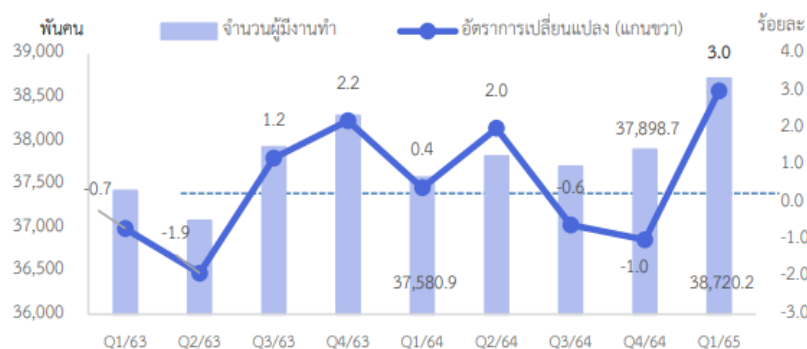
สถานการณ์แรงงานในภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้น (รูปที่ 41) จากการจ้างงานในภาพรวมที่ขยายตัวดี โดยขยายตัวจากภาคการผลิต คำส่ง/คำปลีก และขนส่ง/เก็บสินค้า นอกจากนี้ ชั่วโมงการทำงานยังเพิ่มสูงขึ้น

⁵ ข้อมูลจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และสำนักเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ร้อยละ 1.7 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันในปีที่ผ่านมา ส่วนระยะเวลาในการทำงานล่วงเวลายังคงใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา มากไปกว่านั้น อัตราการว่างงานได้ลดลงต่ำที่สุดตั้งแต่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยลดลงจาก 7.6 แสนคน เป็น 6.1 แสนคน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 1.53 อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้เสมือนว่างงานยังอยู่ในระดับสูงที่ 3.8 ล้านคน ผู้ว่างงานระยะยาว (ว่างงานนานกว่า 1 ปี) มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มที่ร้อยละ 19 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันในปีที่ผ่านมา และการว่างงานของผู้จบการศึกษาใหม่ โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา อยู่ในสัดส่วนที่สูง (รูปที่ 42)

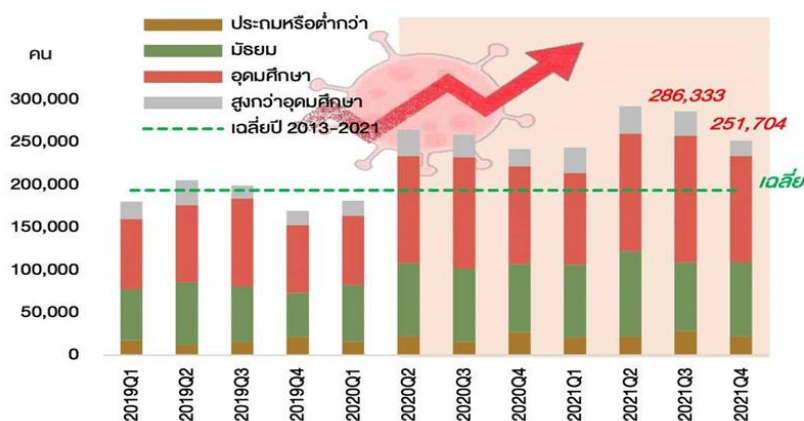
ทั้งนี้ แนวทางการดำเนินนโยบายด้านการดึงดูดผู้มีความสามารถสูงเข้ามาเป็นกำลังแรงงานคุณภาพในประเทศของประเทศไทยเป็นนโยบายที่มีความน่าสนใจ โดยอังกฤษได้ออกวีซ่าแบบใหม่ชื่อ High Potential Individual (HPI) visa ที่ให้โอกาสเด็กจบใหม่จากมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลก สามารถเข้ามาทำงานทำในประเทศได้ 2 ปี โดยไม่จำเป็นต้องมีการตอบรับเข้าทำงานและไม่มีกำหนดเพดานจำนวนคนที่จะได้รับวีซ่า แต่มีเงื่อนไขคือ ต้องจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย 50 อันดับแรกของ 2 ใน 3 การจัดอันดับ ได้แก่ Times Higher Education World University Rankings, QS World University Rankings และ Academic Ranking of World Universities

รูปที่ 41 จำนวนผู้มีงานทำและอัตราการเปลี่ยนแปลงไตรมาสที่ 1 ปี 2565



ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

รูปที่ 42 จำนวนผู้ว่างงานจำแนกตามวุฒิการศึกษาไตรมาสที่ 1 ปี 2565



ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การประชุมครั้งที่ 21

ด้านสาธารณสุข

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ในช่วงเวลาสองอาทิตย์ ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2565 ถึง 28 มิถุนายน 2565 ได้แสดงให้เห็นถึงการแพร่ระบาดในระดับที่ค่อนข้างคงที่ จำนวนผู้ติดเชื้อรายวันอยู่ที่วันละ 2,000 คน ส่วนผู้ป่วยอาการหนัก ประกอบด้วย ผู้ป่วยปอดอักเสบ 600 คน และผู้ป่วยใส่ท่อหายใจ ประมาณ 300 คน ต่อวันโดยเฉลี่ย ผู้เสียชีวิตมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยจาก 24 คนเป็น 18 คน (รูปที่ 43) ส่วนความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีนให้ประชากรไทยด้วยเข็มแรกเท่ากับร้อยละ 81.9 เข็มสองร้อยละ 76.4 และเข็มกระตุ้นหรือเข็มที่สามขึ้นไปร้อยละ 42.5 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ส่วนผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไปได้รับการฉีดวัคซีนแล้วร้อยละ 84.45 เข็มสองร้อยละ 80.5 และเข็มสามร้อยละ 46.3 เด็กอายุ 5-11 ปี ได้รับการฉีดเข็มแรกแล้วร้อยละ 61.3 และเข็มสองร้อยละ 39.4 ของจำนวนเด็กทั้งหมด

รูปที่ 43 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 วันที่ 15 มิถุนายน 2565 ถึง 28 มิถุนายน 2565



ที่มา: ศบค.

เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 อยู่ในระดับที่คลี่คลายลงอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐจึงปรับนโยบายการควบคุมเข้าสู่ระดับผ่อนคลายนมากขึ้น เพื่อรองรับภาวะการแพร่ระบาดระดับต่ำ ประการแรก ได้เริ่มผ่อนคลายนการสวมหน้ากากให้เป็นการปฏิบัติโดยสมัครใจ (ราชกิจจานุเบกษาเมื่อ 23 มิถุนายน) สำหรับการปฏิบัติด้านการสวมหน้ากากในที่โล่งแจ้ง รณรงค์ให้สวมหน้ากากหากอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่ไม่สามารถเว้นระยะห่างได้และสถานที่นั้นมีความแออัด สำหรับภายในอาคารแนะนำให้สวมหน้ากาก แต่สามารถถอดได้หากอยู่คนเดียวหรืออยู่กับคนอื่นในที่ที่มีการระบายอากาศดีและไม่แออัด อย่างไรก็ตาม ภาครัฐเห็นควรว่ากลุ่ม 608 ยังควรต้องใส่หน้ากากเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น และผู้ติดเชื้อหรือผู้สัมผัสเสี่ยงสูงให้สวมหน้ากากตลอดเวลา ประการต่อมา คือการยกเลิกระบบ Thailand Pass สำหรับชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยจะมีเพียงการตรวจเอกสารรองรับการฉีดวัคซีนและผลตรวจ แต่จะมีการตรวจสอบเอกสารเมื่อเดินทางมาถึงไทย นอกจากนี้ ยังมีการยกเลิกการกำหนดวงเงินประกันด้วย ประการสุดท้าย คือการอนุมัติให้อาคารและสถานที่ต่างๆ ไม่จำเป็นต้องมีการคัดกรองอุณหภูมิ และอนุญาตให้สามารถบริโภคสุราหรือแอลกอฮอล์ในร้านอาหารให้บริการได้ตามปกติ

ถึงแม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดในประเทศจะเบาบางลง แนวโน้มของการกลายพันธุ์ของเชื้อโควิด-19 ในต่างประเทศยังคงดำเนินต่อไปและสร้างความน่าเป็นห่วงให้กับความเป็นไปได้ของการแพร่ระบาดระลอกถัดไป โดยแนวโน้มของสายพันธุ์ BA.4 และ BA.5 กำลังระบาดเข้ามาแทนที่โอมิครอนสายพันธุ์ดั้งเดิมในหลายพื้นที่ของโลก การแพร่ระบาดในสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกาพบว่ามีเชื้อสายพันธุ์ใหม่ทั้งสองสายพันธุ์มีความเร็วการแพร่ระบาดสูงกว่า BA.2 ในขณะที่การแพร่ระบาดของเชื้อใหม่ในประเทศในยุโรปมีความเร็วไม่แตกต่างจาก BA.2 ส่วนความรุนแรงมีแนวโน้มใกล้เคียงกับ BA.2 สำหรับประเทศไทยเบื้องต้นยังพบการแพร่เชื้อตัวใหม่ในระดับเล็กน้อย โดย ณ วันที่ 26 มิถุนายน 2565 จากการสุ่มตัวอย่างผู้ติดเชื้อโควิดในประเทศไทย พบว่าน่าจะมีผู้ติดเชื้อ BA.4 และ BA.5 อยู่ที่ 32 และ 49 ราย ตามลำดับ

ความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีนในระดับโลกกำลังเข้าสู่ช่วงการขยายขอบเขตการฉีดให้เข้าถึงผู้มีอายุน้อยทางสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาของสหรัฐ (FDA) ได้อนุญาตให้ฉีดวัคซีนสองโดสของโมเดอร์นาสำหรับเด็กอายุระหว่าง 6 เดือนถึง 5 ปี วัคซีนไฟเซอร์ 3 โดสสำหรับผู้ที่มีอายุระหว่าง 6 เดือนถึง 4 ปี โดยการอนุมัติดังกล่าวเป็นการอนุมัติแบบฉุกเฉิน ซึ่งเบื้องต้นมีผลของการฉีดและการศึกษาออกมาพบว่า ประสิทธิภาพการป้องกันโควิด-19 ของโมเดอร์นาและไฟเซอร์สำหรับกลุ่มอายุ 6 เดือนถึง 23 เดือนจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 75.6 และร้อยละ 50.6 ตามลำดับ โดยกลุ่มอายุ 2 ถึง 5 ปีจะอยู่ที่ร้อยละ 82.4 และร้อยละ 36.8 ตามลำดับ ส่วนทางด้านผลข้างเคียงจากการฉีดวัคซีน จากข้อมูลที่ฉีดให้กับกลุ่มตัวอย่างยังไม่พบ ผู้ที่มีอาการข้างเคียงที่รุนแรง

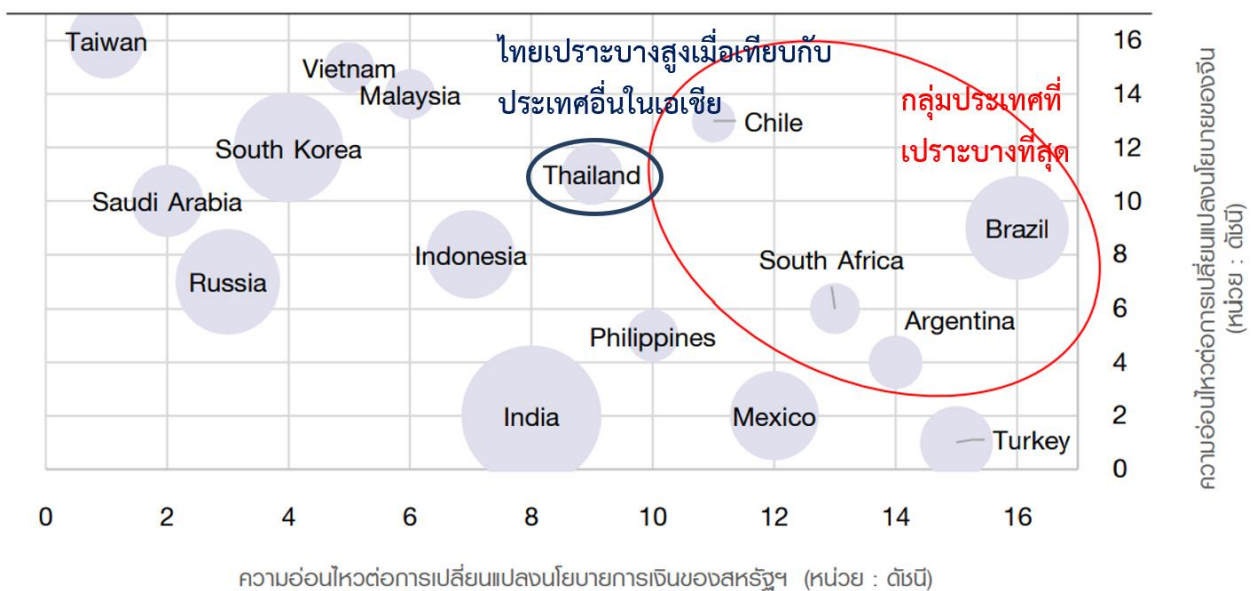
ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ประเด็นเศรษฐกิจระดับโลกที่กำลังเป็นที่จับตามองคือการประกาศขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายทางการเงินของธนาคารกลางสหรัฐ (FED) อย่างรวดเร็วจากร้อยละ 0.75 เป็นร้อยละ 1.5 และ 1.75 ซึ่งเป็นการปรับขึ้นสูงมากที่สุดนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1994 ส่งผลให้สถานการณ์การเงินเข้าสู่ภาวะตึงตัว นอกจากนี้ปัจจัยความผันผวนทางด้านเศรษฐกิจระดับโลกแล้ว ยังมีประเด็นอีก 3 ประการ ได้แก่ (1) การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนเนื่องจากการปิดเมืองเพื่อสู้กับการแพร่ระบาดของโควิดระลอกใหม่ (2) สงครามรัสเซีย-ยูเครน และ (3) ปรากฏการณ์พลังงานโลก ด้วยปัจจัยความเสถียรระดับโลกที่กำลังก่อความรุนแรงขึ้น ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาประสบกับภาวะตึงเครียดต่อการฟื้นตัว โดยแต่ละประเทศจะได้รับผลกระทบในขนาดที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความเปราะบางทางเศรษฐกิจ สำหรับประเทศไทยถือว่าเศรษฐกิจมีโครงสร้างที่ค่อนข้างอ่อนแอเมื่อเทียบกับประเทศอื่น (รูปที่ 44) จากภาวะระยะสั้นที่ไทยมีการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดและมีอัตราเงินเฟ้อที่สูง โดยสถานการณ์การปรับอัตราดอกเบี้ยของ FED จะส่งผลให้ค่าเงินบาทมีแนวโน้มอ่อนค่าและเพิ่มแรงดันเงินเฟ้อให้สูงขึ้นจากสินค้านำเข้า รวมถึงต้นทุนทางการเงินที่จะเพิ่มสูงขึ้นตามการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ย

สำหรับประเด็นด้านความสามารถในการแข่งขันระยะยาวของประเทศไทย จากการสำรวจของ World Competitiveness Center ของ International Institute for Management Development หรือสถาบัน IMD สวิตเซอร์แลนด์ประจำปี 2565 พบว่าดัชนีวัดระดับความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลงมา

5 อันดับ อยู่ที่อันดับที่ 33 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก หากแบ่งระดับเป็นรายปัจจัยจะเห็นว่าปัจจัยที่จุดรั้งอันดับของไทยเป็นอย่างมากในปีนี้เป็นด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจที่มีอันดับตกลงมาถึง 13 อันดับมาอยู่อันดับ 34 จากอันดับที่ 10 ในปี 2561 รองลงมาคือด้านประสิทธิภาพของภาครัฐจากอันดับ 20 ในปีที่แล้วมาเป็นอันดับที่ 31 ในปี 2565 สาเหตุหลักที่ทำให้ระดับความสามารถแข่งขันของไทยตกอันดับตามความเห็นของ IMD ประกอบไปด้วย การขาดบัญชีเดินสะพัด เศรษฐกิจภายในถดถอย การขาดดุลงบประมาณภาครัฐที่ต่อเนื่องและยาวนานและก่อให้เกิดหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น ความไม่เชื่อมั่นในนโยบายรัฐด้านการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและความสามารถในการปรับบทบาทการดำเนินนโยบายเป็นผู้สนับสนุน และอัตราการเติบโตด้านจำนวนของแรงงานที่ถดถอยลงเนื่องมาจากสังคมผู้สูงอายุ ส่วนประเทศที่มีระดับความสามารถในการแข่งขันสูงพบว่าส่วนใหญ่จะมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ ภาคธุรกิจมีความสามารถในการปรับตัวที่สูง และการดำเนินนโยบายภาครัฐมีความชัดเจนพร้อมกับสามารถสนับสนุนภาคเอกชนได้เป็นอย่างดี

รูปที่ 44 ดัชนีความอ่อนไหวของเศรษฐกิจต่อนโยบายการเงินสหรัฐฯ และการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน



ที่มา: SCB Economic Intelligence Center (EIC)

ด้วยภาวะเงินเฟ้อภายในประเทศที่มีสาเหตุหลักมาจากราคาที่สูงขึ้นของพลังงาน ซึ่งส่งผลให้ประชาชนและธุรกิจมีต้นทุนการดำเนินชีวิตและการดำเนินกิจการเพิ่มขึ้นตาม ภาครัฐได้เพิ่มมาตรการตรึงค่าครองชีพด้านพลังงานอันประกอบไปด้วยการคงมาตรการเดิม ได้แก่ การทยอยปรับขึ้นราคาก๊าซ LPG แบบทีละเล็กละน้อยเดือนละ 15 บาทต่อถัง การขยายระยะเวลาส่วนลดก๊าซ LPG แก่ผู้ถือบัตรสวัสดิการ (100 บาทต่อเดือน) เป็นระยะเวลา 3 เดือน ส่วนลดก๊าซ LPG สำหรับหาบเร่แผงลอย (100 บาทต่อเดือน) ตรึงราคาก๊าซ NGV ที่ 15.59 บาทต่อกิโลกรัม โดยแท่งซึ่งสามารถซื้อได้ในราคา 13.62 บาทต่อกิโลกรัม ในการตรึงราคาน้ำมันดีเซล กรณีที่ราคาเกิน 35 บาทต่อลิตร ภาครัฐจะอุดหนุนส่วนเพิ่มอีกร้อยละ 50 นอกจากนี้ ภาครัฐได้เริ่มดำเนินมาตรการขอความช่วยเหลือจากภาคเอกชนทั้งในด้านการขอความร่วมมือจากผู้ค้าน้ำมันให้คงค่า

การตลาดไม่เกิน 1.40 บาทต่อลิตร การขอความร่วมมือกลุ่มโรงกลั่นน้ำมันและโรงแยกก๊าซธรรมชาตินำส่ง กำไรส่วนหนึ่งจากค่าการกลั่นน้ำมันเข้ากองทุนน้ำมัน การขอความร่วมมือให้ ปตท. ส่งกำไรส่วนหนึ่งของโรง แยกก๊าซธรรมชาติเข้ากองทุนน้ำมัน และการขอความร่วมมือช่วยประหยัดพลังงานที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และ ทุกหน่วยงานสามารถออกนโยบายให้เหมาะสมตามศักยภาพ เช่น ภาครัฐให้ลดใช้พลังงานร้อยละ 20 โดยเป็น ตัวชี้วัดของส่วนราชการ

นอกจากมาตรการลดค่าครองชีพประชาชน ภาครัฐได้ออกนโยบายการท่องเที่ยวเพิ่มเติมอีก 2 รูปแบบ มาตรการแรก รัฐทัวร์ทั่วไทย อนุมัติให้พนักงานของรัฐและข้าราชการสามารถเดินทางท่องเที่ยว ต่างจังหวัดในวันธรรมดาโดยไม่ถือเป็นวันลาได้สูงสุด 2 วัน นโยบายมีผลตั้งแต่เดือนกรกฎาคมจนถึงเดือน ธันวาคม 2565 เพื่อเป็นการส่งเสริมการทำงานในขณะท่องเที่ยวหรือที่เรียกว่า workcation อีกหนึ่งมาตรการ คือมาตรการสนับสนุนทางภาษีให้กับภาคเอกชนเพื่อกระตุ้นภาคท่องเที่ยว โดยอนุมัติให้กิจการเอกชนที่เป็นนิติ บุคคลที่จัดงานสัมมนา การแสดง หรืออีเวนท์ต่างๆ สามารถนำค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นมาหักลดหย่อนภาษีได้ หาก สถานที่ที่จัดงานเป็นจังหวัดในกลุ่มเมืองหลักจะสามารถหักลดหย่อนค่าใช้จ่ายได้ 1.5 เท่า หากเป็นการจัดที่ เมืองรอง จะได้รับส่วนลดค่าลดหย่อน 2 เท่าของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

นอกจากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้นที่มีทั้งการอุดหนุนราคาพลังงานและมาตรการทางภาษี ซึ่ง ทำให้เก็บภาษีได้น้อยลง ภาครัฐก็ได้เตรียมการสร้างช่องทางการหารายได้ภาษีเพิ่มเติมเพื่อชดเชยค่าใช้จ่าย ภาครัฐและรายได้ที่สูญเสียไปจากการสนับสนุนเศรษฐกิจ กระทรวงการคลังเตรียมเสนอการจัดเก็บภาษีสลาก ลอยโดยหลักการเพื่อสร้างความเป็นธรรมในระบบภาษีและสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจากผู้ที่ได้รับ ประโยชน์จากโครงการลงทุนสาธารณูปโภคของรัฐ (รถไฟฟ้า รถไฟรางคู่ สนามบิน ท่าเรือ ทางด่วนพิเศษ) ที่ ส่งผลให้ราคาที่ดินในบริเวณรัศมีโครงการสาธารณูปโภคปรับราคาสูงขึ้น (ลากลอย) โดยผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษี ชนิดนี้คือบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่อยู่ในรัศมีไม่เกิน 5 กิโลเมตร จากโครงการรัฐ ซึ่งจะเก็บภาษีเฉพาะ ราคาที่ดินที่ปรับสูงขึ้น โดยในช่วงแรกจะจัดเก็บตอนช่วงก่อสร้างโครงการและเก็บภาษีจากราคาที่ดินส่วนต่าง ระหว่างก่อนสร้างกับกำลังสร้างซึ่งจะเก็บทุกครั้งที่มีการซื้อขายเปลี่ยนมือ และช่วงต่อมาจะเก็บอีกครั้งเมื่อ โครงการดังกล่าวสร้างเสร็จ โดยจะเป็นการเก็บเพียงครั้งเดียวและเก็บส่วนต่างเฉพาะอสังหาฯ ที่มีมูลค่า มากกว่า 50 ล้านบาทขึ้นไป ยกเว้นที่อยู่อาศัยและที่ดินเกษตรกรรม

ส่วนประเด็นสังคมที่กำลังสร้างความกังวลอยู่ ณ ขณะนี้ คือการที่กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศการ ถอดกัญชาออกจากบัญชียาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 ในวันที่ 9 มิถุนายน 2565 แต่การประกาศดังกล่าวยัง ขาดการออกกฎหมายที่จะกำหนดขอบเขตของการใช้กัญชาให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดย พ.ร.บ. กัญชา-กัญ ชง พ.ศ. ยังอยู่ในกระบวนการพิจารณาร่างในชั้นกรรมาธิการ การถอดถอนกัญชาออกจากยาเสพติด อันตรายจึงเรียกว่าเป็นช่วงกัญชาเสรีในภาวะสุญญากาศ ทั้งนี้ ทางกระทรวงสาธารณสุขตระหนักถึงผลเสียที่ อาจเกิดขึ้นจากภาวะสุญญากาศ จึงได้นำมาตรการการควบคุมการใช้กัญชาแบบทางอ้อมมาบรรเทา ผลกระทบอันประกอบด้วย (1) การสั่งให้ สธ. จังหวัดและผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั่วประเทศจัดทำไวนิล ประชาสัมพันธ์การใช้กัญชาที่เหมาะสม (2) สายด่วน 1667 ให้คำปรึกษาการใช้กัญชา และ (3) การพยายามนำ

กฎหมายอื่นมาทดแทนเป็นข้อบังคับ เช่น ประกาศกระทรวงสธ. ให้กัญชาเป็นสมุนไพรควบคุม ประมวลกฎหมายอาญาความผิดลหุโทษหลายฐาน พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ร.ก. ควบคุมการใช้กัญชา ประกาศกระทรวงพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีมาตรการควบคุมและรองรับสถานการณ์ออกมาส่วนหนึ่ง ประชาชนบางส่วนได้รับผลกระทบจากการบริโภคกัญชาอย่างไม่เหมาะสมหรือได้รับผลถึงแม้จะไม่ได้ตั้งใจบริโภคแล้ว เช่น บางรายได้รับสารพิษจากการบริโภคสินค้าที่มีส่วนผสมของกัญชาจนต้องเข้ารับการรักษา ทั้งนี้ ทางนักวิจัยจากภาควิชาชีวเคมี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สุ่มตัวอย่างสำรวจสาร THC ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของกัญชาในท้องตลาด พบว่าร้อยละ 30 ของเครื่องดื่มที่มีกัญชาเป็นส่วนผสมมีสาร THC เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

ด้านแรงงาน

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้เริ่มดำเนินนโยบายการจ้างงานนักศึกษาจบใหม่เพื่อหวังช่วยลดภาวะการว่างงานให้กับประเทศ เสริมสร้างทักษะการเป็นแรงงานที่ดี ช่วยสนับสนุนให้เกิดการจ้างในระดับท้องถิ่น และเป็นการพัฒนาชุมชนไปในตัว ผ่านโครงการมีชื่อว่า “โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล U2T for BCG” ซึ่งเปิดรับบัณฑิตจบใหม่และประชาชนในพื้นที่ (รวมถึงผู้ถูกเลิกจ้าง) 7,435 ตำบล 77 จังหวัด กว่า 68,350 คน มีการจัดกิจกรรมไม่น้อยกว่า 15,000 กิจกรรม ผู้สมัครเข้าทำงานจะได้ทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยรัฐ 70 กว่าแห่ง มหาวิทยาลัยเอกชน 20 แห่ง ภาคประชาสังคม และหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานราก โดยใน 1 ตำบล จะมี 1 มหาวิทยาลัยทำหน้าที่ดูแล กิจกรรมภายใต้โครงการจะประกอบไปด้วย การยกระดับสินค้า OTOP การยกระดับการท่องเที่ยว การนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชน ด้าน healthcare การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม และการสร้างรายได้หมุนเวียน โครงการนี้จะเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคมจนถึง 30 กันยายน 2565 เป็นระยะเวลาทั้งหมด 3 เดือน และจะกระจายกำลังคนลงไปทำงานตำบลละ 8 ถึง 10 คน

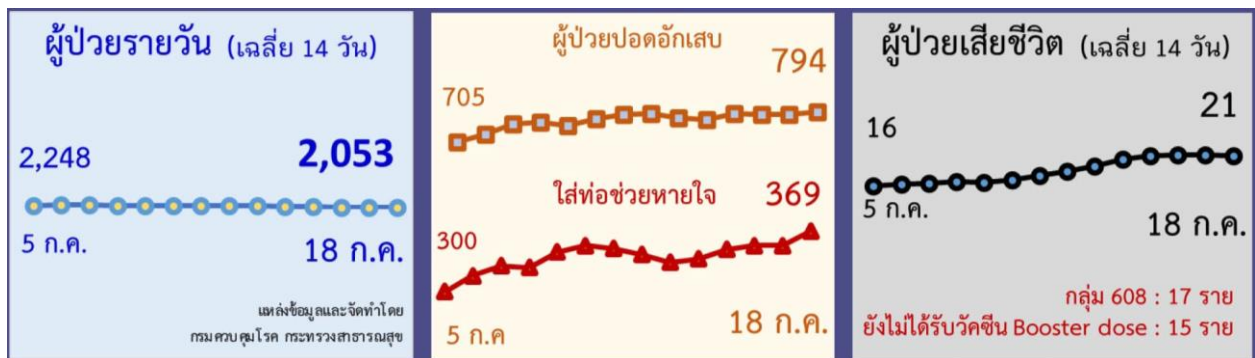
ส่วนภาคการศึกษากำลังปรับตัวอย่างต่อเนื่อง โดยมีมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่เปิดให้นักเรียนมัธยมเข้ามาเรียนหลักสูตรระดับปริญญาได้ล่วงหน้า (Pre-degree) เพิ่มจำนวนขึ้น ทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้เปิดหลักสูตรเรียนร่วมหรือ Advanced@CMU ที่ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและประชาชนทั่วไปสามารถสมัครเรียนได้ โดยมีรูปแบบการเรียนการสอนและการประเมินเช่นเดียวกับนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การเรียนการสอนจะมีทั้งในรูปแบบ online และ on-site และผู้ที่จบการศึกษาจะได้รับผลการประเมินการเรียนหรือ transcript ซึ่งสามารถนำหน่วยกิตที่ได้ไปรวมกับหน่วยกิตตามปกติหลังเข้ามาเป็นนักศึกษาเพื่อไม่ต้องให้เกิดการเรียนซ้ำ ตัวอย่างวิชาที่น่าสนใจประกอบด้วย หลักสูตรศาสตร์ วิชาแคลคูลัส วิชาชีววิทยาขั้นพื้นฐาน การเมืองในชีวิตประจำวัน ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป และคอมพิวเตอร์กราฟิก เป็นต้น ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยไทยที่เปิดให้มีการเรียนล่วงหน้ายังมีอีก 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และมหาวิทยาลัยรามคำแหง

การประชุมครั้งที่ 22

ด้านสาธารณสุข

ตัวเลขผู้ติดเชื้อที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ในช่วง 14 วันที่ผ่านมา (5 กรกฎาคม ถึง 18 กรกฎาคม 2565) อยู่ที่เฉลี่ยในระดับคงที่ประมาณวันละ 2,000 ราย แต่หากพิจารณาจากจำนวนผู้ติดเชื้อนอกโรงพยาบาล จะพบว่าตัวเลขต่างกับถึงเกือบ 10 เท่า โดยในระยะเวลา 7 วันตั้งแต่วันที่ 10 ถึง 16 กรกฎาคม 2565 มีผู้ติดเชื้อนอกโรงพยาบาลรวมทั้งหมด 143,827 ราย หรือประมาณเท่ากับวันละ 20,000 ราย ส่วนจำนวนผู้ป่วยปอดอักเสบและผู้ป่วยใส่ท่อช่วยหายใจก็มีแนวโน้มสูงขึ้นมาเล็กน้อยในรอบ 14 วันที่ผ่านมา (รูปที่ 45) ส่วนความคืบหน้าทางการฉีดวัคซีน ประชาชนได้รับการฉีดวัคซีนเข็มแรกแล้วจำนวนร้อยละ 82 เข็มสองร้อยละ 76.7 และเข็มกระตุ้น (เข็มสามขึ้นไป) ร้อยละ 43.6 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ส่วนการฉีดวัคซีนกลุ่มเป้าหมาย สำหรับผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป สามารถฉีดเข็มหนึ่งได้ร้อยละ 84.5 เข็มสองร้อยละ 80.6 เข็มสามร้อยละ 47.9 ของจำนวนประชากรผู้สูงอายุ และเด็กอายุ 5-11 ปี สามารถฉีดเข็มหนึ่งได้แล้วร้อยละ 62.3 และเข็มสอง 42 ของจำนวนประชากรเด็ก

รูปที่ 45 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 วันที่ 5 กรกฎาคม 2565 ถึง 18 กรกฎาคม 2565



ที่มา: ศบค.

ตัวเลขจำนวนผู้ติดเชื้อส่วนผู้รักษาตัวนอกโรงพยาบาลเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก และผู้ป่วยอาการหนักและผู้เสียชีวิตได้เพิ่มจำนวนขึ้นมา ส่วนหนึ่งเกิดมาจากการแพร่ระบาดของเชื้อสายพันธุ์ใหม่ได้แก่ BA.4 และ BA.5 จึงทำให้ภาครัฐได้ร่างฉกษการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ขึ้นมาใหม่ ทำให้จำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตอาจมีตัวเลขเพิ่มขึ้นสูงสุดได้ถึง 10,000 รายและ 60 รายต่อวันในช่วงของต้นเดือนกันยายน 2565 จนไปถึงเดือนพฤศจิกายน 2565 (รูปที่ 46) โดยฉกษการสามารถแบ่งออกได้เป็นสองฉกษ ซึ่งกำหนดโดยปัจจัยที่จะมีผลต่อความรุนแรงได้แก่ (1) ภูมิคุ้มกันจากการฉีดวัคซีนที่อาจลดลงเมื่อได้รับมานานกว่า 6 เดือน (2) ประชาชนลดการสวมหน้ากากและย่อหย่อนในการปฏิบัติตามมาตรการ Universal prevention (UP) และ (3) โอกาสของการระบาดแบบ cluster โดยเฉพาะหลังช่วงเทศกาล โดยฉกษที่รุนแรงที่สุดจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการผ่อนมาตรการ UP เช่น ผ่อนคลายมาตรการการกักแยกผู้ป่วยและการกักตัวผู้เสี่ยงสูง และประชาชนสวมหน้ากากน้อยกว่าร้อยละ 50 และหากสามารถคงมาตรการ UP ประชาชนทั้งหมดสวม

หน้ากาก และกลุ่ม 608 ได้รับการฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นเพิ่มขึ้น ก็จะไปสู่ฉากทัศน์ที่รุนแรงน้อยกว่าที่ตัวเลขผู้ติดเชื้อสูงสุดที่เป็นไปได้จะไม่เกิน 6,000 คนต่อวัน และผู้เสียชีวิตไม่เกิน 25 คนต่อวัน

รูปที่ 46 ฉากทัศน์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ใหม่หลังเดือนกรกฎาคมปี 2565

(ก) จำนวนผู้ติดเชื้อ (ที่ได้รับการรักษาในรพ.) สะสมรายสัปดาห์ (ราย)



(ข) จำนวนผู้ติดเชื้อเสียชีวิตสะสมรายสัปดาห์ (ราย)

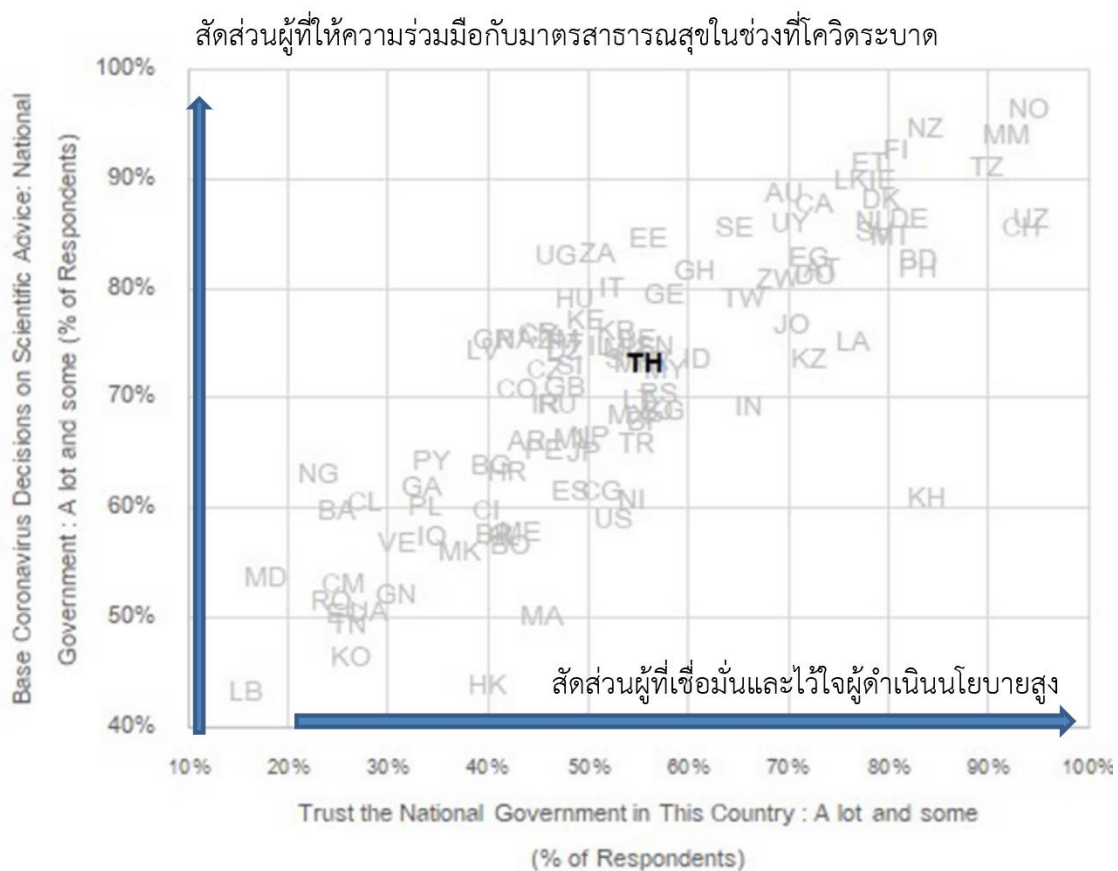


ที่มา: ศบค.

หนึ่งในปัจจัยสำคัญในการกำหนดการให้ความร่วมมือของประชาชนต่อมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 คือความเชื่อมั่นและความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อผู้ดำเนินนโยบายภาครัฐ จากข้อมูลการสำรวจจากรายงาน Wellcome Global Monitor ประจำปี ค.ศ. 2020 ซึ่งให้เห็นว่า ในระดับนานาชาติ ความไว้วางใจต่อการดำเนินนโยบายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 (รูปที่ 47) กล่าวคือในประเทศที่มีสัดส่วนประชาชนที่ให้ความไว้วางใจรัฐบาลสูง จะมีสัดส่วนประชาชนที่ให้ความร่วมมือกับแนวทางการปฏิบัติตัวภายใต้คำแนะนำของรัฐบาลเพื่อยับยั้งการแพร่ระบาดของโควิดที่สูงด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อภาครัฐก็มีทิศทาง

ความสัมพันธ์เป็นบวกต่อการพัฒนาเศรษฐกิจด้วย จากการศึกษาของ Gyorffy (2013)⁶ ที่วิจัยความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจที่แตกต่างกันของประเทศในสหภาพยุโรปที่มีความหลากหลายในด้านความเชื่อใจของประชาชนที่มีต่อการดำเนินนโยบายโดยภาครัฐ พบว่า ประเทศที่ประชาชนไม่เชื่อมั่นต่อผู้ดำเนินนโยบาย จะเป็นผลให้ประชาชนในประเทศนั้นเล็งเห็นประโยชน์ระยะสั้นต่อตัวเองและเปิดช่องให้นักการเมืองเน้นดำเนินนโยบายแบบประชานิยมเพื่อตอบโต้ภัยความต้องการเฉพาะหน้า ทำให้โอกาสของการนำทรัพยากรไปใช้ในการพัฒนาประเทศในระยะยาวลดลง ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนต้องอาศัยการจูงใจให้ประชาชนยอมสละประโยชน์ปัจจุบันเพื่อประโยชน์ในระยะยาว

รูปที่ 47 ความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจต่อภาครัฐกับความพร้อมต่อมาตรการสาธารณสุข



ที่มา: Wellcome Global Monitor 2020 และดร.สมประวิณ มั่นประเสริฐ⁷

สำหรับประเทศไทยตามการสำรวจของ Wellcome Global Monitor ประจำปี ค.ศ. 2020 ประชาชนที่ให้ความไว้วางใจต่อการดำเนินนโยบายภาครัฐอยู่ในระดับปานกลาง มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 46 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับโลกซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 32 แต่หากเป็นสัดส่วนผู้ที่ไว้วางใจรัฐบาลในระดับอย่างมากกลับมีอยู่

⁶ Gyorffy, D. (2013). "Institutional trust and economic policy Lessons from the history of the Euro". Central European University Press. <http://www.jstor.org/stable/10.7829/j.ctt2tt26f>

⁷ <https://thestandard.co/trust-in-implementing-public-policy/>

เพียงประมาณร้อยละ 10 ซึ่งทั้งโลกจะเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 26 การยกระดับการให้ความร่วมมือของประชาชนที่มีต่อการดำเนินนโยบายสาธารณสุขเพิ่มสูงขึ้นหรือแม้กระทั่งสร้างการแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งไปในแนวทางที่ยั่งยืนยังมีโอกาสส่งเสริมได้อีกมากด้วยการสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินนโยบายภาครัฐ โดยหนึ่งในวิธีที่เป็นไปได้คือการสร้างธรรมาภิบาล (Public Governance) ด้วยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย

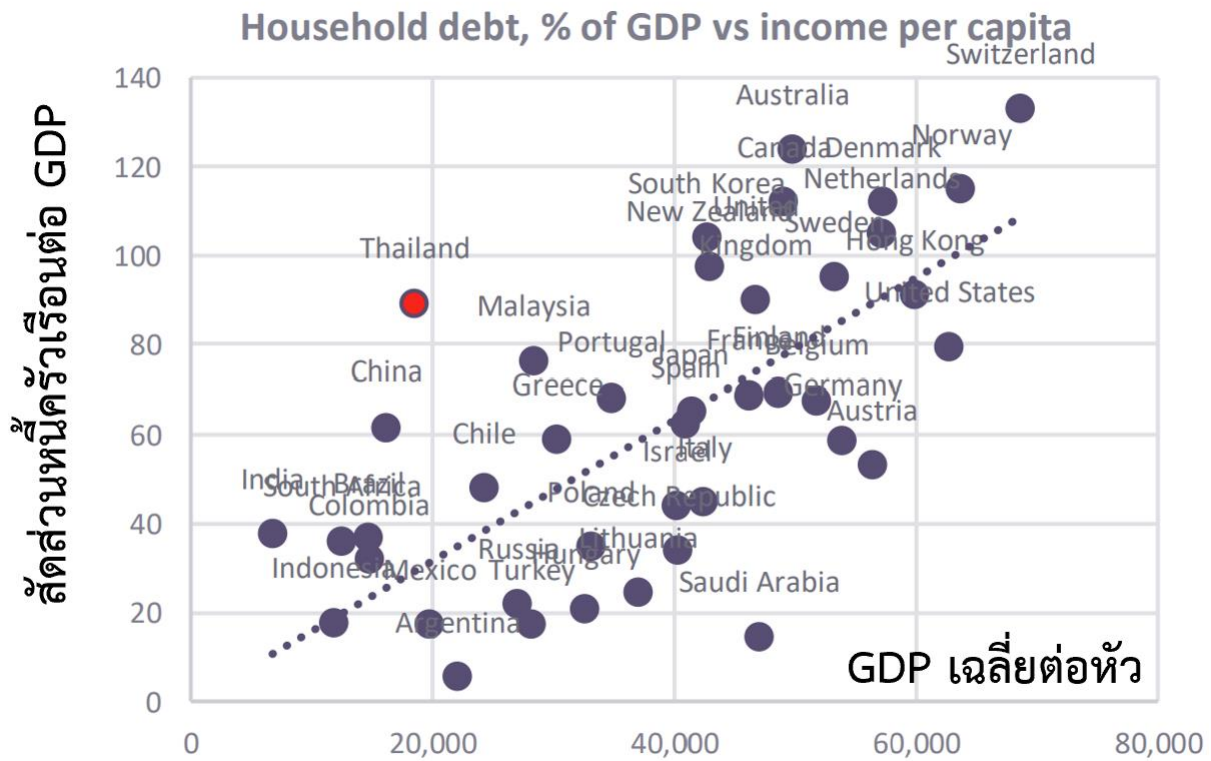
ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ด้วยโลกกำลังเข้าสู่ช่วงของการปรับอัตราดอกเบี้ยด้วยนโยบายการเงินเพื่อต่อสู้กับภาวะอัตราเงินเฟ้อค่อนข้างสูงโดยเฉพาะประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่อย่างสหรัฐอเมริกา ได้ทำให้เกิดแรงกดดันในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่ต้องปรับอัตราดอกเบี้ยขึ้นตาม ไม่ว่าจะขึ้นไปเพื่อยับยั้งอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศที่ขึ้นอย่างต่อเนื่องหรือลดความรุนแรงของการไหลออกของเงินตราระหว่างประเทศ ธนาคารกลางแห่งประเทศไทยก็มีแนวโน้มที่จะต้องขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายด้วยเช่นกัน โดยอาจขึ้นจากร้อยละ 0.5 ไปเป็นร้อยละ 1 หรือร้อยละ 1.5 ภายในปี 2565 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรึงการคาดการณ์เงินเฟ้อไม่ให้สูงจนเกินไป และเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อข้อจำกัดที่เมื่อราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นจนทำให้เกิดการต่อรองขึ้นค่าจ้างจนทำให้เกิดภาวะการขึ้นอย่างต่อเนื่องของอัตราเงินเฟ้อ (wage-price spiral) อย่างไรก็ตาม ผลเสียของความเป็นไปได้ของการขึ้นอัตราดอกเบี้ยในช่วงนี้คือภาระต่อการชำระหนี้ของครัวเรือนที่จะเพิ่มสูงขึ้นตาม และมีโอกาสเข้าสู่วัฏจักรเครดิต (การก่อหนี้) ขาลงที่ทำให้กู้ใหม่ได้ยากมากขึ้น โดยภาระหนี้สินของครัวเรือนค่อนข้างน่าเป็นห่วงเนื่องจากครัวเรือนไทยมีสัดส่วนหนี้สินที่ค่อนข้างสูงแต่กลับมีรายได้ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับต่างประเทศ บ่งชี้ให้เห็นถึงความเปราะบางของประชาชนที่มีต่อการขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายในช่วงเวลานี้ (รูปที่ 48)

นอกจากนี้ ในครึ่งหลังช่วงปี 65 ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับอีก 6 ความเสี่ยงที่เป็นไปได้ ได้แก่ (1) ภาวะอัตราเงินเฟ้อที่อาจสูงถึงร้อยละ 10 ในไตรมาสที่ 3 จากการขึ้นราคาของสินค้าที่มีต้นทุนจากน้ำมัน อาหารสัตว์ และการขนส่ง ซึ่งจะมีส่วนให้การบริโภคชะลอตัว (2) แนวโน้มการอ่อนค่าของค่าเงินบาทอย่างต่อเนื่องซึ่งเกิดจากกระแสการไหลออกของเงินทุนจากการขึ้นอัตราดอกเบี้ยของธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา (3) การไร้เสถียรภาพของสภาวะการเมืองไทยที่ทำให้เกิดความกังวลต่อนักลงทุน (4) ราคาน้ำมันที่พุ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปัญหาความขัดแย้งในยุโรป (5) เศรษฐกิจสหรัฐเสี่ยงถดถอยจากการปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายขึ้นอย่างต่อเนื่อง และ (6) การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนจากการส่งล็อกดาวน์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาด⁸

⁸ <https://www.springnews.co.th/news/826618>

รูปที่ 48 หนี้สินครัวเรือนต่อ GDP และ GDP เฉลี่ยต่อประชาชนรายประเทศ



ที่มา: KKP Research

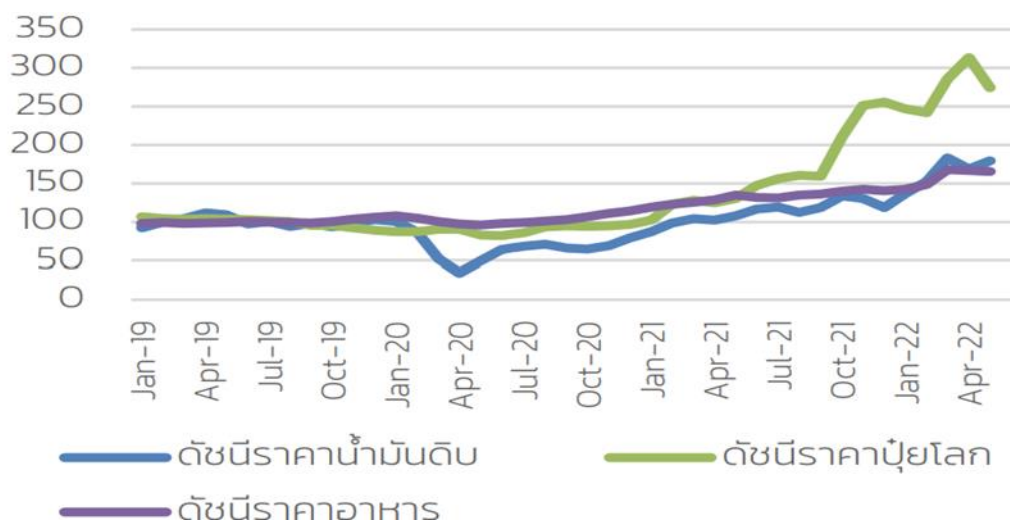
ภาคท่องเที่ยวของไทยมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดที่เบาบางลงและการดำเนินมาตรการสาธารณสุขที่เริ่มผ่อนคลาย เปิดโอกาสให้การเดินทางระหว่างประเทศเป็นไปได้อย่างสะดวกมากขึ้น อย่างไรก็ตาม โรงแรมขนาดเล็กกำลังประสบปัญหาการขอขึ้นทะเบียนโรงแรมและไม่สามารถเปิดให้บริการตามปกติได้ โดยโรงแรมขนาดเล็กในจังหวัดภูเก็ต (โฮสเทล) ขาดรายได้ตั้งแต่ 2 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากการปิดเมืองและระงับการเดินทางระหว่างประเทศเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด ทำให้ไม่สามารถจ่ายภาระหนี้กับสถาบันการเงิน ซึ่งอยู่ในขั้นตอนทางคดีรวม 200 ราย (มิถุนายน) และถูกยึดไปแล้ว 11 ราย ทั้งนี้แม้ประตูระหว่างประเทศจะเริ่มเปิดให้นักท่องเที่ยวต่างชาติได้เดินทางเข้ามาเที่ยวได้ง่ายขึ้น โรงแรมขนาดเล็กเหล่านี้ก็ยังไม่สามารถเปิดให้บริการได้ เนื่องจากไม่ผ่านเงื่อนไขของ พ.ร.บ. โรงแรม และ พ.ร.บ. ควบคุมอาคารที่กำหนดลักษณะ ขนาดพื้นที่และที่ตั้งของอาคารที่ยึดโยงกับมาตรฐานโรงแรมขนาดใหญ่ ในแง่นี้ โรงแรมขนาดเล็กจึงมีความลำบากในการผ่านเงื่อนไขและได้รับใบอนุญาตโรงแรม⁹ เมื่อไม่มีใบอนุญาต ก็ไม่สามารถเปิดให้บริการได้มีฉะนั้นจะผิดกฎหมาย (หรือต้องเสียต้นทุนค่าติดสินบนเจ้าหน้าที่รัฐ) ส่งผลให้แม้เศรษฐกิจการท่องเที่ยวในภูเก็ตจะฟื้นตัวขึ้นมาบ้างจากการเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยวต่างชาติ แต่โรงแรมขนาดเล็กกลับไม่ได้รับอานิสงค์ทางเศรษฐกิจดังกล่าว นอกจากนี้ ในช่วงระยะของการแพร่ระบาดของโควิด โรงแรมขนาดเล็ก

⁹ ทั้งนี้ คสช. มีคำสั่งให้ผ่อนผันโรงแรมที่ไม่มีใบอนุญาตให้เปิดบริการได้ชั่วคราวตั้งแต่เดือนมิถุนายน 65 ถึงสิงหาคม 2564 อย่างไรก็ตาม โรงแรมขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่มีทุนเพียงพอที่จะมาพัฒนาอาคารให้เข้าเงื่อนไขได้ทันเวลา

เหล่านี้ก็ไม่สามารถเข้าโครงการเยียวยาจากภาครัฐและโครงการของธนาคารแห่งประเทศไทย เช่น โครงการ soft loan หรือโครงการพักทรัพย์พักหนี้ได้ เพราะไม่มีใบอนุญาตโรงแรมซึ่งทำให้ไม่ได้อยู่ในสภาพที่เป็นธุรกิจตามที่แต่ละโครงการกำหนด

ด้วยสถานการณ์สงครามระหว่างยูเครนและรัสเซียได้ก่อให้เกิดภาวะขาดแคลนทรัพยากรจนทำให้ภาวะเงินเฟ้อระดับโลกสูง โดยเฉพาะบางรายการสินค้าได้แก่ พลังงานและอาหาร บางประเทศที่เป็นผู้ส่งออกหลักด้านอาหารหรือผลิตภัณฑ์ประกอบอาหารจึงได้รับอานิสงค์บางส่วนหากต้นทุนการผลิตไม่ได้เพิ่มสูงมากจนเกินไป ส่วนต้นทุนในการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญคือปุ๋ยนั้น ราคาในตลาดโลกพุ่งสูงอย่างรวดเร็ว โดยมีราคาสูงขึ้น 3 เท่าของราคาในปี 2563 ซึ่งถือว่าสูงเร็วกว่าราคาน้ำมันที่สูงขึ้น 1.8 ของราคาปี 2563 (รูปที่ 49) ส่วนประเทศไทย ปุ๋ยเคมีขายส่งกรุงเทพฯ ในเดือนเมษายนปรับขึ้นมาร้อยละ 81.5 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันในปีที่แล้ว ส่วนราคาปุ๋ยขายปลีกในไทยปรับเพิ่มขึ้นมาร้อยละ 64.2

รูปที่ 49 ดัชนีราคาน้ำมัน ราคาสินค้าเกษตร และราคาปุ๋ยโลกรายเดือน ปีค.ศ. 2019-2022



ที่มา: World Bank และ KKP research

ในขณะที่ราคาสินค้าเกษตรในประเทศไทยปรับตัวเพิ่มตามความต้องการในตลาดโลกตามภาวะขาดแคลน (แม้กระทั่งราคาปรับขึ้นสูงกว่าราคาต้นทุน) แต่บางรายการสินค้ากลับไม่ได้ปรับราคาสูงขึ้น สินค้าเกษตร ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน อ้อย มันสำปะหลัง และยางพารามีต้นทุนสูงขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 10 จนถึงร้อยละ 30 แต่ราคาขายเพิ่มมากกว่าตั้งแต่ร้อยละ 15 จนถึง 35 ส่วนต้นทุนข้าวเพิ่มขึ้นมาร้อยละ 23 แต่ราคาขายกลับลดลงร้อยละ 15 ส่งผลให้ชาวนาหลายรายขาดทุน เหตุผลที่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไม่ได้รับประโยชน์จากวิกฤติที่โลกกำลังเผชิญเหมือนกับเกษตรกรรายอื่นคือเกิดจากความเปราะบางที่ลักษณะเฉพาะ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ที่มาสำคัญ ได้แก่ (1) ประสิทธิภาพการผลิตที่ต่ำกว่าสินค้าเกษตรอื่น โดยข้าวมีผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าผลผลิตของประเทศอื่นในเอเชียถึงร้อยละ 32 ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (2) ชาวนาบางส่วนใช้พื้นที่เพาะปลูกไม่เหมาะสม โดยมี 10 จังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีพื้นที่ปลูกข้าวมากกว่าพื้นที่เฉลี่ยของแต่ละจังหวัดทั่วประเทศ แต่กลับมีผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ และ (3) ข้าวไทยกำลังสูญเสีย

ความสามารถในการแข่งขัน เพราะมีราคาสูงแต่กลับมีคุณภาพที่ไม่ได้แตกต่างจากข้าวของประเทศอื่นมากนัก โดยส่วนแบ่งตลาดส่งออกข้าวไทยลดจากร้อยละ 25 ในปี ค.ศ. 2002-2010 เหลือเพียงร้อยละ 14 ในช่วง 10 ปีปัจจุบัน และใน 5 ปีที่ผ่านมาราคาข้าวไทยแพงกว่าประเทศใกล้เคียงถึงร้อยละ 10 ถึง 20

นโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐที่สำคัญในช่วงนี้ คือมาตรการส่งเสริมภาคธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ โดยเริ่มต้นจากการขยายเวลามาตรการลดค่าธรรมเนียมการโอนและจดจำนองบ้านพร้อมที่ดินหรืออาคารชุดที่ลดอัตราค่าธรรมเนียมจากร้อยละ 2 เป็นร้อยละ 0.01 ให้เฉพาะการซื้อขายบ้านที่มีราคาไม่เกิน 3 ล้านบาทโดยผู้ซื้อสัญชาติไทย โครงการนี้ได้รับการขยายจากสิ้นปี 2565 เป็นสิ้นปี 2568 ส่วนอีก มาตรการสำคัญคือการอนุญาตให้ชาวต่างชาติสามารถครอบครองหรือซื้อที่ดินในไทยได้ไม่เกิน 1 ไร่ ภายใต้วัตถุประสงค์การอยู่อาศัย โดย กฎกระทรวงฉบับนี้จะมีเวลาจำกัดการบังคับใช้อยู่ที่เวลา 5 ปี ซึ่งชาวต่างชาติที่มีสิทธิครอบครองที่ดินในไทยจะต้องเป็นผู้ที่ถือวีซ่าผู้มีศักยภาพสูงได้แก่ (1) กลุ่มผู้มีความมั่งคั่งสูง (2) กลุ่มผู้เกษียณ (3) กลุ่มที่ต้องการทำงานในประเทศไทย และ (4) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิเศษ นอกจากนี้ ยังจะต้องมีการลงทุนในไทยไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท และที่ดินที่ครอบครองจะต้องเป็นที่ดินในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ชลบุรี เชียงใหม่ และภูเก็ต

นอกจากนี้ บริษัทประกันสินเชื่อบุคคล (บสย.) ได้เตรียมนำเสนอกะทรวงการค้าคลัง เพื่อขอเพิ่มวงเงินค้ำประกันผู้ประกอบการสำหรับการกู้ยืมการพาณิชย์ซึ่งประกอบไปด้วย 2 โครงการ ได้แก่ (1) โครงการไมโครต้องชนะ 5 สำหรับ micro entrepreneurs จำนวน 30,000 ล้านบาท โดยให้มีเงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ ดังนี้ วงเงินค้ำตั้งแต่ 10,000 ถึง 500,000 บาท มีทรัพย์สินถาวร (ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 5 ล้านบาท ไม่เป็นหนี้เสีย อัตราค่าธรรมเนียมร้อยละ 1.50 ต่อปี โดยยกเว้นให้ 2-3 ปีแรก และค้ำประกันสูงสุด 10 ปี (2) โครงการค้ำประกันสินเชื่อให้ SMEs (Port Guarantee Scheme 10) จำนวน 1.5 แสนล้านบาท โดยให้มีเงื่อนไขเดียวกับ/สิทธิประโยชน์ PGS-9 ที่กำลังจะสิ้นสุดในเดือนพฤศจิกายน 65 โดยให้มีเงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ ดังนี้ วงเงินค้ำไม่เกิน 100 ล้านบาท มีทรัพย์สินถาวร (ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 200 ล้านบาท ไม่เป็นหนี้ NPL อัตราค่าธรรมเนียมร้อยละ 1.75 ต่อปี โดยยกเว้นให้ 2-3 ปีแรก และค้ำประกันสูงสุด 10 ปี ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการให้ค้ำประกันของ บสย. ของโครงการรอบที่ผ่านมาในครั้งแรกปี 2565 รวม 92,879 ล้านบาท โดยมีจำนวน SMEs ที่เข้าถึงแหล่งเงินทุนจำนวน 68,713 ราย สามารถสร้างสินเชื่อในระบบไปได้ 102,544 ล้านบาท และสามารถรักษาการจ้างงานรวม 620,164 ตำแหน่งในช่วงของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทั้งหมดรวมเป็นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจำนวน 383,592 ล้านบาท (Economic Benefit Multiplier เท่ากับ 4.13 เท่า ตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา)

ส่วนประเด็นทางสังคม ในช่วงของการแพร่ระบาดของโควิด-19 มีปัญหาเด็กนักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษาเป็นจำนวนมาก จากการสำรวจในเดือนพฤศจิกายน 2564 พบว่ามีเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาจำนวน 238,707 คน โดยสาเหตุสำคัญประกอบไปด้วย (1) ปัญหาด้านครอบครัว เช่น ฐานะยากจน ลงมือปล้น ครอบครัวหย่าร้าง ช่วยพ่อแม่ประกอบอาชีพ (2) ปัญหาขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน โดยเฉพาะในช่วงโควิดที่ต้องเรียนออนไลน์ และ (3) วัฒนธรรมบางชาติพันธุ์ เช่น กะเหรี่ยง มูเซอ แม้ว ไทยใหญ่ ที่มักเน้น

ให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิตมากกว่าการศึกษา ทางภาครัฐจึงได้วางแผนแก้ปัญหาและดำเนินโครงการพาน้องกลับมาเรียนของกระทรวงศึกษาธิการและพันธมิตร สำหรับและติดตาม พร้อมทั้งนำเด็กเข้ามาระบบด้วยการประสานงานระหว่างแต่ละหน่วยงานเพื่อลงพื้นที่ตามหาและบันทึกข้อมูลด้วยเทคโนโลยีบนแอปพลิเคชัน ซึ่งล่าสุดเหลือนักเรียนที่ยังหลุดออกจากระบบเพียง 44,256 คน อย่างไรก็ตาม จำนวนเด็กที่มีโอกาสหลุดจากระบบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นได้อีกในอนาคต เนื่องจากปัจจัยปัญหาด้านเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียนยังคงมีอยู่ และมีแนวโน้มหนักขึ้น โดยจำนวนเด็กยากจนเป็นพิเศษ (รายได้เฉลี่ยต่อหัวประมาณ 1,200 บาทต่อเดือน ในขณะที่ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยด้านการศึกษาอยู่ที่ 1,195-4,829 บาทต่อเดือน) เพิ่มขึ้นมาเป็น 1.2 ล้านคนในปี 2564 จากประมาณ 5 แสนคนในปี 2560

ด้านแรงงาน

ภาวะเศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นตัวจากภาคท่องเที่ยวและภาคก่อสร้างอันมีปัจจัยสำคัญอย่างการเปิดประเทศหรือการผ่อนคลายมาตรการควบคุมโควิดเป็นเครื่องยนต์ขับเคลื่อนสำคัญ ส่งผลให้ภาคธุรกิจต้องรีบเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับปริมาณความต้องการสินค้าและบริการที่กำลังเพิ่มขึ้นด้วยการหาแรงงานมารับการผลิตให้เพียงพอ อย่างไรก็ตาม ด้วยความต้องการสินค้าและบริการนั้นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้ตลาดแรงงานปรับตัวไม่ทัน และเกิดภาวะขาดแคลนแรงงานในประเทศไทยถึง 1.6 ล้านคน แบ่งออกเป็นภาคอุตสาหกรรมการผลิต 5 แสนคนโดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหารที่ต้องการถึง 3 แสนคน ภาคการก่อสร้าง 7 แสนคน และภาคการท่องเที่ยว 4 แสนคน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีปัญหาขาดแรงงานเกิดขึ้น ก็ยังมีแรงงานส่วนเกินเกิดขึ้น โดยเฉพาะแรงงานจบใหม่ระดับปริญญาตรีที่เกินมาปีละ 5 แสนคน โดยร้อยละ 70 ของแรงงานส่วนเกินคือสายสังคม บริหารธุรกิจ และสายวิชาการอื่นๆ ที่ไม่ใช่วิชาชีพ ส่วนแรงงานที่ขาดแคลนจะประกอบไปด้วย ไอที โปรแกรมเมอร์ วิศวกร ช่างเทคนิค บัญชี นักการขาย บริหารโลจิสติกส์ และ customer service ที่มีทักษะภาษาต่างประเทศ เป็นต้น ข้อเสนอการแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานเฉพาะหน้าของหอการค้า คือการเพิ่มจำนวนแรงงานต่างด้าวด้วยวิธีต่างๆ ได้แก่ การจดทะเบียนใหม่เพิ่ม การทำ MOU แรงงานเมียนมาเพิ่มเติม และการขยายระยะเวลาการต่ออายุ passport & VISA เป็นต้น

ตลาดแรงงานมีโอกาสปรับตัวตามกระแสในอนาคต โดยการทำงานแห่งโลกยุคใหม่ (Future of Work) มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงจากการเข้ามาของธุรกิจแพลตฟอร์ม เช่น Grab ซึ่งสร้างโอกาสการหารายได้ที่มีรูปแบบของความยืดหยุ่นและความอิสระ พร้อมกับเป็นงานที่มีรูปแบบหลากหลาย เช่น บริการเรียกรถ บริการรับส่งคนและอาหาร พาร์ทเนอร์คนขับรถและเปิดโอกาสให้กับแรงงานไม่จำกัดเพศ วัย การศึกษา รวมถึงความพิการทางร่างกาย ในส่วนนี้ เพื่อวางกฎระเบียบรองรับรูปแบบการทำงานในอนาคต ภาครัฐจึงสานต่อการผลักดันร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุ้มครองแรงงานนอกระบบโดยกระทรวงแรงงาน ซึ่งครอบคลุมแรงงานนอกระบบทุกรูปแบบ เช่น หาบเร่แผงลอย และพนักงานขับแท็กซี่ เป็นต้น โดยสาระสำคัญที่จะผนวกอยู่ใน พ.ร.บ.ฉบับดังกล่าวประกอบไปด้วย การกำหนดสิทธิการขึ้นทะเบียนแรงงานนอกระบบเพื่อตั้งองค์กรแรงงานนอกระบบ การกำหนดขอบเขตการทำงานและผลตอบแทนที่เป็นธรรม การกำหนดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐาน และการจัดตั้งกองทุนเพื่อแรงงานนอกระบบ

การประชุมครั้งที่ 23

ด้านสาธารณสุข

การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ในช่วงของวันที่ 20 กรกฎาคมจนถึงวันที่ 2 สิงหาคม 2565 ยังอยู่ในช่วงระดับคงที่ มีจำนวนผู้ติดเชื้อที่รักษาตัวในโรงพยาบาลโดยเฉลี่ยประมาณ 2,100 ถึง 2,200 รายในแต่ละวัน แต่ในทางกลับกัน ผู้ที่ติดเชื้อที่รักษาตัวเองนอกโรงพยาบาลมีจำนวนเฉลี่ยต่อวันเพิ่มสูงขึ้นเป็นประมาณ 28,000 คน ส่วนจำนวนผู้ป่วยอาการหนักทั้งผู้ป่วยปอดอักเสบและผู้ป่วยที่ต้องใช้เครื่องช่วยหายใจมีเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อยเป็น 900 คน และ 470 คน โดยประมาณตามลำดับ ในขณะที่ผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อก็มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นบ้างเล็กน้อยจาก 21 รายเป็น 29 ราย (รูปที่ 50) ทางด้านความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีน ประชาชนได้รับการฉีดวัคซีนเข็มแรกแล้วจำนวนร้อยละ 82.1 เข็มสองร้อยละ 76.9 และเข็มกระตุ้น (เข็มสามขึ้นไป) จำนวนร้อยละ 44.6 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ส่วนการฉีดวัคซีนกลุ่มเป้าหมาย สำหรับผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป สามารถฉีดเข็มหนึ่งได้เท่ากับร้อยละ 84.5 เข็มสองร้อยละ 80.6 เข็มสามร้อยละ 49.2 ของจำนวนประชากรผู้สูงอายุ และเด็กอายุ 5-11 ปี สามารถฉีดเข็มหนึ่งได้แล้วร้อยละ 63.1 และเข็มสองร้อยละ 44.3 ของจำนวนประชากรเด็ก

รูปที่ 50 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 วันที่ 5 กรกฎาคม 2565 ถึง 18 กรกฎาคม 2565



ที่มา: ศบค.

จากการทดลองของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ได้ศึกษาภูมิคุ้มกันที่ได้จากการฉีดวัคซีนเข็มที่ 3 ด้วยวิธี Plaque Reduction Neutralization Test (PRNT) พบว่า ทุกสูตรการกระตุ้น (ประเภทวัคซีนแต่ละชนิด) สามารถสร้างภูมิคุ้มกันต่อการติดเชื้อ BA.4 และ BA.5 ลดลงเมื่อเทียบกับ BA.2 ถึงกระนั้น การฉีดวัคซีนทุกสูตรจะยังคงสามารถป้องกันผู้ป่วยต่อการเกิดอาการหนักได้ โดยผลการศึกษาของไทยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยในสหรัฐอเมริกาที่ได้สำรวจภูมิคุ้มกันของบุคลากรแพทย์ที่ฉีดเข็มสามด้วย mRNA ซึ่งพบว่า เชื้อโควิดสายพันธุ์ BA.4 และ BA.5 มีความสามารถในการหลบภูมิคุ้มกันได้ดีกว่า BA.2 นอกจากนี้ (ตารางที่ 6) ทั้งสองการศึกษามีผลสอดคล้องกันประเด็นหนึ่งคือ คนไข้ที่เคยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเพราะติดเชื้อ BA.1 หรือ BA.2 จะมีภูมิคุ้มกันลดลงเป็นอย่างมากต่อ BA.4 และ BA.5 และมีโอกาสติดเชื้อจากสายพันธุ์ใหม่เหล่านี้ได้ตั้งแต่ 2 สัปดาห์ขึ้นไป

ตารางที่ 6 การสร้างภูมิคุ้มกันของแต่ละสูตรวัคซีนที่มีต่อ BA.2 และ BA.4/BA.5

สูตรวัคซีน	ภูมิคุ้มกันต่อ BA.2	ภูมิคุ้มกันต่อ BA.4/BA.5
การศึกษาของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์		
S/S/Pf	346	154
S/S/AZ	204	90
AZ/AZ/Pf	226	87
S/AZ/AZ	85	44
งานวิจัยจากวารสาร The New England journal of medicine		
mRNA/mRNA	39	37
mRNA/mRNA/mRNA	933	647

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

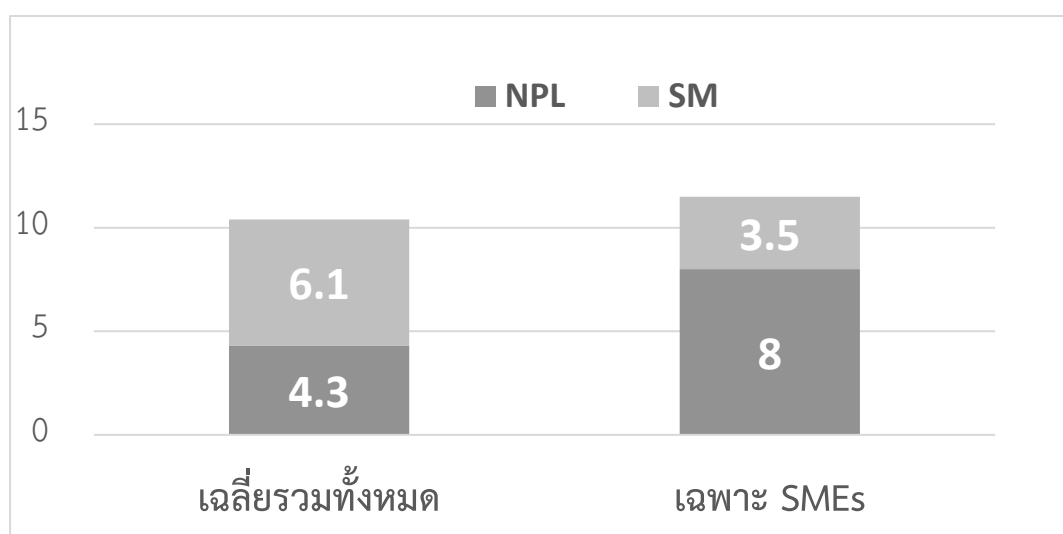
นโยบายการพัฒนาด้านสาธารณสุขของไทยมีความคืบหน้าในการพัฒนาระบบแอปพลิเคชันเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาได้สะดวกมากขึ้น กระทรวงสาธารณสุขเตรียมยกระดับแอปฯ หมอพร้อมสู่ Digital Health Platform หรือตอบโจทย์ปัญหาด้านสุขภาพอย่างครบวงจร จากที่เคยเป็นเพียงการให้บริการด้านการรักษาโควิด-19 โดยบริการที่เพิ่มขึ้นจะประกอบไปด้วย (1) เช็กอินตำแหน่งที่รับบริการผ่าน Bluetooth (2) ใบบรับรองสุขภาพดิจิทัล (3) บริจาคออนไลน์ทั้งเงินและอวัยวะ (4) นัดหมายออนไลน์ (5) ข่าวสารจากสธ. (6) ประวัติสุขภาพ (7) ตรวจสอบสิทธิการรักษาภาครัฐและประสุขภาพจากเอกชน และ (8) ส่งข้อความพูดคุยกับหมอพร้อมผ่าน chatbot นอกจากนี้ ยังมีการเชื่อมเข้ากับระบบ e-Payment ด้วย ปัจจุบันมีผู้ใช้งานอยู่จำนวน 32 ล้านคน ไม่เพียงแค่นี้ ระบบหมอพร้อมยังได้เชื่อมโยงฐานข้อมูลโรงพยาบาลรัฐและเอกชนรวมถึงคลินิกและร้านยาแล้วจำนวน 15,000 แห่ง โดยกระทรวงสาธารณสุขคาดว่า จะพัฒนาแอปฯ หมอพร้อมเวอร์ชันได้แล้วเสร็จภายในเดือนสิงหาคม 2565

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

สถานการณ์เศรษฐกิจไทยมีประเด็นที่กำลังน่าเป็นห่วงคือปัญหาหนี้เสียของ SMEs ที่อาจสูงขึ้นสูงสุดเป็นประวัติการณ์ สินเชื่อรวมของผู้ประกอบการ SMEs ที่มีอยู่ในระบบ ณ ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2565 มีอยู่ที่ประมาณ 3.93 ล้านล้านบาท หรือเท่ากับประมาณร้อยละ 21.8 ของสินเชื่อรวมทั้งระบบ โดยสัดส่วนรวมของหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษหรือหนี้สงสัยว่าจะเสีย (Special Mention Loan : SM) และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan : NPL) ของผู้ประกอบการ SMEs เท่ากับร้อยละ 11.5 ซึ่งสูงกว่าสัดส่วนหนี้รวมทั้งที่เสียและที่สงสัยว่าจะเสียเฉลี่ยทั้งระบบมีสัดส่วนร้อยละ 10.4 ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบเฉพาะ NPL จะพบว่า SMEs มีสัดส่วน NPL มากกว่าทั้งระบบโดยเฉลี่ยอยู่ถึงประมาณร้อยละ 4 (รูปที่ 51) สาเหตุหลักที่ทำให้ SMEs ในช่วงนี้มีหนี้ SM และ NPL ในสัดส่วนที่สูงมาจากปัจจัยภายนอก อาทิ สงครามยูเครน-รัสเซีย และ

เศรษฐกิจโลกชะลอตัว ซึ่งส่งผลให้ (1) ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นจากราคาปุ๋ย พลังงาน เชื้อเพลิง วัตถุดิบนำเข้าในสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ และค่าเงินบาทมีแนวโน้มอ่อนค่าต่อเนื่อง (2) อัตราเงินเฟ้อสูงกดดันให้การบริโภคในประเทศชะลอตัว และ (3) อัตราดอกเบี้ยช่วงขาขึ้นมีแนวโน้มทำให้อัตราดอกเบี้ย (โดยเฉพาะอัตราดอกเบี้ยแบบลอยตัว) เพิ่มขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้งหมดจะกดดันให้ต้นทุนประกอบสูงขึ้น ในขณะที่รายได้ที่ลดลงได้ส่งผลให้ SMEs หลายรายขาดสภาพคล่องในการดำเนินธุรกิจและมีปัญหาในการชำระดอกเบี้ย ด้วยเหตุดังนี้ หากนโยบายภาครัฐเพื่อการสนับสนุน SMEs ที่เหมาะสมมีไม่เพียงพอ จะทำให้ SMEs รวมประมาณ 1 ล้านรายกลายเป็นหนี้เสียในครึ่งปีหลัง จาก 2.86 แสนรายในครึ่งปีแรก จากการคาดการณ์ของสมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย

รูปที่ 51 สัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan : NPL) และหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (Special Mention Loan : SM) ในไตรมาสที่ 1 ปี 2565



ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย และสมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย

ด้วยความรุนแรงของปัญหาหนี้เสียที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ในกลุ่มธุรกิจ SMEs ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยปรับแผนการช่วยเหลือลูกหนี้ธนาคารที่มีปัญหาด้วยสองแนวทางสำคัญ ได้แก่ การขยายมาตรการเดิมที่มีประสิทธิภาพไปจนถึงสิ้นปี 2566 ประกอบด้วยมาตรการรูปแบบการชำระหนี้ซึ่งดำเนินการช่วยเหลือไปแล้ว 3.84 ล้านบัญชีรวมเป็นเงินมูลค่า 2.9 ล้านล้านบาท และกลุ่มมาตรการเติมเงินได้ช่วยเหลือผู้ประกอบการไปแล้ว 1.3 แสนราย รวม 3.2 แสนล้านบาท มาตรการกลุ่มแก้หนี้เดิมที่มีประสิทธิภาพประกอบไปด้วย มาตรการแก้หนี้ระยะยาวที่ให้สถาบันการเงินช่วยเหลือลูกหนี้ด้วยการกำหนดการจ่ายคืนหนี้คืนให้เหมาะสมกับรายจ่ายที่ลดลง และทยอยจ่ายเพิ่มตามรายได้ที่ค่อยๆ ฟื้นตัว และโครงการพักทรัพย์พักหนี้ที่ดำเนินการโดยผู้ประกอบการธุรกิจสามารถทรัพย์สินของที่ใช้เป็นหลักประกันเพื่อชำระหนี้ที่ค้างอยู่และให้มาซื้อคืนในระยะ 3-5 ปี ส่วนมาตรการเติมเงินที่สำคัญคือมาตรการสินเชื่อฟื้นฟูที่ ธพท. ให้สถาบันการเงินกู้ยืมเพื่อนำไปให้ผู้ประกอบการธุรกิจกู้ยืมต่อนอกจากนี้ ยังมีมาตรการเสริมอีก 3 มาตรการ ได้แก่ คลินิกแก้หนี้ที่ช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีสถานะหนี้เสียด้วยการขยายเวลาการชำระและลดอัตราดอกเบี้ยเพื่อให้มาอยู่ในระดับที่สามารถบริหารได้ และโครงการไกล่เกลี่ยหนี้ที่

สนับสนุนให้สถาบันการเงินใกล้เคียงนี้ก่อนมีการบังคับคดี และหมอนี่เพื่อประชาชนที่ให้คำแนะนำการแก้ไขหนี้รายย่อยและธุรกิจและแนวทางสร้างรายได้

ถัดมาคือมาตรการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยออกแบบเพิ่มเติมสำหรับลูกหนี้เปราะบางโดยเฉพาะลูกหนี้ที่ไม่มีหลักประกันและได้รับผลกระทบจากรายได้ที่ยังไม่ฟื้นตัวและค่าครองชีพสูงขึ้น โดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่มได้แก่ กลุ่มที่ยังไม่เป็นหนี้เสีย จะช่วยเหลือด้วยการส่งลดอัตราดอกเบี้ยหนี้บัตรเครดิตขั้นต่ำที่ร้อยละ 5 จนถึงสิ้นปี 2566 และขยายระยะเวลาอีก 1 ปี สำหรับการชำระหนี้ของสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัลที่ 12 เดือน จนถึงสิ้นปี 2566 อีกกลุ่มคือกลุ่มที่เป็นหนี้เสีย โดยจะปรับปรุงโปรแกรมการจ่ายหนี้ของคลินิกแก้หนี้ที่สามารถเพิ่มทางเลือกการผ่อนชำระหนี้ให้กับลูกหนี้ได้ โดยถ้าหากลูกหนี้เลือกชำระหนี้ที่มีระยะเวลาสั้นก็จะได้รับอัตราดอกเบี้ยที่ผ่อนปรนขึ้น อีกมาตรการหนึ่งคือการจัดงานมหกรรมใกล้เคียงหนี้เสียในไตรมาสที่ 3 ปี 2565 สำหรับลูกหนี้บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล เช่าซื้อ จำนำทะเบียน นาโนไฟแนนซ์ และบริษัท บริหารสินทรัพย์สุขุมวิท จำกัด (บปส.)

ในขณะที่คณะรัฐมนตรีก็ได้อนุมัติโครงการเพิ่มกำลังซื้อให้กับประชาชนด้วยวงเงิน 2.74 หมื่นล้านบาท ครอบคลุมผู้ได้รับประโยชน์ทั้งหมดจำนวน 42 ล้านคน โดยคาดว่าจะสามารถเพิ่มเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจได้ประมาณ 4.86 หมื่นล้านบาท หรือเท่ากับประมาณร้อยละ 0.13 ของ GDP โครงการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยนโยบายการคลังนี้แบ่งออกเป็นสามโครงการย่อยได้แก่ (1) โครงการคนละครึ่งระยะที่ 5 กำหนดวงเงินต่อคนไว้ที่ 800 บาท และสามารถใช้ได้ไม่เกิน 150 บาทต่อคนต่อวัน โดยมีกลุ่มเป้าหมายประมาณ 26.5 ล้านคน (2) โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยจะอุดหนุนผู้มีคุณสมบัติเข้าเงื่อนไขเป็นผู้มีรายได้น้อยสูงสุด 400 บาทต่อคน โดยจะสามารถใช้ได้ไม่เกิน 200 บาทต่อคนต่อเดือน มีกลุ่มเป้าหมาย 13.34 ล้านคน (3) โครงการช่วยเหลือเงินอุดหนุนสำหรับผู้ที่ไม่สามารถโทรและผู้ที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง โดยกำหนดให้สูงสุด 400 บาทต่อคน และสามารถใช้ได้ไม่เกิน 200 บาทต่อคนต่อเดือน กำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้ที่ 2.23 ล้านคน

ส่วนประเด็นการเรียกร้องให้ภาครัฐช่วยเหลือโรงแรมขนาดเล็กที่ไม่สามารถขอใบอนุญาตโรงแรมและเปิดให้บริการอย่างถูกกฎหมายได้นั้น ทางกระทรวงมหาดไทยได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ที่พักขนาดเล็กหลายราย เช่น โฮสเทล แพ เต็นท์ กระโจม และเพิง สามารถดำเนินกิจการได้อย่างถูกกฎหมายหรือเป็นที่พักรูปแบบพิเศษ โดยประเด็นสำคัญคือการขยายข้อกำหนดโรงแรมจากที่ต้องมีห้องพักรวม 4 ห้องขึ้นไปและผู้เข้าพัก 20 คนขึ้นไป เปลี่ยนเป็นกำหนดให้ต้องมีห้องพัก 10 ห้องขึ้นไปและผู้เข้าพัก 30 คนขึ้นไป ในแง่นี้ สถานที่พักที่ไม่ถึงเกณฑ์จึงไม่จำเป็นต้องขอใบอนุญาตโรงแรมและเปิดให้บริการได้ นอกจากนี้ ยังได้มีการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยให้กับโรงแรมประเภทพิเศษ เช่น ห้องน้ำห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะทุกห้องที่มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 14 ตร.ม. จัดเตรียมถังดับเพลิง แสงสว่างที่เพียงพอในห้องพักและทางเดิน เลขประจำเตียง และอุปกรณ์ล็อกห้องพัก เป็นต้น โดยหากเป็นที่พักประเภทกิจการแพ และสิ่งปลูกลอยน้ำ ต้องจัดให้มีเสื้อชูชีพเท่ากับจำนวนผู้พักของแต่ละห้องพัก

อย่างไรก็ตาม เหล่าผู้ประกอบการโรงแรมและที่พักมีความเห็นต่อการปรับกฎหมายดังกล่าวแยกเป็นสองแนวทาง โดยนายกก่อตั้งสมาคมที่พักบูติกจังหวัดภูเก็ตให้ความเห็นว่า ควรขยายข้อกำหนดโรงแรมเพิ่มจากไม่เกิน 10 ห้อง ผู้เข้าพักไม่เกิน 30 คน เป็นไม่เกิน 20 ห้อง ผู้เข้าพักไม่เกิน 40 คน เนื่องจากข้อกำหนดใหม่จากกระทรวงมหาดไทยจะครอบคลุมจำนวนที่พักขนาดเล็กเพียงร้อยละ 10 ในทางตรงกันข้าม ที่ปรึกษานายกสมาคมโรงแรมไทยให้ความเห็นขัดแย้งว่า จะทำให้การแข่งขันระหว่างที่พักเกิดความไม่เป็นธรรม โดยที่ปรึกษาได้ยกตัวอย่างจังหวัดเชียงใหม่ที่มีโรงแรมอีก 2,400 แห่งจาก 3,000 แห่งที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาต ซึ่งธุรกิจโรงแรมหลายรายได้พยายามดัดแปลงที่พักของตนให้ถูกต้องตามกฎหมายเดิม ดังนั้น จึงเห็นว่ากฎหมายใหม่จะไม่สร้างความเป็นธรรมให้กับการแข่งขันของกลุ่มธุรกิจโรงแรม เพราะเอื้อประโยชน์ให้กับธุรกิจโรงแรมที่ไม่พยายามลงทุนในการปรับตัวให้เข้ามาตรฐานที่พักที่ควรจะเป็น

ขณะที่ประเด็นสังคมเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจกัญชาในช่วงสุญญากาศกำลังเข้าสู่เส้นทางแห่งความสับสน ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2565 กลุ่มแพทย์และศิษย์เก่าแพทย์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 851 ราย ร่วมกันลงชื่อเพื่อเขียนจดหมายเปิดผนึกขอให้ยุติช่วงกัญชาเสรีในภาวะสุญญากาศจนกว่ากฎหมายคุ้มครองที่มีการจัดกระบวนการรับฟังจากผู้เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านโดยเฉพาะการคุ้มครองเยาวชนจะดำเนินการแล้วเสร็จ โดยเหตุผลหลักที่เขียนมาในจดหมาย คือการขอให้ทบทวนผลกระทบระยะยาว ซึ่งข้อมูลจากศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติดพบว่าเยาวชนสูบกัญชามากขึ้นกว่า 2 เท่า นอกจากนี้ นักวิจัยการใช้กัญชาทางการแพทย์ยังพบว่า การสูบกัญชาเป็นประจำและยาวนานหลายปีจะมีผลเสียต่อร่างกาย เช่น IQ ต่ำ ความจำเสื่อม และเรียนรู้ช้า ซึ่งเป็นผลจากการสะสมสาร THC ในกัญชา และยังมีโอกาสพบสาร THC ได้ในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงผู้สูบกัญชาได้อีกเช่นเดียวกัน ถึงกระนั้น ในอีก 1 วันถัดมา กมธ. กัญชาออกมาแถลงว่าไม่จำเป็นต้องปิดช่วงกัญชาเสรีภาวะสุญญากาศ เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาตั้งแต่เปิดกัญชาเสรี ผู้ที่ใช้กัญชาที่เข้าสู่ระบบบำบัดทางแพทย์ไม่ได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (เดือนกรกฎาคม 2565 มีผู้เข้าบำบัด 33 คน จากเดือนก่อนที่มีการเปิดเสรีอยู่ที่ 180 คน) และประกาศ สธ. เรื่องสมุนไพรรักษาความเจ็บป่วยในการกำกับกัญชาช่วงสุญญากาศ อย่างไรก็ตาม ความวุ่นวายก็ยังคงตามมาในวันที่ 26 กรกฎาคม รองปลัดสธ. ได้เขียนหนังสือส่งถึงสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยขอให้มีการจับกุมผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ขออนุญาตใช้กัญชาในการวิจัย ส่งออก จำหน่าย และการแปรรูป หากแต่อีก 1 วันถัดไป รองปลัดสธ. ได้นำหนังสือดังกล่าวกลับมาทบทวนใหม่ และเปลี่ยนทิศทางไปพิจารณาการปรับประกาศสธ. ควบคุมสมุนไพรรักษาความเจ็บป่วยเฉพาะข้อดอกกัญชาแทนการควบคุมทั้งต้น

ส่วนด้านการศึกษา คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติการปรับขึ้นเงินอุดหนุนนักเรียนต่อหัวเป็นครั้งแรกในรอบสิบปี โดยการเพิ่มเงินครั้งนี้เป็นการปรับแบบทยอยขึ้นทีละปีเป็นระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ปี 2566 จนถึง 2569 จากงบประมาณอุดหนุนนักเรียนปี 2565 จำนวน 46,482 ล้านบาท จะเพิ่มเป็น 54,549 ล้านบาทในปี 2569 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีร้อยละ 3.25 การศึกษาทั้งสายวิชาชีพสายสามัญจะได้รับการเพิ่มเงินอุดหนุนเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 3.58 จนถึงร้อยละ 10.34 ต่อปี โดยการศึกษาสายสามัญนอกระบบได้รับการปรับเพิ่มเงินอุดหนุนมากที่สุดที่ประมาณร้อยละ 10 ต่อปี โดยรายละเอียดการปรับเพิ่มเงินอุดหนุนแสดงดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การปรับเพิ่มเงินอุดหนุนนักเรียนต่อหัวสายสามัญและสายอาชีพตั้งแต่ปี 2565 จนถึงปี 2569

(ก) รายละเอียดการปรับเพิ่มเงินอุดหนุนการศึกษาสายสามัญ

ระดับชั้นศึกษา	เงินอุดหนุนปี 65	เงินอุดหนุนปี 69	เติบโตเฉลี่ยต่อปี
การศึกษาในระบบ			
ก่อนประถมศึกษา	2,630	3,225	4.16%
ประถมศึกษา	3,130	3,750	3.68%
มัธยมศึกษาตอนต้น	5,250	6,400	4.04%
มัธยมศึกษาตอนปลาย	5,710	6,890	3.83%
ศึกษานอกระบบ			
ก่อนประถมศึกษา	0	2,995	-
ประถมศึกษา	2,180	3,460	9.68%
มัธยมศึกษาตอนต้น	2,880	4,660	10.10%
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2,880	4,710	10.34%

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

(ข) รายละเอียดการปรับเพิ่มเงินอุดหนุนการศึกษาสายอาชีพ

สายวิชาชีพ	เงินอุดหนุนปี 65	เงินอุดหนุนปี 69	เติบโตเฉลี่ยต่อปี
การศึกษาในระบบ			
ปฏิรูปการเกษตร	14,210	17,010	3.66%
อุตสาหกรรม	8,819	10,530	3.61%
ศิลปกรรม	8,250	10,170	3.63%
เกษตรกรรม	8,210	9,810	3.63%
ท่องเที่ยว	7,810	9,330	3.62%
พาณิชยกรรม	7,210	8,610	3.61%
ศึกษานอกระบบ			
ปวช. อายุต่ำกว่า 15 ปี	6,560	9,290	7.21%
ปวช. อายุสูงกว่า 15 ปี	6,560	7,820	3.58%

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

ด้านแรงงาน

ประเด็นการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำกำลังเป็นข้อถกเถียงกันทั้งในหมู่ภาคเอกชน แรงงาน ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักวิชาการ ทั้งกระแสการเรียกร้องค่าแรงเพื่อชีวิตกำลังเพิ่มขึ้น เป็นอีกหนึ่งประเด็นเคียงคู่กับการเรียกร้องการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ โดยความแตกต่างของค่าแรงทั้งสองประเภทต่างกันอย่างชัดเจน

ความครอบคลุมของหลักการที่ใช้ในการคำนวณค่าแรง โดยค่าแรงขั้นต่ำ (Minimum wage) คือ อัตราค่าจ้างที่เพียงพอสำหรับแรงงานทั่วไป 1 คน เพื่อให้แรงงานคนนั้นสามารถดำรงชีพได้ตามมาตรฐานการครองชีพ ส่วนค่าแรงเพื่อชีวิต (Living wage) คือ อัตราค่าจ้างที่เพียงพอสำหรับแรงงานและครอบครัวของแรงงาน เพื่อให้แรงงานและครอบครัวนั้นสามารถดำรงชีพได้ตามมาตรฐานการครองชีพ ด้วยเหตุนี้ ค่าแรงเพื่อชีวิตจึงมีแนวโน้มที่จะมีตัวเลขค่าจ้างที่สูงกว่าค่าแรงขั้นต่ำเพราะมีขอบเขตที่ต้องครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่กว้างกว่า

แนวคิดค่าจ้างเพื่อชีวิตมีมาตั้งแต่ปี 2554 จากงานวิจัยของผศ.ปกป้อง จันวิทย์ อาจารย์เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยในงานวิจัยได้ให้นิยามค่าแรงเพื่อชีวิตเพิ่มเติม คือ นอกจากจะเป็นค่าจ้างที่สามารถดูแลค่าใช้จ่ายของตัวเองและครอบครัวของแรงงานคนนั้นได้แล้ว ค่าจ้างเพื่อชีวิตจะต้องเป็นค่าจ้างที่ทำให้แรงงานมีหนทางและเวลาเพียงพอที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้ด้วยเช่นเดียวกัน หรือเรียกว่าจำนวนเงินที่เพียงพอที่ทำให้แรงงานมีเสถียรภาพของชีวิต แนวทางการคำนวณค่าจ้างเพื่อชีวิตจะคิดจากการอ้างอิงค่าใช้จ่ายจำเป็นต่อสมาชิกของแต่ละครัวเรือน โดยรายจ่ายพื้นฐานต่อสมาชิกจะนำมารวมเป็นค่าใช้จ่ายครอบครัวที่มีการถ่วงน้ำหนักตามโครงสร้างครอบครัวไทย ส่วนค่าจ้างที่เพียงพอต่อเสถียรภาพของชีวิตจะอาศัยการคิดจากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของครอบครัว Percentile ที่ 50 ซึ่งถือว่าเป็นมาตรฐานขั้นกลางของคุณภาพชีวิต

สำหรับการเรียกร้องค่าจ้างเพื่อชีวิตนั้น ภาคประชาสังคม องค์กรสหประชาชาติ และภาคเอกชนบางแห่งเห็นด้วยกับหลักการค่าจ้างเพื่อชีวิตและจะมีการนำไปใช้ในองค์กรของตัวเอง โดย Oxfam International และภาคีเครือข่ายประชาสังคมเพื่ออาหารทะเลที่เป็นธรรมและยั่งยืน เห็นว่าควรนำหลักการค่าจ้างเพื่อชีวิตมาใช้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของแรงงานในอุตสาหกรรมอาหาร จึงได้จัดเสวนาและหาผู้ประกอบการเข้าร่วมกันกำหนดค่าจ้างเพื่อชีวิตเพื่อยกระดับแรงงานในอุตสาหกรรม นอกจากนี้ เครือเจริญโภคภัณฑ์อาหาร (ซีพีเอฟ) ได้กำหนดเป้าหมายว่าจะกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำในระดับเพื่อชีวิต ซึ่งจะมากกว่าค่าจ้างขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด ให้กับพนักงานทุกคนภายในปี 2566 โดยคาดว่าจะสามารถลดการลาออกและลดต้นทุนการหาพนักงานใหม่

การประชุมครั้งที่ 24

ด้านสาธารณสุข

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิดในช่วงวันที่ 3 สิงหาคมถึง 16 สิงหาคม 2565 กำลังอยู่ในช่วงคงที่ โดยตัวเลขผู้ติดเชื้อที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ในช่วง 14 วันที่ผ่านมา อยู่เฉลี่ยประมาณวันละ 2,100-2,200 ราย ส่วนจำนวนผู้ติดเชื้อนอกโรงพยาบาลในระยะเวลา 7 วันตั้งแต่วันที่ 7 สิงหาคมถึง 13 สิงหาคม 2565 มีผู้ติดเชื้อนอกโรงพยาบาลรวมทั้งหมด 218,042 รายหรือประมาณเท่ากับวันละ 31,000 ราย ส่วนจำนวนผู้ป่วยปอดอักเสบและผู้ป่วยใส่ท่อช่วยหายใจก็มีแนวโน้มสูงขึ้นมาเล็กน้อยในรอบ 14 วันที่ผ่านมา (รูปที่ 52) ส่วนความคืบหน้าทางด้านการฉีดวัคซีน ประชาชนได้รับการฉีดวัคซีนเข็มแรกแล้วจำนวนร้อยละ 82.2 เข็มสองร้อยละ 77.1 และ เข็มกระตุ้น (เข็มสามขึ้นไป) จำนวนร้อยละ 45.2 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ส่วนการ

ฉีดวัคซีนกลุ่มเป้าหมาย สำหรับผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป สามารถฉีดเข็มหนึ่งได้เท่ากับร้อยละ 84.6 เข็มสองร้อยละ 80.6 เข็มสามร้อยละ 50 ของจำนวนประชากรผู้สูงอายุ และเด็กอายุ 5-11 ปี สามารถฉีดเข็มหนึ่งได้แล้วร้อยละ 63.6 และเข็มสองร้อยละ 45.7 ของจำนวนประชากรเด็ก

รูปที่ 52 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 วันที่ 3 สิงหาคม 2565 ถึง 18 สิงหาคม 2565



ที่มา: ศบค.

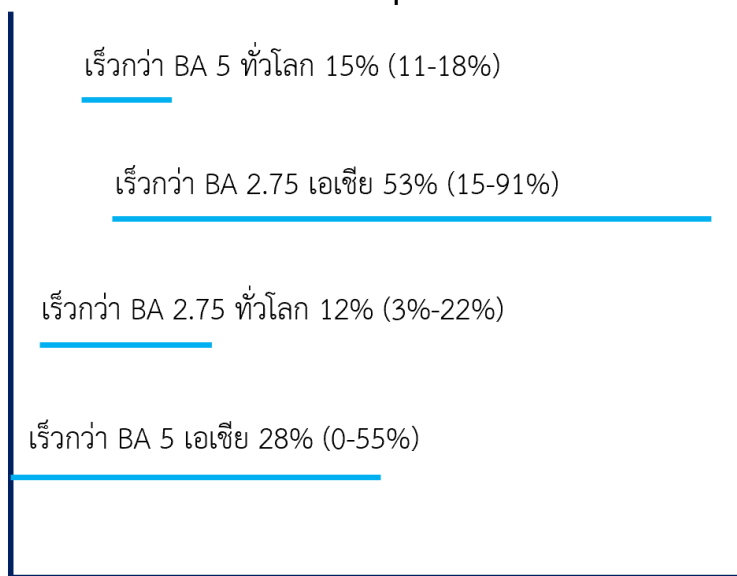
เนื่องด้วยสถานการณ์ในภาพรวมของการแพร่ระบาดโควิด-19 อยู่ในระดับความรุนแรงที่ค่อนข้างต่ำ ทางรัฐบาลจึงได้เตรียมประกาศให้ทางโรงพยาบาลรัฐและเอกชน และคลินิกเวชกรรมสามารถหาซื้อยาต้านไวรัสได้โดยตรงจากผู้ผลิตโดยไม่จำเป็นต้องซื้อผ่านทางกระทรวงสาธารณสุขได้ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2565 และประกาศให้โควิด-19 จากโรคติดต่ออันตรายเป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังลำดับที่ 57 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 จากประกาศแรก อย่างไรก็ตาม ถึงแม้แต่ละโรงพยาบาลจะสามารถหาซื้อยาต้านไวรัสเองได้ แพทย์ก็ยังคงจำเป็นต้องสั่งจ่ายยาตามข้อบ่งชี้ตามมาตรฐานการแพทย์ โดยไม่อนุญาตให้คนไข้ขอยาได้ตามความต้องการของตัวเอง โดยในอนาคตตามแผนของภาครัฐ ร้านขายยาทั่วไปจะสามารถสั่งซื้อยาต้านไวรัสโควิดได้จากผู้ที่ได้รับอนุญาตนำเข้า โดยให้จ่ายยาตามที่แพทย์หรือคลินิกสั่งจ่ายและไม่ให้จ่ายเป็นยาสามัญประจำบ้าน ส่วนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) จะมีหน้าที่ดูแลราคากลาง โดยหากพบว่าโรงพยาบาลต้องซื้อในราคาที่สูงเกินไป ทางกระทรวงสาธารณสุขจะเข้าจัดซื้อแทนและกระจายยาตามระบบเดิม ส่วนการประกาศปรับโควิดเป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง ทางภาครัฐก็จะยังคงดำเนินการการติดตาม ตรวจสอบ และจัดเก็บข้อมูลการแพร่ระบาดและการกลายพันธุ์อย่างต่อเนื่อง และคนไข้ยังสามารถรักษาได้ตามสิทธิจาก สปสช.

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ถึงแม้ว่าจะดูเบาบางลง เชื้อไวรัสก็ยังคงดำเนินการกลายพันธุ์อย่างต่อเนื่องและมีความสามารถในการแพร่ระบาดที่เพิ่มสูงขึ้น สายพันธุ์ย่อยโควิดโอมิครอนใหม่ที่เรียกว่า BA 4.6 กำลังเริ่มระบาดในสหรัฐอเมริกา โดยคิดเป็นร้อยละ 4.1 ของจำนวนผู้ติดเชื้อทั้งหมด (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กรกฎาคม 2565) จากรายงานการวิจัยของทางสหรัฐอเมริกา พบว่าเชื้อ BA 4.6 มีความเร็วในการแพร่ระบาดมากกว่าสายพันธุ์ย่อยโอมิครอนอื่นๆ ทั้งหมด (เร็วกว่าสายพันธุ์ BA 4, BA 5 และ BA 2.75) ตั้งแต่ร้อยละ 15 จนถึงร้อยละ 53 โดยเฉลี่ย (รูปที่ 53) อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบประเด็นด้านความรุนแรงของอาการ

หลังติดเชื่อว่ามีมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากสายพันธุ์โอมิครอนย่อยอื่น ส่วนสายพันธุ์หลักที่กำลังระบาดอยู่ในประเทศไทยนั้น ประกอบไปด้วย BA. 5 ร้อยละ 35 ของจำนวนผู้ติดเชื้อทั้งหมด BA. 2 (ยกเว้น BA 2.75) ร้อยละ 47 ของจำนวนผู้ติดเชื้อทั้งหมด และ BA. 4 ร้อยละ 6 ของจำนวนผู้ติดเชื้อทั้งหมด

รูปที่ 53 การเปรียบเทียบความเร็วในการแพร่ระบาดของโควิด 19 ของ BA 4.6 กับสายพันธุ์ย่อยอื่น

การเปรียบเทียบความเร็วในการแพร่ระบาดของ ของ BA 4.6 กับ variant อื่นๆ



Confident interval on relative growth advantage

ที่มา: ศูนย์จีโนมทางการแพทย์

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

สถานการณ์ภาวะสงครามรัสเซียกับยูเครนได้ส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจโลกเป็นอย่างมากและเป็นเหตุให้การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจจากโควิด-19 เป็นไปได้อย่างยากลำบาก ทางสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้คาดการณ์ฉากทัศน์เศรษฐกิจไทยปี 2566 ภายใต้ความไม่แน่นอนจากสงครามไว้ 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) Base scenario ที่สงครามดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่มาตรการคว่ำบาตรยังคงระดับเดิมหรือเพิ่มความรุนแรงอย่างช้าๆ ตลาดน้ำมันจะสามารถปรับตัวได้และมีราคาที่ไม่เพิ่มสูงขึ้น ส่วนอัตราดอกเบี้ยนโยบายของแต่ละประเทศจะทยอยปรับเพิ่มสูงขึ้นและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกชะลอตัวเล็กน้อย สำหรับประเทศไทยภายใต้ฉากทัศน์นี้ GDP ปี 2566 จะขยายตัวอยู่ที่ประมาณร้อยละ 2.5-3.5 และเงินเฟ้อจะปรับตัวลดลงตั้งแต่ปลายปี 2566 (2) Low case scenario คือฉากทัศน์สงครามดำเนินการต่อเนื่องเช่นกันแต่มาตรการคว่ำบาตรเพิ่มความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะมีผลทำให้ตลาดน้ำมันไม่สามารถปรับตัวได้ทัน ธนาคารกลางของแต่ละประเทศต้องปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบายสูงและเร็วกว่าฉากทัศน์แรก และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกในปี 2566 ชะลอตัวกว่าฉากทัศน์ที่หนึ่ง เช่นเดียวกับกับเศรษฐกิจไทยที่จะขยายตัวได้น้อยกว่าฉากทัศน์ที่แล้ว รวมถึงอัตราเงินเฟ้อก็จะสูงกว่าด้วยเช่นเดียวกัน และจะทยอยปรับตัวลดลงในปลายปี 2566 และ (3) Worst

case scenario ที่สงครามจะขยายขอบเขตและมีการแบ่งขั้วเกิดขึ้น ความรุนแรงจะขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยของแต่ละขั้ว ราคาพลังงานและสินค้าโลกมีโอกาสปปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มก่อให้เกิดภาวะปัญหาขาดแคลนพลังงานและอาหารที่รุนแรงขึ้น และทำให้เศรษฐกิจโลกเข้าสู่ภาวะ stagflation หรือภาวะที่มีเงินเฟ้อสูงแต่เศรษฐกิจหดตัว เศรษฐกิจไทยภายใต้ฉกทักษิณนี้จะได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง เงินเฟ้อทรงตัวอยู่ในระดับสูง และเกิดปัญหาขาดดุลแฝด (twin deficit) หรือเกิดการขาดดุลในบัญชีเดินสะพัดและงบประมาณภาคการคลัง ทั้งนี้ ทางสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอแผนรองรับเพื่อบรรเทาผลกระทบและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่ (1) มาตรการบรรเทาอัตราค่าพลังงานและสินค้า เช่น ลดภาษีสรรพสามิต ตรึงราคาพลังงาน และรักษาค่าคลังซื้อ (2) มาตรการลดต้นทุนการผลิต เช่น พัฒนาธุรกิจบริการดินและปุ๋ยเพื่อชุมชน (3) มาตรการแก้ปัญหาทางการเงิน เช่น การไกล่เกลี่ยหนี้สิน และการออกสินเชื่อฟื้นฟู และ (4) มาตรการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ เช่น เจริญเพิ่มเติมเขตการค้าเสรี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างรถไฟความเร็วสูง

ในประเด็นด้านการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยเข้าสู่ยุคดิจิทัลพบว่ายังคงมีอุปสรรค จากรายงานดัชนีความคล่องตัวทางดิจิทัล (Digital Agility index) ของ ICD-Workday สำหรับเอเชียแปซิฟิกฉบับปี 2565 ที่วัดปัจจัยกำหนดความสามารถในการปรับตัวขององค์กรเข้าสู่ยุคดิจิทัล 4 มิติ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร ความสามารถบุคลากร การบริหารจัดการ และเทคโนโลยี ได้ปรับอันดับความคล่องตัวต่อดิจิทัลขององค์กรไทยลดลงจากอันดับ 8 ในปีที่แล้วมาเป็นอันดับ 9 หรืออันดับท้ายสุดในกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก สาเหตุหลักที่ทำให้อันดับของไทยตกต่ำลงคือสัดส่วนขององค์กรไทยที่ยังอยู่ล่าช้าเรื่องดิจิทัลหรือกำลังวางแผนปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงมาก หรือประมาณร้อยละ 91 ของทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 9 ขององค์กรไทยที่พอมีระดับความคล่องตัวในดิจิทัลค่อนข้างสูง โดยอุปสรรคหลักของไทยคือการขาดแคลนบุคลากรสำหรับการดำเนินโครงการประเภท digital transformation ซึ่งร้อยละ 80 ของผู้บริหารฝ่ายบุคลากรมีปัญหาในการกำหนดทักษะพนักงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงธุรกิจ นอกจากนี้ ไทยยังขาดการใช้ดิจิทัลในการแก้ปัญหาภายในองค์กรแบบบูรณาการและการให้ความสำคัญกับการควบคุมค่าใช้จ่ายการรักษากระแสเงินสดหมุนเวียนก็เป็นอีกสองปัญหาที่ฉุดรั้งให้องค์กรมีความคล่องตัวในด้านดิจิทัลที่ค่อนข้างต่ำ

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) วางแผนการพัฒนาศูนย์กลางด้านการลงทุน start-up โดยเชื่อว่าประเทศไทยมีข้อได้เปรียบอย่างน้อย 4 ประการที่เหนือกว่าประเทศภูมิภาคข้างเคียงในด้านการพัฒนาระบบและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาธุรกิจประเภท start-up ประกอบด้วย (1) ต้นทุนการดำเนินธุรกิจที่เมืองหลวงหรือกรุงเทพฯ ค่อนข้างต่ำกว่าเมืองชั้นนำอื่นในภูมิภาค เช่น เมืองโฮจิมินห์ซิตี้ ที่มีต้นทุนการดำเนินธุรกิจโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 50 ในขณะที่นิวเดลี ปักกิ่ง และโตเกียวจะมีต้นทุนการดำเนินธุรกิจอยู่ที่ประมาณร้อยละ 25 (2) ความสามารถด้านห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่มูลค่าระดับโลกที่สามารถสะท้อนได้จากมูลค่าของห่วงโซ่การผลิตสินค้าเกษตรไทยส่งออกที่อยู่อันดับ 1 ใน 3 ของอาเซียน (3) การลงทุนในการวิจัยและพัฒนาสูงในภาคธุรกิจเอกชน จาก Global Innovation Index ภาคเอกชนไทยมีค่าใช้จ่ายในด้านวิจัยและการพัฒนา (R&D) ต่อ GDP สูงเป็นอันดับ 1 จาก 132 ประเทศทั่วโลก (ปี 2564-65) (4) นโยบายรัฐในการสนับสนุน

start-up ecosystem เช่น การส่งเสริมหลักสูตรการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และการออก Smart VISA สำหรับผู้เชี่ยวชาญต่างชาติ เป็นต้น โดย NIA คาดว่าจะเตรียมจัดตั้งศูนย์กลาง start-up ในสามพื้นที่ได้แก่ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ และ EEC ซึ่งจะมีการให้บริการการให้คำปรึกษาด้านการตลาด กฎหมาย และการสร้างเครือข่าย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ทางฝั่งด้านผู้ประกอบการได้สมาคมการค้าสตาร์ทอัพไทยให้ความเห็นว่า ในระยะเวลาที่ผ่านมา start-up ที่ดำเนินการในไทยยังเติบโตได้ไม่ดีเท่าที่ควร โดยจากผลสำรวจพบว่าร้อยละ 53 ของจำนวนธุรกิจ start-up มียอดธุรกิจไม่ถึง 10 ล้านบาท ส่วนใหญ่มีปัญหาการขาดแคลนเงินทุน ขาดผู้มีทักษะด้านเทคโนโลยี และผู้ประกอบการไทยยังขาดความเชื่อใจผู้ประกอบการ start-up

รัฐบาลได้จัดตั้งที่วางแผนปฏิบัติการเชิงรุกเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจระยะยาวและในเบื้องต้นทางทีมได้ร่างแผนงานการดำเนินการยกระดับเศรษฐกิจไทยภายใต้แผนที่มีชื่อว่า Better and Green Thailand 2030 โดยมีเป้าหมายเพิ่ม GDP ให้ได้ประมาณ 1.7 ล้านล้านบาทภายในปี 2573 โดยประกอบไปด้วย 8 แผนงาน ได้แก่ (1) แผนการดึงดูดชาวต่างชาติศึกษาภาษาสูงด้วยมาตรการ Long-term resident Visa ซึ่งคาดว่าจะดึงดูดได้ 1 ล้านคน และขยายเศรษฐกิจได้ 1 ล้านล้านบาท และก่อให้เกิดการลงทุนมูลค่า 6 แสนล้านบาท (2) แผนการพัฒนาอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยจะวางแผนการเตรียมเสนอมาตรการสนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่ระดับต้นน้ำในไทยจนไปถึงปลายน้ำ และคาดว่าจะสามารถสร้างงานระดับปริญญาได้อย่างน้อย 10,000 ตำแหน่ง สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ 5 แสนล้านบาท และมูลค่าการลงทุน 6.7 แสนล้านบาท (3) แผนการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ EV ซึ่งในขณะนี้ผู้ผลิตที่ทำข้อตกลงการลงทุนแล้ว 5 ราย ได้แก่ BYD, Hozon, Honda, BMW และ Mercedes Benz คาดว่าจะสร้างงานทักษะ 6 แสนราย รวมสร้างมูลค่า 2.1 แสนล้านบาท และสร้างการลงทุน 3.6 แสนล้านบาท (4) แผนการพัฒนาอุตสาหกรรม Soft Power ด้วยการปรับปรุงมาตรการถ่ายทำภาพยนตร์และผลิตเกม และดึงดูด studio ระดับโลกมาลงทุนในไทย โดยคาดว่าจะสร้างงานได้ 1.5 หมื่นราย และสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ 3 หมื่นล้านบาท (5) แผนการลงทุนดิจิทัล ด้วยการดึงดูดต่างชาติและปรับปรุงภาษีเพื่อสนับสนุนธุรกิจ Data center & Cloud service และระดับพลังการประมวลผลอย่างมหาศาล (Hyperscalers) คาดว่าจะกระตุ้นการลงทุนได้ 1 แสนล้านบาท (6) แผนการสร้างความร่วมมือกับซาอุดีอาระเบีย เพื่อร่วมกันพัฒนาเรื่องพลังงาน การเกษตร ปิโตรเคมี เชื้อเพลิงชีวภาพ สุขภาพ และเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น สถานีอัดประจุ EV และการพัฒนาเกม และ Metaverse ร่วมกัน (7) แผนการสร้างความร่วมมือกับญี่ปุ่น เพื่อร่วมกันลงทุนในโครงการการพัฒนาเชื้อเพลิงไฮโดรเจนและพลังงานหมุนเวียน โครงการพัฒนาคัลสเตอร์เทคโนโลยีการดักจับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และการพัฒนารถยนต์ EV และ (8) แผนการสร้างความร่วมมือกับสิงคโปร์ เพื่อร่วมกันพัฒนาในด้านพลังงานหมุนเวียน ลงทุนอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ภาครัฐได้อนุมัติเงินช่วยเหลือชาวนาเป็นปีที่ 4 ในปีงบประมาณ 2565 ต่อเนื่องสามโครงการที่ผ่านมา ได้แก่ (1) โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไม่เกิน 40 ไร่ต่อครัวเรือน โดยมีพันธุ์ข้าวที่ได้รับการประกันราคาประกอบด้วย ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวหอมจังหวัด ข้าวเปลือกเจ้า ข้าวเปลือกหอมปทุมธานี ข้าวเปลือกเหนียว ซึ่งจะได้รับประกันตั้งแต่ราคา 12,000 บาทต่อตันถึง 15,000 บาทต่อตัน ต่อครัวเรือนละไม่

เกิน 14 ถึง 30 ต้น รวมเป็นวงเงินงบประมาณ 88,711 ล้านบาท (2) มาตรการคู่ขนานที่ประกอบไปด้วยสามโครงการย่อยได้แก่ โครงการส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวชะลอการขายข้าวในช่วงระยะเวลาที่ข้าวออกมาสู่ตลาดเป็นจำนวนมากเพื่อป้องกันราคาข้าวตก โดยให้เกษตรกรไร่ละ 1,500 บาทต่อข้าว 1 ต้น ด้วยวงเงิน 7,108 ล้านบาท โครงการช่วยเหลือดอกเบี้ยร้อยละ 3 ให้กับสหกรณ์ที่ชะลอการขายข้าวหรือเก็บสต็อกข้าวเพื่อไม่ให้ข้าวล้นตลาด ด้วยวงเงิน 375 ล้านบาท และโครงการช่วยเหลือดอกเบี้ยร้อยละ 3 ให้กับโรงสีที่เก็บสต็อกข้าวเพื่อชะลอไม่ให้ข้าวล้นตลาด ด้วยวงเงิน 540 ล้านบาท รวมทั้งหมด 8,023 ล้านบาท และ (3) โครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการผลิตให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวไม่เกินครอบครัวละ 20 ไร่ โดยให้ไร่ละ 1,000 บาท วงเงิน 55,365 ล้านบาท ด้วยเหตุนี้ ในปีงบประมาณ 2565 รัฐบาลได้อนุมัติวงเงินเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวทั้งหมดจำนวน 150,128 ล้านบาท และเมื่อรวม 4 ปีจะเป็นเงินสนับสนุนชาวนาทั้งหมด 508,219 ล้านบาท

ด้านแรงงาน

จากผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สถานการณ์การทำงานของประชาชนไตรมาสที่ 2 ปี 2565 ในภาพรวมปรับตัวขึ้นมาดีขึ้นเล็กน้อย โดยจำนวนผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.3 จากไตรมาสเดียวกันในปี 2564 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 1 ปี 2565 ภาคบริการและการค้ามีจำนวนผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นมากที่สุดร้อยละ 2.2 เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ในขณะที่ภาคการผลิตและภาคเกษตรกรรมมีผู้มีงานทำลดลงร้อยละ 1.9 และ 1.1 เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมาตามลำดับ ด้านจำนวนชั่วโมงการทำงานในภาคเอกชน พบว่าอยู่ที่ 46.1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งยังคงน้อยกว่าอยู่เล็กน้อยเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อนโควิด-19 (2562) ซึ่งอยู่ที่ 46.4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สุดท้ายนี้ จำนวนผู้ว่างงานพบว่ามีจำนวนลดลงร้อยละ 25 เมื่อเทียบไตรมาสเดียวกันในปีที่ผ่านมา และลดลงร้อยละ 11 เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมาในปีเดียวกัน ผู้เสมือนว่างงานหรือผู้ทำงานน้อยกว่า 4 ชั่วโมงต่อวัน ก็มีจำนวนลดลงร้อยละ 22 และ 43 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันในปีที่ผ่านมาและเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมาในปีเดียวกันตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ภายใต้สถานการณ์ผู้ว่างงานยังมีความน่ากังวลอยู่ เพราะประมาณร้อยละ 49 ของผู้ว่างงานยังเป็นผู้ที่ไม่เคยทำงานมาก่อน

นอกจากนี้ ภาครัฐได้เตรียมปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำทั่วประเทศโดยพิจารณาตามอัตราเงินเฟ้อและ GDP โดยการปรับขึ้นจะอยู่ในช่วงร้อยละ 5 ถึงร้อยละ 8 ซึ่งแต่ละจังหวัดจะปรับขึ้นไม่เท่ากันและปรับขึ้นไม่พร้อมกัน ระดับการปรับขึ้นจะขึ้นอยู่กับ GDP และค่าครองชีพของแต่ละจังหวัด ส่วนพื้นที่ที่จะได้รับการปรับขึ้นมากที่สุดและด่วนที่สุดคือ ภูเก็ต กรุงเทพมหานคร และพื้นที่จังหวัดเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องกับค่าครองชีพของพื้นที่เหล่านี้ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำรอบนี้คาดว่าจะประกาศใช้อย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 จากการพิจารณาปรับขึ้นดังกล่าว ทางสภาองค์การลูกจ้างแรงงานให้ความเห็นด้วยและยอมลดจากที่เคยขอค่าแรงขั้นต่ำที่ 492 บาทต่อวัน และยอมรับการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำร้อยละ 5 ถึงร้อยละ 8 ในช่วงเวลาเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่วนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) เห็นว่าภาคเอกชนสามารถยอมรับอัตราค่าแรงขั้นต่ำร้อยละ 5 ถึง 8 ได้ แต่มีความเห็นว่าควรเป็นการปรับแบบการ

ทยอยขึ้นเป็นขั้นบันได ในขณะที่กรรมการหอการค้าไทย มองว่าธุรกิจที่ใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก เช่น อุตสาหกรรมรับเหมาก่อสร้าง จะได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก ส่วนผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมหลายรายได้ค่าแรงมากกว่าขั้นต่ำตามกฎหมายหรือบางส่วนปรับตัวใช้เทคโนโลยีไปบ้างแล้ว ดังนั้น อุตสาหกรรมเหล่านี้จึงไม่น่าได้รับผลกระทบสูงมากนัก

การประชุมครั้งที่ 25

ด้านสาธารณสุข

จำนวนผู้ป่วยติดเชื้อโควิด-19 ที่รักษาตัวในโรงพยาบาลในช่วงสองสัปดาห์ตั้งแต่วันที่ 26 สิงหาคม 2565 ถึงวันที่ 8 กันยายน 2565 มีแนวโน้มที่ลดลง โดยอยู่ที่เฉลี่ยวันละ 1,900 ถึง 1,600 ราย ส่วนจำนวนผู้ติดเชื้อที่รักษาตัวนอกโรงพยาบาลในช่วงวันที่ 28 สิงหาคมถึงวันที่ 3 กันยายน 2565 ก็ลดลงมาอยู่ที่ 131,139 ราย หรือประมาณ 18,700 รายต่อวัน จำนวนผู้ป่วยอาการหนักและจำนวนผู้เสียชีวิตลดลงอย่างต่อเนื่อง (รูปที่ 54) ส่วนความคืบหน้าทางการฉีดวัคซีน ประชาชนได้รับการฉีดวัคซีนเข็มแรกแล้วจำนวนร้อยละ 82.3 เข็มสองร้อยละ 77.3 และเข็มกระตุ้น (เข็มสามขึ้นไป) จำนวนร้อยละ 45.9 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ส่วนการฉีดวัคซีนกลุ่มเป้าหมาย สำหรับผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป สามารถฉีดเข็มหนึ่งได้เท่ากับร้อยละ 84.6 เข็มสองร้อยละ 80.6 เข็มสามร้อยละ 50 ของจำนวนประชากรผู้สูงอายุ และเด็กอายุ 5-11 ปี สามารถฉีดเข็มหนึ่งได้แล้วร้อยละ 64.3 เข็มสองร้อยละ 45.7 และเข็มสามร้อยละ 0.7 ของจำนวนประชากรเด็ก

รูปที่ 54 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 วันที่ 26 สิงหาคม 2565 ถึง 8 กันยายน 2565



ที่มา: ศบค.

แนวทางการดำเนินมาตรการป้องกันโควิด-19 ของภาครัฐจะมีการปรับเปลี่ยนบางส่วนหลังการประกาศปรับโรคโควิดจากโรคแพร่ระบาดร้ายแรงเป็นโรคเฝ้าระวังตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ (1) ด้านกฎหมายนั้น สถานการณ์ฉุกเฉินจะสิ้นสุดตั้งแต่เดือนตุลาคมและจะประกาศโรคระบาดเป็นเฉพาะรายพื้นที่เมื่อมีเหตุจำเป็น (2) กลไกการจัดการ ศบค. จะสิ้นสุดหน้าที่ตั้งแต่เดือนตุลาคม โดยให้อำนาจแก่คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติการดำเนินการแทนจนถึงเดือนพฤศจิกายน และหลังจากนั้นจะเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการโรคติดต่อระดับจังหวัดและกทม. นอกจากนี้ ยังปรับขยายเวลาพำนักให้กับ

ชาวต่างชาติบางประเทศเป็น 30 หรือ 45 วัน ส่วนเกณฑ์พิจารณาระดับความรุนแรง (trigger point) ขั้นต่ำคือ (ก) จำนวนผู้ป่วยที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลไม่ต่ำกว่า 4,000 รายต่อวัน (ข) จำนวนผู้เสียชีวิตไม่ต่ำกว่า 40 รายต่อวัน (ค) อัตราการครองเตียงของผู้ป่วยอาการหนักไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และ (ง) จำนวนผู้ป่วยใส่ท่อหายใจไม่ต่ำกว่า 400 รายต่อวัน

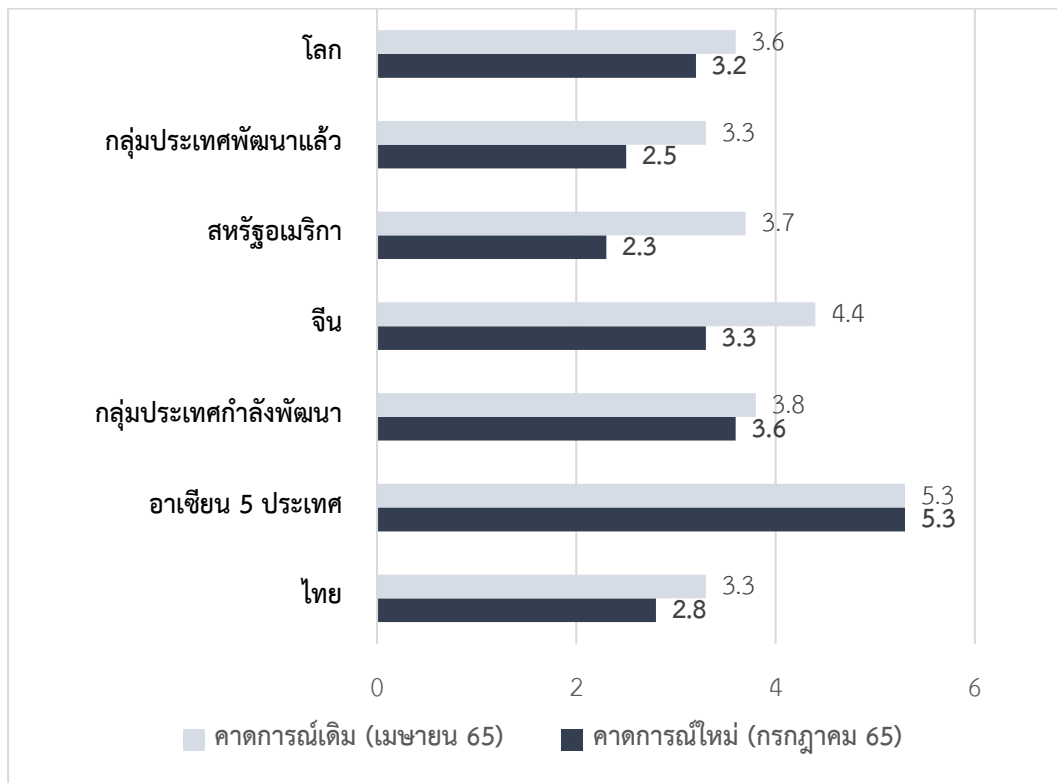
นอกจากนี้ หลังจากวันที่ 1 ตุลาคม 2565 จะเปลี่ยนเวลาการกักตัวของผู้ติดเชื้อจากโควิดเป็น 5 วัน เพื่อรักษาตัว และเผื่อสำรองเพื่อสังเกตอาการอีก 5 วัน จากเดิมที่ให้กักตัวเพื่อรับการรักษาเป็นเวลา 10 วัน ซึ่งต่อมาปรับลดเป็น 7 วัน มากไปกว่านั้น กระทรวงสาธารณสุขได้เตรียมนำเข้าวัคซีนไฟเซอร์สำหรับเด็กเล็กอายุ 6 เดือนถึง 5 ปี ด้วยการปรับสัญญาการสั่งซื้อวัคซีนไฟเซอร์เดิมจำนวน 3 ล้านโดส ซึ่งเป็นส่วนที่เหลือการจัดส่งจากยอดสั่งซื้อทั้งหมด 30 ล้านโดส และเป็นขวดฝาจุกสีม่วงแดง โดยทางผู้ผลิตตกลงให้ปรับเปลี่ยนสัญญาได้จากการประมาณการในการทดลอง วัคซีนไฟเซอร์ฝาจุกสีม่วงแดงหากฉีกรอบสามเข็มจะสามารถป้องกันการติดเชื้อได้ร้อยละ 80.3 สำหรับเด็กเล็ก โดยทาง สธ. คาดว่าวัคซีนที่กำลังส่งเข้ามาจะมีจำนวนเพียงพอเนื่องจากประชากรเด็กไทยที่มีอายุ 6 เดือนจนถึง 5 ปี มีจำนวน 3 ล้านคน และจากการสำรวจมีเพียง 1 ล้านคนที่ผู้ปกครองให้ความยินยอมในการฉีด

ด้านเศรษฐกิจ

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ได้ปรับตัวเลขการประมาณการเศรษฐกิจใหม่ทั้งในด้านอัตราการเติบโตและอัตราเงินเฟ้อในปี 2566 โดยอัตราเงินเฟ้อโลก IMF คาดว่าจะขึ้นสูงสุดประมาณร้อยละ 9 ในไตรมาสที่ 3 ปี 2565 และจะปลัดลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 5.2 โดยเฉลี่ยในปี 2566 ส่วนอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ IMF ได้ปรับประมาณการลดลงจากที่เคยคาดการณ์เมื่อเดือนเมษายน 2565 อัตราเติบโตของเศรษฐกิจโลกปลัดลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 3.2 จากร้อยละ 3.6 โดยกลุ่มประเทศที่ถูกปลัดลดการประมาณการมากที่สุดคือกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วจากร้อยละ 3.3 เป็นร้อยละ 2.5 สหรัฐอเมริกาถูกปลัดลดมาร้อยละ 1.4 มาเป็นร้อยละ 2.3 ซึ่งถือว่าเป็นการลดที่มากที่สุดและเหลือน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ส่วนประเทศกลุ่มอาเซียนไม่ได้รับการปลัดลดอย่างมีนัยสำคัญ แต่ถึงอย่างไรก็ตามประเทศไทยถูกปลัดลดอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจปี 2566 ลงจากร้อยละ 3.3 เป็นร้อยละ 2.8 (รูปที่ 55)

IMF ระบุว่าความเสี่ยงหลักที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกในปี 2566 ประกอบไปด้วย 6 ประเด็น ได้แก่ (1) วิกฤติพลังงานจากความขัดแย้งระหว่างยุโรปกับรัสเซีย โดยทางรัสเซียมีแนวโน้มที่จะตัดการขนส่งก๊าซให้กับยุโรปและสร้างความเสี่ยงต่อการขาดแคลนพลังงาน (2) อัตราเงินเฟ้อที่ยังอยู่ขอบเขตที่ค่อนข้างสูงต่อเนื่องจากแนวโน้มการปรับขึ้นค่าจ้าง (3) ทิศทางการปรับขึ้นของดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางของแต่ละประเทศซึ่งจะสร้างต้นทุนต่อเศรษฐกิจมากกว่าที่เคยประมาณไว้ (4) ความเสี่ยงที่การแพร่ระบาดของโควิด-19 จะรุนแรงเพราะการกลายพันธุ์ และการล็อกดาวน์ในจีนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด (5) ภาวะขาดแคลนอาหารจะวิกฤติมากขึ้นเนื่องจากราคาอาหารที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และ (6) ปัญหาความขัดแย้งภูมิรัฐศาสตร์

รูปที่ 55 การคาดการณ์อัตราดอกเบี้ยทางเศรษฐกิจปี 2566 ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF)
(หน่วย: ร้อยละ)



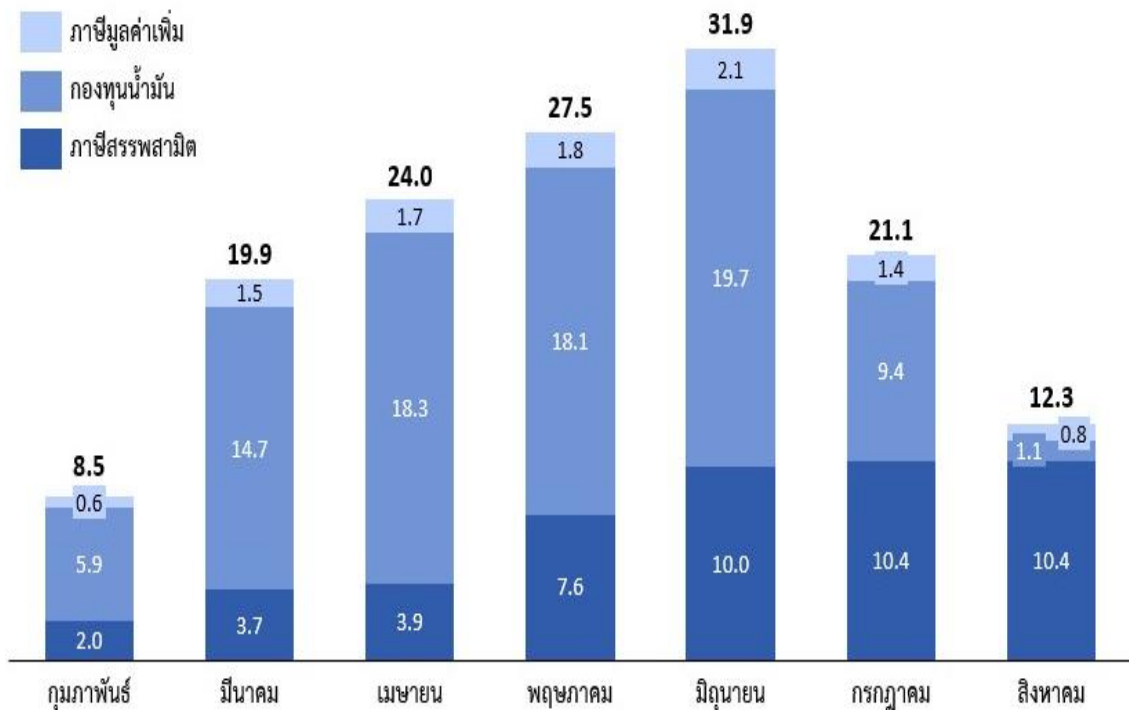
ที่มา: กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF)

นอกจากความเสี่ยงจากภาวะสงคราม วิกฤติพลังงานและอาหาร หลายประเทศทั่วโลกกำลังเผชิญกับปัญหาภัยพิบัติธรรมชาติจากภัยแล้ง สหรัฐอเมริกาเกิดภัยแล้งขึ้นทางฝั่งตะวันตกและส่งผลกระทบต่อการผลิตในระบบปศุสัตว์กว่าร้อยละ 59 ด้านยุโรปกำลังประสบปัญหาภัยแล้งที่หนักที่สุดในรอบ 500 ปี โดยร้อยละ 47 ของพื้นที่ในยุโรปอยู่ในสถานะเตือนภัย และประเทศจีนกำลังเจอคลื่นความร้อนในบางพื้นที่ซึ่งสูงกว่า 40 องศาเซลเซียสและทำลายพืชผลทางเกษตรเป็นจำนวนมาก แต่สำหรับประเทศไทยกลับเกิดภัยพิบัติธรรมชาติที่ต่างจากหลายประเทศ โดยร่องมรสุมที่เลื่อนลงมาพาดผ่านภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและปรากฏการณ์ลานีญา ทำให้พื้นที่ในบริเวณประสบน้ำท่วมจนทำให้เกิดความเสียหายไปแล้ว 1.85 ล้านไร่ ไร่ ไร่ อย่างไรก็ดี ปริมาณพื้นที่น้ำท่วมในเดือนสิงหาคมปี 2565 ยังน้อยกว่าสิงหาคม 2554 ประมาณ 3 เท่า

ส่วนการสนับสนุนราคาพลังงานในไทยในปี 2565 ที่ผ่านมา มีแนวโน้มสร้างภาระทางการคลังได้ในอนาคต กระทรวงการคลังได้ค้าประกันเงินกู้ให้กับสำนักงานกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง (สกนช.) ด้วยวงเงิน 1.5 แสนล้านบาท ถึงแม้ว่าเงินค้าประกันจะไม่นับเป็นหนี้สาธารณะ แต่หากกองทุนน้ำมันไม่เร่งหาโอกาสเก็บเงินเข้ากองทุนในเวลาที่เราค่าน้ำโลกปรับตัวลดลง อาจต้องใช้เวลาถึง 30 ปี จึงจะชำระหนี้ได้หมด ซึ่งกระทรวงการคลังคาดว่าจะสามารถเก็บเงินเข้ากองทุนทั้งหมดได้ภายใน 7 ปี ดังนั้น ด้วยการประมาณของการคลังที่อาจมองโลกในแง่ดีเกินไปอาจทำให้หนี้กองทุนน้ำมันจากรัฐเป็นผู้ค้าประกันจะกลายเป็นภาระทางการคลังที่ต้องเข้ารับผิดชอบแทนในที่สุด นอกจากการเข้าค้าประกันกองทุนน้ำมัน ภาครัฐยังใช้ช่องทางการ

อุดหนุนผ่านการลดภาษีสรรพสามิตดีเซล โดยอุดหนุนช่วงต้นปี 2565 ไปประมาณลิตรละ 5.99 บาท และตั้งแต่ปลายเดือนพฤษภาคมเปลี่ยนอุดหนุนเป็นลิตรละ 1.34 บาท ซึ่งการลดภาษีสรรพสามิตมีบทบาทสำคัญในการอุดหนุนแท่นกอน้ำมันตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงแม้ว่าการลดภาษีจะไม่ได้สร้างภาระทางการคลังโดยตรง แต่ก็ถือเป็นการสูญเสียโอกาสในการสร้างรายได้จากภาษีที่ถือว่าเป็นต้นทุนทางการคลังแบบซ่อนเร้นอย่างหนึ่ง โดยหากรวมภาระทางการคลังทุกประเภทเพื่ออุดหนุนราคาน้ำมันในตั้งแต่ต้นปี 2565 เดือนสิงหาคม จะเป็นมูลค่าเท่ากับประมาณ 145,000 ล้านบาท (รูปที่ 56)

รูปที่ 56 การประมาณการต้นทุนทางการคลังในการอุดหนุนราคาน้ำมันดีเซลปี 2565



ที่มา: การศึกษาของรศ. ดร.อิทธิพร มุทิตาเจริญ

ภาวะขาดแคลนอาหารกำลังสร้างปัญหาให้กับเศรษฐกิจและสังคมให้กับหลายประเทศทั่วโลก ในขณะที่ประเทศไทยยังมีความมั่นคงทางอาหารในระดับที่ค่อนข้างดี อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นย่อยที่ยังน่าเป็นห่วงเนื่องจากประชาชนทั่วโลก 193 ล้านคน (จาก 53 ประเทศทั่วโลก) กำลังขาดความมั่นคงทางอาหารเพราะปัญหาราคาอาหารที่สูงขึ้นเป็นอย่างมากจาก Food Price Index ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 28 จากปี 2563 โดยเฉพาะราคาในกลุ่มธัญพืชและผลิตภัณฑ์จากนม โดยสาเหตุของการราคาที่สูงขึ้นเกิดมาจากประเด็นที่หลากหลาย เช่น ภัยพิบัติ ขาดแคลนน้ำ และความขัดแย้งระหว่างประเทศ ธนาคารโลกระบุว่า ทุกราคาอาหารที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ประชากรประมาณ 10 ล้านคน ประสบปัญหาจนขั้นรุนแรง ส่วนรายงานดัชนีความมั่นคงทางอาหาร (global food security index) ปี 2564 ของ Economic Intelligence Unit (EIU) ประเทศไทยในภาพรวมมีความมั่นคงทางอาหารค่อนข้างดีซึ่งอยู่ในอันดับที่ 51 จาก 113 ประเทศทั่วโลก โดยการพิจารณาดัชนีความมั่นคงจะแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ (1) Food availability ผลผลิตทางด้าน

อาหารของไทยมีความเพียงพอสำหรับการบริโภคภายในประเทศ แต่เริ่มมีสัญญาณเปราะบางจากมูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบที่เพิ่มสูงขึ้นและแรงงานภาคเกษตรลดลงในขณะที่การใช้เทคโนโลยีในภาคการเกษตรยังอยู่ในระดับต่ำ (2) Food access ประชาชนไทยที่ขาดแคลนสารอาหาร (ปี 2563) มีจำนวนร้อยละ 8.8 และคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารอยู่ในต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น (3) Food utilization ชาวไทยขาดการให้ความสำคัญกับการบริโภคสารอาหารที่ครบถ้วน เช่น คนไทยรับประทานอาหารไขมันสูงเป็นประจำถึงร้อยละ 42 ในขณะที่ทานผลไม้เพียงร้อยละ 33.9 ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดโดย WHO และ (4) Food stability ถึงแม้วิกฤติอาหารในภาพรวมสร้างความเสี่ยงต่อการบริโภคภายในในระดับที่ต่ำ กลุ่มผู้มีรายได้น้อยหรือกลุ่มเปราะบางมีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบสูงจากภาวะขาดแคลนอาหารหากราคาอาหารพุ่งสูงขึ้น

ประเด็นถัดมา ภาครัฐได้ออกนโยบายสนับสนุนผู้ประกอบการขนาดเล็กลงและขนาดกลาง (SMEs) ในมิติเพิ่มช่องทางการขายผ่านทางออนไลน์ ประกอบไปด้วยสองโครงการหลัก ได้แก่ โครงการแรก SMEs Pro-active เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการสามารถขยายตลาดการขายสินค้าและบริการแบบ Cross-Border e-Commerce และ B-2-B (Business-to-Business) ผ่าน 3 platforms ระดับโลกได้แก่ Alibaba, KlangOne และ GlobalConnect โดยทางภาครัฐจะสนับสนุนเงินทุนผ่าน 4 กิจกรรม ได้แก่ (1) ค่าเข้าร่วม online platforms และค่าดำเนินการหรือการบริหารร้านค้าใน platform นั้นๆ (2) Overseas trade fair ค่าเข้าร่วมการจัดนิทรรศการสินค้าในต่างประเทศ (3) Virtual exhibition ค่าเข้าร่วมและค่าจัดสินค้าในนิทรรศการแสดงสินค้าออนไลน์ และ (4) Business opportunities and partnership ค่าการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์คู่ค้าธุรกิจ และโครงการที่สอง SME Hybrid Fair โดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เพื่อการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการสามารถขายสินค้าออนไลน์แบบ B-2-C (Business-to-Customer) ด้วยความร่วมมือกับ Shopee โดยจะผลักดันให้ผู้ประกอบการเข้าร่วมแคมเปญออนไลน์ Shopee 9.9 วันช้อปแห่งชาติเพื่อเป็นการโปรโมทสินค้า

สำหรับด้านการศึกษา Google ได้ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาภาครัฐในกวางระบบ platform สนับสนุนการสอนแบบไฮบริดหรือการสอนที่ประกอบไปด้วยทั้งการเรียนแบบออนไลน์และการเรียนแบบออฟไลน์หรือการเรียนในโรงเรียน และสร้างความพร้อมให้กับคุณครูและนักเรียนเพื่อประสิทธิภาพในการศึกษาที่สูงขึ้น โดย Google for Education เป็นเครื่องมือทั้ง Hardware และ Software ที่ช่วยให้คุณครูกับนักเรียนสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญจาก Google จะให้คำปรึกษากับคุณครูเพื่อนำแอปพลิเคชันไปปรับใช้ในวิชาการสอน ซึ่งประโยชน์หลักของเครื่องมือจาก Google for education ประกอบไปด้วย การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดเวลาที่ไม่จำกัดเฉพาะชั้นเรียน การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม และการเป็นเครื่องมือช่วยบริหารข้อมูลเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการเชื่อมโยงคุณครูทั้งเครือข่าย

ด้านแรงงาน

หนึ่งในอาชีพแรงงานนอกระบบที่กลายมาเป็นที่นิยมอย่างมากในช่วงของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ภาครัฐเคยได้ออกมาตรการป้องกันรวมถึงการล็อกดาวน์ คือไรเดอร์ หรืออาชีพผู้ให้บริการขนส่งของถึงผู้บริโภคตามบ้านที่สามารถรับงานผ่าน online platform ต่างๆ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การกำหนดค่าตอบแทนและสวัสดิการของอาชีพนี้ยังไม่มี ความชัดเจน มูลนิธิเพื่อผู้บริโภคจึงออกมาชี้แจง เพื่อเร่งให้ออกกฎหมายแรงงานนอกระบบที่ครอบคลุมสวัสดิการของอาชีพไรเดอร์ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากหมื่นรายก่อนโควิดมาเป็นจำนวนแสนรายในช่วงของการแพร่ระบาด โดยปัญหาของกฎหมายฉบับปัจจุบันคือการตีความสถานภาพแรงงานของไรเดอร์ ซึ่งกฎหมายแรงงานฉบับปัจจุบันให้สถานะเป็นลูกจ้างแพลตฟอร์มหรือพาร์ทเนอร์ (หุ้นส่วนแรงงาน) และไม่ได้รับการคุ้มครองเหมือนแรงงานอื่นทั่วไป นอกจากนี้ ด้วยค่าตอบแทนที่คิดตามระยะทางที่ไม่เป็นธรรมและไม่มีมาตรฐานกลาง รวมถึงไม่มีสิทธิสวัสดิการ ได้ทำให้ไรเดอร์มีแนวโน้มกระทำผิดกฎจราจรเพื่อเร่งจำนวนรอบส่งสินค้าที่ตัวเองสามารถรับได้และสร้างความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ โดยล่าสุด พ.ร.บ. แรงงานนอกระบบ พ.ศ.... ได้ผ่านมติคณะรัฐมนตรีแล้วและกำลังนำเข้าสู่กระบวนการทางรัฐสภา ซึ่งสาระสำคัญคือการขยายขอบเขตความคุ้มครองแรงงานนอกระบบทุกอาชีพจำนวน 19.6 ล้านคน การกำหนดการจ่ายค่าตอบแทนตามอัตราและระยะเวลาที่กำหนด และการกำหนดหลักการสวัสดิการและหลักประกันขั้นพื้นฐาน

การประชุมครั้งที่ 26

ด้านสาธารณสุข

ตั้งแต่วันที่ 9 กันยายน ถึง 22 กันยายน 2565 การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 มีแนวโน้มในภาพรวมออกมาในลักษณะที่ดี สะท้อนจากตัวเลขจำนวนผู้ติดเชื้อที่ลดลงอย่างต่อเนื่องจากจนต่ำกว่า 1,000 รายต่อวัน ส่วนจำนวนผู้ติดเชื้อที่รักษาตัวนอกโรงพยาบาลก็มีจำนวนลดลงเป็นวันละ 13,700 รายต่อวันด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ จำนวนผู้ป่วยปอดอักเสบและผู้ป่วยใส่ท่อช่วยหายใจก็มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจนในรอบ 14 วันที่ผ่านมา รวมถึงผู้เสียชีวิตต่อวันลดลง (รูปที่ 57) ส่วนความคืบหน้าทางการฉีดวัคซีน ประชาชนได้รับการฉีดวัคซีนเข็มแรกแล้วจำนวนร้อยละ 82.4 เข็มสองร้อยละ 77.4 และ เข็มกระตุ้น (เข็มสามขึ้นไป) จำนวนร้อยละ 46.1 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ส่วนการฉีดวัคซีนกลุ่มเป้าหมาย สำหรับผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (จำนวน 12.7 ล้านคน) สามารถฉีดเข็มหนึ่งได้เท่ากับร้อยละ 84.6 เข็มสองร้อยละ 80.7 เข็มสามร้อยละ 51.1 ของจำนวนประชากรผู้สูงอายุ และเด็กอายุ 5-11 ปี สามารถฉีดเข็มหนึ่งได้แล้วร้อยละ 64.6 เข็มสองร้อยละ 48.2 และเข็มสามร้อยละ 1 ของจำนวนประชากรเด็ก

รูปที่ 57 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 วันที่ 9 กันยายน 2565 ถึง 22 กันยายน 2565



ที่มา: ศบค.

ตามรายงานขององค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ระบุว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ภาพรวมระดับโลกกำลังเข้าสู่ช่วงจุดเปลี่ยนสำคัญที่จะนำไปสู่การสิ้นสุดของการแพร่ระบาด โดยจำนวนผู้เสียชีวิตทั่วโลกจากโควิด-19 ระหว่าง 5-11 กันยายน 2565 รวมอยู่ที่ 10,935 ราย ซึ่งประมาณเท่ากับช่วงเดือนมีนาคม 2563 ซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นของการแพร่ระบาด โดย ณ ปัจจุบัน โอมิครอนสายพันธุ์ย่อย B.A.5 กำลังกลายเป็นสายพันธุ์แพร่ระบาดหลักของโลกที่ครอบคลุมจำนวนผู้ติดเชื้อไปแล้วกว่าร้อยละ 90 และผู้ผลิตวัคซีนได้เร่งมุ่งพัฒนาวัคซีนที่มีคุณสมบัติเฉพาะในการสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อโอมิครอน อย่างไรก็ตาม นอกจากโอมิครอนสายพันธุ์ย่อย B.A.5 เชื้อโอมิครอนสายพันธุ์ย่อยใหม่ BA.2.75.2 ซึ่งปัจจุบันมีผู้ติดเชื้อสายพันธุ์นี้ไปแล้ว 526 คน โดยประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ติดเชื้ออยู่ในประเทศอินเดีย เชื้อสายพันธุ์นี้มีความสามารถในการหลบภูมิคุ้มกันสูงกว่า B.A.5 ถึง 5 เท่าและสูงกว่า B.A.4.6 ถึง 4 เท่า ยิ่งไปกว่านั้น การรักษาผู้ติดเชื้อสายพันธุ์นี้ยากกว่าสายพันธุ์อื่นๆ เพราะเชื้อติดต่อยาแอนติบอดีเป็นส่วนใหญ่ โดยในประเทศไทยพบว่าผู้ติดเชื้อสายพันธุ์นี้แล้ว 2 ราย

ในขณะเดียวกัน การผลิตยาแอนติบอดีเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันระยะยาวก็กำลังเจอความท้าทายจากการกลายพันธุ์อย่างต่อเนื่องของเชื้อโอมิครอน ล่าสุดทางญี่ปุ่นและสหภาพยุโรปได้ขึ้นทะเบียนภูมิคุ้มกันสำเร็จรูปหรือแอนติบอดีออกฤทธิ์ยาว (Long-Acting Antibody : LAAB) ยี่ห้อ Evusheld ที่สามารถลดอาการรุนแรงหลังติดโควิดได้นาน 6 เดือน เพื่อใช้สำหรับผู้มีภูมิคุ้มกันต่ำและร่างกายไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันได้ด้วยวัคซีน โดยผลวิจัย พบว่าผู้ป่วยนอกที่ใช้อยาแอนติบอดีภายใน 3 วัน สามารถช่วยลดการเกิดอาการรุนแรงและเสียชีวิตถึงร้อยละ 88 ส่วนผู้ป่วยในที่มีอาการไม่เกิน 12 วัน ช่วยลดอัตราเสียชีวิตร้อยละ 30 โดยประเทศไทยก็กำลังยื่นเอกสารขออนุญาตขึ้นทะเบียนภูมิคุ้มกันสำเร็จรูป Evusheld เพื่อใช้รักษาผู้ป่วยโควิด-19 ที่เพิ่งติดเชื้อในระยะแรกและมีความเสี่ยงสูงต่อการเสียชีวิต อย่างไรก็ตาม Daniel et al (2022)¹⁰ พบว่า ทั้ง BA 4.6 และ

¹⁰ Daniel J. Sheward, Changil Kim, Julian Fischbach, Sandra Muschiol, Roy A. Ehling, Niklas K. Björkström, Gunilla B. Karlsson Hedestam, Sai T. Reddy, Jan Albert, Thomas P. Peacock, Ben Murrell. (2022). "Evasion of neutralizing antibodies by Omicron sublineage BA.2.75". bioRxiv

BA.2.75.2 สามารถหลบ Evusheld ได้และหลบยาแอนติบอดีชนิดอื่นได้เกือบทั้งหมด (รูปที่ 58) ซึ่งญี่ปุ่นและสหภาพยุโรปอนุมัติ Evusheld ตอนที่ยังไม่มีข้อมูลการดื้อยาของของ BA 4.6 และ BA.2.75.2 ดังนั้น แนวโน้มวิธีการรักษาโควิด-19 ในอนาคตจึงมีความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนจากการรักษาแบบ One-size-fits-all ที่ไม่สนว่า จะติดเชื้อจากสายพันธุ์ใดไปเป็น Precision medicine ที่ต้องใช้ยาตามสายพันธุ์เป็นเฉพาะ

รูปที่ 58 ปริมาณของแอนติบอดี (nanogram/ng) ของยาด้านเชื้อต่อโควิดสายพันธุ์ต่างๆ

3

IC50 (ng/ml)	B.1	BA.5	BA.4.6	BA.2.10.4	BA.2.75.2
S309 (sotrovimab)	119	559	925	560	442
Cilgavimab	12	71	>1000	168	>1000
Tixagevimab	4	>1000	>1000	>1000	>1000
Evusheld	6	120	>1000	816	>1000
LY-CoV1404 (bebtelovimab)	4	1	2	3	2
REGN10933 (casirivimab)	14	>1000	>1000	>1000	>1000
REGN10987 (imdevimab)	10	>1000	>1000	>1000	>1000
LY-CoV016 (etesevimab)	29	>1000	>1000	>1000	>1000
LY-CoV555 (bamlanivimab)	9	>1000	>1000	>1000	>1000
ADG-20	56	>1000	>1000	>1000	>1000
S2E12	4	>1000	>1000	>1000	>1000
S2K146	18	118	78	207	62
A23-58.1	6	>1000	>1000	>1000	>1000

ที่มา: Daniel et al (2022)

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

สถาบันที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจต่างออกมาคาดการณ์ตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปี 2565 ว่าอยู่ในช่วงระหว่างร้อยละ 2.70 ถึง 3.50 (ตารางที่ 8) โดยปัจจัยที่สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจในปี 2565 ประกอบไปด้วยการฟื้นตัวของภาคท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นพอสมควรหลังการเปิดประเทศ นอกจากนี้ภาคท่องเที่ยวยังได้รับอานิสงค์จากขยายระยะเวลาพำนักให้กับชาวต่างชาติ และการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชนตามการเติบโตของรายได้จากภาคการท่องเที่ยว รายได้ภาคเกษตร รวมทั้งจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมโควิดและอุปสงค์ค้างจากกลุ่มผู้มีรายได้สูง แต่ถึงกระนั้นปี 2566 ประเทศไทยจะต้องเจอกับปัจจัยลบหรือปัจจัยเสี่ยงในเดือนที่เหลือของปี 2565 และอาจลากยาวไปถึงปี 2566 ดังต่อไปนี้ (1) ปัญหาอุทกภัยในช่วงสิ้นปีนี้ (2) แนวโน้มการหดตัวของภาคการส่งออกที่จะได้รับแรงกระทบทางลบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก (3) แรงกดดันจากปัญหาเงินเฟ้อ (4) การใช้จ่ายภาครัฐที่ลดลงเนื่องจากปริมาณเงินที่ได้จาก พ.ร.ก. เงินกู้ 5 แสนล้านบาทใกล้หมด (5) แนวโน้มการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นร้อยละ 1.25 ภายในปี 2565 และร้อยละ 2 ในปี 2566 (6) แนวโน้มการชะลอตัวของการลงทุนทั้งจากภายในและภายนอกอันเนื่องมาจากความไม่แน่นอนทางการเมือง

ตารางที่ 8 การคาดการณ์ตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจในปี 2565

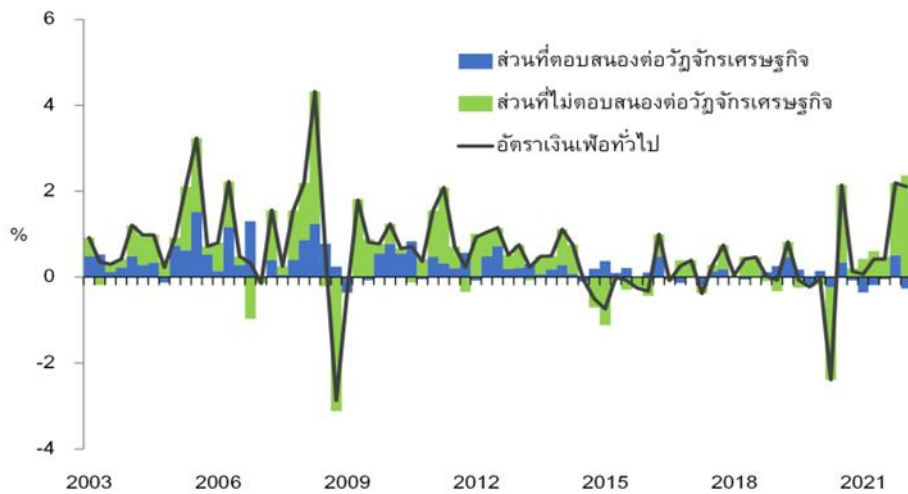
หน่วยงาน	GDP growth ปี 65 (ร้อยละ)
กระทรวงการคลัง	3.50
มหาวิทยาลัยหอการค้า	3.10
EIC SCB	3.00
IMF	2.80
คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.)	2.75-3.50
สภาพัฒน์ฯ	2.70-3.20

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้ทำงานวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับเงินเฟ้อของประเทศไทยเพื่อสร้างความเข้าใจที่มาของเงินเฟ้อและวิธีการจัดการอย่างถูกต้อง พบว่า ปัจจัยกำหนดอัตราเงินเฟ้อสามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเภทหลักได้แก่ (1) ปัจจัยร่วมหรือปัจจัยมหภาค เช่น การเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพการผลิต (output gap) วัฏจักรเศรษฐกิจ และการดำเนินนโยบายการเงิน และ (2) ปัจจัยเฉพาะ เช่น โรคระบาดในสุกร ภาวะแห้งแล้งหรือน้ำท่วมที่ส่งผลต่อภาคการเกษตร การขึ้นภาษีบุหรี่หรือสุรา โดยการศึกษาพบว่า ใน 10 ปีที่ผ่านมา เงินเฟ้อไทยเกิดขึ้นจากปัจจัยเฉพาะเป็นสำคัญ (รูปที่ 59) โดยสาเหตุที่ทำให้ปัจจัยมหภาคมีความสำคัญน้อยลงเพราะ ความสามารถของธนาคารกลางในการตรึงการคาดการณ์เงินเฟ้อของประชาชน จึงทำให้เงินเฟ้อโดยรวมไม่ผันผวนตามวัฏจักรเศรษฐกิจ และทำให้ปัจจัยเฉพาะรายสินค้าไม่ส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าอื่นได้อย่างเป็นวงกว้าง

นอกจากนี้ ความเป็นไปได้ที่ปัจจัยเฉพาะจะส่งผลต่อเงินเฟ้อไทยปัจจุบันให้สูงขึ้นต่อเนื่องและยาวนานนั้นค่อนข้างต่ำ หมวดพลังงานคือปัจจัยเฉพาะที่มีบทบาทมากที่สุดต่อเงินเฟ้อไทย ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 87.9 ของความผันผวนของอัตราเงินเฟ้อ และมีแนวโน้มก่อให้เกิดการปรับราคาสินค้าอื่นผ่านต้นทุนทางตรงมากที่สุด ในส่วนนี้ ปัญหาเงินเฟ้อไทยถูกขับเคลื่อนโดยปัจจัยเฉพาะเป็นหลัก ธนาคารกลางจึงควรแสดงความยึดมั่น (commitment) ในการดูแลการคาดการณ์เงินเฟ้อระยะกลางประมาณ 5 ถึง 10 ปีข้างหน้าของประชาชนด้วยการสื่อสารที่มีความชัดเจน โดยในระยะเวลาที่เงินเฟ้อสูงนี้ มาตรการรัฐที่เข้าแก้เฉพาะจุดหรือเข้าแก้เป็นเฉพาะรายภาคเศรษฐกิจจะมีบทบาทสำคัญในการประคับประคองไม่ให้ปัจจัยเฉพาะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจมากเกินไป

รูปที่ 59 สัดส่วนความสำคัญของปัจจัยกำหนดเงินเฟ้อไทยตั้งแต่ปีค.ศ.2003 ถึงปี ค.ศ.2021



ที่มา: สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์

ทางด้านการพัฒนาพลังงาน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) กำลังร่างแนวทางการปรับแผนพัฒนาพลังงานไฟฟ้าปี ค.ศ.2022 (PDP 2022) ขึ้น โดยแผนของปีนี้จะเน้นด้านการผลิตไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานสะอาด ซึ่งประกอบไปด้วยสองสมมติฐานหลัก ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน และการมุ่งสู่เป้าหมาย Net Zero Carbon ในปี ค.ศ. 2050 แผนพลังงานที่ สนพ. กำลังร่างโดยเบื้องต้นมีหลักการที่ประกอบไปด้วย (1) การให้ความสำคัญกับพลังงานหมุนเวียนที่จะเน้นพลังงานจากแสงอาทิตย์และลม เริ่มต้นด้วยการลงทุนในโซลาร์ฟาร์มที่มีระบบกักเก็บไฟฟ้าและการติดตั้งโซลาร์บนหลังคาบ้าน (2) การกำหนดให้โรงไฟฟ้าถ่านหินเหลือเพียง 1 โรง มีระยะเวลาในการผลิตไฟฟ้า 20 ปี หลังจากนั้นจะเป็นการใช้โรงไฟฟ้าก๊าซธรรมชาติ และก๊าซธรรมชาติผสมไฮโดรเจน และ (3) การวางแผนปรับโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถรองรับการใช้รถ EV เช่น กลไกการเตรียมความพร้อมในช่วงพีคโหลดของการชาร์จ ถึงอย่างไรก็ตาม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยให้ความเห็นว่า แผนพลังงานต้องคำนึงทั้งด้านความมั่นคงด้านพลังงานและความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ โดยขอให้พิจารณาการวางแผนพลังงานเพิ่มเรื่องของความยืดหยุ่นหรือทางเลือกด้านพลังงานอื่นให้กับอุตสาหกรรมไทย โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกในส่วนที่เป็น Original Equipment Manufacturing (OEM) เพราะต้องผลิตสินค้าให้ได้ตามมาตรฐานพลังงานของต่างประเทศ

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรียังได้อนุมัติ 4 มาตรการลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษจำนวน 1.8 ล้านคนให้สามารถเข้าถึงการศึกษาออนไลน์ได้อย่างเท่าเทียม มาตรการแรก คือการกำหนดให้การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology: IT) เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรการที่สอง คือการสนับสนุนอินเทอร์เน็ตด้วยการต่ออายุมาตรการสนับสนุนค่าอินเทอร์เน็ตนักเรียนโดยคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ไปอีก 1 ปี การ

ตั้งงบประมาณช่วยเหลือด้วยกองทุนความเสมอภาคทางการศึกษาและกองทุน USO ของ กสทช. และการมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการวางมาตรการระยะยาวกับหน่วยงานอื่นด้วยงบประมาณ 1,512 ล้านบาทต่อปี มาตรการที่สาม คือการสนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยการวางมาตรการสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามาช่วยอุปกรณ์ภาครัฐ การวางแผนพัฒนาแอปพลิเคชันประกอบการเรียนและมาตรการช่วยเหลือค่าไฟสำหรับการเรียน และการมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการวางแผนจัดสรรงบประมาณให้นักเรียนยากจนโดยตรง และกำหนดมาตรฐานคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ด้วยวงเงินงบประมาณ 8,000-10,000 ล้านบาท และมาตรการสุดท้ายคือการมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการเตรียมสนับสนุนคอมพิวเตอร์และค่าอินเทอร์เน็ตให้กับคุณครู โดยเฉพาะในโรงเรียนชนบทที่ขาดแคลน

ส่วนกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับนโยบายสวัสดิการด้านอุดหนุนเงินเด็กแรกเกิด โดยโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดเป็นนโยบายช่วยเหลือเด็กแรกเกิดในครัวเรือนยากจนหรือเสี่ยงต่อการยากจน ทำการอุดหนุนเงินให้กับครัวเรือนยากจนที่มีฐานรายได้ไม่เกิน 100,000 บาทต่อคนต่อปี และสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6 ปี จะได้รับการอุดหนุนด้วยวงเงิน 600 บาทต่อคนต่อเดือน กรมกิจการเด็กและเยาวชนเปิดให้ใช้บริการแอปพลิเคชัน “เงินเด็ก” ที่สามารถยืนยันผ่านวิธีทางดิจิทัลที่ทำงานกับแอปพลิเคชัน D.DOPA ของกรมการปกครองด้วยเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยแอปพลิเคชันนี้จะช่วยลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อลงทะเบียนและติดต่อข้อมูล ลดจำนวนเอกสาร ลดการกรอกข้อมูลผิดพลาด รวมถึงสามารถติดตามระบบแจ้งเตือนสิทธิและการตรวจสอบสถานะได้อย่างง่าย และคาดหวังว่า แอปเงินเด็กจะสามารถเพิ่มความสามารถให้ครัวเรือนยากจนเข้าถึงโครงการได้มากขึ้น

ด้านแรงงาน

การประกาศปรับเพิ่มค่าแรงงานขั้นต่ำทั่วประเทศที่กำลังจะบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ถือเป็น การปรับขึ้นตามกฎหมายเป็นครั้งแรกในรอบสองปีที่ผ่านมา โดยปรับขึ้นจากเดิมในช่วง 313-328 บาทต่อวัน เป็น 336-354 บาทต่อวัน หรือเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4.5-6.6 หรือเฉลี่ยประมาณร้อยละ 5 ทาง Krungthai Compass ทำการประเมินผลกระทบจากปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำทางกฎหมายต่อเศรษฐกิจ โดยในภาพรวม GDP ไทยปี 2565 จะได้รับผลกระทบค่อนข้างน้อย เนื่องจากผลดีและผลเสียต่อเศรษฐกิจสามารถชดเชยซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี ผลดีที่คาดว่าจะเกิดขึ้นประกอบด้วย การขึ้นค่าแรงขั้นต่ำจะมีส่วนช่วยลดสัดส่วนแรงงานยากจน โดยจากข้อมูล 10 ปีที่ผ่านมา สัดส่วนแรงงานยากจนลดจากร้อยละ 12.2 มาเป็นร้อยละ 5.8 และค่าจ้างในรูปของตัวเงินจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.36-0.53 และจะสามารถกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนได้ร้อยละ 0.27-0.39 ได้ในปี 2565 ในทางตรงกันข้าม การขึ้นค่าแรงขั้นต่ำก็สามารถส่งผลเสียต่อในทางการเพิ่มต้นทุนการผลิต ซึ่งคาดว่าดัชนีราคาผู้ผลิตจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.17-0.25 ในปี 2565 และส่งผลให้เงินเพื่อเพิ่มขึ้นเล็กน้อยร้อยละ 0.03-0.04 ในปีนี้ โดยสาขาการผลิตที่ใช้แรงงานค่าจ้างขั้นต่ำเป็นสัดส่วนที่มาก เช่น เกษตรกรรม และการก่อสร้าง จะได้รับผลกระทบค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น (รูปที่ 60)

รูปที่ 60 สัดส่วนแรงงานที่ได้รับค่าแรงขั้นต่ำและสัดส่วนค่าจ้างต่อต้นทุนการผลิต



ที่มา: Krungthai Compass

การประชุมครั้งที่ 27

ด้านสาธารณสุข

หลังจากการประกาศให้โรคโควิด-19 จากโรคติดต่อร้ายแรงเป็นโรคเฝ้าระวัง การเปิดเผยข้อมูลจะดำเนินการแบบเป็นรายสัปดาห์แทนการรายงานแบบประจำวัน จากข้อมูลช่วงวันที่ 26 กันยายน จนถึง 3 ตุลาคม 2565 จำนวนผู้ติดเชื้อที่รักษาตัวในโรงพยาบาลมีจำนวนลดลงเหลือเฉลี่ยอยู่ที่วันละ 540 ราย (รูปที่ 61) ส่วนจำนวนผู้ติดเชื้อนอกโรงพยาบาลจากข้อมูลล่าสุดช่วงวันที่ 18-24 กันยายน 2565 ลดลงมาอยู่ 11,600 รายต่อวัน ในขณะที่เดียวกัน จำนวนผู้ป่วยอาการหนักก็มีแนวโน้มลดลงจากวันที่ 17 กันยายน ประมาณ 650 รายจนมาถึงวันที่ 30 กันยายน อยู่ที่ 480 ราย ส่วนจำนวนผู้เสียชีวิตจะอยู่ที่เฉลี่ยไม่เกิน 10 รายต่อวัน สำหรับความคืบหน้าการฉีดวัคซีนมีข้อมูลล่าสุดจนถึงวันที่ 29 กันยายน 2565 จำนวนประชากรที่ได้รับการฉีดวัคซีนเข็มแรกอยู่ที่ร้อยละ 82.4 ของจำนวนประชากรทั้งหมด เข็มสองร้อยละ 77.4 และเข็มสามเป็นต้นไปร้อยละ 46.3 ส่วนความคืบหน้าการฉีดวัคซีนกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มเปราะบางสำหรับผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ฉีดเข็มที่หนึ่งไปได้แล้วร้อยละ 84.6 เข็มสองร้อยละ 80.7 และเข็มเป็นต้นไปร้อยละ 46.3 ส่วนกลุ่มเด็กอายุ 5-11 ปี ฉีดวัคซีนเข็มแรกไปได้แล้วร้อยละ 64.7 เข็มสองร้อยละ 48.5 และเข็มสามร้อยละ 1.2

WHO เตรียมขั้นตอนการกวาดล้างเชื้อโควิด-19 หลังเห็นแนวโน้มผู้เสียชีวิตลดลงและความเป็นไปได้ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ยังมีความท้าทายจากการกลายพันธุ์อย่างต่อเนื่องของเชื้อโอมิครอน โดยขั้นตอนของ WHO ประกอบไปด้วย (1) การป้องกัน (Prevention) เช่น การสวมหน้ากาก ตรวจ ATK ตรวจหาสายพันธุ์ สร้างความตระหนักรู้ และการเร่งพัฒนาวัคซีนและยา (2) การควบคุม (Control) ด้วยการลดจำนวนผู้ติดเชื้อให้อยู่ในระดับที่ระบบสาธารณสุขรองรับได้ (3) การกำจัด (Elimination) ด้วยการหยุดยั้งการแพร่ระบาดรายพื้นที่ เช่น โปลิโอ และ (4) การกวาดล้าง (Eradication) ซึ่งจะขึ้นอยู่กับการพัฒนา Universal covid-19 vaccine และการกวาดล้างคล้ายกรณีโรคฝีดาษ ในขณะที่เดียวกัน โอมิครอนที่มีแนวโน้มแพร่ระบาดแทนที่สายพันธุ์ย่อย BA.5 ภายในสิ้นปี 2565 และมีโอกาสก่อให้เกิด Next Wave of Covid-19 ขึ้นได้ในช่วงฤดูหนาว ซึ่ง

ประกอบไปด้วย XBB, BQ.1.1, BA.2.3.20 และ BA.2.75.2 โดยโอมิครอนลูกผสม XBB มีความน่าเป็นห่วงมากที่สุด เนื่องจากเชื้อสายพันธุ์นี้สามารถเลี้ยวภูมิคุ้มกันได้ดีกว่าทุกไวรัสที่ผ่านมา ตี้อ่อนแอนติบอดีทุกชนิด และแพร่ระบาดเร็วกว่าทุกสายพันธุ์ (เร็วกว่า BA.2.3.20 และ BQ.1.1 เล็กน้อย) โดยพบแล้ว 59 รายในบังคลาเทศ สิงคโปร์ และอินเดีย

รูปที่ 61 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 วันที่ 27 กันยายน 2565 ถึง 3 ตุลาคม 2565



ที่มา: ศบค.

ประเทศไทยยังมีความท้าทายด้านบุคลากรงานวิจัยโรคอุบัติใหม่ที่ไม่เพียงพอหากพบเจอหลายโรคระบาดพร้อมกันในอนาคต สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) โดย ศ.นพ. ประสิทธิ์ ผลิตผลการพิมพ์ ตำแหน่งรักษาการรองผู้อำนวยการฯ ให้ความเห็นว่าการผลิตกำลังคนด้านการวิจัยโรคอุบัติใหม่ในปัจจุบันมีความคืบหน้าพอสมควร แต่อาจไม่เพียงพอต่อความเสี่ยงในอนาคต โดยตัวอย่างความน่ากังวลใน 20 ปีที่แล้ว คือโรคไข้หวัดนก ซึ่งประเทศมีผู้เชี่ยวชาญอาวุโสเพียงท่านเดียวคือ อาจารย์ประเสริฐทองเจริญ ที่มีความรู้เพียงพอ อีก 10 ปีถัดมา ประเทศไทยสามารถผลิตนักวิจัยโรคติดเชื่อได้เพียงปีละ 10 คน เนื่องจากในกลุ่มสายงานที่ใกล้เคียงกันให้ผลตอบแทนการวิจัยที่สูงกว่าโดยเฉพาะโรคมะเร็ง จึงทำให้ผู้สนใจในสายวิชาวิจัยโรคติดเชื่ออุบัติใหม่มีสัดส่วนที่ต่ำ ซึ่งปัจจุบันทีมงานหลักจะกระจายตัวอยู่ตามมหาวิทยาลัย ได้แก่ สายลงพื้นที่สำรวจที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ลงสายปฏิบัติการในแล็บที่มหาวิทยาลัยมหิดลเพื่อช่วยสนับสนุนงานของกระทรวงสาธารณสุข อย่างไรก็ตาม ช่วงของโรคโควิด-19 และฝีดาษ ใช้นักวิจัยประมาณ 100 คน ซึ่งยังเพียงพอในปัจจุบัน แต่ความเสี่ยงจะสูงมากหากมีโรคเกิดขึ้นพร้อมกันมากกว่า 2 โรค)

ด้วยเหตุดังนี้ การสร้างความพร้อมด้านบุคลากรสำหรับสายงานวิจัยโรคติดเชื้ออุบัติใหม่เพื่อรองรับความเสี่ยงในอนาคตจึงมีความสำคัญ แนวทางภาครัฐในการสนับสนุนกำลังคนและการเตรียมความพร้อมควรเป็นไปอย่างน้อยสองแนวทาง ได้แก่ การสนับสนุนเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยโรคอุบัติใหม่โดยที่ผ่านมาเป็นหน้าที่ของ สวทช. ปัจจุบันไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้พร้อมสำหรับนักวิจัย เช่น ห้องปฏิบัติการชีวโมเลกุลระดับ 3 ห้องแล็บสำหรับพัฒนาวัคซีนซึ่งปัจจุบันกรมควบคุมโรคไม่มีห้องปฏิบัติการเป็นของตัวเองและต้องส่งห้วเชื้อและกรอการปฏิบัติการไปที่กรมวิทยาศาสตร์หรือมหาวิทยาลัยแทน ซึ่งจะเกิดความเสี่ยงหากองค์กรเหล่านั้นให้ความร่วมมือได้ไม่เหมาะสมหรือไม่ทันการณ์

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

จากภาวะน้ำท่วมปี 2565 ที่กำลังสร้างปัญหา คาดว่าจะสร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจน้อยกว่าวิกฤติน้ำท่วมใหญ่ปี 2554 โดยในภาพรวมความรุนแรงของปัญหาน้ำปี 2565 มีแนวโน้มสูงว่าจะน้อยกว่าวิกฤติในปี 2554 ไม่ว่าจะเป็เพราะมีจำนวนพายุที่น้อยกว่า ปริมาณน้ำฝนต่ำกว่า ปริมาณน้ำในเขื่อนต่ำกว่า และพื้นที่น้ำท่วมในเดือนกันยายนปี 2565 ต่ำกว่าปี 2554 อยู่ประมาณถึง 3 เท่าโดยประมาณ (ตารางที่ 9) ภาวะน้ำท่วมในปี 2554 ได้สร้างความเสียหายครบทั้ง 77 จังหวัด รวม 6,670 ตำบล เดือนที่ท่วมมากที่สุดคือเดือนตุลาคมที่ 18.49 ล้านไร่ และประชาชนได้รับผลกระทบจำนวน 12.8 ล้านคน โดยรวมทั้งหมดได้สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจประมาณ 1.44 ล้านล้านบาทหรือร้อยละ 14 ของ GDP โดยนิคมอุตสาหกรรมเสียหาย 2.4 แสนล้านบาท และรัฐจ่ายเงินเยียวยาไปกว่า 1.5 หมื่นล้านบาท และแรงงานได้รับผลกระทบทั้งหมด 1.8 ล้านคน

ส่วนความเสียหายทางเศรษฐกิจจากปัญหาน้ำท่วมปี 2565 ทางศูนย์วิจัยธนาคารกรุงศรีคาดว่า วิกฤติน้ำท่วมครั้งจะสร้างความเสียหายประมาณ 5.3-15.2 ล้านไร่ ซึ่งคิดเป็น 790-2,270 ล้านบาท หรือเท่ากับประมาณร้อยละ 0.08 ถึง 0.22 ของ GDP โดยความเสี่ยงที่จะกำหนดระดับความเสียหายคือขอบเขตของการท่วมในพื้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง เช่น นิคมอุตสาหกรรม พื้นที่เกษตรสำคัญ และเส้นทางคมนาคมสำคัญ ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องไปยังห่วงโซ่อุปทานการผลิตอื่น อย่างไรก็ตาม ทางภาคเอกชนได้เตรียมความพร้อมรับมือไว้เป็นพอสมควรและคาดว่าผลกระทบที่จะเกิดสามารถควบคุมได้ ทางการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) วางแผนเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการในนิคมฯ สำหรับสถานการณ์น้ำแล้ว เช่น การซ่อมแผนการพร่องน้ำ การขุดลอกทางระบายน้ำ ส่วนทางสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ (สทท.) มองว่าจะไม่กระทบภาคท่องเที่ยวมากนัก เพราะ ตอนนี้เป็นฤดูกาลเที่ยวทะเลภาคใต้กับภูเขาภาคเหนือ ซึ่งไม่ใช่บริเวณที่มีน้ำท่วมขังสูง และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) และสถาบันน้ำและสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนก็ได้เตรียมความพร้อมไว้แล้ว เช่น แก้มลิง และแผนสำรองกรณีรุนแรง

ด้านธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้จัดงานสัมมนาวิชาการประจำปี 2565 หรือ BOT Symposium 2022 ในหัวข้อความท้าทายของคนรุ่นใหม่ที่ทำให้พวกเขาไม่สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างไม่เต็มที่ในอนาคต ปัญหาสำคัญของคนรุ่นใหม่คือการขาดความมั่นคง โดยประเด็นแรก เป็นการขาดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่ความท้าทายในการสร้างรายได้เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเศรษฐกิจในสมัยปี ค.ศ.1980 เคยสูงถึงร้อยละ 7.2 แต่ในช่วงยุค ค.ศ.2010 กลับลดลงเหลือเพียงร้อยละ 3.6 ภาระหนี้ของคนรุ่น

ใหม่ที่อยู่ในระดับสูง โดยร้อยละ 50 ของคนอายุ 30 ปีมีหนี้สินจากบัตรเครดิต และประมาณ 1 ใน 5 ของผู้ที่เป็นหนี้เสียเป็นกลุ่มผู้ที่มีอายุ 29 ปี และการพัฒนาทักษะที่จะยากขึ้นเนื่องจากความไม่แน่นอนสูงและความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก นอกจากนี้ คนรุ่นใหม่ยังขาดความมั่นคงทางสังคมทั้งที่เกิดมาจากการเติบโตในช่วงความแตกแยกทางสังคมสูงและความเหลื่อมล้ำสูง และส่วนสุดท้าย คนรุ่นใหม่ก็กำลังจะเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีสาเหตุหลักมาจากภาวะโลกร้อนซึ่งจะส่งผลกระทบต่อปัญหาความมั่นคงทางอาหารและความมั่นคงในถิ่นที่อยู่

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความรุนแรงของปัญหาน้ำท่วมปี 2554 และปี 2565

	น้ำท่วมปี 54	น้ำท่วมปี 65
จำนวนพายุ	5 ลูก ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> • ไท่หม่า (มี.ค.) • นกเต็น (ก.ค.) • ไท่ถาง (ก.ค.) • เนสสารท (ก.ย.) • นาลแก (ต.ค.) 	3 ลูก ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> • มู่หลาน (ส.ค.) • หมาฮ้อน (ส.ค.) • โนรู (ก.ย.)
ปริมาณฝนสะสม (ม.ค.-ก.ย.)	1,578 มม.	1,513 มม.
ปริมาณน้ำในเขื่อน (ร้อยละของความจุ)	88%	70%
พื้นที่น้ำท่วมในเดือนสิงหาคม	5.5 ล้านไร่	1.85 ล้านไร่
พื้นที่น้ำท่วมในเดือนกันยายน	16 ล้านไร่	5.3 ล้านไร่
พื้นที่ที่ท่วมมากที่สุด (เดือนกันยายน)	ภาคกลาง (61%) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (28%)	ภาคกลาง (53%) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (37%)

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

ทั้งนี้ เหตุที่ทำให้คนรุ่นขาดความมั่นคงมีสามความเป็นไปได้ ประเด็นแรก คือโครงสร้างเศรษฐกิจไทยไม่ตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงบริบทโลก โดยอุตสาหกรรมยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และปิโตรเลียม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 40 ของ GDP ในประเทศเป็นอุตสาหกรรมยุคเก่า การพัฒนาอุตสาหกรรมสมัยใหม่สำหรับไทยยังมีข้อจำกัดอีกมากตั้งแต่การเปลี่ยนจากการผลิตรถยนต์สันดาปไปเป็นรถยนต์ไฟฟ้า ข้อจำกัดการ Digitalization ของไทย และความต้องการการใช้พลาสติกและน้ำมันลดลง ประเด็นต่อมา คือการศึกษาไทยที่ไม่สามารถตอบสนองต่อตลาดแรงงาน โดยปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่มีอาชีพที่ไม่ตรงกับการศึกษาที่จบมาเมื่อเทียบกับคนรุ่นเก่า 30 ปีที่แล้ว ร้อยละ 80 คนที่จบปริญญาตรีทำงานในทักษะสูง และมีมัธยมนำงานระดับกลาง แต่ปัจจุบันคนจบปริญญาตรีส่วนใหญ่ทำงานทักษะกลาง ส่วนผู้ที่เรียนจบระดับมัธยมกลับถูกผลักไปเป็นแรงงานระดับล่างและประเด็นสุดท้าย คือการแข่งขันที่ขาดความเป็นธรรม โดยโอกาสของคนรุ่นใหม่เพื่อเข้ามาเป็นผู้ประกอบการลดลง ซึ่งสะท้อนจากอัตราการเข้าสู่ตลาดของธุรกิจรายใหม่มีแนวโน้มลดลงในรอบ 15 ปีที่ผ่านมา ในขณะที่บริษัทเดิมมีอำนาจผูกขาดในตลาดมากขึ้น

หากประเทศไทยต้องการยกระดับคนรุ่นใหม่ให้มีความพร้อมขับเคลื่อนประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต จะต้องปรับโครงสร้างสามประการดังต่อไปนี้ (1) โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่เปิดโอกาสให้กับทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยความเหลื่อมล้ำในแต่ละมิติจะต้องลดลง ได้แก่ การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ บริการสุขภาพ เทคโนโลยี และบริการทางการเงิน เป็นต้น รวมถึงโอกาสในการประกอบวิชาชีพและโอกาสทางธุรกิจก็ต้องเพิ่มขึ้นเพื่อเปิดให้คนรุ่นใหม่ได้แสดงศักยภาพในการตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทโลก (2) ระบบเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งจะต้องยกระดับการผลิตที่เป็นจุดแข็งและเป็นที่ได้เปรียบเมื่อเทียบกับศักยภาพของต่างประเทศ เช่น การทำเกษตรอัจฉริยะ และการใช้ e-commerce ในการขายสินค้า นอกจากนี้ ระบบเศรษฐกิจจะต้องสร้างการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งในภาคเศรษฐกิจและการเงินในอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในบริบทโลกใหม่ และ (3) ระบบเศรษฐกิจที่มีโครงข่ายความคุ้มครอง (safety nets) ที่จะสามารถสร้างความกล้าให้กับคนรุ่นใหม่ในการบุกเบิกโอกาสใหม่ในการลงทุนในธุรกิจที่ยังมีความไม่แน่นอนสูง และสร้างความสามารถให้กับคนรุ่นใหม่ต่อการรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดฝันได้

แนวทางธนาคารแห่งประเทศไทยจะร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาโครงสร้างประเทศไทยที่เอื้อต่อการสร้างความพร้อมให้กับคนรุ่นใหม่ประกอบไปด้วย 2 มาตรการหลัก คือ (1) นโยบายเพิ่มโอกาสให้ทุกคนสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลเพื่อเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เหมาะสม ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่เปิดกว้างและมีต้นทุนการเข้าถึงที่ต่ำ และเพิ่มทางเลือกเพื่อตอบโจทย์ความต้องการที่หลากหลายมากขึ้น (open infrastructure) การผลักดันการแลกเปลี่ยนข้อมูลระดับประเทศทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อลดการผูกขาดการใช้ข้อมูลในบริษัทรายใหญ่ (open data) และการสนับสนุนผู้ให้บริการทางการเงินรายใหม่และรายเดิมสามารถแข่งขันได้อย่างเป็นธรรมภายใต้เกณฑ์กำกับมาตรฐานดูแลที่เท่าเทียมกัน (open competition) และ (2) นโยบายในการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจและครัวเรือนสามารถปรับตัวให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการพัฒนาภาคการเงินให้เป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและบริการที่จำเป็นต่อการปรับตัว ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกนโยบายการพัฒนาสู่ความยั่งยืนเพื่อสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ภาคการเงินนำไปปรับใช้ในการดำเนินการธุรกิจและการบริหารความเสี่ยง

การพัฒนานวัตกรรมของไทยในระยะ 5 ปีที่ผ่านมามีความคืบหน้าในด้านปัจจัยนำเข้านวัตกรรม (innovation input) แต่ขาดผลสัมฤทธิ์ในด้านผลผลิตทางนวัตกรรม (innovation output) จากข้อมูลในรายงานดัชนีนวัตกรรมโลกประจำปี 2565 (Global Innovation Index 2022; GII 2022) ที่จัดทำขึ้นโดยองค์การทรัพย์สินทางปัญญาแห่งโลก (WIPO) ประเทศไทยได้อันดับการพัฒนานวัตกรรมอยู่ที่ 43 จาก 130 ทั่วโลก ซึ่งเป็นอันดับเดียวกับเมื่อปี 2564 และมีความคืบหน้าเพียงเล็กน้อยจากปี 2561 ที่อยู่ในอันดับ 44 เมื่อพิจารณารายละเอียดดัชนีย่อยในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาจะพบว่า ไทยมีอันดับปัจจัยนำเข้า (ได้แก่ สถาบันทุนมนุษย์และการวิจัย โครงสร้างพื้นฐาน ระบบตลาด และระบบธุรกิจ) ที่ดีขึ้นจากอันดับที่ 52 มาเป็นอันดับที่ 48 ส่วนปัจจัยฝั่งผลผลิต (ได้แก่ ผลผลิตจากองค์ความรู้และเทคโนโลยี และผลผลิตจากความคิดสร้างสรรค์) มีอันดับเพิ่มขึ้นมาเพียง 1 อันดับจากอันดับที่ 45 ในปี 2561 มาเป็นอันดับที่ 44 ในปี 2565 หากเปรียบอันดับ

ในภาพรวมของไทยเทียบกับประเทศในอาเซียน ในปี 2565 ไทยได้อันดับ 3 ซึ่งสองอันดับแรกคือสิงคโปร์ (อันดับ 7 ของโลก) และมาเลเซีย (อันดับ 36 ของโลก)

นอกจากนี้ จากรายงานดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นและจุดด้อยของการพัฒนานวัตกรรมของไทย โดยส่วนที่ไทยทำได้ดีคือปัจจัยดังต่อไปนี้ (1.1) สัดส่วนค่าใช้จ่าย R&D ของภาคเอกชนต่อ GDP (1.2) ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน (1.3) การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (1.4) ประสิทธิภาพการขนส่งโลจิสติกส์ และ (1.5) การส่งออกสินค้าสร้างสรรค์ ส่วนปัจจัยที่ไทยยังถือว่าพัฒนาได้ค่อนข้างช้าและมีความเปราะบางประกอบไปด้วย (2.1) ปัจจัยด้านสถาบัน (2.2) ปัจจัยด้านทุนมนุษย์และการวิจัย (2.3) ปัจจัยด้านการลงทุนภาคศึกษา (2.4) การลงทุนจากต่างประเทศ (2.5) การจ้างงานที่ใช้ความรู้เข้มข้น และ (2.6) การส่งออกบริการด้านวัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยี ทั้งนี้ ทางรัฐบาลตั้งเป้าผลักดันให้ประเทศไทยติดอันดับ 1 ใน 30 ของประเทศที่มีความสามารถด้านนวัตกรรมภายในปี 2573 โดยแนวทางนโยบายคือการมุ่งเน้นการสนับสนุนการลงทุนทางนวัตกรรมเชื่อมกับการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย การส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การกระตุ้นจดทะเบียนและการใช้ประโยชน์จากสิทธิบัตร เป็นต้น

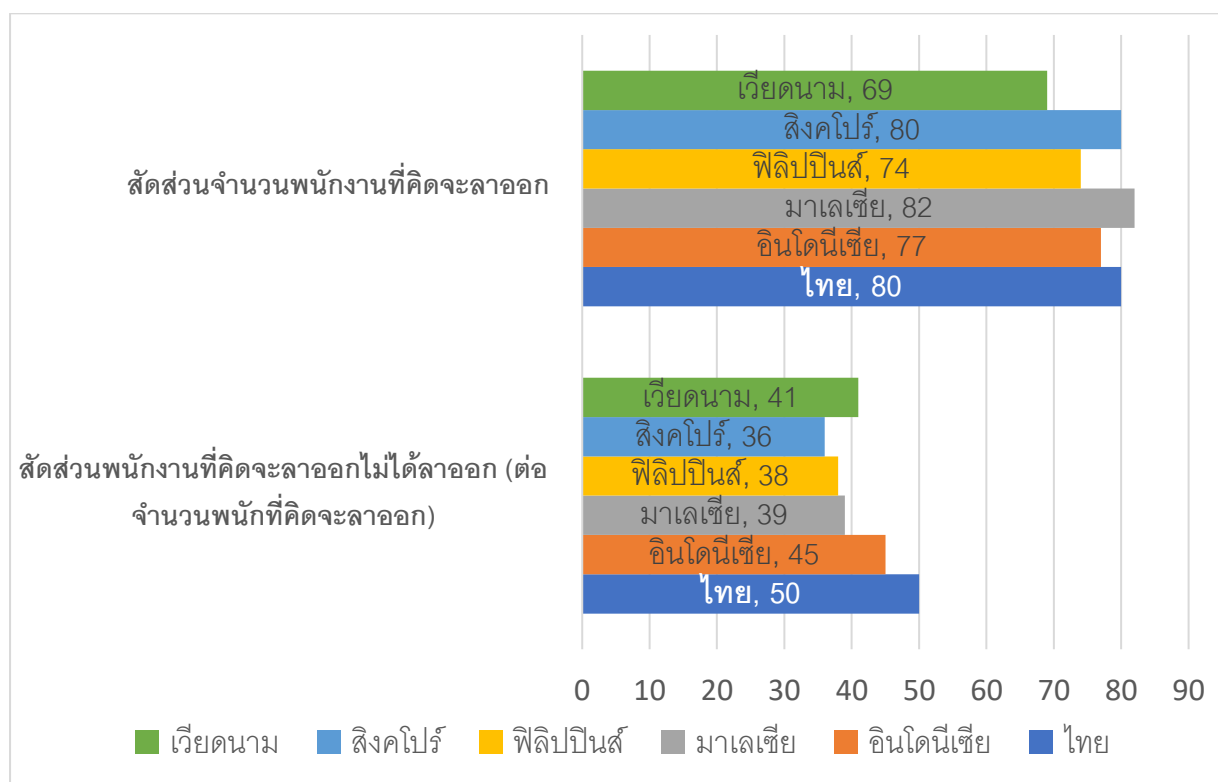
ส่วนสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) เปิดศูนย์สร้างนวัตกรรมรุ่นใหม่ (STEAM4INNOVATOR Center) เพื่อเป็นพื้นที่ในการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ให้เป็นนวัตกรรมหรือผู้เชื่อมโลกแห่งองค์ความรู้กับการสร้างธุรกิจให้เป็นผู้ประกอบการอัจฉริยะ โดยทางศูนย์สร้างนวัตกรรมรุ่นใหม่ตั้งเป้าพัฒนาเยาวชนนวัตกรรมจำนวน 15,000 คนในปี 2566 ด้วยการขยายผลผ่านกลไกภาคการศึกษาที่เป็นการพัฒนาหลักสูตรเพื่อนวัตกรรมในมหาวิทยาลัยและอาชีวศึกษาซึ่งมีเครือข่าย 5 มหาลัยครอบคลุม 12 จังหวัดที่กระจายครบทุกภูมิภาค หลักการของศูนย์จะประกอบไปด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ (1) Content & Tools การสร้างความสามารถใช้กระบวนการและเครื่องมือนวัตกรรม (2) Coaching การสร้างความสามารถในการเป็นโค้ชให้กับผู้อื่นได้ (3) Connection การสร้างความเข้าใจบทบาทและการเข้าถึงเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ (4) Cluster การสร้างความเชื่อมโยงเครือข่ายนวัตกรรมเยาวชน และการสร้างแรงบันดาลใจให้กับเยาวชนอื่นในวงกว้าง

ด้านแรงงาน

ภาวะตลาดแรงงานหลายประเทศทั่วโลกโดยเฉพาะทางฝั่งตะวันตกกำลังประสบกับกระแสการลาออกจำนวนมากของพนักงานในช่วงการระบาดของโควิด และมีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่อการแพร่ระบาดของโควิด-19 เริ่มคลี่คลายลงและเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว โดยกระแสนี้มีชื่อเรียกว่า The Great Resignation สาเหตุหลักที่ทำให้กระแสนี้ปะทุขึ้นเกิดจากการที่องค์กรไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของพนักงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างฉับพลัน เนื่องจากในช่วงของการเปลี่ยนผ่านจากการปิดเมืองเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส และการผ่อนคลายมาตรการทำให้ผู้คนสามารถใช้ชีวิตได้ใกล้เคียงกับเวลาปกติมากขึ้น ความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงเวลาดังกล่าวอาจเป็นไปได้หลายกรณี เช่น การเพิ่มขึ้นความต้องการทำงานจากที่บ้าน ความต้องการให้องค์กรใส่ใจเรื่องการดูแลสุขภาพของพนักงานมากขึ้น ความต้องการด้านความมั่นคงกับการพัฒนาทักษะ เป็นต้น

สำหรับกระแสการลาออกในทางฝั่งประเทศกลุ่มตะวันออกอาจไม่มีความรุนแรงเท่ากับทางฝั่งตะวันตก แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ยังมีบางประเด็นย่อยที่ทำให้ตลาดแรงงานกลุ่มผู้มีทักษะบางประเทศในอาเซียนอย่างประเทศไทยมีความน่าเป็นห่วงพอสมควร บริษัทที่ปรึกษาการจัดหางานระดับมืออาชีพระดับโลก "โรเบิร์ต วอลเทอร์ส" ได้สำรวจกระแสความต้องการลาออกในอาเซียน จากการสอบถามพนักงาน 2,600 คน และฝ่ายดูแลการสรรหาบุคลากรในบริษัทต่างๆ กว่า 1,100 แห่งใน 6 ประเทศทั่วอาเซียน ในเดือนมิถุนายน 2565 พบว่าพนักงานในประเทศไทยคิดจะลาออกเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่นในอาเซียน ซึ่งเท่ากับประมาณร้อยละ 80 ของผู้ตอบแบบสอบถาม แต่ถึงกระนั้น ครึ่งหนึ่งของผู้ที่คิดจะลาออกยังไม่ได้ลาออกจริง (รูปที่ 62) โดยเหตุผลสำคัญที่ยังไม่ทำพนักงานไทยเหล่านี้ให้ลาออก ได้แก่ ยังไม่พบงานที่เหมาะสมที่สุดขาดโอกาสในตำแหน่งที่เลือก และความกังวลเกี่ยวกับความมั่นคงของบริษัทใหม่ ตามลำดับ นอกจากนี้ ผลสำรวจยังเปิดเผยให้เข้าใจว่าพนักงานที่คิดกำลังจะลาออกส่วนมาก (ร้อยละ 82 ของผู้ที่คิดจะออก) ถ้าได้ข้อเสนอจากบริษัทเดิมที่เหมาะสม จะตัดสินใจทำงานต่อและไม่ลาออก โดยข้อเสนอที่พนักงานส่วนใหญ่ต้องการตามอันดับได้แก่ การขึ้นเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง และการเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบงาน ดังนั้นประเด็นความท้าทายของตลาดแรงงานไทยในปี 2566 คือ ปัญหาที่นายจ้างจะเจอความคาดหวังผลตอบแทนที่สูงเกินไป การแย่งชิงพนักงาน และการขาดทักษะเฉพาะทาง ตามลำดับ ด้านนายจ้างก็ต้องปรับองค์กรให้ตอบโจทย์ความต้องการของแรงงานเรื่องอื่นที่สำคัญนอกเหนือจากเรื่องเงิน ได้แก่ การมีเวลาให้กับครอบครัวและสังคม การมีสุขภาพกายและใจที่ดี และการทำงานที่มีความหมายและมีคุณค่า

รูปที่ 62 ร้อยละของพนักงานที่คิดจะลาออกและสัดส่วนพนักงานที่คิดจะลาออกแต่ยังไม่ได้ลาออก



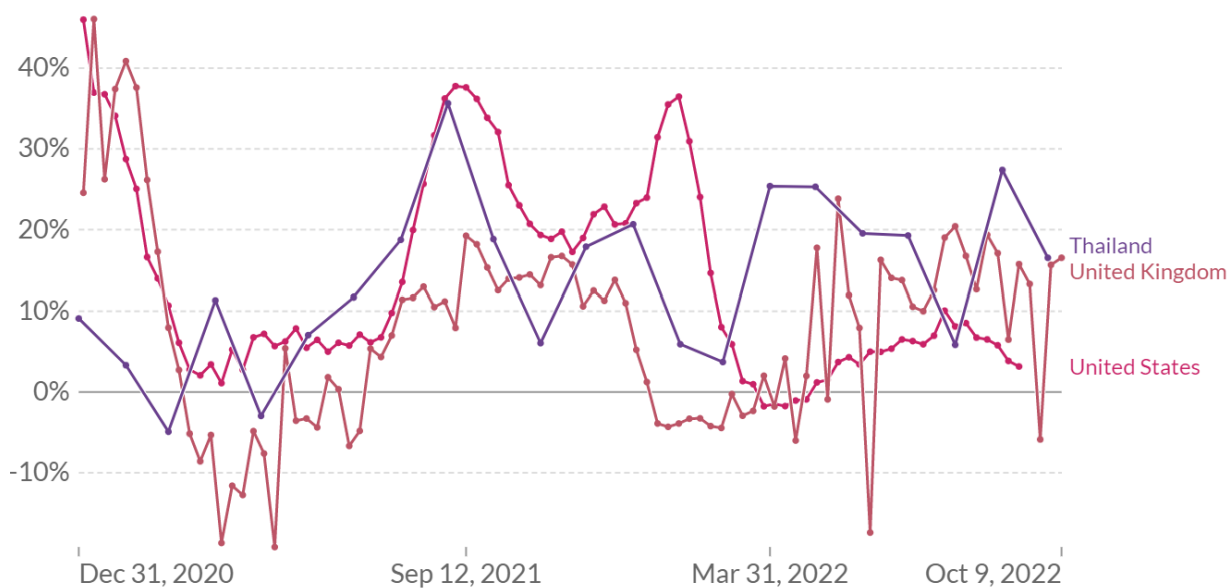
ที่มา: Robert Walters

การประชุมครั้งที่ 28

ด้านสาธารณสุข

การระบาดของเชื้อโควิด-19 ในช่วงของวันที่ 16 ตุลาคม ถึง 22 ตุลาคม 2565 มีแนวโน้มผ่อนคลายลงอย่างต่อเนื่อง โดยจำนวนผู้รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลลดลงมาอยู่ที่ 373 รายต่อวัน ส่วนจำนวนผู้ป่วยอาการหนักปอดอักเสบและผู้ป่วยใส่ท่อหายใจ (ข้อมูลล่าสุด ณ 22 ต.ค.) อยู่ที่ 396 ราย และ 214 ราย ตามลำดับ ในขณะที่จำนวนผู้เสียชีวิตเฉลี่ยอยู่ที่วันละประมาณ 5 ราย สถานการณ์ความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีน (ข้อมูลล่าสุด ณ วันที่ 22 ต.ค.) ประชาชนได้รับการฉีดวัคซีนเข็มแรกแล้วร้อยละ 82.7 ของจำนวนประชากรทั้งหมด เข็มสองร้อยละ 77.9 และเข็มสามขึ้นไปร้อยละ 46.5 แต่ถึงอย่างไรก็ตาม หากสังเกตข้อมูล Excess mortality (รูปที่ 63) ของไทยพบว่าอัตราการตายส่วนเกินของไทยล่าสุดอยู่ที่ร้อยละ 17 (สูงสุดของไทยเคยอยู่ที่ร้อยละ 36 ในเดือนสิงหาคมปี 2564) ในขณะที่สหราชอาณาจักรอยู่ที่ร้อยละ 17 และสหรัฐอเมริกาอยู่ที่ร้อยละ 3 ซึ่งก็ยังอยู่ในระดับที่สูงและอาจสะท้อนได้ว่าจำนวนผู้เสียชีวิตจากโควิด-19 ตามรายงานทางการอาจไม่สามารถแสดงให้เห็นความรุนแรงของสถานการณ์การแพร่ระบาดได้ดีมากนัก

รูปที่ 63 Excess mortality ของไทยเปรียบเทียบกับสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา



ที่มา: Our World in data

หลังจากมีความกังวลเกี่ยวกับเชื้อโอมิครอนสายพันธุ์ย่อยใหม่ตระกูล XBB ที่ประกอบด้วย XBB, XBB.1, XBB.2 และ XBB.3 ที่มีหลักฐานวิชาการว่าสามารถแพร่ระบาดได้เร็วกว่าคือต่อแอนติบอดีและภูมิคุ้มกันได้มากกว่าโควิดทุกสายพันธุ์ ผ่านมาได้ระยะหนึ่ง ทางสาธารณสุขสิงคโปร์รายงานว่าการติดเชื้อ XBB มีความเสี่ยงที่จะเจ็บป่วยหนักน้อยกว่าผู้ติดเชื้อ BA.5 ร้อยละ 30 โดยสาเหตุที่ทำให้ผู้ติดเชื้อ XBB มีอาการไม่รุนแรง ได้แก่ การสวมหน้ากาก จำนวนผู้ได้รับการฉีดวัคซีนสูง กลุ่มเสี่ยงได้รับวัคซีนทั่วถึง การจ่ายยาฉีดและ

ยาเม็ดแอนติบอดีอย่างรวดเร็วสำหรับกลุ่มเสี่ยง และอัตราส่วนการถอดรหัสพันธุกรรมโควิดที่สูง (สิงคโปร์ สุ่มตรวจถอดรหัสร้อยละ 2 ของจำนวนผู้ติดเชื้อทั้งหมด ในขณะที่ไทยสุ่มที่ร้อยละ 0.4)

ปัจจัยความสำเร็จที่ทำให้ชาวสิงคโปร์สามารถต่อสู้กับการแพร่ระบาดของเชื้อโควิดสายพันธุ์อย่าง XBB ได้เป็นอย่างดีคืออัตราการฉีดขึ้นให้กับประชาชนที่สูงมาก โดยข้อมูล ณ วันที่ 14 ตุลาคม 2565 ร้อยละ 92 ของจำนวนประชากรชาวสิงคโปร์ทั้งหมดได้รับการฉีดครบโดส และร้อยละ 79 ได้รับการฉีดเข็มกระตุ้น โดยนियามการฉีดวัคซีนครบโดสของสิงคโปร์คือ (1) mRNA/Novavax (monovalent) 2 เข็ม (2) Sinovac/Sinopharm 3 เข็ม สำหรับเฉพาะกรณีฉีดครั้งแรกไม่ได้โดยเหตุผลทางการแพทย์ ส่วนนियามการฉีดเข็มกระตุ้น สำหรับกรณี (1) mRNA/Novavax (monovalent) 1 เข็ม และ (2) Sinovac/Sinopharm 1 เข็ม โดยหลังจากนี้ สิงคโปร์จะเริ่มใช้ bivalent vaccine เป็นเข็มกระตุ้น โดยในระยะแรกจะใช้กับ (1) ผู้ที่มีอายุเกิน 50 ปี ที่ฉีดกระตุ้นล่าสุดนานกว่า 5 เดือน (2) กลุ่มผู้สัมผัสเสี่ยงสูงที่ฉีดกระตุ้นล่าสุดนานกว่า 5 เดือน และ (3) กลุ่มผู้ที่ยังไม่ได้ฉีดเข็มกระตุ้น

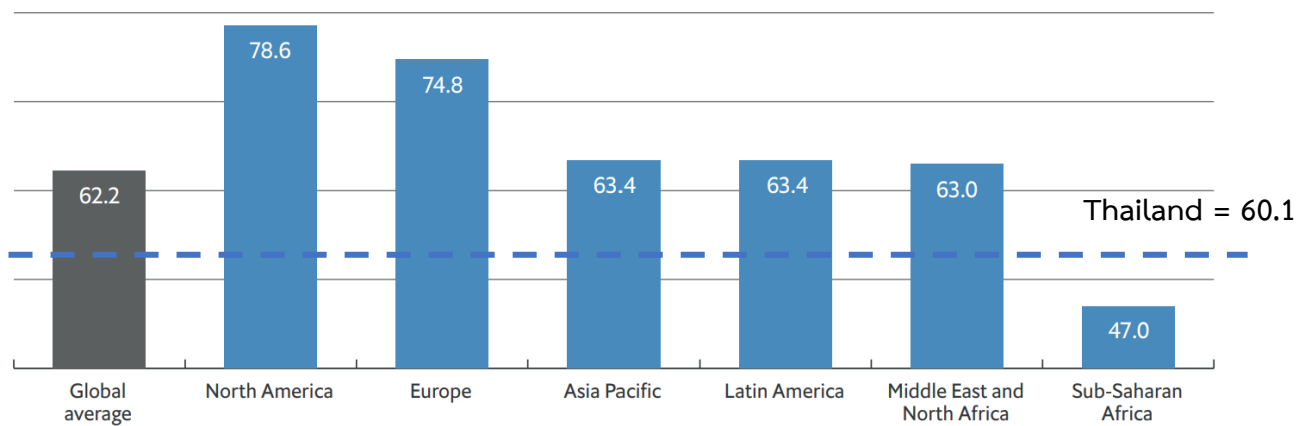
ในขณะที่ทางฝั่งประเทศไทยที่ยังมีจำนวนผู้ที่รับการฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นที่ยังค่อนข้างต่ำ ทางกระทรวงสาธารณสุขจึงดำเนินมาตรการเร่งสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนด้วยพลังความร่วมมือของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) โดยเป้าหมายอันดับแรกคือการวัคซีนให้กับกลุ่มเสี่ยง 608 เป็นอย่างน้อยเข็มสามให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนประชากรกลุ่ม 608 และจะมีการติดตามผลงานภายใน 1 ถึง 2 เดือน แนวทางการรณรงค์การฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นโดยอสม. จะประกอบไปด้วย (1) อสม. ออกสำรวจกลุ่มเป้าหมาย 608 ที่ยังไม่ได้รับเข็มกระตุ้นเข็มที่ 3 และ 4 (2) รวบรวมและส่งรายชื่อกลุ่มเป้าหมายให้กับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/สถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่ (3) อสม. ร่วมวางแผนกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อกำหนดวันจัดกิจกรรมรณรงค์ฉีดวัคซีนในพื้นที่ (4) อสม. แนะนำและพากลุ่มเป้าหมายไปฉีดเข็มกระตุ้นตามวันที่กำหนด และ (5) รายงานผลผ่านระบบ MOPH Immunization Center (MOPH IC)

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ความมั่นคงทางด้านอาหารของไทยผ่านมาตรวัดที่เรียกว่าดัชนีความมั่นคงทางอาหาร (global food security index) ปี 2565 ซึ่งจัดทำโดย Economic Intelligence Unit (EIU) ตกอันดับจาก 51 ในปี 2564 มาเป็นอันดับ 64 ในปี 2565 ค่าเฉลี่ยของด้านความมั่นคงจากทั้ง 4 มิติ ได้แก่ (1) ความสะดวกในการหาซื้ออาหาร (affordability) (2) การเข้าถึงอาหาร (availability) (3) ความยั่งยืนและการปรับตัวภาคเกษตร (sustainability) และ (4) คุณภาพและความปลอดภัยของอาหาร (safety and quality) ทางอาหารของไทยอยู่ที่ 60.1 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทั้งโลกที่ประมาณ 62.2 และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของเกือบทุกทวีปยกเว้น Sub-Saharan Africa ที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงทางอาหารอยู่ที่ 47.0 (รูปที่ 64) โดยไทยได้อันดับ 5 ในอาเซียน เป็นรอง สิงคโปร์ (อันดับ 28) มาเลเซีย (อันดับ 41) เวียดนาม (อันดับ 46) และอินโดนีเซีย (อันดับ 63)

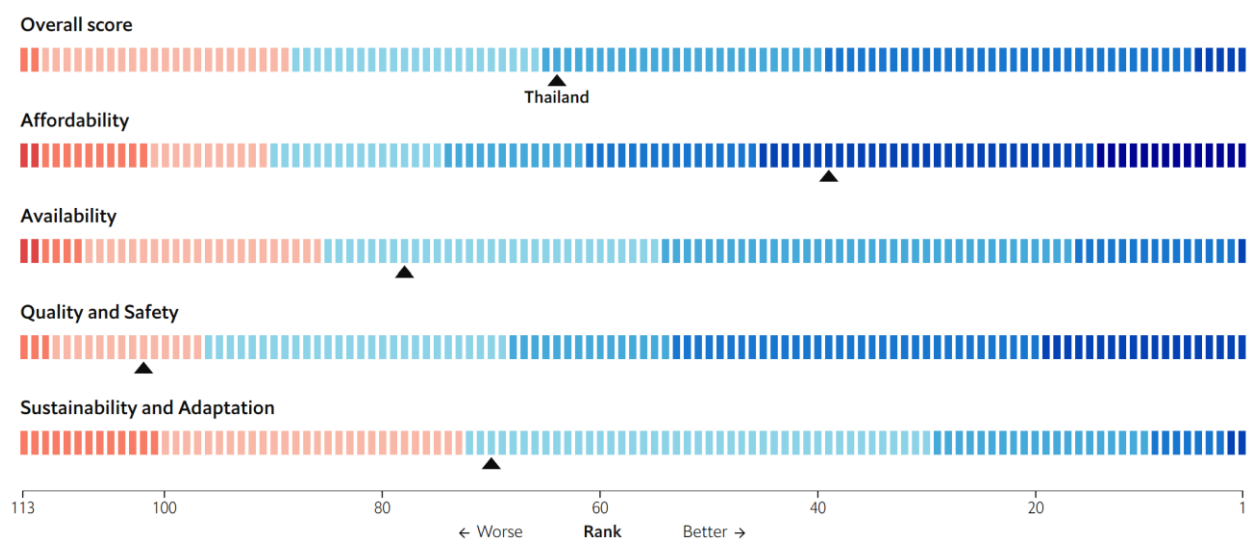
หากวิเคราะห์รายมิติของความมั่นคงทางอาหารจะพบว่าจุดอ่อนด้านความมั่นคงทางอาหารของไทย คือ ด้านคุณภาพและความปลอดภัยของอาหาร (quality and safety) ซึ่งโดยเฉลี่ยคนไทยได้รับสารอาหาร จำเป็นน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของโลก (Protein, vitamin A, iron, and zinc) แต่บริโภคสัดส่วนของน้ำตาลมากกว่า ค่าเฉลี่ยโลก และไทยขาดกลยุทธ์และหน่วยงานดูแลเรื่องความมั่นคงทางสารอาหารของคนไทย ส่วนความเสี่ยงอื่นของไทย ได้แก่ ความเสี่ยงอื่นของไทย ได้แก่ ความผันผวนของการผลิตภาคเกษตร และปัญหาการจัดการน้ำทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ทางด้านแข็งที่สำคัญของไทยคือด้านความสะดวกในการหาซื้ออาหาร (affordability) แต่ถึงอย่างไรก็ตามด้วยความตกต่ำทางด้านคุณภาพของอาหารและความยั่งยืนและการปรับตัวภาคเกษตรจึงทำให้ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมทางความมั่นคงทางอาหารของไทยแย่งเมื่อเปรียบเทียบกับ ต่างประเทศ (รูปที่ 65)

รูปที่ 64 ค่าเฉลี่ยดัชนีความมั่นคงทางอาหาร (global food security index) ปี 2565



ที่มา: Economic Intelligence Unit (EIU)

รูปที่ 65 ดัชนีความมั่นคงทางอาหาร (global food security index) ปี 2565 ของไทยแยกรายมิติ



ที่มา: Economic Intelligence Unit (EIU)

ดัชนีความสามารถในการแข่งขันทางด้านดิจิทัลประจำปี 2565 (World Digital Competitiveness 2022) ที่จัดทำโดย IMD ซึ่งแบ่งออกเป็นสามมิติได้แก่ เทคโนโลยี ความรู้ และการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตด้านดิจิทัล สะท้อนให้เห็นการขาดความก้าวหน้าของการพัฒนาด้านดิจิทัลของไทยในภาพรวม โดยในปี 2565 ไทยได้อันดับที่ 40 จาก 63 ทั่วโลก โดยตกมา 2 อันดับมาจากปี 2564 และตกมา 1 อันดับจากปี 2561 เมื่อพิจารณาแยกรายมิติด้านเทคโนโลยีไทยได้อันดับที่ 20 ส่วนอีกสองด้านที่เหลือ ด้านความพร้อมในอนาคต และด้านความรู้ อยู่ในอันดับที่ 49 และ 45 ตามลำดับ ดังนั้น การพิจารณาที่มีน้อยแสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนของไทยที่ควรปรับปรุงได้แก่ การขาดบุคลากรที่มีความสามารถด้านดิจิทัล โดยอันดับจำนวนผู้จบสายวิทย์ฯ ตกลงมา 20 อันดับ และคนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไป เขียนโปรแกรมได้ร้อยละ 6 (ขณะที่มาเลเซียได้ร้อยละ 11) และการขาดความพร้อมในด้านความมั่นคงทางไซเบอร์: ขาดการป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ (Software Piracy) และความมั่นคงทางไซเบอร์ภาครัฐต่ำ ทั้งนี้ จุดเด่นของไทยคือด้านการลงทุนในระบบโทรคมนาคมและความเร็วอินเทอร์เน็ต

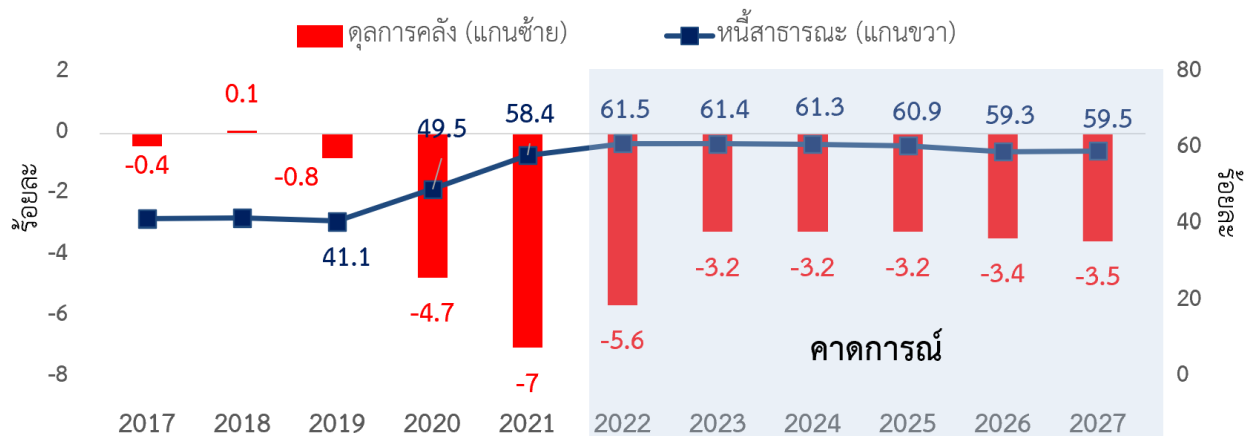
การดำเนินการนโยบายภาครัฐและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจำเป็นต้องใช้งบประมาณมหาศาล แต่ถึงอย่างไรก็ตามการคลังไทยอาจมีข้อจำกัด กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) จัดรายงาน Fiscal Monitor ประจำเดือนตุลาคมปี 2565 โดยระบุว่าในภาพรวมรัฐบาลหลายประเทศกำลังเผชิญปัญหาการชั่งน้ำหนักเชิงนโยบายระหว่างการช่วยเหลือครัวเรือนรายได้น้อยที่เจอปัญหาการขาดแคลนพลังงานและอาหารสูงกับมาตรการควบคุมเงินเพื่อ IMF คาดการณ์ว่าหลังปี 2565 ไทยจะขาดดุลทางการคลังมากกว่าช่วง 5 ปีก่อนเกิดการแพร่ระบาดจากประมาณขาดดุลร้อยละ 0.8 ถึงเกินดุล 0.5 ต่อ GDP มาเป็นขาดดุลประมาณร้อยละ 3.5 ต่อ GDP ในขณะที่การคลังไทยมีรายได้ทางภาษีประมาณร้อยละ 20 ของ GDP ซึ่งน้อยกว่าประเทศอื่นในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา (รูปที่ 66) และหนี้สาธารณะของไทยจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 60 ของ GDP ไปจนถึงอย่างน้อยปี 2570 (รูปที่ 67)

รูปที่ 66 รายได้ภาครัฐต่อ GDP



ที่มา: IMF

รูปที่ 67 ตุลการคลังและหนี้สาธารณะต่อ GDP



ที่มา: IMF

รัฐบาลตั้งเป้าหมายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจปลายปีเพื่อให้ได้การเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยทั้งปีมากกว่าร้อยละ 3 ด้วยมาตรการอุดหนุนรายจ่ายประชาชนเพื่อกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ โดยมาตรการที่สำคัญประกอบไปด้วย (1) การเพิ่มวงเงินให้กับมาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยที่ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในบางรายการ โดยจะเพิ่มส่วนลดค่าก๊าซ LPG จาก 45 บาทต่อคนต่อ 3 เดือน เป็น 100 บาท ต่อคนต่อ 3 เดือน ในช่วงเดือน 25 ตุลาคมถึง 31 ธันวาคม 2565 ซึ่งตั้งแต่ 5 กันยายน ถึง 17 ตุลาคม 2565 มีประชาชนลงทะเบียนแล้ว 21,526,830 ราย และ (2) มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจหลังน้ำท่วมด้วยวงเงิน 1.7 หมื่นล้านบาท ซึ่งจะมาจากงบกลางส่วนหนึ่งและส่วนที่เหลือของเงินกู้เพื่อการเยียวยาเศรษฐกิจ โดยทางภาครัฐวางแผนเตรียมมาตรการคนละครึ่งเฟส 6 ในช่วงปลายปีซึ่งมาตรการคนละครึ่งเฟส 5 มีผู้ใช้จ่ายทั้งหมด 24.02 ล้านคน และเตรียมแผนดำเนินมาตรการช้อปดีมีคืน ด้วยวงเงินลดหย่อนไม่เกิน 30,000 บาท ซึ่งสามารถรวมกับโครงการช้อปดีมีคืนต้นปี 65 ได้เป็นรวมทั้งหมด 60,000 บาท และเพิ่มสิทธิค่าใช้จ่ายค่าที่พัก โดยคาดว่าจะมีผู้ใช้สิทธิ 1.1 ล้านคน โดยคาดว่ารัฐจะสูญเสียรายได้ทางภาษีประมาณ 4,900 ล้านบาท

ด้านแรงงาน

Mercer และ CFA Institute จัดทำดัชนีระบบบำนาญโลกประจำปี 2565 (Global Pension Index 2022) ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) Adequacy ความเพียงพอ (น้ำหนักร้อยละ 40) เช่น จำนวนเงินหรือประโยชน์อื่นจากระบบบำนาญ การออม การเติบโตของผลตอบแทนสินทรัพย์ การเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย และการสนับสนุนโดยภาครัฐ (2) Sustainability ความยั่งยืน (น้ำหนักร้อยละ 35) เช่น ความครอบคลุมของระบบบำนาญ รายจ่ายภาครัฐ หนี้สาธารณะ โครงสร้างประชากร การสะสมสินทรัพย์รวมของกองทุนบำนาญ และการเติบโตทางเศรษฐกิจ และ (3) Integrity ความซื่อตรง (น้ำหนักร้อยละ 25) เช่น ต้นทุนการบริหาร กฎระเบียบและธรรมาภิบาล และการคุ้มครองผลประโยชน์และการสื่อสารกับสมาชิก จากดัชนีดังกล่าว ไทยได้ 41.7 คะแนน ในขณะที่ค่าเฉลี่ยโลกอยู่ที่ 63 และไทยอยู่อันดับที่ 44 จาก 44 ประเทศ โดยประเทศที่ได้สามอันดับแรกได้แก่ไอซ์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ และเดนมาร์กซึ่งมีจุดเด่นร่วมกัน คือ สัดส่วนประชากรที่มีบัญชีเงิน

บ้านานาญส่วนตัวสูงกว่าร้อยละ 80 สิ้นทรัพย์รวมสูงกว่าร้อยละ 200 ของ GDP และผลประโยชน์ขั้นต่ำจากบ้านานาญที่สูง ส่วนกลุ่มเอเชียมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโลก แต่มีหลายประเทศที่มีคะแนนปรับตัวสูงขึ้นจากการปรับระบบบ้านานาญให้มีผลตอบแทนสูงขึ้น เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย ญี่ปุ่น โดยคำแนะนำของ Mercer สำหรับการปรับระบบบ้านานาญของไทย ได้แก่ การเพิ่มความครอบคลุมแรงงานให้เข้าสู่ระบบแรงงาน ซึ่งปัจจุบันสิ้นทรัพย์รวมของกองทุนบ้านานาญไทยมีเพียงร้อยละ 10 ของ GDP และจะมีผลต่อความยั่งยืนของระบบบ้านานาญ และการเพิ่มความข้อกำหนดภาครัฐต่อกองทุนบ้านานาญภาคเอกชน เพื่อรักษาประโยชน์ของสมาชิก

สถานการณ์แรงงานไทยยังคงขาดแคลนอย่างต่อเนื่องทั้งในมิติเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณหลังจากเปิดประเทศ ทางสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (สคช.) กับองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) เพื่อสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาทักษะแรงงานข้ามชาติที่ถูกกฎหมายด้วยการรับรองทักษะความรู้ ความสามารถ และมอบคุณวุฒิวิชาชีพที่เทียบเท่ากับคุณวุฒิการศึกษา โดยตัวอย่างการพัฒนาทักษะ “อาชีพแม่บ้านในโรงแรม (housekeeper)” ซึ่งพนักงานแม่บ้านในประเทศไม่เพียงพอ จึงต้องรับแรงงานต่างด้าวเข้ามา และอบรมให้มีความสามารถตามมาตรฐานสากล โดยทางมหาวิทยาลัยดุสิต และโรงแรมสุโกศล ร่วมมือให้ความรู้รอบด้าน เช่น คำสั่งพื้นฐานภาษาอังกฤษ การจัดเตรียมห้องพัก และการปรับตัวในการทำงานกับผู้อื่น ส่วนเชิงทางด้านปริมาณ จำนวนแรงงานต่างด้าวอย่างถูกกฎหมายหรือแรงงานเอ็มโอยู (MOU) ที่เข้ามาไทยยังไม่เพียงพอ โดยจำนวนที่ต้องการคือประมาณ 2.2 ล้านคนต่อปี โดยคาดว่าจะปี 65 จะมีแรงงานเข้ามาเพียง 1 ล้านคน โดยหนึ่งในอุปสรรคที่สำคัญคือค่าใช้จ่ายแรงงานที่เข้ามาแบบ MOU มีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 40,000-50,000 บาท ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงและส่งผลให้เกิดแรงงานเข้าประเทศแบบผิดกฎหมาย

ส่วนทางด้านสถานการณ์แรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ จากข้อมูลแรงงานไทยในต่างชาติดำสุด ณ วันที่ 26 กรกฎาคม 2565 ระบุว่า มีแรงงานไทยที่ทำงานอย่างถูกกฎหมายจำนวน 120,652 คน ใน 122 ประเทศ โดย 5 อันดับแรกที่คนไทยทำงานมากที่สุดได้แก่ 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) ไต้หวัน 48,542 คน (2) อิสราเอล 20,555 คน (3) เกาหลีใต้ 12,950 คน (4) ญี่ปุ่น 7,665 คน และ (5) สวีเดน 6,680 คน และรายได้ที่แรงงานไทยส่งกลับประเทศประมาณการปี 2565 คือ 114,264 ล้านบาท ในขณะที่ช่วงกันปัญหาโควิด-19 หลอกคนไทยไปทำงาน ตั้งแต่วันที่ 1 ต.ค.2564 ถึง 21 มีนาคม 2565 ได้ดำเนินคดีนายหน้าเถื่อนไปแล้ว 55 ราย โดยหลอกलगวคนหางานรวม 70 คน คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย 6.7 ล้านบาท นอกจากนี้ รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมโอกาสการไปทำงานต่างประเทศของแรงงานไทย ไม่ว่าจะเป็นการขยายตลาดแรงงานต่างประเทศด้วยการเจรจา การพัฒนาเพิ่มทักษะแรงงานให้มีคุณสมบัติ ทักษะอาชีพ และภาษาตามที่ตลาดต่างประเทศต้องการ ยิ่งไปกว่านั้น ทางสำนักงานประกันสังคม (สปส.) ยังได้เปิดให้แรงงานในต่างประเทศสามารถสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 39 และมาตรา 40

การประชุมครั้งที่ 29

ด้านสาธารณสุข

ในช่วงสัปดาห์ที่ 39 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในมิติต่างๆ มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นมาเล็กน้อย ด้านจำนวนผู้ติดเชื้อที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลเฉลี่ยต่อวันอยู่ที่ 394 ราย เพิ่มขึ้นมาร้อยละ 8 จากสองสัปดาห์ที่ผ่านมา ส่วนจำนวนผู้ป่วยอาการหนักปอดอักเสบและผู้ป่วยใส่ท่อหายใจ อยู่ที่ 333 ราย เพิ่มมาร้อยละ 4 จากสองสัปดาห์ที่ผ่านมา และ 169 ราย เพิ่มมาร้อยละ 3 จากสองสัปดาห์ที่ผ่านมา ตามลำดับ ในขณะที่จำนวนผู้เสียชีวิตเฉลี่ยอยู่ที่วันละประมาณ 5 ราย โดยสองสัปดาห์ที่ผ่านมาเฉลี่ยอยู่ที่ 4 รายต่อวัน จากข้อมูลวันที่ 31 ตุลาคม 2565 สัดส่วนผู้เสียชีวิตที่เป็นผู้สูงอายุและโรคเรื้อรังสูงถึงร้อยละ 97 ของผู้เสียชีวิตทั้งหมด โดยในสัดส่วนนี้เป็นผู้ที่ยังไม่ได้รับวัคซีน ได้รับวัคซีนไม่ครบ หรือไม่ได้รับเข็มกระตุ้นถึงร้อยละ 76 ทางด้านความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีน ประชาชนได้รับเข็มแรกไปแล้ว 82.7 ของจำนวนประชากรทั้งหมด เข็มสองร้อยละ 77.9 และ เข็มสามขึ้นไปร้อยละ 46.9%

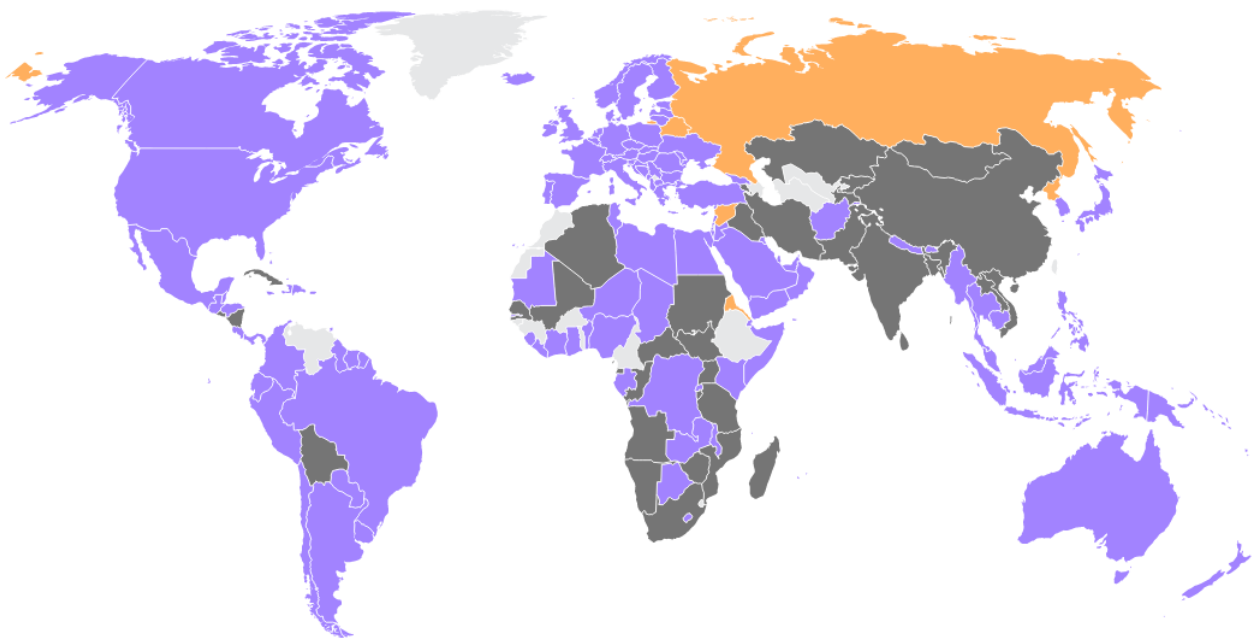
สถานการณ์การกลายพันธุ์ของเชื้อโควิด-19 ยังคงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลล่าสุดของ GISAIID เชื้อโอมิครอนกลายพันธุ์กระจายเป็นสายพันธุ์ย่อยไปแล้วกว่า 300 สายพันธุ์ ซึ่งมี 5 สายพันธุ์ย่อยที่สามารถหลบเลี่ยงภูมิคุ้มกันได้ดีที่สุดและติดต่ออย่างแอนติบอดีทุกประเภท โดยยกเว้น BA.2.3.20 ที่ไม่ติดต่ออย่างฉิวเฉล็ด และหลบภูมิคุ้มกันได้น้อยกว่า 5 สายพันธุ์ย่อยดังกล่าว โดยแต่ละสายพันธุ์ย่อยมีจำนวนผู้ติดเชื้อและประเทศที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุดดังต่อไปนี้ (1) BQ.1.1.10 พบ 38 ราย โดยพบที่ Denmark มากที่สุด (2) CH.1.1 พบ 88 ราย โดยพบที่ Austria มากที่สุด (3) XBB.1 พบ 601 ราย โดยพบที่ United States, Bangladesh และ Singapore มากที่สุด (4) XBB พบ 2,631 ราย โดยพบที่ Singapore มากที่สุด และ (5) BA.4.6.3 พบ 57 ราย โดยพบที่ United Kingdom มากที่สุด ถึงแม้สายพันธุ์ย่อยเหล่านี้จะมีความเร็วในการแพร่ระบาดสูงกว่าสายพันธุ์ BA.5 เป็นอย่างมาก จากรายงานของสาธารณสุขแต่ละประเทศยังไม่พบว่าผู้ติดเชื้อสายพันธุ์เหล่านี้มีอาการรุนแรงจนอยู่ในระดับน่าเป็นห่วง ส่วนประเทศไทยยังไม่พบผู้ติดเชื้อ 5 สายพันธุ์ย่อยดังกล่าว โดยสายพันธุ์ที่ถือว่าเสี่ยงที่สุดโดยเปรียบเทียบที่พบในไทยแล้วคือ BA.2.3.20 จำนวน 2 ราย

ความคืบหน้าในการฉีดวัคซีนหนึ่งในกลุ่มเปราะบางต่อเชื้อโควิด-19 ที่สำคัญก็คือกลุ่มเด็กที่มีอายุไม่ถึง 4 ปี ยังคงขาดความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก โดยตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. 65 ถึง 29 ต.ค. 65 มีจำนวนเด็กเล็กที่ติดเชื้อสะสม 121,388 ราย ปอดอักเสบ 1,422 ราย ใส่ท่อช่วยหายใจ 382 ราย และเสียชีวิต 69 ราย จากตัวเลขดังกล่าวถือว่าอัตราการป่วยในกลุ่มเด็กเล็กมากกว่ากลุ่มปกติ 1.5 เท่า และอัตราการเสียชีวิตมากกว่ากลุ่มปกติ 3 เท่า นอกจากนี้ สัดส่วนผู้ป่วย Long Covid อาการหนักที่เป็นเด็กเล็กค่อนข้างสูง ตั้งแต่เริ่มจัดให้ฉีดวัคซีนไฟเซอร์ฟาสีแดงเข้มมาตั้งแต่วันที่ 12 ตุลาคม 2565 จนถึงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2565 มีเด็กเล็กเพียง 10,000 ราย ที่ได้รับเข็มแรกซึ่งเป็นจำนวนที่ต่ำกว่าเป้าหมายเป็นอย่างมาก โดยสาเหตุสำคัญที่ทำให้มีการฉีดวัคซีนที่ต่ำคือ ความกังวลของผู้ปกครองในเรื่องของความปลอดภัย ทั้งนี้ กรมควบคุมโรคตั้งเป้าหมายการฉีดวัคซีนให้กลุ่มเด็กเล็กจำนวน 1 ล้านคน จากทั้งหมด 2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนประชากรเด็กเล็ก โดยสั่งซื้อวัคซีนมาทั้งหมด 3 ล้านเข็ม โดยปัจจุบันนำเข้ามาแล้ว 1 ล้านเข็ม และจะได้ตามมาภายในเดือนพฤศจิกายน 2565 และ ธันวาคม 2565 เดือนละ 1 ล้านเข็ม

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

เนื่องด้วยสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหาความขัดแย้งภูมิรัฐศาสตร์โลก IMF ได้ประมาณการความเสียหายของเศรษฐกิจระยะยาวที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหากโลกต้องแบ่งแยกออกเป็น 2 ขั้วตามผลโหวตต่อการรุกรานของรัสเซียในยูเครนเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2565 โดยสมมติแบ่งโลกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ (1) กลุ่มโหวต “Yes” และ (2) กลุ่มโหวต “No” และ “ไม่โหวต (Abstain)” (รูปที่ 68) และทั้งสองกลุ่มสร้างอุปสรรคหรือการกีดกันการค้าระหว่างกันในบางรายสินค้า โดยความเสียหายทางเศรษฐกิจระยะยาวจะมาจากผลิตภาพในห่วงโซ่การผลิตโลกลดลง (productivity) ซึ่งเกิดขึ้นจากการค้าขายระหว่างที่ลดลง จนนำไปสู่การปิดตัวธุรกิจบางกิจการ โดยความเสียหายสามารถแบ่งออกเป็นสองระดับ ได้แก่ (1) การยุติการค้าสินค้าพลังงานและ high-tech (2) การกีดกันการค้าด้วยอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barrier) แบบสมัย Cold war หากโลกเกิดการแบ่งขั้วตามสถานการณ์สมมติของ IMF เศรษฐกิจโลกจะเสียหายถาวรร้อยละ 1.5 ในขณะที่กลุ่มประเทศ Asia Pacific เสียหายถาวรกว่าร้อยละ 3.3 โดยเฉพาะกลุ่มประเทศ Asian จะได้รับผลกระทบสูงมากจากการตัดการค้าระหว่างกลุ่ม และมีแนวโน้มทำให้เกิดอัตราว่างงานสูงถึงร้อยละ 7 โดยเฉลี่ย

รูปที่ 68 ผลโหวตต่อการรุกรานของรัสเซียในยูเครน เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2565



ที่มา: United Nations; Map: Danielle Alberti/Axios

ธนาคารโลก (World Bank) จัดทำรายงาน The Food and Energy Crisis: Weathering the Storm เดือนตุลาคม 2565 ซึ่งครอบคลุมประเด็นวิเคราะห์ความมั่นคงทางอาหารของแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียนผ่านสามเกณฑ์หลัก ได้แก่ ดุลการค้าอาหาร สัดส่วนแคลอรีรวมที่ได้จากธัญพืชนำเข้า และสัดส่วนผู้นำเข้า (ตารางที่ 10) โดยภาพรวมความมั่นคงทางอาหารไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยมีดุลการค้าอาหารร้อยละ -0.6 ต่อ GDP (ส่งออกมากกว่านำเข้า) และสัดส่วนธัญพืชนำเข้าร้อยละ -21.8 (ส่งออกมากกว่านำเข้า) แต่ถึงกระนั้น ไทยมีสัดส่วนการนำเข้าปุ๋ยที่สูงมากที่ร้อยละ 91 ของปุ๋ยที่ใช้ในประเทศ จึงสะท้อนความเปราะบางทางความมั่นคงอาหารในด้านต้นทุน ยิ่งไปกว่านั้น ความเปราะบางในประเทศนี้อาจไม่คลี่คลายลงได้ง่ายใน

ระยะเวลาอันสั้น เนื่องจาก ราคาปุ๋ยโลกไตรมาสที่ 3 ปี 2565 ยังทรงตัวอยู่ในระดับที่สูง และมีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้นอีกเนื่องจากการ sanction ต่อเบลารุสและรัสเซีย และการขยายเวลาระงับการส่งออกปุ๋ยจากจีน

ตารางที่ 10 เกณฑ์การประเมินความมั่นคงทางอาหารของ World Bank

ประเทศ	ดุลการค้าอาหาร (% of GDP) (นำเข้า-ส่งออก)	สัดส่วนแคลอรีรวมที่มาจาก ธัญพืชนำเข้าสุทธิ (%)	สัดส่วนปริมาณปุ๋ยนำเข้าสุทธิต่อ ปริมาณปุ๋ยที่ใช้ทั้งหมด (%)
ไทย	-0.6%	-21.8%	91%
อินโดนีเซีย	0.3%	7.7%	-31%
มาเลเซีย	0.4%	29.1%	-79%
ฟิลิปปินส์	0.8%	16.5%	91%
เวียดนาม	0.2%	5.5%	32%
พม่า	-1.2%	-4.6%	88%

ที่มา: World Bank

หอการค้าไทยและจีนร่วมกันจัดงานสัมมนา Thailand-China Investment Forum เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2565 เพื่อหาและสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสองแผนใหญ่ระหว่างประเทศ ได้แก่ Global Development Initiative (GDI) ของจีน และโมเดลเศรษฐกิจ BCG ของไทย รวมถึงความเชื่อมโยงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานระหว่าง (Belt and Road Initiative (BRI) ของจีน Eastern Economic Corridor (EEC) ของไทย ภายในงานมีการนำเสนอศึกษาอุปสรรคการลงทุนจากจีนในไทยและแนวทางการพัฒนาการลงทุน โดยอุปสรรคหลักที่พบประกอบไปด้วย (1) ปัญหาด้านแรงงานไทยที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับทักษะด้านภาษา ความรู้ด้านเทคนิคหรือความรู้เฉพาะทาง และค่าจ้างแรงงานที่สูงเกินไปเมื่อเทียบกับทักษะที่มี (2) ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่ครอบคลุมและขาดความเชื่อมโยง และการดำเนินการที่ล่าช้า (3) ปัญหากฎระเบียบที่มีหลายข้อที่ล่าสมัย ยุ่งยาก และขาดความชัดเจน (4) ปัญหานโยบายด้านการลงทุนของไทยเป็นภาพกว้างและไม่ตอบโจทย์นักลงทุน (5) ปัญหาการซื้อที่ดินของนักลงทุนที่มีข้อกำหนดที่ไม่ชัดเจนและมีข้อจำกัด เช่น จำนวนเงินลงทุน จำนวนที่ดิน วัตถุประสงค์ ลักษณะการลงทุน และ (6) ปัญหาบางอุตสาหกรรมในไทยที่มีอุปสงค์ต่ำ มีขนาดไม่ใหญ่พอในการดึงดูดการลงทุน และการผูกขาดตลาดของผู้เล่นรายเก่า ส่วนแนวทางการสนับสนุนการลงทุนจีน-ไทย ประกอบด้วย การปรับปรุงกลไกความร่วมมือการลงทุน จัดตั้ง platform เพื่อแบ่งปันข้อมูลทางการค้าและการลงทุนทั้งภาษาจีนและไทย จัดตั้งเครือข่ายวิสาหกิจไทย-จีน และการพัฒนาการแลกเปลี่ยนระหว่างอุตสาหกรรมและหอการค้า (ก) การขยายขอบเขตความร่วมมือให้ประสานกับยุทธศาสตร์อุตสาหกรรม 4.0 และ EEC โดยใช้โอกาสจาก RCEP และรถไฟจีน-ลาว-ไทย (ข) การกระชับความร่วมมือในการพัฒนาทุนมนุษย์ โดยส่งเสริมมหาวิทยาลัยไทย-จีน และการจัดตั้งทุนการศึกษาของทั้งสอง

ประเทศ และ (ค) การปรับปรุงระบบบริการข้อมูลการลงทุน โดยพัฒนาระบบบริการแบบครบวงจร การจัดทำบัญชี WeChat ของการลงทุนในไทยอย่างเป็นทางการ และเพิ่มสาขา BOI ที่อยู่ในจีน ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 3 สาขา

ในขณะที่รัฐสภากำลังพิจารณาร่างพ.ร.บ.สุราก้าวหน้าเพื่อการผลิตสุร่าได้อย่างเสรี รัฐบาลได้ปรับกฎกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสุร่าไทย 2565 โดยมีสาระสำคัญคือการปลดล็อกการผลิตสุร่าให้รายเล็กสามารถดำเนินการได้สะดวกมากขึ้นแต่ไม่ได้อนุมัติการผลิตอย่างเสรีเท่ากับพ.ร.บ.สุราก้าวหน้า เช่น โรงผลิตเบียร์ต้องมีการจัดทำรายงาน EIA ดังที่สรุปในตารางที่ 11 โดยท้ายที่สุด ผลพิจารณาพ.ร.บ.สุราก้าวหน้าไม่ผ่านรัฐสภาซึ่งมีผู้ลงมติเห็นชอบ 194 ราย และไม่เห็นชอบ 196 ราย

ตารางที่ 11 สรุปความแตกต่างระหว่างกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับสุร่าไทยและพ.ร.บ.สุราก้าวหน้า

	กฎกระทรวง 60	กฎกระทรวง 65	พ.ร.บ.สุราก้าวหน้า
Brew Pub จำหน่าย ณ ที่ผลิต	ทุนจดทะเบียน 10 ล้านบาท กำลังผลิตขั้นต่ำ 100,000 ลิตรและไม่เกิน 1 ล้านลิตร ต่อปี	ไม่กำหนดทุนจดทะเบียนและกำลังการผลิต แต่ต้องมีเครื่องจักรที่ได้มาตรฐาน และปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมและสธ.	ไม่กำหนดทุนจดทะเบียนและ ไม่กำหนดกำลังผลิต และการกีด กันอื่น
โรงผลิต เบียร์	ทุนจดทะเบียน 10 ล้านบาท กำลังผลิตขั้นต่ำ 10 ล้าน ลิตรต่อปี	ไม่กำหนดทุนจดทะเบียนและกำลังการผลิต แต่ต้องมีเครื่องหมายการเสียภาษีและทำ รายงาน EIA	ไม่กำหนดทุนจดทะเบียนและ ไม่กำหนดกำลังผลิต และการกีด กันอื่น
สุรากลั่น ชุมชน	มีเครื่องจักรไม่เกิน 5 แรงม้า คนงานน้อยกว่า 6 คน และ ผลิตได้แค่เหล้าขาว	เพิ่มประเภทไม่เกิน 50 แรงม้า มีข้อกำหนดสิ่งแวดล้อมและสธ. และผลิตได้ แค่เหล้าขาว	ห้ามกำหนดเกณฑ์กีดกันอื่นใด
โรงงานผลิต สุร่าขาว	กำลังผลิตขั้นต่ำ 28 ตีกรี 90,000 ลิตรต่อวัน	90,000 ลิตรต่อวัน ไม่กำหนดตีกรี	ห้ามกำหนดกำลังการผลิตขั้นต่ำ
โรงงานผลิต วิสกี บรัันดี และยีน	กำลังผลิตขั้นต่ำ 28 ตีกรี 30,000 ลิตรต่อวัน	30,000 ลิตรต่อวัน ไม่กำหนดตีกรี	ห้ามกำหนดกำลังการผลิตขั้นต่ำ
ผลิตเหล้าดื่ม เอง	ผิดกฎหมาย	ต้องขออนุญาตอธิบดีกรมสรรพสามิต ผลิตได้ไม่เกิน 200 ลิตรต่อปี	ไม่ผิดกฎหมาย

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

ด้านแรงงาน

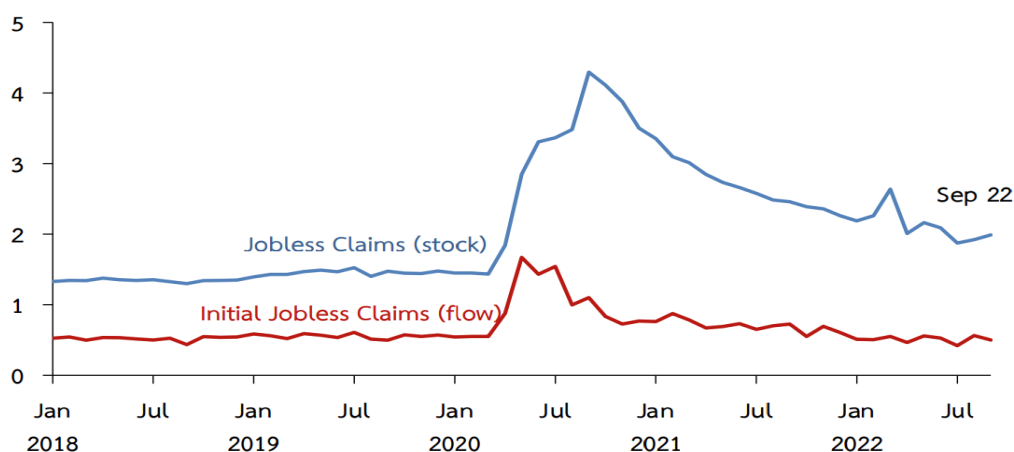
สถานการณ์ตลาดแรงงานไตรมาสที่ 3 ปี 2565 จากผลสำรวจของสำนักงานสถิติ และสถานการณ์แรงงานในระบบเดือนกันยายน 2565 ที่สะท้อนมาจากสำนักงานประกันสังคม ชี้ให้เห็นว่าตลาดแรงงานกำลัง

ฟื้นตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากผลสำรวจของสำนักงานสถิติ จำนวนผู้มีงานทำอยู่ที่ 39.57 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 จากไตรมาสที่ผ่านมา และเพิ่มขึ้นมาร้อยละ 2.1 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันในปีที่ผ่านมา โดยการจ้างงานนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 ในขณะที่ภาคเกษตรมีการจ้างงานลดลงร้อยละ 2.4 นอกจากนี้จำนวนผู้ว่างงานอยู่ที่ 4.91 แสนคน ก็ลดลงมาร้อยละ 1.4 จากไตรมาสที่ผ่านมา และลดลงมาร้อยละ 2.3 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันในปีที่ผ่านมา รวมถึงจำนวนชั่วโมงการทำงานในภาคเอกชนเฉลี่ยอยู่ที่ 46.9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ซึ่งสูงกว่าไตรมาสเดียวกันในปีก่อนโควิด ส่วนข้อมูลรายเดือนของสำนักงานประกันสังคมก็ชี้ให้เห็นถึงทิศทางเดียวกัน โดยจำนวนผู้ประกันตนมาตรา 33 ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอยู่ที่ 11.46 ล้านคน และสัดส่วนผู้รับสิทธิประโยชน์กรณีว่างงานที่ลดลงอย่างเล็กน้อยอยู่ที่ 7.05 หมื่นคน (รูปที่ 69)

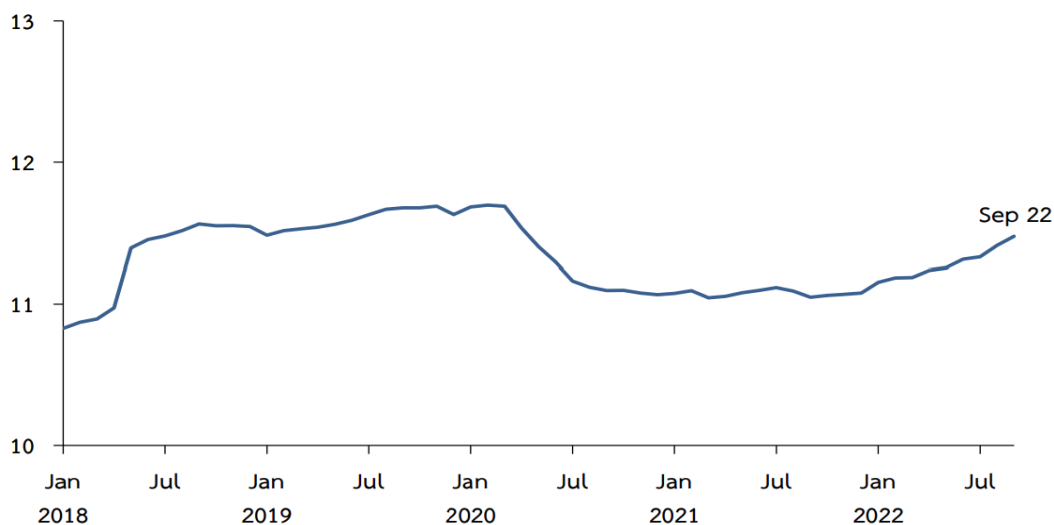
ความคืบหน้าทางการส่งเสริมการออมให้กับกลุ่มแรงงานนอกระบบมีความก้าวหน้าในมิติเชิงจำนวนผู้เข้าร่วม แต่ถึงอย่างไรก็ตามก็ยังคงมีข้อจำกัดในด้านผลตอบแทนของกองทุนที่ค่อนข้างต่ำและไม่แน่นอน กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นหน่วยงานสร้างระบบการออมโดยมีรัฐบาลช่วยสมทบให้แรงงานอิสระที่อยู่นอกเหนือระบบบำเหน็จบำนาญของรัฐบาล ซึ่งสามารถออมได้ตั้งแต่ 50 บาท ถึง 13,200 บาทต่อปี กอช. เปิดดำเนินการมาแล้ว 7 ปี มีจำนวนสมาชิก 2,509,337 คน และมีมูลค่าเงินลงทุนสุทธิรวม 9,891.12 ล้านบาท (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2565) โดยร้อยละ 47 ของสมาชิกคืออาชีพเกษตรกร รองลงมาคือแรงงานอิสระร้อยละ 30 และนักเรียนนักศึกษาร้อยละ 7 ตามลำดับ สำหรับแผนการเพิ่มผู้ออมในอนาคต กอช. เริ่มวางนโยบายเพิ่มผู้ออมด้วยการสร้างและขยายความร่วมมือกับองค์กรภาคเอกชนและประชาชน เช่น สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) และ หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ผลตอบแทนของกอช. มีแนวโน้มค่อนข้างต่ำ และมีส่วนต่างของผลตอบแทนเทียบกับผลตอบแทนเงินฝากธนาคารที่ไม่สูงมากนักและค่อนข้างผันผวน โดยเดือนกันยายน 2565 ผลตอบแทนกอช. นับตั้งแต่ต้นปีอยู่ที่ร้อยละ -2.50 ส่วนปี 2564 และปี 2563 มีผลตอบแทนอยู่ร้อยละ 0.82 และ 2.48 ตามลำดับ ในขณะที่ผลตอบแทนเงินฝากของปี 2564 และ 2563 อยู่ที่ร้อยละ 0.58 และ 0.81 ตามลำดับ

รูปที่ 69 สถานการณ์ตลาดแรงงานไทยเดือนกันยายน 2565 ที่สะท้อนจากข้อมูลสำนักงานประกันสังคม

(ก) สัดส่วนผู้รับประโยชน์กรณีว่างงานในมาตรา 33



(ข) จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 33



ที่มา: สำนักงานประกันสังคม

การประชุมครั้งที่ 30

ด้านสาธารณสุข

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ประจำสัปดาห์ของวันที่ 13 พฤศจิกายน ถึง 19 พฤศจิกายน 2565 มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นพอสมควร จำนวนผู้ป่วยรักษาตัวในโรงพยาบาล (รพ.) มีแนวโน้มอยู่ที่ 565 ราย ต่อวัน เพิ่มขึ้นมาร้อยละ 43 จากสองสัปดาห์ที่ผ่านมา ส่วนจำนวนผู้ป่วยอาการหนักปอดอักเสบและผู้ป่วยใส่ท่อหายใจอยู่ที่ 432 ราย เพิ่มขึ้นมาร้อยละ 30 จากสองสัปดาห์ที่ผ่านมา และ 252 ราย เพิ่มขึ้นมาร้อยละ 49 จากสัปดาห์ที่ผ่านมา ตามลำดับ ในขณะที่จำนวนผู้เสียชีวิตเฉลี่ยอยู่ที่วันละประมาณ 9 ราย ซึ่งมากกว่าสองสัปดาห์ที่ผ่านมาที่เฉลี่ยอยู่ที่ 5 รายต่อวัน โดยจากข้อมูล ณ วันที่ 12 พฤศจิกายน 2565 ผู้เสียชีวิตจากโควิดเป็นกลุ่ม 608 ทั้งหมด โดยกลุ่มผู้เสียชีวิตมีปัจจัยร่วมที่สำคัญ คือ ไม่ได้รับวัคซีน ได้รับวัคซีนไม่ครบเข็มกระตุ้น รวมถึงรับเข็มกระตุ้นเกิน 3 เดือนขึ้นไป ทางด้านความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีน ประชาชนได้รับการฉีดเข็มแรกไปแล้วร้อยละ 82.05 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ได้รับการฉีดเข็มสองร้อยละ 77.00 และ ได้รับเข็มสามขึ้นไปร้อยละ 46.52

สำหรับสถานการณ์การกลายพันธุ์ ทางสาธารณสุขแคนาดารายงานว่าเชื้อโควิด-19 สายพันธุ์ B.1.641 สามารถแพร่พันธุ์ในสัตว์ตามธรรมชาติและแพร่กลับมาสู่มนุษย์ได้ โดยงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารการแพทย์ Nature ได้ค้นพบ B.1.641 จากการสุ่มตรวจกวางทางขาในแคนาดาในช่วงปลายปี 2564 และในช่วงเวลาเดียวกันก็ตรวจพบผู้ติดเชื้อที่มีลักษณะใกล้เคียง B.1.641 ประมาณร้อยละ 80-90 โดยคาดว่าติดมาจากการสัมผัสกวาง ไวรัสโควิดสายพันธุ์ B.1.641 กลายพันธุ์จากโควิตรุ่นแรกที่อยู่ 76 ตำแหน่ง (ในขณะที่ BA.5 กลายพันธุ์ไป 105 ตำแหน่ง) และมีรหัสพันธุกรรมใกล้เคียงกับสายพันธุ์เบต้าและเอปซิลอน จึงแสดงให้เห็นว่า B.1.641 สามารถวิวัฒนาการโดยใช้กวางเป็นรังโรค (Reservoir) ก่อนจะกลับมาติดสู่คนและสร้างความท้าทายในการต่อสู้กับโรคในอนาคต นอกจากนี้ จากข้อมูลวันที่ 20 พฤศจิกายน 2565 ของ GISAID เชื้อไวรัส BN.1

เริ่มแพร่ระบาดในคนไทย โดยมีผู้ติดเชื้อแล้ว 32 ราย เชื่อว่าความสามารถในการแพร่ระบาดสูงกว่า BA.2.75 และ BA.5 และมีแนวโน้มมาแทนที่เชื้อสายพันธุ์อื่นในที่สุด แต่ถึงอย่างไรก็ตาม จากข้อมูลงานวิจัย เชื้อ BN.1 ยังไม่ติดต่อยาแอนติบอดี “อีวูซีลด์” ประเด็นการกลายพันธุ์ที่น่าเป็นห่วงอีกหนึ่งรายการคือ การค้นพบ XBC ซึ่งเป็นสายพันธุ์ลูกผสมระหว่างเดลตาและโอไมครอน BA.2 ที่อาจมีแนวโน้มรุนแรงเท่ากับเดลตาแต่แพร่ระบาดง่ายเท่ากับโอไมครอน โดย ณ ปัจจุบัน พบเชื้อ XBC มากสุดที่ออสเตรเลียและฟิลิปปินส์

ส่วนความคืบหน้าของไทยในด้านการฉีดวัคซีนให้กับกลุ่มเปราะบางยังคงเป็นไปได้อย่างล่าช้า โดยกลุ่มผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปได้รับการฉีดวัคซีนเข็มสองอยู่ที่ร้อยละ 80.7 ของจำนวนผู้ที่มีอายุในช่วงเดียวกันทั้งหมด ได้รับเข็มสามร้อยละ 43.5 และได้รับเข็มสี่ร้อยละ 8.2 ส่วนเด็กเล็กที่มีอายุไม่ถึง 4 ได้รับการฉีดวัคซีนเข็มแรกไปเพียงร้อยละ 0.94 สำหรับทางด้านการพัฒนาวัคซีนในประเทศ วัคซีนขององค์การเภสัชกรรม (อภ.) มีความคืบหน้ามากที่สุดซึ่งกำลังอยู่ในเฟส 2 ที่เป็นการทดลองการกระตุ้นภูมิคุ้มกัน โดยคาดว่าจะผลจะได้ภายในต้นเดือนธันวาคม 2565 และหลังจากนั้นจะเข้าสู่เฟส 3 ที่เป็นการทดสอบเพื่อเป็นวัคซีนกระตุ้น ถัดมาคือ วัคซีนชนิด mRNA ของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต้องเริ่มเฟส 1 ใหม่อีกครั้ง เนื่องจากมีการเปลี่ยนบริษัทการผลิตใหม่ และสุดท้ายวัคซีนไบยา ของคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาฯ กำลังพัฒนาวัคซีนรุ่นที่ 2 โดยกำลังรอผลการทดลองจากเฟส 1 ซึ่งวัคซีนรุ่นที่ 2 นี้กระตุ้นภูมิคุ้มกันได้ดีกว่าวัคซีนรุ่นที่ 1

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ประเทศไทยได้รับโอกาสการเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุมความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก หรือ Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC) ประจำปี 2565 APEC คือ การรวมกลุ่มเพื่อปรึกษาและแลกเปลี่ยนความเห็นทางด้านเศรษฐกิจ โดยไม่มีผลผูกมัดทางกฎหมาย ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับประเทศสมาชิกก่อนข้างมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยสัดส่วนการส่งออกสินค้าจากไทยไปยังกลุ่มประเทศสมาชิกใน APEC เท่ากับร้อยละ 72.1 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ซึ่งสินค้าส่งออกส่วนใหญ่คือผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ และไทยนำเข้าสินค้าจากกลุ่ม APEC ทั้งหมดร้อยละ 71.9 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมด นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศสมาชิก APEC ก่อน Covid-19 มีทั้งหมดจำนวน 28.1 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 70.4 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด และคิดเป็นรายได้ร้อยละ 66.2 จากรายได้ทั้งหมดที่ได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ยิ่งไปกว่านั้น ตั้งแต่ระยะ 30 ปีที่ผ่านมา การส่งออกจากไทยไปยังประเทศสมาชิก APEC มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 64 ในปี 2533 เป็นร้อยละ 72 ในปี 2564 (รูปที่ 70) โดยผลลัพธ์รูปธรรมของการประชุม APEC ประจำปี 2565 ประกอบไปด้วย 3 ประการ ได้แก่ (1) การจัดทำแผน Free Trade Area of Asia-Pacific (FTAAP) ระยะ 4 ปี (2566-2569) World Bank ประเมินว่า FTAAP จะช่วยให้การส่งออกและ GDP ของไทยเติบโตสะสมในช่วง 10 ปีภายหลังการจัดตั้งประมาณ 4.1% และ 0.8% ตามลำดับ (2) การฟื้นฟู APEC Safe Passage เพื่อส่งเสริมการเดินทางอย่างสะดวกและปลอดภัย และ (3) การรับรอง Bangkok Goals on Bio-Circular-Green (BCG) 4 เป้าหมายได้แก่ การจัดการปัญหา climate change การค้าการลงทุนที่ยั่งยืน การบริหารทรัพยากรที่ยั่งยืน การบริหารจัดการทรัพยากรยั่งยืน และการจัดการของเสียอย่างยั่งยืน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เพิ่มทุนสำหรับการออกสินเชื่ออีก 5,000 ล้านบาทด้วยแนวคิดการออกแบบเชิงพื้นที่ “แก้น้ำแก้จน & ก้าวพ้นวิกฤต” ซึ่งก็คือการสร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่การผลิตให้เกษตรกรจับคู่ธุรกิจตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยจะเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ภาคีเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และเครือข่ายทางสังคม และคาดว่าจะการร่วมมือครั้งนี้จะสามารถส่งมอบผลผลิตการเกษตรที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศประมาณ 5.2 แสนตัน ธ.ก.ส. จะให้การสนับสนุนสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำวงเงิน 5 พันล้านบาท ซึ่งแบ่งออกเป็น (ก) สินเชื่อสานฝันสร้างอาชีพ เป็นค่าใช้จ่ายหมุนเวียนและลงทุนในการประกอบอาชีพ ดอกเบี้ย 4% ต่อปี (ข) สินเชื่อนวัตกรรมดีมีเงินทุน สนับสนุนการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้ ดอกเบี้ย 4% ต่อปี (ค) สินเชื่อเสริมแกร่ง SME เกษตร สำหรับลูกค้าเกษตรกรต้นน้ำนำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ดอกเบี้ย 4% ต่อปี และ (ง) สินเชื่อเสริมแกร่ง SME เกษตร สำหรับลูกค้าเกษตรกรต้นน้ำนำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ดอกเบี้ย 4% ต่อปี

ทางด้านนโยบายการคลัง คณะรัฐมนตรีอนุมัติต่ออายุมาตรการลดภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซลลิตรละ 5 บาทจากสิ้นสุดวันที่ 21 พฤศจิกายน 2565 เป็น 20 มกราคม 2566 และหากรวมกับการลดภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซลตั้งแต่ต้นปี 2565 จนถึงปี 2566 จะทำให้รัฐบาลมีแนวโน้มสูญเสียรายได้รวมประมาณ 1.08 แสนล้านบาท ครั้งที่ 1 ช่วงวันที่ 18 ก.พ.-20 พ.ค.65 ลดภาษีลิตรละ 3 บาท เป็นเวลา 3 เดือน ทำให้รัฐบาลสูญเสียรายได้ 18,000 ล้านบาท ครั้งที่ 2 ช่วงวันที่ 21 พ.ค.-20 ก.ค.65 เป็นเวลา 3 เดือน ลดภาษีดีเซลลิตรละ 5 บาท ทำให้รัฐบาลสูญเสียรายได้ 20,000 ล้านบาท ครั้งที่ 3 ช่วงวันที่ 21 ก.ค.-20 ก.ย.65 เป็นเวลา 2 เดือน ลดภาษีลิตรละ 5 บาท ทำให้รัฐบาลสูญเสียรายได้ 20,000 ล้านบาท ครั้งที่ 4 ช่วงวันที่ 21 ก.ย. - 20 พ.ย.65 เป็นเวลา 2 เดือน ลดภาษีลิตรละ 5 บาท ทำให้รัฐบาลสูญเสียรายได้ 20,000 ล้านบาท และครั้งที่ 5 ช่วงวันที่ 21 พ.ย. 65 - 20 ม.ค.66 เป็นเวลา 2 เดือน ลดภาษีลิตรละ 5 บาท ทำให้รัฐบาลสูญเสียรายได้ 20,000 ล้านบาท

จากการออกพระราชกำหนดเงินกู้ช่วงโควิด-19 จำนวนรวมทั้งหมด 1.5 ล้านล้านบาท สามารถสรุปผลเบิกใช้ได้ดังนี้ สำหรับพระราชกำหนดฯ พ.ศ. 2563 วงเงินกู้ 1,000,000 ล้านบาท ได้อนุมัติโครงการจำนวน 1,130 โครงการ รวม 987,012 ล้านบาท โดยเบิกจ่าย ณ 6 ตุลาคม 2565 แล้ว 950,193 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.73 ของวงเงินงบประมาณที่ได้รับการอนุมัติ และสำหรับพระราชกำหนดฯ เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงินกู้ 500,000 ล้านบาทอนุมัติโครงการจำนวน 2,538 โครงการ รวม 499,997 ล้านบาท โดยเบิกจ่าย ณ 6 ตุลาคม 2565 แล้ว 427,122 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 85.73 ของวงเงินงบประมาณที่ได้รับการอนุมัติ และหากแบ่งออกเป็นตามวัตถุประสงค์การใช้เงิน สามารถระบุได้ดังนี้ (ก) การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดโควิด-19 เช่น ค่าใช้จ่ายสำหรับบุคลากรแพทย์ อุปกรณ์แพทย์ วัคซีน วงเงินอนุมัติ 283,495 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้วร้อยละ 77.66 (ข) การเยียวยาและการช่วยเหลือประชาชน เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่าช่วยเหลือผู้ประกอบการอาชีพ ขั้บกรรับจ้าง วงเงินอนุมัติ 864,495 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้วร้อยละ 99.31 และ (ค) การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม เช่น โครงการกระตุ้นการบริโภค การฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยว วงเงินอนุมัติ 308,456 ล้านบาท และเบิกจ่ายแล้วร้อยละ 96.87 จากทั้งหมดสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 สรุปวงเงินอนุมัติและผลเบิกจ่าย ณ 6 ตุลาคม 2565 ของพระราชกำหนดเงินกู้ช่วงของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ตั้งแต่ปี 2563

หมวด	กิจกรรม	วงเงิน และเบิกจ่าย
การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโควิด-19 283,495 ล้านบาท เบิกแล้ว 77.66%	ค่าใช้จ่ายสำหรับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข	วงเงิน 18,424 ล้านบาท เบิกแล้ว 33.77%
	จัดซื้อจัดหาอุปกรณ์การแพทย์และสาธารณสุขและวัคซีน	วงเงิน 80,910 ล้านบาท เบิกแล้ว 71.98%
	ค่าบำบัดรักษาป้องกันควบคุมโรค	วงเงิน 144,576 ล้านบาท เบิกแล้ว 83.84%
การเยียวยาและช่วยเหลือประชาชน 864,495 ล้านบาท เบิกแล้ว 99.31%	ช่วยเหลือเยียวยาและชดเชย เช่น ค่าน้ำค่าไฟ	วงเงิน 758,505 ล้านบาท เบิกแล้ว 99.35%
	ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ประกอบการอาชีพ เช่น ผู้ขับรถรับจ้าง ศิลปิน	วงเงิน 105,989 ล้านบาท เบิกแล้ว 98.80%
การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม 308,456 ล้านบาท เบิกแล้ว 96.87%	การพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนเกษตรกร	วงเงิน 25,121 ล้านบาท เบิกแล้ว 92.98%
	การรักษาระดับการจ้างงานและพัฒนาทักษะอาชีพ	วงเงิน 27,064 ล้านบาท เบิกแล้ว 99.89%
	การฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน เช่น โคกหนองนาโมเดล	วงเงิน 16,300 ล้านบาท เบิกแล้ว 54.74%
	การกระตุ้นการบริโภคของภาคครัวเรือน เช่น โครงการคนละครึ่ง	วงเงิน 232,837 ล้านบาท เบิกแล้ว 90.01%
	การฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทาน	วงเงิน 7,132 ล้านบาท เบิกแล้ว 93.30%

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ด้านแรงงาน

การประชุมความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก หรือ Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC) ประจำปี 2565 ในประเทศไทยครอบคลุมถึงเรื่องการสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาการศึกษาและแรงงาน ทางด้านการพัฒนาการศึกษา ในที่ประชุมได้มีการวางกรอบ APEC Education Strategy ที่ครอบคลุมแนวทาง (ก) การส่งเสริมและสร้างสรรณะตามความต้องการของบุคคล สังคม และอุตสาหกรรม เช่น การกำหนดกรอบคุณวุฒิและอ้างอิงคุณภาพระดับสากล ทุนการศึกษาภายในสมาชิก APEC การ

แลกเปลี่ยนถ่ายโอนทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนนักศึกษา (ข) การสร้างเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการสอน เช่น อินเทอร์เน็ตเชื่อมต่อบ้านและโรงเรียน การนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาแหล่งข้อมูลออนไลน์สำหรับ STEM education และ (ค) การเพิ่มความสามารถในการทำงานด้วยการฝึกอบรม เช่น หุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ สถาบันอุดมศึกษา และสถาบันด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม การจัดโปรแกรมการแลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิกเขตเศรษฐกิจ APEC

ส่วนทางด้านพัฒนาแรงงาน ในที่ประชุม APEC ประจำปี 2565 ได้วางข้อตกลงเรื่องการสร้างเครือข่าย Capacity Building Network (CBN) ที่มีทั้งหมด 3 เป้าหมาย ได้แก่ การปรับแนวทางสร้างทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการตลาดหลังโควิด-19 การพัฒนาระบบแรงงานสู่ยุคดิจิทัลและการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และการตระหนักถึงประเด็นเชิงสังคม เช่น ความเท่าเทียมทางเพศ แรงงานสตรี หลักประกันสังคม นอกจากนี้ ในประชุมยังมีการแชร์ประสบการณ์การพัฒนา smart labor ของแต่ละประเทศ เช่น โครงการ Future Skills เพื่อส่งเสริมการปรับตัวของผู้หางาน นายจ้าง และลูกจ้างของแคนาดา การให้ความสำคัญกับการจ้างนักศึกษาจบใหม่ และการยกระดับการคุ้มครองแรงงานประกอบอาชีพอิสระของมาเลเซีย โครงการ The industry talent investment program ที่รัฐบาลอุดหนุนค่าอบรมร้อยละ 80-100 เพื่อจูงใจการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานของจีนไต้หวัน และการลงทุนใน care economy เช่น การดูแลผู้สูงอายุโดยลูกหลานภายในบ้านของสหรัฐอเมริกา

ผลสำรวจของบริษัทที่ปรึกษาด้านทรัพยากรมนุษย์นานาชาติรายงานว่าสถานการณ์แรงงานไทยปี 2565 มีแนวโน้มได้รับค่าจ้างสูงขึ้น และมีแนวโน้มการจ้างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปี 2566 เมอร์เซอร์ (Mercer) ได้ทำการสำรวจ Total Remuneration Survey (TRS) ประจำปี 2565 โดยอ้างอิงข้อมูลจากการสำรวจองค์กร 636 แห่ง ใน 15 อุตสาหกรรมในประเทศไทยระหว่างเดือนเมษายน 2565 ถึง มิถุนายน 2565 จากผลสำรวจ แนวโน้มการปรับขึ้นค่าจ้างแรงงานไทยปี 2565 คือ 4.5% ซึ่งสูงกว่าการขึ้นค่าจ้างเฉลี่ยของกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิกซึ่งเท่ากับ 4.4% ประเทศในกลุ่มที่ปรับขึ้นสูงที่สุด คือ ประเทศเวียดนามที่ 7.1% ในขณะที่ ประเทศที่น้อยที่สุดคือญี่ปุ่นโดยปรับขึ้นเพียง 2.2% และพบว่าไม่มีอุตสาหกรรมใดในไทยที่ปรับลดค่าจ้างพนักงาน โดยอุตสาหกรรมที่ปรับขึ้นค่าจ้างมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ เคมี เทคโนโลยี ยาและเครื่องมือแพทย์ ยานยนต์ และประกันชีวิต ปรับค่าจ้างเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9, 4.8, 4.8, 4.5 และ 4.0 ตามลำดับ สำหรับแนวโน้มการจ้างงานปี 2566 ร้อยละ 53 ของบริษัทที่ตอบแบบสำรวจในไทยไม่มีนโยบายปรับอัตราค่าจ้างงานขึ้นหรือลง และร้อยละ 22 ของบริษัทที่ตอบแบบสำรวจต้องการเพิ่มจำนวนพนักงาน และมีเพียงร้อยละ 4 ที่ต้องการลดจำนวนพนักงาน

การประชุมครั้งที่ 31

ด้านสาธารณสุข

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในช่วงวันที่ 20 พฤศจิกายน ถึง 26 พฤศจิกายน 2565 กำลังอยู่ในช่วงขาขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจำนวนผู้ป่วยรักษาตัวในโรงพยาบาลมีแนวโน้มอยู่ที่ 702 รายต่อวัน เพิ่มขึ้นมาร้อยละ 28 จากสัปดาห์ที่ผ่านมา ส่วนจำนวนผู้ป่วยอาการหนักปอดอักเสบและผู้ป่วยใส่ท่อหายใจมีอยู่ที่ 553 ราย เพิ่มมาร้อยละ 28 จากสัปดาห์ที่ผ่านมา และ 319 ราย เพิ่มมาร้อยละ 27 จากสัปดาห์ที่ผ่านมา ตามลำดับ ในขณะที่จำนวนผู้เสียชีวิตจากโควิดเฉลี่ยอยู่ที่วันละประมาณ 10 ราย โดยเพิ่มขึ้นมาจากสัปดาห์ที่ผ่านมาซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 9 รายต่อวัน

ทางด้านสถานการณ์ความคืบหน้าของการฉีดวัคซีนล่าสุดประจำวันที่ 26 พฤศจิกายน 2565 ประชาชนได้รับการฉีดเข็มแรกแล้วร้อยละ 82.5 ของจำนวนประชาชนทั้งหมด เข็มสองร้อยละ 77.5 และเข็มสามขึ้นไปร้อยละ 46.7 ส่วนกลุ่มเปราะบางผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปได้รับการฉีดวัคซีนเข็มสองแล้วร้อยละ 80.7 เข็มสามร้อยละ 43.5 และเข็มสี่ขึ้นไปร้อยละ 8.2 ส่วนกลุ่มเปราะบางอีกกลุ่มที่สำคัญก็คือคือผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 4 ปี ซึ่งได้รับได้รับการฉีดวัคซีนเข็มแรกเพียงร้อยละ 1.22

ส่วนสถานการณ์การกลายพันธุ์ของเชื้อโควิด-19 ประเทศจีนพบผู้ติดเชื้อสายพันธุ์ใหม่ BF.7 จำนวนประมาณไม่ต่ำกว่า 1,000 รายต่อวัน โดยประเทศไทยพบผู้ติดเชื้อสายพันธุ์นี้แล้วแล้วจำนวน 3 ราย แต่ถึงอย่างไรก็ตามจากรายงานสาธารณสุขของจีน เชื้อ BF.7 มีความสามารถในการแพร่ระบาดต่ำกว่า BA.2.75 ที่กำลังเป็นสายพันธุ์หลักที่กำลังแพร่ระบาดคู่กับสายพันธุ์ BA.5 ในไทย ดังนั้น สายพันธุ์ BF.7 จึงไม่เป็นที่น่ากังวลมากนัก แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ประเทศไทยพบ XBC (เดลตาครอน) รายแรก โดยล่าสุดวันที่ 30 พฤศจิกายน สัดส่วนผู้ติดเชื้อโควิดในไทยมีสัดส่วน BA.2.75 สูงเป็นร้อยละ 63.3

ด้านเศรษฐกิจ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติประมาณการแนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจของปี 2565 และ 2566 โดยในปี 2565 GDP จะเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 3.2 ซึ่งตรงตามเป้าหมายของรัฐบาล ในปีนี้การส่งออกเป็นเครื่องยนต์สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจซึ่งโตถึงร้อยละ 7.5 ส่วนการเติบโตทางเศรษฐกิจในปี 2566 คาดว่าจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 3-4 ในขณะที่การส่งออกจะเพียงร้อยละ 1 การบริโภคภายในกับการท่องเที่ยวจะเป็นหัวจักรหลักในปี 2566 แทนภาคส่งออกที่ได้รับผลกระทบจาก นอกจากนี้ ทางด้านอัตราเงินเฟ้อคาดว่าจะเริ่มกลับเข้ามาอยู่ในกรอบนโยบายทางการเงินที่ร้อยละ 2.5-3.5 (รูปที่ 70)

คณะรัฐมนตรีกำลังพิจารณานโยบายรัฐบาลเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจช่วงสิ้นปี 2565 และต้นปี 2566 โดยประการแรก ทางคณะรัฐมนตรีได้ยุติการพิจารณาโครงการคนละครึ่งเฟส 6 ในช่วงปลายปี 2565 เนื่องจากตัวเลขการประมาณการการบริโภคภายในประเทศแสดงให้เห็นการฟื้นตัวในระดับที่ดีแล้ว แต่ถึงอย่างไรก็ตามทางรัฐบาลก็ยังคงพิจารณาดำเนินการโครงการลดหย่อนภาษี “ข้อปดมีคืน” ซึ่งคาดว่าจะสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจ 5.6 หมื่นล้านบาท โดยแลกกับการทำให้สรรพากรเสียรายได้ 8.2 พันล้านบาท และพิจารณาขยายอายุมาตรการลดค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมสำหรับที่อยู่อาศัยที่จะสิ้นสุดปลายปีนี้ไปอีก 1

ปี นอกจากนี้ รัฐบาลได้อนุมัติขยายเวลาลดภาษีน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบินไอพ่นที่ใช้ในประเทศเหลืออีตร
ละ 0.20 บาท เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

รูปที่ 70 การประมาณการการเติบโตทางเศรษฐกิจปี 2565 และ 2566 ณ 21 พฤศจิกายน 2565

(%YoY)	ข้อมูลจริง		ประมาณการ		
	2563	2564	ปี 2565		ปี 2566
			ณ 15 ส.ค. 65	ณ 21 พ.ย. 65	ณ 21 พ.ย. 65
GDP	-6.2	1.5	2.7 - 3.2	3.2	3.0 - 4.0
การบริโภคภาคเอกชน	-1.0	0.3	4.4	5.4	3.0
การอุปโภคภาครัฐบาล	1.4	3.2	-0.2	-0.2	-0.1
การลงทุนภาคเอกชน	-8.2	3.3	3.1	3.9	2.6
การลงทุนภาครัฐ	5.1	3.8	2.0	-0.7	2.4
มูลค่าการส่งออก (รูปเงิน USD)	-6.5	19.2	7.9	7.5	1.0
เงินเฟ้อ (%)	-0.8	1.2	6.3 - 6.8	6.3	2.5 - 3.5
ดุลบัญชีเดินสะพัด (%GDP)	4.2	-2.2	-1.6	-3.6	1.1

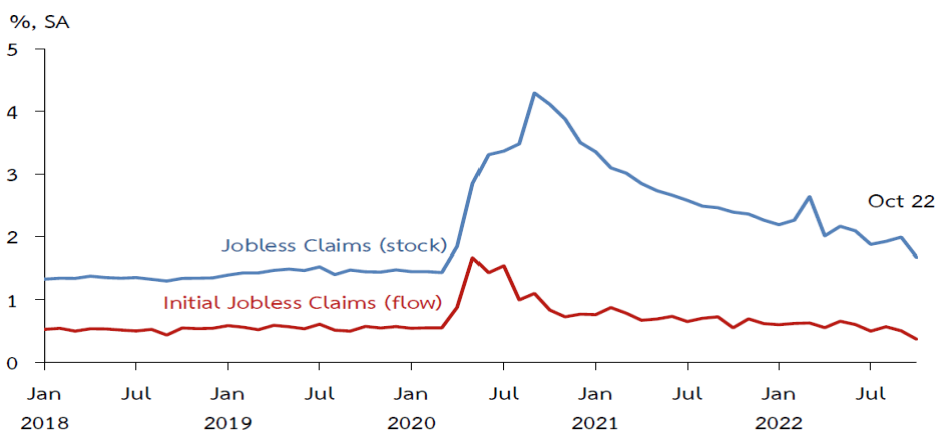
ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ด้านแรงงาน

สถานการณ์ตลาดแรงงานประจำเดือนตุลาคม 2565 ยังคงสะท้อนให้เห็นสัญญาณการฟื้นตัวอย่าง
ต่อเนื่อง จากข้อมูลของสำนักงานประกันสังคมได้แสดงให้เห็นการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง โดยมีจำนวน
ผู้ประกันตนเพิ่มขึ้นมาร้อยละ 4.48 จากเดือนเดียวกันในปีที่ผ่านมา ส่วนจำนวนผู้รับประโยชน์กรณีว่างงานก็
ลดลงร้อยละ 27.34 และอัตราการว่างงานในระบบประกันสังคมคือร้อยละ 1.75 (รูปที่ 71) ทางด้าน
สถานการณ์แรงงานต่างด้าวประจำเดือนตุลาคม 2565 แรงงานต่างชาติมีจำนวน 2.69 ล้านคน โดยมีจำนวน
เพิ่มขึ้นมาร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันในปีที่ผ่านมา แต่ถึงอย่างไรก็ตาม แรงงานต่างด้าวยังมีจำนวน
น้อยกว่าช่วงก่อนการแพร่ระบาดเดือนตุลาคม 2562 ซึ่งเท่ากับประมาณ 3.2 ล้านคน อยู่ที่ร้อยละ 16

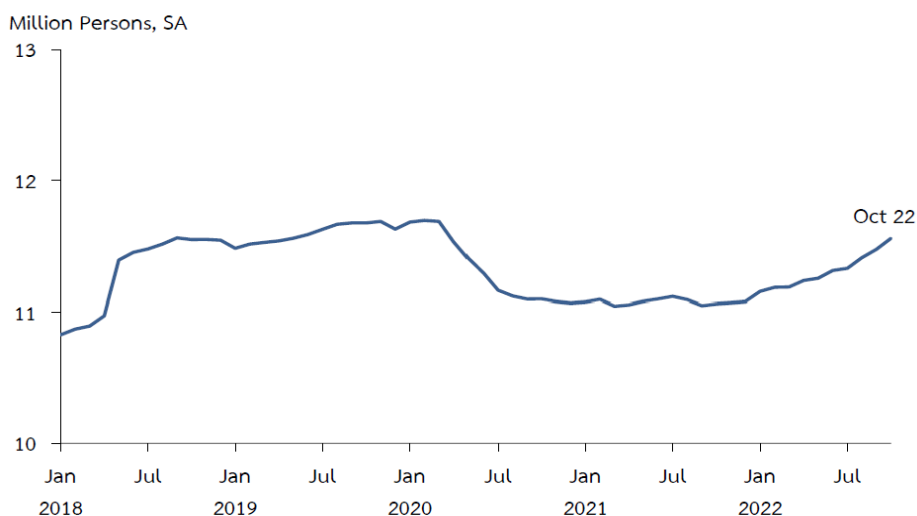
รูปที่ 71 สถานการณ์ตลาดแรงงานไทยเดือนตุลาคม 2565 ที่สะท้อนจากข้อมูลสำนักงานประกันสังคม

(ก) จำนวนผู้รับประโยชน์กรณีว่างงาน



Note: * Employees who contribute to social security system (Section 33) account for 31% of total employment.
Source: Social Security office, calculated by Bank of Thailand

(ข) จำนวนผู้ขอประกันตนมาตรา 33



Note: * Section 33 refers to employees who are not less than 15 years of age and not more than 60 years
Source: Social Security Office, calculated by Bank of Thailand

ที่มา: สำนักงานประกันสังคม

การประชุมครั้งที่ 32

ด้านสาธารณสุข

การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ในประเทศไทยตามข้อมูลล่าสุดในช่วงวันที่ 4 ถึง 10 ธันวาคม 2565 แสดงความย้อนแย้งระหว่างจำนวนผู้ติดเชื้อกับสถานการณ์ความรุนแรง โดยจำนวนผู้ป่วยโควิดที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลมีแนวโน้มอยู่ที่ 566 รายต่อวัน ซึ่งลดลงมาร้อยละ 7.5 จากสัปดาห์ที่ผ่านมา ส่วนจำนวนผู้ป่วยอาการหนักปอดอักเสบและผู้ป่วยใส่ท่อหายใจอยู่ที่ 649 ราย ซึ่งเพิ่มมา 3% จากสัปดาห์ที่ผ่านมา และ 385 รายซึ่งเพิ่มมา 10% จากสัปดาห์ที่ผ่านมา ตามลำดับ ในขณะที่จำนวนผู้เสียชีวิตเฉลี่ยอยู่ที่วันละประมาณ 15 ราย ซึ่งเท่ากับสัปดาห์ที่ผ่านมาเฉลี่ยอยู่ที่ 15 รายต่อวัน

ในที่สุดกระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศการกำหนดจำนวนวัคซีนที่ต้องฉีดให้กับประชาชนให้ครบ 4 เข็ม หลังจากฉีดเข็มล่าสุด 4 เดือน ความคืบหน้าด้านการฉีดวัคซีนให้กับประชาชนสำหรับเข็มที่หนึ่งเท่ากับร้อยละ 82.6 ของจำนวนประชาชนทั้งหมด เข็มสองร้อยละ 77.6 เข็มสามร้อยละ 38.6 เข็มสี่ร้อยละ 8.5 และเข็มที่ห้าร้อยละ 1.1 ส่วนความคืบหน้าสำหรับกลุ่มผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปได้รับการฉีดเข็มที่สองแล้วร้อยละ 80.7 เข็มสามร้อยละ 43.7 และเข็มที่สี่ขึ้นไปร้อยละ 8.9 ทางด้านกลุ่มเด็กผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 4 ปี ได้รับการฉีดเข็มที่หนึ่งเพียงร้อยละ 1.9 และเข็มสองร้อยละ 0.6 ยารักษาโควิดที่ประเทศไทยใช้เป็นหลักประกอบไปด้วย 6 ตัวยา ได้แก่ 1) โมลนูพิราเวียร์ 2) เรมเดซิเวียร์ 3) แพกซ์โลวิด 4) LAAB 5) ฟาวิพิราเวียร์ และ 6) ฟ้ำทะลายโจร โดยยาแพกซ์โลวิดมีประสิทธิภาพสูงสุดและมีแนวโน้มจะถูกใช้เป็นยาหลักในอนาคต แต่ถึงอย่างไรก็ตามอนาคตการใช้ยาอาจจำเป็นต้องใช้ยาหลายชนิดพร้อมกันในการรักษา (antiviral combination therapy) เพื่อลดแนวโน้มของการดื้อยา

ด้านเศรษฐกิจ

หนึ่งในสถานการณ์เศรษฐกิจไทยที่น่ากังวลที่สุดในช่วงปัจจุบันคือปัญหาหนี้ครัวเรือน โดยจากข้อมูลล่าสุดในไตรมาสที่ 2 หนี้ครัวเรือนมีมูลค่าเท่ากับประมาณ 14.7 ล้านล้านบาทซึ่งคิดสัดส่วนต่อ GDP เท่ากับร้อยละ 88 ซึ่งลดลงมาจากร้อยละ 90 ในปีที่ผ่านมา ส่วนในภาพรวมของหนี้เสียก็มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย หนี้ที่กล่าวถึงเป็นพิเศษ (SM) ไตรมาส 3 มีสัดส่วนเท่ากับ 6.27 ของสินเชื่อรวม ลดลงมาจากร้อยละ 7.77 ในไตรมาสที่ 1 รวมถึงหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ไตรมาส 3 มีสัดส่วนร้อยละ 2.76 ลดลงจากร้อยละ 3.04 ในไตรมาส 1 แต่ถึงอย่างไรก็ตามลูกหนี้รหัสสถานะบัญชี 21 ซึ่งก็คือกลุ่มลูกหนี้เสียที่เคยผ่อนชำระหนี้ได้เป็นอย่างดีในก่อนในช่วงของการแพร่ระบาดโควิดและกลายเป็นหนี้เสียในช่วงเวลาปัจจุบัน กลับมีแนวโน้มมากขึ้นเป็น 3.2 ล้านรายซึ่งเพิ่มมา 1.3 ล้านรายจากต้นปี รวมเป็นมูลค่าหนี้เสีย 4 แสนล้านบาท (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ข้อมูลลูกหนี้รหัสสถานะบัญชี 21 ปีพ.ศ.2565

	มกราคม	มีนาคม	มิถุนายน	กันยายน
จำนวนลูกหนี้ (ล้านราย)	1.9	2.1	2.9	3.2
จำนวนบัญชี (ล้านบัญชี)	2.3	2.7	4.3	4.7
จำนวนหนี้เสีย (แสนล้านบาท)	2	2.2	4	4

ที่มา: บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด

ในช่วงท้ายปี 2565 รัฐบาลเตรียมจัดนโยบายและมาตรการทางด้านเศรษฐกิจเพื่อเป็นดังของขวัญปีใหม่ให้กับประชาชน โดยทางสำนักงานสถิติแห่งชาติได้รวบรวมข้อมูลความต้องการของประชาชนสำหรับปี 2566 ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์สมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 6,970 ราย ระหว่างวันที่ 17-31 ตุลาคม 2565 จากผลสำรวจ เรื่องที่ประชาชนต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาลมากที่สุด 4 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 ร้อยละ 91 ของผู้ให้การสัมภาษณ์ต้องการให้ควบคุมราคาสินค้าบริโภคอุปโภค อันดับที่ 2 ร้อยละ 67 ต้องการให้ลดค่าน้ำประปาและค่าไฟ อันดับที่ 3 ร้อยละ 30 ต้องการให้รัฐบาลแก้ปัญหาด้านเกษตร เช่น ราคาพืชตกต่ำ ผลผลิตไม่มีตลาดรองรับ และราคาปุ๋ยที่แพงขึ้น และอันดับที่ 4 ร้อยละ 23.4 ต้องการให้แก้ปัญหารถสาธารณะ นอกจากนี้ ทางสำนักงานสถิติยังได้สำรวจความเชื่อมั่นต่อการบริหารด้านเศรษฐกิจของรัฐบาล โดยพบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 5.8 เชื่อมั่นมากที่สุด ร้อยละ 29.6 เชื่อมั่นมาก ร้อยละ 40.8 เชื่อมั่นระดับปานกลาง ร้อยละ 15.7 เชื่อมั่นน้อย ร้อยละ 4.9 เชื่อมั่นน้อยที่สุด และร้อยละ 3.2 ไม่เชื่อมั่นต่อการบริหารของรัฐบาล

ด้านแรงงาน

สถานการณ์ตลาดแรงงานในช่วงปลายปี 2565 และแนวโน้มปี 2566 แสดงให้เห็นการฟื้นตัว แต่เป็นการฟื้นตัวที่ยังมีความเปราะบางภายใน ทางโรเบิร์ต วอลเทอร์ส ที่ปรึกษาด้านการจัดหางานระดับโลก เผยผลสำรวจแนวโน้มการจ้างงานในปี 2566 ซึ่งโดยหลักพบว่า ตลาดแรงงานไทยจะยังไม่กลับสู่ภาวะสมดุลระหว่าง

อุปสงค์และอุปทานในบางสาขาอาชีพ และมีแรงกดดันให้เงินเดือนปรับขึ้นสูง โดยร้อยละ 84 ของบริษัทกลุ่มตัวอย่างของการสำรวจมีความกังวลเกี่ยวกับการขาดแคลนทักษะเฉพาะซึ่งส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งระดับอาวุโสขึ้นไป ส่วนทักษะที่กำลังเป็นที่ต้องการเป็นอย่างมากคือทักษะดิจิทัลและทักษะด้านเทคโนโลยี เช่น ความปลอดภัยทางไซเบอร์ นอกจากนี้ ร้อยละ 92 ของบริษัทมีแนวโน้มปรับขึ้นเงินเดือน โดยคาดว่าจะขึ้นเงินเดือนระหว่างร้อยละ 1-5 ในปี 2566 ส่วนสถานการณ์ตลาดแรงงานทักษะที่ต่ำลงมาก็อยู่ในสภาวะขาดความสมดุลเช่นเดียวกัน โดยแรงงานจบใหม่จำนวนมากยังคงตกงานซึ่งมีเหตุสำคัญคือวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ไม่ตรงกับความต้องการของนายจ้าง และการขาดแคลนแรงงานไร้ทักษะและการพึ่งพาแรงงานต่างด้าวในภาคการท่องเที่ยว ซึ่งมีตัวอย่างอย่างชัดเจนในจังหวัดภูเก็ตที่กำลังขาดแรงงานภาคท่องเที่ยวถึง 17,000 อัตรา

4.3 สรุปประเด็นจากการประชุม

ในส่วนนี้จะนำเสนอประเด็นคำถาม ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมแต่ละครั้งเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพต่อไป โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นสำหรับ 1) ด้านเศรษฐกิจและสังคม 2) ด้านแรงงาน และ 3) ด้านสาธารณสุข ตามลำดับ โดยในการประชุมแต่ละครั้งไม่จำเป็นต้องมีประเด็นครบถ้วนดังที่กล่าวมาข้างต้น หากผู้ทรงคุณวุฒิไม่ได้ให้ข้อคิดเห็นใด ๆ เกี่ยวกับประเด็นนั้น

สรุปประเด็นจากการประชุมครั้งที่ 5

ด้านเศรษฐกิจ

- ถ้าตรวจแบบ ATK คือ พบแบบไม่มีอาการ ไม่ต้องเข้ารักษา ระยะเวลาในการรักษาอาจจะแค่ 7 วันเท่านั้น
- เห็นด้วยว่านโยบาย Zero-Covid อาจจะไม่เหมาะสม เพราะต้นทุนสูงมาก และเราไม่สามารถจัดการในแบบประเทศจีนได้ คนไทยไม่มีวินัยเพียงพอ
- List ของภาครัฐ เสี่ยงน้อยจริงๆ หรือไม่ เพราะติดอันดับโลกในเรื่องของจำนวนผู้ติดเชื้อสะสม การวางมาตรการอาจจะต้องทำแบบรายประเทศ และใช้ equal treatment คือ ตกลงเปิดร่วมกัน
- ไม่ควรใช้คำว่า “นิรโทษกรรม” เนื่องจาก อาจจะมีประเด็นทางการเมือง และการตัดสินใจที่ผิดพลาดก็มีหลายระดับ สิ่งสำคัญคือ ประเด็น Anti-corruption
- วัคซีนมีความเหลื่อมล้ำอย่างไร
- Responsible Influencer ควรจะให้การเสริมพลังในการแก้ไขปัญหามากกว่า
- ควรพิจารณาเพิ่มเติม ในช่วงโควิดที่ผ่านมาเกิดขึ้นผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง เช่น ปัญหาฝุ่น PM2.5 น้อยลง การเดินทางไม่ติดขัด การทำงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นต้น
- กรณีศึกษาของประเทศจีน เป็นมิติทางด้านการเมืองมากกว่าเศรษฐกิจ ทำให้สี่ จีนผิง สามารถปกครองประเทศได้ต่อไป

- ไม่เห็นด้วยกับการจ่ายเงินเยียวยาให้แก่คนติดเชื้อโควิด เนื่องจากจะทำให้คนไม่ระมัดระวัง และอาจจะมีการตั้งใจติดเชื้อโควิดเพื่อรับเงินประกัน การเยียวยาช่วยเหลือควรเป็นไปในแนวทางที่รัฐจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้
- บทเรียนสำคัญของภาครัฐในการใช้ Open country to attract tourism คือ เรายังหา Next Normal ให้ได้
- เวลาใช้กฎหมาย จะทำให้ลงใต้ดิน และตัวที่รอดจะกลายเป็นตัวใหญ่ (เช่น โสเภณี ยาเสพติด) vs. We don't negotiate with terrorist
- BC ไม่สามารถสะท้อนถึงมิติเชิงคุณภาพ เช่น แรงกดดันทางการเมือง และผลทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นกับประชาชน
- ปัญหาการเรียกเงินคืนในโครงการเยียวยา คือ ไทยไม่ให้เป็นแบบ lump-sum เลยมีธุรกิจเงินทอน
- Global index เราควรประเมินช่องว่างของปัญหาเศรษฐกิจและสังคม (อายุเฉลี่ย ปัญหาความเหลื่อมล้ำ GDP)
- แนวทาง Zero-Covid approach ยังขาดด้านแรงงาน ขาดรายได้ใน scenario และปัญหาการใช้แนวทางนี้ คือ ทำให้เกิดปัญหาการตีตราสำหรับคนที่ติดโควิด-19
- ถ้าต้องการเพิ่ม GDP ภายในประเทศ จะสามารถสร้าง GDP ได้เท่าไร โดยวิเคราะห์แนวทางเดิมแต่ใช้ข้อมูลคนเดินทางในประเทศ
- New normal ทางด้านการศึกษา เราควรสอนอย่างไร เราควรจะไปดู New normal ด้านการสอนโรงเรียนแบบใบปริญญายังไปไหนหรือไม่

ด้านแรงงาน

- มาตรการ Living with COVID ควรจะต้องให้ชัดว่ามาตรการที่เกี่ยวข้องคืออะไรบ้าง
- ควรมีการสำรวจว่าแรงงานคืนถิ่นเท่าไรในภาคเกษตร
- จะต้อง reskill หรือ upskill แรงงานในภาคเกษตร และนอกภาคเกษตรจำนวนเท่าใด
- ปัญหาการควบคุมการระบาดที่เกิดขึ้นในโรงงาน อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมหนัก ต้องนำเสนอกฎระเบียบให้ชัดเจน
- เน้นการฉีดวัคซีนให้กับคนต่างด้าว
- การนำเสนออย่างคงแยกส่วน ไม่เชื่อมต่อกัน จึงไม่เข้าใจว่าต้องการจะสื่อสารในประเด็นอะไร ควรสังเคราะห์ให้ชัดว่าต้องการรู้อะไร ใช้เครื่องมืออะไร เก็บข้อมูลอะไร ปัญหานี้เป็นทั้ง แรงงานย้ายถิ่น และ แรงงานข้ามชาติ
- ไม่แน่ใจว่าเมื่อมองเป็นที่รับเศรษฐกิจท่องเที่ยวเป็นข้อสรุปที่ถูกต้องหรือไม่ ควรจะต้องออกแบบระบบ NDID ให้สามารถแสดงแก้ไขปัญหาให้ชัด

- โครงข่ายทางสังคม สรุปลงว่าเกิดปัญหาอะไร ทำไมจึงต้องสนใจเรื่องนี้
- แรงงานคืนถิ่นควรไปสนับสนุน ฐานเศรษฐกิจที่เป็น New normal คือ ให้แรงงานเป็นฐานในการพัฒนาพื้นที่
- ระบบโครงข่ายรองรับทางสังคม (Social Safety Net) ไปรองรับแรงงานย้ายกลับ อาจจะต้องเข้าใจว่า แรงงานที่กลับไปเอาทักษะติดตัวไปด้วย และต้องคิดว่าเราจะดึงศักยภาพแรงงานตรงนี้ออกมาได้ อย่างไร เช่น การพัฒนาเมืองรองรับให้ใหญ่ขึ้น ต้องเป็น smart city เป็นต้น
- ต้องเข้าใจทักษะภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเข้าไปรองรับแรงงานย้ายกลับ ไม่ใช่โอกาสทางเศรษฐกิจ แต่เป็นการรองรับแรงงานย้ายกลับ แรงงานย้ายถิ่นอยู่กันได้อย่างไร อะไรคือภูมิปัญญา
- การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับโควิด-19ต้องการ ธุรกิจที่ทำหน้าที่ CSR ในการช่วยแก้ไขปัญหา
- Night-time light และ Facebook usage สามารถบอกสถานการณ์ได้ แต่แล้วจะทำอย่างไรต่อ เรา ต้องพัฒนาระบบ NDID ให้ตอบโจทย์แบบนี้ให้ได้
- อยากให้คิดนอกกรอบมากขึ้น แรงงานไทยควรจะสามารถย้ายถิ่นได้สะดวกขึ้น คนที่เลือกทำงานที่นี้ อาชีพนี้ ควรจะต้องระบุตัวตนให้ได้ และต้องสามารถรู้ความต้องการในการพัฒนาเขาได้

ด้านสาธารณสุข

- โรงพยาบาลสนามปิดเร็วเกินไปหรือไม่ สถิติ excess mortality ยังดูแล้วน่ากังวลใจ การปิดรพ. สนามเร็วเกินไปทำให้คนป่วยต้องไปเข้าโรงพยาบาล และทำให้โรงพยาบาลไม่สามารถรับผู้ป่วยโรค อื่นๆ ได้
- ประเทศไทยควรมีวัคซีนของตัวเอง
- ข้อมูลการแพ้วัคซีนและการเสียชีวิตควรจะบันทึกเอาไว้เพื่อศึกษาและส่งกลับให้กับผู้ผลิต
- ต้นทุนในการไม่ได้ฉีดวัคซีนบน List ทำให้เกิดต้นทุนในการติดต่อระหว่างประเทศ
- นิยามของ Excess mortality คืออะไร และทำไมต่างจาก Our world data
- ATK technology มีปัญหาคือ ความชำนาญของคนเก็บตัวอย่าง เช่น swab ได้ตรงรีเปลา ต้องระวัง เป็นอย่างมาก ทางออกคือ ใช้มาตรฐานสากล เช่น FDA or EU และใช้ราคาเทียบกันด้วย
- ปัญหาสำคัญที่ควรจะสื่อสาร คือ เรารู้ตัวเลขความเสี่ยงของการตาย การป่วยจากวัคซีน แต่เราไม่ได้ อะไร และเรายังมีการฉีดวัคซีนไขว้ ฯลฯ อีกด้วย
- นครศรีธรรมราช มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะจาก 4 จังหวัดอื่น อาจจะต้องเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่ใช่อำนาจจากส่วนกลางเข้าไปช่วยจัดการ
- กระทรวงสาธารณสุขควรผลักดัน R&D ให้คนไทยสามารถพัฒนาทางออกสำหรับโรคของคนไทยให้ได้
- เราต้องฉีดวัคซีนมากขนาดไหน และต้องตรวจหาเชื้อด้วยวิธี ATK มากเพียงใด ถึงจะเพียงพอต่อการ ใช้ชีวิตร่วมกับโควิด (Living with COVID-19)

- ควรอธิบายเพิ่มเติม เชื่อมโยงด้วยตรรกะว่า ข้อเท็จจริงที่ค้นพบมา เกิดจากอะไร และควรทำอะไรต่อ

สรุปประเด็นจากการประชุมครั้งที่ 6

ด้านเศรษฐกิจ

- พฤติกรรมสุขภาพ ควรจะเป็น compulsory หรือ voluntary เช่น การจำกัดน้ำตาลผ่านการเก็บภาษี น้ำตาล แต่ก็อาจจะมีคนหนีระบบทำให้เกิดผลเสียได้ อาจจะต้องไม่ใช่ระบบกฎหมาย
- การพัฒนาเยาวชน ขาดประเด็นด้านความรู้แรงต่อเด็กในครอบครัว ทำให้เด็กมีปัญหาด้านพัฒนาการ
- New business model อาจจะต้องคิดเรื่องไม่ใช่แค่เกษตรกรรม หรือ อุตสาหกรรม หรือ บริการ ล้วนๆ แต่ต้องเป็น experienced economy ให้ได้ เช่น ภาคเกษตรต้องเป็นแบบฟาร์มโชคชัย เป็นต้น
- Key stakeholders ควรจะต้องระบุว่าใครคือ คนที่จะผลักดันไปสู่ ต้องใส่ motivation อย่างไรถึงจะประสบความสำเร็จ
- กฎหมายที่ไม่มีปัญหามีตัวอย่างหรือไม่
- หนี้สาธารณะ การก่อหนี้ที่ผ่านมามีมูลค่าไหม แก้ไขปัญหาได้จริงหรือไม่
- การปฏิรูปภาครัฐ ต้องการการปรับเปลี่ยน eco-system (ด้าน area-based development)
- ต้องการ “หัวหน้าทีมเศรษฐกิจ” และต้องการคนดูแลเศรษฐกิจที่ไม่ silo แต่เป็น issue (ดูตลอดห่วงโซ่ เช่น อ้อย เป็นเกษตร พอแปรรูปก็เป็นอุตสาหกรรม)
- ข้อเสนอต้องมี work process ให้เข้าใจกระบวนการทำงานให้เกิดความชัดเจนด้วย
- การนำเสนอ ควรมีข้อเสนอว่าทำอะไรให้มากขึ้น
- คนจนทำอาชีพอะไรบ้าง มันเปรียบเทียบกันอย่างไร คำว่าจนวัดอย่างไร
- คุณภาพชีวิตวัดอย่างไร กรณีที่ภูฐานบอกว่ามีคุณภาพดีที่สุดในโลก สะท้อนออกมาสอดคล้องกับ GDP หรือไม่อย่างไร?
- ทำไมถึงเกิดอุบัติเหตุ เป็นเพราะเรามีรถเยอะ หรือ ถนน หรือปัจจัยอะไร
- อยากให้เสนอด้าน E-learning เพื่อสนับสนุนด้านการศึกษา ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้
- GINI อยากเห็นข้อมูลเปรียบเทียบระดับโลก แต่ประเด็นว่าวิเคราะห์ในบริบทของไทย
- New S-Curve ด้านอาหาร อยากให้มีการพัฒนาให้เข้มแข็งมากขึ้น
- Soft power ไทยมีฐานสูง เกาหลีใต้พัฒนาได้ดีมากๆ เราควรจะวิเคราะห์มากขึ้น
- ยกเลิกทหารมีข้อดี/ข้อเสีย อย่างไร ผลต่อเศรษฐกิจเป็นอย่างไร

ด้านแรงงาน

- โควิด-19 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง อะไรที่อยากให้คงอยู่และเป็นประโยชน์ เช่น WFH ทำให้รถไม่ติดเกิดประโยชน์ ประหยัดพลังงาน เป็นต้น
- WFH ทำให้เกิด productivity ในการทำงานได้
- ต้องไปศึกษาดู push and pull factors ที่ทำให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในไทย
- ต้องเข้าใจบริบทการลักลอบเข้าเมืองว่าเป็นพิธีกรรมในการส่งตัวกลับเพราะต่างด้าวอยากกลับบ้านฟรีมากกว่า
- แรงงานลาวเข้ามาซื้อของเยอะ ในขณะที่กัมพูชาแรงงานที่เข้ามาคุณภาพต่ำ ต้องเข้าใจบริบทที่แตกต่างกันตรงนี้ด้วยในการวิเคราะห์
- Next normal เราต้องหา ecosystem ให้กับแรงงานไทย
- กลไกการจัดการแรงงานสำหรับโควิด-19 ควรจะเป็นระบบมากกว่าแค่ระดับจังหวัด แต่เป็นกลไกการจัดการแบบกลุ่มจังหวัดที่สะท้อนพฤติกรรมแรงงานอย่างเหมาะสม
- เงินกู้ที่เอามาควรจะไปพัฒนาแรงงานในระดับจังหวัด/ระดับพื้นที่อย่างเหมาะสม ผ่านการอบรมผ่านการสนับสนุนผู้ประกอบการ
- ควรไปศึกษาเพิ่มเติม เรื่อง Data exchange center
- อยากให้ฐานข้อมูลสามารถถูกพัฒนาเอามาใช้โดยที่นักวิจัยไม่ต้องไปขอเก็บข้อมูลใหม่ทั้งหมด
- การตรวจตราแรงงานในธุรกิจอาจจะใช้ภาคเอกชนเข้ามาช่วยสุ่มตรวจ
- มาตรการที่เสนอสำหรับธุรกิจต้องไม่ใช่แบบเดียวกันทุกกรณี เนื่องจาก ธุรกิจมีความแตกต่างกัน เช่น ร้านตามถนน ร้านในโรงแรม ร้านที่มีแอร์ ไม่แอร์ เป็นต้น
- แรงงานกลับถิ่นไปภาคการเกษตรหรือประมง เราจะทำอย่างไรให้พื้นที่เกษตรสามารถใหญ่ขึ้นได้
- เกษตรกรได้รับปัญหาผักชีแพงต้องแก้ไขปัญหายังไง
- แรงงานต่างด้าวมียี่มือกับไม่มีฝีมือควรจะ register แน่นนอน
- แรงงานต่างด้าวต้องเข้ามาในสาขาไหน ถึงจะสนับสนุนการพัฒนาและอย่างไรต้องระบุให้ชัดเจน

ด้านสาธารณสุข

- การระบาดที่เหมือนกับมีแนวโน้มลดลง แต่หลายจังหวัดมีผู้ติดเชื้อมากขึ้น มีความเสี่ยงที่ทรัพยากรสาธารณสุขจะรองรับไม่ไหว ต้องมีข้อเสนอในการจัดการทรัพยากรระหว่างจังหวัดให้เหมาะสม
- ควรจะเตือนประชาชนว่าสถานการณ์ยังไม่แน่นอน ต้องระมัดระวังตลอดอย่าการ์ดตก
- อัตราการเสียชีวิตต่อประชากรที่แตกต่างกันในระหว่างประเทศสะท้อนอะไร
- ประเทศอินโดนีเซีย เป็นประเทศมุสลิม ทำไม่ถึงลดการแพร่ระบาดได้
- วิธีการแก้ไขปัญหา ต้องเสนอมากกว่านี้ กรณี excess mortality ต้องจัดการอย่างไร

- ต้องพัฒนาระบบเฝ้าระวัง NCD ที่ดึงกลุ่มเสี่ยงเข้าไปให้ได้
- ต้องการ Integrated information center และต้องการต้นแบบของต่างประเทศที่สามารถอ้างอิงว่าใช้ประโยชน์ในการควบคุมการระบาดได้
- ต้องการ function อะไรที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนาวัคซีน การพัฒนา ATK เพื่อรองรับการระบาดใหม่
- Passport vaccine ยังไม่รองรับคนฉีดไขว้ ต้องเสนอทางออก

สรุปประเด็นจากการประชุมครั้งที่ 7

ด้านเศรษฐกิจ

- ราคาข้าวที่ตกต่ำและราคาน้ำมันที่พุ่งสูงขึ้น สาเหตุเกิดจากปัญหาโควิดหรือไม่ หรือเกิดจากสาเหตุอะไร
- ด้านการท่องเที่ยว ต้องการให้คาดการณ์การท่องเที่ยวว่าในปี พ.ศ.2565 จะฟื้นตัวกลับมาได้มากน้อยเพียงใด (นักท่องเที่ยวคงไม่สามารถกลับมาถึงในระดับปกติก่อนโควิดได้ คาดหวังว่าจะกลับมาได้ 25% ของจุดสูงสุดก็อยู่ในเกณฑ์ที่ดีแล้ว) ควรมีมาตรการช่วยเหลือเพิ่มเติมอะไรบ้างนอกจากโมเดล Sandbox และ รูปแบบการท่องเที่ยวอาจจะไม่กลับไปเป็นแบบสมัยก่อนโควิด เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เข้ามาจะมีความเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น เป็นกลุ่ม High end เป็นต้น
- บริษัทประกันที่ได้รับผลกระทบจากการที่รับประกันโรคโควิด รัฐบาลจะมีมาตรการช่วยเหลืออย่างไร
- การนำเสนอเป็นการเปรียบเทียบเศรษฐกิจที่สัมพันธ์กับการคลายมาตรการล็อกดาวน์มากกว่า มาตรการควบคุมโรคหรือไม่ การเปรียบเทียบมาตรการต่างๆควรไปพิจารณาร่วมกับ Stringency index เพื่อให้สามารถบอกได้ว่ามาตรการของภาครัฐที่มีระดับความเข้มงวดและผ่อนคลายที่แตกต่างกันส่งผลอย่างไรต่อตัวเลขเศรษฐกิจ
- การคาดการณ์การบริโภคที่อาจจะฟื้นกลับมาได้ใน Q3/2566 อยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อมูลที่มีอยู่ (Existing Information) ซึ่งเป็นข้อมูลในอดีต ดังนั้น จึงควรที่จะใช้ข้อมูลที่มีการคาดการณ์ในอนาคตร่วมด้วย เช่น การระบาดรอบใหม่ในประเทศกลุ่ม EU การระบาดของสายพันธุ์ AY.4.2 ในประเทศอังกฤษ มาเลเซีย เป็นต้น สถานการณ์เหล่านี้จะมีโอกาสเกิดขึ้นได้ในประเทศไทยหรือไม่ และข้อเสนอควรที่จะเป็นการป้องกันในอนาคตข้างหน้า
- ควรมีประเด็นเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ร่วมด้วย
- กรณีเรื่องความเหลื่อมล้ำ พิจารณาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจาก ตั้งแต่แผนที่ 4 ที่มุ่งเน้นเรื่องการส่งออก เป็นจุดที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และไม่มีการปรับปรุงแก้ไข เช่น การประกาศเขตควบคุมมลพิษ ที่ประกาศออกมาตั้งแต่สมัยพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ก็ยังไม่มีมีการประกาศยกเลิก ซึ่งเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนา เป็นต้น

- ภาคอสังหาริมทรัพย์ กลุ่ม High end ได้รับผลกระทบไม่มากจริงหรือไม่
- ธนาคารโดยเฉพาะของรัฐ เช่น ธนาคารอาคารสงเคราะห์ มีความพยายามในการจัดการหนี้ไม่ให้เป็น NPL เนื่องจากสิ่งเหล่านี้เป็น KPI ของธนาคาร
- การปรับการใช้คำจาก การที่บอกว่าการลงทุนภาคเอกชนยังไม่ฟื้นตัว แต่ควรจะเป็นการลงทุนภาคเอกชนเริ่มฟื้นตัวแต่ยังไม่กลับมาในระดับก่อนโควิด
- การเพิ่มวันหยุดเป็นมาตรการที่คุ้มค่าจริงหรือไม่ สามารถกระตุ้นการท่องเที่ยวได้คุ้มค่ากับการที่หน่วยราชการต้องหยุดและภาคเอกชนที่ต้องติดต่อดำเนินงานกับภาครัฐก็จะทำงานไม่ได้เช่นกัน หรือไม่
- การที่หนี้ครัวเรือนสำหรับภาคยานยนต์ดูไม่มีปัญหามากนัก เป็นเพราะมีปัญหาอะไรชุกซ้อนไว้ได้พรมหรือไม่ที่ทำให้สถิติยังดูดี
- หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) จะบริหารหนี้เสียอย่างไร ปัญหาหนี้ครัวเรือนสอดคล้องกับปัญหา SMEs ที่ล้มหาย ดังนั้น SMEs ที่ได้รับผลกระทบ รัฐบาลจะเยียวยาอย่างไร และ SMEs จะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างไร ให้ไปคัดเลือกกลุ่มธุรกิจที่น่าจะไปได้ดี เช่น กลุ่มอาหาร กลุ่มเทคโนโลยี เป็นต้น
- ทำอย่างไรให้คนที่มีเงิน ออกมาจับจ่ายใช้สอย โดยโครงการคนละครึ่ง หรือโครงการที่สามารถกระตุ้นรากหญ้าให้มี multiplier effect สูงๆ น่าจะเริ่มทำในช่วงกลางสุดของช่วง S-Curve เช่น ประเทศจีน แม้ว่าจะปิดประเทศเป็นเวลานาน แต่เศรษฐกิจก็ยังไม่ตกต่ำ เพราะ มีการบริโภคภายในประเทศสูง ซื้อขายและท่องเที่ยวภายในประเทศกันเอง สำหรับประเทศไทยถ้าเปิดประเทศแล้วมีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยแบบนี้ ควรจะไปส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศกันเองจะดีกว่าหรือไม่ เช่น การจัดตลาดนัดในชุมชน เป็นต้น

ด้านแรงงาน

- มาตรการแรงงานคืนถิ่นที่เป็นการอบรมทักษะแรงงาน ควรพิจารณาว่า การอบรมทักษะเป็นทักษะที่จำเป็นในยุค New normal หรือไม่ และน่าจะใส่เรื่อง Digitalization เพื่อให้ทันกับยุค New normal ร่วมไปด้วยในการอบรม
- ตัวเลขผู้ประกันตนตามมาตราที่ 39 ที่สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สาเหตุหนึ่งมาจากการที่มีการอภัยโทษคนที่จ่ายเงินไม่ครบ ให้สามารถกลับเข้ามาสู่สิทธิประกันสังคมได้ ในขณะที่จำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา 40 สูงขึ้นมาจากมาตรการจูงใจของรัฐบาล
- เรื่องฐานข้อมูลทะเบียนแรงงานนอกระบบในปัจจุบัน ยังคงมีช่องว่าง (Gap) ทำอย่างไรจึงสามารถเติมเต็มช่องว่างได้ เพราะ ข้อมูลของภาครัฐไม่มีการบูรณาการร่วมมือกันแม้กระทั่งภายในหน่วยงานเดียวกันก็ยังคงเก็บข้อมูลแบบ Silo ดังนั้น ควรมีข้อเสนอให้ชัดเจนในการแก้ปัญหา

- ข้อมูลมหาดไทย มีฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร และข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขมีการเก็บบันทึกข้อมูล Family folder ที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับรายรับของคนภายในครอบครัว ซึ่งถ้าสามารถบูรณาการข้อมูลเข้าด้วยกัน ก็จะมีข้อมูลทะเบียนแรงงานที่ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น
- สำหรับมาตรา 40 แม้ว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นสูงจากมาตรการจูงใจของรัฐ แต่ยังคงมีช่องว่าง (Gap) ที่ตกสำรวจอยู่ และตอนนี้เหลืออยู่เท่าไร โดยจะต้องหาช่องว่างเหล่านี้ให้ครบถ้วน โดยทำ matrix แต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มว่างงาน กลุ่มเสมือนว่างงาน นั้นมีช่องว่างอะไรอยู่บ้าง เมื่อดูจากมาตรการตามมาตราต่างๆที่ออกมาสามารถช่วยเหลือและปิดช่องว่างได้มากเท่าไร และหลังจากมาตรการต่างๆ ยังคงเหลือช่องว่างอะไร
- การออกแบบระบบข้อมูลในปัจจุบันไม่ได้รองรับการทำงานจริง ไม่ได้รองรับ Productivity ของคนภายในประเทศจริง
- การออกแบบระบบ จะมีประเด็นเรื่อง การที่ระบบเก็บข้อมูลแบบภูมิลำเนาเป็นหลัก ซึ่งไม่ถูกต้องและก่อให้เกิดการตีความที่ผิดพลาด เช่น คนที่ภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดลำปาง ไปทำงานที่กรุงเทพฯ และฆ่าตัวตายเสียชีวิตที่กรุงเทพฯ แต่รายงานสถิติกลับไปขึ้นที่จังหวัดลำปางและไปทำแคมเปญรณรงค์ที่ลำปาง ทั้ง ๆ ที่สิ่งแวดล้อมที่กีดกันอยู่ที่จังหวัดกรุงเทพฯ เป็นต้น ดังนั้นการออกแบบระบบต้องเป็น Integrated information system
- ปัจจุบันมีคนประกอบอาชีพอิสระจำนวนมาก สาเหตุหนึ่งมาจากวัฒนธรรมของคนรุ่นใหม่ที่ไม่อยากถูกตีกรอบในการทำงานและอยากมีอิสระ เป็นสิ่งที่น่าศึกษาเพิ่มเติม
- ในกลุ่มที่เป็น Self-employed เติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ภาครัฐควรสนับสนุนคนในกลุ่มนี้เพื่อให้สามารถเติบโตไปเป็นธุรกิจ SMEs ที่เข้มแข็ง โดยจะมีปัจจัยอะไรบ้างที่สามารถสนับสนุนคนเหล่านี้ได้
- สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ เรื่องการศึกษาและทักษะไม่เชื่อมโยงกัน ตอนแรกเป็นความขัดแย้งของกลุ่มคนและวิธีคิดว่า กลัวจะเอนเอียงไปทางไหน แต่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพจะต้องทำทั้งสองด้าน การบอกว่าแรงงานไม่ทักษะ จริงๆ แรงงานมีทักษะ แต่ไม่มีโอกาสที่จะได้รับการรับรองเพราะจะไปเชื่อมโยงกับเรื่องค่าแรง ขณะเดียวกันก็เกี่ยวข้องไปถึงแรงงานที่กำลังจะออกมาจากระบบด้วย เพราะมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาในอนาคต จะไม่ใช่เรื่องของปริญญาเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการคนที่สามารถทำงานได้จริง

ด้านสาธารณสุข

- เมื่อยุบหน่วยงาน ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) แล้วจะต้องมีหน่วยงานใหม่ที่ดำเนินกิจกรรมแทน โดยการออกแบบศูนย์ใหม่ต้องไม่มีความเกี่ยวข้องกับบริบททางการเมือง เป็นข้อมูลแบบ Real-time และการดูแลสุขภาพของประชาชนไม่ควรแยกระหว่างกลุ่มโรคติดต่อ (CD) และโรคไม่ติดต่อ (NCD) ดังนั้น ศูนย์นี้จึงควรจะเป็นศูนย์ที่เฝ้าระวังทั้ง CD และ NCD หากเกิดโรคประเภทยุติกันมากก็ไปมุ่งเน้นการแก้ปัญหาในช่วงระยะเวลานั้น

- ด้านการฉีดวัคซีน ยังคงมีข้อจำกัดในการเข้าถึง โดยเฉพาะในต่างจังหวัด เช่น ต้องมีการลงทะเบียนก่อนถึงจะสามารถฉีดวัคซีนได้ ดังนั้น อาจจะมีการให้โทรเพื่อขอรับวัคซีน แล้วค่อยไปลงทะเบียนที่หลังได้หรือไม่
- บทบาทของ อสม. ต้องเข้มแข็งและตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา โดยอาจจะมีแรงจูงใจ (Incentive) บางอย่าง ที่นอกเหนือจากตัวเงินให้แก่ อสม.
- ชุดตรวจ ATK ต้องสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น กระทรวงสาธารณสุขร่วมมือกับแพลตฟอร์มออนไลน์อย่าง Lazada เพื่อขายชุดตรวจ ATK ที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน
- ขณะนี้ข้อมูลของประเทศไทย base on ข้อมูลการฉีดวัคซีนโดยคาดหวังว่าจะเกิด Herd immunity และเจ็บป่วยน้อยลง แต่ในกลุ่มประเทศ EU ที่มีอัตราการฉีดวัคซีนสูง (66%) ก็ยังเกิดการระบาดใหม่ขึ้นมาอยู่ ดังนั้น เราอาจจะต้องคำนึงประเด็นที่ว่า ไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัย Vaccine coverage เพียงอย่างเดียว
- สาเหตุการระบาดในยุโรปเนื่องจาก อุณหภูมิที่ต่ำและความชื้นที่สูง เป็นสาเหตุที่ทำให้เชื้อกระจายได้ดีขึ้น
- โครงสร้างการรับมือโรคระบาดใหม่ ควรมีการทบทวนยุทธศาสตร์ที่กำหนดมาตั้งแต่ตอนต้นนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเลือกวัคซีน จำนวนวัคซีนที่วางแผนมาตั้งแต่ตอนต้นนั้น ทำได้ดีหรือไม่ หรือผิดอย่างไรบ้าง จะได้เป็นบทเรียนเพื่อการจัดการที่ดีขึ้นในอนาคต
- ควรดูประเทศอิสราเอลที่สามารถควบคุมการระบาดในระลอกที่ 4 ได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากการฉีดวัคซีนโดสที่ 3 ส่วนช่วยได้อย่างมาก
- Green pass system
- ควรมีข้อเสนอให้เด็กอายุ 5-11 ปี ควรที่จะได้รับการฉีดวัคซีนได้แล้ว หากต้องการที่จะเปิดโรงเรียน และต่างประเทศเริ่มฉีดวัคซีนให้แก่เด็กกันแล้ว ประเทศไทยอาจจะตามไม่ทัน

สรุปประเด็นการประชุมครั้งที่ 8

ด้านเศรษฐกิจ

- ควรมีการทบทวนเกี่ยวกับ การพยากรณ์และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ทางทีมวิจัยได้เคยประเมินไว้
- ปัจจัยกำหนด Endemics ควรเพิ่มปัจจัยเกี่ยวกับ Public health intervention ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิด New Normal / Next Normal Economy เช่น ร้านอาหารจะต้องทำให้เป็น One way flow เพื่อลดโอกาสการติดเชื้อ เป็นต้น ปัจจัยในด้านการ Tracing เพื่อควบคุมการระบาด และ Activity เรื่องการลือคดาวน
- Long-term Effect ของการขยายเขตแดน

- มาตรการทางด้านเศรษฐกิจต่าง ๆ ควรพิจารณาให้ครอบคลุมถึง 1. คุณค่า/ประโยชน์ ที่ผู้ดำเนินนโยบายต้องการให้เกิดขึ้น 2. ก่อให้เกิดประโยชน์ขึ้นจริงตามเป้าหมายหรือไม่ และ 3. รูปแบบการเยียวยาเป็นสิ่งที่ผู้รับต้องการจริงหรือไม่ หรือควรจะทำในรูปแบบใด
- นโยบายที่มีความรับผิดชอบพูดถึงเรื่องการสอดรับกับยุทธศาสตร์ที่เป็นเพียงแผนลายลักษณ์อักษร นิยามของคำว่า มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จะนิยามอย่างไร และจะ evaluate อย่างไร ในการสอดรับกับสถานการณ์และหลักการ นโยบายจะเป็น reactive ทำอย่างไรนโยบายที่มีความรับผิดชอบถึงจะเป็น proactive
- นโยบายจำนำข้าวและประกันราคาข้าว เป็นนโยบายที่ค่อนข้างเก่าแล้ว (*Old Strategy*) มีนโยบายรูปแบบใหม่หรือไม่ เช่น ระบบ Ecosystem ของระบบข้าวทั้งระบบ ปัจจุบันการผลิตข้าวของประเทศไทยมี Productivity ต่ำกว่าประเทศเวียดนามและจีน เราจะเพิ่ม Productivity ได้อย่างไร จะจัดการกับปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้งได้อย่างไร ถ้าจะมีข้อเสนอเกี่ยวกับนโยบายข้าว ก็ควรพิจารณาทั้งระบบ Ecosystem ของข้าว การนำเสนอในปัจจุบันเป็นการนำเสนอส่วนต่าง ๆ ไม่เห็นภาพรวมทั้งหมดของปัญหา
- การลงทุนในระยะยาวในโครงการขนาดใหญ่โดยร่วมมือกับภาคเอกชนในรูปแบบ PPP ในด้านกลยุทธ์ เป็นเรื่องที่ดี แต่ยังคงมีปัญหาในแง่กระบวนการทำงานจริง เช่น ปัญหาระยะเวลาดำเนินการ (Processing Time) ปัญหาความโปร่งใส เป็นต้น
- การใช้จ่ายเงินงบประมาณออกไปในเชิงเยียวยา ควรจะเป็นเรื่องการฟื้นฟู ต่อยอด เห็นได้จากการไปเชื่อมโยงกับประเด็นการเลือกตั้ง/การเมือง

ด้านแรงงาน

- ในเรื่อง แรงงานต่างชาติ ควรเริ่มพิจารณาตั้งแต่ว่าปัจจัยนั้นเป็น Push (ผลักดันออกมาจากประเทศต้นทาง) หรือ Pull (ดึงดูดจากประเทศปลายทาง) และปรับนโยบายให้สอดคล้องกับ Push and Pull factors เช่น ประเทศต้นทางมี Dynamic อย่างไร ประเทศกัมพูชา มีการลงทุนเพิ่มขึ้นสูงมาก ทำให้อาจจะมีความต้องการในแรงงานประเภท unskilled labor
- ข้อเสนอในเรื่องของแรงงานกัมพูชาในการ integrate ระบบประกันสังคม EU เป็นตัวอย่างการศึกษาที่ดี อายุการทำงานจะตามไปด้วยไม่ว่าทำงานที่ไหนใน EU
- อยากให้เห็นถึง Ecosystem ของ High skill job ที่เริ่มต้นมาจากบริษัทต่างประเทศมาลงทุนในประเทศไทยและให้ผู้บริหารชาวต่างชาติมาเป็นผู้ดูแล ทำให้แรงงานของประเทศไทยมีโอกาสน้อย และมี impact อย่างไรในภาพรวม และ โอกาสของแรงงานไทยอยู่ตรงไหน แล้วถึงจะมาวาง policy ของ high skilled labor ที่เป็น migrant ต่อไปได้
- S-curve การปรับโครงสร้างการผลิตและการบริการ มีการส่งสัญญาณทิศทางที่ไม่ชัดเจนและยังคงคลุมเครือ

- ในสไลด์นำเสนอที่ 19 สถิติการจ้างแรงงานต่างชาติที่ทักษะต่ำ-ปานกลาง มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เกิดจากสาเหตุอะไร เกิดจากปัญหาคอร์รัปชันหรือไม่
- ควรจะนำเสนอให้เห็นถึงช่องว่างในแต่ละกลุ่มอาชีพ (Sector) เพื่อที่จะออกแบบนโยบาย intervention ในแต่ละกลุ่มอาชีพได้อย่างเหมาะสม
- การออกแบบโครงสร้างทะเบียนแรงงาน ควรทดสอบโดยการลงพื้นที่ไปดูว่า การใช้ intervention แบบนี้สามารถทำให้แรงงานกลับเข้ามาสู่ในระบบมากขึ้น

ด้านสาธารณสุข

- ปัจจุบันภาพรวมสถานการณ์ในสถานพยาบาลต่างๆ มีทิศทางที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบกับประเทศอังกฤษที่มีผู้ติดเชื้อเฉลี่ยประมาณ 40,000 ต่อวัน และมีผู้ที่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล 7,500 คน ในขณะที่ประเทศไทยมีผู้ติดเชื้อเฉลี่ยประมาณ 4,000 คน และมีผู้ที่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล 30,000 คน แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีการ admit มากเกินไป หรือมีการรายงานตัวเลขผู้ติดเชื้อรายวันน้อยเกินไป
- เนื่องจากการระบาดของพันธุ์ Omicron มาตรการควบคุมการเดินทาง Border block มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด ควรทำหรือไม่
- ประเทศอังกฤษมีแนวทางที่จะเลิกใช้วัคซีน AZ โดยการฉีดวัคซีนเข็มที่ 3 ใช้ Pfizer หรือ Moderna จึงทำให้บริษัท AZ ขาดทุนและ กำลังจะขึ้นราคาวัคซีน ดังนั้น ในปีหน้าประเทศไทยสั่งซื้อวัคซีน AZ จำนวน 60 ล้านโดส เป็นราคาทางการค้าหรือไม่
- วิธีการควบคุมการระบาดของสายพันธุ์เดลต้าของประเทศอิสราเอลหรือประเทศญี่ปุ่น รูปแบบไหนที่ประเทศไทยควรดำเนินการตาม

สรุปประเด็นการประชุมครั้งที่ 9

ด้านเศรษฐกิจ

- ประเทศอังกฤษมีแนวทางที่จะลดและเลิกใช้วัคซีน AZ โดยอังกฤษมุ่งเน้นการฉีดวัคซีนเข็มที่ 3 ด้วยวัคซีน mRNA อย่าง Pfizer และ Moderna ในขณะที่ปีหน้า ประเทศไทยมีการสั่งซื้อ AZ จำนวน 60 ล้านโดส
- ประเทศในกลุ่ม EU มีการสั่งซื้อวัคซีนรุ่นใหม่ (New Generation) ของ Pfizer เพื่อรองรับไวรัสกลายพันธุ์โอมิครอน คาดว่าจะสามารถใช้ได้ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2565 ประเทศไทยมีแนวทางการดำเนินงานในลักษณะนี้หรือไม่
- การป้องกันด้านสาธารณสุขมีประสิทธิภาพมากกว่าการแก้ไขด้วยการเยียวยา/ฟื้นฟู ดังนั้น ควรจะมีมาตรการที่สนับสนุนให้ประชาชนทำ public health intervention ด้วยตัวเองได้ เช่น รมรรงค์

เปลี่ยนจากการแจกปฏิทินเป็นการแจกหน้ากากอนามัย หรือ มีจุดแจกหน้าการอนามัย/self-test ให้บริการในที่สาธารณะ เพราะ ปัจจุบันความคาดหวังจากวัคซีนต่ำกว่าเดิม พอเกิดการระบาดในสายพันธุ์ใหม่ๆ ประสิทธิภาพของวัคซีนก็ลดลง

- มาตรการช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน มักอยู่ในรูปแบบของการสนับสนุนโดยการให้เงิน และการยกเลิกเงินสมทบ ภาครัฐควรมีข้อเสนอที่เป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เป็น Investment เช่น Investment ให้บริษัทไปทำเรื่อง WFH/Online เป็นต้น
- ข้อเสนอเรื่องคาสิโน อาจจะไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจาก บ่อนเป็นคลัสเตอร์การระบาดใหญ่ของประเทศไทย
- กรอบยุทธศาสตร์ 20 ปี นิยามของคำว่า มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ควรมีการอธิบายเพิ่มเติม เช่น กรณี National security ทำไมเป็นเรื่องของ Geopolitics (US vs China) มันกระทบเรื่องการส่งออกหรืออย่างไร เป็นต้น สำหรับคำว่า มั่นคง ควรเป็นเรื่อง Quality growth ไม่ใช่ Growth ธรรมดา และความมั่นคงจะขาดประเด็นเรื่อง Health Security สำหรับคำว่า ยั่งยืน การเขียนว่า long-term development ไม่ได้ช่วยอธิบายให้เกิดความชัดเจน ควรจะระบุประเด็นมาให้ชัดเจน เช่น เป็นเรื่องของ Global warming ก็จะต้องคล้องกันประเด็นย่อยที่ระบุมา
- ประเทศจีนแม้ว่าจะปิดประเทศเป็นเวลานาน แต่เศรษฐกิจก็ยังไม่ตกต่ำ เพราะ มีการบริโภคภายในประเทศสูง ซื้อขายและท่องเที่ยวภายในประเทศกันเอง และประเทศไทยไม่สามารถหวังพึ่งด้านการท่องเที่ยวได้แล้ว จึงควรจะไปส่งเสริมให้เกิดการบริโภคภายในประเทศ เช่น การจัดตลาดนัด เพราะ ทุกวันนี้หากไม่มีตลาดนัด การจับจ่ายใช้สอยก็จะไปอยู่ที่ 7-11
- CBDC ขาดประเด็นเรื่อง 1.คอร์รัปชัน ปัญหาเงินทอน งบประมาณประจำปีหลังหักเงินเดือนเป็นเงินทอนหมดประมาณ 60-70 % ถ้ามี CBDC ก็จะสามารถติดตามเส้นทางการเงินและช่วยแก้ปัญหานี้ได้ 2.Literacy ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในช่วงโควิด เช่น แม้ค่าตัวไปสามารถใช้โครงการคนละครึ่งได้ 3. หากมีการนำ CBDC มาใช้จริง รูปแบบการจับจ่ายใช้สอยของประชาชนจะเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร และจะกระทบต่อสิ่งที่มีอยู่ในปัจจุบันหรือไม่ เช่น เกิดกระทบ true wallet อย่างไร เป็นต้น และเชื่อว่าอาจจะนำ CBDC ไปผูกกับพร้อมเพย์ หรือทำให้ประชาชนที่คุ้นเคยกับพร้อมเพย์อยู่ แล้วคุ้นเคยกับสิ่งใหม่โดยง่าย 4.ข้อดีและข้อเสียของ CBDC หากนำมาใช้ในประเทศไทย ในบริบทของประเทศไทย
- เมื่อมี CBDC แล้ว การให้เงินช่วยเหลือต่างๆของภาครัฐ รวมทั้งบางส่วนของเงินเดือนของข้าราชการ ควรจะเป็น CBDC

ด้านแรงงาน

- ปัญหา Silo Base และไม่มีการ integrate ทางที่มิวิจัยรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานมาแสดงในแผนที่ 7 อาจจะต้องไปศึกษาว่า หน่วยงานใดที่มีข้อมูลรายบุคคล (Primary information) มีเลข 13 หลัก

ซึ่งจะสามารถเอา integrate กับที่อื่นๆ ได้ เช่น ประกันสังคม กระทรวงพาณิชย์ เรื่องของภาษี ธนาคารธอส. น่าจะมีข้อมูล แต่ในบางหน่วยงานอาจจะเป็นข้อมูล report base ที่มีแต่ข้อมูล summary ซึ่งอาจจะไม่สามารถนำไป integrate ด้วยได้ เมื่อพิจารณาแล้วจะทำให้ทราบว่า สามารถดึงกลุ่มไหนมา integrate ด้วยกันได้

- ตัวอย่างการสร้างฐานข้อมูลยาเสพติด integrate ข้อมูลระหว่าง ปปส. กรมการแพทย์ สำนักงานระบาดวิทยา กรมสุขภาพจิต โดยได้เข้าเจรจากับปปส. ดึง id เชื่อมข้อมูลกับ กรมการแพทย์ สำนักงานระบาดวิทยา กรมสุขภาพจิต สร้างเป็นฐานข้อมูลยาเสพติดแห่งชาติขึ้นที่ทุกโรงพยาบาลใช้ฐานข้อมูลนี้ร่วมกัน วิธีที่ทำให้ได้ผล คือ ไปเจรจากับสำนักงานงบประมาณ และขอให้การกำหนดตัวชี้วัดในภาครัฐ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณผูกพันกับข้อมูลที่ได้รับจากฐานข้อมูลนี้ ทำให้เกิดการ integrate ฐานข้อมูลนี้ได้ สำหรับการสร้างฐานข้อมูลแรงงาน อาจจะต้องเข้าทางประกันสังคม โดยจะต้องชี้แนะให้เห็นถึงประโยชน์ที่หน่วยงานจะได้รับ เช่น จะมีฐานข้อมูลผู้ประกันตนทำให้การเยียวยาทำได้ดีขึ้น ประหยัดมากขึ้น เป็นต้น
- Big Data การออกแบบข้อมูล ประเทศไทยมีการเก็บข้อมูลเยอะ แต่มาตรฐานการจัดเก็บยังไม่ไปด้วยกัน ดังนั้น ควรมีองค์ความรู้กลางที่บอกว่า ควรจะออกแบบและแบ่งงานกันทำอย่างไร
- ให้ไปพิจารณาดูปลายทางก่อน (เช่น โมเดลที่ดี, Best Practice) แล้วค่อยมาพิจารณาสิ่งที่ประเทศไทยมีอยู่ในปัจจุบัน (Existing)
- ภาคผลิตกับภาคบริการ ในช่วงโควิดภาคผลิตยังคงสร้างรายได้ได้ดี ในขณะที่ภาคบริการได้รับผลกระทบอย่างมากโดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว ดังนั้น ถ้าจะต้องพึ่งพาภาคการผลิต เราควรจะผลิตอะไร และ ภาคบริการไปได้ไม่มีดี จะลดอะไรได้บ้าง
- ด้านการศึกษา การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ควรจะสอดคล้องกับเรื่องของ New normal แต่ปัจจุบันกฎระเบียบต่างๆของหน่วยงานภาครัฐ (เช่น อว.) เป็นปัญหาอุปสรรคในการปรับตัวเข้าสู่ New normal จึงอยากให้มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนที่ทำให้ Lifelong Learning เป็นไปได้ดีขึ้น และ เทรนด์ในอนาคตเด็กรุ่นใหม่อาจจะสนใจเกี่ยวกับปัญญาอ่อนลง ดังนั้น อาจจะมีเสนอ Sandbox ที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนรุ่นใหม่

ด้านสาธารณสุข

- Global Health Security Index เอาข้อมูลมาจาก Primary legal report ของรัฐบาล
- การที่ประเทศไทยได้คะแนน GHS ดี แต่สวนทางกับปัญหาด้านเศรษฐกิจและปัญหาโควิด ควรแสดงกราฟให้เห็นเลยว่า GDP และอัตราการตาย เป็นไปตามตัวชี้วัดคะแนนหรือไม่
- Excess mortality ประเทศแอฟริกาได้ก่อนที่จะมีการระบาดของโอมิครอนอยู่ที่ 7% แต่สัปดาห์ที่มีโอมิครอนขึ้นเป็น 14% ขณะที่ประเทศไทยในเดือนตุลาคม Excess mortality 7% แต่พอมียุทธศาสตร์ 19% ซึ่งสูงกว่าประเทศแอฟริกาได้

- การนำเสนอ มีสไลด์จำนวนมากควรเข้าประเด็นที่ต้องการนำเสนอเลย และชี้ให้เห็นถึงประเด็นอะไรที่จะช่วยขับเคลื่อนเชิงนโยบาย เช่น จากข้อมูลพบว่า หากมีการฉีดวัคซีนจะช่วยบรรเทาความรุนแรงของการติดเชื้อโควิดได้ ดังนั้น ก็จะเห็นช่องว่างเป็นกลุ่มเด็กเล็กช่วงอายุ 0-5 ที่อาจจะอนุมัติให้นำ Sinovac มาฉีดให้ เป็นต้น ควรแนะนำถึงแนวทางที่ประเทศไทยควรจะไปอย่างไร
- โอมิครอนติดเชื้อสามารถแพร่เชื้อได้รวดเร็วกว่าเดิม 2-5 เท่า ทำให้เมื่อมีการติดเชื้อจำนวนมากๆ ก็ย่อมเห็นสถิติคนเสียชีวิตมากตามมามากด้วย ดังนั้น การฉีดวัคซีนโดสที่ 3-4 มีความจำเป็นอะไรบ้าง
- WHO ได้จัดทำ ranking of health system ครั้งแรกเมื่อปี 2002 โดย สหรัฐฯ อยู่ในลำดับที่ 37 ประเทศไทยได้ 47 จากนั้นได้ถูกโจมตีจากประเทศสหรัฐฯ และไม่มีการจัดทำต่อ ต่อมา World bank จัดทำ UHC index ในปี 2005 ช่วงแรกของการจัดทำ ประเทศไทยได้คะแนนสูงซึ่งค้ำจายประชาคมโลก

สรุปประเด็นการประชุมครั้งที่ 10

ด้านเศรษฐกิจ

- ปัญหาหนี้ครัวเรือน 8 ประเด็น ควร prioritize อย่างไร หนี้ประเภทไหนมีที่เปอร์เซ็นต์ acceptable ก็เปอร์เซ็นต์
- เราเห็นด้วยกับประมาณการ GDP ของ ธปท. หรือไม่ ตัวเลขเกินจริงหรือไม่ และไวรัสสายพันธุ์โอมิครอนกระทบต่อ GDP อย่างไร
- มีมาตรการเศรษฐกิจรองรับระยะยาว หรือ “new normal” หรือไม่ เพราะนโยบายขณะนี้ เน้นให้กลับไปสู่ภาวะปกติ เหมือนไม่เคยเกิดโควิด
- จะทำอย่างไรให้มาตรการเศรษฐกิจ proactive (ตัวอย่างเช่น อุตสาหกรรม/ภาคบริการไหนมีความเสี่ยงสูง ก็ให้ไปแจก ATK/หน้ากาก เพื่อหนุนให้ธุรกิจไปต่อได้)
- Future scenario คืออะไร มีอะไรบ้างที่จะรอด และต้องทำอย่างไรจึงจะรอด
- มีการเก็บภาษีรูปแบบอื่นๆ หรือไม่ เพราะ การแพร่ระบาดโควิดทำให้คนจับจ่ายใช้สอยน้อยลง
- คำว่า “รัฐไทย” เสนอว่าควรปรับใช้คำว่า “ประเทศไทย”
- สนใจกรณีศึกษาประเทศอินโดนีเซียว่า ทำอย่างไรจึงควบคุมโรคสำเร็จ
- อยากให้เสนอเรื่องภาคปฏิบัติ ว่าทำอย่างไรคนจึงจะปฏิบัติตามนโยบาย
- ทำไมถึงเปลี่ยนจากยิ่งใช้ยิ่งได้ มาเป็น ซ้อปดีมีคืน เพราะช่วงล็อกดาวน์คนใช้เงินไม่ได้
- นโยบายเกี่ยวกับคลองที่นำเสนอ น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม เช่น เปลี่ยนกรุงเทพฯ เป็นเมืองท่องเที่ยวแบบเวนิส ประเทศอิตาลี เป็นต้น
- เห็นด้วยกับการเก็บภาษีหุ้น เพราะ มีรายได้ในตลาดหุ้นเป็นจำนวนมาก

- ควรมีการเก็บภาษี e-Commerce และต้องทำอะไรจึงจะเก็บได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย
- เชื่อว่าหลังเดือนเมษายน ปัญหาสะสมจะปรากฏออกมา ควรแกะรายละเอียด
- ประเด็นเรื่อง ของขวัญปีใหม่ควรทำเป็นระดับ (degree) แทนการแยกเพียงว่าดีหรือไม่ดี
- SROI น่าสนใจ แต่ไม่ใช่สูตรสำเร็จในการนำมาใช้ ต้องดูบริบทด้วย อาจเอา SROI มาใช้ prioritize การลงทุนของภาครัฐ เช่น ปัญหาหัตถุมที่เป็นอยู่ เป็นต้น
- การกระจายอำนาจท้องถิ่นและเก็บภาษีมีปัญหาคือ ท้องถิ่นมีข้อจำกัด ทำจริงได้ยาก ถ้าจะทำให้เกิดขึ้นจริงจะต้องคิดว่ามีอะไรที่ทำได้จริงบ้าง (ตัวอย่างเช่น ผังเมือง ท้องถิ่นไม่มีบุคลากร ไม่มีองค์ความรู้ การให้ท้องถิ่นปรับผังเมืองจะเป็นภาระท้องถิ่น)
- ขยายฐานภาษี 6 แบบ อันไหนดีที่สุด มีประสิทธิภาพที่สุด อยากให้เสนอข้อเสนอแนะ และสื่อสารสาธารณะโดยเร็วที่สุด เป็น KPI ผู้รับทุน
- การ Digitalized จะขยายฐานภาษีได้อย่างไร
- ท่องเที่ยวไทยไปต่อไม่ได้ การใช้จ่ายภายในประเทศสุดท้ายไปเป็นผลประโยชน์ของรายใหญ่หมด จะมีทางออกอย่างไร
- Digital Yuan มีการใช้งานแล้ว แล้วประเทศไทยจะอย่างไรต่อไป

ด้านแรงงาน

- เกษตรกรรมตอนนี้เป็นระบบเก่า เมื่อเกิดสภาพแวดล้อมใหม่ เช่น รถไฟลาว-จีน หรือตลาดออนไลน์ แล้วจะเกิดผลกระทบอย่างไร
- จะเพิ่มมูลค่าให้สินค้าเกษตรได้อย่างไร
- แรงงานควรจะ re-skill อย่างไร เช่น กรณีท่องเที่ยวไปต่อไม่ได้แล้ว ควรไปทำงานอะไรแทน
- ภาคเกษตรเราไม่ค่อยมีแนวทางต่อยอด จะใช้เทคโนโลยีต่อยอดได้อย่างไร
- จุดตัดของเกษตร 1.0-4.0 อยู่ตรงไหน
- ควรวิเคราะห์พื้นฐานเกษตรกร เพื่อยืนยันสถานะเกษตรกร และออกนโยบายสนับสนุนต่อไป

ด้านสาธารณสุข

- คนไทยส่วนใหญ่ฉีด Sinovac เลยอดอกให้ดูกรณีตัวอย่างประเทศสิงคโปร์ ซึ่งฉีด Sinovac เหมือนกัน ว่าดำเนินการต่ออย่างไร
- ต่างประเทศไม่ใช้วัคซีน AstraZeneca แล้ว แต่ทำไมประเทศไทยยังจัดซื้อวัคซีนชนิดนี้
- ควรมีการสื่อสารออกไป เรื่องการฉีดวัคซีน mRNA สำหรับโอมิครอน
- ชุดตรวจ ATK ยี่ห้อใดที่มีประสิทธิภาพ ควรสื่อสารออกไป

- การลดเวลากักตัวของสหรัฐอเมริกา เป็น economic driven ควรวิเคราะห์ว่าเหมาะสมควรทำหรือไม่
- โอมิครอนติดเชื้อทางอากาศได้ง่าย ควรมีการเสนอให้ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติให้เป็นปัจจุบัน
- นโยบาย Hospital เอกชน ควรดำเนินการอย่างไร เพราะ โอมิครอนจะเพิ่มอัตรา admit
- GHS ใช้ข้อมูลรัฐในการประเมิน ไทยจึงมีคะแนนสูงเกินจริง
- ควรยกเลิกระบบ test&go แล้วใช้ระบบ sandbox หรือกักตัวแทน
- อยากให้บทความเสนอข้อเสนอที่ประจักษ์ โดยเฉพาะกรณีมิครอน
- GHS มี factor เศรษฐกิจด้วย น่าจะเอามาเชื่อมโยงกับ GDP
- นโยบายของภาครัฐควรฟังตรงเลยว่า จะหนุนเศรษฐกิจหรือควบคุมโรค ไม่ใช่ทำครึ่งๆ กลางๆ

การประชุมครั้งที่ 11

ด้านเศรษฐกิจ

- ค่าเหยียบแผ่นดิน ประเทศไทยเคยทำมาก่อนแล้ว แต่มีอุปสรรคเยอะ เนื่องจากมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายภาคส่วน จึงควรไปดูรายละเอียดว่าสามารถทำได้จริงหรือไม่
- ข้อมูลเงินเพื่อ และข้อมูลต้นทุนการผลิตที่ปรับตัวสูงขึ้น ควรวิเคราะห์ข้อมูลต่างประเทศร่วมด้วย
- มาตรการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางที่รัฐบาลช่วยเหลือส่งผลกระทบต่อคนกลุ่มนี้ และควรปรับปรุงอย่างไร
- ประเด็นด้านรถไฟจีน-ลาว ควรเพิ่มเติมกลุ่มอุตสาหกรรมใดบ้าง ที่ได้ประโยชน์จากการส่งสินค้าไปถึงประเทศจีน หรือ ไปถึงยุโรป
- ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในจุดต่างๆได้อย่างไร
- กรณีของสินค้าราคาสูงขึ้น เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องคอร์รัปชันและการผูกขาด ซึ่งภาครัฐไม่ได้ทำอะไร

ด้านแรงงาน

- การศึกษาแบบ Future study จะไม่ลงรายละเอียดเชิงลึกมากนัก เพราะฉะนั้น เรื่องที่จะนำมาหาปัจจัยต้องเป็นประเด็นที่ใหญ่ และส่งผลกระทบต่อเนื่อง ยาวนาน 20-30 ปี ถ้าไปดูในประเด็นเรื่องเล็ก เช่น กลุ่มวิชาชีพใดเหมาะสม ก็มีความเสี่ยงที่มันจะเปลี่ยนไปได้ในอนาคตหากบริบทต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เช่น อดีตเกษตรกรซื้อขายผ่านพ่อค้าคนกลาง ปัจจุบันสามารถซื้อขายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ได้ด้วยตนเอง เป็นต้น
- เรื่อง productivity หัวใจแรงงานอยู่ที่ productivity และ start-up อยากให้ดูว่า Ecosystem ของเรา คือ ต้องไปจดทะเบียนที่สิงคโปร์ กฎหมาย start-up

- ตั้ง GDP เป้าหมายต่ำเกินไป ต่ำกว่าปี 2562 ในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการกู้ยืมเป็นจำนวนมากหนี้สาธารณะเพิ่มสูงขึ้น หากเป้าหมายเศรษฐกิจต่ำ จะเป็นปัญหาต่อเนื่องในอนาคต

ด้านสาธารณสุข

- ในสหรัฐอเมริกา อาการ long-covid ในเด็ก พบว่า เกี่ยวกับประสาท ดังนั้น หากเด็กติดโควิด จึงมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในอนาคต
- การฉีดวัคซีนชนิดเชื้อเดียวกัน 4 เข็ม อาจจะไม่ช่วยเรื่องการป้องกันมากนัก อย่างที่เห็นในประเทศสหรัฐอเมริกา
- ควรติดตาม ประเด็นเรื่องประเทศอิสราเอล ระบุว่า การฉีดวัคซีน 4 เข็มอาจจะไม่เพียงพอ
- ประเทศอังกฤษติดเชื้อวันละ 60,000-100,000 แต่อัตราการ admit น้อยกว่าไทยมาก มีสาเหตุมาจากปัจจัยใด
- วิธีกระจายเชื้อของโอมิครอนต่างจากสายพันธุ์อื่น คือ แพร่ผ่านอากาศได้ดีเป็นอย่างมาก เห็นได้จากในโรงพยาบาลประเทศสหรัฐอเมริกา ตัวเลขการติดเชื้อในโรงพยาบาลสูงกว่าสถานที่อื่นมาก ดังนั้น มาตรการควบคุมของประเทศไทยจะยังมีประสิทธิภาพอยู่หรือไม่
- ช่องว่างของการฉีดวัคซีน คือ ในกลุ่มอายุ 11 ปีขึ้นไป ที่มีการอนุมัติให้ฉีดวัคซีนได้ทุกชนิด ควรฉีดให้เกินร้อยละ 90 เพราะ จะได้ช่วยป้องกันเด็กที่ยังไม่ได้รับวัคซีน

การประชุมครั้งที่ 12

ด้านเศรษฐกิจ

- ธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา (Fed) เปิดเผยผลการศึกษเกี่ยวกับเงินดอลลาร์ดิจิทัล สำหรับในรายงานได้ให้ผลการศึกษาภาพรวมของเงินดิจิทัลอย่างละเอียด พร้อมระบุถึงประโยชน์และข้อควรระวังในการนำเงินดิจิทัลมาใช้ ดังนั้น ควรคาดการณ์ว่าหากจะสกุลเงินดิจิทัลเป็นสินทรัพย์ของธนาคารธนาคารกลางสหรัฐอเมริกาโดยตรง แตกต่างจากปัจจุบันที่เงินดิจิทัลเป็นทรัพย์สินของเอกชน จะเกิดเหตุการณ์อย่างไรต่อไป
- การท่องเที่ยวที่ขับเคลื่อนร่วมกับชุมชนและวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมมีการดำเนินงานในลักษณะนี้มากพอสมควร โดยมากประเทศไทยมักจะเน้นการส่งเสริมด้านธรรมชาติ เนื่องจากสามารถโปรโมทได้ง่ายกว่าในด้านอื่นๆ
- ควรศึกษาประเด็น ช่องว่างของสังคม หรือความเหลื่อมล้ำในสังคมที่เกิดจากโอกาสในการเข้าถึงสารสนเทศที่ไม่เท่าเทียมกัน (Digital Divide)

- ในอนาคตการที่ประเทศไทยการส่งออกผลไม้ไปยังประเทศจีน เราต้องพัฒนาคุณภาพของสินค้าให้มากขึ้น เช่น ในด้าน Packaging Self-Life เป็นต้น เนื่องจากทางตอนใต้ของจีนก็สามารถปลูกผลไม้บางชนิดอย่างลำไย ทุเรียน มังคุดได้ด้วยตนเองแล้ว
- ควรศึกษาประเด็น การขนส่งทางน้ำ ซึ่งเป็นภาคส่วนที่รัฐไม่ได้ให้ความสนใจมากนัก จึงมีปัญหาในหลายๆ ด้าน เช่น เรื่องระบบภาษี ข้อจำกัดทางด้านการหาแรงงาน เป็นต้น
- ควรศึกษาประเด็น ภาษีสุรา
- การระดมทุนแบบ ICO (Initial Coin Offering) เป็นการระดมรูปแบบใหม่ผ่านเหรียญดิจิทัลหรือดิจิทัลโทเคน และมีการชำระด้วยเงินดิจิทัล (Cryptocurrency) ทำให้บริษัทสามารถระดมทุนได้โดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะสกุลเงินใดสกุลเงินหนึ่ง
- ประเด็นเรื่อง Bitcoin ควรนำเสนอต่อภาครัฐให้ชัดเจน ว่าการขุด Bitcoin เป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า

ด้านแรงงาน

- Future ecosystem อาชีพเกิดใหม่ เช่น Influencer จะไปอยู่ในหมวดหมู่ใด และทำอย่างไรที่จะพัฒนาในภาคการเกษตรเป็น Influencer ได้บ้าง ต้องผ่านการ Up-skill หรือ re-skill อย่างไร
- แรงงานในภาคการแพทย์ การท่องเที่ยว จะถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยี AI, หุ่นยนต์ เช่น การให้หุ่นยนต์รพช. ผ่าตัดทางไกลโดยไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานมนุษย์ควบคุม เป็นต้น
- สไลด์นำเสนอแผ่นที่ 16 ที่ระบุว่า ประเทศเยอรมนีมีแพลตฟอร์ม การเรียนการสอนเกี่ยวกับการเขียนโปรแกรมเป็นระยะเวลา 1 ปี การันตีว่ามีบริษัทมาดึงไปร่วมทำงานด้วย ในกรณีนี้เป็นแรงงานทักษะสูง กลาง หรือต่ำ
- ประเด็นเรื่อง ฐานข้อมูล ควรระบุให้ชัดเจนว่าหน่วยงานใดควรมีหน้าที่ขับเคลื่อนอย่างไร

ด้านสาธารณสุข

- การเสียชีวิตเนื่องจากโอมิครอนสูงเกินระดับเดลต้า และอยู่ในช่วงขาขึ้นในบางประเทศ
- การเปิดประเทศ เกี่ยวข้องกับประเด็นทางด้านการเมืองด้วย ไม่ใช่เพียงประเด็นทางด้านสาธารณสุขและเศรษฐกิจ เช่น รัฐบาลในบางประเทศพยายามเปิดประเทศเนื่องจากใกล้ช่วงเลือกตั้ง เป็นต้น
- ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่อง ความหลากหลายของวัคซีนในประเทศไทย เนื่องจากเรามีการฉีดวัคซีนทั้งประเภท mRNA viral-vector และ Inactivated แตกต่างจากประเทศอื่นๆทั่วโลก
- ประเทศอิสราเอลมีรายงานว่า สายพันธุ์โอมิครอน BA.2 สามารถติดเชื้อซ้ำได้ในคนที่เคยติด BA.1 ก่อนหน้า
- กรณีศึกษาจากประเทศเดนมาร์กพบว่า ถ้าอยู่ในครอบครัวเดียวกัน สายพันธุ์โอมิครอน BA.1 มีโอกาสติดเชื้อร้อยละ 27 ในขณะที่ BA.2 มีโอกาสติดเชื้อร้อยละ 39

- สายพันธุ์โอมิครอนสามารถแพร่กระจายได้รวดเร็ว เนื่องจากสามารถเกาะอยู่บนพื้นผิวได้นานกว่าไวรัสสายพันธุ์อื่น ดังนั้น เราควรจะมีมาตรการปรับเปลี่ยนการรับมืออย่างไร
- การประกาศยกเลิกสิทธิคุ้มครองผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤตสำหรับผู้ติดเชื้อโควิด-19 (UCEP) เนื่องจาก สปสช.แบกรับภาระค่าใช้จ่ายของโรคโควิด 1-2 แสนล้านบาทแล้ว ดังนั้น อาจเกิดการขาดแคลนเตียงสำหรับผู้ป่วยขึ้นได้ในอนาคต
- สาเหตุ/ปัจจัยใดทำให้การแพร่ระบาดของสายพันธุ์โอมิครอน มีความแตกต่างกันในหลายประเทศทั่วโลก เช่น ชนิดของวัคซีน เป็นต้น

การประชุมครั้งที่ 14

ด้านเศรษฐกิจ

- สถิตินักท่องเที่ยว ควรหาข้อมูลของประเทศยูเครนด้วย
- ประเด็นด้านหนี้ครัวเรือน นำเสนอเพียงตัวเลขสถิติ ยังไม่นำเสนอข้อมูลการแก้ไข
- กรณีเงินโครงการคนละครึ่งที่เหลืออยู่ ควรนำมาแก้ไขในส่วนของด้านสาธารณสุข เช่น บุคลากรทางการแพทย์ไม่พอ
- เศรษฐกิจไทยอยู่ในช่วงฟื้นตัว แต่ยังไม่กลับคืนไปถึงช่วงก่อนโควิด แสดงว่า เศรษฐกิจเรามีการพึ่งพาส่วนอื่นๆ มากกว่าส่งออก และท่องเที่ยวจะกลับมาเป็นแบบเดิมได้มั้ยในยุค new normal
- ปัญหาด้านประสิทธิภาพ-ประสิทธิผล การทุ่มเทพทรัพยากรมุ่งไปที่การแจก แต่ไม่มีมาตรการรองรับในระยะยาวในการปรับ business model มาตรการแจก แจก จบ มีปัญหาทางด้านการเงิน แสดงว่า ความสำคัญทางด้านสาธารณสุขเป็นรอง คือ มีเงินเหลือเท่าไร ค่อยมาปรับมาตรการ
- การเปิดประเทศประมาณการณ์ เป็น snap short แต่ข้อเท็จจริง คือ ยอดผู้ติดเชื้อโอมิครอนพุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และ ยังมีประเด็นทางด้านผลกระทบจากการติดเชื้อ ดังนั้น ต้องหมายเหตุว่า snap short
- การวิเคราะห์ว่าคุ้มค่าหรือไม่คุ้มค่าของมาตรการ ความมองในภาพใหญ่ว่า สถานการณ์มีรูปแบบตายตัวที่แน่นอนว่าเป็นวัฏจักร คือ มีระลอกก็ออกมาตราการต่างๆ ซึ่งมักจะไม่ทันการณ์ และพอเกิดการระบาดใหม่ เราก็เข้าแพตเทิร์นเดิม ควรจะให้เรามองไปข้างหน้า
- การฉีดวัคซีนในช่วงแรกช้ากว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลก ดังนั้น มีการ trade-off ไปเท่าไร เราเสียชีวิตไปเท่าไร เพื่อที่จะระงับไว้ว่า หากเกิดโรคระบาด การเตรียมความพร้อมฉีดวัคซีนต้องมาก่อน
- ค่าใช้จ่าย excess expenditure ในการใช้ชีวิตประจำวันต้องมีค่าใช้จ่าย เช่น หน้ากากอนามัย ค่า ATK เป็นต้น การใช้ชีวิตสำหรับ New normal มีมูลค่าที่ต้องจ่ายเท่าไร ประโยชน์ที่ได้จากการ WFH ประหยัดไปเท่าไร

- ให้เสนอทางออกด้วย จะแก้ปัญหาด้านการท่องเที่ยวอย่างไร

ด้านแรงงาน

- โควิดทำให้เห็นปัญหาอย่างชัดเจน ว่า ข้อมูลแต่ละกระทรวงเราไม่ได้มีความเชื่อมโยงกัน
- ต้องการให้ทุกสาขามี creative content การแยก sector ต่างๆ ในอดีตอาจจะไม่ใช่แล้ว ต้องเตรียมแรงงานให้สอดคล้องกับ business direction ซึ่งต้องการ integrated data
- Segmentation มองว่า แรงงานขาดแคลน แรงงานไม่จำเป็นต้องพำนักในประเทศไทย ถ้าได้รับเงินเดือนจากบริษัทที่อยู่ในประเทศไทย ต้องเสียภาษี ทำให้บริษัทในอนาคตต้องเสียภาษี เรื่อง citizen ต้องเป็น borderless ในประเด็นนี้ต้องเขียนให้ชัดเจน
- ในอนาคต การศึกษาในระบบอาจจะไม่มี เด็กอาจจะทำงานเร็ว ดังนั้น ในอนาคตใครมีรายได้ก็ควรจะเสียภาษี

ด้านสาธารณสุข

- การติดเชื้อของบุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องเพิ่มสูงขึ้น อาจจะเกี่ยวกับมาตรการ เจอแจกจบ เพราะ ผู้ติดเชื้อทั้งไปโรงพยาบาลและแพร่เชื้อให้กับคนไข้ทั่วไป มาตรการนี้ไม่ไปทิศทางเดียวกับการป้องกัน ควรหาวิธีการอื่นที่ทำให้ผู้ติดเชื้อไม่ต้องเดินทางไปโรงพยาบาล เช่น อาจจะส่งผล ATK ทางไลน์ เป็นต้น
- ปัญหาของ สปสช. คือ สำคัญคนที่เข้าถึงเทคโนโลยี
- ประมาณ 1 ใน 3 ถึง 1 ใน 5 มีโอกาสเป็น long covid เช่น โอกาสเป็นเบาหวาน ซึ่งเป็นภาวะในระยะยาว
- mRNA FDA ถูกบังคับให้เปิดหลักฐานว่าก่อให้เกิดผลข้างเคียงเยอะแยะ อยากให้ระบุงำกับในประเด็นนี้ด้วย
- เทศกาลสงกรานต์ ควรต้องเน้นย้ำมาตรการต่างๆ ให้ดี และต้องแนะนำเลยว่า หากผู้สูงอายุยังไม่ได้ฉีดเข็ม 3 ลูกหลานควรงดเยี่ยม โดยจะต้องออกคำเตือนล่วงหน้าเทศกาลก่อน 2-3 อาทิตย์

การประชุมครั้งที่ 15

ด้านเศรษฐกิจ

- การควรวรม แต่ละบริษัทพยายามจับกลุ่มเครือข่ายในการสร้าง ecosystem ของตัวเอง

- การวิเคราะห์ของ oxford wave ที่ 6 เป็นการวิเคราะห์ก่อนมี digital transformation ซึ่งในปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เช่น versual, meta เข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้นเรื่อยๆ
- M&A เป็นวิธีการดำเนินงานของธุรกิจ ไม่ใช่เรื่องการผูกขาดอย่างเดียว แต่มีประเด็นในเรื่องไปโยงเรื่องแง่ การแข่งขัน ความเหลื่อมล้ำ
- ทำอย่างไรให้ผู้ประกอบการรายใหญ่ ที่มีจิตใจช่วยผู้ประกอบการรายย่อยให้มีโอกาสให้เกิด เพราะหน่วยงานของรัฐถูกจำกัดด้วยกรอบของระบบ
- MA การผูกขาด เมื่อ MA ทำให้เกิดการผูกขาดเป็นสิ่งที่ไม่น่ากังวล แต่ถ้าไม่ทำให้ผูกขาดก็เป็นเรื่องปกติของธุรกิจ

ด้านแรงงาน

- ประเด็นด้าน Advance sector ควรระบุว่าอันไหนบ้างที่ยังเป็น blue ocean หรือ red ocean ทำอย่างไรถึงจะระบุ blue ocean next gen ได้
- Mise ไม่ใช่ท่องเทียวโดยตรง แต่เชื่อมโยง
- อัตราการเกิดลดลงเรื่อยๆ และมีเทคโนโลยี อนาคตจะยังคงต้องการใช้แรงงานจำนวนมากๆอีกหรือไม่ ใน 20 ปีข้างหน้า ควรจะต้องสนับสนุนให้มีลูกหลายคนหรือไม่ global citizen อาจจะเป็นคำตอบในอนาคต

ด้านสาธารณสุข

- ตัวเลขผู้ติดเชื้อจริงขณะนี้เป็นอย่างไ
- จากกรณีประเทศจีน จะสามารถสรุปได้หรือยังว่า มาตรการแบบ zero covid ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะ ผู้การกลายพันธุ์ของไวรัสไม่ได้ เป็นการออกแบบระบบของรัฐว่าเข้มงวดยังไงก็สู้สายพันธุ์ต่างๆไม่ได้ แต่ไม่ได้หมายความว่า จะไม่ต้องทำมาตรการป้องกัน แต่ต้องหาวิธีแบบสมัครใจ
- ผลกระทบของโควิด เกิดเบาหวาน เด็กอายุน้อยกว่า 18 ปี post-covid สูงกว่าวัยผู้ใหญ่
- เจอ แจก จบ เพิ่มการติดเชื้อ ต้องวิเคราะห์ว่าทำไมถึงเกิดเหตุการณ์แบบนี้
- บุคลากรทางการแพทย์ติดเชื้อสูงกว่าช่วงสายพันธุ์เดลต้า 3-4 เท่าแล้ว แสดงว่า มาตรการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลยังคงไม่เพียงพอ
- ค่าใช้จ่าย สปสช. สธ. รัไปเท่าไรบ้าง เพื่อดูว่าหากมีโรคระบาดครั้งใหม่จะต้องมีงบเท่าไร

การประชุมครั้งที่ 16

ด้านเศรษฐกิจ

- เงินเฟ้อ มาจากอาหาร พลังงาน ค่าไฟ พลังงานทางเลือกมีอีกหรือไม่นอกจากใช้น้ำมัน
- การกู้เพิ่ม เห็นด้วยว่าต้องมีการประเมินว่า การกู้ครั้งที่แล้วกู้ไปทำอะไร ใช้ทำอะไร แล้วทำให้เกิดประโยชน์ไปทำอะไร
- สุราเสรี ไม่เห็นด้วยว่าจะไปทำเอง เพราะ ว่าสุราทำให้เกิดปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม
- หมวดยานที่มีเงินเฟ้อสูง แต่ข้าว แป้ง ผลไม้สด ดัดลบถึงร้อยละ 4 แสดงว่า เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและรายได้ลดลง ถ้าไปดูหมวดยานที่เพิ่มขึ้น คือ เครื่องประกอบอาหาร เนื้อสัตว์ เป็นเพราะอะไร เพราะเนื้อสัตว์เป็นการผูกขาดโดยรายใหญ่ แต่พวกผลไม้ เป็นของเกษตรกรรายย่อย
- ราคาน้ำมันกระทบต่อสินค้าในหมวดเกษตรสักแค่ไหน อย่างไร เกษตรกรยากจน เป็นกลุ่มที่น่าเป็นห่วง มาตรการ 10 ข้อจะไปเชื่อมโยงได้อย่างไร
- กรณี สตง. อยากให้ระบุดิจิทัล สตง.ไม่สม่ำเสมอ ว่าเป็นเรื่องของ compliance ไม่ทำตามกฎระเบียบ/ข้อบังคับ หรือ ททุจริต พอเกิดวิกฤต ถ้าส่งสัญญาณไม่ชัดเจน อาจจะเกี่ยวข้องกับการกู้เงินในอนาคต ควรมีคำแนะนำ
- การใช้ภาษา คำว่า สงครามรัสเซียบุกยูเครน ภาษาทางทหารไม่ได้สงคราม เป็นการสู้รบที่จำกัดขอบเขต
- ประเด็นเรื่องการกู้เงิน เวลามองภาพต้องมองแบบ macro แต่การลงมือทำให้ทำแบบ micro การกู้เงินเป็นเรื่องปกติในภาวะแบบนี้ ประเด็นสำคัญ คือ กู้เอาไปทำอะไร ทันเวลาหรือไม่ เป็นเรื่อง productivity การใช้เงิน ทำให้เศรษฐกิจฐานรากระดับประเทศของตัวเองไปได้ นโยบายทางด้านการศึกษาต้องออกมาเพื่อสนับสนุนภาคเศรษฐกิจจริง เช่น กรณีรถไฟรางคู่ คมนาคมลงทุน แพลตฟอร์มต้องมีทั้ง hardware และ software การห้ามไม่ให้เอกชนไปเชื่อมต่อระยะแรก เพราะจะเอื้อต่อเอกชน เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ถ้ารัฐต้องการหารายได้จากตรงนี้ ก็ไปใช้วิธีการทางด้านภาษี
- สุรากลั่น การไปขัดขวางการใช้วัตถุดิบและ creativity ถ้าไม่ไปจำกัดตรงนี้ก็จะเป็นประโยชน์มาก ผลทางลบของการดื่มสุราไม่เกี่ยวกับ พรบ. นี้ ทางสังคมวิทยา มีคำว่า สิ่งชั่วร้ายที่จำเป็น

ด้านแรงงาน

- Green s-curve พุดถึง digital tech ขาดการวิเคราะห์ในส่วนที่น่าสนใจ Ecosystem ของ digital ที่ทำรายได้สูงมาก คือ cloud provider เช่น amazon เป็นต้น ควรวิเคราะห์เทียบเคียงกับตลาดโลก ในภาพใหญ่ และที่เติบโตอีกด้านหนึ่ง คือ online service เช่น zoom Microsoft เป็นต้น ให้นำมาเทียบเคียง แล้ววิเคราะห์ว่าจะประเทศไทยควรปรับอย่างไร
- Vision คือ Green s-curve และในส่วน existing gap คืออะไร เช่น ระบบ organization ของเรา เอื้อหรือไม่เอื้อ มีข้อเสนอแนะอย่างไร เช่น บทบาทประกันสังคม เอื้อ 4 green หรือไม่ อย่างไร
- Medical tourism เป็นส่วนประกอบตรงไหนของระบบสาธารณสุขของไทย แล้วเกิดผลกระทบอะไร ถ้าส่วนนี้เติบโต เราจะควบคุมสมดุลของ positive impact อย่างไร

- เกณฑ์ที่ระบุว่าจำนวนบุคลากรทางการแพทย์มั่นคงหรือมั่นคง ต้องเพิ่มอีกเท่าไรถึงจะเพียงพอทำให้สุขภาพดีขึ้น มาจากที่ใด
- Food เป็นภาคเกษตรที่เกี่ยวกับอาหาร ควร segment และดึงตัวที่มีความโดดเด่น อยากฝากเรื่อง start-up ด้วย ถ้าไม่มี ecosystem ค่าก็ไปพึ่งที่อื่น เช่น ไปจดทะเบียนที่สิงคโปร์
- ยานยนต์ไฟฟ้า (EV) เหลือเพียงการจัดซื้อจัดจ้าง เราจะเปลี่ยนระบบรถเมล์ ให้เป็นไฟฟ้าหมด แล้วกระทรวงคมนาคมก็ไปเปลี่ยนว่าไม่จำเป็น เป็นการฆ่าผู้ประกอบการภายในที่เตรียมตัวลงทุนเพื่อปรับ ดังนั้น EV ถ้าจะต้องส่งสัญญาณให้ชัดเจน
- Medical and wellness tourism เช่น น้ำพุร้อน คลองท่อม กระบี่ พังงา มีกระทั้งน้ำพุร้อนเค็ม แต่ไม่ได้ถูกใช้ให้เป็นจุดเด่น และมีผู้ประกอบการต่างชาติที่เห็นศักยภาพมา take over
- Trade of high income Thailand อยากให้เพิ่มเติมว่า ไม่ควรอยู่แค่กรุงเทพ ปริมณฑล และ EEC เท่านั้น ควรดูถึงเรื่องภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ

ด้านสาธารณสุข

- สรุปบทเรียนว่า มีการเปลี่ยนแปลงมาตลอด คือ สิ่งที่เราทำมาในอดีตผิดหรือไม่ มาตรการต่างๆที่ดำเนินไปแล้วมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิด มีเหตุมีผลอะไร
- ต้องชัดเจนว่า การปรับให้เป็นโรคประจำถิ่น ต้องเป็น self-discipline ของคน ต้องรับผิดชอบตัวเอง ถ้าไม่เกิดกสนตระหนัก ก็จะเป็นภาระของบุคลากรทางการแพทย์
- ควรศึกษาประเด็นด้าน excess mortality ซึ่งสูงมากๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเดือนมีนาคม หมายความว่า คนเข้าถึงบริการสุขภาพน้อยลงและเสียชีวิตมากขึ้น
- Zero-covid และ living with covid ไม่ได้ทั้งคู่
- ควรให้ฉีดเข็ม 4 ทุกคนที่อายุเกิน 50 ปี
- HI มีปัญหาในการแพร่เชื้อมาก เช่น ไปโรงพยาบาลเพื่อไปรับยา หรือไม่กักตัวจริง

การประชุมครั้งที่ 17

ด้านสาธารณสุข

- ถ้าจะลดระยะเวลากักตัวเหลือ 5 วัน ต้องชี้แจงให้ทราบ แต่แนวโน้มปัจจุบันคือผู้ป่วนส่วนใหญ่ไม่ได้ติดเชื้อจากนักท่องเที่ยว แต่เป็นการติดเชื้อภายในประเทศเป็นหลัก
- ควรรายงานตัวเลขจำนวนผู้ฉีดวัคซีนเป็นรายภาคเพื่อจะได้สามารถวางแผนการฉีดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- การใช้วัคซีนแก้ปัญหาลong-covid

- นอกจากตัวเลขผู้เสียชีวิตจากโควิด ควรพิจารณาตัวเลข excess mortality เพิ่มเติม
- การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง long-covid และการพักผ่อนไม่เพียงพอ
- การนำเสนอ soft power ควบคู่กับการรณรงค์การฉีดวัคซีน

ด้านเศรษฐกิจ

- หนึ่งในปัญหาของภาษีที่ดิน คือ ห้างสรรพสินค้าไม่เสียได้เสียภาษี เพราะมักเป็นสัญญาเช่าระยะยาว ในทางตรงกันข้าม ควรพิจารณาลดภาษีให้กับโรงแรมหรือร้านอาหารที่ทำธุรกิจบนพื้นที่ของตัวเอง
- การส่งเสริม soft power ของไทยควรเปลี่ยนจากการเน้นเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นการปรับให้เป็นวัฒนธรรมร่วมสมัย เช่น โชนซ์กรอกแบบยุค technical
- ไทยสามารถเป็นครัวโลกได้หากมีธุรกิจการเกษตรต้นน้ำที่เข้มแข็ง เช่น ปุ๋ยและเมล็ดพันธุ์
- นักเรียนควรได้รับการปูพื้นฐานของแต่ละวิชามาก่อนเข้าเรียนแบบออนไลน์ เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถเรียนออนไลน์ได้อย่างสมบูรณ์
- แนวทางการพัฒนาที่เน้นให้เห็นผลได้อย่างรวดเร็ว (quick win) มีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเพื่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาวหรือไม่

ด้านแรงงาน

- ควรเพิ่ม wild card, envisioning , most likely scenario และ testing option เช่น ถ้าหากเพิ่มนโยบายเหล่านี้เข้าไปจะเกิดทำให้เกิดฉกัทัศน์ใด จึงจะทำให้เรารู้ว่าควรจะไปนโยบายใดเพื่อทำให้เกิด green envisioning
- ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในด้านการพัฒนาทักษะแรงงาน นอกจากนำเสนอแนวทางแบบ organization base ควรเจาะลึกเป็น business base ด้วยเช่นเดียวกัน

การประชุมครั้งที่ 18

ด้านสาธารณสุข

- เชื้อโควิด-19 สามารถติดมากับของเสียของร่างกาย เช่น อุจจาระ ปัสสาวะ ดังนั้น สุขอนามัยที่ดีจึงมีความสัมพันธ์กับการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19
- สธ. ต้องประเมินประสิทธิภาพการฉีดวัคซีนใหม่โดยเฉพาะกลุ่ม 608 ที่ยังมีสัดส่วนการฉีดเข็มกระตุ้นหรือเข็มที่สามต่ำกว่าเป้าเป็นอย่างมาก
- มาตรการ TTI (Testing, Tracing, Isolation) ควรต้องเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และเชื้อสายพันธุ์ใหม่ๆ

- ปัญหา long-Covid ที่เป็นภาระต่อสุขภาพควรได้รับการพิจารณาและวางแผนแก้ปัญหามากขึ้น
- มาตรการการฉีดวัคซีนวัคซีนให้กับเด็กอายุ 5-11 ปี และความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจ

- พิจารณานโยบายบัตรสวัสดิการที่ช่วยเหลือได้ถูกคนมากขึ้นด้วยการเชื่อมโยงข้อมูล
- พัฒนา Circular economy ในระดับเชิงพื้นที่
- ปัญหาพฤติกรรมการก่อหนี้ตาม generation เป็นประเด็นที่น่าสนใจ โดยกลุ่ม Gen Y และ Gen Z มักมีปัญหาการใช้ยืมเงินตัวและสร้างหนี้ขึ้นอันเนื่องมาจากการคาดการณ์ว่ารายได้ในอนาคตของตัวเองจะสูงขึ้นและเพียงพอต่อการชำระหนี้ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม กลุ่มคนรุ่นนี้มักมีการคาดการณ์ที่ผิดหรือเกินจริงในช่วงที่อยู่ในภาวะภายนอกที่มีความผันผวนสูง (miss expectation)
- การเปรียบเทียบปัญหา perfect storm ทางเศรษฐกิจกับ The great depression
- Domestic violence ในวัยเด็กก่อให้เกิดประสบการณ์ที่ไม่พึงประสงค์และนำไปสู่ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาสุขภาพ และปัญหาเศรษฐกิจในท้ายที่สุด
- การศึกษาความพร้อมของประเทศไทยต่อ Digital Transformation

ด้านแรงงาน

- ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจและจำนวนชั่วโมงการทำงานยังขาดกรอบแนวคิดที่ชัดเจนเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ เพราะข้อมูลที่มีมักเป็นข้อมูลของกลุ่ม formal sector เพียงเท่านั้น
- การวิเคราะห์และออกนโยบายเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานอาจจะต้องพิจารณาถึงกลุ่ม cluster จังหวัดหรือพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจหรือการผลิตกันใน supply chain เดียวกัน
- การศึกษาผลกระทบจากการออกวีซ่าเพื่อดึงดูดนักศึกษาจบใหม่ที่มีศักยภาพสูงต่อประเทศไทย

การประชุมครั้งที่ 19

ด้านสาธารณสุข

- ไทยควรพิจารณาการระบุจำนวนผู้เสียชีวิตที่มีอาการโควิด-19 ร่วม (death with Covid) เหมือนกับการรายงานของ WHO และสหรัฐอเมริกา จากที่รายงานเพียงผู้เสียชีวิตจาก Covid-19 (death by covid) เพื่อจะสามารถสะท้อนความมั่นคงของระบบสาธารณสุขมั่นคงได้แม่นยำมากขึ้น
- มาตรการการใส่หน้ากากควรปรับเป็นการสนับสนุนการใส่หน้ากากและไม่เป็นการบังคับโดยเฉพาะในพื้นที่โล่งแจ้ง ถึงอย่างไรก็ตามมาตรการดังกล่าวควรคำนึงถึงแนวโน้มการแพร่ระบาดของโอมิครอนสายพันธุ์ BA5 ที่มีความไวในการแพร่ระบาดที่สูงกว่า BA2 ถึงสองเท่า แต่ความรุนแรงเท่ากับ Delta

- ด้วยอัตราการตายที่สูงกว่าโรคไข้หวัดทั่วไปที่เกิดจากเชื้อโควิด-19 ทั้งในต่างประเทศและในไทย โควิด-19 จึงไม่ควรจัดเป็นโรคประจำถิ่น

ด้านเศรษฐกิจ

- หนี้เกษตรกรควรได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ
- การแข่งขันของธนาคารในการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ดึงดูดให้ลูกค้ามากู้เงินมีความสัมพันธ์กับปัญหาหนี้ครัวเรือนหรือไม่
- ถึงแม้ว่าอัตราการเข้าถึงการใช้งานอินเทอร์เน็ตของไทยอยู่ในระดับที่สูง ประเด็นการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตของไทยมีข้อสังเกตว่าอาจเป็นไปได้ไม่เต็มที่ เช่น การใช้เพื่อเข้าถึงเนื้อหาด้าน Pornography สูงกว่าการใช้บริการ Lazada
- ประเมินผลความสำเร็จของมาตรการทางการคลังในด้านการกระตุ้นเศรษฐกิจ
- ศึกษาผลกระทบจากสงครามรัสเซียและยูเครนที่มีต่อไทย
- การกำหนดวิธีการป้องกันปัญหาการโกงออนไลน์และการหลอกลวงผ่าน call center

ด้านแรงงาน

- ศึกษาประสิทธิผลของการนำเงินไปพัฒนาทักษะแรงงานและการกำหนดมาตรฐานแรงงาน
- การติดตามการเติบโตและการจัดเก็บข้อมูล Gig economy และจำนวนแรงงาน freelance
- การศึกษา Paradox ในจังหวัดภูเก็ตที่มีการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจจากภาคท่องเที่ยวแต่กลับมีอัตราการว่างงานสูง

การประชุมครั้งที่ 20

ด้านสาธารณสุข

- ควรส่งเสริมและผลักดันให้แพทย์ชนบทปฏิบัติงานการฉีดวัคซีนเชิงรุกแทนการที่จะต้องมากังวลเรื่องอุปทานส่วนเกินจากการส่งมอบวัคซีนสู่ท้องถิ่น
- ควรมีการพิจารณาถึงสาเหตุที่อัตราการตายที่เกิดจากโควิด-19 โดยตรงของไทยสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งไทยอยู่ในอันดับที่ 8 ของเอเชียในประเด็นด้านจำนวนผู้ติดเชื้อ แต่กลับอยู่ในอันดับที่ 3 ในด้านประเด็นของจำนวนผู้เสียชีวิต
- ผลการศึกษาด้านการฉีดวัคซีนและภูมิคุ้มกันที่ได้จากการติดเชื้อไม่ควรอ้างอิงจากบทวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญเป็นหลัก แต่ควรอ้างอิงจากงานวิจัยที่เชื่อถือได้หรืองานวิจัยประเภท evidence-based study

- Excess mortality ในเดือนพฤษภาคมของทุกปีมักอยู่ในระดับที่สูง เนื่องจากอุบัติเหตุจากการเดินทางจำนวนมากที่มักเกิดขึ้นในช่วงเทศกาลเดือนเมษายนของทุกปี และอัตราการเสียชีวิตที่มักอยู่ที่ประมาณ 1 เดือนหลังช่วงเกิดเหตุ แต่ถึงอย่างไรก็ตามในปี 2565 ถึงแม้อัตราการเกิดปัญหาการเกิดอุบัติเหตุในเดือนเมษายนจะค่อนข้างต่ำ แต่เดือนพฤษภาคม 2565 ก็ยังคงมี excess mortality ใกล้เคียงกับปีอื่น ดังนั้น โควิดอาจเห็นเหตุสำคัญของการตายในปีนี้

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

- หนี้ครัวเรือนในนัยหนึ่งอาจเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจหากอยู่ในระดับเกณฑ์ที่เหมาะสม ส่วนปัญหาสำคัญของหนี้ครัวเรือนคือระดับของหนี้เสียหรือ NPL
- การพัฒนาเศรษฐกิจระดับประเทศให้สามารถพึ่งพาตัวเองได้หรือลดการพึ่งพาเศรษฐกิจต่างประเทศ ตัวอย่างเช่น อุตสาหกรรมอาหารของประเทศไทยจะต้องมีห่วงโซ่อุปทานและห่วงมูลค่าเป็นของตัวเองอย่างสมบูรณ์ โดยต้องเริ่มตั้งแต่การผลิตวัตถุดิบตั้งต้นได้ด้วยตนเอง อย่างปุ๋ยยูเรียที่สามารถผลิตได้จากส่วนเกินจากการสกัดน้ำมัน
- การถอดบทเรียนการดำเนินการของภาคธุรกิจที่เคยล้มเหลวในช่วงของการแพร่ระบาดของโควิด-19 เพื่อนำไปเตรียมแผนรองรับสำหรับเชื้อที่มีโอกาสระบาดหนักได้ในภายภาคหน้า (อาทิ โรคฝีดาษลิง) เช่น ความล้มเหลวของบริษัทประกัน
- การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะการฉ้อโกงและ media literacy รวมการเสาะหาการแก้ปัญหาดังกล่าว
- การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการหลอกลวงดิจิทัลกับเครือข่ายที่ใช้
- การประเมินผลกระทบของสงครามรัสเซีย-ยูเครนต่อเศรษฐกิจไทย การวิเคราะห์ระยะเวลาความยืดหยุ่นของสงคราม และการประเมินผลกระทบจากความยืดหยุ่นและปัญหาในระยะยาว
- GDP ของกลุ่มธุรกิจ MSME ไตรมาสที่ 1 ปี 2565 มีจุดน่าสังเกตอยู่ที่ธุรกิจขนาด small มีอัตราการเติบโตที่ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับธุรกิจขนาด medium และ micro ดังนั้น สัญญาณดังกล่าวกำลังหมายถึงอะไร หรือ เป็นสัญญาณที่กำลังบ่งบอกว่าธุรกิจ small กำลังถูกบีบอยู่หรือไม่

ด้านแรงงาน

- การจัดอันดับความสำคัญและความรุนแรงของการแก้ไขปัญหาแรงงานในระดับจังหวัด รวมถึงการวางข้อเสนอตามความแตกต่างของแต่ละจังหวัด
- ไทยกำลังจะเจอปัญหา Labor supply constraint หรือปัญหาขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหารที่เป็นอุตสาหกรรมของไทยที่มีศักยภาพต่อโจทย์ตลาดโลกได้ แต่แรงงานกลับไม่เพียงพอ

- ความสัมพันธ์ที่ไม่ชัดเจนระหว่าง productivity กับค่าจ้างของไทยส่วนหนึ่งอาจเกิดขึ้นจากปัญหา time lag

การประชุมครั้งที่ 21

ด้านสาธารณสุข

- การสื่อสารเพื่อการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา Long covid
- ควรให้ความสำคัญกับความรุนแรงของโรคโควิด-19 มากขึ้น เนื่องจากอัตราการเสียชีวิตจากโรคโควิด-19 ของไทยค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับต่างประเทศ
- ควรนิยามการฉีดเข็มกระตุ้นให้ชัดเจนว่าเป็นการฉีดเข็มจำนวนเท่าใดเป็นอย่างน้อย และจะนับเฉพาะกับวัคซีน mRNA หรือไม่
- มาตรการแนะนำการใส่หน้ากากควรระบุไม่ใช่แค่อายุ 60 ปีเป็นต้นไป แต่ควรแนะนำให้เริ่มต้นตั้งแต่ 50 ปีเป็นต้นไปเพราะมีความเปราะบางเช่นเดียวกัน
- มาตรการกระตุ้นความสนใจให้กับประชาชนในประเด็นการแพร่ระบาดของโควิดสายพันธุ์ย่อยโอไมครอน BA.4 และ BA.5

ด้านเศรษฐกิจ

- การติดตามผลกระทบจากการตัดกัญชาออกจากยาเสพติดให้โทษ
- การศึกษาผลกระทบการกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ไทยหรือไม่
- การปรับนิยาม SMEs ใหม่ให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยเฉพาะด้านจำนวนพนักงาน เนื่องจากหลายแห่งมีจำนวนพนักงานไม่มากแต่มีกลับมีรายได้สูง ซึ่งที่ผ่านมาใช้นิยามตามอุตสาหกรรมการผลิตจึงทำให้นโยบายสนับสนุนไม่เหมาะสม
- ความเหลื่อมล้ำที่สะท้อนจากจำนวนเด็กน้ำหนักสูงที่เพิ่มขึ้นไปพร้อมๆ กับจำนวนเด็กที่มีน้ำหนักน้อย และคุณครูในโรงเรียนชายขอบมีบทบาทในการช่วยเหลือในด้านโภชนาการได้อย่างไร
- การศึกษาการปรับตัวของเศรษฐกิจไทยภายใต้ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก

ด้านแรงงาน

- การจัดการปัญหาข้อมูลแรงงานในระบบประกันสังคม และการหาวิธีให้แรงงานนอกระบบเข้ามาในระบบ
- การพัฒนาระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้วยการอาศัยโอกาสจากการพัฒนาดิจิทัลเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า และการแก้ปัญหาการจัดการข้อมูลแบบไซโล

- ปัญหาการจัดทำฐานข้อมูลแรงงานกับการทำ MOU ที่มีแนวโน้มที่มากเกินไปจนทำให้เกิดภาวะและปัญหาความทับซ้อนของการถือข้อมูล

การประชุมครั้งที่ 22

ด้านสาธารณสุข

- การป้องกันเชื้อสายพันธุ์ใหม่ BA.2.75 ที่พบได้เป็นจำนวนมากจากประเทศอินเดีย โดยไทยอาจมีความเสี่ยงสูงเนื่องจากในช่วงเวลานี้มีนักท่องเที่ยวชาวอินเดียเดินทางเข้ามาเป็นจำนวนมาก
- การพิจารณาจำนวนผู้ติดเชื้อที่แท้จริงจากการวิเคราะห์จำนวนผู้รับยาในโครงการแจกจ่าย
- พิจารณาการดูแลตัวเลขผู้เสียชีวิตจาก Excess mortality
- การช่วยเหลือกลุ่มผู้มีความเสี่ยงสูงที่จะป่วยอาการหนักควรเร่งกลุ่ม 508 ร่วมด้วย
- การส่งเสริมให้ประชาชนฉีดวัคซีนด้วยการนำเสนอจำนวนผู้เสียชีวิตจากโควิดที่ไม่ได้ฉีดวัคซีน
- การศึกษาผลลัพธ์ของการใช้ยาสมุนไพรฟ้าทะลายโจรในการรักษาอาการและเชื้อจากโควิด

ด้านเศรษฐกิจ

- การกำหนดโควตาสำหรับการอนุญาตให้ชาวต่างชาติสามารถซื้อที่ดินไทยจะสามารถช่วยลดปัญหาตัวแทนการซื้ออสังหาริมทรัพย์ (nominee) ได้
- การศึกษาประเด็นปัญหาการชำระหนี้กู้ยืมทางการศึกษาอย่างเจาะลึก เช่น แรงจูงใจของการผัดผ่อนชำระหนี้ และแนวทางการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมตามสาขาวิชาที่เรียนที่เชื่อมโยงการคาดการณ์ฐานรายได้หลังเรียนจบ
- การออกแบบกลยุทธ์ประหยัดพลังงานในช่วงปีอาหารราคาพลังงานสูง
- การกำหนดกฎเกณฑ์ใบอนุญาตจัดตั้งโรงแรมสามารถเพิ่มคุณภาพและความสามารถในการแข่งขันของโรงแรมได้จริงหรือไม่ และคุ้มค่าต่อต้นทุนที่เพิ่มขึ้นเพื่อที่จะควบคุมคุณภาพให้ผ่านตามาตรฐานหรือไม่
- การศึกษาการประยุกต์ใช้ platform economy กับทุกภาคทางเศรษฐกิจ
- การศึกษาการปรับตัวของเศรษฐกิจไทยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากสงครามรัสเซียแะยูเครน
- การศึกษา value chain ของข้าวเพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ข้าวมักมีราคาตกต่ำ
- การสนับสนุนบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) ในการค้าประกันเงินกู้ไปพร้อมกับการปล่อยสินเชื่อให้กับ SMEs โดยธนาคารเอกชน
- การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลและความเชื่อมั่นของคนในสังคม เช่น แนวโน้มของความไร้เสถียรภาพทางการเมืองที่อาจมีผลให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นน้อยลง

- การศึกษาผลกระทบจาก labor supply constraint ในช่วงอัตราดอกเบี้ยขาขึ้น มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างไร
- การศึกษาเศรษฐกิจการเงินระหว่างประเทศในภาวะที่ค่าเงิน USD แข็งตัวขึ้นอย่างรวดเร็วในขณะที่เงินสกุลอื่นและสินทรัพย์เทียบเคียงอื่น (เช่น Cryptocurrency) มูลค่าหดตัวอย่างรุนแรง

ด้านแรงงาน

- การศึกษาความเสี่ยงที่จะเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในส่วนของภาคแรงงานของประเทศไทยโดยใช้ศรีลังกาเป็นตัวอย่าง
- การศึกษาปัญหา labor mismatch เชิงลึกในประเทศไทย
- การกำหนดภาพรวมของการพัฒนาแรงงานนอกระบบและแรงงานในระบบให้เกิดภาพรวมที่ชัดเจนเพื่อการร่างพระราชบัญญัติที่เหมาะสม

การประชุมครั้งที่ 23

ด้านสาธารณสุข

- การศึกษาการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของยาในการรักษาโควิด-19 ระหว่างยาสมุนไพรรักษาหลายโรคและยาอื่นๆ เช่น ฟาวิพิราเวียร์
- การเปรียบเทียบผู้ที่มีอาการ long-covid ระหว่างไทยกับต่างประเทศ
- การศึกษาคุณค่าของแอปพลิเคชันหมอพร้อมรูปแบบใหม่ในห่วงโซ่คุณค่าของระบบสาธารณสุขไทยและความทับซ้อนของแอปพลิเคชันที่ใกล้เคียงกัน
- ภูมิตามธรรมชาติที่ได้มาจากการติดเชื้อมีไม่เท่ากัน โดยเฉพาะผู้ที่ติดเชื้อจากวิดสายพันธุ์ดั้งเดิมจากภูมิมั่นกับเชื้อที่ติดจากโอไมครอนสายพันธุ์ย่อย
- การรายงานเหตุผลของการเสียชีวิตจากการติดเชื้อโควิด-19 ว่าส่วนใหญ่เกิดจากการไม่ฉีดวัคซีนจะช่วยกระตุ้นการฉีดวัคซีนได้
- พิจารณานิยามการฉีดวัคซีนครบโดสให้เป็น 3 เข็ม
- ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนตัวเลขที่รายงานเกี่ยวข้องกับความรุนแรงของการแพร่ระบาดกับการปิดบังข้อมูลอันเกิดมาจากแรงจูงใจทางการเมือง

ด้านเศรษฐกิจ

- ความร่วมมือในการใกล้เคียงนี้ระหว่างกระทรวงยุติธรรมกับธนาคารแห่งประเทศไทยมีประสิทธิผลเป็นอย่างไร

- โอกาสของการใช้ประโยชน์จาก Metaverse และ VR เพิ่มเติม เช่น การจัดคอนเสิร์ตของศิลปินที่เสียชีวิตไปแล้ว และการฝึกงานเสมือนจริง
- การศึกษาปัญหาจากข้อกำหนดมาตรฐานโรงแรมกับที่พักประเภทแบบ Homestay
- การพิจารณาภาพกว้างของประโยชน์และโทษของ VR และ Blockchain และการศึกษาช่องว่าง pain point ที่ไทยสามารถเข้าไปพัฒนาได้
- การปรับตัวในด้านการพัฒนาทักษะหรือการสร้างทักษะใหม่ของคุณครูและนักเรียนควรเป็นไปในแนวทางใดเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจยุคใหม่
- ปัญหาหนี้เสียของ SMEs สามารถสะท้อนภาพการถดถอยของเศรษฐกิจได้มากน้อยเพียงใด
- พิจารณาแนวทางการทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีทันสมัยได้

ด้านแรงงาน

- การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาภาครัฐแบบ demand oriented
- การใช้บริษัท CP เป็นตัวอย่างของการพัฒนาหลักสูตรการเรียนโดยบริษัทเอกชนอาจไม่เหมาะสม เพราะ CP เป็นบริษัทที่มีทุนเป็นจำนวนมากซึ่งไม่สามารถสะท้อนภาพรวมของการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในลักษณะดังกล่าว
- การพัฒนายุทธศาสตร์การออกแบบหลักสูตรการศึกษาสายศิลป์และสายวิทย์โดยพิจารณาจากมูลค่าเพิ่มหลังเรียนจบ
- Lifelong learning ของผู้สูงวัยจะตอบโจทย์ new business model ใน silver economy ได้หรือไม่

การประชุมครั้งที่ 24

ด้านสาธารณสุข

- ภูมิคุ้มกันจากธรรมชาติมีแนวโน้มประสิทธิผลลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่เคยติดเชื้อสมัยก่อนที่จะเกิดการแพร่ระบาดของโอไมครอนสายพันธุ์ย่อย
- ควรวางแผนรองรับวัฏจักรการแพร่ระบาดของเชื้อโควิดเนื่องจากมีการกลายพันธุ์อย่างต่อเนื่องและความรุนแรงที่อาจเพิ่มขึ้นได้ทุกเมื่อ
- การนำแนวทางอริยสัจ 4 และแนวคิดความพอเพียงเข้ามาถอดบทเรียนที่ได้จากโควิด-19 และวางแผนรับมือและฟื้นฟูทั้งในด้านเศรษฐกิจและสาธารณสุข

ด้านเศรษฐกิจ

- การมุ่งเน้นออกแบบแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจระยะยาวภายใต้ปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ที่สามารถตอบ โจทย์เรื่อง sustainable development
- หนึ่งในสาเหตุสำคัญที่ทำให้ความคล่องตัวด้านดิจิทัลทางภาคเอกชนเป็นไปได้อย่างช้ากว่าที่ควรเกิดขึ้น จากการไม่ปรับตัวของภาครัฐในด้านดิจิทัล จึงทำให้ภาคเอกชนไม่สามารถใช้ดิจิทัลดำเนินการในบาง ธุรกิจได้
- การจัดตั้งให้ไทยเป็น Global startup hub ต้องมีทิศทางพัฒนาที่ชัดเจนมากขึ้น โดยอาจเน้นการพัฒนาไปในแนวทาง disruptive innovation มากกว่า sustainable innovation
- พัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาเศรษฐกิจระยะยาวโดยพิจารณาสถานการณ์ของโลกไปควบคู่กัน เช่น นโยบาย zero-covid ของจีน จะมีผลดีต่อการส่งออกของไทยได้บ้าง
- การศึกษาความเป็นไปได้ของไทยในการช่วยเหลือประเทศที่กำลังประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ
- การศึกษาบทเรียนของการแทรกแซงค่าเงินของประเทศและการประยุกต์ใช้กับประเทศไทย
- การส่งเสริมธุรกิจ startup ด้วยการแก้ข้อจำกัดทางด้านกฎระเบียบการสนับสนุนโดยภาครัฐโดยเปิด โอกาสให้มีการยอมรับความผิดพลาดที่เกิดจากการลงทุนได้
- การพิจารณาหาแนวทางการวางตัวในเวทีการเมืองระหว่างประเทศที่เหมาะสมสำหรับไทย
- การปล่อยกู้ให้ SMEs ที่ถูกเวลาและด้วยจำนวนเงินที่เหมาะสมจะสามารถแก้ปัญหาเงินทุนหมุนเวียน ได้มากถึงร้อยละ 60 ดังนั้น แนวทางดังนี้สามารถนำไปวางแผนการแก้ปัญหาหนี้ได้อย่างเป็นระบบ

ด้านแรงงาน

- ไทยควรเน้นพัฒนาแรงงานกลุ่ม digital nomad มากขึ้น และควรพัฒนา digital economy ที่ตอบ โจทย์เศรษฐกิจภาคบริการมากกว่าที่เพื่อตอบโจทย์ภาคอุตสาหกรรมเพราะจะแข่งขันกับจีนได้ยาก
- หลักสูตรการศึกษาควรให้ภาคเอกชนเป็นผู้ออกแบบและให้ภาครัฐเป็นผู้รับรองเพื่อการออกแบบ ระบบการศึกษาที่ตอบโจทย์ด้านความต้องการแรงงานที่แม่นยำมากขึ้น
- กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดทิศทางวิทยฐานะด้านวิชาการควบคู่ไปกับด้านสวัสดิภาพด้วย
- การสร้างต้นแบบทะเบียนแรงงานโดยประยุกต์ใช้ดิจิทัลให้เป็นประโยชน์
- การปรับแนวทางการสำมะโนประชากรจากการใช้ภูมิลำเนาไปเป็นที่อยู่ปัจจุบัน

การประชุมครั้งที่ 25

ด้านสาธารณสุข

- การศึกษาผลกระทบของการใช้ยาฟาวิพิราเวียร์เป็นหลักในการรักษาโควิดที่มีผลต่อปัญหา long covid และอาการข้างเคียงโดยวิเคราะห์จากประเทศที่ใช้ยาฟาวิพิราเวียร์เป็นสัดส่วนที่สูง

- การวิเคราะห์นโยบายการต่อสู้กับการแพร่ระบาดของโควิดของ 3 ประเทศที่ใช้แนวทางแตกต่างกัน ได้แก่ จีน อินเดีย และญี่ปุ่น เพื่อนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางของไทย
- ถอดบทเรียนความสำเร็จและความล้มเหลวจากมาตรการป้องกันโควิดที่ผ่านมาของไทยโดยวิเคราะห์พร้อมกับปัจจัยร่วมต่างๆ เช่น ปัจจัยเชิงสถาบัน โครงสร้างพื้นฐานทั้งแบบ soft และ hard และ วัฒนธรรม เป็นต้น
- การวางแผนการดำเนินมาตรการด้านสาธารณสุขที่ต้องระบุเจ้าภาพผู้จัดการข้อมูลและการลำดับความสำคัญของการบังคับใช้อำนาจ และการสรุบบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาโรคระบาดและภาวะเศรษฐกิจถดถอยที่เป็นผลข้างเคียงจากการควบคุมการแพร่ระบาด
- การวางแผนการแก้ปัญหาการตัดสินใจเชิงนโยบายด้านการควบคุมการแพร่ระบาดในระดับท้องถิ่น ด้วยการเปิดข้อมูลส่วนกลางให้เข้าถึงได้ง่ายมากขึ้นและรวดเร็ว
- สรุปลงการศึกษาเรื่อง herd immunity

ด้านเศรษฐกิจ

- ไทยควรวางแผนการปรับตัวทางเศรษฐกิจเพื่อรองรับความเสี่ยงตามที่ IMF คาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้นในปี 2566
- การส่งเสริม work from home เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการบรรเทาปัญหาราคาน้ำมันสูง
- การพิจารณาการศึกษาอาชีพที่มีบทบาทสำคัญใน Platform economy โดยเฉพาะกลุ่มไรเดอร์ที่ควรมีการศึกษาโดยเฉพาะในประเด็นด้านการปรับตัว
- การส่งเสริมภาคการศึกษาอาชีพด้วยการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ที่ปราศจากภัยความรุนแรง

ด้านแรงงาน

- การปัญหาข้อมูลของแรงงานจาก silo base ด้วยการกำหนดให้ใช้ API เป็นตัวเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อการส่งต่อแบบ real time
- ออกแบบระบบเงินเกษียณแบบให้ประชาชนสามารถเลือกได้ว่าจะเลือกรับเป็นบำเหน็จหรือบำนาญ
- ออกแบบฐานข้อมูลแรงงานโดยใช้ผลประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง และการพัฒนาฐานข้อมูลแรงงานที่เหมาะสมสำหรับแต่ละประเภทแทนที่จะพัฒนาไปตามรูปแบบขององค์กรรัฐ
- การแก้ปัญหาข้อมูล area based ที่ข้อมูลของหน่วยท้องถิ่นกับข้อมูลส่วนกลางไม่สอดคล้องกัน
- การส่งเสริมกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เพื่อสนับสนุนการออมของประชาชน

การประชุมครั้งที่ 26

ด้านสาธารณสุข

- การออกฉกัทัศน์การแพร่ระบาดใหม่หลังที่จากที่พบว่าเชื้อโอมิครอนสายพันธุ์ย่อยมีการกลายพันธุ์อย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มการกลายพันธุ์ที่ถี่ขึ้น
- การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการยกเลิกมาตรการกักตัวในทุกภาคเศรษฐกิจ ซึ่งมีแนวโน้มว่าไม่สามารถใช้มาตรการแบบ one size fit all ได้
- ถอดบทเรียนมาตรการป้องกันโควิดในประเด็นด้านประสิทธิภาพ และการประเมินฉกัทัศน์ทางเลือกหากมีการปรับเปลี่ยนแนวทางมาตรการในกรณีที่เกิดปัญหาการแพร่ระบาดที่ใกล้เคียงกันในอนาคต
- ประเมินผลกระทบของมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดแต่ละมาตรการที่มีต่อเศรษฐกิจ
- การพิจารณาเวลาการกักตัวเป็นการพิจารณาที่ทั้งในแง่ด้านสาธารณสุขและเศรษฐกิจหรือไม่
- การศึกษาปัจจัยกำหนดอัตราการเสียชีวิตจากโควิด-19
- ประเมินประสิทธิภาพการดำเนินนโยบายด้านสาธารณสุขด้วยระบบ ranking ระดับสากล

ด้านเศรษฐกิจ

- การออกแบบภาพใหญ่ของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านดิจิทัล โดยให้เข้าถึงด้านการบริการที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การขึ้นศาลออนไลน์
- ควรออกแบบแผนพัฒนาสินทรัพย์ดิจิทัลในไปไทยให้ไปในทิศทางที่ชัดเจนมากขึ้นโดยวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมตามการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจยุคหลังโควิด
- การหาแนวทางลดการพึ่งพาทางเศรษฐกิจจากภาคการท่องเที่ยว เนื่องจากหลังยุคโควิดจะมีแนวโน้มที่นักท่องเที่ยวจากต่างชาติบางส่วนจะลดลง เช่น MICE
- ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจจากธนาคารแห่งประเทศไทยที่มีความรวดเร็วและทันการณ์ และการยกเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับหน่วยงานอื่นในภาครัฐ
- การศึกษาความแตกต่างระหว่างกัญชาและกัญชง
- ฐานข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) มักเป็นข้อมูลระดับมหภาคจึงส่งผลให้การวางนโยบายมีความแม่นยำต่ำ จึงควรวิธีการสร้างฐานข้อมูลจากกลุ่มธุรกิจนอกระบบ
- การหาแนวทางป้องกันการหลอกลวงการลงทุนกับ digital asset
- การพัฒนาการเชื่อมโยงฐานข้อมูลแพลตฟอร์มสวัสดิการภาครัฐอย่างเช่น เงินสนับสนุนเด็กทารก กับฐานข้อมูลด้านสาธารณสุข เพื่อสร้างฐานข้อมูลระดับบุคคลทั้งชีวิตและเป็นประโยชน์ต่อการออกแบบสวัสดิการ

ด้านแรงงาน

- ควรสรุปภาพใหญ่ของประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาระบบสวัสดิการแรงงานและช่องว่างของการพัฒนา
- การออกแบบระบบฐานข้อมูลแรงงานตามอุปสงค์ที่มีต่อแรงงาน รวมถึงการครอบคลุมในประเด็นด้านประกันสังคมและการจับคู่ระหว่างความต้องการแรงงานและความต้องการหางาน
- สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (มหาชน) สามารถเป็นกลไกขับเคลื่อนภาคแรงงานที่สำคัญได้เนื่องจากมีประสิทธิภาพการดำเนินงานที่สูงกว่าหน่วยงานภาครัฐทั่วไป
- การพิจารณาการเชื่อมโยงฐานข้อมูลแรงงานกับข้อมูลใน social media

การประชุมครั้งที่ 27

ด้านสาธารณสุข

- ควรรายงานตัวเลข excess mortality เพื่อสะท้อนสถานการณ์ความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้แม่นยำมากขึ้น
- แนวทางการแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของโควิดที่ผ่านมามาของไทยเน้นอ้างอิงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมากกว่าการอ้างอิงจากงานวิจัย จึงทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการดำเนินนโยบายผิดพลาดค่อนข้างมาก
- การศึกษาผลกระทบที่มีต่อระบบสาธารณสุขและเศรษฐกิจจากการปรับโรคโควิด-19 จากโรคแพร่ระบาดรุนแรงเป็นโรคเฝ้าระวัง
- การเตรียมการรับมือโรคโควิดสายพันธุ์ใหม่ที่กำลังระบาดในยุโรป
- การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการวิจัยและการพัฒนาวัคซีนเป็นของตัวเองภายใต้สถานการณ์การกลายพันธุ์ของเชื้อที่ต่อเนื่องและรวดเร็ว
- การประยุกต์ใช้กลไกทางสังคมเข้ามาช่วยสนับสนุนการฉีดวัคซีนของประชาชนโดยเฉพาะสำหรับกลุ่มเด็กเล็กและผู้สูงอายุ

ด้านเศรษฐกิจ

- ควรวิเคราะห์ผลกระทบที่เป็นไปได้ต่อเศรษฐกิจไทยจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองภายในอย่างรุนแรงของต่างประเทศ เช่น พม่า ศรีลังกา และจีนที่เริ่มมีสัญญาณปัญหาทางการเมืองภายใน
- การพัฒนา Smart farmer สามารถช่วยลดผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกที่ส่งผ่านมาถึงภาพรวมของการส่งออก
- การพิจารณาการปรับปรุงโรงการเราเที่ยวด้วยกันที่เป็นมิตรกับผู้เช่ามากขึ้น

- การพิจารณาแนวทางการปรับตัวและการเอาตัวรอดของไทยภายใต้ฉกทศน์การเมืองระหว่างประเทศที่รุนแรงที่สุด เช่น สงครามนิวเคลียร์หรือสงครามโลกครั้งที่สาม
- การศึกษาผลกระทบจากการอ่อนค่าของเงินบาทภายใต้สถานการณ์ความไม่แน่นอนในปัจจุบัน
- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านดิจิทัลที่นำโดยภาครัฐ เช่น การบังคับการดำเนินการกับภาครัฐที่ต้องเป็นดิจิทัลเท่านั้น เพื่อส่งเสริมการปรับตัวของภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป
- มาตรการเยียวยา น้ำท่วมไม่ควรเป็นแบบ one size fit all เนื่องจากน้ำท่วมในแต่ละพื้นที่ลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน และมีความรุนแรงที่ต่างกันถึงแม้จะมีระดับน้ำที่ใกล้เคียงกัน เช่น น้ำท่วมในอยุธยาส่วนใหญ่เป็นน้ำผสมปุ๋ยซึ่งไม่ได้เป็นผลเสียต่อการเพาะปลูกมากนัก
- การพัฒนานวัตกรรมผ่านงานวิจัยของไทยที่ผ่านมาเน้นเป็นการเพิ่มวงเงินงบประมาณแต่ยังขาดการส่งเสริมแนวทางการนำงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ขึ้นจริง
- ปัญหาอสังหาริมทรัพย์ในจีนมีแนวโน้มที่เกิดมาจากปัญหาคอรัปชัน
- การเตรียมความพร้อมรับมือกับปัญหาความขัดแย้งที่ช่องแคบไต้หวันซึ่งจะมีห่วงโซ่อุปทานโลกสำคัญได้รับผลกระทบ
- แนวทางการบริหารสวัสดิการสำหรับประชาชนควรให้กระทรวงพัฒนามนุษย์ฯ และหน่วยงานท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้นเนื่องจากข้อมูลด้านความเป็นอยู่ของกลุ่มเปราะบางมากกว่ากระทรวงการคลัง
- การพัฒนาแนวทาง Inclusive growth ที่คำนึงถึงประเด็นที่มีประโยชน์ต่อสังคมแต่ยังไม่ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า เช่น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรคอุบัติใหม่

ด้านแรงงาน

- สวัสดิการเงินอุดหนุนประชาชนวัยเกษียณปัจจุบันยังไม่ได้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจสมัยใหม่ เช่น ค่าบริการการใช้งาน platform online ต่างๆ
- การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาคแรงงานจากสิงคโปร์อาจไม่เหมาะสม เนื่องจากโครงสร้างแรงงานเศรษฐกิจไทยส่วนใหญ่เป็นภาคเกษตรและราชการ ส่วนสิงคโปร์เป็นแบบรัฐกิจเอกชน
- พัฒนาทุนมนุษย์ในแรงงานไปในทางที่ตอบโจทย์อุตสาหกรรมไทยที่มี competitive advantage ที่เกิดขึ้นจาก natural resource
- พิจารณาการวางระบบประกันสังคมแบบกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนในแต่ละพื้นที่มีความต้องการไม่เหมือนกัน
- การศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างตลาดแรงงานในอนาคตกับความท้าทายของคนรุ่นใหม่ที่น่าเสนอโดยธนาคารแห่งประเทศไทย
- การวางระบบประกันสุขภาพที่คำนึงถึงโรค NCDs ของผู้ป่วยวัยชรา

การประชุมครั้งที่ 28

ด้านสาธารณสุข

- การกล่าวถึงวัคซีนแบบ Bivalent จะต้องมีการระบุว่าเป็นสูตรผสมระหว่างไวรัสตระกูลใดบ้าง เช่น วัคซีน Bivalent ที่ผสมระหว่างเชื้อสายพันธุ์ดั้งเดิมและโอไมครอน BA.1 และสูตรที่ผสมระหว่างสายพันธุ์ดั้งเดิมและโอไมครอน BA.5 ซึ่งแต่ละสูตรจะมีประสิทธิภาพไม่เท่ากัน
- การกลับมาของเชื้อโควิด-19 กลายพันธุ์ที่เป็นอันตรายต่อชีวิต
- แนวทางการรับ Bivalent vaccine ของไทยควรทำอย่างไร ในขณะที่ WHO ยังไม่มีรับรอง Bivalent vaccine เนื่องจากยังไม่มีผลการทดลองในคน
- การออกแบบมาตรการวัด optimal lockdown ในกรณีที่เชื้อไวรัสใหม่แพร่ระบาด เช่น การพิจารณาการ lockdown ในเวลาและสถานที่ที่เหมาะสมที่สุดที่คำนึงถึงทั้งด้านสุขภาพและเศรษฐกิจ รวมถึงการพิจารณาความจำเป็นของการ lockdown แบบ one size fit all กับมาตรการ lockdown แบบเฉพาะที่โดยวัดตามระดับความแออัด

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

- การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนไทยผ่านสายตาชาวต่างชาติ อย่างเช่น จุดแข็งของไทยเป็นจุดแข็งที่ยั่งยืนหรือไม่ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ใช้ธรรมชาติและโบราณสถานยุคประวัติศาสตร์ ในทางด้านจุดอ่อนของไทย ต้องวิเคราะห์ว่าเกิดจากอะไรและใครที่ต้องเป็นผู้รับผิดชอบ
- จังหวัดที่มีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่โดยเปรียบเทียบแต่มีความไวเนื้อเชื่อใจภายในจังหวัดที่ต่ำ มีแนวโน้มเกิดขึ้นจากการเติบโตแบบอุปถัมภ์โดยนักการเมืองท้องถิ่นที่มีความเชื่อมโยงกับการเมืองระดับประเทศ
- แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ต้องแบ่งระหว่างการพัฒนาแบบรวมศูนย์ (centralized) หรือการพัฒนาแบบกระจาย (decentralized)
- การสร้างสถานการณ์จูงใจเพื่อเพิ่มระดับความไวเนื้อเชื่อใจของคนในชาติ
- การสร้างธรรมาภิบาล (governance) แบบ bottom-up เนื่องจากแบบ top-down ผ่านการกำหนดด้วยกฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ
- จากอันดับความมั่นคงทางอาหารของไทยตกต่ำลง ไทยต้องเน้นการพัฒนา smart farming เพิ่มมากขึ้น
- แคมเปญการกระตุ้นปล่อยสินเชื่อของธนาคารมีผลต่อปัญหาหนี้สินของเกษตรกรโดยเฉพาะสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในอนาคตหรือการปล่อยสินเชื่อไม่ถูกวัตถุประสงค์ เช่น เงินผ่อนรถจักรยานยนต์

- หนึ่งในปัญหาธรรมชาติของไทยคือการบังคับใช้กฎหมาย โดยส่วนของเนื้อหาของกฎหมายส่วนใหญ่ดีแล้ว
- ถึงแม้ตามสภาพความเป็นจริงด้านอาหารของไทยมีความมั่นคง แต่บางรายการเป็นตัวจุดรั้งความมั่นคงโดยเฉพาะปัญหาด้านโภชนาการและการนโยบายส่งเสริมโภชนาการ
- จุดอ่อนของกระทรวงการคลัง คือ การดำเนินนโยบายแบบเฉพาะเจาะจงซึ่งจะขาดประสิทธิภาพหรือความแม่นยำเนื่องจากการรวบอำนาจไว้ที่ศูนย์กลางและการขาดความไว้วางใจต่อหน่วยงานท้องถิ่น
- การจัดระเบียบเชิงสถาบันมีผลต่อความไว้วางใจของประชาชน ตัวอย่างเช่น กรณีการควบรวม True กับ DTAC กสทช. ต้องออกมาอธิบายผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นและการตัดสินใจอย่างชัดเจนต่อประชาชน
- แรงกดดันการกระจายอำนาจทางหนึ่งมาจากความสนใจของคนในพื้นที่เพื่อ
- ถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวไทยเป็นจุดแข็งในสายตาของชาวต่างชาติ แต่การแพร่ระบาดของโควิด-19 แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวไทยมีความท้าทายอย่างมากในการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ความไว้วางใจของสังคมคนไทยต้องได้รับการศึกษาเชิงลึก เนื่องจากความไว้วางใจของไทยมีแนวโน้มเป็นมายาคติในการหล่อเลี้ยงเศรษฐกิจสีเทาเสียมากกว่าเศรษฐกิจจริง

ด้านแรงงาน

- กลยุทธ์การเพิ่มกำลังแรงงานด้วยเชิงปริมาณจากการนำเข้าแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านไม่มีประสิทธิภาพ ในอนาคตจำเป็นต้องมีการปรับกลยุทธ์ใหม่
- การบูรณาการหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับระบบบำนาญไทย
- ปัญหาแรงงานต่างชาติที่นำเข้ามาเพื่อสนับสนุนภาคการท่องเที่ยวไม่เพียงพอ เพราะสาเหตุส่วนหนึ่งคือการย้ายไปอยู่ภาคเกษตรหรือไม่
- ระบบฐานข้อมูลแรงงานขาดเจ้าภาพดูแลอย่างชัดเจน และต้องทำทนายผู้รับผิดชอบรายใหญ่
- การวางแผนทะเบียนแรงงานที่รองรับ Gig economy หรือการมีรายได้หลายช่องทาง และรองรับสวัสดิการพื้นฐานตามปัจจัยสี่โดยมาจากเงินออกของตัวเองและการช่วยอมจากภาครัฐ

การประชุมครั้งที่ 29

ด้านสาธารณสุข

- ความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพแรงงานในภาพรวมหลังการแพร่ระบาดอาจแย่ลงเพราะปัญหา long covid ที่ทำให้ผู้ติดเชื้อโดยเฉพาะที่ไม่แข็งแรงมีอาการอ่อนแอในระยะยาว

- การสร้างบรรทัดฐาน health literacy เพื่อการส่งเสริมการฉีดวัคซีน
- การคำนึงถึงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีความสัมพันธ์กับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส เช่น การพัฒนาระบบ sensor ในท่อระบายน้ำเพื่อตามหาแหล่งแพร่ระบาด ซึ่งอาจสร้างประโยชน์เพิ่มเติมในประเด็นอื่นได้อีก อาทิ การตรวจแหล่งที่มาของยาเสพติดจากปัสสาวะ
- แนวทางการแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อในช่วงที่ไม่มีมีการแพร่ระบาดต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น แผนการ lockdown รายจังหวัดโดยอาศัยข้อมูลจาก จำนวนเตียงและจำนวนผู้เข้าพัก ICU
- ปัญหาการฉีดวัคซีนในวัยเด็กที่ค่อนข้างต่ำส่วนหนึ่งเกิดจากความไม่พร้อมของสถานที่และข้อมูลที่ไม่เพียงพอจึงทำให้ผู้ปกครองไม่เต็มใจพาไปฉีด ดังนั้น ควรพิจารณาหาแพทย์ที่เชี่ยวชาญด้านเด็กเล็ก ประจำตามศูนย์ฉีดเพื่อสร้างความเชื่อมั่นของผู้ปกครอง

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

- การร่วมการลงทุนระหว่างไทยกับจีนในโครงการ Belt Road Initiative (BRI) ขาดทิศทางที่ชัดเจน ทำให้ผู้ประกอบการทั้งสองฝ่ายวางแผนธุรกิจไม่ได้ โดยหนึ่งในอุปสรรคคือกระทรวงพาณิชย์ฯ ที่ไม่ช่วยเจรจาและดูแลผลลัพธ์ปลายทาง
- การศึกษาปัญหาหนี้สินครัวเรือนไทยโดยแบ่งตาม generation และอาชีพ ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาหนี้ของรัฐบาลมักมีผลเสียต่อระเบียบวินัยการชำระหนี้ในอนาคต เช่น การยกเว้นดอกเบี้ย
- แผนพัฒนาการท่องเที่ยวต้องพัฒนา package ตาม segmentation ของกลุ่มนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาจำนวนนักท่องเที่ยวล้นเกินและมีผลเสียต่อความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว
 - กรณีตัวอย่างเช่น ประเทศสเปนมีความสามารถในการรับนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากได้ เพราะการพัฒนาผังเมืองที่ดี
- การพัฒนาภาคการท่องเที่ยวของไทยมีแผนที่ดีแล้วแต่ขาดการทำ implementation ที่เหมาะสม โดยอาจต้องเปลี่ยน KPI ที่เป็นด้านจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นเชิงความยั่งยืน
- ไทยต้องพัฒนาเกณฑ์การกำหนดสารอาหารที่เหมาะสมและแนวทางการดำเนินนโยบายที่ชัดเจน เพิ่มความมั่นคงทางอาหารในภาพรวม
- ปัญหาการออมของคนไทยที่ส่วนหนึ่งเกิดจากแคมเปญการตลาดของธนาคาร เช่น การผลักดันให้ลูกค้าทำประกัน ที่ส่งผลให้มีผลตอบแทนต่ำกว่าที่ควร และปัญหา consent ให้ลูกค้าส่งข้อมูลให้กับ การออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินควรได้รับการพิจารณาแก้ไข
- การพิจารณาการพัฒนางานวิจัยที่ศึกษาปัญหาทางเลือกในประเทศไทยที่คำนึงถึงประเด็นปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี

- การวางระบบกองทุนประกันสังคมให้แข็งแรงเพียงพอรองรับกับวิกฤติในรอบหน้า เพื่อลดการพึ่งพาเงินกู้และการสร้างหนี้สาธารณะเพิ่มเติม

ด้านแรงงาน

- กองทุนการออมแห่งชาติขาดเรื่องการขับเคลื่อนและการศึกษาผลตอบแทนของกองทุน นอกจากนี้ อาจต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบเพิ่มเติมและพัฒนาความสามารถในการขยาย capacity ของกองทุน
- นอกจากนี้ กองทุนการออมแห่งชาติควรขยายฐานผู้ออมหรือจำนวนเงินการออมต่อหัว เช่น การกำหนดขอบเขตที่สามารถออมได้ให้ครอบคลุมข้าราชการวัยเกษียณ โดยปริมาณเงินออมรวมที่มากขึ้น จะช่วยสร้างอำนาจต่อรองและเพิ่มผลตอบแทนการออม
- การศึกษากองทุนที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับกองทุนหมู่บ้านเพื่อการแก้ปัญหา corruption
- การพิจารณานำเครื่องมืออนาคตศึกษามาช่วยวางแผนการพัฒนาทักษะให้กับแรงงานไทย

การประชุมครั้งที่ 30

ด้านสาธารณสุข

- การพัฒนาวัคซีนในไทยควรเป็นแบบประเภท Bivalent
- การสรุปผลของการประชุม APEC 2022 ในไทยในมิติการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19
- การเปรียบเทียบงบประมาณด้านสาธารณสุขในช่วงของการแพร่ระบาดของโควิด-19 กับงบประมาณของต่างประเทศ
- การกำหนด standard definition ของไทยที่เหมาะสมของผู้ที่ได้รับวัคซีนครบโดส
- สรุปรายงานความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโควิด-19 จากข้อมูล excess mortality
- การสรุป treatment ในภาวะที่เชื้อกลายพันธุ์อย่างรวดเร็ว ซึ่งยังจำเป็นต้องใช้ยาฟาวิพิราเวียร์อยู่หรือไม่
- การพิจารณาความรุนแรงของการแพร่ระบาดควรคำนึงถึงการเปิดเสรีของ international border ที่สามารถเชื้อกลายพันธุ์ของแต่ละประเทศเข้ามาในไทยได้
- การสื่อสารด้านสาธารณสุขกับประชาชนควรลดการใช้ภาษาที่ยากต่อการสร้างความเข้าใจ เช่น DHMMT ที่ยากต่อการจำความหมายของตัวย่อ รวมถึงการพิจารณาแหล่งข้อมูลที่ไม่บางคนไม่สามารถใช้เครื่องมือสื่อสารได้

- หนึ่งในอุปสรรคของการนำ bivalent vaccine เข้ามาในไทยคือ ความต้องการในการฉีดวัคซีนของกลุ่ม 608 ที่ต่ำ จึงทำให้ไม่มีใครกล้าลงทุนนำวัคซีนเข้ามา
- การขยายผลการศึกษา excess mortality เชิงลึกที่แบ่งตามเพศและอายุ

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

- การนำจุดแข็งด้านการท่องเที่ยวไทยมาต่อยอดด้านการเพิ่ม value for money เช่น street food โดยบางรายการอาจมีคุณค่าแต่เพียงยังไม่ได้รับการยกระดับ เช่น ต้นไทรโอบพระพุทธรูปที่ไทยยังไม่ได้ส่งเสริมมูลค่าเชิงศิลปะ
- การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงควรเป็นแบบภาพรวม เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การวางแผนการตลาดตอบโจทยความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การทำ price discrimination การทำการตลาดบน social media และการวางตำแหน่งผู้รับผิดชอบตามบทบาทของหน่วยงานต่างๆ
- การพัฒนาพิพิธภัณฑ์ที่มีคุณค่าแตกต่างจากต่างชาติ เช่น พิพิธภัณฑ์อาหารไทย สงครามโลกในมิติของประเทศไทย
- การติดตามผลลัพธ์ของการดำเนินนโยบายฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังวิกฤตจากเงินกู้จำนวน 3 แสนล้านบาท
- การปรับหลักสูตรการศึกษาของไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เช่น การประยุกต์การศึกษาเข้ากับทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในอุตสาหกรรมในอนาคต และการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นของนักเรียนนักศึกษา
- การลดโครงการอุดหนุนรายได้และการเยียวยา และการเพิ่มเติมโครงการที่ส่งเสริมการสร้างทักษะสร้างรายได้
- หนึ่งในปัญหาสำคัญของแรงงานคนรุ่นใหม่คือการขาดความมั่นคง โดยส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการย้ายงานเป็นประจำเพราะขาดความรู้จักตัวเอง การย้ายงานเป็นประจำอาจส่งผลเสียต่อการพัฒนาทักษะเฉพาะ (specialization)
- การต่อยอดจุดแข็งการท่องเที่ยวของไทยต้องใช้ soft power ที่ต้องทำสื่อโปรโมทแบบร่วมสมัยที่สะท้อนถึงวิถีชาวบ้านและการปรับตัวของประชาชน ไม่ใช่ทำเพียงแต่แบบสารคดีราชวงศ์ โดยสามารถศึกษาจากเกาหลีใต้เป็นตัวอย่าง
- การจัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับท้องถิ่น โดยต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามแต่ละเส้นทางและการพัฒนา application เพื่อเพิ่มความสะดวกในการจัดการเส้นทางท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยสร้างประโยชน์ด้วยการนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาต่อ

- ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวอาจเกิดได้จากสองช่องทาง ได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยวที่มากเกินไป และการบริหารจัดการทรัพยากรล้มเหลวที่ส่งผลเสียต่อแหล่งท่องเที่ยว เช่น การทำเขื่อนจนให้สัตว์น้ำในแหล่งท่องเที่ยวลดจำนวนลง
- การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบ experience-based ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับการแก้ไขปัญหาของชุมชนนั้นๆ
- การปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของไทยต่อ global recession ปี 2566
- การสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติใช้เงินบาทดิจิทัล
- การรายงาน economic cost ของการ lockdown แต่ละครั้งโดยแบ่งเป็นรูปแบบการ lockdown ทั้งประเทศและการ lockdown เป็นรายพื้นที่หรือรายสถานที่

ด้านแรงงาน

- การสมทบเงินกองทุนประกันสังคมควรขยายวงเงินเกินกว่า 15,000 บาทต่อเดือน
- การใช้ system design ด้วยการวาง goal setting ของฐานระบบข้อมูลแรงงาน
- การฝึกอบรมอาชีพมักมีแต่ผู้เข้าร่วมที่มีอายุประมาณ 35-40 ปี ควรวางแผนทางการจูงใจให้คน generation Z เข้ามาร่วมฝึกอบรมเพิ่มมากขึ้น
- การพัฒนาระบบฐานข้อมูลแรงงานควรมีการนำ proxy information ที่คล้ายกับ mobility data เข้ามาร่วมในฐานข้อมูล
- การยกระดับรายได้แรงงานไทย (HIT) ต้องครอบคลุมอย่างน้อยสามประเด็นดังนี้ (1) Talent (2) Inclusiveness (3) Happiness โดยแต่ละประเด็นต้องมีการชี้วัดและ action plan ที่ชัดเจน
- การแก้ปัญหาหน่วยงานซ้ำซ้อน การตั้งข้อจำกัด และการกีดกันซึ่งกันและกันและ silo-based ของการส่งเสริมการออมของประชาชน
- การผนวกเงินบาทดิจิทัลเข้ากับระบบแรงงานเพื่อส่งเสริมการใช้เงินดิจิทัล
- HIT จะต้องให้ความชัดเจนด้านการพัฒนาทักษะแรงงานไทยที่ล่าช้าในด้านภาษาและการเขียนโปรแกรม

การประชุมครั้งที่ 31

ด้านสาธารณสุข

- การศึกษาการตอบสนองเชิงนโยบายด้านสาธารณสุขต่อ wave การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในแต่ละรอบ

- การพิจารณา vaccine recommendation ที่ชัดเจนสำหรับกลุ่ม 608
- การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกลายพันธุ์ของเชื้อโควิด-19 และ excess mortality
- การพิจารณาการ lockdown รายเมืองด้วยตัวเลขจำนวนความสามารถในการรองรับผู้ป่วยอาการรุนแรงด้วยระบบสาธารณสุข
- การกำหนดทิศทางการสื่อสารการฉีดวัคซีนขึ้นเป็นเพื่อการลดโอกาสการเสียชีวิตและการป่วยขั้นรุนแรง
- การทำ extrapolation เพื่อหาจำนวนผู้ติดเชื้อที่ใกล้เคียงความเป็นจริงด้วยสัดส่วนผู้ป่วยที่ต้องเข้า ICU ในประเทศที่มีการแพร่ระบาดสายพันธุ์ที่ใกล้เคียงกับไทย

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

- ฉกทศน์การเกษตรที่นำมาเสนอควรแบ่งออกตามระดับความเป็นไปได้และระดับของผลลัพธ์ นอกจากนี้ต้องระบุให้ชัดเจนว่าฉกทศน์ใดคือฉกทศน์ที่พึงประสงค์
- พิจารณาการผลักดัน street food ของกลุ่ม SMEs เข้าสู่ online platform และการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า โดยควรหาแนวทางส่งเสริมโดยนโยบายภาครัฐ
- การลงทุนวิจัยหรือการผลักดันธุรกิจนอมอาหารเพื่อแก้ปัญหาสินค้าล้นตลาด
- การสนับสนุนภาคเอกชนในการพัฒนา soft power และการผลักดันธุรกิจ street food เข้าสู่ระบบ
- การมีส่วนร่วมของกระทรวงพาณิชย์ในการกำหนดกฎระเบียบเพื่อช่วยการลดอุปทานของสินค้าล้นเกินและการคัดลอกผลิตภัณฑ์อื่น
- พิจารณาความเหมาะสมของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ว่ามียังมีความเหมาะสมหรือไม่
- เนื่องด้วยเศรษฐกิจโลกปี 2566 มีแนวโน้มสูงเข้าสู่ภาวะถดถอย เศรษฐกิจไทยจึงต้องเน้นวางแผน inclusive growth และการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง
- แนวทางภาครัฐในการลดราคาต้นทุนจากปุ๋ยหรือการลดการพึ่งพาการนำเข้าปุ๋ย
- การฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังโควิด หากต้องการพัฒนาด้านอาหารและกานส่งออกต้องใช้สัดส่วน SMEs เท่าใดและ ณ ปัจจุบันเพียงพอแล้วหรือไม่

ด้านแรงงาน

- การพิจารณาประกอบแผน HIT เข้ากับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
- ฉกทศน์ด้านแรงงานไทยต้องคำนึงถึงค่าครองชีพของผู้สูงอายุในยุคอนาคตที่อาจมีรายการใช้จ่ายแตกต่างจากผู้สูงอายุในปัจจุบัน

- โครงสร้างทะเบียนแรงงานควรคำนึงถึงประเด็นทางสังคม เช่น แรงงานกลุ่มเปราะบาง ที่อยู่นอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจ และการกำหนด KPI หน่วยงานที่ต้องมารับผิดชอบประเด็นด้านสังคม
- การศึกษา competency gap ระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานรายได้สูงในประเทศใกล้เคียง เช่น มาเลเซีย และวางแนวทางการยกระดับความสามารถแรงงาน
- การวางแนวทางการเปลี่ยน labor database จาก silo based เป็น people focused และการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงลึก

การประชุมครั้งที่ 32

ด้านสาธารณสุข

- การทำความเข้าใจกับสถานการณ์การแพร่ระบาดที่ค่อนข้างผิดปกติที่แนวโน้มจำนวนผู้ติดเชื้อลดลงสวนทางกับจำนวนผู้ป่วยอาการรุนแรงที่กำลังเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจมีแนวโน้มว่าอาจเกิดจากปัญหาของการให้นิยามจำนวนผู้ติดเชื้อหรือจำนวนผู้ป่วยอาการรุนแรงที่ไม่เหมาะสม
- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์การประกาศให้อนุญาตลดเวลาการกักตัวเหลือ 5 วันกับการเพิ่มขึ้นของปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด
- ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของรัฐบาลและการลด excess mortality
- การวางมาตรการรองรับการแพร่ระบาดของเชื้อโควิดในต่างประเทศที่รุนแรงและการการท่องเที่ยวของชาวไทยในพื้นที่เสี่ยงของต่างชาติซึ่งอาจจะนำเชื้อสายพันธุ์ของแต่ละท้องถิ่นกลับเข้ามาในไทย
- การลงทุนตรวจหาไวรัสด้วยการตรวจบำบัดน้ำเสียอาจเหมาะสมในสถานการณ์การแพร่ระบาดที่ยืดเยื้อ ประเด็นสำคัญของการต่อยอดแนวทางนี้คือ capacity building ร่วมกันระหว่างภาครัฐส่วนกลาง หน่วยงานท้องถิ่น และมหาวิทยาลัย

ด้านเศรษฐกิจ

- การหาแนวทางและวิธีการเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับผู้ผลิตภาคเกษตรต้นน้ำเพื่อลดความผันผวนของราคาผลผลิตและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร
- การวางแผนทางด้านเศรษฐกิจเพื่อตั้งรับความสามารถในการแข่งขันของเงินที่กำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในเกือบทุกภาคการผลิต

- การศึกษาความสัมพันธ์ของการก่อกำเนิดของรัฐบาลหรือหนี้สาธารณะกับการก่อกำเนิดสินของประชาชนหรือหนี้ครัวเรือน
- การนำเสนอการพัฒนาสินค้าแนวใหม่เพื่อตอบโจทย์ตลาดความต้องการที่กำลังเพิ่มขึ้นควรมองทั้ง value chain เช่น เชื่อมการผลิตสินค้ากับการขนส่งสินค้าในระบบ logistics ที่เหมาะสมที่สุด
- การวางกรอบแนวทางการพัฒนาแรงงานไทยแบบครบวงจรควรเสนอ common goal แบบ end product ให้กับทุกภาคการผลิต และให้แต่ละภาคการผลิตกำหนด KPI เป็นของตัวเอง
- การหนุนเสริมเศรษฐกิจฐานรากด้วยการนำทรัพยากรที่ทำได้ท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่มมักติดปัญหาคือ ความซ้ำซ้อนของทรัพยากรในแต่ละท้องถิ่นที่ท้ายที่สุดจะทำให้การพัฒนาไปถึงทางตัน แนวทางการหลุดพ้นปัญหาดังกล่าวอาจต้องเพิ่มการผูกโยงอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่นเพื่อสร้างความแตกต่าง และการมองถึงความต้องการ (demand) นอกจากนี้ รัฐบาลควรพิจารณาการผลักดันโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มเติม เช่น กองทุนหมู่บ้าน
- การสนับสนุนและส่งเสริมให้ SMEs เข้ามาส่วนในเศรษฐกิจผู้สูงวัย (silver economy) โดยเฉพาะ care giver ในแต่ละชุมชน
- การผลักดัน future food ต้องให้ความสำคัญกับการคุณภาพผลิตต้นน้ำที่ปัจจุบันมักพบว่ามีการปนเปื้อนค่อนข้างมาก

ด้านแรงงาน

- การผลักดันหลักสูตรแบบ active learning เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้นอกเหนือจากในห้องเรียน
- การพัฒนาฐานข้อมูลแรงงานที่เชื่อมโยงข้อมูลให้เป็นภาพแบบ Individualistic ที่เห็นข้อมูลระดับปัจเจกตั้งแต่เกิดจนถึงเสียชีวิต
- การวิเคราะห์ labor mismatch รายภาคการผลิต
- การเชื่อมโยงการพัฒนาทักษะให้กับแรงงานเข้ากับแนวทางการผลักดันเศรษฐกิจใหม่ เช่น future food
- การวางนโยบายรองรับปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคท่องเที่ยว
- แนวทางการพัฒนาแรงงานที่นำเสนอไปยังขาดการผนวกภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการตั้ง KPI และยังขาดการผนวกเรื่อง Internship
- การตั้ง common KPI ควรให้กำหนดโดยใช้ productivity ของภาคเอกชนเป็นศูนย์กลาง และให้ภาครัฐเป็นผู้ตั้งเป้าหมายตามให้สอดคล้องกัน

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย

เป้าประสงค์ของแผนงานวิจัยชิ้นนี้ คือ เพื่อติดตามสถานการณ์ปัญหาในด้านเศรษฐกิจ สังคม แรงงาน และสาธารณสุขในรายประเด็น โดยจะมุ่งเน้นในประเด็นที่มีความเร่งด่วน มีความสำคัญ และเป็นประเด็นที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

5.1 สรุปผลการติดตามสถานการณ์และผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ

สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19 ที่สำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาของการประชุมแต่ละครั้ง มีเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มาตรการทางด้านการเงินและการคลัง ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และประเด็นสำคัญต่างๆ งานวิจัยนี้สร้างองค์ความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์และบันทึกเหตุการณ์สำคัญเพื่อเป็นบทเรียนสำหรับวิกฤตการณ์ในอนาคต ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลข่าวสาร งานวิจัยจากสถาบันต่าง ๆ และสถิติที่สำคัญจากทั้งกระทรวงสาธารณสุข ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ด้านสาธารณสุข

เนื่องด้วยสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทยมีทิศทางทรงตัว ภาครัฐจึงดำเนินการวางแผนการเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวเพื่อขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจต่อไป หลังจากได้ประกาศรายชื่อประเทศและพื้นที่ต้นทางที่อนุญาตให้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรสำหรับบุคคลประเภท (13) เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2564 สำหรับแผนการเปิดประเทศตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2564 เป็นต้นไป ได้มีการทบทวนและประกาศรายละเอียดเพิ่มเติม ดังนี้ 1) พื้นที่นำร่องด้านการท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น 17 จังหวัด 2) การเพิ่มจำนวนประเทศที่เดินทางเข้าเข้าไทยได้จาก 46 ประเทศ เป็น 63 ประเทศ 3) การลดเงื่อนไขขงดติ่มเหล้าโดยให้ร้านอาหารที่ผ่านมาตรฐาน SHA สามารถจำหน่ายและให้ดติ่มเหล้าได้ถึง 21.00

ทั่วโลกยังคงต้องเผชิญกับความเสี่ยงใหม่ของการแพร่ระบาดอีกปัจจัยหนึ่ง นั่นก็คือ ไวรัสโควิดสายพันธุ์โอมิครอน ที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดให้เป็นสายพันธุ์ที่น่ากังวล สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยจึงออกประกาศห้ามผู้โดยสารจาก 8 ประเทศกลุ่มเสี่ยงสูงในแอฟริกา ได้แก่ บอตสวานา เอสวาตีนี เลโซโท มาลาวี โมซัมบิก นามิเบีย ซิมบับเว แอฟริกาใต้ เดินทางเข้าประเทศไทย

ในประเด็นเรื่อง การเตรียมวัคซีนสำหรับปี พ.ศ.2565 ประเทศไทยมีการจองซื้อวัคซีน AstraZeneca จำนวน 60 ล้านโดส และทั่วโลกจะมีวัคซีน mRNA ที่ถูกผลิตมาเป็นจำนวนมาก และ ยารักษาโควิด-19 ที่ประเทศไทย ปัจจุบันมี 3 บริษัทผู้นำในการผลิตยารักษาโควิด ซึ่งยาแต่ละชนิดมีประสิทธิภาพในการรักษาที่แตกต่างกัน โดยประเทศที่ด้อยพัฒนาและประเทศที่กำลังพัฒนาได้รับการสนับสนุนการเข้าถึงยารักษาโควิดของบริษัท Merck โดยทางบริษัทอนุญาตให้ผลิตยา Molnupiravir ในประเทศฟรีสำหรับ 105 ประเทศ ซึ่งจะ

ทำให้ราคายาสำหรับการรักษาครบคอร์สลดลงเหลือเพียง 20\$ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยไม่อยู่ในลิสต์ที่ได้รับ การสนับสนุนนี้ จึงต้องแย่งซื้อจากผู้ผลิตในราคา \$700 กับประเทศกำลังพัฒนาระดับสูงและประเทศ พัฒนาแล้วอื่นๆ

ตั้งแต่ในช่วงปลายปี 2564 การแพร่ระบาดของไวรัสสายพันธุ์โอมิครอนทั้งสายพันธุ์ย่อย BA.1 และ BA.2 ทำให้มีจำนวนผู้ติดเชื้อที่เพิ่มสูงขึ้น และยังคงมีประเด็นความเสี่ยงการระบาดในอนาคตสำหรับการกลายพันธุ์ของเชื้อไวรัสและการติดเชื้อซ้ำโดยกรมควบคุมโรคคาดการณ์แนวโน้มการระบาดว่าจะมีจุดสูงสุดในช่วง กลางเดือนเมษายน โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฉากทัศน์ ได้แก่ 1) กรณีที่ดีที่สุด มีผู้ติดเชื้อรายใหม่อยู่ที่ 20,000 ราย ต่อวัน 2) กรณีในระดับมาตรการปัจจุบัน มีผู้ติดเชื้อรายใหม่อยู่ที่ 40,000-50,000 รายต่อวัน และ 3) กรณีที่เลวร้ายที่สุด จะมีผู้ติดเชื้อรายใหม่อยู่ที่ 100,000 รายต่อวัน ซึ่งแนวโน้มในการระบาดของ ปัจจุบันเป็นฉากทัศน์เลวร้ายที่สุด ทำให้ภาครัฐมาตรการสำหรับรับมือการแพร่ระบาดของสายพันธุ์โอมิครอน ในระยะแรก ดังนี้ การเพิ่มความเข้มงวดในมาตรการการเดินทางเข้าประเทศ เช่น ระวังการลงทะเบียน ชั่วคราวประเภท Test&Go และ Sandbox การปรับมาตรการตรวจหาเชื้อเป็น RT-PCR จำนวน 2 ครั้ง จาก เดิมที่การตรวจครั้งที่ 2 เป็นรูปแบบ ATK กระทรวงสาธารณสุขเพิ่มระดับการเตือนเป็นระดับที่ 4 Considerable คำสั่งให้ราชการทำงานที่บ้าน เป็นต้น

นอกจากนี้การติดเชื้อโควิด-19 ของเด็กเป็นสิ่งที่ภาครัฐจะต้องตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นใน ระยะยาวต่อกำลังแรงงานในอนาคตของชาติ เนื่องจาก กลุ่มอาการลองโควิด (long covid) ซึ่งเป็นโรคเรื้อรัง หลังจากหายจากโรคติดเชื้อโควิด-19 เป็นสิ่งที่น่ากังวล ข้อมูลจากประเทศสหราชอาณาจักรชี้ให้เห็นว่ากลุ่ม อาการลองโควิดในเด็กอายุ 2-16 ปีกำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีรายงานเพิ่มเป็น 3 เท่าตัวในช่วงเวลาเพียง 6 เดือน และผู้ป่วยเด็กกลุ่มนี้ยังอาจแสดงอาการของลองโควิดได้เป็นเวลานานมากกว่า 1 ปี

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการแพร่ระบาดของโอมิครอนยังคงอยู่ในระดับสูง ตั้งแต่เดือนมีนาคม เป็นต้นไป มาตรการทางด้านสาธารณสุขกลับมีความเข้มงวดน้อยลง ทั้งในด้านการเดินทางเข้าประเทศ และ แนวโน้มการ ปรับมาตรการการดูแลผู้ป่วยโควิด-19 สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะปัญหาทางด้านงบประมาณที่ สบสช. เป็นผู้ แบกรับค่าใช้จ่ายในส่วนนี้มาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ประเทศไทยประกาศหลักเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุข ที่ จะเห็นชอบแนวทางพิจารณาเตรียมพร้อมให้โรคโควิดเป็นโรคประจำถิ่น โดยต้องมีเงื่อนไขสำคัญ 4 ประการ ดังนี้ ดังนี้ 1. ผู้ป่วยรายใหม่ไม่เกิน 10,000 ราย/วัน 2. อัตราป่วยตายน้อยกว่าร้อยละ 0.1 3. การเข้ารับ การ รักษาในโรงพยาบาล น้อยกว่าร้อยละ 10 และ 4. ประชาชนมีภูมิคุ้มกันเพียงพอ กลุ่มเสี่ยงป่วยรุนแรงได้ วัคซีนอย่างน้อย 2 โดส มากกว่าร้อยละ 80 คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ เห็นชอบปรับให้โควิด-19 เป็น โรคประจำถิ่น เริ่ม 1 กรกฎาคม และ เพิ่มทางเลือกการรักษาแบบ “เจอ แจก จบ”

ต่อมาในตั้งแต่ช่วงกลางปี 2565 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 เริ่มแสดงให้เห็นทิศทางที่ดี ขึ้น โดยจำนวนผู้ติดเชื้อที่รักษาตัวในโรงพยาบาลที่เคยอยู่ที่ประมาณวันละ 20,000 ราย ในปลายเดือนเมษายน 2565 ลดลงเหลืออยู่ที่เฉลี่ยวันละ 500 รายในเดือนตุลาคม 2565 ในทำนองเดียวสถานการณ์ความรุนแรงก็อยู่

ในระดับที่ผ่อนผันลงเป็นอย่างมาก เริ่มที่จำนวนผู้ป่วยอาการหนักทั้งปอดอักเสบและใส่ท่อหายใจจากที่เคยอยู่ที่ประมาณวันละ 2,000 รายและ 900 รายตามลำดับในปลายเดือนเมษายน 2565 เหลือวันละ 500 รายและ 250 ราย ตามลำดับ ในเดือนตุลาคม 2565 นอกจากนี้จำนวนผู้เสียชีวิตจากวันละ 100 รายก็ลดลงเหลือเฉลี่ย 10 รายต่อวัน แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ประเด็นด้านการกำหนดตัวเลขจำนวนผู้เสียชีวิตมีข้อสังเกตประการที่สำคัญเกี่ยวกับการลดลงเป็นอย่างมาก โดยในวันที่ 1 พฤษภาคม 2565 ทางรัฐบาลได้ปรับวิธีการนับจำนวนผู้เสียชีวิตเป็นการรายงานเฉพาะผู้เสียชีวิตจากโควิด-19 โดยไม่นับรวมกับผู้เสียชีวิตที่มีโรคอื่นร่วม ดังนั้น จำนวนผู้เสียชีวิตทางการที่รายงานโดยรัฐบาลไทยจึงมีจำนวนน้อยลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ หากประเมินสถานการณ์ความรุนแรงผ่าน excess mortality จะพบว่าประเทศไทยมีอัตราการเสียชีวิตจากโควิด-19 สูงเป็นอย่างมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น

เนื่องด้วยสถานการณ์ของไทยที่ปรับดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจนพร้อมทั้งความคืบหน้าจำนวนการฉีดวัคซีนครบโดสได้ถึงร้อยละ 77.4 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในช่วงปลายเดือนกันยายน 2565 ทางภาครัฐจึงผ่อนปรนมาตรการการควบคุมโควิด-19 เพื่อให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเดินหน้าต่อ โดยประกาศให้โควิดเป็นโรคเฝ้าระวังอันดับที่ 57 และยกเลิกการดำเนินการของศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) และให้คณะกรรมการโรคติดต่อระดับจังหวัดดำเนินการแทน ยกเลิก พ.ร.ก. ฉุกเฉิน ลดเวลากักตัวเมื่อติดเชื้อลดลงเหลือ 5 วัน และเปลี่ยนจากการบังคับให้ใส่หน้ากากเป็นรณรงค์ให้ใส่หน้ากากแทน โดยเกณฑ์พิจารณาระดับความรุนแรง (trigger point) ขั้นต่ำคือ (ก) จำนวนผู้ป่วยที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลไม่ต่ำกว่า 4,000 รายต่อวัน (ข) จำนวนผู้เสียชีวิตไม่ต่ำกว่า 40 รายต่อวัน (ค) อัตราการครองเตียงของผู้ป่วยอาการหนักไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 และ (ง) จำนวนผู้ป่วยใส่ท่อหายใจไม่ต่ำกว่า 400 รายต่อวัน

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ในระดับโลกก็เข้าสู่จุดเปลี่ยนครั้งสำคัญที่จะนำไปสู่การสิ้นสุดของการแพร่ระบาด แต่ถึงอย่างไรก็ตามการกลายพันธุ์อย่างต่อเนื่องของเชื้อโอมิครอนก็ยังคงสร้างความท้าทายให้กับนานาประเทศทั่วโลกต่อไป โดยทางองค์การอนามัยโลก (WHO) รายงานว่าจำนวนผู้เสียชีวิตจากโควิด-19 9 ระหว่าง 5-11 กันยายน 2565 รวมอยู่ที่ 10,935 ราย ซึ่งประมาณเท่ากับช่วงเดือนมีนาคม 2563 ซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นของการแพร่ระบาด จึงเป็นสัญญาณที่ดีว่าโลกสามารถต่อต้านความรุนแรงของการแพร่ระบาดได้ แต่ถึงกระนั้น โอมิครอนยังคงขยายพันธุ์ย่อยของตัวเองอย่างต่อเนื่องเป็น BA.4, BA.5, BA.2.75, BAQ.1.1 และ XQQ เป็นต้น โดยสายพันธุ์เหล่านี้มีความสามารถในการแพร่ระบาดสูงกว่าสายพันธุ์ดั้งเดิมและมีความสามารถในการต่อต้านภูมิคุ้มกันที่สูงขึ้น ดังนั้น ความหวังในการยุติการแพร่ระบาดโควิดจึงขึ้นอยู่กับการพัฒนาวัคซีนที่สร้างภูมิคุ้มกันครอบคลุมโอมิครอนสายพันธุ์ย่อยและการฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นให้กับประชากรโลกให้ได้มากเท่าที่เป็นไปได้ สำหรับกรณีประเทศไทยถึงแม้สถานการณ์ล่าสุดยังคงมีการแพร่ระบาดของ BA.5 เป็นหลัก แต่จำนวนการฉีดเข็มกระตุ้นในปลายเดือนกันยายนยังอยู่ที่ประมาณร้อยละ 46.3 จึงทำให้ความน่ากังวลหากโควิดสายพันธุ์ขยายขอบเขตเข้ามาในไทยจะทำให้สถานการณ์กลับมารุนแรงได้ ดังนั้น มาตรการกระตุ้นให้ประชาชนออกมาฉีดเข็มกระตุ้นจึงยังต้องได้รับความสนใจต่อไป

2) ด้านเศรษฐกิจ

ด้านนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกมาตรการเพิ่มเติมเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของลูกหนี้ในช่วงวิกฤตโควิด-19 ดังนี้

- ธนาคารแห่งประเทศไทยออกมาตรการสนับสนุนการรวมหนี้ (debt consolidation)
- ธนาคารแห่งประเทศไทยผ่อนคลายหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (LTV) ทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถปล่อยกู้ได้มากขึ้น
- มาตรการการแก้หนี้เพิ่มเติมระหว่างลูกหนี้กับธนาคารที่สนับสนุนโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบไปด้วยมาตรการการแก้หนี้ระยะยาวและโครงการพักทรัพย์พักหนี้
- มาตรการเติมเงินให้กับลูกหนี้โดยมีธนาคารแห่งประเทศไทยให้การสนับสนุนที่สำคัญคือมาตรการสินเชื่อฟื้นฟูที่ ธพท. ให้สถาบันการเงินกู้ยืมเพื่อนำไปให้ผู้ประกอบธุรกิจกู้ยืมต่อ
- มาตรการเสริมเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้แก่ (1) คลินิกแก้หนี้ที่ช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีหนี้เสีย (2) โครงการไกล่เกลี่ยหนี้ก่อนที่จะถูกบังคับคดีและการจัดงานมหกรรมไกล่เกลี่ยหนี้ (3) หมอหนี้ที่ให้คำปรึกษาแก่ลูกหนี้ และ (4) การส่งลดอัตราดอกเบี้ยหนี้บัตรเครดิตขั้นต่ำ

ด้านนโยบายการคลัง ผู้วิจัยได้รวบรวมความคืบหน้าของนโยบายทางการคลัง นโยบายต่าง ๆ ที่ภาครัฐได้ออกมากระตุ้นเศรษฐกิจเพิ่มเติม และ ประเด็นทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญดังนี้

- สำหรับความคืบหน้าของนโยบายการคลังใน พ.ร.ก. กู้เงิน วงเงินรวม 1.5 ล้านล้านบาท พบว่า มีการกู้ยืมแล้ว 1.15 ล้านล้านบาท และมีการเบิกจ่ายไปแล้ว 9.98 แสนล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 86.8 โดยมีรายละเอียดในแต่ละโครงการ ดังนี้
 - โครงการคนละครึ่งระยะที่ 3 มีการเบิกจ่ายไปแล้วร้อยละ 48 ของงบประมาณ 93,000 ล้านบาท
 - โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ มีการเบิกจ่ายไปแล้วร้อยละ 0.4 ของงบประมาณ 28,000 ล้านบาท
 - โครงการเติมเงินบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีการเบิกจ่ายไปแล้วร้อยละ 64.8 ของงบประมาณ 16,400 ล้านบาท
 - โครงการช่วยเหลือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ มีการเบิกจ่ายไปแล้วร้อยละ 33.4 ของงบประมาณ 3,000 ล้านบาท
- มาตรการช่วยเหลือภาคเกษตร ครม. อนุมัติโครงการประกันรายได้ตั้งแต่ตั้งงบประมาณปี 2562 ถึง 2565 เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร
 - คราวเรือนปลูกข้าว 4.7 ล้านครัวเรือน วงเงิน 277,051 ล้านบาท
 - คราวเรือนปลูกยางพารา 1.9 ล้านครัวเรือน วงเงิน 37,821 ล้านบาท
 - คราวเรือนปลูกมันสำปะหลัง 5.2 แสนครัวเรือน วงเงิน 28,314 ล้านบาท
 - คราวเรือนปลูกปาล์มน้ำมัน 3.8 แสนครัวเรือน วงเงิน 27,221 ล้านบาท

- คริวเรือปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 4.5 แสนคริวเรือน วงเงิน 7,173 ล้านบาท
- วงเงินรวมทุกรอบตั้งแต่ปี 2562 จนถึงปัจจุบัน มีการประกันสินค้าเกษตร 5 ชนิด ได้แก่ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในวงเงิน 377,580 ล้านบาท
- การแทรกแซงกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อตรึงราคาน้ำมันดีเซล การตรึงราคาน้ำมันดีเซล 28 บาทต่อลิตร โดยปรับสูตรน้ำมันดีเซลเหลือ 1 ชนิด คือ B7 จากปัจจุบันมี 3 ชนิด ทำให้ราคาน้ำมันดีเซลจะลดลงลิตรละประมาณ 1 บาท
- ขยายเขตการกักหน้ภาครัฐต่อสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายประจำปี จากไม่เกินร้อยละ 30 เป็นร้อยละ 35 เป็นระยะเวลาชั่วคราว 1 ปี ทำให้มีวงเงินในการกักหน้เพิ่มเติมได้อีกประมาณ 1.55 แสนล้านบาท เนื่องจากกรอบวงเงินที่เหลืออยู่ตอนนี้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในโครงการประกันรายได้เกษตรกร โดยเฉพาะในโครงการประกันราคาข้าว
- มาตรการอุดหนุนราคาพลังงานเพิ่มเติม ได้แก่ (1) การตรึงราคาน้ำมันดีเซลที่ 35 บาทต่อลิตร (2) การอุดหนุนราคาน้ำเบนซินโดยจะเริ่มอุดหนุนจากสูงสุดลิตรละ 3.53 บาท ลดลงเป็น 0.53 บาทต่อลิตร ในภายหลัง (3) การลดภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซลลิตรละ 3 บาท (4) การชะลอการปรับขึ้นราคาก๊าซหุงต้ม (5) การลดค่าไฟฟ้า FT 0.2338 บาทต่อหน่วยเฉพาะผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัยและประเภทกิจการขนาดเล็กที่มีการใช้ไฟฟ้าไม่เกิน 300 หน่วยต่อเดือน
- นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยมาตรการทางภาษี ได้แก่ มาตรการยกเว้นการเก็บภาษีเงินได้จากโครงการรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่น โครงการเราเที่ยวด้วยกัน โครงการคนละครึ่งและมาตรการสนับสนุนทางภาษีโดยให้ภาคเอกชนสามารถนำค่าใช้จ่ายด้านการจัดงานสัมมนาหรือการจัดอีเวนท์ที่ต่างจังหวัดมาใช้ลดหย่อนภาษีเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว
- มาตรการสนับสนุนภาคอสังหาริมทรัพย์เพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ ได้แก่ (1) การเลื่อนการใช้ราคาประเมินที่ดินฉบับใหม่ไปอีก 1 ปี เพื่อบรรเทาภาระภาษีที่ดิน (2) การขยายเวลาการลดค่าธรรมเนียมการโอนและจดจำนองบ้านพร้อมที่ดินหรืออาคารชุดที่ลดอัตราค่าธรรมเนียมจนถึงสิ้นปี 2568 และ (3) การอนุญาตให้ชาวต่างชาติที่มีศักยภาพสูงสามารถซื้อและครอบครองที่ดินในไทยได้ไม่เกิน 1 ไร่

ตั้งแต่ต้นปีจนถึงปลายปี 2565 ปัญหาเงินเฟ้อและสถานการณ์ด้านราคาพลังงาน เป็นปัญหาสำคัญในสถานการณ์เศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน โดยอัตราเงินเฟ้อของประเทศไทย ในเดือนกุมภาพันธ์ขยายตัวร้อยละ 5.28 และเพิ่มเป็นร้อยละ สาเหตุมาจากการปรับขึ้นของราคาสินค้าในกลุ่มน้ำมันเชื้อเพลิง ค่ากระแสไฟฟ้า รวมถึงสินค้าในหมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงสำคัญ คือ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ที่ผลกระทบต่อราคาน้ำมันตลาดโลก ซึ่งทำให้ไทยซึ่งเป็นประเทศที่นำเข้าพลังงานและน้ำมันสุทธิจำนวนมากเกิดภาวะเงินเฟ้อตามไปด้วย โดยรัฐบาลมีความพยายามในการตรึงราคาดีเซลไม่เกิน 30 บาทต่อลิตร เนื่องจากปัญหาราคาสินค้าและพลังงานแพงขึ้น นอกจากการประกาศตรึงราคาสินค้าแล้ว ภาครัฐออกมาตรการต่างๆ ทั้งมาตรการกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ มาตรการ

เพิ่มกำลังซื้อให้แก่ประชาชน มาตรการลดภาระผู้ประกอบการและ/หรือประชาชน มาตรการการเงิน และ มาตรการลดค่าครองชีพ และลดภาระราคาพลังงาน

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจที่สำคัญอื่นๆ ที่เกิดขึ้น ได้แก่ สถานการณ์การปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยอย่างรวดเร็วของธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา เพื่อต่อสู้กับปัญหาเงินเฟ้อจนทำให้ตลาดการเงินระหว่างประเทศผันผวนและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มถดถอย และปัญหาน้ำท่วม นอกจากนี้ มาตรการภาครัฐอื่นที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังยุคโควิด ประกอบไปด้วย (1) การผลักดันอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า (EV) กระทรวงพลังงานอยู่ระหว่างรอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติมาตรการสนับสนุนการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าประเภทรถยนต์ รถจักรยานยนต์และรถกระบะ (2) มาตรการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภูมิภาค รวม 16 จังหวัด (3) แผนพัฒนาอุตสาหกรรม soft power (4) แผนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อดึงดูดต่างชาติมาลงทุน (5) มาตรการสร้างความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจกับนานาชาติที่ประกอบไปด้วย ซาอุดีอาระเบีย ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ และ (6) แผนการพัฒนาด้านพลังงานด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับพลังงานหมุนเวียน นอกจากนี้ยังคงมีแนวความคิดเกี่ยวกับมาตรการทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ 2 มาตรการ ที่อาจจะนำมาปรับใช้ในอนาคต ประกอบด้วย การเรียกเก็บภาษีจากการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ (Financial Transaction Tax) และ การขยายอายุผู้มีสิทธิรับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพจาก 55 ปี เป็น 60 ปี

3) ด้านแรงงาน

จากข้อมูลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างในช่วงสถานการณ์ก่อนเกิดโควิด-19 และ ข้อมูลในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ระบาดสูงสุด พบว่า โควิด-19 ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญทางด้านแรงงาน ดังนี้ 1. ปัญหาว่างงานเพิ่มขึ้น 2. กลุ่มคนเสมือนว่างงานมากขึ้น 3. ชั่วโมงการทำงานของคนทำงานปกติลดลง 4. กลุ่มคนทำงานต่ำศักยภาพเพิ่มสูงขึ้น และ 5. พบแรงงานคืนถิ่นจำนวนมาก

โดยภาครัฐได้ออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการจ้างงาน เช่น มาตรการรักษาระดับการจ้างงานสำหรับ SMEs การจัดทำโครงการอบรมและส่งเสริมการพัฒนายกระดับทักษะอาชีพเกษตรกรกรรม เป็นต้น และออกมาตรการบรรเทาความเดือดร้อนของแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 เช่น มาตรการเยียวยาผู้ประกันตนในกิจการสถานบันเทิงและอาชีพอิสระที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสถานบันเทิง การลดอัตราส่งเงินสมทบของผู้ประกันตนมาตรา 40 การเพิ่มอัตราเงินสงเคราะห์จากกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง การขยายระยะเวลาการช่วยเหลือนายจ้างและลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด ให้สามารถหยุดหรือเลื่อนการนำส่งเงินเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นการชั่วคราว และจากปัญหาขาดแคลนแรงงานต่างด้าว และลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ทำให้ภาครัฐผ่อนคลายนโยบายเพื่อสนับสนุนให้เกิดการทำงานอย่างถูกกฎหมาย

ในระยะต่อมาที่เศรษฐกิจไทยเริ่มฟื้นตัวจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด สถานการณ์แรงงานในภาพรวมตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 จนถึงไตรมาสที่ 2 ปี 2565 ก็เริ่มปรับตัวดีขึ้นในทุกมิติเมื่อเทียบกับปี 2564 และเริ่มปรับเข้าใกล้กับสถานการณ์ก่อนเกิดปัญหาการแพร่ระบาด แต่ถึงกระนั้น ภายใต

ปัญหาการว่างงานที่ถึงแม้จะลดลงเมื่อเทียบกับช่วงเศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรงจากการปิดเมืองเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด ประมาณร้อยละ 50 ของผู้ว่างงานเป็นนักศึกษาจบใหม่โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาหรือผู้ที่ไม่เคยทำงานมาก่อน ในทางกลับกัน หลังเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวกลับเกิดปัญหาภาวะขาดแคลนงานถึงกว่าล้านคน โดยเฉพาะในภาคการก่อสร้าง อุตสาหกรรมอาหาร และภาคการท่องเที่ยว ดังนั้น ปัญหาขาดแคลนแรงงานและปัญหาแรงงานส่วนเกินที่ส่วนใหญ่คือนักศึกษาจบใหม่จึงสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาคุณภาพแรงงานไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมไทย (labor mismatch) ที่ยังต้องได้รับการแก้ไข

นอกจากนี้ นโยบายภาครัฐในการส่งเสริมการพัฒนาแรงงานที่สำคัญ ประกอบไปด้วย การสร้างงานให้กลุ่มนักศึกษาจบใหม่ที่มีชื่อเรียกว่าโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล U2T for BCG โดยให้มหาวิทยาลัยทั่วประเทศกับหน่วยงานในพื้นที่เปิดรับสมัครบัณฑิตจบใหม่มาพัฒนาท้องถิ่นของตนเองผ่านแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน และการร่างพระราชบัญญัติแรงงานนอกระบบที่ครอบคลุมอาชีพทุกรูปแบบ จำนวน 19.6 ล้านคน เช่น หาบเร่แผงลอย พนักงานแท็กซี่ และไรเดอร์ โดยสาระสำคัญคือการกำหนดสิทธิการขึ้นทะเบียนแรงงานนอกระบบเพื่อตั้งองค์กรแรงงานนอกระบบ การกำหนดขอบเขตการทำงานและผลตอบแทนที่เป็นธรรม การกำหนดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐาน และการจัดตั้งกองทุนเพื่อแรงงานนอกระบบ

5.2 สรุปประเด็นสำคัญตามระลอกของการแพร่ระบาดเชื้อโควิด-19

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในช่วงขอบเขตระยะเวลาทำการศึกษายกยัติโครงการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทย: สู่การก้าวผ่านปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืนตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2565 ถึง 30 ธันวาคม 2566 คณะผู้วิจัยได้แบ่งระลอกการแพร่ระบาดออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ (1) ระยะขาลงของการแพร่ระบาดโควิด-19 ระลอกที่ 3 ของไทย (2) ระยะขาขึ้นการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 สายพันธุ์ใหม่โอมิครอน (3) สถานการณ์การแพร่ระบาดผ่อนคลายและไม่มีความรุนแรง และ (4) ระยะหลังประกาศเชื้อโควิด-19 เป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง (รูปที่ 72) โดยแต่ละระยะสามารถสรุปสาระสำคัญ ได้ดังตารางที่ 15 ซึ่งแต่ละรายละเอียดของประเด็นสำคัญจะเรียงตามเหตุการณ์ที่ผ่านมาและแบ่งเป็นประเด็นใหม่และประเด็นมีลักษณะใกล้เคียงกับประเด็นสำคัญในระยะที่ผ่านมา

ตารางที่ 15 สรุปประเด็นสำคัญตามระยะการระบาดของโควิด-19 ตั้งแต่ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2565 ถึง 30 ธันวาคม 2566

มิติที่เกี่ยวข้อง	ประเด็น	รายละเอียด
ระยะที่ 1 ระยะขาลงของการแพร่ระบาดโควิด-19 ระลอกที่ 3 ของไทย ตั้งแต่เดือนกันยายน-พฤศจิกายน 2565 ¹¹		
ด้านสาธารณสุข	ประเด็นใหม่	- ต.ค. 64 เมืองหลักหลายแห่งไม่สามารถเปิดรับนักท่องเที่ยวได้เพราะอัตราการฉีดครบ 2 โดสเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ถึงร้อยละ 70 ของประชาชนในเมืองนั้นๆ

¹¹ เนื่องจากแผนงานวิจัย โครงการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทย: สู่การก้าวผ่านปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืนเริ่มต้นการศึกษาเมื่อเดือนกันยายน 2565 ดังนั้นประเด็นปัญหาและมาตรการรัฐบาลในระยะที่ 1 จึงถือเป็นประเด็นและมาตรการใหม่ทั้งหมด

มิติที่เกี่ยวข้อง	ประเด็น	รายละเอียด
		<ul style="list-style-type: none"> - พ.ย. 64 โควิดสายพันธุ์ใหม่โอมิครอนเริ่มระบาดในประเทศแถบแอฟริกาใต้
	มาตรการใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ก.ย. 64 รัฐบาลเปิดช่องทางให้ภาคเอกชนสามารถนำเข้าวัคซีนเพิ่มเติมได้ - ก.ย. 64 ผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดในบางกิจกรรมตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ความรุนแรง - ก.ย. 64 วางแผนเปิดเมืองเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่กำหนดโดยไม่จำเป็นต้องกักตัวหากผ่านมาตรฐานการฉีดวัคซีนและการตรวจเชื้อ เฉพาะในเมืองหลักที่ประชาชนฉีดวัคซีนครบ 2 โดสเกินร้อยละ 70 - พ.ย. 64 กระตุ้นการฉีดวัคซีนด้วยมาตรการสร้างแรงจูงใจด้วยการกำหนดให้แสดงผลวัคซีนก่อนเข้าสถานที่ราชการ พื้นที่สาธารณะ หรือแหล่งท่องเที่ยว - พ.ย. 64 หลังมีข่าวการแพร่ระบาดของโอมิครอนในต่างประเทศ รัฐบาลจึงระงับไม่ให้นักเดินทางจากประเทศเสี่ยงเข้าประเทศ และขยายเวลาการตรวจนักท่องเที่ยวจากต่างชาติแบบเข้มงวดด้วย RT-PCR
ด้านเศรษฐกิจและสังคม	ประเด็นใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ก.ย. 64 การเปิดภาคเรียนด้วยการเรียนออนไลน์ไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ความรู้ของนักเรียนถดถอย - พ.ย. 64 ปัญหาราคาน้ำมันเพิ่มสูงขึ้น - พ.ย. 64 นักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษาสูงถึง 2.4 แสนคน โดยมีสาเหตุหลักมาจากปัญหาฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
	มาตรการใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ก.ย. 64 การคลังขยายวงเงินมาตรการเยียวยากลุ่มแรงงานในระบบมาตรา 33 - ก.ย. 64 การคลังขยายระยะเวลาและปรับเกณฑ์มาตรการเราเที่ยวด้วยกันและทั่วไทยให้เข้าถึงได้ง่ายขึ้นและครอบคลุมมากขึ้น - ต.ค. 65 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกมาตรการสนับสนุนการรวมหนี้ (debt consolidation) - ต.ค. 64 การคลังขยายวงเงินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจได้แก่ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ คนละครึ่งระยะที่ 3 ยิ่งใช้ยิ่งได้ - พ.ย. 64 ธนาคารแห่งประเทศไทยผ่อนคลายหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (LTV) - พ.ย. 64 กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเข้าแทรกแซงตลาดด้วยการตรึงราคาน้ำมัน - พ.ย. 64 การคลังออกมาตรการเยียวยาแรงงานกลุ่มเฉพาะ เช่น ผู้ขับรถแท็กซี่และมอเตอร์ไซด์รับจ้างที่มีอายุเกิน 65 ปี

มิติที่เกี่ยวข้อง	ประเด็น	รายละเอียด
		<ul style="list-style-type: none"> - พ.ย. 64 ขยายสัดส่วนภาระหนี้ของรัฐบาลต่อประมาณการรายได้ประจำปีงบประมาณจากต้องไม่เกินร้อยละ 30 เป็นร้อยละ 35
ด้านแรงงาน	ประเด็นใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ก.ย. 64 สถานการณ์แรงงานยังไม่ฟื้นตัวเท่ากับช่วงก่อนการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้แก่ อัตราการว่างงานสูงกว่า กลุ่มคนเสมือนการว่างงานสูงขึ้น ชั่วโมงการทำงานลดลง กลุ่มคนทำงานต่ำศักยภาพเพิ่มสูงขึ้น และพบแรงงานคืนถิ่นจำนวนมาก - พ.ย. 64 ภาคธุรกิจขาดแคลนแรงงานมากกว่า 2 ล้านคน เนื่องจากแรงงานต่างด้าวไม่กลับเข้ามาในไทย
	มาตรการใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ย. 64 รัฐบาลออกมาตรการรักษาระดับการจ้างงาน SMEs - พ.ย. 64 รัฐบาลออกมาตรการรองรับแรงงานคืนถิ่นด้วยการยกระดับทักษะอาชีพเกษตรกร
ระยะที่ 2 ระยะขาขึ้นของการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 สายพันธุ์ใหม่โอมิครอน		
ด้านสาธารณสุข	ประเด็นใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ธ.ค 64 พบคนไทยติดเชื้อโอมิครอนจำนวน 104 ราย โดยทั้งหมดมีการผูกโยงกับผู้เดินทางมาจากต่างประเทศ - ม.ค. 65 จำนวนผู้ติดเชื้อมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นและมีอัตราแพร่เชื้อที่รวดเร็ว โดยแพร่ระบาดไปแล้ว 55 จังหวัด โดยร้อยละ 20.9 เป็นผู้ติดเชื้อสายพันธุ์โอมิครอน - ม.ค. 65 มีรายงานจากต่างประเทศเรื่องกลุ่มอาการ long covid - ก.พ. 65 เชื้อโอมิครอนสายพันธุ์ใหม่ BA.2 เริ่มระบาดในต่างประเทศ - ก.พ. 65 จำนวนผู้ติดเชื้อในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจน สธ.ต้องประกาศเตือนภัยโควิดระดับที่ 4 จากทั้งหมด 5 ระดับ ทั่วประเทศ
	ประเด็นเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - มี.ค. 65 การติดเชื้อในประเทศไทยเป็นสายพันธุ์โอมิครอนเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99.6) โดยเป็น BA.2 ร้อยละ 51.8 และ BA.1 ร้อยละ 48.2 - มี.ค. 65 คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติเห็นชอบปรับให้โควิด-19 เป็นโรคประจำถิ่น เริ่ม 1 กรกฎาคม
	มาตรการใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ธ.ค. 64 รัฐบาลอนุมัติวงเงิน 3.5 หมื่นล้านบาท เพื่อจัดหาวัคซีน 90 ล้านโดสสำหรับปี 2565 แบ่งออกเป็น AstraZeneca 60 ล้านโดส และ Pfizer จำนวน 30 ล้านโดส และวัคซีนอื่นจากการเจรจา 30 ล้านโดส รวมทั้งหมดเป็น 120 ล้านโดส - ม.ค. 65 กระทรวงสาธารณสุขเพิ่มระดับการเตือนเป็นระดับที่ 4 Considerable (ปิดสถานที่เสี่ยง) - ม.ค. 65 คณะอนุกรรมการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันมีมติเห็นชอบเรื่องการฉีดวัคซีนเข็มที่ 4 เพื่อกระตุ้นภูมิคุ้มกันให้กับกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่ด่านหน้า และผู้ป่วยกลุ่มโรคเรื้อรังที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ - ม.ค 65 แนวคิดการฉีดเข็มที่ 3 เป็นอย่างต่ำเพื่อเป็นเงื่อนไขสำคัญของ การเปลี่ยนโรคโควิด-19 เป็นโรคประจำถิ่น

มิตที่เกี่ยวข้อง	ประเด็น	รายละเอียด
		<ul style="list-style-type: none"> - ก.พ. 65 รัฐบาลอนุมัติให้ฉีดวัคซีนสูตรไขว้ ซิโนแวค-ไฟเซอร์ ให้เด็กอายุ 6-17 ปี - มี.ค. 65 รัฐบาลอนุมัติทางเลือกการรักษาแบบ “เจอ แจก จบ” - มี.ค. 65 จัดซื้อยาฟาวิพิราเวียร์จำนวน 17 ล้านเม็ด และยา Remdesivir จำนวน 5,166 เม็ด และเตรียมนำเข้า Paxlovid ภายในกลางเดือน เมษายน 2565
	มาตรการเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - ธ.ค. 64 เพิ่มมาตรการความเข้มงวดสำหรับผู้เดินทางเข้าประเทศเพิ่มเติม จากระยะที่ผ่านมา เช่น การกักตัว ระวังการลงทะเบียน Test & Go - ก.พ. 65 ถึงแม้ผู้ติดเชื้อจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มาตรการป้องกันด้าน สาธารณสุขมีแนวโน้มผ่อนคลายลง โดยเฉพาะการตรวจผู้เดินทางเข้ามา ในประเทศ - เม.ย. 65 อนุมัติให้ฉีดไฟเซอร์ให้กับเด็กอายุ 12-17 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดภาคเรียน - เม.ย. 65 ยกเลิก Thailand Pass
ด้านเศรษฐกิจและสังคม	ประเด็นใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ม.ค. 65 ระดับราคาสินค้าหรืออัตราเงินเฟ้อเริ่มเพิ่มสูงขึ้นอันมีส่วนมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมัน - ม.ค. 65 จำนวนเด็กนักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษาเพิ่มขึ้นสูง - มี.ค. 65 ปัญหาราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์พุ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นผลมาจากสงครามรัสเซีย-ยูเครน - เม.ย. 65 ธปท. ปรับลดการประมาณการ GDP เหลือ 3.2% จาก 3.4% เนื่องจากผลกระทบราคาน้ำมัน การระบาดของโควิดที่รุนแรง และเศรษฐกิจของคู่ค้าที่ชะลอตัวเนื่องจากสงครามรัสเซีย-ยูเครน
	ประเด็นเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - ธ.ค. 65 หนี้สินครัวเรือนไทยอยู่ที่ 14.58 ล้านล้านบาท คิดเป็นอัตราส่วน 90.1% ของ GDP และมีแนวโน้มหนี้เสียเพิ่มขึ้นสูง - มี.ค. 65 ราคาน้ำมันโลกเร่งตัวเพิ่มสูงขึ้นอันจากปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ทำให้เงินเฟ้อไทยปรับตัวสูงอย่างต่อเนื่อง - มี.ค. 65 SMEs มีหนี้เสียสูงสุดเป็นประวัติการณ์ โดย NPL เท่ากับร้อยละ 11.5
	มาตรการใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ธ.ค. 64 รัฐบาลแก้กฎหมายให้กัญชาพ้นจากบัญชียาเสพติดเพื่อหวังเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจตัวใหม่ - ธ.ค. 64 รัฐบาลเตรียมเสนอเรียกเก็บภาษีการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ - ม.ค. 65 รัฐบาลเริ่มต้นเก็บภาษีความเค็มและยกเลิกการลดภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง - ม.ค. 65 รัฐบาลเสนอค่าเหยียบแผ่นดินสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาประเทศไทย

มติที่เกี่ยวข้อง	ประเด็น	รายละเอียด
		<ul style="list-style-type: none"> - ก.พ. 65 รัฐบาลเตรียมผลักดันมาตรการสนับสนุนอุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้า EV
	มาตรการเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - ธ.ค. 64 มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจต่อเนื่อง ได้แก่ ซ้อปดีมีคืน คนละครึ่ง เฟส 4 และเราเที่ยวด้วยกันเฟส 4 - ธ.ค. 64 มาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการเพิ่มเติมและขยายเวลาโครงการเดิม เช่น ลดค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมสำหรับที่อยู่อาศัย ขยายเวลามาตรการทางภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพื่อสนับสนุนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ - ธ.ค. 64 ลดอัตราดอกเบี้ยกองทุนเพื่อผู้รับงานไปทำที่บ้าน ปี 2565 - ม.ค. 65 รัฐบาลตั้งเป้าหมายแก้ปัญหาหนี้ภาคครัวเรือนสูง - ก.พ. 65 รัฐบาลประกาศลดภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซล 3 บาทต่อลิตรจนถึงเดือนพฤษภาคม - มี.ค. 65 กองทุนน้ำมันได้รับอนุมัติเงินกู้จากกรม. 3 หมื่นล้านบาท และคาดว่าจะได้อีก 1 หมื่นล้านบาท เพื่อตรึงราคาน้ำมันดีเซลให้ถึงเดือนพฤษภาคม 2565 - มี.ค. 65 ตรึงราคาน้ำมันดีเซลที่ 30 บาทต่อลิตร - มี.ค. 65 ออกมาตรการลดค่าครองชีพและลดภาระค่าราคาพลังงานโดยเน้นเฉพาะกลุ่ม เช่น เพิ่มเงินช่วยเหลือผู้บัตรสวัสดิการค่าก๊าซหุงต้ม ค่าน้ำมันสำหรับผู้ขับขี่มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ลดค่าไฟฟ้า ft สำหรับผู้ใช้ไฟไม่เกิน 300 หน่วยต่อเดือน
ด้านแรงงาน	ประเด็นใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ธ.ค. 64 ตลาดแรงงานในไตรมาสที่ 4 ปี 2564 มีแนวโน้มดีขึ้น โดยมีจำนวนผู้ว่างงานลดลง แต่ถึงอย่างไรก็ตามจำนวนผู้ว่างงานระยะยาว (ว่างงานนานกว่า 1 ปี) ยังคงสูง - พ.ค. 65 กลุ่มสมาคมแรงงานรวมตัวเรียกร้องให้รัฐบาลปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำเป็น 492 บาทต่อวันทั่วประเทศ - มี.ค. 65 ตลาดแรงงานในไตรมาสที่ 1 ปี 2565 มีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งสะท้อนจากการเพิ่มขึ้นของชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยและอัตราการว่างงานที่ลดลงต่ำสุดตั้งแต่เกิดการแพร่ระบาด
	ประเด็นเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - ม.ค. 65 สำนักงานประกันสังคมชี้แจงข้อมูลผู้ขึ้นทะเบียนเป็นแรงงานว่างงานจำนวน 10,976 คน แบ่งออกเป็นถูกปลดจำนวนพนักงาน 5,144 คน ถูกยกเลิกสัญญาจ้าง 3,577 คน และปิดกิจการ 2,255 คน - เม.ย. 65 ผลสำรวจชี้ให้เห็นว่าแรงงานไทยมีความเปราะบางทางการเงินสูง โดยร้อยละ 67.7 ไม่มีเงินออม และส่วนใหญ่ที่มีเงินออมสามารถรองรับการตกงานได้เพียงสามเดือน
	มาตรการใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ธ.ค. 64 รัฐบาลออกมาตรการเยียวยาผู้ประกันตนในสถานบันเทิงและอาชีพอิสระที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสถานบันเทิง

มิติที่เกี่ยวข้อง	ประเด็น	รายละเอียด
		<ul style="list-style-type: none"> - ธ.ค. 64 รัฐบาลลดอัตราส่งเงินสมทบผู้ประกันตน ม.40 เหลือร้อยละ 60 เป็นระยะเวลา 6 เดือน - ธ.ค. 64 รัฐบาลเพิ่มอัตราเงินสงเคราะห์จากกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ลูกจ้างที่ถูกนายจ้างเลิกจ้าง - มี.ค. 65 ครม. เห็นชอบมาตรการดึงดูดชาวต่างชาติที่มีศักยภาพชาติสูง ด้วยวีซ่าประเภทผู้พำนักระยะยาวแบบพิเศษ - มี.ค. 65 รัฐบาลเห็นชอบต่อใบอนุญาตแรงงานต่างด้าวกัมพูชาและเมียนมาต่อไปอีก 2 ปี เพื่อลดปัญหาขาดแคลนแรงงาน
	มาตรการเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - ก.พ. 65 รัฐบาลขยายระยะเวลาช่วยเหลือนายจ้างและลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด ให้สามารถหยุดหรือเลื่อนการนำส่งเงินเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นการชั่วคราว - ก.พ. 65 สำนักงานประกันสังคมแก้ไขสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพฯ ให้ผู้ประกันตนสามารถเลือกได้ 3 แบบ ได้แก่ เลือกรับบำเหน็จแทนบำนาญได้ ขอคืนเงินสมทบได้ในยามวิกฤติ และขอกู้โดยนำเงินที่สะสมมาค้ำประกันได้
ระยะที่ 3 ระยะกลางของการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 และไม่มี ความรุนแรง		
ด้านสาธารณสุข	ประเด็นใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ค. 65 จำนวนผู้ติดเชื้อลดลงจาก 2 หมื่นรายเป็น 1 หมื่นราย ถึงแม้จะผ่านช่วงสถานการณ์สงกรานต์มาแล้ว 1 เดือน - พ.ค. 65 รัฐบาลเปลี่ยนวิธีการรายงานจำนวนผู้เสียชีวิตเป็นการรายงานเฉพาะตัวเลขการตายจากเชื้อโควิดเท่านั้น ไม่รวมผู้เสียชีวิตที่มีโรคอื่นร่วม ทำให้ตัวเลขผู้เสียชีวิตลดลงอย่างเห็นได้ชัด - มิ.ย. 65 การแพร่ระบาดและความรุนแรงลดลงจนกำลังเริ่มเข้าสู่ช่วงการกลายเป็นโรคประจำถิ่น ในขณะนี้ประชาชนได้รับวัคซีนเข็มสองแล้วร้อยละ 80.4 เข็มสามร้อยละ 45 - ก.ค. ถึงแม้จำนวนผู้รักษาตัวในโรงพยาบาลจะลดลง จำนวนผู้รักษาตัวนอกโรงพยาบาลสูงกว่าสองหมื่นรายต่อวันและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และมีจำนวนผู้ป่วยอาการหนักเพิ่มขึ้น - ก.ค. 65 ผลการทดลองของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์พบว่าการฉีดวัคซีนทุกสูตรไขว้มีประสิทธิภาพลดลงต่อเชื้อสายพันธุ์ BA.4 และ BA.5 - ก.ย. 65 จำนวนผู้ติดเชื้อทั้งในและนอกโรงพยาบาลเริ่มลดลง รวมถึงผู้ป่วยอาการหนักและผู้เสียชีวิตก็ลดลงอย่างต่อเนื่อง - ก.ย. 65 WHO ชี้แจงสถานการณ์โควิด-19 โลกกำลังเข้าสู่จุดเปลี่ยนสู่การสิ้นสุดของการแพร่ระบาดโดยดูจากจำนวนผู้เสียชีวิตลดลงเป็นอย่างมาก เมื่อเทียบกับการแพร่ระบาดในปี 2563

มิติที่เกี่ยวข้อง	ประเด็น	รายละเอียด
		<ul style="list-style-type: none"> - ก.ย. 65 งานวิจัยจาก bioRxiv พบว่าเชื้อสายพันธุ์ใหม่ BA.4.6 และ BA.2.75.2 ต่อด้อยาแอนติบอดี Evusheld ได้และหลบยาแอนติบอดีชนิดอื่นได้เกือบทั้งหมด
	ประเด็นเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ค. 65 ต่างประเทศพบเชื้อสายพันธุ์ใหม่ที่มีความสามารถในการแพร่ระบาดสูงกว่าเชื้อที่กำลังระบาดอยู่ ได้แก่ BA.4, BA.5 และ BA.2.12.1 แต่ถึงอย่างไรก็ตามพบว่ามี ความรุนแรงไม่ต่างกับ BA.2 โดยในไทยยังไม่พบเชื้อสายพันธุ์ดังกล่าว - มิ.ย. 65 เริ่มผู้ติดเชื้อสายพันธุ์ BA.4 และ BA.5 ในประเทศไทย - ส.ค. 65 เริ่มพบเชื้อสายพันธุ์ใหม่ BA.4.6 ที่มีความสามารถในการแพร่เชื้อสูงกว่า BA.4 และ BA.5 ในประเทศสหรัฐอเมริกา - ก.ย. 65
	มาตรการใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ค. 65 รัฐบาลผ่อนปรนมาตรการควบคุมการเปิดผับ บาร์ และคาราโอเกะ โดยกำหนดให้จำหน่ายได้ไม่เกิน 24.00 น. ซึ่งใช้ในพื้นที่สีเขียว 14 จังหวัดและพื้นที่นำร่องท่องเที่ยว 17 จังหวัด เท่านั้น - มิ.ย. 65 รัฐบาลปรับให้การสวมหน้ากากเป็นไปตามความสมัครใจ และยกเลิกการคัดกรองอุณหภูมิในอาคาร - ก.ย. 65 โรงพยาบาลรัฐและเอกชน และคลินิกเวชกรรมสามารถหาซื้อยาต้านไวรัสได้เองแต่ต้องจ่ายตามข้อกำหนด - ก.ย. รัฐบาลเริ่มวางมาตรการหลังเตรียมปรับโควิด-19 จากโรคแพร่ระบาดร้ายแรงเป็นโรคเฝ้าระวังตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2565 - ก.ย. 65 กระทรวงสาธารณสุขเตรียมนำเข้าวัคซีนไฟเซอร์สำหรับเด็กอายุ 6 เดือนจนถึง 5 ปี
	มาตรการเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ค. 65 รัฐบาลปรับพื้นที่ควบคุมให้ไม่มีพื้นที่สีแดงและสีส้มเพื่อผ่อนคลายความเข้มงวด - พ.ค. 65 เปิดภาคเรียนให้นักเรียนเข้าเรียนได้ตามปกติ โดยนักเรียนและคุณครูจะต้องได้รับวัคซีนตามเกณฑ์
ด้านเศรษฐกิจและสังคม	ประเด็นใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - มิ.ย. 65 ภาวะการเงินโลกอยู่ในภาวะตึงตัวเพื่อสู้กับอัตราเงินเฟ้อ - มิ.ย. 65 หนี้ครัวเรือนไทยไตรมาส 2 อยู่ที่ร้อยละ 88 ของ GDP ลดลงจากไตรมาสที่ผ่านมาเล็กน้อย และ NPL ของไตรมาสที่ 2 ก็ลดลงด้วยเช่นเดียวกัน - ก.ค. 65 ธนาคารแห่งประเทศไทยกำลังเผชิญแรงกดดันการขึ้นอัตราดอกเบี้ยเพื่อสู้กับเงินเฟ้อการประครองเศรษฐกิจที่มีหนี้ครัวเรือนสูง - ก.ค. 65 ถึงแม้ภาคการท่องเที่ยวจะเริ่มฟื้นตัวจากการเปิดประเทศ โรงแรมขนาดเล็กยังติดปัญหาการขอขึ้นทะเบียนโรงแรมรับใบอนุญาตเพราะไม่ผ่านเงื่อนไข

มิติที่เกี่ยวข้อง	ประเด็น	รายละเอียด
		<ul style="list-style-type: none"> - ก.ย. 65 หลายประเทศกำลังประสบกับปัญหาภัยพิบัติธรรมชาติจากภัยแล้ง ส่วนไทยกำลังประสบปัญหาน้ำท่วมใหญ่แต่มีความรุนแรงต่ำกว่าน้ำท่วมเมื่อปี 2554 - ก.ย. 65 ลูกหนี้ที่เคยดีในปีก่อนโควิดแล้วไม่ดีในช่วงโควิดเริ่มกลายเป็นหนี้เสียมากขึ้น
	ประเด็นเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ค. 65 ภาวะเงินเฟ้อเริ่มพุ่งสูงในกลุ่มสินค้าอาหารส่งซึ่งผลอย่างหนักต่อประชาชนผู้มีรายได้น้อยมากขึ้น - พ.ค. 65 สภาพัฒน์ฯ ปรับลดการคาดการณ์ GDP จากร้อยละ 3.5-4.5 เป็นร้อยละ 2.5-3.5 เนื่องจากภาวะสงครามรัสเซียยูเครนและนโยบาย zero covid ของจีน - ก.ค. 65 จำนวนเด็กยากจนพิเศษที่ครัวเรือนมีรายได้ต่อหัวอยู่เพียง 1,200 บาทต่อเดือนยังเพิ่มสูงขึ้น และมีแนวโน้มทำให้นักเรียนหลุดจากระบบเพิ่มขึ้นได้ในอนาคต
	มาตรการใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ค. 65 สภาพัฒน์ฯ วางแผนแม่บทพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ 4 ภาครวม 16 จังหวัดด้วยเงินลงทุนรวม 3 แสนล้านบาท - มิ.ย. 65 รัฐบาลขอความร่วมมือให้ปตท. ส่งกำไรส่วนหนึ่งของโรงแยกก๊าซธรรมชาติเข้ากองทุนน้ำมัน - มิ.ย. 65 การคลังเตรียมเสนอการจัดเก็บภาษีลาภลอยข - มิ.ย. 65 รัฐบาลประกาศการถอดกัญชาออกจากบัญชียาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 ในขณะที่ พ.ร.บ. กัญชา-กัญชงยังอยู่ในกระบวนการพิจารณาร่างในกรรมาธิการ - ก.ค. 65 รัฐบาลกำลังพิจารณาการอนุญาตให้ต่างชาติสามารถซื้อที่ดินได้ไม่เกิน 1 ไร่ ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด - ก.ค. 65 กระทรวงศึกษาธิการดำเนินมาตรการดัดนักเรียนกลับเข้ามาในระบบด้วยระบบเทคโนโลยีบันทึกข้อมูลและการประสานงานในพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันเหลือนักเรียนหลุดระบบอยู่ที่ 44,256 คน - ก.ค. 65 รัฐบาลปรับขึ้นเงินอุดหนุนนักเรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีพแบบทยอยเป็นระยะ 4 ปี ขึ้นจากวงเงิน 46,482 ล้านบาทในปี 2565 เป็น 54,549 ล้านบาทในปี 2569 - ส.ค. 65 รัฐบาลวางแผนระยะยาว Better and Green 2030 เพื่อหวังเพิ่ม GDP ประมาณ 1.7 ล้านล้านบาทภายในปี 2573
	มาตรการเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ค. 65 รัฐบาลปรับลดเพดานอุดหนุนราคาน้ำมันดีเซลจาก 30 บาท เป็น 35 บาท - พ.ค. 65 รัฐบาลปรับลดภาษีสรรพสามิตน้ำมันจากลิตรละ 3 บาท เป็นลิตรละ 5 บาท

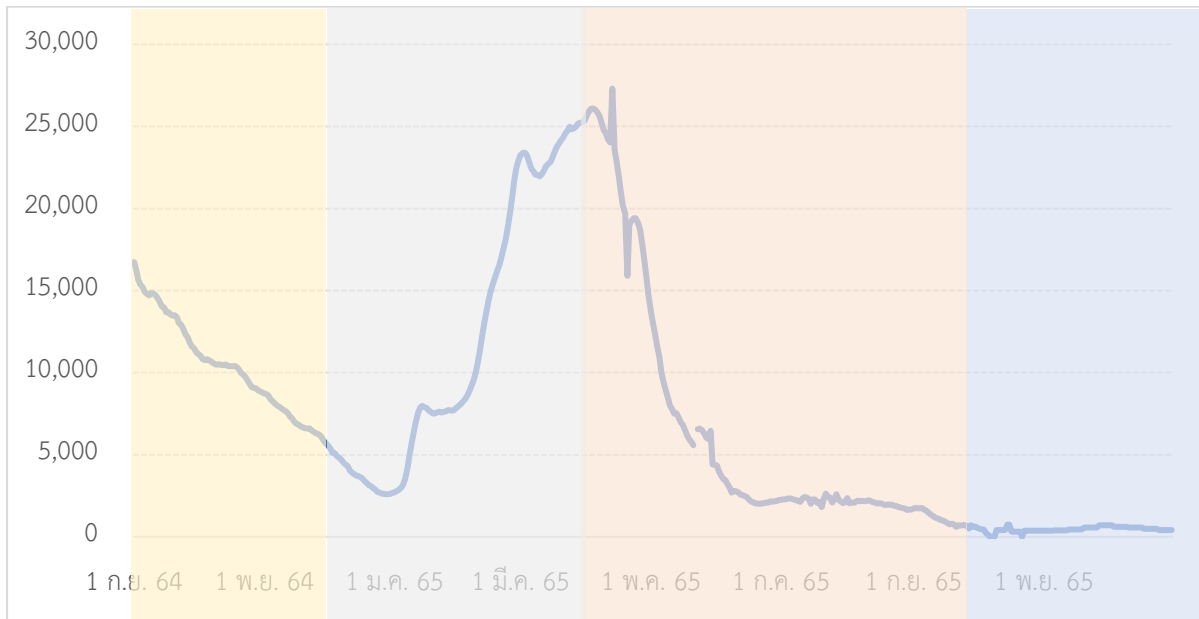
มิติที่เกี่ยวข้อง	ประเด็น	รายละเอียด
		<ul style="list-style-type: none"> - พ.ค. 65 ลดค่า Ft ให้กับผู้ใช้ไฟฟ้าไม่เกิน 300 หน่วยต่อเดือน เป็นระยะเวลา 4 เดือนจนถึงสิงหาคม - มิ.ย. 65 ออกมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวด้วยการสนับสนุนข้าราชการท่องเที่ยวเพิ่มเติมจากได้โดยไม่ถือเป็นวันลาได้ไม่เกิน 2 วัน และให้ภาคเอกชนที่จัดงานสัมมนาต่างจังหวัดสามารถนำค่าใช้จ่ายมาหักหย่อนภาษีได้ - ก.ค. 65 รัฐบาลขยายเวลามาตรการลดค่าธรรมเนียมการโอน อสังหาริมทรัพย์จากสิ้นปี 2565 เป็นสิ้นปี 2568 - ก.ค. 65 ธปท. ขยายมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้เดิมไปจนถึงสิ้นปี 2566 และออกมาตรการเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือกลุ่มหนี้เสียด้วยวงนวมกรรมไกล่เกลี่ยหนี้ - ก.ค. 65 รัฐบาลอนุมัติวงเงิน 2.74 หมื่นล้านบาทเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยโครงการคนละครึ่งระยะที่ 5 และโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ - ส.ค. 65 รัฐบาลอนุมัติเงินช่วยเหลือชานาปีที่ 4 รวม 8.9 หมื่นล้านบาท
ด้านแรงงาน	ประเด็นใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - มิ.ย. 65 ตลาดแรงงานไตรมาสที่ 2 ปี 2565 ปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสที่ผ่านมา แต่ประเด็นการว่างงานยังน่าเป็นห่วงโดยพบว่าร้อยละ 49 ของผู้ว่างงานยังผู้ที่ยังไม่เคยทำงานมาก่อน - มิ.ย. 65 กระแส The Great Resignation เกิดอย่างไม่รุนแรงในเอเชีย แต่ถึงกระนั้นไทยมีสัดส่วนพนักงานที่คิดจะลาออกถึงร้อยละ 80 - ก.ย. 65 ตลาดแรงงานไตรมาสที่ 3 ปี 2565 กำลังฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องโดยจำนวนชั่วโมงการทำงานสูงกว่าในไตรมาสเดียวกันก่อนปีโควิด
	ประเด็นเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - ก.ค. 65 ตลาดแรงงานไทยเกิดภาวะขาดแคลนถึง 1.6 ล้านคน ในขณะที่แรงงานจบใหม่ยังคงมีสัดส่วนที่ว่างงานสูงเนื่องจากจบไม่ตรงกับความต้องการของตลาด
	มาตรการใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ค. 65 รัฐบาลอนุมัติการกำหนดมาตรฐานฝีมือกลุ่มแรงงานอีก 16 กลุ่มเพื่อเพิ่มรายได้ - มิ.ย. 65 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ดำเนินนโยบายการจ้างงานนักศึกษาจบใหม่ในท้องถิ่นร่วมกับมหาวิทยาลัยของจังหวัด - ก.ย. 65 พ.ร.บ. แรงงานนอกระบบได้ผ่านมติคณะรัฐมนตรีแล้ว
ระยะที่ 4 ระยะหลังการปรับโควิด-19 เป็นโรคติดต่อเฝ้าระวัง		
ด้านสาธารณสุข	ประเด็นใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ต.ค. 65 ถึงแม้ว่าจำนวนผู้เสียชีวิตจากโควิด-19 จะค่อนข้างต่ำ แต่ตัวเลข excess mortality ของไทยอยู่ที่ร้อยละ 17 ซึ่งสะท้อนให้เห็นสถานการณ์การแพร่ระบาดของไทยอยู่คงรุนแรง

มิติที่เกี่ยวข้อง	ประเด็น	รายละเอียด
		<ul style="list-style-type: none"> - พ.ย. 65 ร้อยละ 97 ของผู้เสียชีวิตจากโควิด-19 คือผู้สูงอายุและมีโรคเรื้อรัง โดยในกลุ่มนี้ร้อยละ 76 คือผู้ที่ได้รับวัคซีนไม่ครบหรือไม่รับเข็มกระตุ้น - พ.ย. 65 ประเทศจีนเริ่มกลับมาที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 โดยไม่ต่ำกว่า 1 พันรายต่อวัน - ธ.ค. 65 จำนวนผู้ติดเชื้อลดลงแต่กลับสวนทางกับจำนวนผู้ป่วยอาการหนักและผู้เสียชีวิตที่เพิ่มขึ้นมาเล็กน้อย - ธ.ค. 65 ยาแพกซ์โลวิดมีประสิทธิภาพสูงสุดและมีแนวโน้มจะถูกใช้เป็นยาหลักในอนาคต แต่ถึงอย่างไรก็ตาม อนาคตการใช้ยาอาจจำเป็นต้องใช้ยาหลายชนิดพร้อมกันในการรักษาเพื่อลดแนวโน้มของการดื้อยา
	ประเด็นเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - ต.ค. 65 WHO คาดว่าช่วงสิ้นปี 2565 จะเกิด New wave จากการเพิ่มขึ้นของเชื้อสายพันธุ์ใหม่ที่มีความสามารถในการแพร่ระบาดสูง โดยเฉพาะ XBB - พ.ย. 65 เชื้อโอมิครอนกลายพันธุ์ไปแล้วกว่า 300 สายพันธุ์ - พ.ย. 65 กลุ่มเด็กเล็กที่มีอายุไม่ถึง 4 ปีที่มีความเปราะบางต่อโควิดสูง มีความก้าวหน้าการฉีดวัคซีนที่ต่ำมาก
	มาตรการใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ต.ค. 65 รัฐบาลประกาศให้โควิด-19 เป็นโรคเฝ้าระวัง และมีการเปลี่ยนแปลงการให้ข้อมูลการแพร่ระบาดจากรายวันเป็นรายอาทิตย์ - ต.ค. 65 รัฐบาลประกาศยุติบทบาทของศบค. และให้อำนาจแก่คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติดำเนินการแทน - ต.ค. 65 รัฐบาลประกาศลดเวลาการกักตัวเพื่อรักษาจาก 10 วันเป็นเหลือ 5 วัน - ธ.ค. 65 รัฐบาลประกาศการกำหนดการฉีดวัคซีนสำหรับประชาชนให้ครบเป็นทั้งหมด 4 เข็ม โดยความคืบหน้าการฉีดวัคซีนคือเข็มสามร้อยละ 38.6 และเข็มสี่ร้อยละ 8.5
	มาตรการเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - ต.ค. 65 กระทรวงสาธารณสุขร่วมมือกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) เพื่อเร่งฉีดวัคซีนให้กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ - ยารักษาโควิดที่ประเทศไทยใช้เป็นหลักประกอบไปด้วย 6 ตัวยา ได้แก่ 1) โมลนูพิราเวียร์ 2) เรมเดซิเวียร์ 3) แพกซ์โลวิด 4) LAAB 5) ฟาวิพิราเวียร์ และ 6) ฟาทะลาโยโร
ด้านเศรษฐกิจและสังคม	ประเด็นใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ต.ค. 65 IMF คาดการณ์ว่าภาวะถดถอยครั้งใหญ่หลังปี 2565 จะขาดดุลมากกว่าช่วง 5 ปีก่อนการแพร่ระบาด ซึ่งจากร้อยละขาดดุลร้อยละ 0.8 เป็น 3.5 ต่อ GDP

มิติที่เกี่ยวข้อง	ประเด็น	รายละเอียด
		<ul style="list-style-type: none"> - พ.ย. 65 ประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดงานประชุม APEC ประจำปี 2565 โดยมุ่งเน้นเรื่องการจัดทำแผน Free Trade Area of Asia-Pacific (FTAAP) ระยะ 4 ปี (2566-2569) และ BCG economy - พ.ย. 65 สภาพัฒนาฯ คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจไทยปี 2565 จะโตอยู่ที่ร้อยละ 3.2 ซึ่งสอดคล้องตามเป้าหมายของรัฐบาล
	ประเด็นเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - ต.ค. 65 ศูนย์วิจัยธนาคารกรุงศรีคาดว่าวิกฤติน้ำมันท่วมจะสร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจประมาณ 0.08-0.22 ต่อ GDP - ต.ค. 65 รัฐบาลสำรวจความต้องการประชาชนพบว่าส่วนใหญ่ต้องการให้ควบคุมราคาสินค้าอุปโภคบริโภค และควบคุมราคาพลังงาน - พ.ย. 65 รัฐบาลต่ออายุมาตรการลดภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซลลิตรละ 5 บาทไปจนถึง 20 มกราคม 2566
	มาตรการใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ย. 65 รัฐบาลปรับกฎกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสุราไทย 2565 เพื่อให้ผู้ผลิตรายเล็กสามารถดำเนินการได้สะดวกมากขึ้น
	มาตรการเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - ต.ค. 65 รัฐบาลเตรียมนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจช่วงปลายปี 2565 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโตเฉลี่ยทั้งปีที่ร้อยละ 3 เช่น คนละครึ่งระยะที่ 6 - พ.ย. 65 เนื่องจากเศรษฐกิจโตตามเป้าแล้ว รัฐบาลจึงยกเลิกแผนกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยนโยบายคนละครึ่งเฟส 6 แต่ยังคงมาตรการช้อปดีมีคืน
ด้านแรงงาน	ประเด็นใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ต.ค. 65 ข้อมูลจากสำนักงานประกันสังคมชี้ให้เห็นว่าสถานการณ์ตลาดแรงงานยังดีขึ้นอยู่ต่อเนื่อง โดยจำนวนผู้ขอประกันตนเพิ่มขึ้นในขณะที่ผู้รับประโยชน์ว่างงานลดลง - ต.ค. 65 สถานการณ์แรงงานต่างด้าวเริ่มดีขึ้น แต่จำนวนแรงงานต่างด้าวยังคงน้อยกว่าเดือนตุลาคมปี 2562 อยู่ที่ร้อยละ 16 - พ.ย. 65 การประชุม APEC มีการวางข้อตกลงเรื่องการสร้างเครือข่าย Capacity Building Network (CBN) เพื่อพัฒนาแรงงานร่วมกันในกลุ่ม
	ประเด็นเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ย. 65 ผลสำรวจของเมอร์เซอร์ (Mercer) พบว่าแนวโน้มการปรับขึ้นค่าจ้างแรงงานไทยปี 2565 คือ 4.5% ซึ่งสูงกว่าการขึ้นค่าจ้างเฉลี่ยของกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก - ธ.ค. 65 ตลาดแรงงานขาดความสมดุลของอุปสงค์และอุปทานทั้งในระดับแรงงานทักษะสูงในส่วนของทักษะดิจิทัลและงานทักษะต่ำในภาคการท่องเที่ยว
	มาตรการใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - ต.ค. 65 รัฐบาลประกาศขึ้นค่าแรงขั้นต่ำทั่วประเทศจาก 313-328 บาทต่อวันเป็น 336-354 บาทต่อวัน หรือขึ้นวันละเฉลี่ยร้อยละ 5 - ต.ค. 65 สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (สคช.) ก้บองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) ร่วมมือพัฒนาทักษะแรงงานต่างด้าวเพื่อหวังลดปัญหาขาดแคลนแรงงานช่วงเปิดประเทศ

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

รูปที่ 72 การแบ่งระยะการแพร่ระบาดเชื้อโควิด-19 ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2564 ถึง 31 ธันวาคม 2565



ที่มา: Our World in Data

5.3 สรุปโครงการย่อยที่ 1 โครงการติดตามสถานการณ์ การปรับตัวและมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาจากปัญหาโควิด-19: สู่การพลิกฟื้นอย่างยั่งยืน (ระยะที่ 2)

5.3.1 บทคัดย่อโครงการย่อยที่ 1

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทยได้เข้ามาสู่ช่วงปลายของการแพร่ระบาด เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวจากภาคส่งออกที่มีความเข้มแข็งตามมาด้วยการบริโภคในประเทศที่ฟื้นตัวจากมาตรการกระตุ้นของภาครัฐ ในขณะที่ภาคท่องเที่ยวเริ่มมีการเปิดประเทศทำให้เห็นภาพการฟื้นตัวอย่างช้าๆ มาตรการที่เหมาะสมของภาครัฐจึงเปลี่ยนจากการกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวมมาเป็นการแก้ไขปัญหากลุ่มเปราะบางเฉพาะจุด แนวทางการฟื้นฟูในระยะยาวสำหรับเศรษฐกิจและสังคมไทย ขึ้นอยู่กับความสามารถในการพัฒนาภาคเศรษฐกิจหลักที่ไทยมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในอนาคตสูง ได้แก่ ภาคท่องเที่ยว ภาคการส่งออก อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมดิจิทัล ในขณะเดียวกัน การหนุนเสริมภาคการศึกษาสำหรับกลุ่มที่ตกหล่นจะเป็นประเด็นที่สำคัญที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญ

5.3.2 ภาพรวมโครงการย่อยที่ 1

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้การติดตามสถานการณ์การปรับตัวของเศรษฐกิจ สังคม (รวมทั้งการศึกษา) มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด เศรษฐกิจและสังคมไทยบางส่วนมีความสามารถในการปรับตัวได้เอง ในขณะที่บางภาคส่วนอาจจะได้รับผลกระทบที่ถาวรเข้ามาอย่างรุนแรงอย่างต่อเนื่องจนไม่สามารถที่จะปรับตัวได้ และต้องการมาตรการเยียวยาและฟื้นฟูจากภาครัฐ เข้ามาแทรกแซงช่วยเหลือเพื่อก้าวสู่การพลิกฟื้นสถานการณ์อย่างยั่งยืน ในขณะเดียวกัน ภาครัฐได้มีการออกพระราชกำหนดให้อำนาจ

กระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคม จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมีแผนงานที่สำคัญในการช่วยเหลือ เยียวยาและชดเชยให้แก่ประชาชนในทุกสาขาอาชีพที่ได้รับผลกระทบช่วยเหลือผู้ประกอบการอาชีพและผู้ประกอบการเพื่อสนับสนุนให้สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 จึงเกิดเป็นช่องว่างทางความรู้ที่ต้องการงานวิจัยเพื่อเข้ามาติดตามการปรับตัวของเศรษฐกิจและสังคม ติดตามและประเมินมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากปัญหาโควิด-19 เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้กับภาครัฐ เพื่อที่จะนำเศรษฐกิจและสังคมไทยสู่การพลิกฟื้นอย่างยั่งยืน

โดยโครงการติดตามสถานการณ์ การปรับตัวและมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาจากปัญหาโควิด-19: สู่การพลิกฟื้นอย่างยั่งยืน (ระยะที่ 2) มุ่งเน้นในการติดตามการปรับตัวของเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในปัจจุบัน คาบเกี่ยวไปจนถึงช่วงที่ประเทศไทยเริ่มมีการฉีดวัคซีนเพิ่มมากขึ้นจนเกิดภูมิคุ้มกันหมู่ (herd immunity) และเริ่มเข้าสู่สถานการณ์การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม และทำการติดตามและประเมินผลมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของภาครัฐที่เข้ามาแทรกแซงช่วยเหลือ ทั้งในแง่ของความพอเพียงของงบประมาณ กลุ่มเป้าหมายที่ช่วยเหลือ รูปแบบการช่วยเหลือ และผลกระทบที่เกิดขึ้น ตลอดจนการวิเคราะห์เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ทันต่อสถานการณ์ เพื่อที่จะช่วยพลิกฟื้นประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กลับขึ้นมาได้อย่างยั่งยืน

5.3.3 การทบทวนวรรณกรรมของโครงการย่อยที่ 1

โครงการนี้เป็นโครงการที่ทำการวิจัยต่อเนื่องจากโครงการวิจัยที่ประเมินผลกระทบของโควิด-19 ต่อสังคมและเศรษฐกิจ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2564) ซึ่งได้มีการศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับมหภาค และในระดับจุลภาค

ในระดับมหภาค พบว่าสถานการณ์ในปี 2564 จะมีความแตกต่างกันกับปี 2563 อยู่ในบางประการ โดยผลกระทบของโควิด-19 ต่อเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยจะลดลงเหลือเพียงร้อยละ 3 ของ GDP ซึ่งเป็นผลมาจากฐานการคำนวณ GDP ที่ต่ำในปีที่ผ่านมา ในขณะที่มาตรการทางด้าน Health Policy ในปีนี้ เริ่มพบว่าส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในแง่ลบ ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่การแพร่ระบาดของโควิด-19 เกิดขึ้นในวงกว้าง ทำให้กระบวนการกักตัวผู้ที่ติดเชื้อและกลุ่มที่เสี่ยงติดเชื้อจะต้องมีการกักตัวคนจำนวนมาก จึงส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ ประเด็นที่สำคัญต่อเศรษฐกิจไทยในปี 2564 คือ ความสามารถในการอัดฉีดมาตรการทางการเงินและการคลัง และ ความสามารถในการฉีดวัคซีนให้ครอบคลุมโดยเร็วที่สุด ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยต่างมีน้ำหนักในการกำหนดอัตราเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงกว่ามาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค (Restriction) และมาตรการ Health Policy

ในแง่ของกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ เมื่อเจาะลึกลงไปในระดับอุตสาหกรรม/กลุ่มอุตสาหกรรม/ธุรกิจ จะพบว่าผลกระทบของโควิด-19 จะส่งผลกระทบที่แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่แต่ละกลุ่ม

ได้รับผลกระทบที่แตกต่างกัน และธุรกิจมีความสามารถในการปรับตัวที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มธุรกิจที่ได้รับผลกระทบและควรได้รับความสนใจได้แก่ กลุ่มธุรกิจที่รายได้ลดลงมากจากการลดลงของกำลังซื้อของภาคครัวเรือน ธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ธุรกิจส่งออก ธุรกิจขนาดกลางและย่อม ธุรกิจที่พึ่งพาการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ ได้แก่ ธุรกิจที่พึ่งพาแรงงานต่างชาติ และธุรกิจที่พึ่งพารายได้จากนักเรียน/นักศึกษาต่างชาติ รวมไปถึงกลุ่มธุรกิจที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากมาตรการการควบคุมการระบาดของภาครัฐ

สำหรับกลุ่มแรงงานที่ได้รับผลกระทบ จะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มแรงงานที่ตกงานเรื้อรังไม่สามารถหางานใหม่ได้ ซึ่งครอบคลุมทั้งบัณฑิตจบใหม่และแรงงานในตลาดที่มีอยู่เดิม กลุ่มแรงงานที่มีงานทำแต่เสมือนกับว่างงาน และกลุ่มแรงงานที่ทำงานต่ำกว่าศักยภาพ เช่น เปลี่ยนงาน ถูกลดชั่วโมงการทำงาน

ในส่วนของผลกระทบทางด้านสังคม พบว่าผลกระทบของโควิด-19 จะส่งผลกระทบต่อกลุ่มเปราะบางที่ไม่สามารถปรับตัวได้ ซึ่งบางส่วนเป็นข้อจำกัดจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ประกอบไปด้วย ครัวเรือนเด็กเล็ก ครัวเรือนที่เด็กออกจากการเรียนกลางคัน ซึ่งทั้งสองกลุ่มเป็นปัญหาทางการศึกษา และกลุ่มครัวเรือนยากจนเรื้อรัง แรงงานนอกระบบ แรงงานต่างด้าว แรงงานที่ตกงานเรื้อรัง ผู้สูงอายุ คนพิการ และคนไร้บ้าน ที่เป็นกลุ่มทางสังคมที่ไม่ใช่กลุ่มการศึกษา

นอกจากนี้ การจะสร้างความยั่งยืนให้กับสังคมไทยเพื่อรองรับวิกฤติการณ์ในอนาคต จะต้องอาศัยการพัฒนากลไกการดำเนินนโยบายตั้งแต่ ผู้นำ การให้อำนาจ การมีทีมเศรษฐกิจและสังคมที่เข้าใจปัญหาและมีอำนาจในการกำหนดนโยบายอย่างแท้จริง รวมไปถึงการใช้เครื่องมือทั้งมาตรการการเงิน การคลังและมาตรการอื่นๆ เข้ามาผสมผสานกันอย่างเหมาะสม ร่วมกับการเพิ่มภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือน หนี้สาธารณะของรัฐ หนี้ที่ถูกจับตาและหนี้สงสัยจะสูญที่ค้างอยู่ที่สถาบันการเงิน ตลอดจนการสร้างกลจักรทางเศรษฐกิจตัวใหม่เพื่อผลักดันประเทศให้มียาได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด

5.3.4 ระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยของโครงการย่อยที่ 1

ขั้นตอนที่ 1 การทบทวนสถานการณ์ผลกระทบของโควิด-19 ต่อประชากรกลุ่มเฉพาะผ่านการเก็บรวบรวมข้อมูลวรรณกรรม ข้อมูลสถิติ และข้อมูลการสัมภาษณ์ ข้อมูลวรรณกรรมจะเป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยในประเทศไทย ข้อมูลสถิติ จะอาศัยแหล่งข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ร่วมกับแหล่งข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา กรมศุลกากร ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ จะประกอบไปด้วย ตัวแทนจากภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคแรงงาน และภาควิชาการที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดกลุ่มเป้าหมายเพื่อทำการศึกษาเชิงลึก โดยอาศัยข้อมูลจากกรอบเครื่องมือในขั้นตอนแรกเป็นหลัก

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง และ/หรือ การสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับแต่ละกลุ่ม เพื่อประเมินสถานการณ์การปรับตัว ความเหมาะสมของมาตรการภาครัฐ และรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่ การฟื้นฟูที่ยั่งยืน การเก็บข้อมูลในส่วนนี้จะอาศัยการรวบรวมข้อมูลจากการประสานกับภาคีที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเปราะบางจะมีภาคีที่สำคัญ คือ ตัวแทนของชุมชน ตัวแทนของกลุ่มเป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐที่ดูแลกลุ่มเป้าหมาย และ/หรือ นักวิชาการที่มีความชำนาญในประเด็นนี้

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินมาตรการภาครัฐ โดยอาศัยผลการรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ผ่านมา ร่วมกับการประเมินในระดับมหภาคโดยอาศัยกรอบแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์ในการประเมิน ได้แก่ กลุ่มเป้าหมาย กระบวนการ ความพอเพียง และประสิทธิภาพ การประเมินมาตรการภาครัฐ เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบ ทางด้านเศรษฐศาสตร์ ผ่านการวิเคราะห์เครื่องมือ intervention ที่เกิดขึ้น โดยจะเน้นการวิเคราะห์เชิง ปริมาณ สำหรับมาตรการที่สามารถวิเคราะห์โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณทางด้านเศรษฐศาสตร์ได้ และใช้ เครื่องมือเชิงคุณภาพ สำหรับมาตรการที่ไม่สามารถประเมินโดยใช้วิธีการในเชิงปริมาณได้ โดยเครื่องมือ ทางด้านเศรษฐศาสตร์หลักที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบไปด้วย (1) การวิเคราะห์ผลกระทบผ่านทางตัวคูณทวี (Economic multiplier) (2) การวิเคราะห์ผลกระทบผ่านโครงสร้างการผลิต (Input-Output Analysis) และ (3) การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของมาตรการภาครัฐ

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และ/หรือ การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิมา ประกอบ และ/หรือ การจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็น (การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นทางเลือกที่ จะเกิดขึ้นหากข้อมูลในขั้นตอนที่ผ่านมาไม่สามารถที่จะตอบโจทย์ได้อย่างดีพอ) การเก็บข้อมูลในส่วนนี้ เพื่อ สร้างข้อเสนอแนะที่เป็นโอกาสสำหรับอนาคตของประเทศไทยในลักษณะที่เป็น Proactive กล่าวคือ เป็นการ มองอนาคตถึงโอกาสของประเทศ โดยที่ไม่มีข้อจำกัดว่าเป็นการแก้ไขปัญหาจากฐานเศรษฐกิจไทยแบบเดิม

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำบทสรุปสถานการณ์การปรับตัวของเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา บท วิเคราะห์ผลการติดตามมาตรการเยียวยาและฟื้นฟูของภาครัฐ และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่จะนำไปสู่ การฟื้นฟูที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

5.3.5 ผลการวิจัยของโครงการย่อยที่ 1

ผลการวิจัยของโครงการย่อยที่ 1 สามารถแบ่งเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกิดขึ้นจากการติดตาม สถานการณ์ การปรับตัวของภาคประชาชน ภาคธุรกิจ การออกมาตรการภาครัฐ ตลอดจนผลการวิเคราะห์ ความเหมาะสมของมาตรการภาครัฐ โดยแยกข้อเสนอแนะการฟื้นฟูเศรษฐกิจออกเป็นรายประเด็น ดังนี้ (1) ข้อเสนอแนะเพื่อสนับสนุนนโยบายเปิดประเทศ ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 (2) ข้อเสนอแนะเพื่อฟื้นฟู เศรษฐกิจไทยในระยะยาว (3) ข้อเสนอแนะในประเด็น CBDC เพื่อหนุนเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (4) ข้อเสนอ มาตรการการรับมือกับการแพร่ระบาดของโควิด-19 สายพันธุ์ Omicron (5) ข้อเสนอทางด้านการคลัง (6) ข้อเสนอแนะในการจัดการกับปัญหาเงินเฟ้อ (7) ข้อเสนอแนะเรื่องการควมรวมกิจการ (8) ข้อเสนอแนะในการ ใช้กรอบแนวคิด Social Return on Investment เพื่อประเมินความคุ้มค่าของรายจ่ายภาครัฐ (9)

ข้อเสนอแนะโอกาสการลงทุนการค้าไทยจีน: ผลประโยชน์จากการเชื่อมเศรษฐกิจผ่านรถไฟลาว-จีน (10) ข้อเสนอมาตรการทดแทนการลดมาตรการลดภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (11) ข้อเสนอการปรับค่าแรงขั้นต่ำ (12) กัญชา สุรา คาสีโน: คิดให้ดีกว่าที่จะปล่อยให้เงินเกินไป (13) Upheaval: ทางออกวิกฤตอย่างยั่งยืน (14) ทางออกจากวิกฤตหนี้ (15) การแสวงหาโอกาสจากวิกฤต (16) Soft power ไทย เหตุใดจึงยังไม่เวิร์ค (17) การจัดการกับปัญหาเงินเฟ้อระดับจุลภาค (18) Blockchain และ Metaverse: สถานการณ์ปัจจุบัน โอกาสและความเสี่ยงสำหรับประเทศไทย (19) สินทรัพย์ดิจิทัล (20) ข้อเสนอเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจของภาคท่องเที่ยว (21) ข้อเสนอเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจของภาคส่งออก (เน้นที่อุตสาหกรรมอาหาร) (22) ข้อเสนอเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมดิจิทัล และ (23) ข้อเสนอการสร้างควมไว้วางใจในสังคมเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ (Trust)

5.3.6 อภิปรายและวิจารณ์ผลของโครงการย่อยที่ 1

สมมติฐานการวิจัยโครงการย่อยที่ 1 ประกอบด้วย (1) ธุรกิจ แรงงาน และกลุ่มการศึกษาได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ไม่เท่ากัน (2) ธุรกิจ แรงงานและกลุ่มการศึกษามีความสามารถในการปรับตัวต่อปัญหาโควิด-19 ไม่เท่ากัน (3) มาตรการของภาครัฐมีผลต่อความสามารถในการปรับตัวและฟื้นฟูทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด และมาตรการเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

โครงการย่อยที่ 1 ประเมินสถานการณ์ในด้านเศรษฐกิจในรายประเด็นแล้วพบว่า แม้ปี 2022 เป็นปีที่เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวในวงกว้างแต่เป็นการฟื้นตัวแบบไม่เท่าเทียมกันในบางสาขาเศรษฐกิจ ข้อเสนอเชิงหลักการคือ มาตรการช่วยเหลือจึงไม่ควรจะใช้มาตรการอุดหนุนในวงกว้างแบบเดิม (เช่น การออก พ.ร.บ. กู้เงิน 1 ล้านล้านบาท และ 5 แสนล้านบาทดังที่เคยออกมาในปีก่อนๆ) แต่ควรจะเน้นการช่วยเหลือแบบเฉพาะจุด คือ สาขาเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบสูงและยังไม่ฟื้นตัว รวมไปถึงกลุ่มเปราะบางทางเศรษฐกิจและสังคมต่างๆ ที่ฟื้นตัวได้เองช้าหรือไม่สามารถฟื้นตัวเองได้ ดังนั้น เมื่อนำหลักการข้างต้นมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการประเมินประสิทธิภาพของมาตรการผ่านการวิเคราะห์ตัวคุณผลกระทบทางเศรษฐกิจ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะถึงความเหมาะสมของมาตรการภาครัฐ อาทิ ไม่ตรงกลุ่มเป้าหมาย: การลดค่าธรรมเนียมสุราและยาสูบ ไม่ตรงกลุ่มเป้าหมายและขาดประสิทธิภาพ: ซีโอพีมีคืน ลดค่าธรรมเนียมมอสังหาฯ ตรงกลุ่มเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ: เติมน้ำมันบัตรสวัสดิการแห่งรัฐฯ โครงการคนละครึ่ง มาตรการลดค่าธรรมเนียมการปรับโครงสร้างหนี้ และมาตรการเยียวยาคนทำงานสถานบันเทิง

5.3.6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะของโครงการย่อยที่ 1

โครงการย่อยที่ 1 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะแบ่งเป็นตามภาคเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

สำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยสู่การพลิกฟื้นอย่างยั่งยืน ในภาคท่องเที่ยว พบปัญหา Overtourism ทำให้เกิดการรบกวนนักท่องเที่ยว ลดความประทับใจ ค่าครองชีพสูงขึ้น สาธารณูปโภคไม่เพียงพอ และ

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเสื่อมโทรม การพัฒนาภาคท่องเที่ยวในเชิงปริมาณไม่สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน ต้องอาศัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่คุ้มค่าต่อการจ่ายที่สูงขึ้น (value for money) นั้นหมายถึง การเพิ่มมูลค่าแหล่งท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นที่ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศาสนา ที่เคยพัฒนาจนมีชื่อเสียง ด้วยโมเดลท่องเที่ยวใหม่ที่หลากหลาย ได้แก่ การท่องเที่ยวชุมชนแบบจอบงล่องหน้า โมเดลท่องเที่ยวสายมู โมเดลการท่องเที่ยวแบบสันตนาการ โมเดลการท่องเที่ยวโดยอาศัยเทคโนโลยีขั้นสูง (AR/VR) โมเดลการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ/กีฬา โมเดลการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาและดูงาน โดยการสร้างกิจกรรมต้องคำนึงถึงอุปสงค์เป็นสำคัญ (demand-led)

ในภาคส่งออก ต้องพัฒนาหัวใจในการนำเสนอโอกาสใหม่ๆ ให้กับผู้ประกอบการและเกษตรกรไทย อันได้แก่ New player (ธุรกิจส่งออกรายใหม่มีบทบาทแค่ร้อยละ 1.7 ของภาคส่งออก) New products (สินค้าใหม่ๆ ได้แก่ อาหารในอนาคต ซึ่งประกอบไปด้วย อาหารเสริมสุขภาพ อาหารทางการแพทย์ อาหารอินทรีย์ plant-based food อาหารที่มีเรื่องราวใหม่ และอาหารฮาลาล) New platform (การเชื่อมโยงใหม่คือ รถไฟลาว-จีน) New destination (ตลาดใหม่ๆ ที่มีศักยภาพสูงในอนาคตเช่น ซาอุฯ ไนจีเรีย) New theme (การสร้างสรรคพัฒนาสินค้าผ่านอุตสาหกรรม BCG ซึ่งแม้ว่าจะมีความพยายามในการผลักดันอย่างสูง แต่ยังคงพบปัญหาในหลากหลายจุด ไม่ว่าจะเป็นตัวชี้วัดที่อาจจะไม่สะท้อนภาพการพัฒนาที่ครอบคลุมฐานข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน หน่วยงานภาครัฐที่ไม่เชื่อมโยงกัน อาจจะต้องมีการเดินทางแบบเป็นวาระแห่งชาติ) New geopolitics (การเข้าร่วมข้อตกลงทางการค้าภายใต้การเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์โลกแบบใหม่ ต้องไม่ลืมเยียวยาช่วยเหลือกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบ) และ New marketing (การใช้ Soft power ในการเข้ามาเป็นเทคนิคช่วยสร้างความดึงดูดใจ)

ในด้านอุตสาหกรรมดิจิทัล ต้องตั้งเป้าหมายเพื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งในการลดความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน โดยอุตสาหกรรมดิจิทัลใหม่ที่ควรมุ่งเน้นคือ Blockchain technology จากเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงและสามารถประยุกต์ได้ในหลากหลายมิติ เช่น การโอนข้อมูลผู้ป่วยระหว่างโรงพยาบาล ระบบการยืนยันตัวตน NDID เป็นต้น Digital asset ซึ่งเป็นตลาดเฉพาะสำหรับนักสะสม/เกมส์ แต่มีโอกาสในการสร้างรายได้ในฐานะผู้ผลิต และ Metaverse ซึ่งมีประโยชน์ในการเป็นผู้รับเอาเทคโนโลยีมาพัฒนาภาคการผลิต (digital twins) ขณะที่ Cryptocurrency ขาดความสามารถในการเป็น currency และต้นทุนในการโอนเงินยังสูงอยู่เมื่อเทียบกับระบบที่มีอยู่ในปัจจุบันเช่น Promptpay

สำหรับภาคการศึกษา พบว่าปัญหาภาวะถดถอยของพัฒนาการด้านการเรียนรู้ (Learning Loss) เป็นผลกระทบจากการปิดโรงเรียนในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 และถึงแม้ว่าการปิดโรงเรียนนั้นถูกทดแทนโดยการเรียนรู้ผ่านช่องทางอื่น แต่ความสามารถในการจัดการการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ ยังมีข้อจำกัดอยู่

นอกจากนี้ยังพบปัญหาการหลุดออกจากระบบการศึกษา จำนวนนักเรียนยากจนเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงหลุดออกจากระบบการศึกษา ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านโภชนาการ เด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่ต่ำต้องพึ่งพาอาหารที่มีสารอาหารครบถ้วนจากทางโรงเรียน ดังนั้น การปิดโรงเรียนส่งผลต่อภาวะทุพโภชนาการ และปัญหากลุ่มเปราะบางที่พึ่งรายได้ระหว่างเรียนจากการฝึกงาน โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มอาชีวศึกษา รับผิดชอบทั้งในด้านการปฏิบัติ การฝึกงาน รายได้ และแผนการเรียนต่อ ดังนั้น ในการฟื้นฟูการศึกษาไทย ควรวางนโยบายให้มีรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน (blended learning) ที่เป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นในเรื่องของเวลาและสถานที่มาปรับใช้ ดำเนินมาตรการฟื้นฟูความรู้ที่ถดถอยในเด็กเพื่อจัดการปัญหาด้านความรู้ที่ถดถอยในช่วงการระบาดของโควิด ลดปัญหาเด็กหลุดจากระบบการศึกษา โดยมีมาตรการดูแลกลุ่มเด็กเสี่ยง และนำเด็กที่หลุดจากการศึกษากลับเข้ามาในระบบ รวมถึงการฟื้นฟูด้านโภชนาการของนักเรียนให้ทั่วถึง

5.3.7 บรรณานุกรมของโครงการย่อยที่ 1

ภาษาไทย

กรมการขนส่งทางบก. <https://www.dlt.go.th/>

กรมควบคุมความประพฤติ. กรมคุมประพฤติ (Department of probation)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, (2564). https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411

กระทรวงพลังงาน. <https://www.dmf.go.th/index.php>

กระทรวงพาณิชย์. กระทรวงพาณิชย์ (moc.go.th)

กระทรวงสาธารณสุข. <https://www.moph.go.th>

กรุงเทพธุรกิจ, (2564). <https://www.bangkokbiznews.com/social/965492>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (tat.or.th)

ฐานเศรษฐกิจ. <https://www.thansettakij.com/business/430931>

ดวงมณี เลาวกุล, (2562), “ความเหลื่อมล้ำ,” เอกสารประกอบการบรรยายที่ TUJ.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. https://www2.set.or.th/th/market/MnA_p2.html

ไทยรัฐ, (2564). <https://www.thairath.co.th/news/politic/2231746>

ไทยรัฐออนไลน์. <https://www.thairath.co.th/news/local/central/2222962>

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, (2562). <https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/Food-Beverage/Beverage/IO/io-beverage-20-th>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. ธนาคารแห่งประเทศไทย | Bank of Thailand | ธนาคารกลางของประเทศไทย (bot.or.th)

นณริฎ พิศลยบุตร และคณะ, (2564). “โครงการประเทศไทยในอนาคต มิติที่ 6: เศรษฐกิจโลกและโครงสร้างเศรษฐกิจไทย อุตสาหกรรมเกษตรและบริการ,” สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.

นิศสา ศิลปเศรษฐ, (2564). “อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว,” สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประชาชาติธุรกิจ. สรรพากรปีภาษีหุ้น-คริปโท เปิดแผนอุดหนุน “ธุรกิจโลกใหม่” (prachachat.net)

ภาษาอังกฤษ

Aghion and Howitt, (2015). <https://www.semanticscholar.org/paper/The-Schumpeterian-Growth-Paradigm-Aghion-Akcigit/768acc34e519c7497ea12df0288f7df5645b2998>

Bangkokbiznews, (2021). <https://www.bangkokbiznews.com/social/960773>

Bangkokbiznews, (2022). “หมูแพง” จะเลือกแก้ปัญหาแบบไหนดี...แบบเด็กอายุ14หรือแบบรัฐมนตรี ? (bangkokbiznews.com)

Bangkokbiznews, (2022). “เป็นสถิติอุบัติเหตุบนถนนประเทศไทยเกิดเหตุอะไรบ่อยสุด.”

Bangkok of Thailand, (2022).

<https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/2022/Pages/n3465.aspx>

Beartai. <https://www.youtube.com/watch?v=d9ds5H1Sdoo>

BioThai. BioThai.net

Bloomberg. <https://www.visualcapitalist.com/countries-with-the-highest-default-risk-in-2022/>

Brandcase, (2021). <https://www.blockdit.com/posts/5ff29459acd6830ce8108869>

CNBC, (2021). <https://www.cnbc.com/2021/11/30/eu-medical-agency-omicron-vaccine-could-be-approved-in-3-4-months-.html#:~:text=The%20European%20Union%20could%20approve,southern%20Africa%20a%20week%20ago.>

Dalio, Ray. (2017) “Principles,” Simon & Schuster Publisher.

Dalio, Ray. (2021) “Principles for Dealing with The Changing World Order,” Avid Reader Press.

Depa. depa Thailand - Article View

Diamond, Jared. (2019) “Upheaval: Turning Points for Nation in Crisis,” Allen Lane Publisher.

Datareportal.com, (2021). “Digital 2021: Thailand.”

Financial Times. <https://www.ft.com/content/2b309e14-046e-4dbd-976f-1bffb66188ab>

ForwardKeys. ForwardKeys Travel industry trends

France24.com, (2021). <https://www.france24.com/en/live-news/20210803-china-s-wuhan-to-test-all-residents-as-covid-returns-2>

Google, (2021). <https://www.google.com/covid19/mobility/>

GROREIT, (2564). “ทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ แกรนด์ รอยัล ออคิต โฮสพีทาลิตี้ ที่มีข้อตกลงในการซื้อคืน,” เอกสารประกอบการลงทุน.

KKP Research. (2565). “ชานาผู้รับเคราะห์สงครามและเงินเฟ้อ”. กลุ่มธุรกิจการเงินเกียรตินาคินภัทร.

Kuznets, Simon, (1955). “Economic Growth and Income Inequality,” American Economic Review, 45 (March).

5.4 สรุปโครงการย่อยที่ 2 นโยบายและมาตรการเพื่อรองรับและป้องกันผลกระทบของ COVID-19 ต่อแรงงานและการจ้างงาน (ระยะที่ 2)

5.4.1 บทคัดย่อโครงการย่อยที่ 2

ปัญหาของตลาดแรงงานในประเทศไทยจากวิกฤต COVID-19 จากผลการศึกษาในโครงการนโยบายและมาตรการเพื่อรองรับและป้องกันผลกระทบของ COVID-19 ต่อแรงงานและการจ้างงานระยะที่ 2 ซึ่งสะท้อนวิธีการแก้ปัญหาตลาดแรงงานในรูปแบบเดิมที่เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเพื่อรอให้สถานการณ์ตลาดแรงงานเข้าสู่สถานการณ์ปกติเท่านั้น จากข้อค้นพบด้านนโยบายแรงงานทำให้ทราบว่านโยบายด้านแรงงานไม่ได้มาจากการใช้ข้อมูลแรงงาน แต่เป็นเพียงการใช้ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงมาออกแบบนโยบายและขาดการประเมินผลกระทบจากการใช้นโยบาย การออกแบบนโยบายในอดีตที่ผ่านมาไม่สามารถพาประเทศไทยไปสู่ประเทศรายได้สูงได้

โครงการวิจัยนี้นำเสนอแนวทางการพัฒนาแรงงานเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศรายได้สูง (High-income Thailand: HIT) ใช้วิธีการกำหนดฉากทัศน์ประเทศไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า ภายใต้ข้อสมมติว่าประเทศไทยกลายเป็น HIT วิเคราะห์ลักษณะแรงงานของประเทศไทยในอนาคตและนำมากำหนดแนว

ทางการพัฒนาแรงงานในปัจจุบัน รวมถึง จัดทำข้อเสนอแนะด้านแรงงานและการจ้างงานในระยะสั้น และระยะยาว ผ่านการใช้โครงสร้างทะเบียนแรงงานเป็นกลไกสำคัญของการเปลี่ยนแปลงตลาดแรงงานของทุกภาคส่วน การพัฒนาประเทศไทยให้กลายเป็นประเทศรายได้สูงด้วยอุตสาหกรรมเป้าหมาย “Green S-Curve Plus” ประเด็นสำคัญด้านแรงงานคือการยกระดับรายได้ของแรงงานประมาณ 20 ล้านคน ผ่านการเพิ่มทักษะให้แรงงานและเพิ่มศักยภาพในผู้ประกอบการกลุ่ม SMEs และผู้ประกอบการอาชีพอิสระ การกำหนดนโยบายตลาดแรงงานให้สอดคล้องกับการพัฒนาแรงงานต้องใช้การวิเคราะห์จากข้อมูลแรงงานที่เชื่อมโยงกันระหว่างของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนหรือโครงสร้างทะเบียนแรงงาน แผนพัฒนาโครงสร้างทะเบียนแรงงานระยะสั้นควรเริ่มให้หน่วยงานภาครัฐเชื่อมโยงข้อมูลด้านแรงงานภายในห้องทดลองปฏิบัติการด้านการใช้ข้อมูล หรือ Data Labs แล้วต่อยอดไปสู่ นโยบายตลาดแรงงาน (Labor Market Policy) ในพื้นที่ทดลอง (Sandbox) เพื่อแสดงให้เห็นประโยชน์ของโครงสร้างทะเบียนแรงงาน แผนพัฒนาในระยะยาวใช้การขยายผลจาก Sandbox ให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมใช้งาน Data Labs ในอนาคตไม่สามารถคาดการณ์ช่วงเวลาเกิดวิกฤตด้านแรงงานได้ แต่การเตรียมความพร้อมนโยบายด้านแรงงานผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างทะเบียนแรงงานจะช่วยลดผลกระทบต่อแรงงานและการพัฒนาแรงงานเพื่อไปสู่ HIT อีกทั้งยังสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

5.4.2 ภาพรวมโครงการย่อยที่ 2

นโยบายและมาตรการช่วยเหลือแรงงานและการจ้างงานของภาครัฐช่วงการระบาดของ COVID-19 ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกกลุ่มแรงงาน ปัญหาการจ้างงานที่เป็นปัญหาซ้ำซากและเกิดมาก่อนการระบาดของ COVID-19 เช่น ปัญหาเรื่องความไม่สอดคล้อง (Mismatch) ระหว่างความต้องการของผู้จ้างกับผู้สมัครงาน การเข้าไม่ถึงสิทธิของกลุ่มแรงงานต่างด้าว และแรงงานนอกระบบ เนื่องจากการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ระบบทะเบียนแรงงานเพื่อนำมาวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีการจัดทำทะเบียนแรงงานของประเทศไทยอย่างครบถ้วน และข้อมูลทะเบียนแรงงานกระจายอยู่ในหลายกระทรวงและขาดการเชื่อมโยงข้อมูลสำหรับใช้แก้ปัญหาาร่วมกัน ดังนั้น ภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทะเบียนแรงงานที่พร้อมใช้งานเพื่อสนับสนุนการจัดทำนโยบายและมาตรการที่สามารถแก้ไขปัญหาแรงงานและการจ้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยโครงการวิจัยนโยบายและมาตรการเพื่อรองรับและป้องกันผลกระทบของ COVID-19 ต่อแรงงานและการจ้างงาน ระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และพลวัตของการจ้างงานในตลาดแรงงานที่เป็นผลจากมาตรการแก้ปัญหา การระบาดของ COVID-19 ของภาครัฐและประมาณการแนวโน้มการจ้างงานในอนาคตตามฉากทัศน์ต่างๆ 2) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การย้ายกลับถิ่นของแรงงานในช่วงวิกฤตสำหรับการหาแนวทางสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนทางเศรษฐกิจของแรงงาน 3) เพื่อวิเคราะห์และพัฒนาโครงสร้างทะเบียนแรงงานให้เป็นเครื่องมือสำหรับมาตรการเยียวยาจากนโยบายเชิงพลวัตของภาครัฐที่ใช้แก้ปัญหาผลกระทบด้านแรงงาน และ 4) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการ

รองรับผลกระทบของ COVID-19 ต่อแรงงานและการจ้างงาน และการเตรียมความพร้อมกำลังแรงงานสำหรับรองรับการเกิดวิกฤตอื่น

5.4.3 การทบทวนวรรณกรรมของโครงการย่อยที่ 2

ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อธุรกิจในช่วงกว้างในระดับที่แตกต่างกันไป แม้ว่าปัจจุบันยังไม่สามารถคาดการณ์จุดสิ้นสุดของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในประเทศไทยได้ แต่มีคำถามว่าแนวโน้มของภาคธุรกิจหลังการระบาดของ COVID-19 จะเป็นอย่างไร ศูนย์วิจัยกสิกร (2563) ได้ประเมินภาพรวมธุรกิจจากมิติด้านยอดขายและขนาดการผลิตเบื้องต้น พบว่า ธุรกิจที่มีแนวโน้มฟื้นตัวได้ก่อนอย่างค่อยเป็นค่อยไป ได้แก่ ธุรกิจอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค ยาและเวชภัณฑ์ และบริการด้านสุขภาพ ขณะที่ธุรกิจค้าปลีกออนไลน์ บริการเดลิเวอรี่ บริการ Cloud solutions เป็น Sub-segment ของธุรกิจน่าจะยังขยายตัวสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคในยุคดิจิทัล ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของภาคธุรกิจส่งผลต่อความต้องการแรงงานที่เปลี่ยนไป ทักษะของแรงงานที่มีอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นแรงงานทักษะปานกลาง และทักษะต่ำอาจไม่ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจในอนาคต การสร้างทักษะเพิ่มให้แรงงาน (Up-Skill – Re-Skill) หรือการพัฒนาและปรับทักษะของแรงงานเป็นส่วนสำคัญมากยิ่งขึ้น แต่จะดำเนินการอย่างไรให้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพ การติดตามพฤติกรรมของแรงงานเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้กำหนดนโยบายที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายและสามารถปฏิบัติได้จริง มีส่วนช่วยแก้ปัญหาด้านแรงงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

ในช่วงที่เกิดวิกฤตต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศไทยชะลอตัว ส่งผลสืบเนื่องมายังตลาดแรงงานให้ลดการจ้างแรงงานลงแล้ว จ๊อบส์ดีบี (2558) ยังพบสาเหตุของการว่างงานโดยเฉพาะเด็กจบใหม่มีคุณสมบัติและสาขาที่จบการศึกษามาไม่ตรงกับความต้องการตลาด และปัญหาทักษะแรงงานเด็กจบใหม่ไม่เพียงพอและไม่ตรงกับตำแหน่งงาน ปัญหาดังกล่าวนี้เป็นปัญหาที่พบบ่อยที่สุดซึ่งเกิดจากนักศึกษาเลือกเรียนตามกระแสและไม่รู้ว่าตัวเองต้องการอะไร หรืออยากทำอาชีพไหน พอเรียนจบกลับไปเลือกสมัครงานตามตำแหน่งงานที่สนใจมากกว่าเลือกสมัครงานตามสายงานที่เรียนมาทำให้โอกาสที่จะได้ทำงานมีน้อย

เสาวณี และคณะ (2558) และใช้แนวคิด Gross Worker Flows และแบบจำลอง Multinomial Logit ผลการศึกษา พบว่า ภาคการผลิตของไทยค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น และแรงงานส่วนใหญ่ยังมีทักษะอยู่ในระดับต่ำ แรงงานภาคเกษตรที่อยู่ในระบบจะมีความยืดหยุ่นสูงในการเคลื่อนย้ายเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและก่อสร้าง เนื่องจากอาจมีทักษะที่พร้อมต่อการเปลี่ยนย้ายงานได้มากกว่าแรงงานนอกระบบในภาคเกษตรกลุ่มอื่นๆ และแรงงานที่มีการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษามีโอกาสที่จะเคลื่อนย้ายแรงงานสูงกว่าแรงงานที่มีการศึกษาต่ำกว่านี้ นอกจากนี้อัตราค่าจ้างที่สูงขึ้นยังเป็นแรงจูงใจให้แรงงานเคลื่อนย้ายทั้งในภาคการผลิตเดียวกัน (Intra-sectoral Mobility) และระหว่างภาคการผลิต (Inter-sectoral Mobility) มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ค่าจ้างแรงงานมีผลกระทบต่อ การเคลื่อนย้ายแรงงานภาคเกษตรน้อยกว่าปัจจัยส่วนบุคคล (สุวพร, 2558)

โครงสร้างทะเบียนข้อมูลแรงงานจะช่วยให้เกิดการเยียวยาแรงงานควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะแรงงานให้สามารถอยู่รอดได้ในโลกหลังวิกฤต ผ่านการเชื่อมโยงการดำเนินการด้านการจัดหางานและการพัฒนาทักษะแรงงานเข้าด้วยกันทั้งในส่วนของผู้ดำเนินนโยบายภาครัฐ ความต้องการแรงงานและทักษะของนายจ้าง และอุปทานด้านแรงงานและความสนใจในการเข้าถึงช่องทางการยกระดับ/ปรับทักษะของแรงงาน และจะเอื้อให้สามารถวิเคราะห์ผลการจับคู่ตำแหน่งที่เหมาะสมได้อย่างรวดเร็วตามทักษะหรือความสามารถของแรงงาน เพื่อช่วยให้แรงงานที่ได้รับผลกระทบและต้องออกจากงาน สามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ง่ายขึ้น โดยอาศัยข้อมูลข่าวสารตำแหน่งงานว่างที่มาจากการจ้างงานภาครัฐและภาคเอกชน แรงงานหรือภาคธุรกิจอาจใช้เวลาในช่วงวิกฤตเป็นโอกาสในการยกระดับและปรับทักษะของตัวเองหรือบุคลากรในองค์กรไปสู่อาชีพหรือรูปแบบการผลิตในอนาคต โดยเฉพาะหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนตามความสามารถและตามความต้องการของนายจ้างที่อิงกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม หากสถานการณ์จ้างงานกลับมาปกติแล้ว ระบบนี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของตลาดแรงงานผ่านการเคลื่อนย้ายแรงงานที่เสรี และนำไปสู่อาชีพหรือตำแหน่งงานที่มองไปในอนาคตมากขึ้น รวมถึงการเอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนบุคลากรที่มีความสามารถระหว่างหน่วยงานที่เป็นธุรกิจ SMEs กับบริษัทขนาดใหญ่เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำงานและความรู้ได้ (สุริยะ และคณะ, 2563)

5.4.4 ระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยของโครงการย่อยที่ 2

ขั้นตอนที่ 1: การวิเคราะห์ปัญหาแรงงานย้ายกลับถิ่น และแรงงานหางานใหม่ ในช่วง COVID-19 ขั้นตอนนี้เป็นการทบทวนวรรณกรรมและรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น โดยวิเคราะห์ข้อมูลบางส่วนด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในกระบวนการ Foresight ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการประชุมกลุ่มเฉพาะ (Focus Group) ร่วมกับขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 2: การสร้างระบบทะเบียนแรงงานเริ่มจากการทบทวนวรรณกรรมและรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง และจัดการประชุมกลุ่มเฉพาะ (Focus group) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาระบบทะเบียนแรงงานที่สมบูรณ์และพร้อมใช้งาน การวิเคราะห์และพัฒนาโครงสร้างระบบทะเบียนแรงงานใช้การพัฒนาแบบจำลองฐานข้อมูล (Data Model) เช่น การเชื่อมโยงและให้บริการข้อมูลระหว่างหน่วยงานผ่าน Application Program Interface (API) เพื่อสร้างการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่สามารถใช้งานได้จริง ร่วมกับการออกแบบกระบวนการประมวลผลข้อมูล (Data Processing) ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) ด้วยแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ และจัดทำเป็นโครงการนำร่องเพื่อผลักดันให้เกิดการใช้งานอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการสร้างทะเบียนแรงงานให้ครอบคลุมแรงงานทั่วประเทศ

ขั้นตอนที่ 3: การจัดทำนโยบายและมาตรการเพื่อรองรับและป้องกันผลกระทบของ COVID-19 ต่อแรงงานและการจ้างงาน ขั้นตอนนี้เป็นการเชื่อมโยงผลการศึกษาที่ได้จากส่วนต่าง ๆ สู่ข้อเสนอแนะเชิง

นโยบายโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยจะใช้การสัมภาษณ์และการจัดประชุมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจถึงแนวทางการตอบสนองต่อนโยบายและมาตรการของภาครัฐ

5.4.5 ผลการวิจัยของโครงการย่อยที่ 2

ผลการวิจัยของโครงการย่อยที่ 2 สามารถแบ่งออกเป็นสามส่วนหลักได้แก่ (1) การจ้างงานในตลาดแรงงานที่เป็นผลจากมาตรการแก้ปัญหา COVID-19 ของภาครัฐ ที่กล่าวถึงผลกระทบของสถานการณ์และพลวัตของการจ้างงานในตลาดแรงงานที่เกิดจากมาตรการแก้ไขปัญหา COVID-19 ของภาครัฐและแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต (2) การย้ายกลับถิ่นของแรงงาน และแรงงานหางานใหม่ในช่วงวิกฤตที่ครอบคลุมเรื่องการเสริมทักษะให้แรงงานไทยจากวิกฤตเศรษฐกิจ รัฐบาลไทยอยู่ตรงไหนในมิติใหม่แห่งการศึกษา ความสำคัญของทักษะแรงงานในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลางและการพัฒนาเทคโนโลยีและการจ้างงาน และ (3) การพัฒนาโครงสร้างทะเบียนแรงงานซึ่งประกอบไปด้วยโครงสร้างแรงงานแบบไทยรายได้สูงด้วย S-curve Plus และโครงสร้างทะเบียนแรงงานไทยในปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างเต็ม

5.4.6 อภิปรายและวิจารณ์ผลของโครงการย่อยที่ 2

สมมติฐานการวิจัยของโครงการย่อยที่ 2 มีทั้งหมดสามข้อได้แก่ (1) แรงงานและการจ้างงานในช่วงวิกฤตส่งผลกระทบต่อแบบพลวัต (2) ปัญหาแรงงานการย้ายถิ่นกลับ และแรงงานหางานใหม่ในช่วงวิกฤตส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ และ (3) ปัญหาด้านแรงงานและการจ้างงานสามารถใช้โครงสร้างทะเบียนแรงงานเป็นเครื่องช่วยแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ

การใช้นโยบายของภาครัฐในช่วงวิกฤต COVID-19 เพื่อจัดการกับผลกระทบของตลาดแรงงานยังขาดประสิทธิภาพและปัญหาตลาดแรงงานหลายอย่างยังไม่ได้รับการแก้ไข ตัวอย่างเช่น นโยบายการบริหารแรงงานต่างด้าวโดยผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายหรือใบอนุญาตทำงานสามารถทำงานในประเทศไทยได้อย่างถูกกฎหมายตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ เมื่อถึงระยะเวลาที่กำหนดไว้ก็ประกาศขยายระยะผ่อนผันออกไปทำให้การแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายยังไม่ประสบความสำเร็จ ในส่วนโครงการพัฒนาทักษะของแรงงาน (Training Schemes) มีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการคิดเป็นสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนแรงงานในตลาดแรงงานทั้งหมด เป็นต้น การประเมินผลลัพธ์จากการใช้นโยบายด้านแรงงานใช้ตัวชี้วัดจากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการเพียงอย่างเดียวไม่มีการติดตามประเมินผลผู้เข้าร่วมโครงการในระยะยาวผลกระทบจากนโยบายด้านแรงงานมีลักษณะที่ซับซ้อนไม่ใช่แค่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานเท่านั้น ยังส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง เช่น ผลิตภาพแรงงาน การลดความยากจน เป็นต้น การดำเนินนโยบายในรูปแบบเดิมทำให้นโยบายการพัฒนาด้านแรงงานขาดความต่อเนื่องไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและไม่รองรับผลกระทบตลาดแรงงานช่วงการวิกฤต

5.4.7 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะของโครงการย่อยที่ 2

มุมมองตลาดแรงงานในอนาคตภายใต้ฉากทัศน์ที่ประเทศไทยเป็นประเทศรายได้สูงด้วยอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวหรือ “Green S-Curve Plus: GSCP” ประกอบด้วย อุตสาหกรรมพลังงานสีเขียว (Green Energy) อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารสีเขียว (Green Agriculture and Food) อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสีเขียว (Green Technology) อุตสาหกรรมการแพทย์และการท่องเที่ยว (Medical and Tourism) ขณะที่อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital Industry) เป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ผนวกอยู่ในอุตสาหกรรมเหล่านี้ ในมุมมองตัวชี้วัดของโครงสร้างแรงงานคือการเพิ่มรายได้ประชาชาติต่อหัวสูงถึงเกือบร้อยละ 80 เมื่อนำมาใช้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาแรงงานสามารถจำแนกได้เป็นสามกลุ่มคือ

1) เพิ่มแรงงานทักษะสูง 1 ล้านคน ในกลุ่ม STEM (วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์) ทั้งจากการรับแรงงานข้ามชาติทักษะสูง และการยกระดับแรงงานตามแนวทางของ Eastern Economic Corridor: EEC

2) ยกระดับทักษะลูกจ้าง 8 ล้านคน ในกลุ่มที่ไม่ได้จบการศึกษาด้าน STEM และทำงานในระดับปฏิบัติการที่ยังไม่เชี่ยวชาญ เพื่อให้ก้าวหน้าในสายอาชีพทั้งในสาขาเศรษฐกิจเดิมหรือย้ายข้ามไปทำงานในสาขาใหม่

3) สร้างศักยภาพผู้ประกอบการ 11 ล้านคน โดยเฉพาะกลุ่ม SMEs และผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่อยู่ในนอกระบบที่มีรายได้น้อยกว่าธุรกิจในระบบที่มีพื้นฐานใกล้เคียงกัน อาทิ การศึกษา อาชีพ และครอบครัว เป็นต้น

การปรับโครงสร้างแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไปสู่ HIT ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือสร้างแรงจูงใจให้ผู้มีส่วนได้เสียเห็นถึงประโยชน์จากการใช้ข้อมูลโครงสร้างทะเบียนแรงงานด้วยการออกแบบนโยบายเพื่อจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม โดยใช้ประโยชน์สูงสุดจากโครงสร้างทะเบียนแรงงาน ซึ่งเกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงฐานข้อมูลทะเบียนและแบบสำรวจต่าง ๆ

แผนการพัฒนาโครงสร้างทะเบียนแรงงานในระยะสั้น เริ่มจากการสร้างโอกาสการใช้ข้อมูลที่หน่วยงานภาครัฐยังกังวลต่อความเสี่ยงอันเกิดจากการใช้งานข้อมูลร่วมกันคือการจัดตั้งห้องทดลองปฏิบัติการด้านการใช้ข้อมูล หรือ Data Labs แล้วต่อยอดผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปสู่ นโยบายตลาดแรงงาน (Labor Market Policy) ในพื้นที่ทดลอง (Sandbox) สำหรับใช้ในสถานการณ์ปกติและช่วงที่เกิดวิกฤต ร่วมกับการสร้างความตระหนักให้แรงงานเห็นความสำคัญของโครงสร้างทะเบียนแรงงาน เช่น การให้มาตรการช่วยเหลือเมื่อเกิดวิกฤตแบบอัตโนมัติโดยไม่ต้องลงทะเบียนขอรับความช่วยเหลือกับภาครัฐ การพัฒนาโครงสร้างทะเบียนแรงงานในระยะยาวใช้การขยายผลจาก Sandbox ให้เกิดการใช้งานจริง โดยเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนร่วมใช้งาน Data Labs ภายใต้กรอบธรรมาภิบาลที่รัดกุม เพื่อจัดทำนโยบายด้านแรงงานที่พาประเทศไทยไปสู่ประเทศรายได้สูงภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงในอนาคต

5.4.7 บรรณานุกรมของโครงการย่อยที่ 2

ภาษาไทย

กระทรวงแรงงาน. (2564). เรียกใช้เมื่อ 11 มิถุนายน 2564 จาก <https://www.ไทยมีงานทำ.com/>

กัมพล พรพัฒน์ไพศาลกุล. (2563). Labor Market Digital Transformation: ทนทางด้านวิกฤต.

Focused and Quick(171).

เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว. (2561). ช่องว่างทักษะกับนโยบายที่มีต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จ๊อบเอสดีบี. (2558). ปัญหาเด็กจบใหม่ว่างงานเป็นเพราะอะไร. เรียกใช้เมื่อ 11 มิถุนายน 2564 จาก <https://th.jobsdb.com/th-th/articles/%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B9%87%E0%B8%81%E0%B8%88%E0%B8%9A%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B9%88%E0%B8%A7%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99/>

พงศ์ทัต วนิชานันท์. (2563). การศึกษาพื้นฐานในยุค โควิด-19: จะเปิด-ปิดโรงเรียนอย่างไร. เรียกใช้เมื่อ 11 มิถุนายน 2564 จาก <https://tdri.or.th/2020/05/basic-education-in-covid-19-crisis-reopening-school-after-lockdown/>

พิริยะ ผลพิรุฬห์, เดือนฉาย กองเงิน, และ กชชญาณ์ เถาลัดด . (2559). ความไม่สอดคล้องทางการศึกษา และผลกระทบต่อตลาดแรงงานไทย. พัฒนาการเศรษฐกิจปริทรรศน์(10).

วรากรณ์ สามโกเศศ. (2564). www.ไทยมีงานทำ.com แพลตฟอร์มของวันนี้และอนาคต ช่วยปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทย. BOT พระสยาม MAGAZINE(2/2564).

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2563). จับตา ธุรกิจไหนฟื้นก่อน ฟื้นหลังโควิด. เรียกใช้เมื่อ 11 มิถุนายน 2564 จาก https://www.kasikornbank.com/SiteCollectionDocuments/business/sme/knowledge/article/KSMEAnalysis/Goodandbadsmesme_SME/Goodandbadsmesme_SME.pdf

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย . (2553). โครงการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างพื้นที่อุตสาหกรรมและอาชีพ.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2563). สถิติการระบาดเปรียบเทียบระหว่าง ไต้หวัน กับ ไทย. เรียกใช้เมื่อ 11 มิถุนายน 2564 จาก <https://www.covidpolicywatch.com>

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. (2563). ส.อ.ท.เปิดผลสำรวจสถานการณ์การจ้างงานในช่วงวิกฤต COVID-19. Retrieved มิถุนายน 11, 2564, from <https://fti.or.th/wp->

content/uploads/2020/07/%E0%B8%AA%E0%B8%AD%E0%B8%97-
%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B8%9C%E0%B8%A5%E0%B8%AA
%E0%B8%B3%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%88%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3
%E0%B8%88%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%87%E0%B8%B2%

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). รายงานสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไทย. กรุงเทพฯ.

สุริยะ ทองเพชร, และคณะ (2563). ยกระดับทักษะคนไทย กลไกพัฒนาชาติ. BOT พระสยาม
MAGAZINE(6/2563).

สุพร ผาสุก. (2558). โครงการพฤติกรรมกรายย้ายถิ่นของแรงงานในประเทศไทย: การย้ายถิ่นของแรงงานมี
ผลกระทบต่อความแตกต่างของค่าจ้างในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรมหรือไม่.

เสาวณี จันทะพงษ์, และคณะ . (2558). กระบวนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันและทิศทาง
หน้าวิเคราะห์จากมุมมองตลาดแรงงาน. เรียกใช้เมื่อ 11 มิถุนายน 2564 จาก

https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/Paper_Labour.pdf

เสาวณี จันทะพงษ์, และ กัมพล พรพัฒน์ไพศาลกุล . (2562). การยกระดับทักษะแรงงานไทย: โจทย์ใหญ่ในยุค
เทคโนโลยีเปลี่ยนโลก. เรียกใช้เมื่อ 11 มิถุนายน 2564 จาก

https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_20Feb2019.aspx

อัมมาร สยามวาลา, ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ ลัทธพิพัฒน์ , และ สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2555). การปฏิรูป
การศึกษารอบไม่สู่การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง. เรียกใช้เมื่อ 11 มิถุนายน 2564 จาก การสัมมนา
วิชาการประจำปี 2554 “ยกเครื่องการศึกษาไทย: สู่การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง”:

https://tdri.or.th/wp-content/uploads/2012/10/s1_ammam.pdf

ภาษาอังกฤษ

EDGE BULLETIN 5. (2019). Skills Shortages in the UK Economy (Vol. 5). The Edge Foundation.

Etm. (2020). Saving jobs in manufacturing. Retrieved June 11, 2021, from

<https://www.etmm-online.com/saving-jobs-in-manufacturing-a-931294/>

JPMORGAN CHASE & Co. (2013). ANNUAL REPORT 2013. Retrieved June 11, 2021, from

<https://www.jpmorganchase.com/content/dam/jpmc/jpmorgan-chase-and-co/investor-relations/documents/2013AR-FULL-09.pdf>

McKinsey & Company. (2020). Responding to coronavirus: The minimum viable nerve center.

Retrieved June 11, 2021, from <https://www.mckinsey.com/business-functions/risk/our-insights/responding-to-coronavirus-the-minimum-viable-nerve-center>

Organisation for Economic Co-operation and Development. (2013). Activating jobseekers: Lessons from seven OECD countries. Retrieved June 11, 2021, from <https://www.oecd.org/els/emp/Employment-Outlook-2013-chap3.pdf>

SkillsFuture Singapore and Workforce Singapore. (2020). covid19 support measures. Retrieved June 11, 2021, from <https://www.ssg-wsg.gov.sg/covid19supportmeasures.html>

U.S. Bureau of Labor Statistics. (2021). unemployment rate in United States 2020. Retrieved

5.5 สรุปโครงการย่อยที่ 3 โครงการ Covid-19 PolicyWatch เฟส 2 เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และโครงสร้างการกำหนดนโยบายและมาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อแก้วิกฤตโควิด-19 และเตรียมรับมือกับวิกฤตโรคอุบัติใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ (ระยะที่ 2)

5.5.1 บทคัดย่อโครงการย่อยที่ 3

ในช่วงเกือบสามปีที่ผ่านมา โควิด-19 ยังคงเป็นปัญหาสาธารณสุขที่ส่งผลกระทบต่อคนแทบทุกกลุ่ม งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อติดตามสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ศึกษาและประเมินมาตรการรับมือในประเทศต่างๆ และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและบรรเทาปัญหา รวมทั้งลดความเสี่ยงต่างๆ และโอกาสที่ระบบบริการสาธารณสุขของประเทศจะล้มเหลวจากการมีผู้ป่วยมากเกินศักยภาพการรักษาของระบบรักษาพยาบาล

คณะผู้วิจัยพบว่า ในภาพรวมนั้นการควบคุมโรคและรักษาโรคของไทยอาศัยศักยภาพพื้นฐานและกลไกของระบบรักษาพยาบาลและระบบสาธารณสุขที่พัฒนาขึ้นมากอย่างมาในครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา รวมทั้งกลไกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่เป็นกำลังสำคัญในชนบท แต่เมื่อการติดเชื้อลุกลามมากขึ้นในปีต่อมา มาตรการหลายมาตรการก็ได้ผลน้อยลง เช่นการติดตามสอบสวนโรค และบางมาตรการก็เลิกทำไปในที่สุด เช่นการตรวจเชิงรุกและการติดตามกลุ่มเสี่ยง และในระยะหลังประเทศไทยก็มีความพยายามปรับเปลี่ยนมาตรการต่างๆ เพื่อเอื้อกับการเปิดเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวมากขึ้น

ที่ผ่านมาการรับมือของประเทศไทยที่ผ่านมา มีทั้งส่วนที่ทำได้ดี เช่น มาตรการหน้ากากซึ่งได้รับความร่วมมือดีมากจากประชาชน การพัฒนาชุดตรวจเชื้อโดยเฉพาะ RT-PCR ประสบความสำเร็จในการเพิ่มศักยภาพการตรวจซึ่งเป็นปัญหามากในช่วงต้น และสามารถผลิต ATK ซึ่งในปัจจุบันก็มี ATK ของไทยจำนวนหนึ่งที่สามารถแข่งขันได้ และการรับถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตวัคซีนแอสตราเซนเนกา (ถึงแม้ว่าในปัจจุบันวัคซีนตัวนี้น่าจะล้าสมัยไปแล้ว) เป็นต้น แต่ก็มีส่วนที่ยังมีปัญหาและควรต้องปรับปรุง เช่น การจัดหาและการกระจายวัคซีนและยา การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการสื่อสารของภาครัฐ นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้เสนอแนะให้ปรับแนวทางหรือวิธีการดำเนินมาตรการต่างๆ ที่น่าจะช่วยให้ประเทศ

ไทยสามารถป้องกัน ควบคุม และรักษาโรคโควิด-19 ได้ดีขึ้น รวมทั้งเสนอแนวทางสร้างกลไกการรับมือกับอุบัติใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

5.5.2 ภาพรวมโครงการย่อยที่ 3

เมื่อปัญหาฉุกเฉินเฉพาะหน้าคลี่คลาย (เช่น ช่วงครึ่งปีจากปลายเดือนพฤษภาคม – พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 ซึ่งจำนวนผู้ติดเชื้อเป็น 0 หรือเลขหลักเดียว ก็ขาด Roadmap ที่ชัดเจน จึงแทบไม่ได้ทำอะไรที่ขยับไปจากจุดเดิม (การติดเชื้อน้อยจึงไม่ค่อยช่วยเศรษฐกิจให้ดีขึ้นในช่วงนั้น) อีกทั้งไม่ได้มีมาตรการอุดช่องโหว่ทั้งชายแดน (รวมการข้ามแดนผิดกฎหมาย/ Human Trafficking) และธุรกิจใต้ดิน (เช่น บ่อน ซึ่งเป็นที่ทราบมานานแล้วว่าเป็นจุดเริ่มของบางคลัสเตอร์ในระลอกแรก) ช่องโหว่เหล่านี้จึงนำไปสู่การระบาดระลอก 2-4 ที่ลุกลามขึ้นอย่างรวดเร็วจนเกินศักยภาพปกติในการควบคุม/รับมือของระบบสาธารณสุขและระบบรักษาพยาบาลของประเทศ หรือแม้กระทั่งด้วยศักยภาพหลังจากที่หน่วยงานต่างๆ ได้พยายาม “เบ่ง” ขยายขึ้นมามากแล้วในช่วงกลางปี 2564 ที่ผ่านมา

โครงการย่อย “Covid-19 PolicyWatch เฟส 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้และโครงสร้างการกำหนดนโยบายและมาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อแก้วิกฤตโควิด-19 และเตรียมรับมือกับวิกฤตโรคอุบัติใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ” มีวัตถุประสงค์หลักในการติดตามสถานการณ์การระบาด รวมทั้งนโยบายและมาตรการด้านสาธารณสุขที่ใช้ในประเทศต่างๆ เพื่อประเมินเบื้องต้น (assess) และถอดบทเรียนจากนโยบายและมาตรการจากทั้งในและต่างประเทศ และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลและสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางการปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อเตรียมรับมือกับวิกฤตโรคอุบัติใหม่ในอนาคตที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.5.3 การทบทวนวรรณกรรมของโครงการย่อยที่ 3

ตั้งแต่ปลายปี 2562 (2019) ได้เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในประเทศจีน แล้วต่อมาได้ขยายไปสู่ประเทศไทยและประเทศอื่นๆ มากกว่า 200 ประเทศในเกือบทั้งโลกตั้งแต่ปี 2563 มาเป็นเวลาสองปีแล้ว ณ 11 กุมภาพันธ์ 2565 มีผู้ติดเชื้อสะสมมากถึง 408.45 ล้านคน (หรือร้อยละ 5.1 ของประชากร) โดยเพิ่มขึ้นจากครึ่งปีก่อน (สิงหาคม 2564) เท่าตัว หรือเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 56-58 ตั้งแต่ช่วงที่เชื้อสายพันธุ์โอมิครอนเริ่มขยายตัวในประเทศต่างๆ ตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายน 2564 จำนวนผู้เสียชีวิตทั่วโลกก็เพิ่มขึ้นเป็น 5.6 ล้านคน ถึงแม้จะมีอัตราการเสียชีวิตที่ลดลงเหลือร้อยละ 1.42 (จากที่เคยอยู่ประมาณร้อยละ 4 ในระยะแรกและประมาณร้อยละ 2 ในปีที่ผ่านมา) ซึ่งอาจทำให้คนจำนวนไม่น้อยเริ่มมองภาพในแง่ดีว่าเชื้อสายพันธุ์โอมิครอนจะช่วยนำไปสู่จุดจบของการเป็นโรคระบาดที่รุนแรง แต่ความสามารถในการแพร่ระบาดของเชื้อสายพันธุ์นี้ ซึ่งทำให้หลายประเทศรวมทั้งไทย กลับมาเข้าสู่ระลอกใหม่ของการระบาดที่จำนวนผู้ติดเชื้อยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ก็ยังย้ำเตือนว่าทั้งโลกและประเทศไทยยังมีความเสี่ยงที่อาจจะประสบกับการระบาดที่ยังรุนแรงและก่อความเสียหายได้มากไม่น้อยกว่าในช่วงสองปีที่ผ่านมา

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ตั้งแต่ระลอก 3 ในเดือนเมษายน 2564 ถึงระลอก 4 มีความรุนแรงมากกว่า 2 ระลอกแรกมาก โดยในระลอก 3 เชื้อไวรัสสายพันธุ์หลักที่แพร่ระบาดคือสายพันธุ์อัลฟา (Alpha Variant) และตั้งแต่ประมาณกลางเดือนมิถุนายน 2564 ก็เข้าสู่ในระลอกที่ 4 ซึ่งเชื้อไวรัสสายพันธุ์หลักที่แพร่ระบาดก็กลายมาเป็นสายพันธุ์เดลต้า (Delta Variant) ที่มีความสามารถแพร่เชื้อได้เร็วขึ้นไปอีก ส่งผลให้ระบบรองรับผู้ติดเชื้อของระบบสาธารณสุขไทยไม่สามารถขยายตัวได้ทัน ทำให้ต้องมีการนำมาตรการการแยกกักตัวที่บ้าน (Home Isolation) และแยกกักตัวในชุมชน (Community Isolation) มาช่วยเสริมเพื่อให้สามารถรองรับผู้ติดเชื้อจำนวนมากได้ และช่วยให้สถานพยาบาลปกติที่ว่างสำหรับผู้ป่วยอาการหนักและผู้ป่วยวิกฤตมากขึ้น

ท่ามกลางกระแสของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทุกๆ ประเทศกำลังพยายามอย่างหนักเพื่อให้ประเทศของตนสามารถผ่านพ้นวิกฤตครั้งนี้ไปได้ด้วยดี อย่างไรก็ตาม ดูเหมือนว่าความสามารถในการรับมือของแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันออกไป และเพื่อที่จะวัดความสามารถดังกล่าว หลายๆ องค์กรก็ได้พยายามสร้างดัชนีต่างๆ ขึ้นมา เพื่อนำมาใช้ชี้วัดความสามารถนี้ ซึ่งหนึ่งในดัชนีที่ได้รับความนิยมก็คือ “ดัชนีการฟื้นตัว (recovery index)” ตัวอย่างดัชนีชี้วัดการฟื้นตัวจากวิกฤตโควิด 2019 ที่แพร่หลายในปัจจุบันมีอย่างน้อย 3 ดัชนี เช่น (1) GCI Recovery Index (2) Nikkei COVID-19 Recovery Index และ (3) Bloomberg Resilience Score

5.5.4 ระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยของโครงการย่อยที่ 3

ขั้นตอนที่ 1 ประมวลสถานการณ์และความคืบหน้าของมาตรการต่างๆ ทั้งในไทยและต่างประเทศ และวิเคราะห์เพื่อนำมาประกอบการสังเคราะห์ชุดข้อเสนอแนะนโยบายที่เหมาะสมกับประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษา/ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งของ WHO และประเทศต่างๆ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษา/ทบทวนโครงสร้างองค์กรรวมทั้งกระบวนการรับมือกับโควิด-19 ของประเทศต่างๆ (รวมทั้งสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงของประเทศเหล่านั้นในช่วงโควิด-19)

ขั้นตอนที่ 4 สัมภาษณ์เชิงลึก/สนทนากลุ่ม กับ Key Informant รวมทั้งนักวิชาการ/นักบริหารจากองค์กรและสาขาอาชีพต่างๆ

ขั้นตอนที่ 5 จัดประชุมระดมความเห็น การวิเคราะห์ข้อมูล การประมวลผล และเผยแพร่ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อรับมือสภาพปัญหาทางสาธารณสุขในปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 6 นำผลการศึกษา (รวมทั้งโครงสร้าง/องค์กร และข้อกฎหมายที่ทีมวิจัยเสนอ) มาจัดประชุม/สัมมนา เพื่อรับฟังและให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอของคณะผู้วิจัย เพื่อให้มั่นใจว่าโครงสร้าง/องค์กรที่เสนอมจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทของสังคมไทย

5.5.5 ผลการวิจัยของโครงการย่อยที่ 3

ผลการวิจัยของโครงการย่อยที่ 3 สามารถแบ่งออกเป็น 5 ส่วนหลักได้แก่ (1) การประเมินผลกระทบทางด้านสาธารณสุขที่ประกอบไปด้วยการวัดผลกระทบจากโควิดด้วยการตายส่วนเกิน ภาวะ Long COVID และภาวะโรคของโควิด-19 (2) การระบุช่องว่างของระบบสุขภาพสำหรับการรับมือโรคอุบัติใหม่ตาม 6 Building Blocks ของ WHO และ (3) การวิเคราะห์นโยบายและมาตรการเพื่อแก้วิกฤตโควิด-19 ในต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สวีเดน เยอรมนี ไต้หวัน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สหราชอาณาจักร และจีน รวมถึงมีการเปรียบเทียบดัชนีความมั่นคงด้านสุขภาพของโลก (Global Health Security Index/GHS Index) ของไทยและต่างประเทศ (4) การประเมินการรับมือต่อ COVID-19 เพื่อการรับมือโรคอุบัติใหม่ในอนาคต ได้แก่ การประเมินการเตรียมพร้อมสำหรับการระบาดใหญ่ การประเมินการจัดการภาวะวิกฤต การประเมินการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ และ (5) การรับมือโควิดในเชิงพื้นที่: บทบาทของ รพ.สต. และ อสม.

5.5.6 อภิปรายและวิจารณ์ผลของโครงการย่อยที่ 3

โครงการย่อยที่ 3 มีสมมติฐานคือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังไม่กลับไปสู่ภาวะปกติภายในปี 2565 นั้น โครงการย่อยนี้จะปรับข้อเสนอการปรับระบบหรือมาตรการให้เหมาะสมกับการรับมือกับสถานการณ์การระบาดที่อาจเปลี่ยนแปลงไปทั้งในกรณีที่รุนแรงขึ้น หรือรุนแรงน้อยลงแต่อาจมีปัญหาคือใหม่เกิดขึ้นมาแทนด้วย ซึ่งอาจต้องมีมาตรการอื่นมารองรับด้วยเช่นกัน

จากการทำวิจัยของโครงการย่อยที่ 3 พบว่า ปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าโควิด-19 คงยังไม่หายไปในอนาคตอันใกล้ (หลังจบโครงการนี้) เราน่าจะเห็นการพัฒนาของสายพันธุ์ไวรัสไปเรื่อยๆ แต่สิ่งที่เริ่มทวีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่แพ้กัน คือ การเตรียมความพร้อมสำหรับการรับมือโรคอุบัติใหม่ที่อาจเกิดขึ้นจากเชื้ออื่นๆ เพราะโควิด-19 คงจะไม่ใช่วirusอุบัติใหม่ที่สำคัญโรคสุดท้าย ที่ผ่านมามีการกลับมาของเชื้อตัวเก่าอย่างไข้หวัดใหญ่ รวมไปถึงฝีดาษลิง ดังนั้น การเรียนรู้การรับมือโควิด-19 ในครั้งนี้จะเป็นกุญแจสำคัญต่อความสำเร็จของการรับมือโรคอุบัติใหม่ในอนาคต

5.5.7 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะของโครงการย่อยที่ 3

ในการรับมือกับการระบาดที่มีพลวัตสูงและคาดการณ์ยากอย่างโควิด-19 ไทยได้นำมาตรการใหม่ๆ หลายมาตรการมาใช้ เช่น โรงพยาบาลสนาม (รวมทั้ง ICU ในโรงพยาบาลสนาม) และการกักตัวที่บ้านและชุมชน (HI/CI) รวมทั้งกลไกการนำผู้ติดเชื้อเข้าสู่กระบวนการรักษา/โครงการต่าง ๆ เช่น ระบบ 1330 และกลไกการรักษาแบบผู้ป่วยนอกที่ร่วมกับร้านยาโดย สปสช. ซึ่งในช่วงเริ่มต้นหรือช่วงวิกฤต หลายมาตรการ/กลไกมีความขลุกขลิกอยู่ไม่น้อย ในหลายกรณีเราก็ได้เห็นปัญหาเดิมๆ เมื่อมีการเปิดโรงพยาบาลสนาม และ HI/CI ขึ้นมาในพื้นที่ใหม่ๆ บางพื้นที่ ที่บ่งชี้ว่าการขาดการสรุป/ถอดบทเรียนและบันทึกปัญหาและแนวทางแก้ไขที่เป็นระบบ ก็ทำให้พื้นที่อื่นที่ต้องใช้มาตรการเหล่านี้ต้องมาเริ่มต้นเรียนรู้ใหม่ในแต่ละครั้ง แต่ในหลายพื้นที่ก็ได้เรียนรู้และปรับมาตรการเหล่านั้นเมื่อเวลาผ่านไป รวมทั้งได้ขยายขอบเขตบางมาตรการมาใช้ต่อ เช่น การใช้ร้านขายยา/เภสัชชุมชนในการรักษาโรคอื่นด้วย

การระบาดใหญ่ของโควิด-19 ในครั้งนี้ถือว่าเป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับคนไทย สังคมไทย และรัฐบาลไทย การระบาดได้เผยให้เห็นถึงความเปราะบางของระบบการรักษาพยาบาล โครงสร้างทางเศรษฐกิจ และโครงข่ายการคุ้มครองทางสังคมของประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวของเราด้วย บทเรียนที่ได้รับจากวิกฤตครั้งนี้จะกำหนดรูปแบบการตอบสนองของเราต่อความท้าทายในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นโรคระบาดครั้งใหม่ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือภัยคุกคามอื่นๆ เราได้เห็นถึงความสำคัญของการเตรียมพร้อม ความร่วมมือ และความเห็นอกเห็นใจกันผ่านการตอบสนองต่อวิกฤต มองอีกนัยหนึ่งวิกฤตการณ์ครั้งนี้ก็เป็นเหมือนโอกาสที่จะช่วยให้เรากลับมาคิดทบทวนและสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียมและยั่งยืนมากขึ้น สังคมที่พร้อมรับมือกับความท้าทายใหม่ๆ ในอนาคต

5.4.7 บรรณานุกรมของโครงการย่อยที่ 3

ภาษาไทย

กระทรวงสาธารณสุข. (3 สิงหาคม 2564). มาตรการการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ Bubble and Seal. เข้าถึงวันที่ 4 สิงหาคม 2564 จาก <http://nongkhai.labour.go.th/attachments/article/1250/Bubble%20and%20seal%20EOC%203.8.64.pdf>.

กรมควบคุมโรค. (2564). สถานการณ์ผู้ติดเชื้อ COVID-19 อัปเดตรายวัน. เข้าถึงวันที่ 24 สิงหาคม 2564 จาก รายงาน <https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard/>.

กรมควบคุมโรค. (2564). แนวโน้มผู้ติดเชื้อ ตามกลุ่มเสี่ยงต่างๆ. เข้าถึงวันที่ 24 สิงหาคม 2564 จาก <https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard/?dashboard=select-trend-type>.

ข่าวสด ออนไลน์. (31 กรกฎาคม 2564). หมอเผยปัญหา Home isolation ยาไปถึงไม่ทันทำอาการหนัก ห่วงตายที่บ้านเพิ่ม. เข้าถึงวันที่ 18 สิงหาคม 2564 จาก https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_6539691.

Jiratchaya Chaichumkhun. (4 สิงหาคม 2564). เข้าระบบไม่ได้ โทรไปไม่รับ: ถาม-ตอบข้อสงสัย กับ สปสช. ทำไมระบบ Home Isolation ถึงมีปัญหา?. The Matter. เข้าถึงวันที่ 24 สิงหาคม 2564 จาก <https://thematter.co/social/public-health/problem-home-isolation/151134>.

เดลินิวส์. (1 สิงหาคม 2564). หวั่น Home isolation ทำคนไข้ตายคาบ้าน เหตุจากได้ยารักษาโควิดช้า. เข้าถึงวันที่ 18 สิงหาคม 2564 จาก <https://www.dailynews.co.th/news/112510/>.

ทีมคุณภาพชีวิต. (2 สิงหาคม 2654). 'Home isolation' ยาไปไม่ถึงคนไข้ แน่เปิด'ศูนย์รับยา'ทุกเขตลดเสียชีวิตคาบ้าน. กรุงเทพธุรกิจ. เข้าถึงวันที่ 19 สิงหาคม 2564 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/>.

ภาษาอังกฤษ

CENTER FOR DISEASE CONTROL, DEPARTMENT OF HEALTH, TAIWAN, R.O.C. (November 2004).

เข้าถึงได้จาก Taiwan Center for Disease Control :

<https://www.cdc.gov.tw/File/Get/1DaM5MCJlvYKlbE3PIUzeA>

GRACE LI. (2021). Nikkei COVID-19 Recovery Index. Nikkei Asia, July 2021. Accessed 23

August 2021 from <https://asia.nikkei.com/Spotlight/The-Big-Story/Nikkei-COVID-19-Recovery-Index>.

James Pearson. (2 August 2021). Thailand steps up home isolation as virus cases strain hospitals. Reuters. Accessed on 24 August 2021 from

<https://www.reuters.com/business/healthcare-pharmaceuticals/thailand-steps-up-home-isolation-virus-cases-strain-hospitals-2021-08-02/>.

PEMANDU Associates. (2021). The Global COVID-19 Index (GCI) - Methodology. Accessed 20

August 2021 from [https://covid19.pemandu.org/about/the-global-covid-19-index-\(gci\)---methodology---pemandu-associates](https://covid19.pemandu.org/about/the-global-covid-19-index-(gci)---methodology---pemandu-associates)

บรรณานุกรม

กรุงเทพธุรกิจ. (2564). Retrieved from <https://www.bangkokbiznews.com/>

ข่าวไทยพีบีเอส. (2564). Retrieved from <https://news.thaipbs.or.th/content/309460>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2564). Retrieved from

<https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/2021/Pages/n7564.aspx>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2564).

https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256305TheKnowledge_DebtMeasure.aspx.

ประชาชาติธุรกิจ. (2564). Retrieved from <https://www.prachachat.net/>

ภาคผนวก สรุปผลงานวิจัย/โครงการวิจัย

สรุปผลงานวิจัย/โครงการวิจัย 1 หน้ากระดาษ A4 (สำหรับประชาสัมพันธ์)

1. ชื่อผลงาน/โครงการ (ภาษาไทย) แผนงานวิจัย โครงการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทย: สู่การก้าวผ่านปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืน (ระยะที่ 2)

(ภาษาอังกฤษ) Revitalization of Thai Economy: Roadmap to Achieve Sustainable Recovery from COVID-19 (Phase 2)

2. ชื่อ-นามสกุล นักวิจัย

ภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ

นางสาวสุนันท์ พุ่มคำ

Sunan Phumkham

3. ที่อยู่ติดต่อได้ 565 ซอย रामคำแหง 39 (เทพลีลา) เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310

โทรศัพท์ 02 718 5460 E-mail: nunt_p1@hotmail.com

4. ชื่อหน่วยงาน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ)

5. ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการเสร็จ พ.ศ. 2566

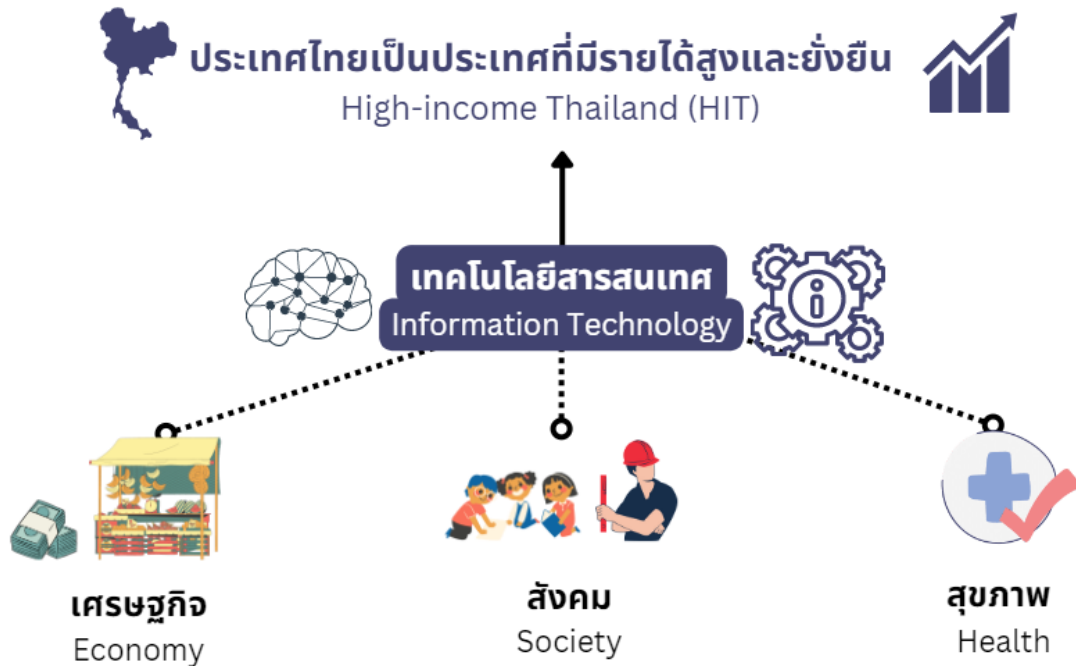
6. คำค้น Keyword

(ภาษาไทย) โควิด-19 การติดตามสถานการณ์และประเมินผล การปรับตัว มาตรการฟื้นฟู นโยบายสาธารณะ

(ภาษาอังกฤษ) COVID-19, Monitoring and Evaluation, Adaptation, Rehabilitation measures, public policy

7. อ้างอิง (ใส่ URL ที่สามารถเข้าถึงเอกสารได้กรณีเผยแพร่ผลงานฉบับเต็มทางอินเทอร์เน็ต ถ้าไม่มีให้เว้นว่างไว้)

8. รูปภาพหรือภาพเคลื่อนไหว



9. คำอธิบาย 1 หน้ากระดาษ A4

ผลกระทบของปัญหาโควิด-19 ได้สะท้อนให้เห็นถึงจุดอ่อนของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าไม่สามารถรับมือกับความเสี่ยงต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่เพียงพอ แต่วิกฤตก็ได้สร้าง “โอกาส” ในการขัดเกลายุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศให้เฉียบคมขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้น กรอบแนวคิดของโครงการวิจัยชิ้นนี้คือ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ยั่งยืน ต้องมีการพัฒนาบนพื้นฐาน 3 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านสังคม การพัฒนาด้านสุขภาพ โดยมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการยกระดับประเทศให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน จึงมุ่งเน้นในการนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อผลักดันประเทศให้กลับสู่เส้นทางการพัฒนาในระยะยาว โดยอาศัยการหนุนเสริม

ข้อเสนอการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืน อาศัยการจัดการใน 3 มิติ ได้แก่ (1) Known-knowns คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วและต้องการข้อเสนอเพื่อตอบสนองต่อปัญหาดังกล่าว หรือก็คือโควิด-19 ไทยต้องทำอะไรบ้างเพื่อการเติบโตหลังโควิด-19 (2) Known-unknowns คือ ปัญหาในอนาคตที่เกิดขึ้นในลักษณะคล้ายคลึงกัน สามารถนำเอาบทเรียนการจัดการวิกฤตนี้ไปประยุกต์ใช้ (3) Unknown-unknowns คือ ปัญหาในอนาคตที่ไม่สามารถคาดเดาได้ล่วงหน้า ต้องการการเตรียมความพร้อมในเชิงหลักการเพื่อประยุกต์พลิกแพลงรับมือวิกฤติ

ในส่วนของ known-known นั้น ทางออกจากรักถุติ ต้องมีการดำเนินการที่สำคัญในระดับนโยบาย และในระดับโครงสร้าง ด้านระดับนโยบายต้องมีการผลักดันประเทศไทยกลับสู่เส้นทางการเป็นประเทศรายได้สูง ดังนี้ **ภาคท่องเที่ยว** การพัฒนาภาคท่องเที่ยวในเชิงปริมาณไม่สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน ต้องอาศัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่คุ้มค่าต่อการจ่ายที่สูงขึ้น **ภาคเกษตร** ต้องแก้ไขหนี้สินเกษตรกรให้ยั่งยืนผ่านเส้นทางการพัฒนาเกษตรกรสู่ความยั่งยืน 4 เส้นทาง ได้แก่ การเกษตรผสมผสาน การเกษตรไฮเทค วิชาสาหกิจการเกษตร และการพัฒนาภาคเกษตรของทุกภาคส่วน **อุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมสีเขียว** ต้องเร่งพัฒนาแรงงานให้มีความทักษะเพิ่มสูงมากยิ่งขึ้น โดยศึกษาทักษะที่อุตสาหกรรม S-Curve ของประเทศไทยมีความต้องการ นอกจากนี้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาระบบวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้าง **ระบบการวิเคราะห์และจัดการปัญหาโรคระบาด** ที่ครอบคลุมการเก็บข้อมูล การวิจัย และการจัดการความรู้ และกลจักรที่จะขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศรายได้สูงต้องอาศัยกลไกเชิงโครงสร้างที่สำคัญ 2 ส่วนที่ต้องสร้างขึ้นใหม่ ได้แก่ โครงสร้างทะเบียนข้อมูลแรงงาน โครงสร้างองค์กรรับมือโรคอุบัติใหม่และวิกฤตฉุกเฉินที่สำคัญ การรับมือโรคอุบัติใหม่และวิกฤตฉุกเฉินที่สำคัญ ในด้านการควบคุมโรค และมาตรการอื่นที่กว้างไปกว่าด้านการแพทย์และสาธารณสุขด้วย

ต่อมาส่วน Known-unknowns คือ การถอดแบบวิกฤตการณ์โควิด-19 ออกมาเป็นต้นแบบในการจัดการกับวิกฤตการณ์ที่คล้ายคลึงกับโควิด-19 ในอนาคต เมื่อพิจารณาย้อนหลังถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน จะพบว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดสามารถจำแนกออกได้เป็นการแพร่ระบาดรวม 5 ระลอก ได้แก่ (ก) **ช่วงก่อนที่จะเกิดการแพร่ระบาดในวงกว้างที่เป็นโจทย์ทางด้านสุขภาพเป็นหลักที่ภาครัฐจะต้องเลือก**

พิจารณาถึงขนาดและความรุนแรงของปัญหาเพื่อวางกลยุทธ์ในการรับมือที่เหมาะสม (ข) **ช่วงที่การแพร่ระบาดเริ่มเพิ่มสูงขึ้นในวงกว้าง**ที่ต้องเริ่มมองหลายมิติได้แก่ การควบคุมการแพร่ระบาด ระบบการศึกษา กลุ่มแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว เศรษฐกิจในภาพรวมในระยะนี้มีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในวงกว้าง มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ การเอาตัวเปรียบคนอื่นในสังคม การรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินในประเทศ และการวางระบบสุขภาพเพื่อรองรับปริมาณการใช้งาน (ค) **ช่วงที่การแพร่ระบาดถึงจุดสูงสุดและเริ่มลดลง**ที่ต้องเริ่มแก้ไขภัยทางด้านเศรษฐกิจเริ่มเปลี่ยนเป็นปัญหาเฉพาะจุด ปัญหาจากการเรียนทางไกล การย้ายงานของแรงงาน การลดมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาด การพิจารณาเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ การปรับโครงสร้างหนี้ (ง) **ช่วงที่การแพร่ระบาดลดลงเป็นอย่างมาก**ที่ต้องพิจารณาความพร้อมของประชาชนและสังคมในการใช้ชีวิตแบบสถานการณ์กลับมาเป็นปกติ และมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ได้แก่ นโยบายเพื่อขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ นโยบายปรับปรุงผลิตภาพในการทำธุรกิจแบบเดิมที่มีศักยภาพสูง การจัดเก็บภาษีลักษณะก้าวหน้าเพื่อชดเชยรายจ่ายที่ผ่านมา การสนับสนุนการแก้หนี้ของประชาชนและภาคธุรกิจ และการพิจารณาปรับเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ

ส่วนสุดท้าย Unknown-unknowns คือ วิกฤติการณ์ที่มาในรูปแบบที่ไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะเป็นรูปแบบใด การรับมือกับปัญหาในรูปแบบนี้ ต้องอาศัยการเตรียมองค์ความรู้ในประเทศทุกภาคส่วนให้มีความยืดหยุ่นเพียงพอเพื่อให้เกิดความพร้อมต่อการรับมือในทุกสถานการณ์เสี่ยง ซึ่งสรุปออกมาในรูปแบบของ **10 หลักการ (principles)** เป็นองค์ความรู้ที่ใช้ในการเอาตัวรอดจากวิกฤติการณ์ในอนาคต ได้แก่ (1) **ภาพอนาคตบ่งชี้ว่าวิกฤติการณ์ในอนาคตมีแนวโน้มที่จะคาดเดาไม่ได้** เกิดขึ้นบ่อยครั้ง เกิดขึ้นแบบซ้ำซ้อน และมีแนวโน้มรุนแรงมากยิ่งขึ้น (2) **ทางออกจากวิกฤติต้องมาจากทุกภาคส่วน** ระดับหนึ่งสาธารณะของไทยเพิ่มสูงขึ้นและเข้าใกล้ระดับที่ในภาควิชาการระบุว่าอาจจะส่งผลกระทบต่ออัตราเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ข้อจำกัดดังกล่าวทำให้ภาคส่วนอื่นๆ ต้องเข้ามาหนุนเสริมเพื่อแก้ไขวิกฤติมากขึ้น (3) **คิดให้ถี่ถ้วนก่อนจ่าย** ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัย การออมจะเป็นสิ่งที่จำเป็นมากยิ่งขึ้นเพื่อรองรับวิกฤติในอนาคต (4) **ยึดมั่นหลักการเพื่อผลประโยชน์ในระยะยาว** การแก้ไขปัญหาในระยะสั้นที่เหมาะสมไม่ให้เกิดภาวะในระยะยาว (5) **เรียนรู้ปรับตัวในยามวิกฤติ** การเปลี่ยนสังคมที่หวังพึ่งรัฐเป็นอันดับแรกเป็นการเริ่มต้นที่การแก้ไขด้วยตนเองเสียก่อน (6) **เร่งจัดการกับปัญหาหนี้ครัวเรือนและหนี้ภาคธุรกิจ** เพื่อสร้างเกราะป้องกันวิกฤติการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (7) **เพิ่มบทบาทของภาคท้องถิ่นในการร่วมจัดการปัญหา** การรักษาสอดคล้องที่เหมาะสมระหว่างบทบาทของส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นในการร่วมมือกันจัดการกับปัญหาให้เกิดประสิทธิภาพสูงที่สุด (8) **การบูรณาการ 4 ศาสตร์ในการสู้กับวิกฤติ** ได้แก่ มาตรฐานสากล วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวิจัยและพัฒนา (9) **Trade-off และ Uncertainty** มาตรการที่เข้มงวดมีผู้ที่ต้องเสียผลประโยชน์และมาตรการที่เข้มงวดมีความไม่แน่นอน จึงต้องบริหารความเสี่ยงที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม (10) **การสร้างควมไว้วางใจในสังคมหัวใจสำคัญ** ในการสร้างความไว้วางใจ คือ การสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศและการจัดการกับปัญหาในช่วงวิกฤติ

สรุปผลงานวิจัย/โครงการวิจัย 5 บรรทัด

(สำหรับเผยแพร่ในระบบ EXPLORE ผ่านทางเว็บไซต์ www.thai-explore.net)

1. ชื่อผลงาน/โครงการ (ภาษาไทย) แผนงานวิจัย โครงการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทย: สู่การก้าวผ่านปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืน (ระยะที่ 2)

(ภาษาอังกฤษ) Revitalization of Thai Economy: Roadmap to Achieve Sustainable Recovery from COVID-19 (Phase 2)

2. ชื่อ-นามสกุล นักวิจัย

ภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ

นางสาวสุนันท์ พุ่มคำ

Sunan Phumkham

3. ที่อยู่ติดต่อได้ 565 ซอย รามคำแหง 39 (เทพศิลา) เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310
โทรศัพท์ 02 718 5460 E-mail: bisonyabut@tdri.or.th

4. ชื่อหน่วยงาน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ)

5. ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการเสร็จ พ.ศ. 2566

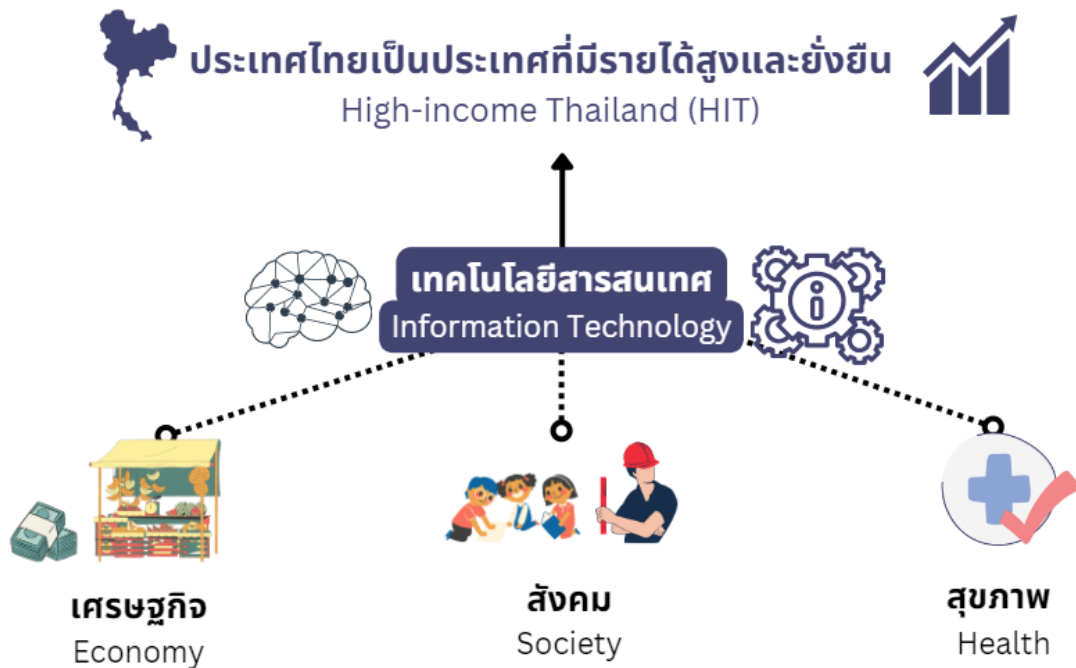
6. คำค้น Keyword

(ภาษาไทย) โควิด-19 การติดตามสถานการณ์และประเมินผล การปรับตัว มาตรการฟื้นฟู นโยบายสาธารณะ

(ภาษาอังกฤษ) COVID-19, Monitoring and Evaluation, Adaptation, Rehabilitation measures, public policy

7. อ้างอิง (ใส่ URL ที่สามารถเข้าถึงเอกสารได้กรณีเผยแพร่ผลงานฉบับเต็มทางอินเทอร์เน็ต ถ้าไม่มีให้เว้นว่างไว้)

8. รูปภาพหรือภาพเคลื่อนไหว



9. คำอธิบาย 5 บรรทัด

ปัญหาโควิด-19 ได้สะท้อนให้เห็นถึงจุดอ่อนของโมเดลการพัฒนาที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าไทยไม่สามารถรับมือกับความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โครงการวิจัยนี้จึงแสวงหาโอกาสในการขัดเกลายุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศให้เฉียบคมขึ้น ด้วยการดำเนินการติดตามสถานการณ์ปัญหารายประเด็นที่มุ่งเน้นในประเด็นที่มีความเร่งด่วน มีความสำคัญ เป็นประเด็นที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งอยู่ภายใต้ประเด็นด้านสาธารณสุข เศรษฐกิจสังคม และแรงงาน

10. นำเข้าข้อมูลสรุปผลงานวิจัย/โครงการวิจัย 5 บรรทัด ในระบบ EXPLORE ผ่านทางเว็บไซต์

www.thai-explore.net

สรุปงานวิจัยในรูปแบบ info graphic (ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ)

1. ตราสัญลักษณ์ของ วช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง



2. ชื่อผลงาน/โครงการ (ภาษาไทย) แผนงานวิจัย โครงการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทย: สู่การก้าวผ่านปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืน (ระยะที่ 2)

(ภาษาอังกฤษ) Revitalization of Thai Economy: Roadmap to Achieve Sustainable Recovery from COVID-19 (Phase 2)

3. ชื่อ-นามสกุล นักวิจัย

ภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ

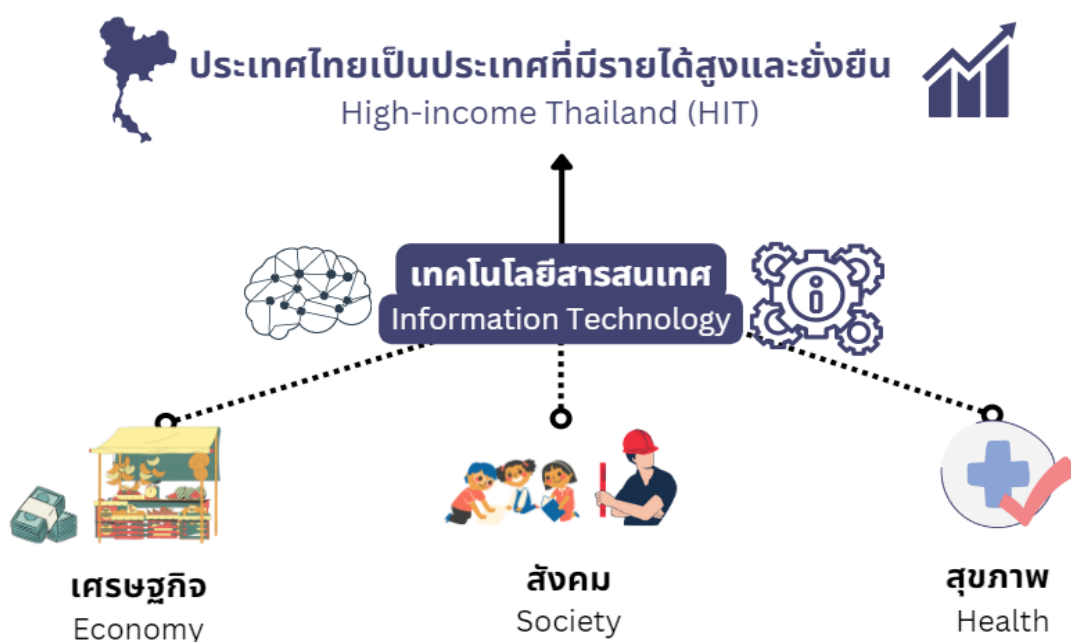
นางสาวสุนันท์ พุ่มคำ

Sunan Phumkham

4. E-mail: nunt_p1@hotmail.com

5. ชื่อหน่วยงาน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ)

6. ประมวลผลงานวิจัยสรุปเป็นภาพ info graphic ในรูปแบบต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ



แบบฟอร์มประเมินผลการวิจัยในการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อโครงการวิจัย แผนงานวิจัย โครงการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทย: สู้การก้าวผ่านปัญหาโควิด-19 อย่างยั่งยืน
(ระยะที่ 2)

ชื่อนักวิจัย นางสาวสุนันท์ พุ่มคำ หน่วยงาน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน 1,000,000 บาท ปีงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน 2565

วัน/เดือน/ปี ที่ดำเนินการวิจัยแล้วเสร็จ กุมภาพันธ์ 2566

เป้าหมายดำเนินการ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่จะช่วยพลิกฟื้นประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม แรงงาน และ
สุขภาพ

พื้นที่การใช้ประโยชน์ ทั่วประเทศ

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

2.1 การนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

มิตินโยบาย

- ปัญหาสำคัญ/ปัญหาเร่งด่วนของประเทศ คือ ผลกระทบของปัญหาโควิด-19 ได้สะท้อนให้เห็นถึงจุดอ่อนของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าไม่สามารถรับมือกับความเสี่ยงต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ชื่อองค์กร หรือหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ 1.กระทรวงการคลัง 2. กระทรวงศึกษาธิการ 3. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 4. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม 5. กระทรวงพาณิชย์ 6. กระทรวงแรงงาน 7. ธนาคารแห่งประเทศไทย 8. กระทรวงสาธารณสุข 9. รัฐบาลและพรรคการเมือง 10. องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น
- ช่วงเวลาที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (วัน/เดือน/ปี) แต่ละโครงการย่อมนำเสนอผ่านสื่อสาธารณะต่างๆ ทั้งในรูปแบบหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และแบบออนไลน์ อย่างต่อเนื่องตลอดในช่วงปี 2565
- ลักษณะการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ภาครัฐสามารถที่จะปรับปรุงนโยบายหรือกำหนดมาตรการต่างๆ ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น ทั้งในด้านวิชาการและด้านการปฏิบัติ ที่มีความทันสมัย สถานการณ์ ขณะที่ภาคเอกชนสามารถนำข้อเสนอการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไปปรับใช้ได้
- การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อองค์กร หรือหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน นโยบายรัฐมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมาตรการถูกใช้ตรงกับสถานการณ์ของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งช่วยสนับสนุนให้ทั้งภาคเศรษฐกิจ สังคม แรงงาน และสุขภาพ สามารถที่จะปรับตัวได้อย่างยั่งยืน

2.2 ทรรศนะทางปัญญาที่เกิดจากงานวิจัย

-

2.3 ผู้ได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

ภาคเอกชนได้รับข้อมูลผลงานวิจัยผ่านสื่อสาธารณะ และสามารถนำไปใช้ปรับตัวได้ หน่วยงานภาครัฐได้รับข้อมูลและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อปรับปรุงนโยบายหรือกำหนดมาตรการต่างๆ ให้มีความเหมาะสมและทันต่อสถานการณ์

2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัย

- ไม่มีปัญหาและอุปสรรค
- มีปัญหาและอุปสรรค (โปรดระบุสาเหตุ)

2.5 ผลกระทบจากการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- ไม่มีผลกระทบ
- มีผลกระทบ (โปรดระบุสาเหตุ)



ลงชื่อ

(สุนันท์ พุ่มคำ)

ตำแหน่ง หัวหน้าโครงการวิจัย

รายชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ และคณะวิจัย

ผู้รับผิดชอบโครงการ

หัวหน้าโครงการ นางสาวสุนันท์ พุ่มคำ ตำแหน่ง นักวิจัย

หน่วยงาน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

โทรศัพท์ : 02 718 5460

โทรสาร : 02 718 5461-2

E-mail : nunt_p1@hotmail.com

หัวหน้าโครงการย่อยที่ 1 โครงการติดตามสถานการณ์ การปรับตัวและมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาจากปัญหาโควิด-19: สู่การพลิกฟื้นอย่างยั่งยืน (ระยะที่ 2)

ดร.ณณริฎ พิศลยบุตร ตำแหน่ง นักวิชาการอาวุโส

หน่วยงาน : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

โทรศัพท์ : 02 718 5460

E-mail : bisonyabut@tdri.or.th

หัวหน้าโครงการย่อยที่ 2 นโยบายและมาตรการเพื่อรองรับและป้องกันผลกระทบของ COVID-19 ต่อ แรงงานและการจ้างงาน (ระยะที่ 2)

ดร.ณัฐนันท์ วิจิตรอักษร ตำแหน่ง นักวิจัยที่ปรึกษาวิชาชีพ

หน่วยงาน : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

โทรศัพท์ : 061-738-5853

E-mail : nuttanan.wichitaksorn@gmail.com

หัวหน้าโครงการย่อยที่ 3 โครงการ Covid-19 PolicyWatch เฟส 2 เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และโครงสร้าง การกำหนดนโยบายและมาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อแก้วิกฤตโควิด-19 และเตรียมรับมือกับวิกฤตโรค อุบัติใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ (ระยะที่ 2)

ดร. วิโรจน์ ณ ระนอง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิจัย ด้านสาธารณสุขและการเกษตร

หน่วยงาน : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

โทรศัพท์ : 061-738-5853

E-mail : viroj@tdri.or.th